CODUL CIVIL din 17 iulie 2009 (**republicat**)

(Legea nr. 287/2009**)

EMITENT PARLAMENTUL

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 505 din 15 iulie 2011**

Data intrării în vigoare 01-10-2011

Formă consolidată valabilă la data 27-10-2025

Prezenta formă consolidată este valabilă începând cu data de 07-10-2024 până la data de 27-10-2025

Atenție, se afisează forma consolidată a CODUL CIVIL din 17 iulie 2009(Republicata 1) din Monitorul Oficial nr.505 din 15-07-2011

Notă CTCE Forma consolidată a Codului civil (Rep 1) din Monitorul Oficial nr. 505 din 15 iulie 2011, la data de 27 Octombrie 2025 este realizată prin includerea modificărilor şi completărilor aduse de: ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 79 din 28 septembrie 2011; LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012; RECTIFICAREA nr. 287 din 17 iulie 2009; LEGEA nr. 138 din 15 octombrie 2014; ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 1 din 3 februarie 2016; DECIZIA nr. 12 din 16 mai 2016; LEGEA nr. 17 din 17 martie 2017; DECIZIA nr. 534 din 18 iulie 2018; DECIZIA nr. 601 din 16 iulie 2020; LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022; LEGEA nr. 116 din 29 aprilie 2024; LEGEA nr. 122 din 30 aprilie 2024; DECIZIA nr. 342 din 9 iulie 2024.

Conținutul acestui act aparține exclusiv S.C. Centrul Teritorial de Calcul Electronic S.A. Piatra-Neamț şi nu este un document cu caracter oficial, fiind destinat informării utilizatorilor.

Notă

**) Republicat în temeiul art. 218 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.
Legea nr. 287/2009 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 şi rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 17 iunie 2011 şi în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011.

Titlul PRELIMINAR
Despre legea civilă**)

Notă

**) Dispozițiile de punere în aplicare a titlului preliminar sunt cuprinse în art. 8 din Legea nr. 71/2011.

Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 1

Izvoarele dreptului civil

(1) Sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzanțele şi principiile generale ale dreptului.
(2)În cazurile neprevăzute de lege se aplică uzanțele, iar în lipsa acestora, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului.
(3)În materiile reglementate prin lege, uzanțele se aplică numai în măsura în care legea trimite în mod expres la acestea.
(4) Numai uzanțele conforme ordinii publice şi bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept.
(5) Partea interesată trebuie să facă dovada existenței şi a conținutului uzanțelor. Uzanțele publicate în culegeri elaborate de către entitățile sau organismele autorizate în domeniu se prezumă că există, până la proba contrară.
(6)În sensul prezentului cod, prin uzanțe se înțelege obiceiul (cutuma) şi uzurile profesionale.

Articolul 2

Obiectul şi conținutul Codului civil

(1) Dispozițiile prezentului cod reglementează raporturile patrimoniale şi nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil.

(2) Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale.

Articolul 3

Aplicarea generală a Codului civil

(1) Dispozițiile prezentului cod se aplică şi raporturilor dintre profesionişti, precum şi raporturilor dintre aceştia şi orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerați profesionişti toți cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

Articolul 4

Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului

(1)În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile şi libertățile persoanelor vor fi interpretate şi aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele şi celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Articolul 5

Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene

În materiile reglementate de prezentul cod, normele dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părților.

Capitolul II
Aplicarea legii civile

Articolul 6

Aplicarea în timp a legii civile

(1) Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă.

(2) Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii ori producerii lor.

(3) Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit dispozițiilor legii noi.

(4) Prescripțiile, decăderile şi uzucapiunile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

(5) Dispozițiile legii noi se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(6) Dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile şi efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție şi obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 13/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 907 din 15 septembrie 2022:

1. Regimul juridic aplicabil prescripției dreptului de a obține executarea silită a ipotecii este guvernat de normele de drept substanțial în vigoare la momentul naşterii dreptului creditorului ipotecar de a obține executarea creanței garantate, fiind lipsită de relevanță norma procesuală aplicabilă procedurii de executare silită.
2. Dreptul de a obține executarea silită în temeiul contractului de ipotecă se stinge, pe cale accesorie, prin efectul prescripției executării silite a creanței întemeiate pe contractul de credit, dacă aceasta din urmă începe să curgă anterior datei de 1 octombrie 2011.
3. În cazul în care prescripția dreptului de a obține executarea silită a creanței garantate începe să curgă după 1 octombrie 2011 (inclusiv), executarea silită a ipotecii nu se stinge, pe cale accesorie, chiar dacă dreptul de a obține executarea silită a creanței principale este prescris, situație în care termenul de prescripție aplicabil este de:
– 3 ani, potrivit art. 405 alin. 1 teza I din Codul de procedură civilă din 1865, dacă prescripția dreptului creditorului ipotecar de a obține executarea silită în temeiul contractului de credit a început să curgă în intervalul 1 octombrie 2011-14 februarie 2013;
– 10 ani, potrivit art. 706 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă, dacă prescripția dreptului creditorului ipotecar de a obține executarea silită în temeiul contractului de credit a început să curgă după 15 februarie 2013 (inclusiv).

Articolul 7
Teritorialitatea legii civile
(1) Actele normative adoptate de autoritățile şi instituțiile publice centrale se aplică pe întreg teritoriul țării, afară de cazul în care se prevede altfel.
(2) Actele normative adoptate, în condițiile legii, de autoritățile şi instituțiile administrației publice locale se aplică numai în raza lor de competență teritorială.

Articolul 8
Extrateritorialitatea legii civile
În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face ținându-se seama de normele de drept internațional privat cuprinse în cartea a VII-a din prezentul cod.

Capitolul III
Interpretarea şi efectele legii civile

Articolul 9
Interpretarea legii
(1) Cel care a adoptat norma civilă este competent să facă şi interpretarea ei oficială.
(2) Norma interpretativă produce efecte numai pentru viitor.
(3) Interpretarea legii de către instanță se face numai în scopul aplicării ei în cazul dedus judecății.

Articolul 10
Interzicerea analogiei
Legile care derogă de la o dispoziție generală, care restrâng exercițiul unor drepturi civile sau care prevăd sancțiuni civile se aplică numai în cazurile expres şi limitativ prevăzute de lege.

Articolul 11
Respectarea ordinii publice şi a bunelor moravuri
Nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Articolul 12
Libertatea de a dispune
(1) Oricine poate dispune liber de bunurile sale, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.
(2) Nimeni nu poate dispune cu titlu gratuit, dacă este insolvabil.

Articolul 13
Renunțarea la drept
Renunțarea la un drept nu se prezumă.

Articolul 14

Buna-credință

(1) Orice persoană fizică sau persoană juridică trebuie să își exercite drepturile şi să își execute obligațiile civile cu bună-credință, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

(2) Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Articolul 15

Abuzul de drept

Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv şi nerezonabil, contrar bunei-credințe.

Articolul 16

Vinovăția

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru faptele sale săvârşite cu intenție sau din culpă.

(2) Fapta este săvârşită cu intenție când autorul prevede rezultatul faptei sale şi fie urmăreşte producerea lui prin intermediul faptei, fie, deşi nu îl urmăreşte, acceptă posibilitatea producerii acestui rezultat.

(3) Fapta este săvârşită din culpă când autorul fie prevede rezultatul faptei sale, dar nu îl acceptă, socotind fără temei că nu se va produce, fie nu prevede rezultatul faptei, deşi trebuia să îl prevadă. Culpa este gravă atunci când autorul a acționat cu o neglijență sau imprudență pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o față de propriile interese.

(4) Atunci când legea condiționează efectele juridice ale unei fapte de săvârşirea sa din culpă, condiția este îndeplinită şi dacă fapta a fost săvârşită cu intenție.

Articolul 17

Eroarea comună şi invincibilă

(1) Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decât are el însuşi.

(2) Cu toate acestea, când cineva, împărtăşind o credință comună şi invincibilă, a considerat că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanța judecătorească, ținând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această stare va produce, față de cel aflat în eroare, aceleaşi efecte ca şi când ar fi valabil, afară de cazul în care desființarea lui nu i-ar cauza niciun prejudiciu.

(3) Eroarea comună şi invincibilă nu se prezumă.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile în materie de carte funciară şi nici în alte materii în care legea reglementează un sistem de publicitate.

Capitolul IV
Publicitatea drepturilor, a actelor şi a faptelor juridice

Articolul 18

Obiectul publicității şi modalitățile de realizare

(1) Drepturile, actele şi faptele privitoare la starea şi capacitatea persoanelor, cele în legătură cu bunurile care aparțin acestora, precum şi orice alte raporturi juridice sunt supuse publicității în cazurile expres prevăzute de lege.

(2) Publicitatea se realizează prin cartea funciară, Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, denumită în cuprinsul prezentului cod şi arhivă, prin registrul comerțului, precum şi prin alte forme de publicitate prevăzute de lege.

Articolul 19

Condițiile de publicitate

(1) Procedura şi condițiile de publicitate se stabilesc prin lege.

(2)Îndeplinirea formalității de publicitate poate fi cerută de orice persoană, chiar dacă este lipsită de capacitatea de exercițiu.

(3) Orice renunțare sau restrângere a dreptului de a îndeplini o formalitate de publicitate, precum şi orice clauză penală sau altă sancțiune stipulată pentru a împiedica exercitarea acestui drept sunt considerate nescrise.

(4) Nimeni nu poate invoca faptul că nu a cunoscut dreptul, actul sau faptul supus publicității, dacă formalitatea de publicitate a fost legal îndeplinită.

Articolul 20

Efectele publicității

(1) Publicitatea asigură opozabilitatea dreptului, actului, faptului, precum şi a oricărui alt raport juridic supus publicității, stabileşte rangul acestora şi, dacă legea prevede în mod expres, condiționează constituirea sau efectele lor juridice.

(2)Între părți sau succesorii lor, universali ori cu titlu universal, după caz, drepturile, actele sau faptele juridice, precum şi orice alte raporturi juridice produc efecte depline, chiar dacă nu au fost îndeplinite formalitățile de publicitate, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Publicitatea nu validează dreptul, actul sau faptul supus ori admis la publicitate. Cu toate acestea, în cazurile şi condițiile expres prevăzute de lege, ea poate produce efecte achizitive în favoarea terților dobânditori de bună-credință.

(4) Publicitatea nu întrerupe cursul prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Articolul 21

Prezumțiile

(1) Dacă un drept, act sau fapt a fost înscris într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii.

(2)În cazul în care un drept, act sau fapt a fost radiat, se prezumă că el nu există.

Articolul 22

Lipsa publicității. Sancțiuni

(1) Dacă formalitatea de publicitate nu a fost realizată, iar aceasta nu era prevăzută de lege cu caracter constitutiv, drepturile, actele, faptele sau alte raporturi juridice supuse publicității sunt inopozabile terților, afară de cazul în care se dovedeşte că aceştia le-au cunoscut pe altă cale.

(2) Atunci când legea prevede că simpla cunoaştere de fapt nu suplineşte lipsa de publicitate, absența acesteia poate fi invocată de orice persoană interesată, inclusiv de terțul care a cunoscut, pe altă cale, dreptul, actul, faptul sau raportul juridic supus publicității.

(3)În toate cazurile însă, simpla cunoaştere a dreptului, actului, faptului sau raportului juridic nu suplineşte lipsa de publicitate față de alte persoane decât terțul care, în fapt, le-a cunoscut.

Articolul 23

Concursul dintre formele de publicitate

Dacă un drept, act, fapt sau orice raport juridic este supus în acelaşi timp unor formalități de publicitate diferite, neefectuarea unei cerințe de publicitate nu este acoperită de îndeplinirea alteia.

Articolul 24

Consultarea registrelor publice

Orice persoană, chiar fără a justifica un interes, poate, în condițiile legii, să consulte registrele publice privitoare la un drept, act, fapt sau o anumită situație juridică şi să obțină extrase sau copii certificate de pe acestea.

Cartea I
Despre persoane*)

Notă

*) Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții I sunt cuprinse în art. 13-19 din Legea nr. 71/2011.

Titlul I
Dispoziții generale

Articolul 25

Subiectele de drept civil

(1) Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice şi persoanele juridice.

(2) Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi şi de obligații civile.

(3) Persoana juridică este orice formă de organizare care, întrunind condițiile cerute de lege, este titulară de drepturi şi de obligații civile.

Articolul 26

Recunoaşterea drepturilor şi libertăților civile

Drepturile şi libertățile civile ale persoanelor fizice, precum şi drepturile şi libertățile civile ale persoanelor juridice sunt ocrotite şi garantate de lege.

Articolul 27

Cetățenii străini şi apatrizii

(1) Cetățenii străini şi apatrizii sunt asimilați, în condițiile legii, cu cetățenii români, în ceea ce priveşte drepturile şi libertățile lor civile.

(2) Asimilarea se aplică în mod corespunzător şi persoanelor juridice străine.

Articolul 28

Capacitatea civilă

(1) Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor.

(2) Orice persoană are capacitate de folosință şi, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, capacitate de exercițiu.

Articolul 29

Limitele capacității civile

(1) Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosință sau lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exercițiu, decât în cazurile şi condițiile expres prevăzute de lege.

(2) Nimeni nu poate renunța, în tot sau în parte, la capacitatea de folosință sau la capacitatea de exercițiu.

Articolul 30

Egalitatea în fața legii civile

Rasa, culoarea, naționalitatea, originea etnică, limba, religia, vârsta, sexul sau orientarea sexuală, opinia, convingerile personale, apartenența politică, sindicală, la o categorie socială ori la o categorie defavorizată, averea, originea socială, gradul de cultură, precum şi orice altă situație similară nu au nicio influență asupra capacității civile.

Articolul 31

Patrimoniul. Mase patrimoniale şi patrimonii de afectațiune

(1) Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu care include toate drepturile şi datoriile ce pot fi evaluate în bani şi aparțin acesteia.

(2) Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau unei afectațiuni numai în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

(3) Patrimoniile de afectațiune sunt masele patrimoniale fiduciare, constituite potrivit dispozițiilor titlului IV al cărții a III-a, cele afectate exercitării unei profesii autorizate, precum şi alte patrimonii determinate potrivit legii.

Articolul 32

Transferul intrapatrimonial

(1)În caz de diviziune sau afectațiune, transferul drepturilor şi obligațiilor dintr-o masă patrimonială în alta, în cadrul aceluiaşi patrimoniu, se face cu respectarea condițiilor prevăzute de lege şi fără a prejudicia drepturile creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.

(2)În toate cazurile prevăzute la alin. (1), transferul drepturilor şi obligațiilor dintr-o masă patrimonială în alta nu constituie o înstrăinare.

Articolul 33

Patrimoniul profesional individual

(1) Constituirea masei patrimoniale afectate exercitării în mod individual a unei profesii autorizate se stabileşte prin actul încheiat de titular, cu respectarea condițiilor de formă şi de publicitate prevăzute de lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi în cazul măririi sau micşorării patrimoniului profesional individual.

(3) Lichidarea patrimoniului profesional individual se face în conformitate cu dispozițiile art. 1.941-1.948, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Titlul II
Persoana fizică
Capitolul I
Capacitatea civilă a persoanei fizice
Secțiunea 1
Capacitatea de folosință

Articolul 34

Noțiune

Capacitatea de folosință este aptitudinea persoanei de a avea drepturi şi obligații civile.

Articolul 35

Durata capacității de folosință

Capacitatea de folosință începe la naşterea persoanei şi încetează odată cu moartea acesteia.

Articolul 36

Drepturile copilului conceput

Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepțiune, însă numai dacă el se naşte viu. Dispozițiile art. 412 referitoare la timpul legal al concepțiunii sunt aplicabile.

Secțiunea a 2-a
Capacitatea de exercițiu

Articolul 37

Noțiune

Capacitatea de exercițiu este aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile.

Articolul 38

Începutul capacității de exercițiu

(1) Capacitatea de exercițiu deplină începe la data când persoana devine majoră.

(2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani.

Articolul 39

Situația minorului căsătorit

(1) Minorul dobândeşte, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercițiu.

(2)În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

Articolul 40

Capacitatea de exercițiu anticipată

Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaşte minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați şi părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, şi avizul consiliului de familie.

Articolul 41

Capacitatea de exercițiu restrânsă

(1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercițiu restrânsă.

(1^1) Are capacitate de exercițiu restrânsă şi majorul care beneficiază de consiliere judiciară.

La data de 18-08-2022 Articolul 41 din Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost completat de Punctul 1, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2) Actele juridice ale persoanei cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de aceasta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, şi cu avizul consiliului de familie, dacă există, şi autorizarea instanței de tutelă. Încuviințarea, avizul sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 41 , Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 2, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(3) Cu toate acestea, persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singură acte de conservare, acte de administrare care nu o prejudiciază, acte de acceptare a unei moşteniri sau de acceptare a unor liberalități fără sarcini, precum şi acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent şi care se execută la data încheierii lor. Dispozițiile art. 168 alin. (4) rămân aplicabile.

La data de 18-08-2022 Alineatul (3) din Articolul 41 , Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 2, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 42

Regimul unor acte ale persoanei cu capacitate de exercițiu restrânsă

La data de 18-08-2022 Denumirea marginală a articolului 42 din Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificată de Punctul 3, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(1) Minorul poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum şi cu respectarea dispozițiilor legii speciale, dacă este cazul.
(2)În acest caz, minorul exercită singur drepturile şi execută tot astfel obligațiile izvorâte din aceste acte şi poate dispune singur de veniturile dobândite.
(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile şi majorului care beneficiază de consiliere judiciară, în măsura în care instanța de tutelă nu dispune altfel.

La data de 18-08-2022 Articolul 42 din Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost completat de Punctul 4, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 43

Lipsa capacității de exercițiu
(1)În afara altor cazuri prevăzute de lege, nu au capacitate de exercițiu:
a)minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;
b)cel care beneficiază de măsura tutelei speciale.

La data de 18-08-2022 Litera b) din Alineatul (1) , Articolul 43 , Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificată de Punctul 5, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2) Pentru cei care nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentanții lor legali, în condițiile prevăzute de lege.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 43 , Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 5, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(3) Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitatea de exercițiu poate încheia singură actele anume prevăzute de lege, actele de conservare, precum şi actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent şi care se execută la momentul încheierii lor. Dispozițiile art. 168 alin. (4) rămân aplicabile.

La data de 18-08-2022 Alineatul (3) din Articolul 43 , Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 5, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(4) Actele pe care cel lipsit de capacitate de exercițiu le poate încheia singur pot fi făcute şi de reprezentantul său legal, în afară de cazul în care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru.

La data de 18-08-2022 Alineatul (4) din Articolul 43 , Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 5, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 44

Sancțiune

(1) Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. (3) şi la art. 43 alin. (3), precum şi actele făcute de tutore fără avizul consiliului de familie sau autorizarea instanței de tutelă, atunci când acestea sunt cerute de lege, sunt anulabile, chiar fără dovedirea unui prejudiciu.

(2) Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă poate invoca şi singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru încălcarea dispozițiilor legale în materie de capacitate de exercițiu.

La data de 18-08-2022 Articolul 44 din Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 6, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 45

Frauda comisă de incapabil

Simpla declarație că este capabil să contracteze, făcută de cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, nu înlătură anulabilitatea actului. Dacă însă a folosit manopere dolosive, instanța, la cererea părții induse în eroare, poate menține contractul atunci când apreciază că aceasta ar constitui o sancțiune civilă adecvată.

Articolul 46

Regimul anulabilității

(1) Acțiunea în anulare poate fi exercitată de reprezentantul legal, de minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, de cel care beneficiază de consiliere judiciară, precum şi de ocrotitorul legal sau de consiliul de familie, după caz.

(2) Atunci când actul s-a încheiat fără autorizarea instanței de tutelă, necesară potrivit legii, aceasta va sesiza procurorul în vederea exercitării acțiunii în anulare.

(3) Persoana capabilă de a contracta nu poate opune anulabilitatea contractului şi nici exercita acțiunea în anulare, însă poate cere menținerea contractului şi reducerea sau majorarea propriei prestații, după caz.

La data de 18-08-2022 Articolul 46 din Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 7, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 47

Limitele obligației de restituire

Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu este obligată la restituire decât în limita folosului realizat. Dispozițiile art. 1.635-1.649 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 48

Confirmarea actului anulabil

Minorul devenit major sau cel cu privire la care a încetat măsura consilierii judiciare ori a tutelei speciale poate confirma actul făcut singur în timpul minorității sau în perioada în care se afla sub ocrotire, atunci când el trebuia să fie reprezentat sau asistat. După descărcarea tutorelui, el poate, de asemenea, să confirme actul făcut de tutorele său fără respectarea tuturor formalităților cerute pentru încheierea lui valabilă. În timpul minorității sau al perioadei în care majorul beneficiază de măsura consilierii judiciare, confirmarea actului anulabil se poate face numai în condițiile art. 1.263 şi 1.264.

La data de 18-08-2022 Articolul 48 din Sectiunea a 2-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 8, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Secțiunea a 3-a
Declararea judecătorească a morții

Articolul 49

Cazul general

(1)În cazul în care o persoană este dispărută şi există indicii că a încetat din viață, aceasta poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, dacă au trecut cel puțin 2 ani de la data primirii ultimelor informații sau indicii din care rezultă că era în viață.

(2) Dacă data primirii ultimelor informații sau indicii despre cel dispărut nu se poate stabili cu exactitate, termenul prevăzut în alin. (1) se socoteşte de la sfârşitul lunii în care s-au primit ultimele informații sau indicii, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârşitul anului calendaristic.

Articolul 50

Cazuri speciale

(1) Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt inundațiile, cutremurul, catastrofa de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptățeşte a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel puțin 6 luni de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

(2) Dacă ziua în care a intervenit împrejurarea când a avut loc dispariția nu poate fi stabilită, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art. 49 alin. (2).

(3) Atunci când este sigur că decesul s-a produs, deşi cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească, fără a se aştepta împlinirea vreunui termen de la dispariție.

Articolul 51

Procedura de declarare a morții

Soluționarea cererii de declarare a morții se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Articolul 52

Data prezumată a morții celui dispărut

(1) Cel declarat mort este socotit că a încetat din viață la data pe care hotărârea rămasă definitivă a stabilit-o ca fiind aceea a morții. Dacă hotărârea nu arată şi ora morții, se socoteşte că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a zilei stabilite ca fiind aceea a morții.

(2)În lipsa unor indicii îndestulătoare, se va stabili că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a celei din urmă zile a termenului prevăzut de art. 49 sau 50, după caz.

(3) Instanța judecătorească poate rectifica data morții stabilită potrivit dispozițiilor alin. (1) şi (2), dacă se dovedeşte că nu era posibil ca persoana declarată moartă să fi decedat la acea dată. În acest caz, data morții este cea stabilită prin hotărârea de rectificare.

Articolul 53

Prezumție

Cel dispărut este socotit a fi în viață, dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte rămasă definitivă.

Articolul 54

Anularea hotărârii de declarare a morții

(1) Dacă cel declarat mort este în viață, se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea.

(2) Cel care a fost declarat mort poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale în natură, iar dacă aceasta nu este cu putință, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze decât dacă, sub rezerva dispozițiilor în materie de carte funciară, se va face dovada că la data dobândirii ştia ori trebuia să ştie că persoana declarată moartă este în viață.

Articolul 55

Descoperirea certificatului de deces

Orice persoană interesată poate cere oricând anularea hotărârii declarative de moarte, în cazul în care se descoperă certificatul de deces al celui declarat mort.

Articolul 56

Plata făcută moştenitorilor aparenți

Plata făcută moştenitorilor legali sau legatarilor unei persoane, care reapare ulterior hotărârii declarative de moarte, este valabilă şi liberatorie, dacă a fost făcută înainte de radierea din registrul de stare civilă a mențiunii privitoare la deces, cu excepția cazului în care cel care a făcut plata a cunoscut faptul că persoana declarată moartă este în viață.

Articolul 57

Drepturile moştenitorului aparent

Moştenitorul aparent care află că persoana care a fost declarată decedată prin hotărâre judecătorească este în viață păstrează posesia bunurilor şi dobândeşte fructele acestora, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

Capitolul II
Respectul datorat ființei umane şi drepturilor ei inerente
Secțiunea 1
Dispoziții comune

Articolul 58

Drepturi ale personalității

(1) Orice persoană are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică şi psihică, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vieții private, precum şi alte asemenea drepturi recunoscute de lege.

(2) Aceste drepturi nu sunt transmisibile.

Articolul 59

Atributele de identificare

Orice persoană are dreptul la nume, la domiciliu, la reşedință, precum şi la o stare civilă, dobândite în condițiile legii.

Articolul 60

Dreptul de a dispune de sine însuşi

Persoana fizică are dreptul să dispună de sine însăşi, dacă nu încalcă drepturile şi libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

Secțiunea a 2-a
Drepturile la viață, la sănătate şi la integritate ale persoanei fizice

Articolul 61

Garantarea drepturilor inerente ființei umane

(1) Viața, sănătatea şi integritatea fizică şi psihică a oricărei persoane sunt garantate şi ocrotite în mod egal de lege.

(2) Interesul şi binele ființei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societății sau al ştiinței.

Articolul 62

Interzicerea practicii eugenice

(1) Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.

(2) Este interzisă orice practică eugenică prin care se tinde la organizarea selecției persoanelor.

Articolul 63

Intervențiile asupra caracterelor genetice

(1) Sunt interzise orice intervenții medicale asupra caracterelor genetice având drept scop modificarea descendenței persoanei, cu excepția celor care privesc prevenirea şi tratamentul maladiilor genetice.

(2) Este interzisă orice intervenție având drept scop crearea unei ființe umane genetic identice unei alte ființe umane vii sau moarte, precum şi crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare.

(3) Utilizarea tehnicilor de reproducere umană asistată medical nu este admisă pentru alegerea sexului viitorului copil decât în scopul evitării unei boli ereditare grave legate de sexul acestuia.

Articolul 64

Inviolabilitatea corpului uman

(1) Corpul uman este inviolabil.

(2) Orice persoană are dreptul la integritatea sa fizică şi psihică. Nu se poate aduce atingere integrității ființei umane decât în cazurile şi în condițiile expres şi limitativ prevăzute de lege.

Articolul 65

Examenul caracteristicilor genetice

(1) Examenul caracteristicilor genetice ale unei persoane nu poate fi întreprins decât în scopuri medicale sau de cercetare ştiințifică, efectuate în condițiile legii.

(2) Identificarea unei persoane pe baza amprentelor sale genetice nu poate fi efectuată decât în cadrul unei proceduri judiciare civile sau penale, după caz, sau în scopuri medicale ori de cercetare ştiințifică, efectuate în condițiile legii.

Articolul 66

Interzicerea unor acte patrimoniale

Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Articolul 67

Intervențiile medicale asupra unei persoane

Nicio persoană nu poate fi supusă experiențelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor intervenții în scop terapeutic ori în scop de cercetare ştiințifică decât în cazurile şi în condițiile expres şi limitativ prevăzute de lege.

Articolul 68

Prelevarea şi transplantul de la persoanele în viață

(1) Prelevarea şi transplantul de organe, țesuturi şi celule de origine umană de la donatori în viață se fac exclusiv în cazurile şi condițiile prevăzute de lege, cu acordul scris, liber, prealabil şi expres al acestora şi numai după ce au fost informați, în prealabil, asupra riscurilor intervenției. În toate cazurile, donatorul poate reveni asupra consimțământului dat, până în momentul prelevării.

(2) Se interzice prelevarea de organe, țesuturi şi celule de origine umană de la minori, precum şi de la persoanele aflate în viață, lipsite de discernământ din cauza unui handicap mintal, unei tulburări mintale grave sau dintr-un alt motiv similar, în afara cazurilor expres prevăzute de lege.

Articolul 69

Sesizarea instanței judecătoreşti

La cererea persoanei interesate, instanța poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrității corpului uman, precum şi pentru a dispune repararea, în condițiile prevăzute la art. 252-256, a daunelor materiale şi morale suferite.

Secțiunea a 3-a

Respectul vieții private şi al demnității persoanei umane

Articolul 70

Dreptul la libera exprimare

(1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare.

(2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile şi limitele prevăzute la art. 75.

Articolul 71

Dreptul la viața privată

(1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private.

(2) Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni în viața intimă, personală sau de familie, nici în domiciliul, reşedința sau corespondența sa, fără consimțământul său ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

(3) Este, de asemenea, interzisă utilizarea, în orice mod, a corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, precum şi a informațiilor din viața privată a unei persoane, fără acordul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Articolul 72

Dreptul la demnitate

(1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale.

(2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei şi reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Articolul 73

Dreptul la propria imagine

(1) Orice persoană are dreptul la propria imagine.

(2)În exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățişării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispozițiile art. 75 rămân aplicabile.

Articolul 74

Atingeri aduse vieții private

Sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private:

a)intrarea sau rămânerea fără drept în locuință sau luarea din aceasta a oricărui obiect fără acordul celui care o ocupă în mod legal;

b)interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârşită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunoştință de cauză, a unei asemenea interceptări;

c)captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spațiu privat, fără acordul acesteia;

d)difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spațiu privat, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal;

e)ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;

f)difuzarea de ştiri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viața intimă, personală sau de familie, fără acordul persoanei în cauză;

g)difuzarea de materiale conținând imagini privind o persoană aflată la tratament în unitățile de asistență medicală, precum şi a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala şi cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără acordul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără acordul familiei sau al persoanelor îndreptățite;

h)utilizarea, cu rea-credință, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;

i)difuzarea sau utilizarea corespondenței, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reşedința, precum şi numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără acordul persoanei căreia acestea îi aparțin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Articolul 75

Limite

(1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secțiune atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile şi pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte.
(2) Exercitarea drepturilor şi libertăților constituționale cu bună-credință şi cu respectarea pactelor şi convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune.

Articolul 76

Prezumția de consimțământ

Când însuşi cel la care se referă o informație sau un material le pune la dispoziția unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunoştință că îşi desfăşoară activitatea în domeniul informării publicului, consimțământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris.

Articolul 77

Prelucrarea datelor personale

Orice prelucrare a datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, se poate face numai în cazurile şi condițiile prevăzute de legea specială.

Secțiunea a 4-a
Respectul datorat persoanei şi după decesul său

Articolul 78

Respectul datorat persoanei decedate

Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum şi cu privire la corpul său.

Articolul 79

Interzicerea atingerii memoriei persoanei decedate

Memoria persoanei decedate este protejată în aceleaşi condiții ca şi imaginea şi reputația persoanei aflate în viață.

Articolul 80

Respectarea voinței persoanei decedate

(1) Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii şi poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul minorilor lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, este necesar şi consimțământul scris al părinților sau, după caz, al tutorelui.

La data de 18-08-2022 Alineatul (1) din Articolul 80 , Sectiunea a 4-a , Capitolul II , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 9, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2)În lipsa unei opțiuni exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voința soțului, părinților, descendenților, rudelor în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv, legatarilor universali sau cu titlu universal ori dispoziția primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a avut loc decesul. În toate cazurile se va ține seama de apartenența confesională a persoanei decedate.

Articolul 81

Prelevarea de la persoanele decedate

Prelevarea de organe, țesuturi şi celule umane, în scop terapeutic sau ştiințific, de la persoanele decedate se efectuează numai în condițiile prevăzute de lege, cu acordul scris, exprimat în timpul vieții, al persoanei decedate sau, în lipsa acestuia, cu acordul scris, liber, prealabil şi expres dat, în ordine, de soțul supraviețuitor, de părinți, de descendenți ori, în sfârşit, de rudele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

Capitolul III
Identificarea persoanei fizice
Secțiunea 1
Numele

Articolul 82

Dreptul la nume

Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Articolul 83

Structura numelui

Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Articolul 84

Dobândirea numelui

(1) Numele de familie se dobândeşte prin efectul filiației şi poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Prenumele se stabileşte la data înregistrării naşterii, pe baza declarației de naştere. Este interzisă înregistrarea de către ofițerul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole şi a altora asemenea, de natură a afecta ordinea publică şi bunele moravuri ori interesele copilului, după caz.

(3) Numele de familie şi prenumele copilului găsit, născut din părinți necunoscuți, precum şi cele ale copilului care este părăsit de către mamă în spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilită în termenul prevăzut de lege, se stabilesc prin dispoziția primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul ori, după caz, s-a constatat părăsirea lui, în condițiile legii speciale.

Articolul 85

Schimbarea numelui pe cale administrativă

Cetățenii români pot obține, în condițiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie şi a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

Secțiunea a 2-a
Domiciliul şi reşedința

Articolul 86

Dreptul la domiciliu şi reşedință

(1) Cetățenii români au dreptul să îşi stabilească ori să îşi schimbe, în mod liber, domiciliul sau reşedința, în țară sau în străinătate, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, o persoană fizică nu poate să aibă în acelaşi timp decât un singur domiciliu şi o singură reşedință, chiar şi atunci când deține mai multe locuințe.

Articolul 87

Domiciliul

Domiciliul persoanei fizice, în vederea exercitării drepturilor şi libertăților sale civile, este acolo unde aceasta declară că îşi are locuința principală.

Articolul 88

Reşedința

Reşedința persoanei fizice este în locul unde îşi are locuința secundară.

Articolul 89

Stabilirea şi schimbarea domiciliului

(1) Stabilirea sau schimbarea domiciliului se face cu respectarea dispozițiilor legii speciale.

(2) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenția de a avea acolo locuința principală.

(3) Dovada intenției rezultă din declarațiile persoanei făcute la organele administrative competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declarații, din orice alte împrejurări de fapt.

Articolul 90

Prezumția de domiciliu

(1) Reşedința va fi considerată domiciliu când acesta nu este cunoscut.

(2)În lipsă de reşedință, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaşte, la locul unde acea persoană se găseşte.

Articolul 91

Dovada

(1) Dovada domiciliului şi a reşedinţei se face cu menţiunile cuprinse în cartea de identitate.
(2)În lipsa acestor menţiuni ori atunci când acestea nu corespund realităţii, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reşedinţei nu va putea fi opusă altor persoane.
(3) Dispoziţiile alin. (2) nu se aplică în cazul în care domiciliul sau reşedinţa a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

Articolul 92

Domiciliul minorului şi al celui care beneficiază de măsura tutelei speciale

La data de 18-08-2022 Denumirea marginală a articolului 92 din Sectiunea a 2-a , Capitolul III , Titlul II , Cartea I a fost modificată de Punctul 10, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(1) Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exerciţiu în condiţiile prevăzute de lege este la părinţii săi sau la acela dintre părinţi la care el locuieşte în mod statornic.
(2)În cazul în care părinţii au domicilii separate şi nu se înţeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanţa de tutelă, ascultându-i pe părinţi, precum şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide ţinând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, minorul este prezumat că are domiciliul la părintele la care locuieşte în mod statornic.
(3) Prin excepţie, în situaţiile prevăzute de lege, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de încredere, cu consimţământul acestora. De asemenea, domiciliul minorului poate fi şi la o instituţie de ocrotire.
(4) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinţii săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei care beneficiază de tutelă specială este la reprezentantul legal, în afară de cazul în care pentru aceasta din urmă instanţa de tutelă dispune altfel.

La data de 18-08-2022 Alineatul (4) din Articolul 92 , Sectiunea a 2-a , Capitolul III , Titlul II , Cartea I a fost modificat de Punctul 10, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 93

Cazuri speciale

Domiciliul copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinţilor săi şi supus unor măsuri de protecţie specială, în cazurile prevăzute de lege, se află la instituţia, la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament.

Articolul 94

Domiciliul persoanei puse sub curatelă

În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, acesta are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptăţit să îl reprezinte.

Articolul 95

Domiciliul la curatorul special

Dacă a fost numit un curator special pentru administrarea bunurilor succesorale, cei chemaţi la moştenire au domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptăţit să îi reprezinte.

Articolul 96

Domiciliul profesional

Cel care exploatează o întreprindere are domiciliul şi la locul acelei întreprinderi, în tot ceea ce priveşte obligaţiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

Articolul 97

Domiciliul ales

(1)Părţile unui act juridic pot să aleagă un domiciliu în vederea exercitării drepturilor sau a executării obligaţiilor născute din acel act.

(2) Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci trebuie făcută în scris.

Secțiunea a 3-a
Actele de stare civilă

Articolul 98

Starea civilă

Starea civilă este dreptul persoanei de a se individualiza, în familie şi societate, prin calitățile strict personale care decurg din actele şi faptele de stare civilă.

Articolul 99

Dovada stării civile

(1) Starea civilă se dovedeşte prin actele de naştere, căsătorie şi deces întocmite, potrivit legii, în registrele de stare civilă, precum şi prin certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.

(2) Actele de stare civilă sunt înscrisuri autentice şi fac dovada, până la înscrierea în fals, pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofițerului de stare civilă şi, până la proba contrară, pentru celelalte mențiuni.

(3) Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.

(4) Dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit o anumită stare civilă a unei persoane, iar printr-o hotărâre judecătorească ulterioară este admisă o acțiune prin care s-a contestat starea civilă astfel stabilită, prima hotărâre îşi pierde efectele la data rămânerii definitive a celei de a doua hotărâri.

Articolul 100

Anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de stare civilă

(1) Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă şi a mențiunilor înscrise pe acestea se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive.

(2) Rectificarea actelor de stare civilă şi a mențiunilor înscrise pe marginea acestora se poate face, din oficiu sau la cerere, numai în temeiul dispoziției primarului de la primăria care are în păstrare actul de stare civilă.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 28/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 95 din 31 ianuarie 2022:
În interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 58 alin. (5) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, art. 94 pct. 1 lit. b) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările şi completările ulterioare (atât în redactarea anterioară Legii nr. 310/2018, cât şi în redactarea ulterioară acestei legi), art. 100 alin. (2) şi (4) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, art. 2 alin. (1) lit. c), f) şi i) şi alin. (2) şi art. 5 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare, revine judecătoriilor competența materială procesuală de soluționare în primă instanță a cererilor în anulare/contestațiilor formulate împotriva dispozițiilor emise de primari în soluționarea cererilor de rectificare a actelor de stare civilă.

(3) Starea civilă poate fi modificată în baza unei hotărâri de anulare, completare sau modificare a unui act de stare civilă numai dacă a fost formulată şi o acțiune de modificare a stării civile, admisă printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(4) Hotărârea judecătorească prin care se dispune anularea, completarea sau modificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în temeiul unei asemenea hotărâri sunt opozabile oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul. Actul administrativ prin care s-a dispus rectificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în baza lui sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 28/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 95 din 31 ianuarie 2022:
În interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 58 alin. (5) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, art. 94 pct. 1 lit. b) din Legea nr. 134/2010

privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările şi completările ulterioare (atât în redactarea anterioară Legii nr. 310/2018, cât şi în redactarea ulterioară acestei legi), art. 100 alin. (2) şi (4) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, art. 2 alin. (1) lit. c), f) şi i) şi alin. (2) şi art. 5 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare, revine judecătoriilor competența materială procesuală de soluționare în primă instanță a cererilor în anulare/contestațiilor formulate împotriva dispozițiilor emise de primari în soluționarea cererilor de rectificare a actelor de stare civilă.

Articolul 101

Înscrierea mențiunilor pe actul de stare civilă

Anularea, completarea, modificarea şi rectificarea unui act de stare civilă sau a unei mențiuni înscrise pe acesta, dispuse prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă ori, după caz, prin dispoziție a primarului, se înscriu numai prin mențiune pe actul de stare civilă corespunzător. În acest scop, hotărârea judecătorească rămasă definitivă se comunică de îndată, din oficiu, de către instanța care s-a pronunțat ultima asupra fondului.

Articolul 102

Actele întocmite de un ofițer de stare civilă necompetent

Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuțiile de ofițer de stare civilă, cu respectarea tuturor prevederilor legale, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate, afară de cazul în care beneficiarii acestor acte au cunoscut, în momentul întocmirii lor, lipsa acestei calități.

Articolul 103

Alte mijloace de dovadă a stării civile

Starea civilă se poate dovedi, înaintea instanței judecătoreşti, prin orice mijloace de probă, dacă:

a)nu au existat registre de stare civilă;

b)registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte;

c)nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului de pe actul de stare civilă;

d)întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

Titlul III
Ocrotirea persoanei fizice
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 104

Condiții generale

La data de 18-08-2022 Denumirea marginală a Articolului 104 din Capitolul I , Titlul III , Cartea I a fost modificată de Punctul 11, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(1) Orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabileşte numai în interesul acesteia.

(2) La luarea unei măsuri de ocrotire trebuie să se țină seama de posibilitatea persoanei fizice de a-şi exercita drepturile şi de a-şi îndeplini obligațiile cu privire la persoana şi bunurile sale.

(3) Măsurile de ocrotire a majorului şi deciziile cu privire la persoana sa asigură respectarea demnității, a drepturilor şi libertăților acestuia, a voinței, nevoilor şi preferințelor lui, precum şi salvgardarea autonomiei sale.

La data de 18-08-2022 Articolul 104 din Capitolul I , Titlul III , Cartea I a fost completat de Punctul 12, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(4) Măsurile de ocrotire a majorului sunt dispuse pentru cel mai scurt termen posibil, numai în caz de necesitate, şi sunt proporționale şi individualizate în funcție de gradul de alterare a facultăților mintale, precum şi de necesitățile persoanei ocrotite şi circumstanțele în care aceasta se găseşte.

La data de 18-08-2022 Articolul 104 din Capitolul I , Titlul III , Cartea I a fost completat de Punctul 12, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(5) Măsurile de ocrotire a majorului sunt dispuse numai în cazul în care instanța apreciază că nu este suficientă pentru apărarea intereselor persoanei ocrotite instituirea măsurii asistenței pentru încheierea actelor juridice, aplicarea regulilor de drept comun în materia reprezentării, a celor referitoare la drepturile şi obligațiile soților sau încuviințarea unui mandat de ocrotire încheiat de persoana în cauză.

La data de 18-08-2022 Articolul 104 din Capitolul I , Titlul III , Cartea I a fost completat de Punctul 12, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 105

Persoanele ocrotite

Sunt supuşi unor măsuri speciale de ocrotire minorii şi cei care, deşi capabili, din cauza bătrâneții, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege nu pot să îşi administreze bunurile şi nici să îşi apere interesele în condiții corespunzătoare.

Articolul 106

Măsurile de ocrotire

(1) Ocrotirea minorului se realizează prin părinți, prin instituirea tutelei, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială anume prevăzute de lege.

(2) Ocrotirea majorului are loc prin instituirea măsurii consilierii judiciare sau a tutelei speciale ori a curatelei sau a unei alte măsuri prevăzute de lege.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 106 , Capitolul I , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 13, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Notă

Articolele 20-25, Cap. IV din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022 prevăd:Articolul 20(1) Persoanele aflate la data intrării în vigoare a prezentei legi sub interdicție judecătorească vor fi supuse, în ceea ce priveşte starea şi capacitatea lor şi măsurile de ocrotire ce vor trebui luate, dispozițiilor Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, astfel cum aceasta a fost modificată şi completată prin prezenta lege.(2) În acest scop, instanțele judecătoreşti, din oficiu sau la cerere, vor reexamina toate măsurile de punere sub interdicție judecătorească şi, după caz, vor dispune:a) înlocuirea acesteia cu una dintre măsurile de ocrotire prevăzute de Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, precum şi cu modificările şi completările aduse prin prezenta lege;b) ridicarea acesteia, dacă nu mai sunt îndeplinite condițiile prevăzute de Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, precum şi cu modificările şi completările aduse prin prezenta lege pentru instituirea unei măsuri de ocrotire.(3) Până la rămânerea definitivă a hotărârilor pronunțate potrivit alin. (2), cei aflați sub interdicție judecătorească se consideră, de plin drept, în ceea ce priveşte starea şi capacitatea lor, ca fiind persoane cu privire la care a fost instituită tutela specială.(4) În cazul prevăzut la alin. (2) lit. a), persoanele numite în funcția de tutore vor fi menținute de către instanța de tutelă în această calitate, cu excepția cazului în care, potrivit legii, nu mai pot îndeplini această funcție.(5) Până la reexaminarea măsurii punerii sub interdicție judecătorească în condițiile alin. (2), persoanele care au fost numite tutore anterior intrării în vigoare a prezentei legi îşi exercită funcția în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, astfel cum aceasta a fost modificată şi completată prin prezenta lege.

(6) Reexaminarea din oficiu a măsurilor de punere sub interdicție judecătorească de către instanțele judecătoreşti se realizează în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Împlinirea acestui

termen nu înlătură îndatorirea instanțelor de a reexamina, în continuare, din oficiu, toate măsurile de punere sub interdicție judecătorească. În scopul reexaminării, preşedinții de instanță vor lua măsuri pentru realizarea, în termen de 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, a inventarului dosarelor în care a fost dispusă măsura punerii sub interdicție judecătorească.

Articolul 21(1) Judecarea cererilor având ca obiect punerea sub interdicție judecătorească aflate pe rolul instanțelor judecătoreşti la data intrării în vigoare a prezentei legi se reia, indiferent de stadiul procesual în care acestea se află, în condițiile şi cu procedura stabilite de Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, şi de Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, astfel cum acestea au fost modificate şi completate prin prezenta lege.(2) În cazul cererilor prevăzute la alin. (1) aflate în apel, hotărârile prin care acestea au fost soluționate în primă instanță se consideră desființate de plin drept, iar dosarele se transmit de îndată, din oficiu, pe cale administrativă, primei instanțe competente.Articolul 22

În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a prezentei legi, referirile la măsura punerii sub interdicție judecătorească, respectiv la persoana pusă sub interdicție judecătorească se consideră a fi făcute la măsura consilierii judiciare sau a tutelei speciale, respectiv la persoana care beneficiază de consiliere judiciară sau de tutelă specială.

Articolul 23

Metodologia de evaluare medicală şi psihologică va fi aprobată prin ordin al ministrului sănătății şi al ministrului muncii şi solidarității sociale, în termen de 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu consultarea Colegiului Psihologilor din România.

Articolul 24

În vederea monitorizării punerii în aplicare a prezentei legi, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități şi Consiliul Superior al Magistraturii vor întocmi, la împlinirea unui termen de 3 ani de la intrarea sa în vigoare, rapoarte cuprinzând evaluarea impactului acesteia, precum şi, dacă este cazul, propuneri de îmbunătățire a legislației în materie.

Articolul 25

(1) În vederea asigurării punerii în aplicare a prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii va include în programul de formare profesională continuă a judecătorilor şi procurorilor pentru anii 2022-2024 activități în domeniul mijloacelor de ocrotire a persoanelor cu dizabilități intelectuale şi psihosociale.

(2) În acelaşi scop, Institutul Național al Magistraturii va organiza cu prioritate acțiuni de formare profesională continuă în domeniul prevăzut la alin. (1).

Articolul 107

Instanța de tutelă

(1) Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competența instanței de tutelă şi de familie stabilite potrivit legii, denumită în continuare instanța de tutelă.

(2)În toate cazurile, instanța de tutelă soluționează de îndată aceste cereri.

Notă

Conform articolului 29, Cap. IV din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022, până la reglementarea prin lege a organizării şi funcționării instanței de tutelă, atribuțiile acesteia, prevăzute la art. 5 alin. (3) şi (4), sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completurile specializate pentru minori şi familie.

Articolul 108

Ocrotirea persoanei prin tutelă

(1) Ocrotirea persoanei fizice prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în condițiile prezentului cod, precum şi de către consiliul de familie, ca organ consultativ.

(2) Consiliul de familie poate fi constituit de către instanța de tutelă numai la cererea persoanelor interesate.

(3)În cazul în care nu se constituie consiliul de familie, atribuțiile acestuia vor fi exercitate de către instanța de tutelă.

Articolul 109

Ocrotirea persoanei prin curatelă

Ocrotirea persoanei fizice prin curatelă are loc numai în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

Capitolul II
Tutela minorului
Secțiunea 1
Deschiderea tutelei

Articolul 110

Cazurile de instituire

Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt, după caz, decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau li s-a aplicat o pedeapsă penală a interzicerii drepturilor părinteşti, beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, sunt dispăruți ori declarați judecătoreşte morți, precum şi în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăşte că este în interesul minorului instituirea unei tutele. Dispozițiile art. 503 alin. (1^1) rămân aplicabile.

La data de 18-08-2022 Articolul 110 din Sectiunea 1 , Capitolul II , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 14, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 111

Persoanele obligate să înştiințeze instanța de tutelă

Au obligația ca, de îndată ce află de existența unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute la art. 110, să înştiințeze instanța de tutelă:

a)persoanele apropiate minorului, precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul;

b)serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morții unei persoane, precum şi notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesorale;

c)instanțele judecătoreşti, cu prilejul condamnării la pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părinteşti;

d)procurorul, autoritățile administrației publice locale, instituțiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

La data de 18-08-2022 Litera d) din Articolul 111 , Sectiunea 1 , Capitolul II , Titlul III , Cartea I a fost modificată de Punctul 15, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Secțiunea a 2-a
Tutorele

Articolul 112

Persoana care poate fi numită tutore

(1) Poate fi tutore o persoană fizică sau soțul şi soția, împreună, dacă nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod.

(2)În cazul în care în situația prevăzută la art. 110 se află mai mulți minori care sunt frați sau surori, se numeşte, de regulă, un singur tutore.

Articolul 113

Persoanele care nu pot fi numite tutore

(1) Nu poate fi tutore:

a)minorul, persoana care beneficiază de tutelă specială ori consiliere judiciară, cel cu privire la care a fost instituită măsura asistenței pentru încheierea actelor juridice, persoana cu privire la care a fost încuviințat un mandat de ocrotire ori cel pus sub curatelă;

La data de 18-08-2022 Litera a) din Alineatul (1) , Articolul 113 , Sectiunea a 2-a , Capitolul II , Titlul III , Cartea I a fost modificată de Punctul 16, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

b)cel decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore;
c)cel căruia i s-a restrâns exercițiul unor drepturi civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări reținute ca atare de către o instanță judecătorească;
d)cel care, exercitând o tutelă, a fost îndepărtat din aceasta în condițiile art. 158;
e)cel aflat în stare de insolvabilitate;
f)cel care, din cauza intereselor potrivnice cu cele ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei;
g)cel înlăturat prin înscris autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morții, autoritatea părintească.
(2) Dacă una dintre împrejurările prevăzute la alin. (1) survine sau este descoperită în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat, respectându-se aceeaşi procedură ca şi la numirea lui.

Articolul 114

Desemnarea tutorelui

(1) Părintele poate desemna, prin act unilateral sau prin convenție, încheiate în formă autentică, ori, după caz, prin testament, persoana care urmează a fi numită tutore al copiilor săi.
(2) Desemnarea făcută de părintele care în momentul morții era decăzut din drepturile părinteşti este lipsită de efecte.
(3) Desemnarea făcută în condițiile alin. (1) poate fi revocată oricând de către părinte, chiar şi printr-un înscris sub semnătură privată.
(4)Înscrisul prin care se revocă persoana desemnată pentru a fi numită tutore se va înscrie în registrul prevăzut la art. 1.046 sau la art. 2.033, după caz.
(5) Notarul public sau instanța de tutelă, după caz, are obligația să verifice la registrele prevăzute la alin. (4) dacă persoana desemnată pentru a fi tutore nu a fost revocată.
(6) Părintele cu capacitate de exercițiu deplină, care exercită autoritatea părintească asupra copilului său minor sau care este tutorele copilului său major cu privire la care a fost instituită tutela specială, poate să încheie un contract de mandat de ocrotire cu privire la îngrijirea acestuia, pentru situația în care mandantul decedează sau nu îşi mai poate îndeplini sarcina tutelei. Dispozițiile prezentului alineat se aplică şi rudelor de până la gradul al doilea inclusiv care sunt tutori ai minorului sau ai majorului care beneficiază de tutelă specială.

La data de 18-08-2022 Articolul 114 din Sectiunea a 2-a , Capitolul II , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 17, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 115

Desemnarea mai multor tutori

În cazul în care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fără vreo preferință, ori există mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului în stare să îndeplinească sarcinile tutelei şi care îşi exprimă dorința de a fi tutore, instanța de tutelă va hotărî ținând seama de condițiile lor materiale, precum şi de garanțiile morale necesare dezvoltării armonioase a minorului.

Articolul 116

Măsuri provizorii

(1) Cel chemat la tutelă în conformitate cu dispozițiile art. 114 nu poate fi înlăturat de către instanță fără acordul său decât dacă se află în vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 113 sau dacă prin numirea sa interesele minorului ar fi periclitate.

(2)În cazul în care cel chemat la tutelă este numai temporar împiedicat în exercitarea atribuțiilor ce i-au fost conferite, instanța de tutelă, după încetarea împiedicării, îl numeşte tutore la cererea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la deschiderea tutelei. Până atunci, instanța desemnează un tutore provizoriu.
(3) După trecerea celor 6 luni, dacă persoana desemnată nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore rămâne să îndeplinească în continuare sarcinile tutelei până la numirea unui tutore în condițiile art. 118.

Articolul 117

Garanții

La numirea sau, după caz, în timpul tutelei, instanța de tutelă poate hotărî, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele să dea garanții reale sau personale, dacă interesele minorului cer o astfel de măsură. În acest caz, ea stabileşte potrivit cu împrejurările felul şi întinderea garanțiilor.

Articolul 118

Numirea tutorelui de către instanța de tutelă

(1)În lipsa unui tutore desemnat, instanța de tutelă numeşte cu prioritate ca tutore, dacă nu se opun motive întemeiate, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină, ținând seama, după caz, de relațiile personale, de apropierea domiciliilor, de condițiile materiale şi de garanțiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.
(2) În cazul în care niciuna dintre persoanele prevăzute la alin. (1) nu îşi poate asuma tutela, instanța de tutelă numeşte un reprezentant personal care a dobândit această calitate în condițiile legii speciale.

La data de 18-08-2022 Articolul 118 din Sectiunea a 2-a , Capitolul II , Titlul III , Cartea I a fost completat de Punctul 18, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Notă

Conform alineatului (2) din articolul 26, Capitolul IV din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022, dispozițiile art. 118 alin. (2) şi ale art. 170 alin. (3) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, astfel cum au fost reglementate, respectiv modificate prin prezenta lege, vor intra în vigoare la data care va fi prevăzută de legea specială privind reprezentantul personal.

Articolul 119

Procedura de numire

(1) Numirea tutorelui se face, cu acordul acestuia, de către instanța de tutelă în camera de consiliu, prin încheiere definitivă. Atunci când desemnarea tutorelui s-a făcut prin convenție, cel desemnat tutore nu poate refuza numirea decât pentru motivele prevăzute la art. 120 alin. (2).

La data de 18-08-2022 Alineatul (1) din Articolul 119 , Sectiunea a 2-a , Capitolul II , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 19, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2) Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie.
(3)În lipsa unui tutore desemnat, dacă instanța de tutelă a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin. (1), cu consultarea consiliului de familie.
(4)Încheierea de numire se comunică în scris tutorelui şi se afişează la sediul instanței de tutelă şi la primăria de la domiciliul minorului.
(5) Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la data comunicării încheierii de numire.
(6)Între timp, instanța de tutelă poate lua măsuri provizorii cerute de interesele minorului, putând chiar să numească un curator special.

Articolul 120

Refuzul continuării tutelei

(1) Cel numit tutore este dator să continue îndeplinirea sarcinilor tutelei.
(2) Poate refuza continuarea tutelei:
a)cel care are vârsta de 60 de ani împliniți;
b)femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de 8 ani;
c)cel care creşte şi educă 2 sau mai mulți copii;
d)cel care, din cauza bolii, a infirmității, a felului activităților desfăşurate, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar mai putea să îndeplinească această sarcină.

Articolul 121

Înlocuirea tutorelui

Dacă vreuna dintre împrejurările prevăzute la art. 120 alin. (2) survine în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit. Cererea de înlocuire se adresează instanței de tutelă, care va hotărî de urgență. Până la soluționarea cererii sale de înlocuire, el este obligat să continue exercitarea atribuțiilor.

Articolul 122

Caracterul personal al tutelei

(1) Tutela este o sarcină personală.
(2) Cu toate acestea, instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, poate, ținând seama de mărimea şi compunerea patrimoniului minorului, să decidă ca administrarea patrimoniului ori doar a unei părți a acestuia să fie încredințată, potrivit legii, unei persoane fizice sau persoane juridice specializate.

Articolul 123

Gratuitatea tutelei

(1) Tutela este o sarcină gratuită.
(2) Cu toate acestea, tutorele poate fi îndreptățit, pe perioada exercitării sarcinilor tutelei, la o remunerație al cărei cuantum va fi stabilit de instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, ținând seama de munca depusă în administrarea averii şi de starea materială a minorului şi a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile produse de bunurile minorului. Instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima această remunerație, potrivit împrejurărilor.

Secțiunea a 3-a
Consiliul de familie

Articolul 124

Rolul consiliului de familie

(1) Consiliul de familie se poate constitui pentru a supraveghea modul în care tutorele îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte îndatoririle cu privire la persoana şi bunurile minorului.
(2)În cazul ocrotirii minorului prin părinți, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială prevăzute de lege nu se va institui consiliul de familie.

Articolul 125

Membrii consiliului de familie

(1) Instanța de tutelă poate constitui un consiliu de familie, compus din 3 rude sau afini, ținând seama de gradul de rudenie şi de relațiile personale cu familia minorului. În lipsă de rude sau afini pot fi numite şi alte persoane care au avut legături de prietenie cu părinții minorului sau care manifestă interes pentru situația acestuia.
(2) Soțul şi soția nu pot fi, împreună, membri ai aceluiaşi consiliu de familie.
(3)În aceleaşi condiții, instanța de tutelă numeşte şi 2 supleanți.
(4) Tutorele nu poate fi membru în consiliul de familie.

Articolul 126

Alte dispoziții aplicabile consiliului de familie

Dispozițiile art. 113, art. 120 alin. (1) şi alin. (2) lit. d), art. 121 şi 147 se aplică în mod corespunzător şi membrilor consiliului de familie.

Articolul 127

Modificarea consiliului de familie

În afară de cazul prevăzut la art. 131, alcătuirea consiliului de familie nu se poate modifica în timpul tutelei, afară numai dacă interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau dacă, prin moartea ori dispariția unuia dintre membri, ar fi necesară completarea.

Articolul 128

Constituirea consiliului de familie

(1)În vederea constituirii consiliului de familie, persoanele care îndeplinesc condițiile pentru a fi membri sunt convocate la domiciliul minorului de către instanța de tutelă, din oficiu sau la sesizarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricăror altor persoane care au cunoştință despre situația minorului.

(2) Numirea membrilor consiliului de familie se face cu acordul acestora.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat în condițiile art. 264.

Articolul 129

Funcționarea consiliului de familie

(1) Consiliul de familie este convocat cu cel puțin 10 zile înainte de data întrunirii de către tutore, din propria inițiativă sau la cererea oricăruia dintre membrii acestuia, a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani sau a instanței de tutelă. Cu acordul tuturor membrilor consiliului de familie, convocarea se poate face şi mai devreme de împlinirea termenului de 10 zile dinainte de data întrunirii. În toate cazurile, prezența tuturor membrilor consiliului de familie acoperă neregularitatea convocării.

(2) Cei convocați sunt obligați să se prezinte personal la locul indicat în actul de convocare. În cazul în care aceştia nu se pot prezenta, ei pot fi reprezentați de persoane care sunt rude sau afini cu părinții minorului, dacă aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate în nume propriu ca membri ai consiliului de familie. Soții se pot reprezenta reciproc.

(3)Şedințele consiliului de familie se țin la domiciliul minorului. În cazul în care convocarea a fost făcută la solicitarea instanței de tutelă, şedința se ține la sediul acesteia.

Articolul 130

Atribuții

(1) Consiliul de familie dă avize consultative, la solicitarea tutorelui sau a instanței de tutelă, şi ia decizii, în cazurile prevăzute de lege. Avizele consultative şi deciziile se iau în mod valabil cu votul majorității membrilor săi, consiliul fiind prezidat de persoana cea mai înaintată în vârstă.

(2) La luarea deciziilor, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Deciziile consiliului de familie vor fi motivate şi consemnate într-un registru special constituit, care se ține de unul dintre membrii consiliului, desemnat în acest scop de instanța de tutelă.

(4) Actele încheiate de tutore în lipsa avizului consultativ sunt anulabile. Încheierea actului cu nerespectarea avizului atrage numai răspunderea tutorelui. Dispozițiile art. 155 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 131

Înlocuirea consiliului de familie

Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, dacă în plângerile formulate potrivit prezentului cod instanța a hotărât de cel puțin două ori, în mod definitiv, împotriva deciziilor consiliului de familie.

Articolul 132

Imposibilitatea constituirii consiliului de familie

Dacă în cazul prevăzut la art. 131 nu este posibilă constituirea unui nou consiliu, ca şi în cazul contrarietății de interese dintre minor şi toți membrii consiliului de familie şi supleanți, tutorele poate cere instanței de tutelă autorizația de a exercita singur tutela.

Secțiunea a 4-a
Exercitarea tutelei
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 133

Exercitarea tutelei în interesul minorului

Tutela se exercită numai în interesul minorului atât în ceea ce priveşte persoana, cât şi bunurile acestuia.

Articolul 134

Conținutul tutelei

(1) Tutorele are îndatorirea de a îngriji de minor.

(2) El este obligat să asigure îngrijirea minorului, sănătatea şi dezvoltarea lui fizică şi mentală, educarea, învățătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu aptitudinile lui.

Articolul 135

Tutela exercitată de ambii soți

(1)În cazul în care tutori sunt 2 soți, aceştia răspund împreună pentru exercitarea atribuțiilor tutelei. Dispozițiile privind autoritatea părintească sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2)În cazul în care unul dintre soți introduce acțiunea de divorț, instanța, din oficiu, va înştiința instanța de tutelă pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

Subsecțiunea 2.
Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului

Articolul 136

Avizul consiliului de familie

Măsurile privind persoana minorului se iau de către tutore, cu avizul consiliului de familie, cu excepția măsurilor care au caracter curent.

Articolul 137

Domiciliul minorului

(1) Minorul pus sub tutelă are domiciliul la tutore. Numai cu autorizarea instanței de tutelă minorul poate avea şi o reşedință.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), tutorele poate încuviința ca minorul să aibă o reşedință determinată de educarea şi pregătirea sa profesională. În acest caz, instanța de tutelă va fi de îndată încunoştințată de tutore.

Articolul 138

Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale

(1) Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale pe care minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani o primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta decât cu încuviințarea instanței de tutelă.

(2) Instanța de tutelă nu poate, împotriva voinței minorului care a împlinit vârsta de 14 ani, să schimbe felul învățăturii acestuia, hotărâtă de părinți sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Articolul 139

Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani

Instanța de tutelă nu poate hotărî fără ascultarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Subsecțiunea 3.
Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului

Articolul 140

Inventarul bunurilor minorului

(1) După numirea tutorelui şi în prezența acestuia şi a membrilor consiliului de familie, un delegat al instanței de tutelă va verifica la fața locului toate bunurile minorului, întocmind un inventar, care va fi supus aprobării instanței de tutelă. Inventarul bunurilor minorului va începe să fie întocmit în maximum 10 zile de la numirea tutorelui de către instanța de tutelă.

(2) Cu prilejul inventarierii, tutorele şi membrii consiliului de familie sunt ținuți să declare în scris, la întrebarea expresă a delegatului instanței de tutelă, creanțele, datoriile sau alte pretenții pe care le au față de minor. Declarațiile vor fi consemnate în procesul-verbal de inventariere.

(3) Tutorele sau membrii consiliului de familie care, cunoscând creanțele sau pretențiile proprii față de minori, nu le-au declarat, deşi au fost somați să le declare, sunt prezumați că au renunțat la ele. Dacă tutorele sau membrii consiliului de familie nu declară datoriile pe care le au față de minor, deşi au fost somați să le declare, pot fi îndepărtați din funcție.
(4) Creanțele pe care le au asupra minorului tutorele sau vreunul dintre membrii consiliului de familie, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile acestora pot fi plătite voluntar numai cu autorizarea instanței de tutelă.

Articolul 141

Actele făcute în lipsa inventarului

Înainte de întocmirea inventarului, tutorele nu poate face, în numele minorului, decât acte de conservare şi acte de administrare ce nu suferă întârziere.

Articolul 142

Administrarea bunurilor minorului

(1) Tutorele are îndatorirea de a administra cu bună-credință bunurile minorului. În acest scop, tutorele acționează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor minorului, dispozițiile titlului V din cartea a III-a aplicându-se în mod corespunzător, afară de cazul în care prin prezentul capitol se dispune altfel.
(2) Nu sunt supuse administrării bunurile dobândite de minor cu titlu gratuit decât dacă testatorul sau donatorul a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul ori de cel desemnat prin actul de dispoziție sau, după caz, numit de către instanța de tutelă.

Articolul 143

Reprezentarea minorului

Tutorele are îndatorirea de a-l reprezenta pe minor în actele juridice, dar numai până când acesta împlineşte vârsta de 14 ani.

Articolul 144

Regimul juridic al actelor de dispoziție

(1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații şi nici să garanteze obligația altuia. Fac excepție darurile obişnuite, potrivite cu starea materială a minorului.
(2) Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie şi autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțeală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunțe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum şi să încheie în mod valabil orice alte acte ce depăşesc dreptul de administrare.
(3) Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la alin. (1) şi (2) sunt anulabile. În aceste cazuri, acțiunea în anulare poate fi exercitată de tutore, de consiliul de familie sau de oricare membru al acestuia, precum şi de către procuror, din oficiu sau la sesizarea instanței de tutelă.
(4) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie şi fără autorizarea instanței de tutelă, bunurile supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierii, precum şi cele devenite nefolositoare pentru minor.

Articolul 145

Autorizarea instanței de tutelă

(1) Instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.
(2) Autorizarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condițiile de încheiere a actului.
(3)În caz de vânzare, autorizarea va arăta dacă vânzarea se va face prin acordul părților, prin licitație publică sau în alt mod.
(4)În toate cazurile, instanța de tutelă poate indica tutorelui modul în care se întrebuințează sumele de bani obținute.

Articolul 146

Încuviințarea şi autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani

(1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie actele juridice cu încuviințarea scrisă a tutorelui sau, după caz, a curatorului.

(2) Dacă actul pe care minorul care a împlinit vârsta de 14 ani urmează să îl încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decât cu autorizarea instanței de tutelă şi cu avizul consiliului de familie, va fi necesară atât autorizarea acesteia, cât şi avizul consiliului de familie.
(3) Minorul nu poate să facă donații sau testamente, altele decât darurile obişnuite potrivit stării lui materiale sau dispozițiile testamentare cu privire la bunuri de mică valoare, şi nici să garanteze obligațiile altuia.

La data de 18-08-2022 Alineatul (3) din Articolul 146 , Subsectiunea 3. , Sectiunea a 4-a , Capitolul II , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 20, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(4) Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor alin. (1)-(3) sunt anulabile, dispozițiile art. 144 alin. (3) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 147

Interzicerea unor acte juridice

(1) Este interzisă, sub sancțiunea nulității relative, încheierea de acte juridice între tutore sau soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui, pe de o parte, şi minor, pe de altă parte.
(2) Cu toate acestea, oricare dintre persoanele prevăzute la alin. (1) poate cumpăra la licitație publică un bun al minorului, dacă are o garanție reală asupra acestui bun ori îl deține în coproprietate cu minorul, după caz.

Articolul 148

Suma anuală necesară pentru întreținerea minorului

(1) Consiliul de familie stabileşte suma anuală necesară pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale şi poate modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă. Decizia consiliului de familie se aduce la cunoştință, de îndată, instanței de tutelă.
(2) Cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, instanța de tutelă va dispune vânzarea bunurilor minorului, prin acordul părților sau prin licitație publică.
(3) Obiectele ce au valoare afectivă pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vândute decât în mod excepțional.
(4) Dacă minorul este lipsit de bunuri şi nu are părinți sau alte rude care sunt obligate prin lege să îi acorde întreținere ori aceasta nu este suficientă, minorul are dreptul la asistență socială, în condițiile legii.

Articolul 149

Constituirea de depozite bancare

(1) Sumele de bani care depăşesc nevoile întreținerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi instrumentele financiare se depun, pe numele minorului, la o instituție de credit indicată de consiliul de familie, în termen de cel mult 5 zile de la data încasării lor.
(2) Tutorele poate dispune de aceste sume şi instrumente financiare numai cu autorizarea prealabilă a instanței de tutelă, cu excepția operațiunilor prevăzute la alin. (3).
(3) Cu toate acestea, el nu va putea folosi, în niciun caz, sumele de bani şi instrumentele financiare prevăzute la alin. (1) pentru încheierea, pe numele minorului, a unor tranzacții pe piața de capital, chiar dacă ar fi obținut autorizarea instanței de tutelă.
(4) Tutorele poate depune la o instituție de credit şi sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec într-un cont separat şi pot fi ridicate de tutore, fără autorizarea instanței de tutelă.

Articolul 150

Cazurile de numire a curatorului special

(1) Ori de câte ori între tutore şi minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța de tutelă va numi un curator special.
(2) De asemenea, dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează, instanța de tutelă va numi un curator special.

(3)Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesorale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanța de tutelă.

Secțiunea a 5-a
Controlul exercitării tutelei

Articolul 151
Controlul instanței de tutelă

(1)Instanța de tutelă va efectua un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele şi consiliul de familie îşi îndeplinesc atribuțiile cu privire la minor şi bunurile acestuia.

(2)În îndeplinirea activității de control, instanța de tutelă va putea cere colaborarea autorităților administrației publice, a instituțiilor şi serviciilor publice specializate pentru protecția copilului sau a instituțiilor de ocrotire, după caz.

Articolul 152
Darea de seamă

(1)Tutorele este dator să prezinte anual instanței de tutelă o dare de seamă despre modul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

(2)Darea de seamă se va prezenta instanței de tutelă în termen de 30 de zile de la sfârşitul anului calendaristic.

(3)Dacă averea minorului este de mică însemnătate, instanța de tutelă poate să autorizeze ca darea de seamă privind administrarea bunurilor minorului să se facă pe termene mai lungi, care nu vor depăşi însă 3 ani.

(4)În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea instanței de tutelă, să dea oricând dări de seamă despre felul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Articolul 153
Descărcarea tutorelui

Instanța de tutelă va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia şi cu administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt corect întocmite şi corespund realității, va da descărcare tutorelui.

Articolul 154
Interzicerea dispensei de a da socoteală

Dispensa de a da socoteală acordată de părinți sau de o persoană care ar fi făcut minorului o liberalitate este considerată ca nescrisă.

Articolul 155
Plângerea împotriva tutorelui

(1)Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, consiliul de familie, oricare membru al acestuia, precum şi toți cei prevăzuți la art. 111 pot face plângere la instanța de tutelă cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

(2)Plângerea se soluționează de urgență, prin încheiere executorie, de către instanța de tutelă, cu citarea părților şi a membrilor consiliului de familie. Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dacă instanța de tutelă consideră că este necesar.

Secțiunea a 6-a
Încetarea tutelei

Articolul 156
Cazurile de încetare

(1)Tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum şi în cazul morții minorului.

(2)Funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, prin îndepărtarea de la sarcina tutelei sau prin înlocuirea tutorelui.

Articolul 157
Moartea tutorelui

(1)În cazul morții tutorelui, moştenitorii săi sau orice altă persoană dintre cele prevăzute la art. 111 au datoria de a înştiința, de îndată, instanța de tutelă.
(2)Până la numirea unui nou tutore, moştenitorii vor prelua sarcinile tutelei. Dacă sunt mai mulți moştenitori, aceştia pot desemna, prin procură specială, pe unul dintre ei să îndeplinească în mod provizoriu sarcinile tutelei.
(3) Dacă moştenitorii sunt minori, înştiințarea instanței de tutelă se poate face de orice persoană interesată, precum şi de cele prevăzute la art. 111. În acest caz, moştenitorii tutorelui nu vor prelua sarcinile tutelei, ci instanța de tutelă va numi de urgență un curator special, care poate fi executorul testamentar.

Articolul 158

Îndepărtarea tutorelui

În afară de alte cazuri prevăzute de lege, tutorele este îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care îl fac nedemn de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte în mod corespunzător sarcina.

Articolul 159

Numirea curatorului special

Până la preluarea funcției de către noul tutore, în cazurile prevăzute la art. 157 şi 158, instanța de tutelă poate numi un curator special.

Articolul 160

Darea de seamă generală

(1) La încetarea din orice cauză a tutelei, tutorele sau, după caz, moştenitorii acestuia sunt datori ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instanței de tutelă o dare de seamă generală. Tutorele are aceeaşi îndatorire şi în caz de îndepărtare de la tutelă.
(2) Dacă funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, darea de seamă generală va fi întocmită de moştenitorii săi majori sau, în caz de incapacitate a tuturor moştenitorilor, de reprezentantul lor legal, în termen de cel mult 30 de zile de la data acceptării moştenirii sau, după caz, de la data solicitării de către instanța de tutelă. În cazul în care nu există moştenitori ori aceştia sunt în imposibilitate de a acționa, darea de seamă generală va fi întocmită de către un curator special, numit de instanța de tutelă, în termenul stabilit de aceasta.
(3) Darea de seamă generală va trebui să cuprindă situațiile veniturilor şi cheltuielilor pe ultimii ani, să indice activul şi pasivul, precum şi stadiul în care se află procesele minorului.
(4) Instanța de tutelă îl poate constrânge pe cel obligat să facă darea de seamă generală, potrivit dispozițiilor art. 163.

Articolul 161

Predarea bunurilor

Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moştenitorilor acestuia sau noului tutore de către tutore, moştenitorii acestuia sau reprezentantul lor legal ori, în lipsă, de curatorul special numit potrivit dispozițiilor art. 160 alin. (2).

Articolul 162

Descărcarea de gestiune

(1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor şi aprobarea lor, instanța de tutelă va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.
(2) Chiar dacă instanța de tutelă a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru prejudiciul cauzat din culpa sa.
(3) Tutorele care înlocuieşte un alt tutore are obligația să ceară acestuia, chiar şi după descărcarea de gestiune, repararea prejudiciilor pe care le-a cauzat minorului din culpa sa, sub sancțiunea de a fi obligat el însuşi de a repara aceste prejudicii.

Articolul 163

Amenda civilă

(1)În cazul refuzului de a continua sarcina tutelei, în alte cazuri decât cele prevăzute la art. 120 alin. (2), tutorele poate fi sancționat cu amendă civilă, în folosul statului, care nu poate depăşi valoarea unui salariu minim pe economie. Amenda poate fi repetată de cel mult 3 ori, la interval de câte 7 zile, după care se va numi un alt tutore.

(2) De asemenea, dacă tutorele, din culpa sa, îndeplineşte defectuos sarcina tutelei, va fi obligat la plata unei amenzi civile, în folosul statului, care nu poate depăşi 3 salarii medii pe economie.
(3) Amenda civilă se aplică de către instanța de tutelă, prin încheiere executorie.

Capitolul III
Ocrotirea majorului prin consiliere judiciară şi tutelă specială

La data de 18-08-2022 Titlul Capitolului III din Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 21, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 164
Condiții
(1) Majorul care nu se poate îngriji singur de interesele sale din cauza unei deteriorări a facultăților mintale, temporare sau permanente, parțiale sau totale, stabilite în urma evaluării medicale şi psihosociale, şi care are nevoie de sprijin în formarea sau exprimarea voinței sale poate beneficia de consiliere judiciară sau tutelă specială, dacă luarea acestei măsuri este necesară pentru exercitarea capacității sale civile, în condiții de egalitate cu celelalte persoane.
(2) O persoană poate beneficia de consiliere judiciară dacă deteriorarea facultăților sale mintale este parțială şi este necesar să fie consiliată în mod continuu în exercitarea drepturilor şi libertăților ei.
(3) Instituirea consilierii judiciare se poate face numai dacă nu poate fi asigurată o protecție adecvată a persoanei ocrotite prin instituirea asistenței pentru încheierea actelor juridice.
(4) O persoană poate beneficia de tutelă specială dacă deteriorarea facultăților sale mintale este totală şi, după caz, permanentă şi este necesar să fie reprezentată în mod continuu în exercitarea drepturilor şi libertăților ei.
(5) Instituirea tutelei speciale se poate face numai dacă nu poate fi asigurată o protecție adecvată a persoanei ocrotite prin instituirea asistenței pentru încheierea actelor juridice sau a consilierii judiciare.
(6) Pot beneficia de tutelă specială şi minorii cu capacitate de exercițiu restrânsă. Cu toate acestea, atunci când instanța de tutelă apreciază că ocrotirea persoanei se poate realiza prin instituirea curatelei sau prin punerea sa sub consiliere judiciară, această măsură se poate dispune cu un an înainte de data împlinirii vârstei de 18 ani şi începe să producă efecte de la această dată.

La data de 18-08-2022 Articolul 164 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 22, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 165
Persoanele care pot cere punerea sub ocrotire
Instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale poate fi cerută de cel care necesită ocrotire, de soțul sau de rudele acestuia, de afini, de persoana care locuieşte cu el, precum şi de celelalte persoane, organe, instituții sau autorități prevăzute la art. 111, care este aplicabil în mod corespunzător.

La data de 18-08-2022 Articolul 165 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 23, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 166
Desemnarea tutorelui. Mandatul de ocrotire
(1) Orice persoană care are capacitatea deplină de exercițiu poate desemna prin act unilateral sau convenție, încheiate în formă autentică, persoana care urmează a fi numită tutore pentru a se îngriji de persoana şi bunurile sale în cazul în care ar fi pusă sub consiliere judiciară sau tutelă specială. Dispozițiile art. 114 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(2) Persoana care are capacitatea deplină de exercițiu sau persoana care beneficiază de consiliere judiciară poate să încheie un mandat de ocrotire pentru situația în care nu ar mai putea să se îngrijească singură de persoana sa ori să își administreze bunurile.

La data de 18-08-2022 Articolul 166 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 24, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 167

Numirea unui curator special

În caz de nevoie şi până la soluționarea cererii de instituire a consilierii judiciare sau a tutelei speciale, instanța de tutelă poate numi un curator special pentru îngrijirea şi reprezentarea celui a cărui ocrotire a fost cerută, precum şi pentru administrarea bunurilor acestuia.

La data de 18-08-2022 Articolul 167 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 25, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 168

Procedura. Durata măsurii

(1) Soluționarea cererii de instituire a unei măsuri de ocrotire se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

(2) Instituirea consilierii judiciare este dispusă pentru o perioadă care nu poate depăşi 3 ani.

(3) Instituirea tutelei speciale este dispusă pentru o perioadă care nu poate depăşi 5 ani. Cu toate acestea, în cazul în care deteriorarea facultăților mintale ale persoanei ocrotite este permanentă, instanța poate dispune prelungirea măsurii tutelei speciale pentru o durată mai mare, care nu poate să depăşească 15 ani.

(4) Prin hotărârea prin care a fost instituită consilierea judiciară sau tutela specială, instanța de tutelă stabileşte, în funcție de gradul de autonomie al persoanei ocrotite şi de nevoile sale specifice, categoriile de acte pentru care este necesară încuviințarea actelor sale sau, după caz, reprezentarea ei. Instanța poate dispune ca măsura de ocrotire să privească chiar şi numai o categorie de acte. De asemenea, instanța poate dispune ca măsura de ocrotire să se refere numai la persoana celui ocrotit sau numai la bunurile sale.

(5) În cazul în care instanța de tutelă procedează potrivit alin. (4), dispunerea măsurii de ocrotire nu aduce nicio atingere capacității celui ocrotit de a încheia actele juridice pentru care instanța a stabilit că nu este necesară încuviințarea ocrotitorului sau, după caz, reprezentarea sa.

(6) Ocrotitorul sau reprezentantul persoanei ocrotite este dator să sesizeze instanța de tutelă ori de câte ori constată că există date şi circumstanțe care justifică reevaluarea măsurii, precum şi cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea duratei pentru care aceasta a fost dispusă, în vederea reevaluării ei. Autoritatea tutelară verifică îndeplinirea acestei îndatoriri, iar în lipsa îndeplinirii sale sesizează ea însăşi instanța de tutelă. Instanța poate dispune, urmând aceeaşi procedură, prelungirea, înlocuirea sau ridicarea măsurii.

La data de 18-08-2022 Articolul 168 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 26, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 169

Opozabilitatea față de terți

(1) Măsura de ocrotire îşi produce efectele de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(2) Cu toate acestea, lipsa de capacitate de exercițiu a celui ocrotit nu poate fi opusă unei terțe persoane decât de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de Codul de procedură civilă, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut instituirea măsurii de ocrotire pe altă cale.

La data de 18-08-2022 Articolul 169 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 27, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 170

Numirea tutorelui

(1) Prin hotărârea prin care a fost luată măsura de ocrotire, instanța de tutelă numeşte persoana care va exercita funcția de tutore de la data rămânerii definitive a hotărârii. Dispozițiile art. 114-117, art. 119 şi 120 se aplică în mod corespunzător.

(2) În lipsa unui tutore desemnat, instanța de tutelă numeşte cu prioritate în această calitate, dacă nu se opun motive întemeiate, soțul, părintele, o rudă sau un afin, un prieten sau o persoană care locuieşte cu cel ocrotit dacă aceasta din urmă are legături strânse şi stabile cu ocrotitul, în stare să îndeplinească această sarcină, ținând seama, după caz, de legăturile de afecțiune, de relațiile personale, de condițiile materiale, de garanțiile morale pe care le prezintă cel chemat să fie numit tutore, precum şi de apropierea domiciliilor sau reşedințelor.

(3) În cazul în care niciuna dintre persoanele prevăzute la alin. (2) nu îşi poate asuma tutela, instanța de tutelă numeşte un reprezentant personal care a dobândit această calitate în condițiile legii speciale.

Notă

Conform alineatului (2) din articolul 26, Capitolul IV din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022, dispozițiile art. 118 alin. (2) şi ale art. 170 alin. (3) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, astfel cum au fost reglementate, respectiv modificate prin prezenta lege, vor intra în vigoare la data care va fi prevăzută de legea specială privind reprezentantul personal.

(4) La numirea tutorelui, instanța ia în considerare preferințele exprimate de cel ocrotit, relațiile sale obişnuite, interesul manifestat cu privire la persoana sa, dar şi eventualele recomandări formulate de persoanele apropiate acestuia, precum şi lipsa intereselor contrare cu persoana ocrotită.

La data de 18-08-2022 Articolul 170 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 28, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 171

Aplicarea regulilor de la tutelă

(1) Regulile privitoare la tutela minorului care a împlinit vârsta de 14 ani se aplică şi în cazul celui care beneficiază de consiliere judiciară, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică şi în cazul celui care beneficiază de tutelă specială, în măsura în care legea nu dispune altfel.

(3) Dispozițiile art. 168 alin. (4) rămân aplicabile.

La data de 18-08-2022 Articolul 171 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 29, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 172

Actele încheiate de cel care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială

(1) Actele juridice încheiate de persoana care beneficiază de măsura consilierii judiciare sau a tutelei speciale, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. (3) şi la art. 43 alin. (3), precum şi cele autorizate de instanța de tutelă, sunt anulabile sau prestațiile care decurg din acestea pot fi reduse, chiar fără dovedirea unui prejudiciu şi chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi avut discernământ.

(2) Actele juridice încheiate înaintea instituirii consilierii judiciare sau tutelei speciale pot fi anulate sau prestațiile care decurg din acestea pot fi reduse numai dacă la data când au fost încheiate lipsa discernământului era notorie sau cunoscută de cealaltă parte.

(3) Dispozițiile testamentare făcute de persoana ocrotită după instituirea consilierii judiciare sunt valabile, dacă sunt autorizate sau confirmate de către instanța de tutelă, ținând seama de natura acestora şi circumstanțele în care au fost făcute.

La data de 18-08-2022 Articolul 172 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 30, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 173

Înlocuirea tutorelui

(1) Tutorele persoanei ocrotite este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice, tutorele poate cere înlocuirea sa şi înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

La data de 18-08-2022 Articolul 173 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 31, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 174

Obligațiile tutorelui

(1) Tutorele este dator să îngrijească de cel ocrotit, spre a-i grăbi vindecarea, a-i restaura autonomia, a-i îmbunătăți condițiile de viață şi a-i asigura bunăstarea morală şi materială, luând în considerare starea lui, abilitățile sale, gradul de incapacitate al acestuia, dar şi celelalte circumstanțe în care se găseşte. În acest scop se vor putea întrebuința veniturile şi, dacă este necesar, toate bunurile persoanei ocrotite. Cu toate acestea, amintirile de familie, obiectele personale, precum şi bunurile indispensabile persoanei ocrotite sau destinate îngrijirii sale sunt păstrate la dispoziția acesteia, prin grija reprezentantului sau ocrotitorului legal şi, dacă este cazul, a instituției în care este îngrijit.

(2) În îndeplinirea sarcinii sale, tutorele este dator:

a)să ia în considerare, cu prioritate, voința, preferințele şi nevoile persoanei ocrotite, să îi acorde sprijinul necesar în formarea şi exprimarea voinței sale şi să o încurajeze să îşi exercite drepturile şi să îşi îndeplinească singură obligațiile;

b)să coopereze cu persoana ocrotită şi să îi respecte viața privată şi demnitatea;

c)să asigure şi să permită, atunci când este posibil, informarea şi lămurirea persoanei ocrotite, în modalități adaptate stării acesteia, despre toate actele şi faptele care ar putea să o afecteze, despre utilitatea şi gradul lor de urgență, precum şi despre consecințele unui refuz din partea persoanei ocrotite de a le încheia;

d)să ia toate măsurile necesare pentru protejarea şi realizarea drepturilor persoanei ocrotite;

e)să coopereze cu persoanele fizice şi persoanele juridice cu îndatoriri în îngrijirea persoanei ocrotite;

f)să mențină, în măsura posibilului, o relație personală cu persoana ocrotită;

g)în cazurile prevăzute de lege, să întreprindă demersurile necesare pentru întocmirea rapoartelor de evaluare medicală şi psihologică a persoanei ocrotite şi sesizarea instanței de tutelă.

(3) Instanța de tutelă, după ascultarea persoanei ocrotite, luând avizul consiliului de familie şi consultând rapoartele de evaluare medicală, psihologică şi de anchetă socială, va hotărî dacă cel ocrotit va fi îngrijit la locuința lui, într-un serviciu social sau într-o altă instituție, în condițiile legii. Schimbarea locului îngrijirii celui ocrotit se face cu autorizarea instanței de tutelă, la cererea celui ocrotit, a ocrotitorului său, a serviciului social ori a instituției în care este îngrijit sau a altei persoane abilitate potrivit legii.

(4) Atunci când îngrijirea celui ocrotit nu se face la locuința sa, aceasta şi mobilierul sunt păstrate la dispoziția sa. Puterea de administrare cu privire la aceste bunuri permite numai încheierea unor contracte de închiriere, care încetează de plin drept, prin derogare de la alte dispoziții legale, la întoarcerea persoanei ocrotite în locuința sa.

(5) În cazul în care devine necesar şi este în interesul persoanei ocrotite să se dispună de mobilier sau de drepturile cu privire la locuința sa, actul este supus autorizării instanței de tutelă.

(6) Când cel ocrotit este căsătorit, va fi ascultat şi soțul acestuia.

(7) Tutorele nu are dreptul să împiedice corespondența, relațiile sociale sau alegerea profesiei persoanei ocrotite. Neînțelegerile se soluționează de către instanța de tutelă, cu ascultarea persoanei ocrotite.

La data de 18-08-2022 Articolul 174 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 32, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 175

Liberalitățile primite de descendenții persoanei puse sub tutelă specială

Din bunurile celui pus sub tutelă specială, descendenții acestuia pot fi gratificați de către tutore, cu avizul consiliului de familie şi cu autorizarea instanței de tutelă, fără însă să se poată da scutire de raport.

La data de 18-08-2022 Articolul 175 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 33, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 176

Minorul care beneficiază de tutelă specială

(1) Minorul care, la data instituirii tutelei speciale, se afla sub ocrotirea părinților rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispozițiile art. 174 sunt aplicabile şi situației prevăzute în prezentul alineat.

(2) Dacă la data când minorul devine major acesta se află încă sub tutelă specială, instanța de tutelă numeşte un tutore. În acest caz, va fi numit tutore, cu prioritate, părintele sau, după caz, părinții acestuia împreună.

(3) În cazul în care, la data instituirii tutelei speciale, minorul se afla sub tutelă, instanța de tutelă va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau dacă trebuie numit un nou tutore.

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care instanța de tutelă dispune punerea persoanei sub consiliere judiciară sau instituirea curatelei începând cu împlinirea vârstei de 18 ani.

La data de 18-08-2022 Articolul 176 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 34, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 177

Încetarea măsurii

(1) Măsura de ocrotire încetează prin moartea celui ocrotit, la expirarea duratei pentru care a fost instituită, în cazul înlocuirii acesteia, precum şi la ridicarea ei.

(2) Dacă au încetat ori s-au modificat cauzele care au determinat luarea măsurii, instanța de tutelă va pronunța ridicarea sau, după caz, înlocuirea acesteia.

(3) Cererea se poate introduce oricând de cel ocrotit, de soțul sau de rudele acestuia, de persoana care locuieşte cu el, de tutore, precum şi de persoanele sau instituțiile prevăzute la art. 111.

(4) Prevederile art. 168 alin. (6) rămân aplicabile.

(5) Hotărârea prin care se pronunță prelungirea, înlocuirea sau ridicarea măsurii îşi produce efectele de la data când a rămas definitivă.

(6) Cu toate acestea, încetarea puterii de reprezentare a tutorelui nu va putea fi opusă decât în condițiile prevăzute la art. 169 alin. (2), care se aplică în mod corespunzător.

La data de 18-08-2022 Articolul 177 din Capitolul III , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 35, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Capitolul IV
Curatela

Articolul 178

Cazuri de instituire

În afară de cazurile prevăzute de lege, instanța de tutelă poate institui curatela:

a)dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal, să îşi administreze bunurile sau să îşi apere interesele în condiții corespunzătoare şi, din motive temeinice, nu îşi poate numi un reprezentant sau un administrator;

b)dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c)dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar sau un administrator general;

d)dacă o persoană a dispărut fără a exista informații despre ea şi nu a lăsat un mandatar sau un administrator general.

Articolul 179

Competența instanței de tutelă

Instanța de tutelă competentă este:

a)în cazul prevăzut la art. 178 lit. a), instanța de la domiciliul persoanei reprezentate;

b)în cazul prevăzut la art. 178 lit. b), fie instanța de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanța de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;

c)în cazurile prevăzute la art. 178 lit. c) sau d), instanța de la ultimul domiciliu din țară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Articolul 180

Persoana care poate fi numită curator

(1) Poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu şi care este în măsură să îndeplinească această sarcină.

(2) Când cel interesat a desemnat, prin act unilateral sau prin convenție, încheiate în formă autentică, o persoană care să fie numită curator, aceasta va fi numită cu prioritate. Numirea poate fi înlăturată numai pentru motive temeinice, dispozițiile art. 114-120 aplicându-se în mod corespunzător.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 180 , Capitolul IV , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 36, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 181

Efectele curatelei

În cazurile prevăzute la art. 178, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacității celui pe care curatorul îl reprezintă.

Articolul 182

Procedura de instituire

(1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului său, a rudelor sau a celor prevăzuți la art. 111.

(2) Curatela nu se poate institui decât cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat.

(3) Numirea curatorului se face de instanța de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului şi se afişează la sediul instanței de tutelă, precum şi la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

(4) Instanța sesizată cu instituirea curatelei poate dispune instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Dispozițiile art. 164-177 sunt aplicabile.

La data de 18-08-2022 Articolul 182 din Capitolul IV , Titlul III , Cartea I a fost completat de Punctul 37, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 183

Conținutul curatelei

(1)În cazurile în care se instituie curatela, se aplică regulile de la mandat, cu excepția cazului în care, la cererea persoanei interesate ori din oficiu, instanța de tutelă va hotărî că se impune învestirea curatorului cu drepturile şi obligațiile unui administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia.

(2) Dacă sunt aplicabile regulile de la mandat, instanța de tutelă poate stabili limitele mandatului şi poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Articolul 184

Înlocuirea curatorului

(1) Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice curatorul poate cere înlocuirea sa şi înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Articolul 185

Încetarea curatelei

Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de instanța de tutelă la cererea celui reprezentat, a soțului sau a rudelor acestuia, a afinilor, a persoanei care locuieşte cu el, a curatorului sau a celor prevăzuți la art. 111.

La data de 18-08-2022 Articolul 185 din Capitolul IV , Titlul III , Cartea I a fost modificat de Punctul 38, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 186

Dispoziții speciale

Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică şi curatorului special prevăzut la art. 150, 159 şi 167. În aceste din urmă cazuri, drepturile şi obligațiile stabilite de lege în sarcina tutorelui se aplică, în mod corespunzător, şi curatorului special.

Titlul IV
Persoana juridică
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 187

Elementele constitutive

Orice persoană juridică trebuie să aibă o organizare de sine stătătoare şi un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit şi moral, în acord cu interesul general.

Articolul 188

Calitatea de persoană juridică

Sunt persoane juridice entitățile prevăzute de lege, precum şi orice alte organizații legal înființate care, deşi nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187.

Articolul 189

Categorii de persoane juridice

Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

Articolul 190

Persoana juridică de drept privat

Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, în mod liber, în una dintre formele prevăzute de lege.

Articolul 191

Persoana juridică de drept public

(1) Persoanele juridice de drept public se înființează prin lege.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), în cazurile anume prevăzute de lege, persoanele juridice de drept public se pot înființa prin acte ale autorităților administrației publice centrale sau locale ori prin alte moduri prevăzute de lege.

Articolul 192

Regimul juridic aplicabil

Persoanele juridice legal înființate se supun dispozițiilor aplicabile categoriei din care fac parte, precum şi celor cuprinse în prezentul cod, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Articolul 193

Efectele personalității juridice

(1) Persoana juridică participă în nume propriu la circuitul civil şi răspunde pentru obligațiile asumate cu bunurile proprii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) Nimeni nu poate invoca împotriva unei persoane de bună-credință calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmăreşte ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

Capitolul II
Înființarea persoanei juridice
Secțiunea 1
Dispoziții comune

Articolul 194

Modurile de înființare

(1) Persoana juridică se înființează:

a)prin actul de înființare al organului competent, în cazul autorităților şi al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale, precum şi al operatorilor economici care se constituie de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale. În toate cazurile, actul de înființare trebuie să prevadă în mod expres dacă autoritatea publică sau instituția publică este persoană juridică;

b)prin actul de înființare al celor care o constituie, autorizat, în condițiile legii;

c)în orice alt mod prevăzut de lege.

(2) Dacă prin lege nu se dispune altfel, prin act de înființare se înțelege actul de constituire a persoanei juridice şi, după caz, statutul acesteia.

Articolul 195

Durata persoanei juridice

Persoana juridică se înființează pe durată nedeterminată, dacă prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

Secțiunea a 2-a
Nulitatea persoanei juridice

Articolul 196

Cauzele de nulitate

(1) Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatată sau, după caz, declarată de instanța judecătorească numai atunci când:

a)lipseşte actul de înființare sau nu a fost încheiat în forma autentică în situațiile anume prevăzute de lege;

b)toți fondatorii sau asociații au fost, potrivit legii, incapabili, la data înființării persoanei juridice;

c)obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri;

d)lipseşte autorizația administrativă necesară pentru înființarea acesteia;

e)actul de înființare nu prevede denumirea, sediul sau obiectul de activitate;

f)actul de înființare nu prevede aporturile fondatorilor sau ale asociaților ori capitalul social subscris şi vărsat;

g)s-au încălcat dispozițiile legale privind patrimoniul inițial sau capitalul social minim, subscris şi vărsat;

h)nu s-a respectat numărul minim de fondatori sau asociați prevăzut de lege;

i)au fost nesocotite alte dispoziții legale imperative prevăzute sub sancțiunea nulității actului de înființare a persoanei juridice.
(2)Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) lit. a), c)-g) se sancționează cu nulitatea absolută.

Articolul 197

Aspectele speciale privind regimul nulității

(1)Nulitatea relativă a persoanei juridice poate fi invocată în termen de un an de la data înregistrării sau înființării acesteia, după caz.
(2)Nulitatea absolută sau relativă a persoanei juridice se acoperă în toate cazurile, dacă, până la închiderea dezbaterilor în fața primei instanțe de judecată, cauza de nulitate a fost înlăturată.

Articolul 198

Efectele nulității

(1)De la data la care hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității a devenit definitivă, persoana juridică încetează fără efect retroactiv şi intră în lichidare.
(2)Prin hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității se numesc şi lichidatorii.
(3)Hotărârea judecătorească definitivă se comunică, din oficiu, spre a fi notată în toate registrele publice în care persoana juridică a fost înregistrată sau, după caz, menționată.
(4)În toate cazurile, fondatorii sau asociații răspund, în condițiile legii, pentru obligațiile persoanei juridice care s-au născut în sarcina acesteia de la data înființării ei şi până la data notării în registrele publice a hotărârii judecătoreşti prevăzute la alin. (3).

Articolul 199

Regimul actelor juridice încheiate cu terții

(1)Constatarea sau, după caz, declararea nulității nu aduce atingere actelor încheiate anterior în numele persoanei juridice de către organele de administrare, direct sau prin reprezentare, după caz.
(2)Nici persoana juridică şi nici fondatorii sau asociații nu pot opune terților nulitatea acesteia, în afară de cazul în care se dovedeşte că aceştia cunoşteau cauza de nulitate la momentul încheierii actului.

Secțiunea a 3-a
Înregistrarea persoanei juridice

Articolul 200

Înregistrarea persoanei juridice

(1)Persoanele juridice sunt supuse înregistrării, dacă legile care le sunt aplicabile prevăd această înregistrare.
(2)Prin înregistrare se înțelege înscrierea, înmatricularea sau, după caz, orice altă formalitate de publicitate prevăzută de lege, făcută în scopul dobândirii personalității juridice sau al luării în evidență a persoanelor juridice legal înființate, după caz.
(3)Înregistrarea se face la cerere sau, în cazurile anume prevăzute de lege, din oficiu.

Articolul 201

Obligația de verificare a documentelor publicate

Persoana juridică este obligată să verifice identitatea dintre textul actului constitutiv sau al statutului şi textul depus la registrul public şi cel apărut într-o publicație oficială. În caz de neconcordanță, terții pot opune persoanei juridice oricare dintre aceste texte, în afară de cazul în care se face dovada că ei cunoşteau textul depus la registru.

Articolul 202

Lipsa înregistrării

(1)Dacă înregistrarea persoanei juridice are caracter constitutiv, persoana juridică nu se consideră legal înființată cât timp înregistrarea nu a fost efectuată.
(2)Dacă însă înregistrarea este cerută numai pentru opozabilitate față de terți, actele sau faptele juridice făcute în numele sau în contul persoanei juridice, pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută în acest scop de lege, nu pot fi opuse terților, în afară de cazul în care se face dovada că aceştia cunoşteau că publicitatea nu a fost îndeplinită.

Articolul 203

Răspunderea pentru neefectuarea formalităților de înregistrare

Fondatorii, reprezentanții persoanei juridice supuse înregistrării, precum şi primii membri ai organelor de conducere, de administrare şi de control ale acesteia răspund nelimitat şi solidar pentru prejudiciul cauzat prin neîndeplinirea formalităților de înregistrare a persoanei juridice, dacă aceste formalități trebuiau să fie cerute de aceste persoane.

Articolul 204

Înregistrarea modificărilor aduse actului de înființare

Dispozițiile art. 200-203 sunt aplicabile şi în cazul înregistrării modificărilor aduse actului de înființare a persoanei juridice, realizate cu respectarea condițiilor prevăzute de lege sau de actul de înființare a acesteia, după caz.

Capitolul III
Capacitatea civilă a persoanei juridice
Secțiunea 1
Capacitatea de folosință a persoanei juridice

Articolul 205

Data dobândirii capacității de folosință

(1) Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi şi obligații de la data înregistrării lor.

(2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi şi obligații, după caz, potrivit art. 194, de la data actului de înființare, de la data autorizării constituirii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, persoanele juridice prevăzute la alin. (1) pot, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi şi să îşi asume obligații, însă numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil.

(4) Fondatorii, asociații, reprezentanții şi orice alte persoane care au lucrat în numele unei persoane juridice în curs de constituire răspund nelimitat şi solidar față de terți pentru actele juridice încheiate în contul acesteia cu încălcarea dispozițiilor alin. (3), în afară de cazul în care persoana juridică nou-creată, după ce a dobândit personalitate juridică, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi ale persoanei juridice încă de la data încheierii lor şi produc efecte depline.

Articolul 206

Conținutul capacității de folosință

(1) Persoana juridică poate avea orice drepturi şi obligații civile, afară de acelea care, prin natura lor sau potrivit legii, nu pot aparține decât persoanei fizice.

(2) Persoanele juridice fără scop lucrativ pot avea doar acele drepturi şi obligații civile care sunt necesare pentru realizarea scopului stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.

(3) Actul juridic încheiat cu încălcarea dispozițiilor alin. (1) şi (2) este lovit de nulitate absolută.

Articolul 207

Desfăşurarea activităților autorizate

(1)În cazul activităților care trebuie autorizate de organele competente, dreptul de a desfăşura asemenea activități se naşte numai din momentul obținerii autorizației respective, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Actele şi operațiunile săvârşite fără autorizațiile prevăzute de lege sunt lovite de nulitate absolută, iar persoanele care le-au făcut răspund nelimitat şi solidar pentru toate prejudiciile cauzate, independent de aplicarea altor sancțiuni prevăzute de lege.

Articolul 208

Capacitatea de a primi liberalități

Prin excepție de la prevederile art. 205 alin. (3) şi dacă prin lege nu se dispune altfel, orice persoană juridică poate primi liberalități în condițiile dreptului comun, de la data actului de înființare sau, în cazul fundațiilor testamen-

tare, din momentul deschiderii moştenirii testatorului, chiar şi în cazul în care liberalitățile nu sunt necesare pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod legal.

Secțiunea a 2-a
Capacitatea de exercițiu şi funcționarea persoanei juridice
Subsecțiunea 1.
Capacitatea de exercițiu

Articolul 209

Data dobândirii capacității de exercițiu

(1) Persoana juridică îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte obligațiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

(2) Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin. (1), persoanele fizice sau persoanele juridice care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele şi pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridică şi cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Articolul 210

Lipsa organelor de administrare

(1)Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor care privesc persoana juridică se fac de către fondatori ori de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop.

(2) Actele juridice încheiate de către fondatori sau de către persoanele desemnate cu depăşirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru înființarea persoanei juridice, precum şi actele încheiate de alte persoane nedesemnate obligă persoana juridică în condițiile gestiunii de afaceri.

(3) Cel care contractează pentru persoana juridică rămâne personal ținut față de terți dacă aceasta nu se înființează ori dacă nu îşi asumă obligația contractată, în afara cazului când prin contract a fost exonerat de această obligație.

Articolul 211

Incapacități şi incompatibilități

(1) Nu pot face parte din organele de administrare şi de control ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, cei decăzuți din dreptul de a exercita o funcție în cadrul acestor organe, precum şi cei declarați prin lege sau prin actul de constituire incompatibili să ocupe o astfel de funcție. Cu toate acestea, cei care beneficiază de consiliere judiciară pot face parte din organele de administrare a persoanei juridice fără scop lucrativ.

La data de 18-08-2022 Alineatul (1) din Articolul 211 , Subsectiunea 1. , Sectiunea a 2-a , Capitolul III , Titlul IV , Cartea I a fost modificat de Punctul 39, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2) Actele încheiate cu încălcarea dispozițiilor alin. (1) sunt anulabile. Acestea nu pot fi anulate pentru simplul fapt că persoanele care fac parte din aceste organe sunt incapabile ori incompatibile, după caz, sau pentru că acestea au fost numite cu încălcarea dispozițiilor legale ori statutare, dacă nu s-a produs o vătămare.

Subsecțiunea 2.
Funcționarea persoanei juridice

Articolul 212

Actele emise de organele persoanei juridice

(1) Hotărârile şi deciziile luate de organele de conducere şi administrare în condițiile legii, actului de constituire sau statutului sunt obligatorii chiar pentru cei care nu au luat parte la deliberare sau au votat împotrivă.

(2) Față de terți hotărârile şi deciziile luate în condițiile legii, ale actului de constituire sau ale statutului produc efecte numai de la data publicării lor, în cazurile şi condițiile prevăzute de lege, în afară de cazul în care se face dovada că aceştia le-au cunoscut pe altă cale.

Articolul 213

Obligațiile membrilor organelor de administrare

Membrii organelor de administrare ale unei persoane juridice trebuie să acționeze în interesul acesteia, cu prudența şi diligența cerute unui bun proprietar.

Articolul 214

Separarea patrimoniilor

(1) Membrii organelor de administrare au obligația să asigure şi să mențină separația dintre patrimoniul persoanei juridice şi propriul lor patrimoniu.

(2) Ei nu pot folosi în profitul ori în interesul lor sau al unor terți, după caz, bunurile persoanei juridice ori informațiile pe care le obțin în virtutea funcției lor, afară de cazul în care ar fi autorizați în acest scop de către cei care i-au numit.

Articolul 215

Contrarietatea de interese

(1) Este anulabil actul juridic încheiat în frauda intereselor persoanei juridice de un membru al organelor de administrare, dacă acesta din urmă, soțul, ascendenții sau descendenții lui, rudele în linie colaterală sau afinii săi, până la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes să se încheie acel act şi dacă partea cealaltă a cunoscut sau trebuia să cunoască acest lucru.

(2) Atunci când cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice ori una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) are interes într-o problemă supusă hotărârii acestor organe, trebuie să înştiințeze persoana juridică şi să nu ia parte la nicio deliberare privitoare la aceasta. În caz contrar, el răspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, dacă fără votul lui nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Articolul 216

Nulitatea actelor emise de organele persoanei juridice

(1) Hotărârile şi deciziile contrare legii, actului de constituire ori statutului pot fi atacate în justiție de oricare dintre membrii organelor de conducere sau de administrare care nu au participat la deliberare ori care au votat împotrivă şi au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de şedință, în termen de 15 zile de la data când li s-a comunicat copia de pe hotărârea sau decizia respectivă ori de la data când a avut loc şedința, după caz.

(2) Administratorii nu pot însă ataca hotărârea privitoare la revocarea lor din funcție. Ei au numai dreptul de a fi despăgubiți, dacă revocarea a fost nejustificată sau intempestivă şi au suferit astfel un prejudiciu.

(3) Cererea de anulare se soluționează în camera de consiliu de către instanța competentă în circumscripția căreia persoana juridică îşi are sediul, în contradictoriu cu persoana juridică în cauză, reprezentată prin administratori. Hotărârea instanței este supusă numai apelului.

(4) Dacă hotărârea este atacată de toți administratorii, persoana juridică este reprezentată în justiție de persoana desemnată de preşedintele instanței dintre membrii persoanei juridice, care va îndeplini mandatul cu care a fost însărcinată până când organul de conducere competent, convocat în acest scop, va alege o altă persoană.

(5) Hotărârea definitivă de anulare va fi menționată în registrul public în care este înregistrată persoana juridică, fiind opozabilă de la această dată față de orice persoană, inclusiv față de membrii acelei persoane juridice.

(6) Dacă se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la acțiunea în constatarea nulității este imprescriptibil, iar cererea poate fi formulată de orice persoană interesată. Dispozițiile alin. (3)-(5) rămân aplicabile.

(7) Prevederile prezentului articol se aplică în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Articolul 217

Suspendarea actelor atacate

(1) Odată cu intentarea acțiunii în anulare, reclamantul poate cere instanței, pe cale de ordonanță preşedințială, suspendarea executării actelor atacate.

(2) Pentru a încuviința suspendarea, instanța îl poate obliga pe reclamant să depună o cauțiune, în condițiile legii.

Articolul 218

Participarea la circuitul civil

(1) Actele juridice făcute de organele de administrare ale persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice înseşi.

(2)În raporturile cu terții, persoana juridică este angajată prin actele organelor sale, chiar dacă aceste acte depăşesc puterea de reprezentare conferită prin actul de constituire sau statut, în afară de cazul în care ea dovedeşte că terții o cunoşteau la data încheierii actului. Simpla publicare a actului de constituire sau a statutului persoanei juridice nu constituie dovada cunoaşterii acestui fapt.

(3) Clauzele sau dispozițiile actului de constituire ori ale statutului, precum şi hotărârile organelor statutare ale persoanei juridice care limitează sau lărgesc puterile conferite exclusiv de lege acestor organe sunt considerate nescrise, chiar dacă au fost publicate.

Articolul 219

Răspunderea pentru fapte juridice

(1) Faptele licite sau ilicite săvârşite de organele persoanei juridice obligă însăşi persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

(2) Faptele ilicite atrag şi răspunderea personală şi solidară a celor care le-au săvârşit, atât față de persoana juridică, cât şi față de terți.

Articolul 220

Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice

(1) Acțiunea în răspundere împotriva administratorilor, cenzorilor, directorilor şi a altor persoane care au acționat în calitate de membri ai organelor persoanei juridice, pentru prejudiciile cauzate persoanei juridice de către aceştia prin încălcarea îndatoririlor stabilite în sarcina lor, aparține, în numele persoanei juridice, organului de conducere competent, care va decide cu majoritatea cerută de lege, iar în lipsă, cu majoritatea cerută de prevederile statutare.

(2) Hotărârea poate fi luată chiar dacă problema răspunderii persoanelor prevăzute la alin. (1) nu figurează pe ordinea de zi.

(3) Organul de conducere competent desemnează cu aceeaşi majoritate persoana însărcinată să exercite acțiunea în justiție.

(4) Dacă s-a hotărât introducerea acțiunii în răspundere împotriva administratorilor, mandatul acestora încetează de drept şi organul de conducere competent va proceda la înlocuirea lor.

(5)În cazul în care acțiunea se introduce împotriva directorilor angajați în baza unui alt contract decât a unui contract individual de muncă, aceştia sunt suspendați de drept din funcție până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti.

Subsecțiunea 3.
Dispoziții speciale

Articolul 221

Răspunderea persoanelor juridice de drept public

Dacă prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt obligate pentru faptele licite sau ilicite ale organele lor, în aceleaşi condiții ca persoanele juridice de drept privat.

Articolul 222

Independența patrimonială

Persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru neexecutarea obligațiilor acesteia din urmă şi nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică față de care este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Articolul 223

Statul şi unitățile administrativ-teritoriale

(1)În raporturile civile în care se prezintă nemijlocit, în nume propriu, ca titular de drepturi şi obligații, statul participă prin Ministerul Finanțelor Publice, afară de cazul în care legea stabileşte un alt organ în acest sens.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi unităților administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

Articolul 224

Răspunderea civilă a statului şi a unităților administrativ-teritoriale

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, statul nu răspunde decât în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, autorităților şi instituțiilor publice care sunt persoane juridice şi niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligațiile statului.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi unităților administrativ-teritoriale care nu răspund decât în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, instituțiilor şi serviciilor publice din subordinea acestora atunci când acestea au personalitate juridică.

Capitolul IV
Identificarea persoanei juridice

Articolul 225

Naționalitatea persoanei juridice

Sunt de naționalitate română toate persoanele juridice al căror sediu, potrivit actului de constituire sau statutului, este stabilit în România.

Articolul 226

Denumirea persoanei juridice

(1) Persoana juridică poartă denumirea stabilită, în condițiile legii, prin actul de constituire sau prin statut.

(2) Odată cu înregistrarea persoanei juridice se vor trece în registrul public denumirea ei şi celelalte atribute de identificare.

Articolul 227

Sediul persoanei juridice

(1) Sediul persoanei juridice se stabileşte potrivit actului de constituire sau statutului.

(2)În funcție de obiectul de activitate, persoana juridică poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele, reprezentanțele sale teritoriale şi punctele de lucru. Dispozițiile art. 97 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 228

Schimbarea denumirii şi sediului

Persoana juridică poate să îşi schimbe denumirea sau sediul, în condițiile prevăzute de lege.

Articolul 229

Dovada denumirii şi sediului

(1)În raporturile cu terții, dovada denumirii şi a sediului persoanei juridice se face cu mențiunile înscrise în registrele de publicitate sau de evidență prevăzute de lege pentru persoana juridică respectivă.

(2)În lipsa acestor mențiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii şi a sediului nu va putea fi opusă altor persoane.

Articolul 230

Alte atribute de identificare

În funcție de specificul obiectului de activitate, persoana juridică mai poate avea şi alte atribute de identificare, cum sunt numărul de înregistrare în registrul comerțului sau într-un alt registru public, codul unic de înregistrare şi alte elemente de identificare, în condițiile legii.

Articolul 231

Mențiuni obligatorii

Toate documentele, indiferent de formă, care emană de la persoana juridică trebuie să cuprindă denumirea şi sediul, precum şi alte atribute de identificare, în cazurile prevăzute de lege, sub sancțiunea plății de daune-interese persoanei prejudiciate.

Capitolul V
Reorganizarea persoanei juridice

Articolul 232

Noțiune

Reorganizarea persoanei juridice este operațiunea juridică în care pot fi implicate una sau mai multe persoane juridice şi care are ca efecte înființarea, modificarea ori încetarea acestora.

Articolul 233

Modurile de reorganizare

(1) Reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare.

(2) Reorganizarea se face cu respectarea condițiilor prevăzute pentru dobândirea personalității juridice, în afară de cazurile în care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Articolul 234

Fuziunea

Fuziunea se face prin absorbția unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Articolul 235

Efectele fuziunii

(1)În cazul absorbției, drepturile şi obligațiile persoanei juridice absorbite se transferă în patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.

(2)În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile şi obligațiile acestora se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înființate.

Articolul 236

Divizarea

(1) Divizarea poate fi totală sau parțială.

(2) Divizarea totală se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există deja sau care se înființează prin divizare.

(3) Divizarea parțială constă în desprinderea unei părți din patrimoniul unei persoane juridice, care continuă să existe, şi în transmiterea acestei părți către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înființează în acest mod.

Articolul 237

Efectele divizării

(1) Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporție.

(2)În cazul divizării parțiale, când o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde şi se transmite unei singure persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, reducerea patrimoniului persoanei juridice divizate este proporțională cu partea transmisă.

(3)În cazul în care partea desprinsă se transmite mai multor persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, împărțirea patrimoniului între persoana juridică față de care s-a făcut desprinderea şi persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiilor alin. (2), iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiilor alin. (1), ce se vor aplica în mod corespunzător.

Articolul 238

Întinderea răspunderii în caz de divizare

(1)În cazul divizării, fiecare dintre persoanele juridice dobânditoare va răspunde:

a)pentru obligațiile legate de bunurile care formează obiectul drepturilor dobândite sau păstrate integral;

b)pentru celelalte obligații ale persoanei juridice divizate, proporțional cu valoarea drepturilor dobândite sau păstrate, socotită după scăderea obligațiilor prevăzute la lit. a).

(2) Dacă o persoană juridică înființată în condițiile art. 194 alin. (1) lit. a) este supusă divizării, prin actul de reorganizare se va putea stabili şi un alt mod de repartizare a obligațiilor decât acela prevăzut în prezentul articol.

Articolul 239

Repartizarea contractelor în caz de divizare

În caz de divizare, contractele se vor repartiza, cu respectarea dispozițiilor art. 206 alin. (2), art. 237 şi 238, astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă în întregime de către o singură persoană juridică dobânditoare, afară numai dacă aceasta nu este cu putință.

Articolul 240

Încetarea unor contracte

(1)În cazul contractelor încheiate în considerarea calității persoanei juridice supuse reorganizării, acestea nu îşi încetează efectele, cu excepția cazului în care părțile au stipulat expres contrariul sau menținerea ori repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate.

(2) Dacă menținerea sau repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate, aceasta va fi notificată sau, după caz, înştiințată prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, pentru a-şi da ori nu consimțământul în termen de 10 zile lucrătoare de la comunicarea notificării sau înştiințării. Lipsa de răspuns în acest termen echivalează cu refuzul de menținere sau preluare a contractului de către persoana juridică succesoare.

Articolul 241

Transformarea persoanei juridice

(1) Transformarea persoanei juridice intervine în cazurile prevăzute de lege, atunci când o persoană juridică îşi încetează existența, concomitent cu înființarea, în locul ei, a unei alte persoane juridice.

(2)În cazul transformării, drepturile şi obligațiile persoanei juridice care şi-a încetat existența se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înființate, cu excepția cazului în care prin actul prin care s-a dispus transformarea se prevede altfel. În aceste din urmă cazuri, dispozițiile art. 239, 240 şi 243 rămân aplicabile.

Articolul 242

Data transmiterii drepturilor şi obligațiilor

(1)În cazul reorganizării persoanelor juridice supuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligațiilor se realizează atât între părți, cât şi față de terți, numai prin înregistrarea operațiunii şi de la data acesteia.

(2)În ceea ce priveşte celelalte persoane juridice nesupuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligațiilor, în cazurile prevăzute la alin. (1), se realizează atât între părți, cât şi față de terți, numai pe data aprobării de către organul competent a inventarului, a bilanțului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a evidenței şi a repartizării tuturor contractelor în curs de executare, precum şi a oricăror alte asemenea acte prevăzute de lege.

(3)În cazul bunurilor imobile care fac obiectul transmisiunii, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale se dobândesc numai prin înscrierea în cartea funciară, în baza actului de reorganizare încheiat în formă autentică sau, după caz, a actului administrativ prin care s-a dispus reorganizarea, în ambele situații însoțit, dacă este cazul, de certificatul de înregistrare a persoanei juridice nou-înființate.

Articolul 243

Opoziții

(1) Actele prin care s-a hotărât reorganizarea pot fi atacate, dacă prin lege nu se dispune altfel, prin opoziție, de către creditori şi orice alte persoane interesate, în termen de 30 de zile de la data când au luat cunoştință de aprobarea reorganizării, dar nu mai târziu de un an de la data publicării acesteia, sau, după caz, de la data aprobării acesteia de către organul competent, potrivit legii.

(2) Opoziția suspendă executarea față de oponenți până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, în afară de cazul în care persoana juridică debitoare face dovada executării obligațiilor sau oferă garanții acceptate de creditori ori încheie cu aceştia un acord pentru plata datoriilor.

(3) Opoziția se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților, de către instanța competentă.

(4) Hotărârea pronunțată asupra opoziției este supusă numai apelului.

Capitolul VI
Încetarea persoanei juridice
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 244

Modurile de încetare

Persoana juridică încetează, după caz, prin constatarea ori declararea nulității, prin fuziune, divizare totală, transformare, dizolvare sau desființare ori printr-un alt mod prevăzut de actul constitutiv sau de lege.

Secțiunea a 2-a
Dizolvarea persoanei juridice

Articolul 245

Dizolvarea persoanelor juridice de drept privat

Persoanele juridice de drept privat se dizolvă:

a)dacă termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit;

b)dacă scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;

c)dacă scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuințate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice ori dacă ele urmăresc un alt scop decât cel declarat;

d)prin hotărârea organelor competente ale acestora;

e)prin orice alt mod prevăzut de lege, actul de constituire sau statut.

Articolul 246

Dizolvarea persoanelor juridice de drept public

Persoanele juridice de drept public se dizolvă numai în cazurile şi în condițiile anume prevăzute de lege.

Articolul 247

Opoziții

În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărârea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opoziție, dispozițiile art. 243 aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 248

Lichidarea

(1) Prin efectul dizolvării persoana juridică intră în lichidare în vederea valorificării activului şi a plății pasivului.

(2) Persoana juridică îşi păstrează capacitatea civilă pentru operațiunile necesare lichidării până la finalizarea acesteia.

(3) Dacă încetarea persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totală, nu se declanşează procedura lichidării.

Articolul 249

Destinația bunurilor rămase după lichidare

(1) Oricare ar fi cauzele dizolvării, bunurile persoanei juridice rămase după lichidare vor primi destinația stabilită în actul de constituire sau statut ori destinația stabilită în hotărârea organului competent luată înainte de dizolvare.

(2)În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau statut ori în lipsa unei hotărâri luate în condițiile alin. (1), precum şi în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, la propunerea lichidatorului, bunurile rămase după lichidare se atribuie de instanța competentă, prin hotărâre supusă numai apelului, unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel. Atunci când există mai multe astfel de persoane juridice, lichidatorul propune cel puțin 3 persoane juridice, caz în care bunurile se atribuie prin tragere la sorți.

(3)În cazul în care persoana juridică a fost dizolvată pentru motivele prevăzute la art. 245 lit. d), precum şi în cazul în care nicio persoană juridică nu este de acord cu preluarea bunurilor rămase după lichidare în condițiile alin. (2), acestea vor trece în proprietatea comunei, oraşului sau municipiului în a cărui rază teritorială se află bunurile.

(4)În toate cazurile, transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor rămase după lichidare are loc la data preluării lor de către beneficiari, dacă prin lege nu se prevede altfel. Procesul-verbal de predare-primire şi hotărârea judecătorească rămasă definitivă, în cazurile prevăzute la alin. (2) ori (3), constituie titlu de proprietate sau, după caz, pot servi drept temei juridic pentru intabularea în cartea funciară. În cazul bunurilor imobile, dispozițiile art. 1.244 şi cele în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Secțiunea a 3-a
Dispoziții speciale

Articolul 250

Desființarea unor persoane juridice

(1) Persoanele juridice înființate de către autoritățile publice centrale sau locale, nesupuse dizolvării, pot fi desființate prin hotărârea organului care le-a înființat.

(2)În acest caz, dacă organul competent nu a dispus altfel, drepturile şi obligațiile persoanei juridice desființate se transferă persoanei juridice dobânditoare, proporțional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, ținându-se însă seama şi de natura obligațiilor respective.

Articolul 251

Data încetării personalității juridice

(1) Persoanele juridice supuse înregistrării încetează la data radierii din registrele în care au fost înscrise.

(2) Celelalte persoane juridice încetează la data actului prin care s-a dispus încetarea sau, după caz, la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

Titlul V
Apărarea drepturilor nepatrimoniale

Articolul 252

Ocrotirea personalității umane

Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică şi psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conştiință, creația ştiințifică, artistică, literară sau tehnică.

Articolul 253

Mijloace de apărare

(1) Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate poate cere oricând instanței:

a)interzicerea săvârşirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă;

b)încetarea încălcării şi interzicerea pentru viitor, dacă aceasta durează încă;

c)constatarea caracterului ilicit al faptei săvârşite, dacă tulburarea pe care a produs-o subzistă.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 1/2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 337 din 21 aprilie 2023:
În interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil şi ale art. 94 pct. 1 lit. h) şi k) şi art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, tribunalul este instanța competentă material în ce priveşte soluționarea cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depăşesc valoarea de 200.000 lei inclusiv.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul încălcării drepturilor nepatrimoniale prin exercitarea dreptului la libera exprimare, instanța poate dispune numai măsurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c).

(3) Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi poate cere instanței să îl oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum sunt:

a)obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare;

b)orice alte măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat.

(4) De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 1/2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 337 din 21 aprilie 2023:

În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil şi ale art. 94 pct. 1 lit. h) şi k) şi art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, tribunalul este instanţa competentă material în ce priveşte soluţionarea cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispoziţiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depăşesc valoarea de 200.000 lei inclusiv.

Articolul 254

Apărarea dreptului la nume

(1) Cel al cărui nume este contestat poate să ceară instanţei judecătoreşti recunoaşterea dreptului său la acel nume.

(2) De asemenea, cel care este lezat prin uzurparea, în tot sau în parte, a numelui său poate să ceară oricând instanţei judecătoreşti să dispună încetarea acestei atingeri nelegitime.

(3) Dispoziţiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, şi apărării dreptului la pseudonim, ales în condiţiile legii.

Articolul 255

Măsuri provizorii

(1) Dacă persoana care se consideră lezată face dovada credibilă că drepturile sale nepatrimoniale fac obiectul unei acţiuni ilicite, actuale sau iminente şi că această acţiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instanţei judecătoreşti luarea unor măsuri provizorii.

(2) Instanţa judecătorească poate să dispună în special:

a)interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie;

b)luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3)În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanţa judecătorească nu poate să dispună încetarea, cu titlu provizoriu, a acţiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă acţiunea nu este în mod evident justificată, potrivit art. 75, şi dacă măsura luată de instanţă nu apare ca fiind disproporţionată în raport cu prejudiciile cauzate. Dispoziţiile art. 253 alin. (2) rămân aplicabile.

(4) Instanţa soluţionează cererea potrivit dispoziţiilor privitoare la ordonanţa preşedinţială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea acţiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a dispus măsura provizorie se va fixa şi termenul în care acţiunea în fond trebuie să fie introdusă, sub sancţiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dispoziţiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părţii adverse, instanţa îl poate obliga pe reclamant să dea o cauţiune în cuantumul fixat de aceasta, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii dispuse.

(6)Măsurile luate potrivit prezentului articol anterior introducerii acţiunii în justiţie pentru apărarea dreptului nepatrimonial încălcat încetează de drept, dacă reclamantul nu a sesizat instanţa în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este ţinut să repare, la cererea părţii interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă acţiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă uşoară, instanţa, în raport cu circumstanţele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

(8) Dacă partea adversă nu solicită daune-interese, instanţa va dispune eliberarea cauţiunii, la cererea reclamantului, prin hotărâre dată cu citarea părţilor. Cererea se judecă potrivit dispoziţiilor privitoare la ordonanţa preşedinţială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care pârâtul se opune la eliberarea cauţiunii, instanţa va fixa un termen în vederea introducerii acţiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronunţării hotărârii, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cauţiune.

Articolul 256

Decesul titularului dreptului nepatrimonial

(1) Acțiunea pentru restabilirea dreptului nepatrimonial încălcat poate fi continuată sau pornită, după moartea persoanei vătămate, de către soțul supraviețuitor, de oricare dintre rudele în linie dreaptă ale persoanei decedate, precum şi de oricare dintre rudele sale colaterale până la gradul al patrulea inclusiv.
(2) Acțiunea pentru restabilirea integrității memoriei unei persoane decedate poate fi pornită de cei prevăzuți la alin. (1).

Articolul 257

Apărarea drepturilor nepatrimoniale ale persoanei juridice

Dispozițiile prezentului titlu se aplică prin asemănare şi drepturilor nepatrimoniale ale persoanelor juridice.

Cartea a II-a
Despre familie*)

Notă

*) Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a II-a sunt cuprinse în art. 24-51 din Legea nr. 71/2011.

Titlul I
Dispoziții generale

Articolul 258

Familia

(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum şi pe dreptul şi îndatorirea părinților de a asigura creşterea şi educarea copiilor lor.
(2) Familia are dreptul la ocrotire din partea societății şi a statului.
(3) Statul este obligat să sprijine, prin măsuri economice şi sociale, încheierea căsătoriei, precum şi dezvoltarea şi consolidarea familiei.
(4)În sensul prezentului cod, prin soți se înțelege bărbatul şi femeia uniți prin căsătorie.

Articolul 259

Căsătoria

(1)Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat şi o femeie, încheiată în condițiile legii.
(2)Bărbatul şi femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie.
(3) Celebrarea religioasă a căsătoriei poate fi făcută numai după încheierea căsătoriei civile.
(4) Condițiile de încheiere şi cauzele de nulitate ale căsătoriei se stabilesc prin prezentul cod.
(5)Căsătoria încetează prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți.
(6)Căsătoria poate fi desfăcută prin divorț, în condițiile legii.

Articolul 260

Egalitatea în drepturi a copiilor

Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie, precum şi cu cei adoptați.

Articolul 261

Îndatorirea părinților

Părinții sunt cei care au, în primul rând, îndatorirea de creştere şi educare a copiilor lor minori.

Articolul 262

Relațiile dintre părinți şi copii

(1) Copilul nu poate fi separat de părinții săi fără încuviințarea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.
(2) Copilul care nu locuieşte la părinții săi sau, după caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legături personale cu aceştia. Exercițiul acestui drept nu poate fi limitat decât în condițiile prevăzute de lege, pentru motive temeinice, luând în considerare interesul superior al copilului.

Articolul 263

Principiul interesului superior al copilului

(1) Orice măsură privitoare la copil, indiferent de autorul ei, trebuie să fie luată cu respectarea interesului superior al copilului.

(2) Pentru rezolvarea cererilor care se referă la copii, autoritățile competente sunt datoare să dea toate îndrumările necesare pentru ca părțile să recurgă la metodele de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă.
(3) Procedurile referitoare la relațiile dintre părinți şi copii trebuie să garanteze că dorințele şi interesele părinților referitoare la copii pot fi aduse la cunoştința autorităților şi că acestea țin cont de ele în hotărârile pe care le iau.
(4) Procedurile privitoare la copii trebuie să se desfăşoare într-un timp rezonabil, astfel încât interesul superior al copilului şi relațiile de familie să nu fie afectate.
(5)În sensul prevederilor legale privind protecția copilului, prin copil se înțelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani şi nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, potrivit legii.

Articolul 264

Ascultarea copilului

(1)În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat şi copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluționarea cauzei.
(2) Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere şi a primi orice informație, potrivit cu vârsta sa, de a-şi exprima opinia şi de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea aceasta, dacă este respectată, precum şi asupra consecințelor oricărei decizii care îl priveşte.
(3) Orice copil poate cere să fie ascultat, potrivit prevederilor alin. (1) şi (2). Respingerea cererii de către autoritatea competentă trebuie motivată.
(4) Opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare în raport cu vârsta şi cu gradul său de maturitate.
(5) Dispozițiile legale speciale privind consimțământul sau prezența copilului, în procedurile care îl privesc, precum şi prevederile referitoare la desemnarea de către instanță a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.

Articolul 265

Instanța competentă

Toate măsurile date prin prezenta carte în competența instanței judecătoreşti, toate litigiile privind aplicarea dispozițiilor prezentei cărți, precum şi măsurile de ocrotire a copilului prevăzute în legi speciale sunt de competența instanței de tutelă. Dispozițiile art. 107 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Titlul II
Căsătoria
Capitolul I
Logodna

Articolul 266

Încheierea logodnei

(1) Logodna este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria.
(2) Dispozițiile privind condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția avizului medical şi a autorizării instanței de tutelă.
(3)Încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalități şi poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.
(4)Încheierea căsătoriei nu este condiționată de încheierea logodnei.
(5) Logodna se poate încheia doar între bărbat şi femeie.

Articolul 267

Ruperea logodnei

(1) Logodnicul care rupe logodna nu poate fi constrâns să încheie căsătoria.
(2) Clauza penală stipulată pentru ruperea logodnei este considerată nescrisă.
(3) Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalități şi poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

Articolul 268

Restituirea darurilor

(1)În cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea căsătoriei, cu excepția darurilor obişnuite.

(2)Darurile se restituie în natură sau, dacă aceasta nu mai este cu putință, în măsura îmbogățirii.
(3)Obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

Articolul 269

Răspunderea pentru ruperea logodnei

(1)Partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată la despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care au fost potrivite cu împrejurările, precum şi pentru orice alte prejudicii cauzate.
(2)Partea care, în mod culpabil, l-a determinat pe celălalt să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri în condițiile alin. (1).

Articolul 270

Termenul de prescripție

Dreptul la acțiune întemeiat pe dispozițiile art. 268 şi 269 se prescrie într-un an de la ruperea logodnei.

Capitolul II
Încheierea căsătoriei
Secțiunea 1
Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei

Articolul 271

Consimțământul la căsătorie

Căsătoria se încheie între bărbat şi femeie prin consimțământul personal şi liber al acestora.

Articolul 272

Vârsta matrimonială

(1)Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani.
(2)Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui şi cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul îşi are domiciliul. În cazul în care unul dintre părinți refuză să încuviințeze căsătoria, instanța de tutelă hotărăşte şi asupra acestei divergențe, având în vedere interesul superior al copilului.
(3)Dacă unul dintre părinți este decedat sau se află în imposibilitate de a-şi manifesta voința, încuviințarea celuilalt părinte este suficientă.
(4)De asemenea, în condițiile art. 398, este suficientă încuviințarea părintelui care exercită autoritatea părintească.
(5)Dacă nu există nici părinți, nici tutore care să poată încuviința căsătoria, este necesară încuviințarea persoanei sau a autorității care a fost abilitată să exercite drepturile părinteşti.

Articolul 273

Bigamia

Este interzisă încheierea unei noi căsătorii de către persoana care este căsătorită.

Articolul 274

Interzicerea căsătoriei între rude

(1)Este interzisă încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.
(2)Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi autorizată de instanța de tutelă în a cărei circumscripție îşi are domiciliul cel care cere încuviințarea. Instanța se va putea pronunța pe baza unui aviz medical special dat în acest sens.
(3)În cazul adopției, dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile atât între cei care au devenit rude prin adopție, cât şi între cei a căror rudenie firească a încetat prin efectul adopției.

Articolul 275

Interzicerea căsătoriei între tutore şi persoana ocrotită

Căsătoria este oprită între tutore şi persoana care beneficiază de ocrotirea sa.

La data de 18-08-2022 Articolul 275 din Sectiunea 1 , Capitolul II , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 40, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 276

Încheierea căsătoriei de persoana cu privire la care a fost instituită consiliere judiciară sau tutelă specială

Persoana care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială îl înştiinţează în prealabil, în scris, despre formularea declaraţiei de căsătorie pe tutorele sub a cărui ocrotire se află, acesta din urmă putând formula opoziţie la căsătorie în condiţiile legii.

La data de 18-08-2022 Articolul 276 din Sectiunea 1 , Capitolul II , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 41, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 277

Interzicerea sau echivalarea unor forme de convieţuire cu căsătoria

(1) Este interzisă căsătoria dintre persoane de acelaşi sex.

(2)Căsătoriile dintre persoane de acelaşi sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetăţeni români, fie de cetăţeni străini nu sunt recunoscute în România.

Notă

Prin DECIZIA CURŢII CONSTITUŢIONALE nr. 534 din 18 iulie 2018, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 842 din 3 octombrie 2018, s-a admis excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 277 alin. (2) şi (4) din Codul civil, constatându-se că acestea sunt constituţionale în măsura în care permit acordarea dreptului de şedere pe teritoriul statului român, în condiţiile stipulate de dreptul european, soţilor - cetăţeni ai statelor membre ale Uniunii Europene şi/sau cetăţeni ai statelor terţe - din căsătoriile dintre persoane de acelaşi sex, încheiate sau contractate într-un stat membru al Uniunii Europene.

Conform art. 147 alin. (1) din CONSTITUŢIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 dispoziţiile din legile şi ordonanţele în vigoare, precum şi cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituţionale, îşi încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curţii Constituţionale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituţionale cu dispoziţiile Constituţiei. Pe durata acestui termen, dispoziţiile constatate ca fiind neconstituţionale sunt suspendate de drept.

Prin urmare, în intervalul 3 octombrie 2018 - 16 noiembrie 2018, dispoziţiile art. 277 alin. (2) şi (4) din Codul civil, în măsura în care nu permit acordarea dreptului de şedere pe teritoriul statului român, în condiţiile stipulate de dreptul european, soţilor - cetăţeni ai statelor membre ale Uniunii Europene şi/sau cetăţeni ai statelor terţe - din căsătoriile dintre persoane de acelaşi sex, încheiate sau contractate într-un stat membru al Uniunii Europene, au fost suspendate de drept, încetându-şi efectele juridice începând cu data de 17 noiembrie 2018, întrucât legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea prevederilor atacate.

(3) Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau de acelaşi sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetăţeni români, fie de cetăţeni străini nu sunt recunoscute în România.

(4) Dispoziţiile legale privind libera circulaţie pe teritoriul României a cetăţenilor statelor membre ale Uniunii Europene şi Spaţiului Economic European rămân aplicabile.

Notă

Prin DECIZIA CURŢII CONSTITUŢIONALE nr. 534 din 18 iulie 2018, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 842 din 3 octombrie 2018, s-a admis excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 277 alin. (2) şi (4) din Codul civil,

constatându-se că acestea sunt constituționale în măsura în care permit acordarea dreptului de ședere pe teritoriul statului român, în condițiile stipulate de dreptul european, soților - cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene și/sau cetățeni ai statelor terțe - din căsătoriile dintre persoane de același sex, încheiate sau contractate într-un stat membru al Uniunii Europene.

Conform art. 147 alin. (1) din CONSTITUȚIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

Prin urmare, în intervalul 3 octombrie 2018 - 16 noiembrie 2018, dispozițiile art. 277 alin. (2) și (4) din Codul civil, în măsura în care nu permit acordarea dreptului de ședere pe teritoriul statului român, în condițiile stipulate de dreptul european, soților - cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene și/sau cetățeni ai statelor terțe - din căsătoriile dintre persoane de același sex, încheiate sau contractate într-un stat membru al Uniunii Europene, au fost suspendate de drept, încetându-și efectele juridice începând cu data de 17 noiembrie 2018, întrucât legiuitorul nu a intervenit pentru modificarea prevederilor atacate.

Secțiunea a 2-a
Formalitățile pentru încheierea căsătoriei

Articolul 278

Comunicarea stării de sănătate

Căsătoria nu se încheie dacă viitorii soți nu declară că și-au comunicat reciproc starea sănătății lor. Dispozițiile legale prin care este oprită căsătoria celor care suferă de anumite boli rămân aplicabile.

Articolul 279

Locul încheierii căsătoriei

(1)Căsătoria se celebrează de către ofițerul de stare civilă, la sediul primăriei.

(2) Prin excepție, căsătoria se poate celebra, cu aprobarea primarului, de către un ofițer de stare civilă de la o altă primărie decât cea în a cărei rază teritorială domiciliază sau își au reședința viitorii soți, cu obligativitatea înștiințării primăriei de domiciliu sau de reședință a viitorilor soți, în vederea publicării.

Articolul 280

Declarația de căsătorie

(1) Cei care vor să se căsătorească vor face personal declarația de căsătorie, potrivit legii, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

(2)În cazurile prevăzute de lege, declarația de căsătorie se poate face și în afara sediului primăriei.

(3) Atunci când viitorul soț este minor, părinții sau, după caz, tutorele vor face personal o declarație prin care încuviințează încheierea căsătoriei. Dispozițiile art. 272 alin. (5) rămân aplicabile.

(4) Dacă unul dintre viitorii soți, părinții sau tutorele nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declarația la primăria în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau reședința, care o transmite, în termen de 48 de ore, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

Articolul 281

Conținutul declarației de căsătorie

(1)În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există niciun impediment legal la căsătorie și vor menționa numele de familie pe care îl vor purta în timpul căsătoriei, precum și regimul matrimonial ales.

(2) Odată cu declarația de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege pentru încheierea căsătoriei.

Articolul 282

Alegerea numelui de familie

Viitorii soți pot conveni să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricăruia dintre ei sau numele lor reunite. De asemenea, un soț poate să își păstreze numele de dinaintea căsătoriei, iar celălalt să poarte numele lor reunite.

Articolul 283

Publicitatea declarației de căsătorie

(1)În aceeaşi zi cu primirea declarației de căsătorie, ofițerul de stare civilă dispune publicarea acesteia, prin afişarea în extras, într-un loc special amenajat la sediul primăriei şi pe pagina de internet a acesteia unde urmează să se încheie căsătoria şi, după caz, la sediul primăriei unde celălalt soț îşi are domiciliul sau reşedința.

(2) Extrasul din declarația de căsătorie cuprinde, în mod obligatoriu: data afişării, datele de stare civilă ale viitorilor soți şi, după caz, încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum şi înştiințarea că orice persoană poate face opoziție la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afişării.

(3)Căsătoria se încheie după 10 zile de la afişarea declarației de căsătorie, termen în care se cuprind atât data afişării, cât şi data încheierii căsătoriei.

(4) Primarul municipiului, al sectorului municipiului Bucureşti, al oraşului sau al comunei unde urmează a se încheia căsătoria poate să încuviințeze, pentru motive temeinice, încheierea căsătoriei înainte de împlinirea termenului prevăzut la alin. (3).

Articolul 284

Reînnoirea declarației de căsătorie

În cazul în care căsătoria nu s-a încheiat în termen de 30 de zile de la data afişării declarației de căsătorie sau dacă viitorii soți doresc să modifice declarația inițială, trebuie să se facă o nouă declarație de căsătorie şi să se dispună publicarea acesteia.

Articolul 285

Opoziția la căsătorie

(1) Orice persoană poate face opoziție la căsătorie, dacă există un impediment legal sau dacă alte cerințe ale legii nu sunt îndeplinite.

(2) Opoziția la căsătorie se face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care se întemeiază.

Articolul 286

Refuzul celebrării căsătoriei

(1) Ofițerul de stare civilă refuză să celebreze căsătoria dacă, pe baza verificărilor pe care este obligat să le efectueze, a opozițiilor primite sau a informațiilor pe care le deține, în măsura în care acestea din urmă sunt notorii, constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

(2) În cazul în care opoziția este formulată cu privire la căsătoria unei persoane care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, ofițerul de stare civilă sesizează de îndată instanța de tutelă, care va hotărî cu privire la temeinicia opoziției.

La data de 18-08-2022 Articolul 286 din Sectiunea a 2-a , Capitolul II , Titlul II , Cartea a II-a a fost completat de Punctul 42, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 287

Celebrarea căsătoriei

(1) Viitorii soți sunt obligați să se prezinte împreună la sediul primăriei, pentru a-şi da consimțământul la căsătorie în mod public, în prezența a 2 martori, în fața ofițerului de stare civilă.

(2) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute de lege, ofițerul de stare civilă poate celebra căsătoria şi în afara sediului serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor, cu respectarea celorlalte condiții menționate la alin. (1).

La data de 20-04-2012 Alin. (2) al art. 287 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

(3)Persoanele care aparțin minorităților naționale pot solicita celebrarea căsătoriei în limba lor maternă, cu condiția ca ofițerul de stare civilă sau cel care oficiază căsătoria să cunoască această limbă.

Articolul 288

Martorii la căsătorie

(1)Martorii atestă faptul că soții şi-au exprimat consimțământul potrivit art. 287.

(2)Nu pot fi martori la încheierea căsătoriei incapabilii, precum şi cei care din cauza unei deficiențe psihice sau fizice nu sunt apți să ateste faptele prevăzute la alin. (1).

(3)Martorii pot fi şi rude sau afini, indiferent de grad, cu oricare dintre viitorii soți.

Articolul 289

Momentul încheierii căsătoriei

Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimțământul fiecăruia dintre viitorii soți, ofițerul de stare civilă îi declară căsătoriți.

Capitolul III
Formalități ulterioare încheierii căsătoriei

Articolul 290

Actul de căsătorie

După încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă întocmeşte, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei 2 martori şi de către ofițerul de stare civilă.

Articolul 291

Formalitățile privind regimul matrimonial

Ofițerul de stare civilă face mențiune pe actul de căsătorie despre regimul matrimonial ales. El are obligația ca, din oficiu şi de îndată, să comunice la registrul prevăzut la art. 334 alin. (1), precum şi, după caz, notarului public care a autentificat convenția matrimonială o copie de pe actul de căsătorie.

Articolul 292

Dovada căsătoriei

(1)Căsătoria se dovedeşte cu actul de căsătorie şi prin certificatul de căsătorie eliberat pe baza acestuia.

(2)Cu toate acestea, în situațiile prevăzute de lege, căsătoria se poate dovedi cu orice mijloc de probă.

Capitolul IV
Nulitatea căsătoriei
Secțiunea 1
Nulitatea absolută a căsătoriei

Articolul 293

Cazurile de nulitate absolută

(1)Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 271, 273, 274 şi art. 287 alin. (1).

La data de 18-08-2022 Alineatul (1) din Articolul 293 , Sectiunea 1 , Capitolul IV , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 43, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2)În cazul în care soțul unei persoane declarate moarte s-a recăsătorit şi, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, noua căsătorie rămâne valabilă, dacă soțul celui declarat mort a fost de bună-credință. Prima căsătorie se consideră desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Articolul 294

Lipsa vârstei matrimoniale

(1)Căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit vârsta de 16 ani este lovită de nulitate absolută.

(2)Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Articolul 295

Căsătoria fictivă

(1)Căsătoria încheiată în alte scopuri decât acela de a întemeia o familie este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, a intervenit convieţuirea soţilor, soţia a născut sau a rămas însărcinată ori au trecut 2 ani de la încheierea căsătoriei.

Articolul 296

Persoanele care pot invoca nulitatea absolută

Orice persoană interesată poate introduce acţiunea în constatarea nulităţii absolute a căsătoriei. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce acţiunea după încetarea sau desfacerea căsătoriei, cu excepţia cazului în care ar acţiona pentru apărarea drepturilor minorilor sau ale persoanelor cu privire la care a fost instituită consiliere judiciară sau tutelă specială.

La data de 18-08-2022 Articolul 296 din Sectiunea 1 , Capitolul IV , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 44, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Secţiunea a 2-a
Nulitatea relativă a căsătoriei

Articolul 297

Lipsa încuviinţărilor cerute de lege

(1) Este anulabilă căsătoria încheiată fără încuviinţările sau autorizarea prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) şi (5).

(2) Anulabilitatea poate fi invocată numai de cel a cărui încuviinţare era necesară. Dispoziţiile art. 46 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

La data de 29-04-2013 Teza a doua a alin. (2) al art. 297 a fost modificată de RECTIFICAREA nr. 287 din 17 iulie 2009, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 246 din 29 aprilie 2013.

Articolul 298

Viciile de consimţământ

(1)Căsătoria poate fi anulată la cererea soţului al cărui consimţământ a fost viciat prin eroare, prin dol sau prin violenţă.

(2) Eroarea constituie viciu de consimţământ numai atunci când priveşte identitatea fizică a viitorului soţ.

Articolul 299

Lipsa discernământului

Este anulabilă căsătoria încheiată de persoana lipsită vremelnic de discernământ la momentul încheierii acesteia.

La data de 18-08-2022 Articolul 299 din Sectiunea a 2-a , Capitolul IV , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 45, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 300

Existenţa tutelei

(1) Căsătoria încheiată între tutore şi persoana aflată sub ocrotirea sa este anulabilă.

(2) Anulabilitatea poate fi invocată numai de cel aflat sub ocrotire.

La data de 18-08-2022 Articolul 300 din Sectiunea a 2-a , Capitolul IV , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 46, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 301

Termenul de prescripție

(1) Anularea căsătoriei poate fi cerută în termen de 6 luni.

(2)În cazul prevăzut la art. 297, termenul curge de la data la care cei a căror încuviințare sau autorizare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunoştință de aceasta.

(3)În cazul nulității pentru vicii de consimțământ ori pentru lipsa discernământului, termenul curge de la data încetării violenței sau, după caz, de la data la care cel interesat a cunoscut dolul, eroarea ori lipsa vremelnică a discernământului.

(4)În cazul prevăzut la art. 300, termenul curge de la data încheierii căsătoriei.

Articolul 302

Caracterul personal al acțiunii

Dreptul la acțiunea în anulare nu se transmite moştenitorilor. Cu toate acestea, dacă acțiunea a fost pornită de către unul dintre soți, ea poate fi continuată de către oricare dintre moştenitorii săi.

Articolul 303

Acoperirea nulității

(1)În cazurile prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) şi (5), anulabilitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, s-au obținut încuviințările şi autorizarea cerute de lege.

(2)Căsătoria nu poate fi anulată dacă soții au convietuit timp de 6 luni de la data încetării violenței sau de la data descoperirii dolului, a erorii ori a lipsei vremelnice a facultăților mintale.

(3)În toate cazurile, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, între timp, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Secțiunea a 3-a
Efectele nulității căsătoriei

Articolul 304

Căsătoria putativă

(1) Soțul de bună-credință la încheierea unei căsătorii nule sau anulate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne definitivă, situația unui soț dintr-o căsătorie valabilă.

(2)În situația prevăzută la alin. (1), raporturile patrimoniale dintre foştii soți sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț.

Articolul 305

Situația copiilor

(1) Nulitatea căsătoriei nu are niciun efect în privința copiilor, care păstrează situația de copii din căsătorie.

(2)În ceea ce priveşte drepturile şi obligațiile dintre părinți şi copii se aplică, prin asemănare, dispozițiile privitoare la divorț.

Articolul 306

Opozabilitatea hotărârii judecătoreşti

(1) Hotărârea judecătorească de constatare a nulității sau de anulare a căsătoriei este opozabilă terțelor persoane, în condițiile legii. Dispozițiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terțe persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soți, în afară de cazul în care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege cu privire la acțiunea în constatarea nulității ori în anulare sau terțul a cunoscut, pe altă cale, înainte de încheierea actului, cauza de nulitate a căsătoriei. Dispozițiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător şi publicității acțiunii în constatarea nulității sau în anularea căsătoriei.

Capitolul V
Drepturile şi îndatoririle personale ale soților

Articolul 307

Reglementarea raporturilor personale dintre soți

Dispozițiile prezentului capitol se aplică raporturilor personale dintre soți, oricare ar fi regimul lor matrimonial.

Articolul 308

Luarea deciziilor de către soți

Soții hotărăsc de comun acord în tot ceea ce priveşte căsătoria.

Articolul 309

Îndatoririle soților

(1) Soții îşi datorează reciproc respect, fidelitate şi sprijin moral.

(2) Ei au îndatorirea de a locui împreună. Pentru motive temeinice, ei pot hotărî să locuiască separat.

Articolul 310

Independența soților

Un soț nu are dreptul să cenzureze corespondența, relațiile sociale sau alegerea profesiei celuilalt soț.

Articolul 311

Schimbarea numelui de familie

(1) Soții sunt obligați să poarte numele declarat la încheierea căsătoriei.

(2) Dacă soții au convenit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun şi l-au declarat potrivit dispozițiilor art. 281, unul dintre soți nu poate cere schimbarea acestui nume pe cale administrativă decât cu consimțământul celuilalt soț.

Capitolul VI
Drepturile şi obligațiile patrimoniale ale soților
Secțiunea 1
Dispoziții comune
Subsecțiunea 1.
Despre regimul matrimonial în general

Articolul 312

Regimurile matrimoniale

(1) Viitorii soți pot alege ca regim matrimonial: comunitatea legală, separația de bunuri sau comunitatea convențională.

(2) Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozițiile prezentei secțiuni, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Articolul 313

Efectele regimului matrimonial

(1)Între soți, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua încheierii căsătoriei.

(2) Față de terți, regimul matrimonial este opozabil de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de lege, afară de cazul în care aceştia l-au cunoscut pe altă cale.

(3) Neîndeplinirea formalităților de publicitate face ca soții să fie considerați, în raport cu terții de bună-credință, ca fiind căsătoriți sub regimul matrimonial al comunității legale.

Articolul 314

Mandatul convențional

Un soț poate să dea mandat celuilalt soț să îl reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Articolul 315

Mandatul judiciar

(1)În cazul în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-şi manifesta voința, celălalt soț poate cere instanței de tutelă încuviințarea de a-l reprezenta pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin hotărârea pronunțată se stabilesc condițiile, limitele şi perioada de valabilitate a acestui mandat.

(2)În afara altor cazuri prevăzute de lege, mandatul încetează atunci când soțul reprezentat nu se mai află în situația prevăzută la alin. (1) sau când este numit un tutore ori, după caz, un curator.

(3) Dispozițiile art. 346 şi 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 316

Actele de dispoziție care pun în pericol grav interesele familiei

(1)În mod excepțional, dacă unul dintre soți încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt soț poate cere instanței de tutelă ca, pentru o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimțământul său expres. Durata acestei măsuri poate fi prelungită, fără însă a se depăşi în total 2 ani. Hotărârea de încuviințare a măsurii se comunică în vederea efectuării formalităților de publicitate imobiliară sau mobiliară, după caz.

(2) Actele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătoreşti sunt anulabile. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an, care începe să curgă de la data când soțul vătămat a luat cunoştință de existența actului.

(3) Dispozițiile art. 346 şi 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 317

Independența patrimonială a soților

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare soț poate să încheie orice acte juridice cu celălalt soț sau cu terțe persoane.

(2) Fiecare soț poate să facă singur, fără consimțământul celuilalt, depozite bancare, precum şi orice alte operațiuni în legătură cu acestea.

(3)În raport cu instituția de credit, soțul titular al contului are, chiar şi după desfacerea sau încetarea căsătoriei, dreptul de a dispune de fondurile depuse, dacă prin hotărâre judecătorească executorie nu s-a decis altfel.

Articolul 318

Dreptul la informare

(1) Fiecare soț poate să îi ceară celuilalt să îl informeze cu privire la bunurile, veniturile şi datoriile sale, iar în caz de refuz nejustificat se poate adresa instanței de tutelă.

(2) Instanța poate să îl oblige pe soțul celui care a sesizat-o sau pe orice terț să furnizeze informațiile cerute şi să depună probele necesare în acest sens.

(3) Terții pot să refuze furnizarea informațiilor cerute atunci când, potrivit legii, refuzul este justificat de păstrarea secretului profesional.

(4) Atunci când informațiile solicitate de un soț pot fi obținute, potrivit legii, numai la cererea celuilalt soț, refuzul acestuia de a le solicita naşte prezumția relativă că susținerile soțului reclamant sunt adevărate.

Articolul 319

Încetarea regimului matrimonial

(1) Regimul matrimonial încetează prin constatarea nulității, anularea, desfacerea sau încetarea căsătoriei.

(2)În timpul căsătoriei, regimul matrimonial poate fi modificat, în condițiile legii.

Articolul 320

Lichidarea regimului matrimonial

În caz de încetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichidează potrivit legii, prin bună învoială sau, în caz de neînțelegere, pe cale judiciară. Hotărârea judecătorească definitivă sau, după caz, înscrisul întocmit în formă autentică notarială constituie act de lichidare.

Subsecțiunea 2.
Locuința familiei

Articolul 321

Noțiune

(1) Locuința familiei este locuința comună a soților sau, în lipsă, locuința soțului la care se află copiii.

(2) Oricare dintre soți poate cere notarea în cartea funciară, în condițiile legii, a unui imobil ca locuință a familiei, chiar dacă nu este proprietarul imobilului.

Articolul 322

Regimul unor acte juridice

(1)Fără consimțământul scris al celuilalt soț, niciunul dintre soți, chiar dacă este proprietar exclusiv, nu poate dispune de drepturile asupra locuinței familiei şi nici nu poate încheia acte prin care ar fi afectată folosința acesteia.

(2) De asemenea, un soț nu poate deplasa din locuință bunurile ce mobilează sau decorează locuința familiei şi nu poate dispune de acestea fără consimțământul scris al celuilalt soț.
(3)În cazul în care consimțământul este refuzat fără un motiv legitim, celălalt soț poate să sesizeze instanța de tutelă, pentru ca aceasta să autorizeze încheierea actului.
(4) Soțul care nu şi-a dat consimțământul la încheierea actului poate cere anularea lui în termen de un an de la data la care a luat cunoştință despre acesta, dar nu mai târziu de un an de la data încetării regimului matrimonial.
(5)În lipsa notării locuinței familiei în cartea funciară, soțul care nu şi-a dat consimțământul nu poate cere anularea actului, ci numai daune-interese de la celălalt soț, cu excepția cazului în care terțul dobânditor a cunoscut, pe altă cale, calitatea de locuință a familiei.
(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător actelor încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (2).

Articolul 323

Drepturile soților asupra locuinței închiriate

(1)În cazul în care locuința este deținută în temeiul unui contract de închiriere, fiecare soț are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie.
(2) Dispozițiile art. 322 sunt aplicabile în mod corespunzător.
(3)În caz de deces al unuia dintre soți, soțul supraviețuitor continuă exercitarea dreptului său locativ, dacă nu renunță în mod expres la acesta, în termenul prevăzut la art. 1.834.

Articolul 324

Atribuirea beneficiului contractului de închiriere

(1) La desfacerea căsătoriei, dacă nu este posibilă folosirea locuinței de către ambii soți şi aceştia nu se înțeleg, beneficiul contractului de închiriere poate fi atribuit unuia dintre soți, ținând seama, în ordine, de interesul superior al copiilor minori, de culpa în desfacerea căsătoriei şi de posibilitățile locative proprii ale foştilor soți.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 7/2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 186 din 7 martie 2024:
În interpretarea dispozițiilor art. 324 alin. (1) şi (4) din Codul civil, sintagma „până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj" reprezintă momentul maxim până la care hotărârea prin care a fost admisă o cerere având ca obiect atribuirea beneficiului locuinței conjugale la desfacerea căsătoriei îşi produce efectele juridice, fără ca admisibilitatea acțiunii să fie condiționată de existența pe rolul instanțelor judecătoreşti a unei cereri având ca obiect ieşirea din indiviziune asupra aceleiaşi locuințe.
(2) Soțul căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere este dator să plătească celuilalt soț o indemnizație pentru acoperirea cheltuielilor de instalare într-o altă locuință, cu excepția cazului în care divorțul a fost pronunțat din culpa exclusivă a acestuia din urmă. Dacă există bunuri comune, indemnizația se poate imputa, la partaj, asupra cotei cuvenite soțului căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere.
(3) Atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face cu citarea locatorului şi produce efecte față de acesta de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.
(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod similar şi în cazul în care bunul este proprietatea comună a celor 2 soți, atribuirea beneficiului locuinței conjugale producând efecte până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 7/2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 186 din 7 martie 2024:
În interpretarea dispozițiilor art. 324 alin. (1) şi (4) din Codul civil, sintagma „până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj" reprezintă momentul maxim până la care hotărârea prin care a fost admisă o cerere având ca obiect atribuirea beneficiului locuinței conjugale la desfacerea căsătoriei îşi produce efectele juridice, fără ca admisibilitatea acțiunii să fie condiționată de existența pe rolul instanțelor judecătoreşti a unei cereri având ca obiect ieşirea din indiviziune asupra aceleiaşi locuințe.

Subsecțiunea 3.

Cheltuielile căsătoriei

Articolul 325

Contribuția soților

(1) Soții sunt obligați să își acorde sprijin material reciproc.

(2) Ei sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenție matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

(3) Orice convenție care prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soți este considerată nescrisă.

Articolul 326

Munca în gospodărie

Munca oricăruia dintre soți în gospodărie şi pentru creşterea copiilor reprezintă o contribuție la cheltuielile căsătoriei.

Articolul 327

Veniturile din profesie

Fiecare soț este liber să exercite o profesie şi să dispună, în condițiile legii, de veniturile încasate, cu respectarea obligațiilor ce îi revin privind cheltuielile căsătoriei.

Articolul 328

Dreptul la compensație

Soțul care a participat efectiv la activitatea profesională a celuilalt soț poate obține o compensație, în măsura îmbogățirii acestuia din urmă, dacă participarea sa a depăşit limitele obligației de sprijin material şi ale obligației de a contribui la cheltuielile căsătoriei.

Subsecțiunea 4.
Alegerea regimului matrimonial

Articolul 329

Convenția matrimonială

Alegerea unui alt regim matrimonial decât cel al comunității legale se face prin încheierea unei convenții matrimoniale.

Articolul 330

Încheierea convenției matrimoniale

(1) Sub sancțiunea nulității absolute, convenția matrimonială se încheie prin înscris autentificat de notarul public, cu consimțământul tuturor părților, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică, specială şi având conținut predeterminat.

(2) Convenția matrimonială încheiată înainte de căsătorie produce efecte numai de la data încheierii căsătoriei.

(3) Convenția încheiată în timpul căsătoriei produce efecte de la data prevăzută de părți sau, în lipsă, de la data încheierii ei.

Articolul 331

Simulația convenției matrimoniale

Actul secret, prin care se alege un alt regim matrimonial sau se modifică regimul matrimonial pentru care sunt îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege, produce efecte numai între soți şi nu poate fi opus terților de bună-credință.

Articolul 332

Obiectul convenției matrimoniale

(1) Prin convenția matrimonială nu se poate deroga, sub sancțiunea nulității absolute, de la dispozițiile legale privind regimul matrimonial ales decât în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) De asemenea, convenția matrimonială nu poate aduce atingere egalității dintre soți, autorității părinteşti sau devoluțiunii succesorale legale.

Articolul 333

Clauza de preciput

(1) Prin convenție matrimonială se poate stipula ca soțul supraviețuitor să preia fără plată, înainte de partajul moștenirii, unul sau mai multe dintre bunurile comune, deținute în devălmășie sau în coproprietate. Clauza de preciput poate fi stipulată în beneficiul fiecăruia dintre soți sau numai în favoarea unuia dintre ei.
(2) Clauza de preciput nu este supusă raportului donațiilor, ci numai reducțiunii, în condițiile art. 1.096 alin. (1) şi (2).
(3) Clauza de preciput nu aduce nicio atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări, chiar înainte de încetarea comunității, bunurile ce fac obiectul clauzei.
(4) Clauza de preciput devine caducă atunci când comunitatea încetează în timpul vieții soților, când soțul beneficiar a decedat înaintea soțului dispunător ori când aceştia au decedat în acelaşi timp sau când bunurile care au făcut obiectul ei au fost vândute la cererea creditorilor comuni.
(5) Executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Articolul 334

Publicitatea convenției matrimoniale

(1) Pentru a fi opozabile terților, convențiile matrimoniale se înscriu în Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale, organizat potrivit legii.
(2) După autentificarea convenției matrimoniale în timpul căsătoriei sau după primirea copiei de pe actul căsătoriei, potrivit art. 291, notarul public expediază, din oficiu, un exemplar al convenției la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor unde a avut loc celebrarea căsătoriei, pentru a se face mențiune pe actul de căsătorie, la registrul menționat la alin. (1), precum şi la celelalte registre de publicitate, în condițiile alin. (4).

La data de 20-04-2012 Alin. (2) al art. 334 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

(3) Dispozițiile alin. (2) nu exclud dreptul oricăruia dintre soți de a solicita îndeplinirea formalităților de publicitate.
(4)Ținând seama de natura bunurilor, convențiile matrimoniale se vor nota în cartea funciară, se vor înscrie în registrul comerțului, precum şi în alte registre de publicitate prevăzute de lege. În toate aceste cazuri, neîndeplinirea formalităților de publicitate speciale nu poate fi acoperită prin înscrierea făcută în registrul menționat la alin. (1).
(5) Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta registrul menționat la alin. (1) şi poate solicita, în condițiile legii, eliberarea de extrase certificate.

Articolul 335

Inopozabilitatea convenției matrimoniale

(1) Convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceştia cu unul dintre soți, decât dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute la art. 334 sau dacă terții au cunoscut-o pe altă cale.
(2) De asemenea, convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceştia cu oricare dintre soți înainte de încheierea căsătoriei.

Articolul 336

Modificarea convenției matrimoniale

Convenția matrimonială poate fi modificată înainte de încheierea căsătoriei, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 330 şi 332. Dispozițiile art. 334 şi 335 sunt aplicabile.

Articolul 337

Încheierea convenției matrimoniale de către minor ori persoana care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială

La data de 18-08-2022 Denumirea marginală a articolului 337 din Subsectiunea 4. , Sectiunea 1 , Capitolul VI , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificată de Punctul 47, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(1) Minorul care a împlinit vârsta matrimonială sau majorul persoana care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială poate încheia sau modifica o convenție matrimonială numai cu încuviințarea ocrotitorului său legal şi cu autorizarea instanței de tutelă.

La data de 18-08-2022 Alineatul (1) din Articolul 337 , Subsectiunea 4. , Sectiunea 1 , Capitolul VI , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 47, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2)În lipsa încuviințării sau a autorizării prevăzute la alin. (1), convenția încheiată de minor poate fi anulată în condițiile art. 46, care se aplică în mod corespunzător.
(3) Acțiunea în anulare nu poate fi formulată dacă a trecut un an de la încheierea căsătoriei.

Articolul 338

Nulitatea convenției matrimoniale
În cazul în care convenția matrimonială este nulă sau anulată, între soți se aplică regimul comunității legale, fără a fi afectate drepturile dobândite de terții de bună-credință.

Secțiunea a 2-a
Regimul comunității legale

Articolul 339

Bunurile comune
Bunurile dobândite în timpul regimului comunității legale de oricare dintre soți sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmăşie ale soților.

Articolul 340

Bunurile proprii
Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț:
a)bunurile dobândite prin moştenire legală, legat sau donație, cu excepția cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune;
b)bunurile de uz personal;
c)bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soți, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comerț care face parte din comunitatea de bunuri;
d)drepturile patrimoniale de proprietate intelectuală asupra creațiilor sale şi asupra semnelor distinctive pe care le-a înregistrat;
e)bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele ştiințifice sau literare, schițele şi proiectele artistice, proiectele de invenții şi alte asemenea bunuri;
f)indemnizația de asigurare şi despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soți;
g)bunurile, sumele de bani sau orice valori care înlocuiesc un bun propriu, precum şi bunul dobândit în schimbul acestora;
h)fructele bunurilor proprii.

Articolul 341

Veniturile din muncă şi cele asimilate acestora
Veniturile din muncă, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie în cadrul asigurărilor sociale şi altele asemenea, precum şi veniturile cuvenite în temeiul unui drept de proprietate intelectuală sunt bunuri comune, indiferent de data dobândirii lor, însă numai în cazul în care creanța privind încasarea lor devine scadentă în timpul comunității.

Articolul 342

Regimul juridic al bunurilor proprii
Fiecare soț poate folosi, administra şi dispune liber de bunurile sale proprii, în condițiile legii.

Articolul 343

Dovada bunurilor soților
(1) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

(2) Dovada că un bun este propriu se poate face între soți prin orice mijloc de probă. În cazul prevăzut la art. 340 lit. a), dovada se face în condițiile legii.
(3) Pentru bunurile mobile dobândite anterior căsătoriei, înainte de încheierea acesteia se întocmeşte un inventar de către notarul public sau sub semnătură privată, dacă părțile convin astfel. În lipsa inventarului, se prezumă, până la proba contrară, că bunurile sunt comune.

Articolul 344

Formalitățile de publicitate

Oricare dintre soți poate cere să se facă mențiune în cartea funciară ori, după caz, în alte registre de publicitate prevăzute de lege despre apartenența unui bun la comunitate.

Articolul 345

Actele de conservare, de folosință şi de administrare

(1) Fiecare soț are dreptul de a folosi bunul comun fără consimțământul expres al celuilalt soț. Cu toate acestea, schimbarea destinației bunului comun nu se poate face decât prin acordul soților.
(2) De asemenea, fiecare soț poate încheia singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum şi acte de dobândire a bunurilor comune.
(3) Dispozițiile art. 322 rămân aplicabile.
(4)În măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate printr-un act juridic, soțul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terții de bună-credință.

Articolul 346

Actele de înstrăinare şi de grevare

(1) Actele de înstrăinare sau de grevare cu drepturi reale având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soți.
(2) Cu toate acestea, oricare dintre soți poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune a căror înstrăinare nu este supusă, potrivit legii, anumitor formalități de publicitate. Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.
(3) Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin. (1) darurile obişnuite.

Articolul 347

Nulitatea relativă

(1) Actul încheiat fără consimțământul expres al celuilalt soț, atunci când el este necesar potrivit legii, este anulabil.
(2) Terțul dobânditor care a depus diligența necesară pentru a se informa cu privire la natura bunului este apărat de efectele nulității. Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Articolul 348

Aportul de bunuri comune

Bunurile comune pot face obiectul unui aport la societăți, asociații sau fundații, în condițiile legii.

Articolul 349

Regimul aporturilor

(1) Sub sancțiunea prevăzută la art. 347, niciunul dintre soți nu poate singur, fără consimțământul scris al celuilalt soț, să dispună de bunurile comune ca aport la o societate sau pentru dobândirea de părți sociale ori, după caz, de acțiuni. În cazul societăților comerciale ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată, soțul care nu şi-a dat consimțământul scris la întrebuințarea bunurilor comune nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terți.
(2)În cazul prevăzut la alin. (1), calitatea de asociat este recunoscută soțului care a aportat bunul comun, dar părțile sociale sau acțiunile sunt bunuri comune. Soțul asociat exercită singur drepturile ce decurg din această calitate şi poate realiza singur transferul părților sociale ori, după caz, al acțiunilor deținute.
(3) Calitatea de asociat poate fi recunoscută şi celuilalt soț, dacă acesta şi-a exprimat voința în acest sens. În acest caz, fiecare dintre soți are calitatea de asociat pentru părțile sociale sau acțiunile atribuite în schimbul a jumătate

din valoarea bunului, dacă, prin convenție, soții nu au stipulat alte cote-părți. Părțile sociale sau acțiunile ce revin fiecăruia dintre soți sunt bunuri proprii.

Articolul 350

Dispoziții testamentare

Fiecare soț poate dispune prin legat de partea ce i s-ar cuveni, la încetarea căsătoriei, din comunitatea de bunuri.

Articolul 351

Datoriile comune ale soților

Soții răspund cu bunurile comune pentru:

a)obligațiile născute în legătură cu conservarea, administrarea sau dobândirea bunurilor comune;

b)obligațiile pe care le-au contractat împreună;

c)obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei;

d)repararea prejudiciului cauzat prin însuşirea, de către unul dintre soți, a bunurilor aparținând unui terț, în măsura în care, prin aceasta, au sporit bunurile comune ale soților.

Articolul 352

Răspunderea subsidiară pentru datoriile comune

(1)În măsura în care obligațiile comune nu au fost acoperite prin urmărirea bunurilor comune, soții răspund solidar, cu bunurile proprii. În acest caz, cel care a plătit datoria comună se subrogă în drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate dacă lichidarea s-ar face la data plății datoriei.

(2) Soțul care a plătit datoria comună în condițiile alin. (1) are un drept de retenție asupra bunurilor celuilalt soț până la acoperirea integrală a creanțelor pe care acesta i le datorează.

Articolul 353

Urmărirea bunurilor comune

(1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți.

(2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere partajul bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale.

(3) Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii.

Articolul 354

Urmărirea veniturilor din profesie

Veniturile din muncă ale unui soț, precum şi cele asimilate acestora nu pot fi urmărite pentru datoriile comune asumate de către celălalt soț, cu excepția celor prevăzute la art. 351 lit. c).

Articolul 355

Lichidarea regimului comunității

(1) La încetarea comunității, aceasta se lichidează prin hotărâre judecătorească sau act autentic notarial.

(2)Până la finalizarea lichidării, comunitatea subzistă atât în privința bunurilor, cât şi în privința obligațiilor.

(3)Când comunitatea încetează prin decesul unuia dintre soți, lichidarea se face între soțul supraviețuitor şi moştenitorii soțului decedat. În acest caz, obligațiile soțului decedat se divid între moştenitori proporțional cu cotele ce le revin din moştenire.

Articolul 356

Efectele încetării regimului comunității

Dacă regimul comunității de bunuri încetează prin desfacerea căsătoriei, foştii soți rămân coproprietari în devălmăşie asupra bunurilor comune până la stabilirea cotei-părți ce revine fiecăruia.

Articolul 357

Lichidarea comunității. Partajul

(1)În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soți preia bunurile sale proprii, după care se va proceda la partajul bunurilor comune şi la regularizarea datoriilor.

(2)În acest scop, se determină mai întâi cota-parte ce revine fiecărui soț, pe baza contribuției sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât şi la îndeplinirea obligațiilor comune. Până la proba contrară, se prezumă că soții au avut o contribuție egală.
(3) Dispozițiile art. 364 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 358

Partajul în timpul regimului comunității

(1)În timpul regimului comunității, bunurile comune pot fi împărțite, în tot sau în parte, prin act încheiat în formă autentică notarială, în caz de bună învoială, ori pe cale judecătorească, în caz de neînțelegere.
(2) Prevederile art. 357 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.
(3) Bunurile atribuite fiecărui soț prin partaj devin bunuri proprii, iar bunurile neîmpărțite rămân bunuri comune.
(4) Regimul comunității nu încetează decât în condițiile legii, chiar dacă toate bunurile comune au fost împărțite potrivit acestui articol.

Articolul 359

Convențiile contrare regimului comunității legale

Orice convenție contrară dispozițiilor prezentei secțiuni este lovită de nulitate absolută, în măsura în care nu este compatibilă cu regimul comunității convenționale.

Secțiunea a 3-a
Regimul separației de bunuri

Articolul 360

Regimul bunurilor

(1) Fiecare dintre soți este proprietar exclusiv în privința bunurilor dobândite înainte de încheierea căsătoriei, precum şi a celor pe care le dobândeşte în nume propriu după această dată.
(2) Prin convenție matrimonială, părțile pot stipula clauze privind lichidarea acestui regim în funcție de masa de bunuri achiziționate de fiecare dintre soți în timpul căsătoriei, în baza căreia se va calcula creanța de participare. Dacă părțile nu au convenit altfel, creanța de participare reprezintă jumătate din diferența valorică dintre cele două mase de achiziții nete şi va fi datorată de către soțul a cărui masă de achiziții nete este mai mare, putând fi plătită în bani sau în natură.

Articolul 361

Inventarul bunurilor mobile

(1) La adoptarea acestui regim, notarul public întocmeşte un inventar al bunurilor mobile proprii, indiferent de modul lor de dobândire.
(2) Se poate întocmi un inventar şi pentru bunurile mobile dobândite în timpul separației de bunuri.
(3)În toate cazurile, pentru opozabilitate față de terți, inventarul se anexează la convenția matrimonială, supunându-se aceloraşi formalități de publicitate ca şi convenția matrimonială.
(4)În lipsa inventarului se prezumă, până la proba contrară, că dreptul de proprietate exclusivă aparține soțului posesor.
(5) Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei condiții de formă pentru validitate ori unor cerințe de publicitate, dreptul de proprietate exclusivă nu se poate dovedi decât prin înscrisul care îndeplineşte formele cerute de lege.

Articolul 362

Bunurile proprietate comună pe cote-părți

(1) Bunurile dobândite împreună de soți aparțin acestora în proprietate comună pe cote-părți, în condițiile legii.
(2) Dovada coproprietății se face în condițiile art. 361, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 363

Folosința bunurilor celuilalt soț

(1) Soțul care se foloseşte de bunurile celuilalt soț fără împotrivirea acestuia din urmă are obligațiile unui uzufructuar, cu excepția celor prevăzute la art. 723, 726 şi 727. El este dator să restituie numai fructele existente la data solicitării lor de către celălalt soț sau, după caz, la data încetării ori schimbării regimului matrimonial.

(2) Dacă unul dintre soți încheie singur un act prin care dobândeşte un bun, folosindu-se, în tot sau în parte, de bunuri aparținând celuilalt soț, acesta din urmă poate alege, în proporția bunurilor proprii folosite fără acordul său, între a reclama pentru sine proprietatea bunului achiziționat şi a pretinde daune-interese de la soțul dobânditor. Proprietatea nu poate fi însă reclamată decât înainte ca soțul dobânditor să dispună de bunul dobândit, cu excepția cazului în care terțul dobânditor a cunoscut că bunul a fost achiziționat de către soțul vânzător prin valorificarea bunurilor celuilalt soț.

Articolul 364

Răspunderea pentru obligațiile personale

(1) Niciunul dintre soți nu poate fi ținut de obligațiile născute din acte săvârşite de celălalt soț.

(2) Cu toate acestea, soții răspund solidar pentru obligațiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei şi a celor legate de creşterea şi educarea copiilor.

Articolul 365

Dreptul de retenție

La încetarea regimului separației de bunuri, fiecare dintre soți are un drept de retenție asupra bunurilor celuilalt până la acoperirea integrală a datoriilor pe care le au unul față de celălalt.

Secțiunea a 4-a
Regimul comunității convenționale

Articolul 366

Domeniul de aplicare

Regimul comunității convenționale se aplică atunci când, în condițiile şi limitele prevăzute în prezenta secțiune, se derogă, prin convenție matrimonială, de la dispozițiile privind regimul comunității legale.

Articolul 367

Obiectul convenției matrimoniale

În cazul în care se adoptă comunitatea convențională, convenția matrimonială se poate referi la unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

a)includerea în comunitate, în tot ori în parte, a bunurilor dobândite sau a datoriilor proprii născute înainte ori după încheierea căsătoriei, cu excepția bunurilor prevăzute la art. 340 lit. b) şi c);

b)restrângerea comunității la bunurile sau datoriile anume determinate în convenția matrimonială, indiferent dacă sunt dobândite ori, după caz, născute înainte sau în timpul căsătoriei, cu excepția obligațiilor prevăzute la art. 351 lit. c);

c)obligativitatea acordului ambilor soți pentru încheierea anumitor acte de administrare; în acest caz, dacă unul dintre soți se află în imposibilitate de a-şi exprima voința sau se opune în mod abuziv, celălalt soț poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanței de tutelă;

d)includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunității;

e)modalități privind lichidarea comunității convenționale.

Articolul 368

Alte dispoziții aplicabile

În măsura în care prin convenție matrimonială nu se prevede altfel, regimul juridic al comunității convenționale se completează cu dispozițiile legale privind regimul comunității legale.

Secțiunea a 5-a
Modificarea regimului matrimonial
Subsecțiunea 1.
Modificarea convențională

Articolul 369

Condiții

(1) După cel puțin un an de la încheierea căsătoriei, soții pot, ori de câte ori doresc, să înlocuiască regimul matrimonial existent cu un alt regim matrimonial ori să îl modifice, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege pentru încheierea convențiilor matrimoniale.
(2) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 sunt aplicabile în mod corespunzător.
(3) Creditorii prejudiciați prin schimbarea sau lichidarea regimului matrimonial pot formula acțiunea revocatorie în termen de un an de la data la care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate sau, după caz, de când au luat cunoştință mai înainte de aceste împrejurări pe altă cale.
(4) Creditorii prevăzuți la alin. (3) pot invoca oricând, pe cale de excepție, inopozabilitatea modificării sau lichidării regimului matrimonial făcute în frauda intereselor lor.

Subsecțiunea 2.
Modificarea judiciară

Articolul 370

Separația judiciară de bunuri

(1) Dacă regimul matrimonial al soților este cel al comunității legale sau convenționale, instanța, la cererea unuia dintre soți, poate pronunța separația de bunuri, atunci când celălalt soț încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.
(1^1) La cererea tutorelui soțului care beneficiază de consiliere judiciară sau de tutelă specială sau la cererea consiliului de familie, instanța poate pronunța separația de bunuri, atunci când aceasta este în interesul persoanei ocrotite.

La data de 18-08-2022 Articolul 370 din Subsectiunea 2. , Sectiunea a 5-a , Capitolul VI , Titlul II , Cartea a II-a a fost completat de Punctul 48, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2) Totodată, instanța va face aplicarea dispozițiilor art. 357.
(3) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 371

Efectele între soți

(1) Separația de bunuri pronunțată de către instanță face ca regimul matrimonial anterior să înceteze, iar soților li se aplică regimul matrimonial prevăzut la art. 360-365.
(2) Între soți, efectele separației se produc de la data formulării cererii, cu excepția cazului în care instanța, la cererea oricăruia dintre ei sau, după caz, a tutorelui soțului care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială ori la cererea consiliului de familie, dispune ca aceste efecte să li se aplice de la data despărțirii în fapt.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 371 , Subsectiunea 2. , Sectiunea a 5-a , Capitolul VI , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 49, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 372

Efectele față de terți

(1) Creditorii soților nu pot cere separația de bunuri, dar pot interveni în cauză.
(2) Dispozițiile art. 369 alin. (3) şi (4) se aplică în mod corespunzător.

Capitolul VII
Desfacerea căsătoriei
Secțiunea 1
Cazurile de divorț
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 373

Motive de divorț

Divorțul poate avea loc:

a)prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți acceptată de celălalt soț;

b)atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;

c)la cererea unuia dintre soți, după o separare în fapt care a durat cel puțin 2 ani;

d)la cererea aceluia dintre soți a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

Subsecțiunea 2.

Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară

Articolul 374

Condiții

(1) Divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei şi indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie.

(2) Abrogat.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 374 , Subsectiunea 2. , Sectiunea 1 , Capitolul VII , Titlul II , Cartea a II-a a fost abrogat de Punctul 50, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(3) Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber şi neviciat al fiecărui soț.

Subsecțiunea 3.

Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială

Articolul 375

Condiții

(1) Dacă soții sunt de acord cu divorțul şi nu au copii minori, născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, ofițerul de stare civilă ori notarul public de la locul căsătoriei sau al ultimei locuințe comune a soților poate constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților, eliberându-le un certificat de divorț, potrivit legii.

(2) Divorțul prin acordul soților poate fi constatat de notarul public şi în cazul în care există copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, dacă soții convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care să îl poarte după divorț, exercitarea autorității părinteşti de către ambii părinți, stabilirea locuinței copiilor după divorț, modalitatea de păstrare a legăturilor personale dintre părintele separat şi fiecare dintre copii, precum şi stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creştere, educare, învățătură şi pregătire profesională a copiilor. Dacă din raportul de anchetă socială rezultă că acordul soților privind exercitarea în comun a autorității părinteşti sau cel privind stabilirea locuinței copiilor nu este în interesul copilului, sunt aplicabile prevederile art. 376 alin. (5).

(3) Divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială.

La data de 18-08-2022 Alineatul (3) din Articolul 375 , Subsectiunea 3. , Sectiunea 1 , Capitolul VII , Titlul II , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 51, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 376

Procedura

(1) Cererea de divorț se depune de soți împreună. Ofițerul de stare civilă sau notarul public înregistrează cererea şi le acordă un termen de reflecție de 30 de zile.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), cererea de divorț se poate depune la notarul public şi prin mandatar cu procură autentică.

(3) La expirarea acestui termen, soții se prezintă personal, iar ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public verifică dacă soții stăruie să divorțeze şi dacă, în acest sens, consimțământul lor este liber şi neviciat.
(4) Dacă soții stăruie în divorț, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public eliberează certificatul de divorț fără să facă vreo mențiune cu privire la culpa soților.
(5) Dispozițiile art. 383 alin. (1) şi (3) se aplică în mod corespunzător. Dacă soții nu se înțeleg asupra numelui de familie pe care să îl poarte după divorț ori, în cazul prevăzut la art. 375 alin. (2), asupra exercitării în comun a drepturilor părinteşti, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public emite o dispoziție de respingere a cererii de divorț şi îndrumă soții să se adreseze instanței de judecată, potrivit prevederilor art. 374.
(6) Soluționarea cererilor privind alte efecte ale divorțului asupra cărora soții nu se înțeleg este de competența instanței judecătoreşti.

Articolul 377

Mențiunea în actul de căsătorie

(1)Când cererea de divorț este depusă la primăria unde s-a încheiat căsătoria, ofițerul de stare civilă, după emiterea certificatului de divorț, face cuvenita mențiune în actul de căsătorie.
(2)În cazul depunerii cererii la primăria în a cărei rază teritorială soții au avut ultima locuință comună, ofițerul de stare civilă emite certificatul de divorț şi înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mențiune în actul de căsătorie.
(3)În cazul constatării divorțului de către notarul public, acesta emite certificatul de divorț şi înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mențiune în actul de căsătorie.

Articolul 378

Refuzul ofițerului de stare civilă sau notarului public

(1) Dacă nu sunt îndeplinite condițiile art. 375, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public respinge cererea de divorț.
(2)Împotriva refuzului ofițerului de stare civilă sau notarului public nu există cale de atac, dar soții se pot adresa cu cererea de divorț instanței de judecată, pentru a dispune desfacerea căsătoriei prin acordul lor sau în baza unui alt temei prevăzut de lege.
(3) Pentru repararea prejudiciului prin refuzul abuziv al ofițerului de stare civilă sau notarului public de a constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților şi de a emite certificatul de divorț, oricare dintre soți se poate adresa, pe cale separată, instanței competente.

Subsecțiunea 4.
Divorțul din culpă

Articolul 379

Condiții

(1)În cazul prevăzut la art. 373 lit. b), divorțul se poate pronunța dacă instanța stabileşte culpa unuia dintre soți în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate rezultă culpa ambilor soți, instanța poate pronunța divorțul din culpa lor comună, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divorț. Dacă culpa aparține în totalitate reclamantului, sunt aplicabile prevederile art. 388.
(2)În ipoteza prevăzută de art. 373 lit. c), divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului reclamant, cu excepția situației în care pârâtul se declară de acord cu divorțul, când acesta se pronunță fără a se face mențiune despre culpa soților.

Articolul 380

Continuarea acțiunii de divorț

(1)În situația prevăzută la art. 379 alin. (1), dacă soțul reclamant decedează în timpul procesului, moştenitorii săi pot continua acțiunea de divorț.
(2) Acțiunea continuată de moştenitori este admisă numai dacă instanța constată culpa exclusivă a soțului pârât.

Subsecțiunea 5.
Divorțul din cauza stării sănătății unui soț

Articolul 381

Condițiile divorțului

În cazul prevăzut la art. 373 lit. d), desfacerea căsătoriei se pronunță fără a se face mențiune despre culpa soților.

Secțiunea a 2-a

Efectele divorțului

Subsecțiunea 1.

Data desfacerii căsătoriei

Articolul 382

Data desfacerii căsătoriei

(1)Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas definitivă.

(2) Prin excepție, dacă acțiunea de divorț este continuată de moştenitorii soțului reclamant, potrivit art. 380, căsătoria se socoteşte desfăcută la data decesului.

(3)În cazul prevăzut de art. 375, căsătoria este desfăcută pe data eliberării certificatului de divorț.

Subsecțiunea 2.

Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți

Articolul 383

Numele de familie după căsătorie

(1) La desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Instanța ia act de această înțelegere prin hotărârea de divorț.

(2) Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului, instanța poate să încuviințeze ca soții să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înțelegeri între ei.

(3) Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foştii soți poartă numele dinaintea căsătoriei.

Articolul 384

Drepturile soțului divorțat

(1) Divorțul este considerat pronunțat împotriva soțului din a cărui culpă exclusivă s-a desfăcut căsătoria.

(2) Soțul împotriva căruia a fost pronunțat divorțul pierde drepturile pe care legea sau convențiile încheiate anterior cu terții le atribuie acestuia.

(3) Aceste drepturi nu sunt pierdute în cazul culpei comune sau al divorțului prin acordul soților.

Subsecțiunea 3.

Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți

I. Efecte cu privire la regimul matrimonial

Articolul 385

Încetarea regimului matrimonial

(1)În cazul divorțului, regimul matrimonial încetează între soți la data introducerii cererii de divorț.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soți sau amândoi, împreună, în cazul divorțului prin acordul lor, pot cere instanței de divorț să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separației în fapt.

(3) Prevederile acestui articol se aplică în mod corespunzător şi în cazul divorțului prevăzut de art. 375.

Articolul 386

Actele încheiate în frauda celuilalt soț

(1) Actele menționate la art. 346 alin. (2), precum şi actele din care se nasc obligații în sarcina comunității, încheiate de unul dintre soți după data introducerii cererii de divorț sunt anulabile, dacă au fost făcute în frauda celuilalt soț.

(2) Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Articolul 387

Opozabilitatea față de terți

(1) Hotărârea judecătorească prin care s-a pronunțat divorțul şi, după caz, certificatul de divorț prevăzut la art. 375 sunt opozabile față de terți, în condițiile legii.

(2) Dispozițiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător, inclusiv în cazul prevăzut la art. 375.

II. Dreptul la despăgubiri

Articolul 388

Acordarea despăgubirilor

Distinct de dreptul la prestația compensatorie prevăzut la art. 390, soțul nevinovat, care suferă un prejudiciu prin desfacerea căsătoriei, poate cere soțului vinovat să îl despăgubească. Instanța de tutelă soluționează cererea prin hotărârea de divorț.

III. Obligația de întreținere între foştii soți

Articolul 389

Obligația de întreținere

(1) Prin desfacerea căsătoriei, obligația de întreținere între soți încetează.

(2) Soțul divorțat are dreptul la întreținere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacități de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei. El are drept la întreținere şi atunci când incapacitatea se iveşte în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria.

(3)Întreținerea datorată potrivit dispozițiilor alin. (2) se stabileşte până la o pătrime din venitul net al celui obligat la plata ei, în raport cu mijloacele sale şi cu starea de nevoie a creditorului. Această întreținere, împreună cu întreținerea datorată copiilor, nu va putea depăşi jumătate din venitul net al celui obligat la plată.

(4)Când divorțul este pronunțat din culpa exclusivă a unuia dintre soți, acesta nu beneficiază de prevederile alin. (2) şi (3) decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

(5)În afara altor cazuri prevăzute de lege, obligația de întreținere încetează prin recăsătorirea celui îndreptățit.

IV. Prestația compensatorie

Articolul 390

Condițiile prestației compensatorii

(1)În cazul în care divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului pârât, soțul reclamant poate beneficia de o prestație care să compenseze, atât cât este posibil, un dezechilibru semnificativ pe care divorțul l-ar determina în condițiile de viață ale celui care o solicită.

(2) Prestația compensatorie se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel puțin 20 de ani.

(3) Soțul care solicită prestația compensatorie nu poate cere de la fostul său soț şi pensie de întreținere, în condițiile art. 389.

Articolul 391

Stabilirea prestației compensatorii

(1) Prestația compensatorie nu se poate solicita decât odată cu desfacerea căsătoriei.

(2) La stabilirea prestației compensatorii se ține seama atât de resursele soțului care o solicită, cât şi de mijloacele celuilalt soț din momentul divorțului, de efectele pe care le are sau le va avea lichidarea regimului matrimonial, precum şi de orice alte împrejurări previzibile de natură să le modifice, cum ar fi vârsta şi starea de sănătate a soților, contribuția la creşterea copiilor minori pe care a avut-o şi urmează să o aibă fiecare soț, pregătirea profesională, posibilitatea de a desfăşura o activitate producătoare de venituri şi altele asemenea.

Articolul 392

Forma prestației compensatorii

(1) Prestația compensatorie poate fi stabilită în bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere, ori în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile care aparțin debitorului.

(2) Renta poate fi stabilită într-o cotă procentuală din venitul debitorului sau într-o sumă de bani determinată.

(3) Renta şi uzufructul se pot constitui pe toată durata vieții celui care solicită prestația compensatorie sau pentru o perioadă mai scurtă, care se stabileşte prin hotărârea de divorț.

Articolul 393

Garanții

Instanța, la cererea soțului creditor, îl poate obliga pe soțul debitor să constituie o garanție reală sau să dea cauțiune pentru a asigura executarea rentei.

Articolul 394

Modificarea prestației compensatorii

(1) Instanța poate mări sau micşora prestația compensatorie, dacă se modifică, în mod semnificativ, mijloacele debitorului şi resursele creditorului.

(2)În cazul în care prestația compensatorie constă într-o sumă de bani, aceasta se indexează de drept, trimestrial, în funcție de rata inflației.

Articolul 395

Încetarea prestației compensatorii

Prestația compensatorie încetează prin decesul unuia dintre soți, prin recăsătorirea soțului creditor, precum şi atunci când acesta obține resurse de natură să îi asigure condiții de viață asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

Subsecțiunea 4.
Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți şi copiii lor minori

Articolul 396

Raporturile dintre părinții divorțați şi copiii lor minori

(1) Instanța de tutelă hotărăşte, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați şi copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum şi, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă.

(2) Dispozițiile art. 264 sunt aplicabile.

Articolul 397

Exercitarea autorității părinteşti de către ambii părinți

După divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

Articolul 398

Exercitarea autorității părinteşti de către un singur părinte

(1) Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăşte ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți.

(2) Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creştere şi educare a copilului, precum şi dreptul de a consimți la adopția acestuia.

Articolul 399

Exercitarea autorității părinteşti de către alte persoane

(1)În mod excepțional, instanța de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimțământul acestora, sau într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită drepturile şi îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului.

(2) Instanța stabileşte dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinți în comun sau de către unul dintre ei.

Articolul 400

Locuința copilului după divorț

(1)În lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța de tutelă stabileşte, odată cu pronunțarea divorțului, locuința copilului minor la părintele cu care locuieşte în mod statornic.

(2) Dacă până la divorț copilul a locuit cu ambii părinți, instanța îi stabileşte locuința la unul dintre ei, ținând seama de interesul său superior.

(3)În mod excepțional, şi numai dacă este în interesul superior al copilului, instanța poate stabili locuința acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire. Acestea exercită supravegherea copilului şi îndeplinesc toate actele obişnuite privind sănătatea, educația şi învățătura sa.

Articolul 401

Drepturile părintelui separat de copil

(1)În cazurile prevăzute la art. 400, părintele sau, după caz, părinții separați de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

(2)În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă decide cu privire la modalitățile de exercitare a acestui drept. Ascultarea copilului este obligatorie, art. 264 fiind aplicabil.

Articolul 402

Stabilirea contribuției părinților

(1) Instanța de tutelă, prin hotărârea de divorț, stabileşte contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învățătură şi pregătire profesională a copiilor.

(2) Dispozițiile titlului V privind obligația de întreținere se aplică în mod corespunzător.

Articolul 403

Modificarea măsurilor luate cu privire la copil

În cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile şi îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituției de ocrotire, a instituției publice specializate pentru protecția copilului sau a procurorului.

Articolul 404

Raporturile dintre părinți şi copiii lor minori în alte cazuri

În cazul prevăzut la art. 293 alin. (2), instanța hotărăşte asupra raporturilor dintre părinți şi copiii lor minori, dispozițiile art. 396-403 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Titlul III
Rudenia
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 405

Noțiune

(1) Rudenia firească este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(2) Rudenia civilă este legătura rezultată din adopția încheiată în condițiile prevăzute de lege.

Articolul 406

Rudenia în linie dreaptă sau colaterală

(1) Rudenia este în linie dreaptă în cazul descendenței unei persoane dintr-o altă persoană şi poate fi ascendentă sau descendentă.

(2) Rudenia este în linie colaterală atunci când rezultă din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(3) Gradul de rudenie se stabileşte astfel:

a)în linie dreaptă, după numărul naşterilor: astfel, copiii şi părinții sunt rude de gradul întâi, nepoții şi bunicii sunt rude de gradul al doilea;

b)în linie colaterală, după numărul naşterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun şi coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, frații sunt rude de gradul al doilea, unchiul sau mătuşa şi nepotul, de gradul al treilea, verii primari, de gradul al patrulea.

Articolul 407

Afinitatea

(1) Afinitatea este legătura dintre un soț şi rudele celuilalt soț.

(2) Rudele soțului sunt, în aceeaşi linie şi acelaşi grad, afinii celuilalt soț.

Capitolul II
Filiația
Secțiunea 1

Stabilirea filiației
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 408
Modurile de stabilire a filiației

(1) Filiația față de mamă rezultă din faptul naşterii; ea se poate stabili şi prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească.

(2) Filiația față de tatăl din căsătorie se stabileşte prin efectul prezumției de paternitate.

(3) Filiația față de tatăl din afara căsătoriei se stabileşte prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească, după caz.

Articolul 409
Dovada filiației

(1) Filiația se dovedeşte prin actul de naştere întocmit în registrul de stare civilă, precum şi cu certificatul de naştere eliberat pe baza acestuia.

(2)În cazul copilului din căsătorie, dovada se face prin actul de naştere şi prin actul de căsătorie al părinților, trecute în registrele de stare civilă, precum şi prin certificatele de stare civilă corespunzătoare.

Articolul 410
Posesia de stat

(1) Posesia de stat este starea de fapt care indică legăturile de filiație şi rudenie dintre copil şi familia din care se pretinde că face parte. Ea constă, în principal, în oricare dintre următoarele împrejurări:

a)o persoană se comportă față de un copil ca fiind al său, îngrijindu-se de creşterea şi educarea sa, iar copilul se comportă față de această persoană ca fiind părintele său;

b)copilul este recunoscut de către familie, în societate şi, când este cazul, de către autoritățile publice, ca fiind al persoanei despre care se pretinde că este părintele său;

c)copilul poartă numele persoanei despre care se pretinde că este părintele său.

(2) Posesia de stat trebuie să fie continuă, paşnică, publică şi neechivocă.

Articolul 411
Posesia de stat conformă cu actul de naştere

(1) Nicio persoană nu poate reclama o altă filiație față de mamă decât aceea ce rezultă din actul său de naştere şi posesia de stat conformă cu acesta.

(2) Nimeni nu poate contesta filiația față de mamă a persoanei care are o posesie de stat conformă cu actul său de naştere.

(3) Cu toate acestea, dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit că a avut loc o substituire de copil ori că a fost înregistrată ca mamă a unui copil o altă femeie decât aceea care l-a născut, se poate face dovada adevăratei filiații cu orice mijloc de probă.

Articolul 412
Timpul legal al concepțiunii

(1) Intervalul de timp cuprins între a trei suta şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepțiunii. El se calculează zi cu zi.

(2) Prin mijloace de probă ştiințifice se poate face dovada concepțiunii copilului într-o anumită perioadă din intervalul de timp prevăzut la alin. (1) sau chiar în afara acestui interval.

Articolul 413
Domeniul de aplicare

Dispozițiile prezentului capitol referitoare la copil sunt aplicabile şi persoanei majore a cărei filiație este cercetată.

Subsecțiunea 2.
Prezumția de paternitate

Articolul 414

Prezumția de paternitate

(1) Copilul născut sau conceput în timpul căsătoriei are ca tată pe soțul mamei.

(2) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului.

Subsecțiunea 3.
Recunoaşterea copilului

Articolul 415

Felurile recunoaşterii

(1) Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinți necunoscuți, mama îl poate recunoaşte pe copil.

(2) Copilul conceput şi născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de către tatăl său.

(3) După moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenți fireşti.

Articolul 416

Formele recunoaşterii

(1) Recunoaşterea poate fi făcută prin declarație la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, prin înscris autentic sau prin testament.

La data de 20-04-2012 Alin. (1) al art. 416 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

(2) Dacă recunoaşterea este făcută prin înscris autentic, o copie a acestuia este trimisă din oficiu serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor competent, pentru a se face mențiunea corespunzătoare în registrele de stare civilă.

La data de 20-04-2012 Alin. (2) al art. 416 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

(3) Recunoaşterea, chiar dacă a fost făcută prin testament, este irevocabilă.

Articolul 417

Recunoaşterea de către minorul necăsătorit

Minorul necăsătorit îl poate recunoaşte singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoaşterii.

Articolul 418

Nulitatea absolută a recunoaşterii

Recunoaşterea este lovită de nulitate absolută dacă:

a)a fost recunoscut un copil a cărui filiație, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată. Cu toate acestea, dacă filiația anterioară a fost înlăturată prin hotărâre judecătorească, recunoaşterea este valabilă;

b)a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenți fireşti;

c)a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

Articolul 419

Nulitatea relativă a recunoaşterii

(1) Recunoaşterea poate fi anulată pentru eroare, dol sau violență.

(2) Prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data încetării violenței ori, după caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Articolul 420

Contestarea recunoaşterii de filiație

(1) Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată oricând şi de orice persoană interesată.

(2) Dacă recunoaşterea este contestată de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendenții acestuia, dovada filiației este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

Subsecțiunea 4.
Acțiuni privind filiația

I. Contestarea filiației

Articolul 421

Acțiunea în contestația filiației

(1) Orice persoană interesată poate contesta oricând, prin acțiune în justiție, filiația stabilită printr-un act de naştere ce nu este conform cu posesia de stat.

(2)În acest caz, filiația se dovedeşte prin certificatul medical constatator al naşterii, prin expertiza medico-legală de stabilire a filiației sau, în lipsa certificatului ori în cazul imposibilității efectuării expertizei, prin orice mijloc de probă, inclusiv prin posesia de stat.

(3) Cu toate acestea, dovada filiației nu se face prin martori decât în cazul prevăzut la art. 411 alin. (3) sau atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare acțiunea formulată.

II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă

Articolul 422

Acțiunea în stabilirea maternității

În cazul în care, din orice motiv, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al naşterii ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al naşterii, filiația față de mamă se poate stabili printr-o acțiune în stabilirea maternității, în cadrul căreia pot fi administrate orice mijloace de probă.

Articolul 423

Regimul juridic al acțiunii în stabilirea maternității

(1) Dreptul la acțiunea în stabilirea filiației față de mamă aparține copilului şi se porneşte, în numele acestuia, de către reprezentantul său legal.

(2) Acțiunea poate să fie pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea poate fi introdusă şi împotriva moştenitorilor pretinsei mame.

(4) Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

(5) Dacă însă copilul a decedat înainte de a introduce acțiunea, moştenitorii săi pot să o introducă în termen de un an de la data decesului.

III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei

Articolul 424

Stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească

Dacă tatăl din afara căsătoriei nu îl recunoaşte pe copil, paternitatea acestuia se poate stabili prin hotărâre judecătorească.

Articolul 425

Acțiunea în stabilirea paternității

(1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului şi se porneşte în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, sau de către reprezentantul lui legal.

(2) Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Articolul 426

Prezumția filiației față de pretinsul tată

(1) Paternitatea se prezumă dacă se dovedeşte că pretinsul tată a conviețuit cu mama copilului în perioada timpului legal al concepțiunii.

(2) Prezumția este înlăturată dacă pretinsul tată dovedeşte că este exclus ca el să îl fi conceput pe copil.

Articolul 427

Termenul de prescripție

(1) Dreptul la acțiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului.
(2) Dispozițiile art. 423 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 428

Despăgubiri

(1) Mama copilului poate cere pretinsului tată să îi plătească jumătate din:
a)cheltuielile naşterii şi ale lehuziei;
b)cheltuielile făcute cu întreținerea ei în timpul sarcinii şi în perioada de lehuzie.
(2) Mama poate solicita aceste despăgubiri chiar şi atunci când copilul s-a născut mort sau a murit înainte de pronunțarea hotărârii privind stabilirea paternității.
(3) Dreptul la acțiune al mamei se prescrie în termen de 3 ani de la naşterea copilului.
(4) Mama nu poate cere aceste despăgubiri dacă nu a formulat şi acțiune pentru stabilirea paternității.
(5)În afara cheltuielilor prevăzute la alin. (1), mama şi moştenitorii ei au dreptul la despăgubiri pentru orice alte prejudicii, potrivit dreptului comun.

IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie

Articolul 429

Acțiunea în tăgada paternității

(1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de soțul mamei, de mamă, de tatăl biologic, precum şi de copil. Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii acestora, în condițiile legii.
(2) Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului; când acesta este decedat, acțiunea se porneşte împotriva mamei sale şi, dacă este cazul, a altor moştenitori ai săi.
(3) Dacă soțul beneficiază de tutelă specială acțiunea poate fi pornită de tutore, iar în lipsă, de un curator numit de instanța judecătorească.

La data de 18-08-2022 Alineatul (3) din Articolul 429 , Punctul IV. , Subsectiunea 4. , Sectiunea 1 , Capitolul II , Titlul III , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 52, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(4) Mama sau copilul poate introduce acțiunea împotriva soțului. Dacă acesta este decedat, acțiunea se porneşte împotriva moştenitorilor lui.
(5) Tatăl biologic poate introduce acțiunea împotriva soțului mamei şi a copilului. Dacă aceştia sunt decedați, acțiunea se porneşte împotriva moştenitorilor.

Articolul 430

Tăgada paternității de către soțul mamei

(1) Soțul mamei poate introduce acțiunea în tăgada paternității în termen de 3 ani, care curge fie de la data la care soțul a cunoscut că este prezumat tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, când a aflat că prezumția nu corespunde realității.
(2) Termenul nu curge împotriva soțului care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială şi, chiar dacă acțiunea nu a fost pornită de tutore, ea poate fi introdusă de soț în termen de 3 ani de la data încetării măsurii de ocrotire.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 430 , Punctul IV. , Subsectiunea 4. , Sectiunea 1 , Capitolul II , Titlul III , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 53, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(3) Dacă soțul a murit înainte de împlinirea termenul menționat la alin. (1), fără a porni acțiunea, aceasta poate fi pornită de către moştenitori în termen de un an de la data decesului.

Articolul 431

Tăgada paternității de către mamă

(1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de către mamă în termen de 3 ani de la data naşterii copilului.

(2) Dispozițiile art. 429 alin. (3) şi art. 430 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 432

Tăgada paternității de către pretinsul tată biologic

(1) Acțiunea în tăgada paternității introdusă de către cel care se pretinde tată biologic poate fi admisă numai dacă acesta face dovada paternității sale față de copil.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții tatălui biologic. Dacă acesta a decedat, acțiunea poate fi formulată de moştenitorii săi în termen de cel mult un an de la data decesului.

(3) Dispozițiile art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 433

Tăgada paternității de către copil şi de către moştenitori

(1) Acțiunea în tăgada paternității se porneşte de copil, în timpul minorității sale, prin reprezentantul său legal.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții copilului.

(3) Dispozițiile art. 423 alin. (5) şi art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 434

Contestarea filiației față de tatăl din căsătorie

Orice persoană interesată poate cere, oricând, instanței să constate că nu sunt întrunite condițiile pentru ca prezumția de paternitate să se aplice unui copil înregistrat în actele de stare civilă ca fiind născut din căsătorie.

V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație

Articolul 435

Filiația legal stabilită

(1) Atât timp cât o legătură de filiație legal stabilită nu a fost contestată în justiție, nu se poate stabili, pe nicio cale, o altă filiație.

(2) Dispozițiile art. 99 alin. (4) rămân aplicabile.

Articolul 436

Citarea părinților şi a copilului

Părinții şi copilul vor fi citați în toate cauzele referitoare la filiație, chiar şi atunci când nu au calitatea de reclamant sau de pârât.

Articolul 437

Inadmisibilitatea renunțării

(1)În acțiunile privitoare la filiație nu se poate renunța la drept.

(2) De asemenea, cel care introduce o acțiune privitoare la filiație în numele unui copil sau al unei persoane care beneficiază de tutela specială, precum şi persoana care beneficiază de consiliere judiciară sau copilul minor care a introdus singur, potrivit legii, o astfel de acțiune nu pot renunța la judecarea ei.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 437 , Punctul V. , Subsectiunea 4. , Sectiunea 1 , Capitolul II , Titlul III , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 54, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 438

Situația copilului

(1) Prin hotărârea de admitere a acțiunii instanța se pronunță şi cu privire la stabilirea numelui copilului, exercitarea autorității părinteşti şi obligația părinților de a-l întreține pe copil.

(2)În cazul în care admite o acțiune în contestarea filiației, instanța poate stabili, dacă este cazul, modul în care copilul păstrează legături personale cu acela care l-a crescut.

Articolul 439

Acțiunea formulată în caz de moştenire vacantă

În cazul în care, potrivit legii, o acțiune privitoare la filiație poate fi pornită împotriva moştenitorilor, iar moştenirea este vacantă, acțiunea poate fi introdusă împotriva comunei, oraşului sau, după caz, municipiului de la locul deschiderii moştenirii. Citarea în proces a renunțătorilor, dacă există, este obligatorie.

Articolul 440

Efectele stabilirii filiației asupra unui proces penal

În cazul infracțiunilor a căror calificare presupune existența unui raport de filiație care nu este legal stabilit, hotărârea penală nu poate fi pronunțată înainte de rămânerea definitivă a hotărârii civile privitoare la raportul de filiație.

Secțiunea a 2-a
Reproducerea umană asistată medical cu terț donator

Articolul 441

Regimul filiației

(1) Reproducerea umană asistată medical cu terț donator nu determină nicio legătură de filiație între copil şi donator.

(2)În acest caz, nicio acțiune în răspundere nu poate fi pornită împotriva donatorului.

(3)Părinți, în sensul dat de prezenta secțiune, nu pot fi decât un bărbat şi o femeie sau o femeie singură.

Articolul 442

Condiții

(1)Părinții care, pentru a avea un copil, doresc să recurgă la reproducerea asistată medical cu terț donator trebuie să îşi dea consimțământul în prealabil, în condiții care să asigure deplina confidențialitate, în fața unui notar public care să le explice, în mod expres, consecințele actului lor cu privire la filiație.

(2) Consimțământul rămâne fără efect în cazul decesului, al formulării unei cereri de divorț sau al separației în fapt, survenite anterior momentului concepțiunii realizate în cadrul reproducerii umane asistate medical. El poate fi revocat oricând, în scris, inclusiv în fața medicului chemat să asigure asistența pentru reproducerea cu terț donator.

Articolul 443

Contestarea filiației

(1) Nimeni nu poate contesta filiația copilului pentru motive ce țin de reproducerea asistată medical şi nici copilul astfel născut nu poate contesta filiația sa.

(2) Cu toate acestea, soțul mamei poate tăgădui paternitatea copilului, în condițiile legii, dacă nu a consimțit la reproducerea asistată medical realizată cu ajutorul unui terț donator.

(3)În cazul în care copilul nu a fost conceput în acest mod, dispozițiile privind tăgăduirea paternității rămân aplicabile.

Articolul 444

Răspunderea tatălui

Cel care, după ce a consimțit la reproducerea asistată medical cu terț donator, nu recunoaşte copilul astfel născut în afara căsătoriei răspunde față de mamă şi față de copil. În acest caz, paternitatea copilului este stabilită pe cale judecătorească în condițiile art. 411 şi 423.

Articolul 445

Confidențialitatea informațiilor

(1) Orice informații privind reproducerea umană asistată medical sunt confidențiale.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, în lipsa unor astfel de informații, există riscul unui prejudiciu grav pentru sănătatea unei persoane astfel concepute sau a descendenților acesteia, instanța poate autoriza transmiterea lor, în mod confidențial, medicului sau autorităților competente.

(3) De asemenea, oricare dintre descendenții persoanei astfel concepute poate să se prevaleze de acest drept, dacă faptul de a fi privat de informațiile pe care le cere poate să prejudicieze grav sănătatea sa ori pe cea a unei persoane care îi este apropiată.

Articolul 446

Raporturile dintre tată şi copil

Tatăl are aceleaşi drepturi şi obligații față de copilul născut prin reproducere asistată medical cu terț donator ca şi față de un copil născut prin concepțiune naturală.

Articolul 447

Reguli aplicabile

Reproducerea umană asistată medical cu terț donator, regimul său juridic, asigurarea confidențialității informațiilor care țin de aceasta, precum şi modul de transmitere a lor se stabilesc prin lege specială.

Secțiunea a 3-a

Situația legală a copilului

Articolul 448

Egalitatea în drepturi a copiilor

Copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită potrivit legii are, față de fiecare părinte şi rudele acestuia, aceeaşi situație ca şi aceea a unui copil din căsătorie.

Articolul 449

Numele copilului din căsătorie

(1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinților săi.

(2) Dacă părinții nu au un nume comun, copilul ia numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se stabileşte prin acordul părinților şi se declară, odată cu naşterea copilului, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor.

La data de 20-04-2012 Alin. (2) al art. 449 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

(3)În lipsa acordului părinților, instanța de tutelă hotărăşte şi comunică de îndată hotărârea rămasă definitivă la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor unde a fost înregistrată naşterea.

La data de 20-04-2012 Alin. (3) al art. 449 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

Articolul 450

Numele copilului din afara căsătoriei

(1) Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită.

(2)În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior şi față de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinților, poate lua numele de familie al părintelui față de care şi-a stabilit filiația ulterior sau numele reunite ale acestora. Noul nume de familie al copilului se declară de către părinți, împreună, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor la care a fost înregistrată naşterea. În lipsa acordului părinților se aplică dispozițiile art. 449 alin. (3).

La data de 20-04-2012 Alin. (2) al art. 450 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

(3)În cazul în care copilul şi-a stabilit filiația în acelaşi timp față de ambii părinți, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 449 alin. (2) şi (3).

Capitolul III

Adopția

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Articolul 451

Noțiune

Adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator şi adoptat, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

Articolul 452

Principiile adopției

Adopția este supusă cumulativ următoarelor principii:

a)interesul superior al copilului;

b)necesitatea de a asigura creşterea şi educarea copilului într-un mediu familial;

c)continuitatea creşterii şi educării copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, lingvistică, religioasă şi culturală;

d)celeritatea în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției.

Articolul 453

Adopția internațională

Condițiile şi procedura adopției internaționale, ca şi efectele acesteia asupra cetățeniei copilului se stabilesc prin lege specială.

Articolul 454

Procedura adopției

(1) Adopția se încuviințează de către instanța de tutelă, dacă este în interesul superior al copilului şi sunt îndeplinite toate celelalte condiții prevăzute de lege.

(2) Procedura adopției este reglementată prin lege specială.

Secțiunea a 2-a
Condițiile de fond ale adopției
Subsecțiunea 1.
Persoanele care pot fi adoptate

Articolul 455

Vârsta adoptatului

(1) Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacității depline de exercițiu.

(2) Cu toate acestea, poate fi adoptată, în condițiile legii, şi persoana care a dobândit capacitate deplină de exercițiu, dacă a fost crescută în timpul minorității de către cel care doreşte să o adopte.

Articolul 456

Pluralitatea de adoptați - frați şi surori

Adopția fraților, indiferent de sex, de către persoane sau familii diferite se poate face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Articolul 457

Interzicerea adopției între frați

Adopția între frați, indiferent de sex, este interzisă.

Articolul 458

Situația soților

Adopția a 2 soți sau foşti soți de către acelaşi adoptator sau familie adoptatoare, precum şi adopția între soți sau foşti soți sunt interzise.

Subsecțiunea 2.
Persoanele care pot adopta

Articolul 459

Capacitatea şi starea de sănătate

Persoanele care nu au capacitate deplină de exercițiu, precum şi persoanele cu boli psihice şi handicap mintal nu pot adopta.

Articolul 460

Diferența de vârstă

(1) Adoptatorul trebuie să fie cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât adoptatul.

(2) Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate încuviința adopția chiar dacă diferența de vârstă dintre adoptat şi adoptator este mai mică decât 18 ani, dar nu mai puțin de 16 ani.

Articolul 461

Condițiile morale şi materiale

(1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale şi condițiile materiale necesare creşterii, educării şi dezvoltării armonioase a copilului.

(2)Îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritățile competente, potrivit legii speciale.

Articolul 462

Adopția simultană sau succesivă

(1) Două persoane nu pot adopta împreună, nici simultan şi nici succesiv, cu excepția cazului în care sunt soț şi soție.

(2) Cu toate acestea, o nouă adopție poate fi încuviințată atunci când:

a)adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții;

b)adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

(3) Două persoane de acelaşi sex nu pot adopta împreună.

Subsecțiunea 3.
Consimțământul la adopție

Articolul 463

Persoanele care consimt la adopție

(1) Pentru încheierea unei adopții este necesar consimțământul următoarelor persoane:

a)părinții fireşti ori, după caz, tutorele copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți sau dispăruți ori care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială şi sunt în imposibilitatea de a-şi manifesta voința din cauza lipsei discernământului, în condițiile legii;

La data de 18-08-2022 Litera a) din Alineatul (1) , Articolul 463 , Subsectiunea 3. , Sectiunea a 2-a , Capitolul III , Titlul III , Cartea a II-a a fost modificată de Punctul 55, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

b)adoptatul care a împlinit 10 ani;

c)adoptatorul sau, după caz, soții din familia adoptatoare, când aceştia adoptă împreună;

d)soțul celui care adoptă, cu excepția cazului în care lipsa discernământului îl pune în imposibilitatea de a-şi manifesta voința.

(2) Nu este valabil consimțământul dat în considerarea promisiunii sau obținerii efective a unor foloase, indiferent de natura acestora.

Articolul 464

Situații speciale privind consimțământul părinților

(1) Dacă unul dintre părinții fireşti este necunoscut, mort, declarat mort, precum şi dacă se află, din orice motiv, în imposibilitate de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte este îndestulător. Când ambii părinți se află în una dintre aceste situații, adopția se poate încheia fără consimțământul lor

(2)Părintele sau părinții decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti ori cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. În aceste cazuri, consimțământul celui care exercită autoritatea părintească este şi el obligatoriu.

(3) Persoana căsătorită care a adoptat un copil trebuie să consimtă la adopția aceluiaşi copil de către soțul său. Consimțământul părinților fireşti nu mai este necesar în acest caz.

Articolul 465

Libertatea consimțământului părinților

Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului cu familia sa de origine.

Articolul 466

Darea şi revocarea consimțământului părinților

(1) Consimțământul la adopție al părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului.

(2) Consimțământul dat în condițiile alin. (1) poate fi revocat în termen de 30 de zile de la data exprimării lui.

Articolul 467

Refuzul părinților de a-şi da consimțământul

În mod excepțional, instanța de tutelă poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopție, dacă se dovedeşte, cu orice mijloc de probă, că acesta este abuziv şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia, dată în condițiile legii, cu motivarea expresă a hotărârii în această privință.

Articolul 468

Condițiile exprimării consimțământului

Condițiile în care îşi exprimă consimțământul persoanele chemate să consimtă la adopție sunt reglementate prin lege specială.

Secțiunea a 3-a
Efectele adopției

Articolul 469

Data adopției

Adopția produce efecte de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti prin care a fost încuviințată.

Articolul 470

Efectele asupra rudeniei

(1) Prin adopție se stabilesc filiația dintre adoptat şi cel care adoptă, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

(2) Raporturile de rudenie încetează între adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi părinții fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte.

(3)Când adoptator este soțul părintelui firesc sau adoptiv, legăturile de rudenie ale adoptatului încetează numai în raport cu părintele firesc şi rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

Articolul 471

Raporturile dintre adoptator şi adoptat

(1) Adoptatorul are față de copilul adoptat drepturile şi îndatoririle părintelui față de copilul său firesc.

(2)În cazul în care cel care adoptă este soțul părintelui firesc al adoptatului, drepturile şi îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator şi părintele firesc căsătorit cu acesta.

(3) Adoptatul are față de adoptator drepturile şi îndatoririle pe care le are orice persoană față de părinții săi fireşti.

Articolul 472

Decăderea adoptatorului din exercițiul drepturilor părinteşti

Dacă adoptatorul este decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti, instanța de tutelă, ținând seama de interesul superior al copilului, poate să instituie tutela sau una dintre măsurile de protecție prevăzute de lege. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Articolul 473

Numele adoptatului

(1) Copilul adoptat dobândeşte prin adopție numele de familie al celui care adoptă.

(2) Dacă adopția se face de către 2 soți ori de către soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, copilul adoptat poartă acest nume. În cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare

instanței care încuviințează adopția numele pe care acesta urmează să îl poarte. Dacă soții nu se înțeleg, hotărăşte instanța. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.
(3)Pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare şi cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat.
(4)În cazul adopției unei persoane căsătorite, care poartă un nume comun cu celălalt soț, soțul adoptat poate lua numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, dat în fața instanței care încuviințează adopția.
(5)Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a adopției, serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor competent întocmeşte, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti. Vechiul act de naştere se păstrează, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

La data de 20-04-2012 Alin. (5) al art. 473 a fost modificat de art. IX din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012, prin înlocuirea sintagmei "serviciul de stare civilă" cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor".

Articolul 474
Informațiile cu privire la adopție
Informațiile cu privire la adopție sunt confidențiale. Modul în care adoptatul este informat cu privire la adopție şi la familia sa de origine, precum şi regimul juridic general al informațiilor privind adopția se stabilesc prin lege specială.

Secțiunea a 4-a
Încetarea adopției

Articolul 475
Încetarea adopției
Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a anulării ori a constatării nulității sale.
Articolul 476
Desfacerea adopției
(1)Adopția este desfăcută de drept în cazul prevăzut la art. 462 alin. (2) lit. a).
(2)De asemenea, adopția poate fi desfăcută în cazul în care față de adoptat este necesară luarea unei măsuri de protecție prevăzute de lege, dacă desfacerea adopției este în interesul superior al copilului. În acest caz, adopția se consideră desfăcută la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti prin care se dispune măsura de protecție, în condițiile legii.
Articolul 477
Desfacerea adopției la cererea adoptatorului
(1)Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare, dacă adoptatul a atentat la viața lor sau a ascendenților ori descendenților lor, precum şi atunci când adoptatul s-a făcut vinovat față de adoptatori de fapte penale pedepsite cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin 2 ani.
(2)Dacă adoptatorul a decedat ca urmare a faptelor adoptatului, adopția poate fi desfăcută la cererea celor care ar fi venit la moştenire împreună cu adoptatul sau în lipsa acestuia.
(3)Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului numai după ce adoptatul a dobândit capacitate deplină de exercițiu, în condițiile legii, chiar dacă faptele au fost săvârşite anterior acestei date.
Articolul 478
Desfacerea adopției la cererea adoptatului
Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatului dacă adoptatorul s-a făcut vinovat față de adoptat de faptele prevăzute la art. 477.
Articolul 479
Anularea adopției

(1) Adopția poate fi anulată la cererea oricărei persoane chemate să consimtă la încheierea ei şi al cărei consimțământ a fost viciat prin eroare asupra identității adoptatului, dol sau violență.
(2) Acțiunea poate fi formulată în termen de 6 luni de la descoperirea erorii sau a dolului ori de la data încetării violenței, dar nu mai târziu de 2 ani de la încheierea adopției.

Articolul 480

Nulitatea absolută a adopției

(1) Sunt nule adopția fictivă, precum şi cea încheiată cu încălcarea condițiilor de formă sau de fond, dacă, în acest din urmă caz, legea nu o sancționează cu nulitatea relativă.
(2) Adopția este fictivă dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului.
(3) Acțiunea în constatarea nulității adopției poate fi formulată de orice persoană interesată.

Articolul 481

Menținerea adopției

Instanța poate respinge cererea privind nulitatea dacă menținerea adopției este în interesul celui adoptat. Acesta este întotdeauna ascultat, dispozițiile art. 264 aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 482

Efectele încetării adopției

(1) La încetarea adopției, părinții fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi îndatoririle părinteşti, cu excepția cazului când instanța hotărăşte că este în interesul superior al copilului să instituie tutela sau o altă măsură de protecție a copilului, în condițiile legii.
(2) De asemenea, adoptatul redobândeşte numele de familie şi, după caz, prenumele avut înainte de încuviințarea adopției. Cu toate acestea, pentru motive temeinice, instanța poate încuviința ca acesta să păstreze numele dobândit prin adopție.
(3) Adoptatul este întotdeauna ascultat în condițiile art. 264.

Titlul IV
Autoritatea părintească
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 483

Autoritatea părintească

(1) Autoritatea părintească este ansamblul de drepturi şi îndatoriri care privesc atât persoana, cât şi bunurile copilului şi aparțin în mod egal ambilor părinți.
(2)Părinții exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, şi îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta şi de gradul său de maturitate.
(3) Ambii părinți răspund pentru creşterea copiilor lor minori.

Articolul 484

Durata autorității părinteşti

Autoritatea părintească se exercită până la data când copilul dobândeşte capacitatea deplină de exercițiu.

Articolul 485

Îndatorirea de respect

Copilul datorează respect părinților săi indiferent de vârsta sa.

Articolul 486

Neînțelegerile dintre părinți

Ori de câte ori există neînțelegeri între părinți cu privire la exercițiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, instanța de tutelă, după ce îi ascultă pe părinți şi luând în considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, hotărăşte potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Capitolul II

Drepturile şi îndatoririle părinteşti

Articolul 487

Conținutul autorității părinteşti

Părinții au dreptul şi îndatorirea de a creşte copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, psihică şi intelectuală, de educația, învățătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, însuşirilor şi nevoilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea şi sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaşte acestuia.

Articolul 488

Îndatoririle specifice

(1)Părinții au îndatorirea de a creşte copilul în condiții care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială în mod armonios.

(2)În acest scop, părinții sunt obligați:

a)să coopereze cu copilul şi să îi respecte viața intimă, privată şi demnitatea;

b)să prezinte şi să permită informarea şi lămurirea copilului despre toate actele şi faptele care l-ar putea afecta şi să ia în considerare opinia acestuia;

c)să ia toate măsurile necesare pentru protejarea şi realizarea drepturilor copilului;

d)să coopereze cu persoanele fizice şi persoanele juridice cu atribuții în domeniul îngrijirii, educării şi formării profesionale a copilului.

Articolul 489

Măsurile disciplinare

Măsurile disciplinare nu pot fi luate de părinți decât cu respectarea demnității copilului. Sunt interzise luarea unor măsuri, precum şi aplicarea unor pedepse fizice, de natură a afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emoțională a copilului.

Articolul 490

Drepturile părintelui minor

(1)Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile şi îndatoririle părinteşti cu privire la persoana copilului.

(2) Drepturile şi îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în condițiile legii.

Articolul 491

Religia copilului

(1)Părinții îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în condițiile legii, ținând seama de opinia, vârsta şi de gradul de maturitate ale acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

(2) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul să îşi aleagă liber confesiunea religioasă.

Articolul 492

Numele copilului

Părinții aleg prenumele şi, când este cazul, numele de familie al copilului, în condițiile legii.

Articolul 493

Supravegherea copilului

Părinții au dreptul şi îndatorirea de supraveghere a copilului minor.

Articolul 494

Relațiile sociale ale copilului

Părinții sau reprezentanții legali ai copilului pot, numai în baza unor motive temeinice, să împiedice corespondența şi legăturile personale ale copilului în vârstă de până la 14 ani. Neînțelegerile se soluționează de către instanța de tutelă, cu ascultarea copilului, în condițiile art. 264.

Articolul 495

Înapoierea copilului de la alte persoane

(1)Părinții pot cere oricând instanței de tutelă înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept.
(2) Instanța de tutelă poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului.
(3) Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Articolul 496

Locuința copilului

(1) Copilul minor locuieşte la părinții săi.
(2) Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceştia vor stabili, de comun acord, locuința copilului.
(3)În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă hotărăşte, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială şi ascultându-i pe părinți şi pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.
(4) Locuința copilului, stabilită potrivit prezentului articol, nu poate fi schimbată fără acordul părinților decât în cazurile prevăzute expres de lege.
(5)Părintele la care copilul nu locuieşte în mod statornic are dreptul de a avea legături personale cu minorul, la locuința acestuia. Instanța de tutelă poate limita exercițiul acestui drept, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Articolul 497

Schimbarea locuinței copilului

(1) Dacă afectează exercițiul autorității sau al unor drepturi părinteşti, schimbarea locuinței copilului, împreună cu părintele la care locuieşte, nu poate avea loc decât cu acordul prealabil al celuilalt părinte.
(2)În caz de neînțelegere între părinți, hotărăşte instanța de tutelă potrivit interesului superior al copilului, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială şi ascultându-i pe părinți. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Articolul 498

Schimbarea felului învățăturii ori al pregătirii profesionale

(1) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere părinților să îşi schimbe felul învățăturii sau al pregătirii profesionale ori locuința necesară desăvârşirii învățăturii ori pregătirii sale profesionale.
(2) Dacă părinții se opun, copilul poate sesiza instanța de tutelă, iar aceasta hotărăşte pe baza raportului de anchetă psihosocială. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Articolul 499

Obligația de întreținere

(1) Tatăl şi mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum şi educația, învățătura şi pregătirea sa profesională.
(2) Dacă minorul are un venit propriu care nu este îndestulător, părinții au obligația de a-i asigura condițiile necesare pentru creşterea, educarea şi pregătirea sa profesională.
(3)Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăşi vârsta de 26 de ani.
(4)În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere, felul şi modalitățile executării, precum şi contribuția fiecăruia dintre părinți se stabilesc de instanța de tutelă pe baza raportului de anchetă psihosocială.

Articolul 500

Independența patrimonială

Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului şi nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moştenire şi la întreținere.

Articolul 501

Administrarea bunurilor copilului

(1)Părinții au dreptul şi îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum şi de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz.

(2) După împlinirea vârstei de 14 ani minorul îşi exercită drepturile şi îşi execută obligaţiile singur, în condiţiile legii, însă numai cu încuviinţarea părinţilor şi, după caz, a instanţei de tutelă.

Articolul 502

Alte dispoziţii aplicabile

(1) Drepturile şi îndatoririle părinţilor cu privire la bunurile copilului sunt aceleaşi cu cele ale tutorelui, dispoziţiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) Cu toate acestea, nu se întocmeşte inventarul prevăzut la art. 140, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Capitolul III
Exercitarea autorităţii părinteşti

Articolul 503

Modul de exercitare a autorităţii părinteşti

(1)Părinţii exercită împreună şi în mod egal autoritatea părintească.

(1^1)În cazul părintelui care beneficiază de consiliere judiciară, instanţa de tutelă poate hotărî ca drepturile şi îndatoririle cu privire la bunurile copilului să fie exercitate doar de celălalt părinte. Când cel ocrotit exercită singur autoritatea părintească, instanţa de tutelă hotărăşte, în funcţie de împrejurări, cu privire la continuarea exercitării autorităţii părinteşti sau la instituirea tutelei asupra copilului acestuia; dispoziţiile art. 507 alin. (2) rămân aplicabile.

La data de 18-08-2022 Articolul 503 din Capitolul III , Titlul IV , Cartea a II-a a fost completat de Punctul 56, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2) Faţă de terţii de bună-credinţă, oricare dintre părinţi, care îndeplineşte singur un act curent pentru exercitarea drepturilor şi îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, este prezumat că are şi consimţământul celuilalt părinte.

Articolul 504

Exercitarea autorităţii părinteşti în caz de divorţ

Dacă părinţii sunt divorţaţi, autoritatea părintească se exercită potrivit dispoziţiilor referitoare la efectele divorţului în raporturile dintre părinţi şi copii.

Articolul 505

Copilul din afara căsătoriei

(1)În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiaţie a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv faţă de ambii părinţi, autoritatea părintească se exercită în comun şi în mod egal de către părinţi, dacă aceştia conviețuiesc.

(2) Dacă părinţii copilului din afara căsătoriei nu conviețuiesc, modul de exercitare a autorităţii părinteşti se stabileşte de către instanţa de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispoziţiile privitoare la divorţ.

(3) Instanţa sesizată cu o cerere privind stabilirea filiaţiei este obligată să dispună asupra modului de exercitare a autorităţii părinteşti, fiind aplicabile prin asemănare dispoziţiile privitoare la divorţ.

Articolul 506

Învoiala părinţilor

Cu încuviinţarea instanţei de tutelă părinţii se pot înţelege cu privire la exercitarea autorităţii părinteşti sau cu privire la luarea unei măsuri de protecţie a copilului, dacă este respectat interesul superior al acestuia. Ascultarea copilului este obligatorie, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile.

Articolul 507

Exercitarea autorităţii părinteşti de către un singur părinte

(1) Dacă unul dintre părinţi este decedat, declarat mort prin hotărâre judecătorească, beneficiază de tutelă specială, este decăzut din exerciţiul drepturilor părinteşti sau dacă, din orice motiv, se află în neputinţă de a-şi exprima voinţa, celălalt părinte exercită singur autoritatea părintească.

(2) Părintele cu privire la care a fost instituită tutela specială păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creştere şi educare a copilului, precum şi dreptul de a consimți la adopția acestuia, cu excepția cazului în care se află în imposibilitatea de a-şi manifesta voința din cauza lipsei discernământului.

La data de 18-08-2022 Articolul 507 din Capitolul III , Titlul IV , Cartea a II-a a fost modificat de Punctul 57, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Capitolul IV
Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti

Articolul 508
Condiții

(1) Instanța de tutelă, la cererea autorităților administrației publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, poate pronunța decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti dacă părintele pune în pericol viața, sănătatea sau dezvoltarea copilului prin relele tratamente aplicate acestuia, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtarea abuzivă, prin neglijența gravă în îndeplinirea obligațiilor părinteşti ori prin atingerea gravă a interesului superior al copilului.

(2) Cererea se judecă de urgență, cu citarea părinților şi pe baza raportului de anchetă psihosocială. Participarea procurorului este obligatorie.

Articolul 509
Întinderea decăderii

(1) Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti este totală şi se întinde asupra tuturor copiilor născuți la data pronunțării hotărârii.

(2) Cu toate acestea, instanța poate dispune decăderea numai cu privire la anumite drepturi părinteşti ori la anumiți copii, dar numai dacă, în acest fel, nu sunt primejduite creşterea, educarea, învățătura şi pregătirea profesională a copiilor.

Articolul 510
Obligația de întreținere

Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti nu scuteşte părintele de obligația sa de a da întreținere copilului.

Articolul 511
Instituirea tutelei

În cazul în care, după decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti, copilul se află în situația de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinți, se instituie tutela.

Articolul 512
Redarea exercițiului drepturilor părinteşti

(1) Instanța redă părintelui exercițiul drepturilor părinteşti, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exercițiul acestora şi dacă părintele nu mai pune în pericol viața, sănătatea şi dezvoltarea copilului.

(2)Până la soluționarea cererii, instanța poate îngădui părintelui să aibă legături personale cu copilul, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Titlul V
Obligația de întreținere

Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 513
Caracterul legal al obligației de întreținere

Obligația de întreținere există numai între persoanele prevăzute de lege. Ea se datorează numai dacă sunt întrunite condițiile cerute de lege.

Articolul 514
Caracterul personal al obligației de întreținere

(1) Obligația de întreținere are caracter personal.
(2) Ea se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligației de întreținere, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(3) Dreptul la întreținere nu poate fi cedat şi nu poate fi urmărit decât în condițiile prevăzute de lege.

Articolul 515

Inadmisibilitatea renunțării la întreținere
Nimeni nu poate renunța pentru viitor la dreptul său la întreținere.

Capitolul II

Persoanele între care există obligația de întreținere şi ordinea în care aceasta se datorează

Articolul 516

Subiectele obligației de întreținere
(1) Obligația de întreținere există între soț şi soție, rudele în linie dreaptă, între frați şi surori, precum şi între cele-lalte persoane anume prevăzute de lege.
(2) Dispozițiile alin. (1) privind obligația de întreținere între rudele în linie dreaptă, precum şi între frați şi surori sunt aplicabile şi în cazul adopției.
(3) Obligația de întreținere există între foştii soți, în condițiile prevăzute de lege.

Articolul 517

Întreținerea copilului de către soțul părintelui său
(1) Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să presteze întreținere copilului cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.
(2) La rândul său, copilul poate fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut astfel timp de 10 ani.

Articolul 518

Obligația de întreținere aparținând moştenitorilor
(1) Moştenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținere fără a avea obligația legală sunt ținuți, în măsura valorii bunurilor moştenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor.
(2)În cazul în care sunt mai mulți moştenitori, obligația este solidară, fiecare dintre ei contribuind la întreținerea minorului proporțional cu valoarea bunurilor moştenite.

Articolul 519

Ordinea de plată a întreținerii
Întreținerea se datorează în ordinea următoare:
a)soții şi foştii soți îşi datorează întreținere înaintea celorlalți obligați;
b)descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;
c)frații şi surorile îşi datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

Articolul 520

Întreținerea în cazul desfacerii adopției
După încetarea adopției, adoptatul poate cere întreținere numai de la rudele sale fireşti sau, după caz, de la soțul său.

Articolul 521

Pluralitatea de debitori
(1)În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art. 516 sunt obligate să întrețină aceeaşi persoană, ele vor contribui la plata întreținerii, proporțional cu mijloacele pe care le au.
(2) Dacă părintele are drept la întreținere de la mai mulți copii, el poate, în caz de urgență, să pornească acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreținerea se poate întoarce împotriva celorlalți obligați pentru partea fiecăruia.

Articolul 522

Obligația subsidiară

În cazul în care cel obligat în primul rând la întreținere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanța de tutelă le poate obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreținere să o completeze, în ordinea stabilită la art. 519.

Articolul 523

Divizibilitatea întreținerii

Când cel obligat nu poate presta, în acelaşi timp, întreținere tuturor celor îndreptățiți să o ceară, instanța de tutelă, ținând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreținerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptățite să o ceară. În acest caz, instanța hotărăşte, totodată, modul în care se împarte întreținerea între persoanele care urmează a o primi.

Capitolul III
Condițiile obligației de întreținere

Articolul 524

Creditorul întreținerii

Are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau din bunurile sale.

Articolul 525

Dreptul la întreținere al minorului

(1) Minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care părinții n-ar putea presta întreținerea fără a-şi primejdui propria lor existență, instanța de tutelă poate încuviința ca întreținerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu excepția celor de strictă necesitate.

Articolul 526

Comportamentul necorespunzător

(1) Nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri.

(2) Acela care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate.

Articolul 527

Debitorul întreținerii

(1) Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace.

(2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile şi bunurile acestuia, precum şi de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale.

Articolul 528

Dovada stării de nevoie

Starea de nevoie a persoanei îndreptățite la întreținere, precum şi mijloacele celui care datorează întreținere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Capitolul IV
Stabilirea şi executarea obligației de întreținere

Articolul 529

Cuantumul întreținerii

(1)Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

(2)Când întreținerea este datorată de părinte, ea se stabileşte până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii şi o jumătate pentru 3 sau mai mulți copii.

(3) Cuantumul întreținerii datorate copiilor, împreună cu întreținerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăşi jumătate din venitul net lunar al celui obligat.

Articolul 530

Modalitățile de executare

(1) Obligația de întreținere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului şi, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățătură şi pregătire profesională.
(2) Dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanța de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere, stabilită în bani.
(3) Pensia de întreținere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreținere. Dispozițiile art. 529 alin. (2) şi (3) rămân aplicabile.

Articolul 531

Modificarea şi încetarea pensiei de întreținere

(1) Dacă se iveşte o schimbare în ceea ce priveşte mijloacele celui care prestează întreținerea şi nevoia celui care o primeşte, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micşora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei.
(2) Pensia de întreținere stabilită într-o sumă fixă se indexează de drept, trimestrial, în funcție de rata inflației.

Articolul 532

Data de la care se datorează pensia de întreținere

(1) Pensia de întreținere se datorează de la data cererii de chemare în judecată.
(2) Cu toate acestea, pensia poate fi acordată şi pentru o perioadă anterioară, dacă introducerea cererii de chemare în judecată a fost întârziată din culpa debitorului.

Articolul 533

Plata pensiei de întreținere

(1) Pensia de întreținere se plăteşte în rate periodice, la termenele convenite de părți sau, în lipsa acordului lor, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.
(2) Chiar dacă creditorul întreținerii a decedat în perioada corespunzătoare unei rate, întreținerea este datorată în întregime pentru acea perioadă.
(3) De asemenea, părțile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanța de tutelă poate hotărî ca întreținerea să se execute prin plata anticipată a unei sume globale care să acopere nevoile de întreținere ale celui îndreptățit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întreținerea, în măsura în care debitorul întreținerii are mijloacele necesare acoperirii acestei obligații.

Articolul 534

Restituirea întreținerii nedatorate

Dacă, din orice motiv, se dovedeşte că întreținerea prestată, de bunăvoie sau ca urmare a unei hotărâri judecătoreşti, nu era datorată, cel care a executat obligația poate să ceară restituirea de la cel care a primit-o sau de la cel care avea, în realitate, obligația să o presteze, în acest din urmă caz, pe temeiul îmbogățirii fără justă cauză.

Cartea a III-a
Despre bunuri*)

Notă

*) Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a III-a sunt cuprinse în art. 55-82 din Legea nr. 71/2011.

Titlul I
Bunurile şi drepturile reale în general
Capitolul I
Despre bunuri în general
Secțiunea 1
Despre distincția bunurilor

Articolul 535

Noțiune

Sunt bunuri lucrurile, corporale sau necorporale, care constituie obiectul unui drept patrimonial.

Articolul 536

Bunurile mobile şi imobile

Bunurile sunt mobile sau imobile.

Articolul 537

Bunurile imobile

Sunt imobile terenurile, izvoarele şi cursurile de apă, plantațiile prinse în rădăcini, construcțiile şi orice alte lucrări fixate în pământ cu caracter permanent, platformele şi alte instalații de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum şi tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acestea cu caracter permanent.

Articolul 538

Bunurile care rămân sau devin imobile

(1)Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un imobil, pentru a fi din nou întrebuințate, atât timp cât sunt păstrate în aceeaşi formă, precum şi părțile integrante ale unui imobil care sunt temporar detaşate de acesta, dacă sunt destinate spre a fi reintegrate.

(2) Materialele aduse pentru a fi întrebuințate în locul celor vechi devin bunuri imobile din momentul în care au dobândit această destinație.

Articolul 539

Bunurile mobile

(1) Bunurile pe care legea nu le consideră imobile sunt bunuri mobile.

(2) Sunt bunuri mobile şi undele electromagnetice sau asimilate acestora, precum şi energia de orice fel produse, captate şi transmise, în condițiile legii, de orice persoană şi puse în serviciul său, indiferent de natura mobiliară sau imobiliară a sursei acestora.

Articolul 540

Bunurile mobile prin anticipație

(1) Bogățiile de orice natură ale solului şi subsolului, fructele neculese încă, plantațiile şi construcțiile încorporate în sol devin mobile prin anticipație, atunci când, prin voința părților, sunt privite în natura lor individuală în vederea detaşării lor.

(2) Pentru opozabilitate față de terți, este necesară notarea în cartea funciară.

Articolul 541

Universalitatea de fapt

(1) Constituie o universalitate de fapt ansamblul bunurilor care aparțin aceleiaşi persoane şi au o destinație comună stabilită prin voința acesteia sau prin lege.

(2) Bunurile care alcătuiesc universalitatea de fapt pot, împreună sau separat, să facă obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte.

Articolul 542

Regulile aplicabile drepturilor purtând asupra bunurilor

(1) Dacă nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile şi drepturile reale asupra acestora.

(2) Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Articolul 543

Bunurile fungibile şi bunurile nefungibile

(1) Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.

(2) Sunt fungibile bunurile determinabile după număr, măsură sau greutate, astfel încât pot fi înlocuite unele prin altele în executarea unei obligații.

(3) Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Articolul 544

Bunurile consumptibile şi bunurile neconsumptibile

(1) Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.

(2)Sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuințare obişnuită implică înstrăinarea sau consumarea substanței.
(3)Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă, prin act juridic, i se schimbă întrebuințarea.

Articolul 545

Bunurile divizibile şi bunurile indivizibile

(1)Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.
(2)Bunurile care nu pot fi împărțite în natură fără a li se schimba destinația sunt bunuri indivizibile.
(3)Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Articolul 546

Bunurile principale şi bunurile accesorii

(1)Bunul care a fost destinat, în mod stabil şi exclusiv, întrebuințării economice a altui bun este accesoriu atât timp cât satisface această utilizare.
(2)Destinația comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri.
(3)Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situația juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.
(4)Încetarea calității de bun accesoriu nu poate fi însă opusă unui terț care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal.
(5)Separarea temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu îi înlătură această calitate.
(6)Drepturile unui terț privitoare la un bun nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

Secțiunea a 2-a
Produsele bunurilor

Articolul 547

Produsele bunurilor

Produsele bunurilor sunt fructele şi productele.

Articolul 548

Fructele

(1)Fructele reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanța acestuia. Fructele sunt: naturale, industriale şi civile. Fructele civile se numesc şi venituri.
(2)Fructele naturale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obținute fără intervenția omului, cum ar fi acelea pe care pământul le produce de la sine, producția şi sporul animalelor.
(3)Fructele industriale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obținute ca rezultat al intervenției omului, cum ar fi recoltele de orice fel.
(4)Fructele civile sunt veniturile rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană în virtutea unui act juridic, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor şi dividendele.

Articolul 549

Productele

Productele sunt produsele obținute dintr-un bun cu consumarea sau diminuarea substanței acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră şi altele asemenea.

Articolul 550

Dobândirea fructelor şi a productelor

(1)Fructele şi productele se cuvin proprietarului, dacă prin lege nu se dispune altfel.
(2)Dreptul de proprietate asupra fructelor naturale şi industriale se dobândeşte la data separării de bunul care le-a produs.
(3)Dreptul de proprietate asupra fructelor civile se dobândeşte zi cu zi.
(4)Cel care, fără acordul proprietarului, avansează cheltuielile necesare pentru producerea şi perceperea fructelor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.

(5)În acest caz, produsele sau contravaloarea acestora pot fi reținute până la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere obligarea posesorului la predarea produselor ori a contravalorii acestora dacă furnizează o garanție îndestulătoare.

Capitolul II
Drepturile reale în general

Articolul 551
Drepturile reale

Sunt drepturi reale:

1. dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
3. dreptul de uzufruct;
4. dreptul de uz;
5. dreptul de abitație;
6. dreptul de servitute;
7. dreptul de administrare;
8. dreptul de concesiune;
9. dreptul de folosință;
10. drepturile reale de garanție;
11. alte drepturi cărora legea le recunoaşte acest caracter.

Articolul 552
Formele de proprietate

Proprietatea este publică sau privată.

Articolul 553
Proprietatea privată

(1) Sunt obiect al proprietății private toate bunurile de uz sau de interes privat aparținând persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat sau de drept public, inclusiv bunurile care alcătuiesc domeniul privat al statului şi al unităților administrativ-teritoriale.

(2) Moştenirile vacante se constată prin certificat de vacanță succesorală şi intră în domeniul privat al comunei, oraşului sau municipiului, după caz, fără înscriere în cartea funciară. Imobilele cu privire la care s-a renunțat la dreptul de proprietate conform art. 562 alin. (2) se dobândesc, fără înscriere în cartea funciară, de comună, oraş sau municipiu, după caz, şi intră în domeniul privat al acestora prin hotărârea consiliului local.

(3) Moştenirile vacante şi imobilele menționate la alin. (2), aflate în străinătate, se cuvin statului român.

(4) Bunurile obiect al proprietății private, indiferent de titular, sunt şi rămân în circuitul civil, dacă prin lege nu se dispune altfel. Ele pot fi înstrăinate, pot face obiectul unei urmăriri silite şi pot fi dobândite prin orice mod prevăzut de lege.

Articolul 554
Proprietatea publică

(1) Bunurile statului şi ale unităților administrativ-teritoriale care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz sau de interes public formează obiectul proprietății publice, însă numai dacă au fost legal dobândite de către acestea.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile aplicabile dreptului de proprietate privată se aplică şi dreptului de proprietate publică, însă numai în măsura în care sunt compatibile cu acesta din urmă.

Titlul II
Proprietatea privată
Capitolul I
Dispoziții generale
Secțiunea 1
Conținutul, întinderea şi stingerea dreptului de proprietate privată

Articolul 555

Conținutul dreptului de proprietate privată

(1) Proprietatea privată este dreptul titularului de a poseda, folosi şi dispune de un bun în mod exclusiv, absolut şi perpetuu, în limitele stabilite de lege.

(2)În condițiile legii, dreptul de proprietate privată este susceptibil de modalități şi dezmembrăminte, după caz.

Articolul 556

Limitele exercitării dreptului de proprietate privată

(1) Dreptul de proprietate poate fi exercitat în limitele materiale ale obiectului său. Acestea sunt limitele corporale ale bunului care formează obiectul dreptului de proprietate, cu îngrădirile stabilite prin lege.

(2) Prin lege poate fi limitată exercitarea atributelor dreptului de proprietate.

(3) Exercitarea dreptului de proprietate poate fi limitată şi prin voința proprietarului, cu excepțiile prevăzute de lege.

Articolul 557

Dobândirea dreptului de proprietate

(1) Dreptul de proprietate se poate dobândi, în condițiile legii, prin convenție, moştenire legală sau testamentară, accesiune, uzucapiune, ca efect al posesiei de bună-credință în cazul bunurilor mobile şi al fructelor, prin ocupațiune, tradițiune, precum şi prin hotărâre judecătorească, atunci când ea este translativă de proprietate prin ea însăşi.

(2)În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

(3) Prin lege se pot reglementa şi alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.

(4) Cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege, în cazul bunurilor imobile dreptul de proprietate se dobândeşte prin înscriere în cartea funciară, cu respectarea dispozițiilor prevăzute la art. 888.

Articolul 558

Riscul pieirii bunului

Proprietarul suportă riscul pieirii bunului, dacă acesta n-a fost asumat de o altă persoană sau dacă prin lege nu se dispune altfel.

Articolul 559

Întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor

(1) Proprietatea terenului se întinde şi asupra subsolului şi a spațiului de deasupra terenului, cu respectarea limitelor legale.

(2) Proprietarul poate face, deasupra şi în subsolul terenului, toate construcțiile, plantațiile şi lucrările pe care le găseşte de cuviință, în afară de excepțiile stabilite de lege, şi poate trage din ele toate foloasele pe care acestea le-ar produce. El este ținut să respecte, în condițiile şi în limitele determinate de lege, drepturile terților asupra resurselor minerale ale subsolului, izvoarelor şi apelor subterane, lucrărilor şi instalațiilor subterane şi altora asemenea.

(3) Apele de suprafață şi albiile acestora aparțin proprietarului terenului pe care se formează sau curg, în condițiile prevăzute de lege. Proprietarul unui teren are, de asemenea, dreptul de a apropria şi de a utiliza, în condițiile legii, apa izvoarelor şi a lacurilor aflate pe terenul respectiv, apa freatică, precum şi apele pluviale.

Articolul 560

Obligația de grănițuire

Proprietarii terenurilor învecinate sunt obligați să contribuie la grănițuire prin reconstituirea hotarului şi fixarea semnelor corespunzătoare, suportând, în mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Articolul 561

Dreptul de îngrădire

Orice proprietar poate să îşi îngrădească proprietatea, suportând, în condițiile legii, cheltuielile ocazionate.

Articolul 562

Stingerea dreptului de proprietate

(1) Dreptul de proprietate privată se stinge prin pieirea bunului, dar nu se stinge prin neuz. El poate fi însă dobândit de altul prin uzucapiune sau într-un alt mod, în cazurile şi condiţiile anume determinate de lege.
(2) Proprietarul poate abandona bunul său mobil sau poate renunța, prin declarație autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, înscris în cartea funciară. Dreptul se stinge în momentul părăsirii bunului mobil, iar dacă bunul este imobil, prin înscrierea în cartea funciară, în condițiile legii, a declarației de renunțare.
(3) Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă şi prealabilă despăgubire, fixată de comun acord între proprietar şi expropriator. În caz de divergență asupra cuantumului despăgubirilor, acesta se stabileşte pe cale judecătorească.
(4) Nu pot fi supuse confiscării decât bunurile destinate sau folosite pentru săvârşirea unei infracțiuni ori contravenții sau cele rezultate din acestea.

Secțiunea a 2-a
Apărarea dreptului de proprietate privată

Articolul 563
Acțiunea în revendicare
(1) Proprietarul unui bun are dreptul de a-l revendica de la posesor sau de la o altă persoană care îl deține fără drept. El are, de asemenea, dreptul la despăgubiri, dacă este cazul.
(2) Dreptul la acțiunea în revendicare este imprescriptibil, cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel.
(3) Dreptul de proprietate dobândit cu bună-credință, în condițiile legii, este pe deplin recunoscut.
(4) Hotărârea judecătorească prin care s-a admis acțiunea în revendicare este opozabilă şi poate fi executată şi împotriva terțului dobânditor, în condițiile Codului de procedură civilă.

Articolul 564
Acțiunea negatorie
(1) Proprietarul poate intenta acțiunea negatorie contra oricărei persoane care pretinde că este titularul vreunui drept real, altul decât cel de proprietate, asupra bunului său.
(2) Dreptul la acțiunea negatorie este imprescriptibil.

Articolul 565
Proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară
În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciară.

Articolul 566
Efectele admiterii acțiunii în revendicare
(1)Pârâtul va fi obligat la restituirea bunului sau la despăgubiri dacă bunul a pierit din culpa sa ori a fost înstrăinat. În aceleaşi condiții, pârâtul va fi obligat la restituirea productelor sau a contravalorii acestora. În toate cazurile, despăgubirile vor fi evaluate în raport cu momentul restituirii.
(2) Posesorul de rea-credință sau detentorul precar va fi obligat, la cerere, şi la restituirea fructelor produse de bun până la înapoierea acestuia către proprietar.
(3) Proprietarul poate fi obligat, la cerere, să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a făcut.
(4) Cheltuielile utile se restituie, la cerere, în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(5) De asemenea, proprietarul va putea fi obligat, la cerere, la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea şi culegerea fructelor sau a productelor.
(6)Pârâtul are un drept de retenție asupra produselor până la restituirea cheltuielilor făcute pentru producerea şi culegerea acestora, cu excepția cazului în care proprietarul furnizează pârâtului o garanție îndestulătoare.
(7) Dreptul de retenție nu poate fi exercitat în niciun caz asupra bunului frugifer sau când intrarea în stăpânirea materială a bunului s-a făcut prin violență ori fraudă sau când produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scăderi semnificative a valorii lor.
(8) Proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuare. Posesorul are dreptul de a-şi însuşi lucrările efectuate cu aceste cheltuieli numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează.

(9) Dispozițiile alin. (3), (4) şi (8) se aplică numai în acele situații în care cheltuielile nu se concretizează într-o lucrare nouă, caz în care sunt incidente dispozițiile corespunzătoare din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Capitolul II
Accesiunea
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 567

Dobândirea dreptului de proprietate prin accesiune

Prin accesiune, proprietarul unui bun devine proprietarul a tot ce se alipeşte cu bunul ori se încorporează în acesta, dacă legea nu prevede altfel.

Articolul 568

Formele accesiunii

Accesiunea este naturală, când unirea sau încorporarea este urmarea unui eveniment natural, ori artificială, când rezultă din fapta proprietarului ori a unei alte persoane.

Secțiunea a 2-a
Accesiunea imobiliară naturală

Articolul 569

Aluviunile

Adăugirile de teren la malurile apelor curgătoare revin proprietarului fondului riveran, numai dacă ele se formează treptat.

Articolul 570

Terenul lăsat de apele curgătoare

Proprietarul fondului riveran dobândeşte, de asemenea, terenul lăsat de apele curgătoare care s-au retras treptat de la țărmul respectiv.

Articolul 571

Terenul lăsat de apele stătătoare

(1) Proprietarul terenului înconjurat de heleşteie, iazuri, canale şi alte asemenea ape stătătoare nu devine proprietarul terenurilor apărute prin scăderea temporară a acestor ape sub înălțimea de scurgere.

(2) Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobândeşte niciun drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revărsări sporadice.

Articolul 572

Avulsiunea

Proprietarul terenului de la care o apă curgătoare a smuls brusc o porțiune de mal din teren, alipind-o la terenul altui proprietar riveran, nu pierde dreptul de proprietate asupra părții desprinse dacă o revendică în termen de un an de la data faptului.

Articolul 573

Albiile râurilor, insulele şi prundişurile

(1) Albiile râurilor aparțin proprietarilor riverani, cu excepția acelora care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

(2) Insulele şi prundişurile care nu sunt în legătură cu terenurile având malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.

(3) Dacă insula aparține proprietarilor riverani şi trece peste jumătatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra părții de insulă ce se întinde spre el pornind de la jumătatea apei.

Articolul 574

Dreptul de proprietate asupra insulelor nou-formate

În cazul în care o apă curgătoare, formându-şi un braț nou, înconjoară terenul unui proprietar riveran, el rămâne proprietar asupra insulei astfel create.

Articolul 575

Albiile părăsite de apele curgătoare

Albia părăsită de o apă curgătoare care şi-a format un nou curs va avea regimul juridic stabilit în legea specială.

Articolul 576

Accesiunea naturală asupra animalelor

(1) Animalele domestice rătăcite pe terenul altuia îi revin acestuia din urmă dacă proprietarul nu le revendică în termen de 30 de zile de la data declarației făcute la primărie de către proprietarul terenului.

(2) Porumbeii, iepurii, peştii şi alte asemenea animale care trec pe fondul altui proprietar aparțin acestuia cât timp rămân pe fond, cu excepția cazului în care trecerea a fost provocată prin fraudă sau prin artificii.

(3) Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai dacă proprietarul roiului nu îl urmăreşte sau încetează să îl urmărească timp de două zile.

Secțiunea a 3-a
Accesiunea imobiliară artificială
Subsecțiunea 1.
Dispoziții comune

Articolul 577

Dobândirea lucrării de către proprietarul imobilului

(1) Construcțiile, plantațiile şi orice alte lucrări efectuate asupra unui imobil, denumite în continuare lucrări, revin proprietarului acelui imobil dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

(2)Când lucrarea este realizată de proprietarul imobilului cu materialele sale sau cu materialele altuia, dreptul de proprietate asupra lucrării se naşte în favoarea proprietarului imobilului din momentul începerii lucrării, pe măsura realizării ei, dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 13/2019, publicată în Monitorul Oficial nr. 440 din 3 iunie 2019:
Lipsa autorizației de construire sau nerespectarea prevederilor acesteia, precum şi lipsa procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor constituie impedimente pentru recunoaşterea pe cale judiciară, în cadrul acțiunii în constatare, a dreptului de proprietate asupra unei construcții realizate de către proprietarul terenului, cu materiale proprii.

Articolul 578

Categoriile de lucrări

(1) Lucrările pot fi autonome sau adăugate, cu caracter durabil sau provizoriu.

(2) Lucrările autonome sunt construcțiile, plantațiile şi orice alte lucrări cu caracter de sine stătător realizate asupra unui imobil.

(3) Lucrările adăugate nu au caracter de sine stătător. Ele pot fi:

a)necesare, atunci când în lipsa acestora imobilul ar pieri sau s-ar deteriora;

b)utile, atunci când sporesc valoarea economică a imobilului;

c)voluptuare, atunci când sunt făcute pentru simpla plăcere a celui care le-a realizat, fără a spori valoarea economică a imobilului.

Articolul 579

Prezumțiile în favoarea proprietarului imobilului

(1) Orice lucrare este prezumată a fi făcută de proprietarul imobilului, cu cheltuiala sa şi că este a lui, până la proba contrară.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 13/2019, publicată în Monitorul Oficial nr. 440 din 3 iunie 2019:
Lipsa autorizației de construire sau nerespectarea prevederilor acesteia, precum şi lipsa procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor constituie impedimente pentru recunoaşterea pe cale judiciară, în cadrul acțiunii în

constatare, a dreptului de proprietate asupra unei construcții realizate de către proprietarul terenului, cu materiale proprii.

(2) Proba contrară se poate face când s-a constituit un drept de superficie, când proprietarul imobilului nu şi-a intabulat dreptul de proprietate asupra lucrării noi sau în alte cazuri prevăzute de lege.

Subsecțiunea 2.
Realizarea lucrării cu materialele altuia

Articolul 580

Regimul juridic

(1)În cazul în care a realizat lucrarea cu materialele altuia, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării, neputând fi obligat la desființarea acesteia şi nici la restituirea materialelor întrebuințate.

(2) Proprietarul materialelor are numai dreptul la contravaloarea materialelor, precum şi la repararea, în condițiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Subsecțiunea 3.
Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Articolul 581

Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu bună-credință

În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de bună-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a)să ceară instanței să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie valoarea materialelor şi a manoperei, fie sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării; sau

b)să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Articolul 582

Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu rea-credință

(1)În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de rea-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a)să ceară instanței să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, cu plata, la alegerea sa, către autorul lucrării, a jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei ori din sporul de valoare adus imobilului; sau

b)să ceară obligarea autorului lucrării la desființarea acesteia; sau

c)să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

(2) Desființarea lucrării se face, cu respectarea dispozițiilor legale în materie, pe cheltuiala autorului acesteia, care este ținut totodată să repare orice prejudicii cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosință.

Subsecțiunea 4.
Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Articolul 583

Lucrările adăugate necesare

(1) Proprietarul imobilului dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării adăugate necesare din momentul efectuării acesteia, plătind autorului cheltuielile rezonabile făcute de acesta, chiar dacă imobilul nu mai există.

(2)În cazul în care lucrarea a fost efectuată cu rea-credință, din suma datorată de proprietarul imobilului se va putea deduce valoarea fructelor imobilului diminuată cu costurile necesare obținerii acestora.

Articolul 584

Lucrările adăugate utile

(1)În cazul în care autorul lucrării utile este de bună-credință, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării din momentul efectuării acesteia, cu plata, la alegerea sa:

a)a valorii materialelor şi a manoperei; sau

b)a sporului de valoare adus imobilului.
(2)În cazul în care autorul lucrării utile este de rea-credință, proprietarul imobilului are dreptul:
a)să devină proprietarul lucrării, în funcție de regimul acesteia, cu sau fără înscriere în cartea funciară, după caz, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei, fie jumătate din sporul de valoare adus imobilului; sau
b)să ceară obligarea autorului lucrării la desființarea acesteia, cu repunerea imobilului în situația anterioară şi plata de daune-interese.
(3)În ambele cazuri, când valoarea lucrării este considerabilă, proprietarul imobilului poate cere obligarea autorului să îl cumpere la valoarea de circulație pe care imobilul ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Articolul 585

Lucrările adăugate voluptuare
(1)În cazul lucrării voluptuare, proprietarul imobilului are dreptul:
a)să devină proprietarul lucrării, fără înscriere în cartea funciară şi fără nicio obligație către autorul lucrării;
b)să ceară obligarea autorului de rea-credință al lucrării la desființarea acesteia, cu readucerea imobilului în situația anterioară şi plata de daune-interese.
(2) Autorul de bună-credință al lucrării poate să o ridice înainte de restituirea imobilului către proprietar, cu condiția de a readuce imobilul în situația anterioară.

Subsecțiunea 5.
Înțelesul unor termeni

Articolul 586

Buna-credință a autorului lucrării
(1) Autorul lucrării este de bună-credință dacă se întemeiază fie pe cuprinsul cărții funciare în care, la data realizării lucrării, era înscris ca proprietar al imobilului, fie pe un mod de dobândire nesupus înscrierii în cartea funciară, dacă, în ambele cazuri, nu rezulta din cartea funciară şi nu a cunoscut pe nicio altă cale viciul titlului său.
(2) Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credință cel care construieşte în lipsa sau cu nerespectarea autorizațiilor cerute de lege.
(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi autorului lucrării care se întemeiază pe un drept de superficie sau pe orice alt drept care, potrivit legii, îi permite, realizând o lucrare asupra imobilului altuia, să devină proprietarul acesteia.

Subsecțiunea 6.
Dispoziții speciale

Articolul 587

Lucrările realizate parțial asupra imobilului autorului
(1)În cazul lucrării cu caracter durabil realizate cu bună-credință parțial asupra imobilului autorului şi parțial pe terenul proprietarului vecin, acesta din urmă poate cere înscrierea într-o nouă carte funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor asupra imobilului rezultat, incluzând terenul aferent, în raport cu valoarea contribuției fiecăruia.
(2) Dacă lucrarea a fost realizată cu rea-credință, proprietarul terenului vecin poate opta între a cere ridicarea lucrării de pe teren, cu obligarea autorului acesteia la plata de daune-interese, dacă este cazul, şi a cere înscrierea în cartea funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor. La stabilirea cotelor-părți se va ține seama de valoarea terenului proprietarului vecin şi de jumătate din valoarea contribuției autorului lucrării.
(3)În caz de neînțelegere între părți, instanța de judecată va stabili valoarea contribuției fiecăreia la imobilul rezultat, respectiv a cotelor-părți din dreptul de proprietate.

Articolul 588

Lucrările provizorii
Când lucrarea are caracter provizoriu, în absența unei înțelegeri contrare, autorul ei va fi obligat să o desființeze, cu respectarea dispozițiilor legale în materie, şi, dacă este de rea-credință, să plătească despăgubiri pentru prejudiciile cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosință.

Articolul 589

Înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară

Ori de câte ori dobândirea dreptului de proprietate, exclusivă sau pe cote-părți, este condiționată, potrivit reglementărilor din prezenta secțiune, de înscrierea în cartea funciară, înscrierea se face în temeiul convenției părților, încheiată în formă autentică, sau, după caz, al hotărârii judecătoreşti.

Articolul 590

Dreptul autorului lucrării la ridicarea materialelor

(1)Până la data încheierii convenției sau a introducerii acțiunii de către cel îndreptățit la înscrierea în cartea funciară, autorul lucrării îşi poate ridica materialele.

(2) Dacă lucrarea a fost efectuată cu rea-credință, autorul acesteia va putea fi obligat, dacă este cazul, la plata de daune-interese.

Articolul 591

Regulile privind exercitarea dreptului autorului lucrării la indemnizație

(1) Prescripția dreptului la acțiune al autorului lucrării privind plata indemnizației nu curge cât timp el este lăsat de proprietar să dețină imobilul.

(2) Autorul lucrării de bună-credință are un drept de ipotecă legală asupra imobilului pentru plata indemnizației şi poate cere înscrierea dreptului de ipotecă în baza convenției încheiate în formă autentică sau a unei hotărâri judecătoreşti, potrivit dispozițiilor art. 589.

Articolul 592

Regulile privind obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului

(1) Ori de câte ori proprietarul optează pentru obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului, în absența înțelegerii părților, proprietarul poate cere instanței judecătoreşti stabilirea prețului şi pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract de vânzare-cumpărare.

(2) Proprietarul inițial al imobilului are un drept de ipotecă legală asupra acestuia pentru plata prețului de către autorul lucrării.

Articolul 593

Pasivitatea proprietarului pe durata realizării lucrării

Autorul de rea-credință al lucrării nu poate să opună proprietarului terenului pasivitatea pe care ar fi vădit-o pe durata realizării lucrării.

Articolul 594

Autorul lucrării care foloseşte materialele altuia

Dacă nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru dobândirea bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, cel care realizează o lucrare asupra imobilului altuia folosind materialele unui terț este obligat la plata contravalorii materialelor, precum şi la repararea, în condițiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Articolul 595

Stabilirea indemnizației sau a despăgubirii

Ori de câte ori, în aplicarea unei dispoziții din prezenta secțiune, instanța este învestită să stabilească întinderea indemnizației sau a despăgubirii, ea va ține seama de valoarea de circulație a bunului calculată la data hotărârii judecătoreşti.

Articolul 596

Cazurile speciale de accesiune

(1) Titularul dreptului de superficie ori al altui drept real asupra imobilului altuia care îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil va avea, în caz de accesiune, în mod corespunzător, drepturile şi obligațiile reglementate pentru proprietarul imobilului, dacă nu s-a prevăzut altfel în momentul constituirii dreptului real.

(2) Dispozițiile art. 582 şi art. 587 alin. (2) se aplică, în mod corespunzător, şi lucrărilor autonome cu caracter durabil efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil.

(3) Pentru lucrările adăugate efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea lucrării realizate asupra acelui imobil se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile art. 716, în lipsa unei prevederi contrare.

Articolul 597

Lucrările efectuate de un detentor precar

Lucrările făcute de un detentor precar sunt supuse, în mod corespunzător, regulilor aplicabile autorului de rea-credință.

Secțiunea a 4-a
Accesiunea mobiliară

Articolul 598

Accesiunea mobiliară

(1) Bunul mobil produs cu materialele altuia aparține celui care l-a confecționat sau, după caz, proprietarului materialelor, în funcție de raportul dintre manoperă şi valoarea materialelor, determinat la data confecționării bunului.

(2) Proprietarul bunului datorează despăgubiri egale cu valoarea manoperei sau, după caz, cu valoarea materialelor.

Articolul 599

Raportul dintre valoarea manoperei şi valoarea materialelor

În toate cazurile în care valoarea materialelor este egală cu manopera sau există o diferență nesemnificativă, proprietatea asupra bunului este comună şi se exercită în condițiile secțiunii a 2-a a cap. IV din prezentul titlu.

Articolul 600

Unirea a două bunuri mobile

În cazul în care se unesc două bunuri mobile având proprietari diferiți, fiecare poate pretinde separarea bunurilor dacă prin aceasta celălalt proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului său.

Articolul 601

Regulile aplicabile în cazul imposibilității de separare a bunurilor unite

Dacă nu se poate obține separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art. 598 şi 599.

Capitolul III
Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată

Secțiunea 1
Limite legale
Subsecțiunea 1.
Dispoziții comune

Articolul 602

Interesul public şi interesul privat

(1) Legea poate limita exercitarea dreptului de proprietate fie în interes public, fie în interes privat.

(2) Limitele legale în interes privat pot fi modificate ori desființate temporar prin acordul părților. Pentru opozabilitate față de terți este necesară îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Articolul 603

Regulile privind protecția mediului şi buna vecinătate

Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului şi asigurarea bunei vecinătăți, precum şi la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

Subsecțiunea 2.
Folosirea apelor

Articolul 604

Regulile privind curgerea firească a apelor

(1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica în niciun fel curgerea firească a apelor provenite de pe fondul superior.
(2) Dacă această curgere cauzează prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justiției spre a face pe fondul său lucrările necesare schimbării direcției apelor, suportând toate cheltuielile ocazionate.
(3) La rândul său, proprietarul fondului superior este obligat să nu efectueze nicio lucrare de natură să agraveze situația fondului inferior.

Articolul 605

Regulile privind curgerea provocată a apelor

(1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica nici curgerea provocată de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, aşa cum este cazul apelor care ţâşnesc pe acest din urmă fond datorită unor lucrări subterane întreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlăştinoase, al apelor folosite într-un scop casnic, agricol sau industrial, însă numai dacă această curgere precedă vărsarea într-un curs de apă sau într-un şanţ.
(2)În acest caz, proprietarul fondului superior este obligat să aleagă calea şi mijloacele de scurgere de natură să aducă prejudicii minime fondului inferior, rămânând dator la plata unei despăgubiri juste şi prealabile către proprietarul acestui din urmă fond.
(3) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică atunci când pe fondul inferior se află o construcție, împreună cu grădina şi curtea aferentă, sau un cimitir.

Articolul 606

Cheltuielile referitoare la irigații

(1) Proprietarul care vrea să folosească pentru irigarea terenului său apele naturale şi artificiale de care poate dispune în mod efectiv are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusivă, să facă pe terenul riveranului opus lucrările necesare pentru captarea apei.
(2) Dispozițiile art. 605 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 607

Obligația proprietarului căruia îi prisoseşte apa

(1) Proprietarul căruia îi prisoseşte apa pentru necesitățile curente este obligat ca, în schimbul unei juste şi prealabile compensații, să ofere acest surplus pentru proprietarul care nu şi-ar putea procura apa necesară pentru fondul său decât cu o cheltuială excesivă.
(2) Proprietarul nu poate fi scutit de obligația prevăzută la alin. (1) pretinzând că ar putea acorda surplusului de apă o altă destinație decât satisfacerea necesităților curente. El poate însă cere despăgubiri suplimentare proprietarului aflat în nevoie, cu condiția de a dovedi existența reală a destinației pretinse.

Articolul 608

Întrebuințarea izvoarelor

(1) Proprietarul poate acorda orice întrebuințare izvorului ce ar exista pe fondul său, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobândite de proprietarul fondului inferior.
(2) Proprietarul fondului pe care se află izvorul nu poate să îi schimbe cursul dacă prin această schimbare ar lipsi locuitorii unei localități de apa necesară pentru satisfacerea nevoilor curente.

Articolul 609

Despăgubirile datorate proprietarului fondului pe care se află izvorul

(1) Proprietarul fondului pe care se află izvorul poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrările efectuate, a secat, a micşorat ori a alterat apele sale.
(2) Dacă starea de fapt o permite, proprietarul fondului poate pretinde restabilirea situației anterioare atunci când apa era indispensabilă pentru exploatarea fondului său.
(3)În cazul în care izvorul se întinde pe două fonduri învecinate, dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător, ținând seama de întinderea izvorului pe fiecare fond.

Articolul 610

Regulile speciale privind folosirea apelor

Dispozițiile prezentului paragraf se completează cu reglementările speciale în materia regimului apelor.

Subsecțiunea 3.
Picătura streşinii

Articolul 611

Picătura streşinii

Proprietarul este obligat să îşi facă streaşina casei sale astfel încât apele provenind de la ploi să nu se scurgă pe fondul proprietarului vecin.

Subsecțiunea 4.
Distanța şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări şi plantații

Articolul 612

Distanța minimă în construcții

Orice construcții, lucrări sau plantații se pot face de către proprietarul fondului numai cu respectarea unei distanțe minime de 60 de cm față de linia de hotar, dacă nu se prevede altfel prin lege sau prin regulamentul de urbanism, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin. Orice derogare de la distanța minimă se poate face prin acordul părților exprimat printr-un înscris autentic.

Articolul 613

Distanța minimă pentru arbori

(1)În lipsa unor dispoziții cuprinse în lege, regulamentul de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie sădiți la o distanță de cel puțin 2 metri de linia de hotar, cu excepția acelora mai mici de 2 metri, a plantațiilor şi a gardurilor vii.

(2)În caz de nerespectare a distanței, proprietarul vecin este îndreptățit să ceară scoaterea ori, după caz, tăierea, la înălțimea cuvenită, a arborilor, plantațiilor ori a gardurilor vii, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.

(3) Proprietarul fondului peste care se întind rădăcinile sau ramurile arborilor aparținând proprietarului vecin are dreptul de a le tăia, precum şi dreptul de a păstra fructele căzute în mod natural pe fondul său.

Subsecțiunea 5.
Vederea asupra proprietății vecinului

Articolul 614

Fereastra sau deschiderea în zidul comun

Nu este permis să se facă fereastră sau deschidere în zidul comun decât cu acordul proprietarilor.

Articolul 615

Distanța minimă pentru fereastra de vedere

(1) Este obligatorie păstrarea unei distanțe de cel puțin 2 metri între fondul, îngrădit sau neîngrădit, aparținând proprietarului vecin şi fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări ce ar fi orientate către acest fond.

(2) Fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări neparalele cu linia de hotar spre fondul învecinat sunt interzise la o distanță mai mică de un metru.

(3) Distanța se calculează de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe fața zidului în care s-a deschis vederea sau, după caz, pe linia exterioară a balconului, până la linia de hotar. Distanța, şi în cazul lucrărilor neparalele, se măsoară tot perpendicular, de la punctul cel mai apropiat al lucrării de linia de hotar şi până la această linie.

Articolul 616

Fereastra de lumină

Dispozițiile art. 615 nu exclud dreptul proprietarului de a-şi deschide, fără limită de distanță, ferestre de lumină dacă sunt astfel construite încât să împiedice vederea spre fondul învecinat.

Subsecțiunea 6.
Dreptul de trecere

Articolul 617

Dreptul de trecere

(1) Proprietarul fondului care este lipsit de acces la calea publică are dreptul să i să permită trecerea pe fondul vecinului său pentru exploatarea fondului propriu.

(2) Trecerea trebuie să se facă în condiții de natură să aducă o minimă stânjenire exercitării dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publică; în cazul în care mai multe fonduri vecine au acces la calea publică, trecerea se va face pe fondul căruia i s-ar aduce cele mai puține prejudicii.

(3) Dreptul de trecere este imprescriptibil. El se stinge în momentul în care fondul dominant dobândeşte un alt acces la calea publică.

Articolul 618

Exercitarea dreptului de trecere în situații speciale

(1) Dacă lipsa accesului provine din vânzare, schimb, partaj sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi cerută decât celor care au dobândit partea de teren pe care se făcea anterior trecerea.

(2)Când lipsa accesului este imputabilă proprietarului care pretinde trecerea, aceasta poate fi stabilită numai cu consimțământul proprietarului fondului care are acces la calea publică şi cu plata dublului despăgubirii.

Articolul 619

Întinderea şi modul de stabilire a dreptului de trecere

Întinderea şi modul de exercitare a dreptului de trecere sunt determinate prin înțelegerea părților, prin hotărâre judecătorească sau printr-o folosință continuă pe timp de 10 ani.

Articolul 620

Prescripția acțiunii în despăgubire şi restituirea despăgubirii încasate

(1) Termenul de prescripție pentru dreptul la acțiunea în despăgubire pe care o are proprietarul fondului aservit împotriva proprietarului fondului dominant începe să curgă din momentul stabilirii dreptului de trecere.

(2)În cazul în care încetează dreptul de trecere, proprietarul fondului aservit este dator să restituie despăgubirea încasată, cu deducerea pagubei suferite în raport cu durata efectivă a dreptului de trecere.

Subsecțiunea 7.
Alte limite legale

Articolul 621

Dreptul de trecere pentru utilități

(1) Proprietarul este obligat să permită trecerea prin fondul său a rețelelor edilitare ce deservesc fonduri învecinate sau din aceeaşi zonă, de natura conductelor de apă, gaz sau altele asemenea, a canalelor şi a cablurilor electrice, subterane ori aeriene, după caz, precum şi a oricăror alte instalații sau materiale cu acelaşi scop.

(2) Această obligație subzistă numai pentru situația în care trecerea prin altă parte ar fi imposibilă, periculoasă sau foarte costisitoare.

(3)În toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei despăgubiri juste. Dacă este vorba despre utilități noi, despăgubirea trebuie să fie şi prealabilă.

(4) Clădirile, curțile şi grădinile acestora sunt exceptate de la acest drept de trecere, dacă ea are ca obiect conducte şi canale subterane, în cazul în care acestea sunt utilități noi.

Articolul 622

Dreptul de trecere pentru efectuarea unor lucrări

(1) De asemenea, proprietarul este obligat să permită folosirea fondului său pentru efectuarea unor lucrări necesare fondului învecinat, precum şi accesul vecinului pe terenul său pentru tăierea crengilor şi culegerea fructelor, în schimbul unei despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dispozițiile art. 621 alin. (2) sunt aplicabile.

Articolul 623

Dreptul de trecere pentru reintrarea în posesie

(1) Proprietarul unui fond nu poate împiedica accesul altuia pentru a redobândi posesia unui bun al său, ajuns întâmplător pe fondul respectiv, dacă a fost înştiințat în prealabil.

(2)În toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justă despăgubire pentru prejudiciile ocazionate de reintrarea în posesie, precum şi pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Articolul 624

Starea de necesitate

(1)În cazul în care o persoană a folosit sau a distrus un bun al altuia pentru a se apăra pe sine ori pe altul de un pericol iminent, proprietarul bunului are dreptul să ceară o despăgubire echitabilă numai de la cel care a fost salvat.

(2) Nu poate pretinde nicio despăgubire proprietarul care a provocat sau a favorizat apariția pericolului.

Articolul 625

Reguli speciale

Îngrădirile cuprinse în prezenta secțiune se completează cu dispozițiile legilor speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile şi construcțiile de orice fel, pădurile, bunurile din patrimoniul național-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum şi altele asemenea.

Secțiunea a 2-a
Limite convenționale

Articolul 626

Limitarea dreptului de proprietate prin acte juridice

Proprietarul poate să consimtă la limitarea dreptului său prin acte juridice, dacă nu încalcă ordinea publică şi bunele moravuri.

Articolul 627

Clauza de inalienabilitate. Condiții. Domeniu de aplicare

(1) Prin convenție sau testament se poate interzice înstrăinarea unui bun, însă numai pentru o durată de cel mult 49 de ani şi dacă există un interes serios şi legitim. Termenul începe să curgă de la data dobândirii bunului.

(2) Dobânditorul poate fi autorizat de către instanță să dispună de bun dacă interesul care a justificat clauza de inalienabilitate a bunului a dispărut sau dacă un interes superior o impune.

(3) Nulitatea clauzei de inalienabilitate stipulate într-un contract atrage nulitatea întregului contract dacă a fost determinantă la încheierea acestuia. În contractele cu titlu oneros, caracterul determinant se prezumă, până la proba contrară.

(4) Clauza de inalienabilitate este subînțeleasă în convențiile din care se naşte obligația de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată sau determinabilă.

(5) Transmiterea bunului pe cale de succesiune nu poate fi oprită prin stipularea inalienabilității.

Articolul 628

Condiții de opozabilitate

(1) Clauza de inalienabilitate nu poate fi invocată împotriva dobânditorilor bunului sau a creditorilor proprietarului care s-a obligat să nu înstrăineze decât dacă este valabilă şi îndeplineşte condițiile de opozabilitate.

(2) Pentru opozabilitate, clauza de inalienabilitate trebuie să fie supusă formalităților de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

(3)În cazul bunurilor mobile, sunt aplicabile, în mod corespunzător, regulile prevăzute pentru dobândirea proprietății prin posesia de bună-credință.

(4)În cazul în care clauza de inalienabilitate a fost prevăzută într-un contract cu titlu gratuit, ea este opozabilă şi creditorilor anteriori ai dobânditorului.

(5) Neîndeplinirea condițiilor de opozabilitate nu îl lipseşte pe beneficiarul clauzei de inalienabilitate de dreptul de a pretinde daune-interese proprietarului care nu se conformează acestei obligații.

Articolul 629

Sancțiunile pentru nerespectarea clauzei de inalienabilitate

(1)Înstrăinătorul poate să ceară rezoluțiunea contractului în cazul încălcării clauzei de inalienabilitate de către dobânditor.

(2) Atât înstrăinătorul, cât şi terțul, dacă inalienabilitatea s-a stipulat în favoarea acestuia, pot să ceară anularea actului de înstrăinare subsecvent încheiat cu nerespectarea clauzei.
(3) Nu pot fi supuse urmăririi bunurile pentru care s-a stipulat inalienabilitatea, cât timp clauza produce efecte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Secțiunea a 3-a
Limite judiciare

Articolul 630
Depăşirea inconvenientelor normale ale vecinătății
(1) Dacă proprietarul cauzează, prin exercitarea dreptului său, inconveniente mai mari decât cele normale în relațiile de vecinătate, instanța de judecată poate, din considerente de echitate, să îl oblige la despăgubiri în folosul celui vătămat, precum şi la restabilirea situației anterioare atunci când acest lucru este posibil.
(2)În cazul în care prejudiciul cauzat ar fi minor în raport cu necesitatea sau utilitatea desfăşurării activității prejudiciabile de către proprietar, instanța va putea încuviința desfăşurarea acelei activități. Cel prejudiciat va avea însă dreptul la despăgubiri.
(3) Dacă prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanța poate să încuviințeze, pe cale de ordonanță preşedințială, măsurile necesare pentru prevenirea pagubei.

Capitolul IV
Proprietatea comună

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 631
Noțiune
Dispozițiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori, în temeiul unui act juridic sau al altui mod de dobândire prevăzut de lege, dreptul de proprietate privată are 2 sau mai mulți titulari.

Articolul 632
Formele proprietății comune
(1) Formele proprietății comune sunt următoarele:
a)proprietatea pe cote-părți (coproprietatea);
b)proprietatea în devălmăşie (devălmăşia).
(2) Coproprietatea poate fi obişnuită sau forțată.
(3) Coproprietatea forțată nu poate înceta prin partaj judiciar.

Articolul 633
Prezumția de coproprietate
Dacă bunul este stăpânit în comun, coproprietatea se prezumă, până la proba contrară.

Secțiunea a 2-a
Coproprietatea obişnuită

Articolul 634
Întinderea cotelor-părți
(1) Fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-părți din dreptul de proprietate şi poate dispune în mod liber de aceasta în lipsă de stipulație contrară.
(2) Cotele-părți sunt prezumate a fi egale, până la proba contrară. Dacă bunul a fost dobândit prin act juridic, proba contrară nu se va putea face decât prin înscrisuri.

Articolul 635
Repartizarea beneficiilor şi a sarcinilor între coproprietari
Coproprietarii vor împărți beneficiile şi vor suporta sarcinile coproprietății, proporțional cu cota lor parte din drept.

Articolul 636
Exercitarea în comun a dreptului de folosință

(1) Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun în măsura în care nu schimbă destinația şi nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari.
(2) Cel care, împotriva voinței celorlalți proprietari, exercită în mod exclusiv folosința bunului comun poate fi obligat la despăgubiri.

Articolul 637

Fructele bunului comun

Fructele produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proporțional cu cota lor parte din drept.

Articolul 638

Dreptul la restituirea cheltuielilor

(1) Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proporție cu cotele lor părți.
(2) Fructele naturale sau fructele industriale ale bunului comun însuşite de un coproprietar fac parte din masa partajabilă cât timp ele nu au fost consumate ori înstrăinate sau nu au pierit şi pot fi identificate distinct. În caz contrar, coproprietarul interesat are dreptul la despăgubiri, cu excepția cazului în care fructele au pierit în mod fortuit. Dreptul la acțiunea în despăgubiri este supus prescripției, potrivit dreptului comun.
(3) Dreptul de a reclama fructele civile ale bunului comun însuşite de un coproprietar este supus prescripției, potrivit dreptului comun.

Articolul 639

Modul de folosire a bunului comun

Modul de folosire a bunului comun se stabileşte prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neînțelegere, prin hotărâre judecătorească.

Articolul 640

Actele de conservare

Fiecare coproprietar poate să facă acte de conservare cu privire la bunul comun fără acordul celorlalți coproprietari.

Articolul 641

Actele de administrare şi de dispoziție

(1) Actele de administrare, precum încheierea sau denunțarea unor contracte de locațiune, cesiunile de venituri imobiliare şi altele asemenea, cu privire la bunul comun pot fi făcute numai cu acordul coproprietarilor ce dețin majoritatea cotelor-părți.
(2) Actele de administrare care limitează în mod substanțial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun în raport cu cota sa parte ori care impun acestuia o sarcină excesivă prin raportare la cota sa parte sau la cheltuielile suportate de către ceilalți coproprietari nu vor putea fi efectuate decât cu acordul acestuia.
(3) Coproprietarul sau coproprietarii interesați pot cere instanței să suplinească acordul coproprietarului aflat în imposibilitate de a-şi exprima voința sau care se opune în mod abuziv la efectuarea unui act de administrare indispensabil menținerii utilității sau valorii bunului.
(4) Orice acte juridice de dispoziție cu privire la bunul comun, actele de folosință cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare şi locațiunile încheiate pe termen mai mare de 3 ani, precum şi actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor. Orice act juridic cu titlu gratuit va fi considerat act de dispoziție.

Articolul 642

Sancțiunile

(1) Actele juridice făcute cu nerespectarea regulilor prevăzute la art. 641 sunt inopozabile coproprietarului care nu a consimțit, expres ori tacit, la încheierea actului.
(2) Coproprietarului vătămat i se recunoaşte dreptul ca, înainte de partaj, să exercite acțiunile posesorii împotriva terțului care ar fi intrat în posesia bunului comun în urma încheierii actului. În acest caz, restituirea posesiei bunului se va face în folosul tuturor coproprietarilor, cu daune-interese, dacă este cazul, în sarcina celor care au participat la încheierea actului.

Articolul 643

Acțiunile în justiție

(1) Fiecare coproprietar poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acțiunii în revendicare.

(2) Hotărârile judecătoreşti pronunțate în folosul coproprietății profită tuturor coproprietarilor. Hotărârile judecătoreşti potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalți coproprietari.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 18/2020, publicată în Monitorul Oficial nr. 191 din 10 martie 2020:
În cazul acțiunii în revendicare imobiliară a unui bun proprietate comună pe cote-părți (coproprietate), dispozițiile art. 643 alin. (2) teza a doua din Codul civil instituie o excepție de la opozabilitatea hotărârii judecătoreşti reglementată de art. 435 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

(3)Când acțiunea nu este introdusă de toți coproprietarii, pârâtul poate cere instanței de judecată introducerea în cauză a celorlalți coproprietari în calitate de reclamanți, în termenul şi condițiile prevăzute în Codul de procedură civilă pentru chemarea în judecată a altor persoane.

Articolul 644

Contractele de administrare a coproprietății

(1) Se poate deroga de la dispozițiile art. 635, 636, 641 şi art. 642 alin. (1) printr-un contract de administrare a coproprietății încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2)În cazul în care oricare dintre coproprietari denunță contractul de administrare, acesta îşi încetează existența, rămânând aplicabile regulile din prezenta secțiune.

(3)În cazul în care, printre bunurile aflate în coproprietate, se află şi bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietății şi declarațiile de denunțare a acestora vor fi notate în cartea funciară, la cererea oricăruia dintre coproprietari.

Articolul 645

Regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale

Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi în cazul exercitării împreună, de către două sau mai multe persoane, a unui alt drept real principal.

Secțiunea a 3-a
Coproprietatea forțată
Subsecțiunea 1.
Dispoziții comune

Articolul 646

Cazurile de coproprietate forțată

Se află în coproprietate forțată:

1. bunurile prevăzute la art. 649, 660, 687 şi 1.141;

2. bunurile comune necesare sau utile pentru folosirea a două imobile vecine, situate pe linia de hotar între acestea, cum ar fi potecile, fântânile, drumurile şi izvoarele;

3. bunurile comune afectate utilizării a două sau a mai multor fonduri, cum ar fi o centrală termică sau alte instalații care deservesc două sau mai multe clădiri, un drum comun într-un cartier de locuințe sau alte asemenea bunuri;

4. orice alt bun comun prevăzut de lege.

Articolul 647

Regimul juridic general

(1) Fiecare coproprietar poate exercita folosința bunului comun, cu condiția să respecte destinația acestuia şi să permită exercitarea folosinței de către ceilalți coproprietari.

(2)Când bunul comun are caracter accesoriu în raport cu un bun principal, fiecare coproprietar poate să dispună cu privire la cota sa parte din dreptul de proprietate asupra bunului comun numai odată cu exercitarea dreptului de dispoziție asupra bunului principal.
(3) Cheltuielile pentru întreținerea şi conservarea bunului comun se suportă în mod proporțional cu cota-parte din drept a fiecărui coproprietar. Când bunul comun are caracter accesoriu, în absența unei convenții contrare, cota-parte din drept a fiecărui coproprietar se stabileşte în funcție de întinderea bunului principal.

Subsecțiunea 2.
Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

I. Părțile comune

Articolul 648

Noțiune

(1) Dacă într-o clădire sau într-un ansamblu rezidențial există spații cu destinație de locuință sau cu altă destinație având proprietari diferiți, părțile din clădire care, fiind destinate întrebuințării spațiilor respective, nu pot fi folosite decât în comun sunt obiectul unui drept de coproprietate forțată.
(2)Părțile comune sunt bunuri accesorii în raport cu spațiile locative, care constituie bunurile principale în sensul art. 546.

Articolul 649

Părțile comune

(1) Sunt considerate părți comune, în măsura în care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:
a)terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafața construită, cât şi din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia; pentru eventuala suprafață excedentară proprietarii sunt titularii unei coproprietăți obişnuite;
b)fundația, curtea interioară, structura, structura de rezistență, pereții perimetrali şi despărțitori dintre proprietăți şi/sau spațiile comune, acoperişul, terasele, scările şi casa scărilor, holurile, pivnițele şi subsolurile necompartimentate, rezervoarele de apă, centralele termice proprii şi ascensoarele;
c)instalațiile de apă şi canalizare, electrice, de telecomunicații, de încălzire şi de gaze de la branşament/racord până la punctul de distribuție către părțile aflate în proprietate exclusivă, canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, precum şi alte asemenea părți;
d)alte bunuri care, potrivit legii sau voinței părților, sunt în folosință comună.
(2) Coşurile de fum şi de aerisire, precum şi spațiile pentru spălătorii şi uscătorii sunt considerate părți comune exclusiv pentru coproprietarii care utilizează aceste utilități în conformitate cu proiectul clădirii.

Articolul 650

Atribuirea în folosință exclusivă a părților comune

(1)Părțile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosință exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalți coproprietari.
(2) Decizia de atribuire în folosință exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor şi al cotelor-părți. În clădirile unde sunt constituite asociații de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală, cu aceeaşi majoritate.

Articolul 651

Actele juridice privind cotele-părți

Cota-parte din dreptul de proprietate asupra părților comune are caracter accesoriu în raport cu dreptul de proprietate asupra spațiului din clădire care constituie bunul principal; înstrăinarea sau ipotecarea cotei-părți nu se va putea face decât odată cu dreptul asupra spațiului care constituie bunul principal.

Articolul 652

Stabilirea cotelor-părți

În lipsa unei stipulații contrare existente în titlurile de proprietate, cotele-părți se stabilesc prin raportarea suprafeței utile a fiecărui spațiu locativ la totalul suprafeței utile a spațiilor locative din clădire.

II. Drepturile şi obligațiile coproprietarilor

Articolul 653

Exercitarea dreptului de folosință

Fiecare coproprietar poate folosi, în condițiile acordului de asociere, atât spațiul care constituie bunul principal, cât şi părțile comune, fără a aduce atingere drepturilor celorlalți proprietari şi fără a schimba destinația clădirii. În lipsa acordului de asociere, dispozițiile art. 647 rămân aplicabile.

Articolul 654

Cheltuielile legate de întreținerea, repararea şi exploatarea părților comune

(1)În lipsa unor prevederi legale sau înțelegeri contrare, fiecare coproprietar suportă cheltuielile legate de întreținerea, repararea şi exploatarea părților comune, în proporție cu cota sa parte.

(2) Cu toate acestea, cheltuielile legate de părțile comune folosite exclusiv de către unii dintre coproprietari cad în sarcina acestora din urmă.

Articolul 655

Obligația de conservare a clădirii

Proprietarul este obligat să asigure întreținerea spațiului care constituie bunul principal, astfel încât clădirea să se păstreze în stare bună.

Articolul 656

Obligația de a permite accesul în spațiile care constituie bunurile principale

(1) Coproprietarii sunt obligați să permită accesul în spațiile care constituie bunuri principale pentru efectuarea lucrărilor necesare conservării clădirii şi întreținerii părților comune.

(2)În această situație, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despăgubiți de către asociația de proprietari sau, după caz, de către proprietarul în interesul căruia au fost efectuate lucrările.

Articolul 657

Regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii

(1)În cazul în care clădirea a fost distrusă în întregime ori într-o proporție mai mare de jumătate din valoarea ei, orice coproprietar poate, în lipsa unei înțelegeri contrare, să solicite vânzarea la licitație publică a terenului şi a materialelor de construcție care au rezultat.

(2)În caz de distrugere a unei părți mai mici decât cea prevăzută la alin. (1), coproprietarii vor contribui la refacerea părților comune, proporțional cu cotele-părți. Dacă unul sau mai mulți coproprietari refuză sau nu pot să participe la refacere, ei sunt obligați să cedeze celorlalți coproprietari cotele lor părți din dreptul de proprietate. Prețul se stabileşte de părți ori, în caz de neînțelegere, de către instanța judecătorească.

Articolul 658

Încetarea destinației folosinței comune

(1)Încetarea destinației de folosință comună pentru părțile comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotărî cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2)În cazul încetării destinației de folosință comună în condițiile alin. (1), devin aplicabile dispozițiile privitoare la coproprietatea obişnuită.

(3) Imobilul, respectiv partea din imobil care rezultă din încetarea destinației folosinței comune se înscrie în mod corespunzător în cartea funciară pe baza documentației cadastrale întocmite în acest scop.

La data de 20-04-2012 Art. 658 a fost modificat de art. VII din LEGEA nr. 60 din 10 aprilie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 255 din 17 aprilie 2012.

III. Asociația de proprietari

Articolul 659

Constituirea asociațiilor de proprietari

În cazul clădirilor cu mai multe etaje ori apartamente sau în cazul ansamblurilor rezidențiale formate din locuințe individuale, amplasate izolat, înşiruit sau cuplat, în care există proprietăți comune şi proprietăți individuale, se constituie asociația de proprietari, care se organizează şi funcționează în condițiile legii.

Subsecțiunea 3.

Coproprietatea asupra despărțiturilor comune

Articolul 660

Prezumția de coproprietate asupra despărțiturilor comune

(1) Zidul, şanțul, precum şi orice altă despărțitură între două fonduri sunt prezumate a fi în proprietatea comună a vecinilor, dacă nu rezultă contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori dacă proprietatea comună nu a devenit proprietate exclusivă prin uzucapiune, în condițiile legii.

(2) Dispozițiile art. 651 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 661

Semnele de necomunitate

(1) Există semn de necomunitate a zidului atunci când culmea acestuia este dreaptă şi perpendiculară spre un fond şi înclinată spre celălalt fond. Zidul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului către care este înclinată coama zidului.

(2) Există semn de necomunitate a şanțului atunci când pământul este aruncat ori înălțat exclusiv pe o parte a şanțului. Şanțul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului pe care este aruncat pământul.

(3) Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac să se prezume că zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Articolul 662

Obligația de construire a despărțiturilor comune

(1) Oricare dintre vecini îi poate obliga pe proprietarii fondurilor învecinate să contribuie la construirea unei despărțituri comune.

(2)În lipsa unor dispoziții legale, a regulilor de urbanism sau a obiceiului locului, înălțimea zidului comun se stabileşte de părți, dar fără a depăşi 2 metri, socotindu-se şi coama zidului.

Articolul 663

Cheltuielile de întreținere şi reparare a despărțiturilor comune

(1) Coproprietarii sunt ținuți să suporte cheltuielile ocazionate de întreținerea şi repararea despărțiturii comune, proporțional cu dreptul fiecăruia.

(2) Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate să nu participe la cheltuielile de întreținere şi reparare, renunțând la dreptul său de proprietate asupra despărțiturii comune, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi apărat de a participa la cheltuieli, în cazul în care are o construcție sprijinită de zidul comun ori în cazul în care trage un alt folos din exploatarea despărțiturii comune.

Articolul 664

Construcțiile şi instalațiile aflate în legătură cu zidul comun

(1) Oricare dintre coproprietari are dreptul să sprijine construcții ori să instaleze grinzi în zidul comun cu obligația de a lăsa 6 centimetri spre celălalt coproprietar şi fără a afecta dreptul acestuia de a sprijini construcțiile sale ori de a instala propriile grinzi în zidul comun.

(2) Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul său până în jumătatea zidului, în cazul în care ar dori să instaleze el însuşi grinzi ori să construiască un coş de fum în acelaşi loc.

Articolul 665

Înălțarea zidului comun

(1) Oricare dintre coproprietari poate să înalțe zidul, cu îndatorirea de a suporta singur cheltuielile de înălțare peste limita zidului comun, precum şi cheltuielile de reparare a părții comune a zidului ca urmare a înălțării acestuia.

(2)În cazul în care zidul nu poate rezista înălțării, proprietarul care doreşte să facă această înălțare este dator să reconstruiască zidul în întregime luând din fondul său suprafața pentru a asigura grosimea necesară zidului nou-ridicat.

(3) Vecinul care nu a contribuit la înălțare poate dobândi coproprietatea, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor şi manoperei folosite, precum şi, dacă este cazul, jumătate din valoarea terenului întrebuințat pentru îngroşarea zidului.

Articolul 666

Dobândirea coproprietății asupra despărțiturilor

Vecinul care nu a contribuit la realizarea despărțiturii comune poate dobândi un drept de coproprietate asupra despărțiturii, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor şi manoperei folosite şi, după caz, jumătate din valoarea terenului pe care despărțitura a fost construită. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Secțiunea a 4-a
Proprietatea comună în devălmăşie

Articolul 667

Proprietatea comună în devălmăşie

Există proprietate în devălmăşie atunci când, prin efectul legii sau în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre acestea să fie titularul unei cote-părți determinate din dreptul de proprietate asupra bunului sau bunurilor comune.

Articolul 668

Regulile aplicabile proprietății devălmaşe

(1) Dacă se naşte prin efectul legii, proprietatea în devălmăşie este supusă dispozițiilor acelei legi care se completează, în mod corespunzător, cu cele privind regimul comunității legale.

(2)În cazul în care izvorul proprietății în devălmăşie este un act juridic, dispozițiile privitoare la regimul comunității legale se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 5-a
Partajul

Articolul 669

Imprescriptibilitatea acțiunii de partaj

Încetarea coproprietății prin partaj poate fi cerută oricând, afară de cazul în care partajul a fost suspendat prin lege, act juridic ori hotărâre judecătorească.

Articolul 670

Felurile partajului

Partajul poate fi făcut prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească, în condițiile legii.

Articolul 671

Împărțeala părților comune ale clădirilor

(1) Partajul este inadmisibil în cazurile prevăzute de secțiunile a 3-a şi a 4-a din prezentul capitol, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, partajul poate fi cerut în cazul părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci când aceste părți încetează de a mai fi destinate folosinței comune.

(3)În cazul proprietății periodice şi în celelalte cazuri de coproprietate forțată, partajul este posibil numai prin bună învoială.

Articolul 672

Convențiile privitoare la suspendarea partajului

Convențiile privind suspendarea partajului nu pot fi încheiate pentru o perioadă mai mare de 5 ani. În cazul imobilelor, convențiile trebuie încheiate în formă autentică şi supuse formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Articolul 673

Suspendarea pronunțării partajului prin hotărâre judecătorească

Instanța sesizată cu cererea de partaj poate suspenda pronunțarea partajului, pentru cel mult un an, pentru a nu se aduce prejudicii grave intereselor celorlalți coproprietari. Dacă pericolul acestor prejudicii este înlăturat înainte de împlinirea termenului, instanța, la cererea părții interesate, va reveni asupra măsurii.

Articolul 674

Condițiile speciale privind capacitatea de exercițiu

Dacă un coproprietar este lipsit de capacitate de exercițiu ori are capacitate de exercițiu restrânsă, partajul va putea fi făcut prin bună învoială numai cu autorizarea instanței de tutelă, precum şi, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

Articolul 675

Inadmisibilitatea partajului în cazul uzucapiunii

Partajul poate fi cerut chiar atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când acesta l-a uzucapat, în condițiile legii.

Articolul 676

Regulile privitoare la modul de împărțire

(1) Partajul bunurilor comune se va face în natură, proporțional cu cota-parte a fiecărui coproprietar.

(2) Dacă bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil în natură, partajul se va face în unul dintre următoarele moduri:

a)atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;

b)vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație publică, în condițiile legii, şi distribuirea prețului către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia dintre ei.

Articolul 677

Datoriile născute în legătură cu bunul comun

(1) Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor născute în legătură cu coproprietatea şi care sunt scadente ori devin scadente în cursul anului în care are loc partajul.

(2) Suma necesară pentru stingerea acestor obligații va fi preluată, în lipsa unei stipulații contrare, din prețul vânzării bunului comun cu ocazia partajului şi va fi suportată de către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia.

Articolul 678

Executarea silită privitoare la bunul comun

(1) Creditorii unui coproprietar pot urmări silit cota lui parte din dreptul asupra bunului comun sau pot cere instanței împărțeala bunului, caz în care urmărirea se va face asupra părții de bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

(2)În cazul vânzării silite a unei cote-părți din dreptul de proprietate asupra unui bun, executorul judecătoresc îi va notifica pe ceilalți coproprietari cu cel puțin două săptămâni înainte de data stabilită pentru vânzare, înştiințându-i despre ziua, ora şi locul licitației. La preț egal, coproprietarii vor fi preferați la adjudecarea cotei-părți.

(3) Creditorii care au un drept de garanție asupra bunului comun ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul, în mâinile oricui s-ar găsi, atât înainte, cât şi după partaj.

(4) Convențiile de suspendare a împărțelii pot fi opuse creditorilor numai dacă, înainte de naşterea creanțelor, au dobândit dată certă în cazul bunurilor mobile sau au fost autentificate în cazul bunurilor imobile şi s-au îndeplinit formalitățile de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

Articolul 679

Drepturile creditorilor personali ai coproprietarului

(1) Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, să intervină, pe cheltuiala lor, în partajul cerut de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă să atace un partaj efectuat, afară numai dacă acesta s-a făcut în lipsa lor şi fără să se țină seama de opoziția pe care au făcut-o, precum şi în cazurile când partajul a fost simulat ori s-a făcut astfel încât creditorii nu au putut să intervină în proces.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul creditorilor care au un drept de garanție asupra bunului comun ori al celor a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia.

Articolul 680

Efectele juridice ale partajului

(1) Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, după caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite numai cu începere de la data stabilită în actul de partaj, dar nu mai devreme de data încheierii actului, în cazul împărțelii voluntare, sau, după caz, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti.
(2)În cazul imobilelor, efectele juridice ale partajului se produc numai dacă actul de partaj încheiat în formă autentică sau hotărârea judecătorească rămasă definitivă, după caz, au fost înscrise în cartea funciară.

Articolul 681

Opozabilitatea unor acte juridice

Actele încheiate, în condițiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun rămân valabile şi sunt opozabile celui căruia i-a fost atribuit bunul în urma partajului.

Articolul 682

Strămutarea garanțiilor

Garanțiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale părți se strămută de drept asupra bunului atribuit acestuia sau, după caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin partaj.

Articolul 683

Garanția pentru evicțiune şi vicii ascunse

(1) Coproprietarii îşi datorează, în limita cotelor-părți, garanție pentru evicțiune şi vicii ascunse, dispozițiile legale privitoare la obligația de garanție a vânzătorului aplicându-se în mod corespunzător.
(2) Fiecare este obligat să îl despăgubească pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evicțiunii sau al viciului ascuns. Dacă unul dintre coproprietari este insolvabil, partea datorată de acesta se va suporta, proporțional, de către ceilalți coproprietari, inclusiv de coproprietarul prejudiciat.
(3) Coproprietarii nu datorează garanție dacă prejudiciul este urmarea faptei săvârşite de un alt coproprietar sau dacă au fost scutiți prin actul de partaj.

Articolul 684

Desființarea partajului

(1) Partajul prin bună învoială poate fi desființat pentru aceleaşi cauze ca şi contractele.
(2) Partajul făcut fără participarea tuturor coproprietarilor este lovit de nulitate absolută.
(3) Partajul este însă valabil chiar dacă nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricând un partaj suplimentar.

Articolul 685

Înstrăinarea bunurilor atribuite

Nu poate invoca nulitatea relativă a partajului prin bună învoială coproprietarul care, cunoscând cauza de nulitate, înstrăinează în tot sau în parte bunurile atribuite.

Articolul 686

Regulile aplicabile bunurilor aflate în coproprietate şi în devălmăşie

Prevederile prezentei secțiuni sunt aplicabile bunurilor aflate în coproprietate, indiferent de izvorul său, precum şi celor aflate în devălmăşie.

Capitolul V
Proprietatea periodică

Articolul 687

Proprietatea periodică

Dispozițiile prezentului capitol se aplică, în absența unei reglementări speciale, ori de câte ori mai multe persoane exercită succesiv şi repetitiv atributul folosinței specific dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Articolul 688

Temeiul proprietății periodice

Proprietatea periodică se naşte în temeiul unui act juridic, dispozițiile în materie de carte funciară aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 689

Valabilitatea actelor încheiate de coproprietar

(1)În privința intervalului de timp ce îi revine, orice coproprietar poate încheia, în condițiile legii, acte precum închirierea, vânzarea, ipotecarea şi altele asemenea.

(2) Actele de administrare sau de dispoziție privind cota-parte din dreptul de proprietate aferentă unui alt interval de timp sunt inopozabile titularului cotei-părți respective. Dispozițiile art. 642 alin. (2) şi art. 643 se aplică în mod corespunzător.

(3)În raporturile cu terții cocontractanți de bună-credință, actele de administrare sau de dispoziție menționate la alin. (2) sunt anulabile.

Articolul 690

Drepturile şi obligațiile coproprietarilor

(1) Fiecare coproprietar este obligat să facă toate actele de conservare, în aşa fel încât să nu împiedice ori să nu îngreuneze exercitarea drepturilor celorlalți coproprietari. Pentru reparațiile mari, coproprietarul care avansează cheltuielile necesare are dreptul la despăgubiri în raport cu valoarea drepturilor celorlalți coproprietari.

(2) Actele prin care se consumă în tot sau în parte substanța bunului pot fi făcute numai cu acordul celorlalți coproprietari.

(3) La încetarea intervalului, coproprietarul este dator să predea bunul coproprietarului îndreptățit să îl folosească în următorul interval.

(4) Coproprietarii pot încheia un contract de administrare, dispozițiile art. 644 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 691

Obligația de despăgubire şi excluderea

(1) Nerespectarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol atrage plata de despăgubiri.

(2)În cazul în care unul dintre coproprietari tulbură în mod grav exercitarea proprietății periodice, acesta va putea fi exclus, prin hotărâre judecătorească, la cererea coproprietarului vătămat.

(3) Excluderea va putea fi dispusă numai dacă unul dintre ceilalți coproprietari sau un terț cumpără cota-parte a celui exclus.

(4)În acest scop, se va pronunța, mai întâi, o încheiere de admitere în principiu a cererii de excludere, prin care se va stabili că sunt îndeplinite condițiile excluderii, încheiere care va putea fi atacată cu recurs pe cale separată.

(5) După rămânerea definitivă a încheierii de admitere în principiu, în absența înțelegerii părților, se va stabili prețul vânzării silite pe bază de expertiză. După consemnarea prețului la instituția de credit stabilită de instanță, se va pronunța hotărârea care va ține loc de contract de vânzare-cumpărare.

(6) După rămânerea definitivă a acestei hotărâri, dobânditorul îşi va putea înscrie dreptul în cartea funciară, iar transmițătorul va putea să ridice suma consemnată la instituția de credit stabilită de instanță.

Articolul 692

Încetarea proprietății periodice

Proprietatea periodică încetează prin radiere din cartea funciară în temeiul dobândirii de către o singură persoană a tuturor cotelor-părți din dreptul de proprietate periodică, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Titlul III
Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată
Capitolul I
Superficia

Articolul 693

Noțiune

(1) Superficia este dreptul de a avea sau de a edifica o construcție pe terenul altuia, deasupra ori în subsolul acelui teren, asupra căruia superficiarul dobândeşte un drept de folosință.

(2) Dreptul de superficie se dobândeşte în temeiul unui act juridic, precum şi prin uzucapiune sau prin alt mod prevăzut de lege. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(3) Superficia se poate înscrie şi în temeiul unui act juridic prin care proprietarul întregului fond a transmis exclusiv construcția ori a transmis terenul şi construcția, în mod separat, către două persoane, chiar dacă nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.
(4)În situația în care s-a construit pe terenul altuia, superficia se poate înscrie pe baza renunțării proprietarului terenului la dreptul de a invoca accesiunea, în favoarea constructorului. De asemenea, ea se poate înscrie în favoarea unui terț pe baza cesiunii dreptului de a invoca accesiunea.

Articolul 694

Durata dreptului de superficie

Dreptul de superficie se poate constitui pe o durată de cel mult 99 de ani. La împlinirea termenului, dreptul de superficie poate fi reînnoit.

Articolul 695

Întinderea şi exercitarea dreptului de superficie

(1) Dreptul de superficie se exercită în limitele şi în condițiile actului constitutiv. În lipsa unei stipulații contrare, exercitarea dreptului de superficie este delimitată de suprafața de teren pe care urmează să se construiască şi de cea necesară exploatării construcției sau, după caz, de suprafața de teren aferentă şi de cea necesară exploatării construcției edificate.
(2)În cazul prevăzut la art. 693 alin. (3), în absența unei stipulații contrare, titularul dreptului de superficie nu poate modifica structura construcției. El o poate însă demola, dar cu obligația de a o reconstrui în forma inițială.
(3)În cazul în care superficiarul modifică structura construcției, proprietarul terenului poate să ceară, în termen de 3 ani, încetarea dreptului de superficie sau repunerea în situația anterioară. În al doilea caz, curgerea termenului de prescripție de 3 ani este suspendată până la expirarea duratei superficiei.
(4) Titularul poate dispune în mod liber de dreptul său. Cât timp construcția există, dreptul de folosință asupra terenului se poate înstrăina ori ipoteca numai odată cu dreptul de proprietate asupra construcției.

Articolul 696

Acțiunea confesorie de superficie

(1) Acțiunea confesorie de superficie poate fi intentată împotriva oricărei persoane care împiedică exercitarea dreptului, chiar şi a proprietarului terenului.
(2) Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Articolul 697

Evaluarea prestației superficiarului

(1)În cazul în care superficia s-a constituit cu titlu oneros, dacă părțile nu au prevăzut alte modalități de plată a prestației de către superficiar, titularul dreptului de superficie datorează, sub formă de rate lunare, o sumă egală cu chiria stabilită pe piața liberă, ținând seama de natura terenului, de destinația construcției în cazul în care aceasta există, de zona în care se află terenul, precum şi de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosinței.
(2)În caz de neînțelegere între părți, suma datorată proprietarului terenului va fi stabilită pe cale judecătorească.

Articolul 698

Cazurile de încetare a superficiei

Dreptul de superficie se stinge prin radierea din cartea funciară, pentru una dintre următoarele cauze:
a)la expirarea termenului;
b)prin consolidare, dacă terenul şi construcția devin proprietatea aceleiaşi persoane;
c)prin pieirea construcției, dacă există stipulație expresă în acest sens;
d)în alte cazuri prevăzute de lege.

Articolul 699

Efectele încetării superficiei prin expirarea termenului

(1)În cazul prevăzut la art. 698 lit. a), în absența unei stipulații contrare, proprietarul terenului dobândeşte dreptul de proprietate asupra construcției edificate de superficiar prin accesiune, cu obligația de a plăti valoarea de circulație a acesteia de la data expirării termenului.

(2)Când construcția nu exista în momentul constituirii dreptului de superficie, iar valoarea acesteia este egală sau mai mare decât aceea a terenului, proprietarul terenului poate cere obligarea constructorului să cumpere terenul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă nu ar fi existat construcția. Constructorul poate refuza să cumpere terenul dacă ridică, pe cheltuiala sa, construcția clădită pe teren şi repune terenul în situația anterioară.
(3)În absența unei înțelegeri contrare încheiate cu proprietarul terenului, dezmembrămintele consimțite de superficiar se sting în momentul încetării dreptului de superficie. Ipotecile care grevează dreptul de superficie se strămută de drept asupra sumei primite de la proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (1), se extind de drept asupra terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se strămută de drept asupra materialelor în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.
(4) Ipotecile constituite cu privire la teren pe durata existenței superficiei nu se extind cu privire la întregul imobil în momentul încetării dreptului de superficie în cazul prevăzut la alin. (1). Ele se strămută de drept asupra sumei de bani primite de proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se extind de drept cu privire la întregul teren în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

Articolul 700
Efectele încetării superficiei prin consolidare
(1)În cazul în care dreptul de superficie s-a stins prin consolidare, în absența unei stipulații contrare, dezmembrămintele consimțite de superficiar se mențin pe durata pentru care au fost constituite, dar nu mai târziu de împlinirea termenului inițial al superficiei.
(2) Ipotecile născute pe durata existenței superficiei se mențin fiecare în funcție de obiectul asupra căruia s-au constituit.

Articolul 701
Efectele încetării superficiei prin pieirea construcției
(1)În cazul stingerii dreptului de superficie prin pieirea construcției, drepturile reale care grevează dreptul de superficie se sting, dacă legea nu prevede altfel.
(2) Ipotecile născute cu privire la nuda proprietate asupra terenului pe durata existenței dreptului de superficie se mențin asupra dreptului de proprietate reîntregit.

Articolul 702
Alte dispoziții aplicabile
Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile şi în cazul plantațiilor, precum şi al altor lucrări autonome cu caracter durabil.

Capitolul II
Uzufructul
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 703
Noțiune
Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane şi de a culege fructele acestuia, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța.

Articolul 704
Constituirea uzufructului
(1) Uzufructul se poate constitui prin act juridic, uzucapiune sau alte moduri prevăzute de lege, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.
(2) Uzufructul se poate constitui numai în favoarea unei persoane existente.

Articolul 705
Acțiunea confesorie de uzufruct
Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică uzufructului în mod corespunzător.

Articolul 706
Obiectul uzufructului

Pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv o masă patrimonială, o universalitate de fapt ori o cotă-parte din acestea.

Articolul 707

Accesoriile bunurilor ce formează obiectul uzufructului

Uzufructul poartă asupra tuturor accesoriilor bunului dat în uzufruct, precum şi asupra a tot ce se uneşte sau se încorporează în acesta.

Articolul 708

Durata uzufructului

(1) Uzufructul în favoarea unei persoane fizice este cel mult viager.

(2) Uzufructul constituit în favoarea unei persoane juridice poate avea durata de cel mult 30 de ani. Atunci când este constituit cu depăşirea acestui termen, uzufructul se reduce de drept la 30 de ani.

(3) Dacă nu s-a prevăzut durata uzufructului, se prezumă că este viager sau, după caz, că este constituit pe o durată de 30 de ani.

(4) Uzufructul constituit până la data la care o altă persoană va ajunge la o anumită vârstă durează până la acea dată, chiar dacă acea persoană ar muri înainte de împlinirea vârstei stabilite.

Secțiunea a 2-a

Drepturile şi obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Subsecțiunea 1.

Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Articolul 709

Drepturile uzufructuarului

În lipsă de stipulație contrară, uzufructuarul are folosința exclusivă a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele acestuia.

Articolul 710

Fructele naturale şi industriale

Fructele naturale şi industriale percepute după constituirea uzufructului aparțin uzufructuarului, iar cele percepute după stingerea uzufructului revin nudului proprietar, fără a putea pretinde unul altuia despăgubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Articolul 711

Fructele civile

Fructele civile se cuvin uzufructuarului proporțional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobândindu-se zi cu zi.

Articolul 712

Cvasiuzufructul

Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, şi bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligația de a restitui bunuri de aceeaşi cantitate, calitate şi valoare sau, la alegerea proprietarului, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Articolul 713

Uzufructul asupra bunurilor neconsumptibile

(1) Dacă uzufructul poartă asupra unor bunuri care, fără a fi consumptibile, se uzează ca urmare a utilizării lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar şi potrivit destinației lor.

(2)În acest caz, el nu va fi obligat să le restituie decât în starea în care se vor afla la data stingerii uzufructului.

(3) Uzufructuarul poate să dispună, ca un bun proprietar, de bunurile care, fără a fi consumptibile, se deteriorează rapid prin utilizare. În acest caz, la sfârşitul uzufructului, uzufructuarul va restitui valoarea pe care ar fi avut-o bunul la această din urmă dată.

Articolul 714

Cesiunea uzufructului

(1)În absența unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda dreptul său unei alte persoane fără acordul nudului proprietar, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.
(2)Uzufructuarul rămâne dator exclusiv față de nudul proprietar numai pentru obligațiile născute înainte de cesiune. Până la notificarea cesiunii, uzufructuarul şi cesionarul răspund solidar pentru îndeplinirea tuturor obligațiilor față de nudul proprietar.
(3)După notificarea cesiunii, cesionarul este dator față de nudul proprietar pentru toate obligațiile născute după notificarea cesiunii. În acest caz, uzufructuarului i se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile legale din materia fideiusiunii.
(4)După cesiune, dreptul de uzufruct continuă, după caz, până la împlinirea termenului inițial sau până la decesul uzufructuarului inițial.

Articolul 715

Contractele de locațiune

(1)Uzufructuarul are dreptul de a închiria sau, după caz, de a arenda bunul primit în uzufruct.
(2)Locațiunile de imobile încheiate de uzufructuar, înscrise în cartea funciară, sunt opozabile proprietarului sau moştenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului prin decesul sau, după caz, încetarea existenței juridice a uzufructuarului, până la împlinirea termenului lor, dar nu mai mult de 3 ani de la încetarea uzufructului.
(3)Reînnoirile de închirieri de imobile sau de arendări făcute de uzufructuar şi înscrise în cartea funciară înainte de expirarea contractelor inițiale sunt opozabile proprietarului şi moştenitorilor săi pe o perioadă de cel mult 6 luni ori, după caz, de un an, dacă la data stingerii uzufructului nu au fost puse în executare. În niciun caz, locațiunile nu pot dura mai mult de 3 ani de la data stingerii uzufructului.
(4)În cazul în care uzufructul s-a stins prin expirarea termenului, locațiunile încetează, în toate cazurile, odată cu stingerea uzufructului.

Articolul 716

Lucrările şi îmbunătățirile

(1)La încetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despăgubire pentru lucrările adăugate unui bun imobil, cu excepția celor necesare, sau pentru îmbunătățirile aduse unui bun mobil, chiar atunci când prin acestea s-a sporit valoarea bunului.
(2)Dacă lucrările sau îmbunătățirile au fost făcute fără încuviințarea proprietarului, acesta poate cere obligarea uzufructuarului la ridicarea lor şi la readucerea bunului în starea în care i-a fost încredințat.
(3)Uzufructuarul va putea cere o indemnizație echitabilă pentru lucrările necesare adăugate. De asemenea, el va putea cere o indemnizație echitabilă şi pentru celelalte lucrări adăugate sau pentru îmbunătățirile făcute cu încuviințarea proprietarului, dacă prin acestea s-a sporit valoarea bunului.
(4)În cazul lucrărilor autonome făcute de uzufructuar asupra unui bun imobil, vor fi aplicabile, în mod corespunzător, în lipsă de stipulație sau dispoziție legală contrară, dispozițiile din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Articolul 717

Exploatarea pădurilor tinere

(1)Dacă uzufructul cuprinde păduri tinere destinate de proprietarul lor unor tăieri periodice, uzufructuarul este dator să păstreze ordinea şi cătimea tăierii, potrivit regulilor stabilite de proprietar în conformitate cu dispozițiile legale, fără ca uzufructuarul să poată pretinde vreo despăgubire pentru părțile lăsate netăiate în timpul uzufructului.
(2)Arborii care se scot din pepiniere fără degradarea acestora nu fac parte din uzufruct decât cu obligația uzufructuarului de a se conforma dispozițiilor legale în ce priveşte înlocuirea lor.

Articolul 718

Exploatarea pădurilor înalte

(1)Uzufructuarul poate, conformându-se dispozițiilor legale şi folosinței obişnuite a proprietarului, să exploateze părțile de păduri înalte care au fost destinate tăierii regulate, fie că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, fie că se fac numai pentru un număr de arbori aleşi pe toată suprafața fondului.

(2)În celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate tăia arborii înalți; va putea însă întrebuința, pentru a face reparațiile la care este obligat, arbori căzuți accidental; în acest scop poate chiar să taie arborii trebuincioşi, cu îndatorirea însă de a constata, în prezența nudului proprietar, această trebuință.

Articolul 719

Alte drepturi ale uzufructuarului asupra pădurilor ce fac obiectul uzufructului

Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea folosinței obişnuite a proprietarului, în limitele dispozițiilor legale.

Articolul 720

Dreptul asupra pomilor fructiferi

Pomii fructiferi ce se usucă şi cei căzuți accidental se cuvin uzufructuarului cu îndatorirea de a-i înlocui cu alții.

Articolul 721

Dreptul asupra carierelor de piatră şi de nisip aflate în exploatare

În condițiile legii, uzufructuarul se foloseşte întocmai ca nudul proprietar de carierele de piatră şi de nisip ce sunt în exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Articolul 722

Situația carierelor de piatră şi de nisip nedeschise şi a comorilor

Uzufructuarul nu are niciun drept asupra carierelor nedeschise încă şi nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi în timpul uzufructului.

Subsecțiunea 2.
Obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Articolul 723

Inventarierea bunurilor

(1)Uzufructuarul preia bunurile în starea în care se află la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra însă în posesia lor decât după inventarierea bunurilor mobile şi constatarea stării în care se află imobilele, cu excepția cazului în care uzufructul unui bun mobil este dobândit prin uzucapiune.

(2)Inventarul se întocmeşte numai în prezența nudului proprietar ori după notificarea acestuia.

Articolul 724

Respectarea destinației bunurilor

În exercitarea dreptului său, uzufructuarul este ținut să respecte destinația dată bunurilor de nudul proprietar, cu excepția cazului în care se asigură o creştere a valorii bunului sau cel puțin nu se prejudiciază în niciun fel interesele proprietarului.

Articolul 725

Răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii

Uzufructuarul este obligat să îl despăgubească pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzătoare a bunurilor date în uzufruct.

Articolul 726

Constituirea garanției pentru îndeplinirea obligațiilor uzufructuarului

(1)În lipsa unei stipulații contrare, uzufructuarul este obligat să depună o garanție pentru îndeplinirea obligațiilor sale.

(2)Sunt scutiți să depună garanție vânzătorul şi donatorul care şi-au rezervat dreptul de uzufruct.

(3)În cazul în care uzufructuarul este scutit de garanție, instanța poate dispune depunerea unei garanții sau luarea unei măsuri conservatorii atunci când uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate în care se află, pune în pericol drepturile nudului proprietar.

Articolul 727

Numirea administratorului

(1)Dacă uzufructuarul nu poate oferi o garanție, instanța, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor şi va dispune ca fructele civile încasate şi sumele ce reprezintă contravaloarea fructelor naturale şi

industriale percepute să fie depuse la o instituție de credit aleasă de părți. În acest caz, uzufructuarul va încasa numai dobânzile aferente.

(2) Nudul proprietar poate cere vânzarea bunurilor ce se uzează prin folosință şi depunerea sumelor la o instituție de credit aleasă de părți. Dobânzile produse în cursul uzufructului revin uzufructuarului.

(3) Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere să îi fie lăsate o parte din bunurile mobile necesare folosinței sale sau familiei sale, cu obligația de a le restitui la stingerea uzufructului.

Articolul 728

Întârzierea în depunerea garanției

Întârzierea în depunerea garanției nu afectează dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Articolul 729

Modul de suportare a reparațiilor de către uzufructuar şi nudul proprietar

(1) Uzufructuarul este obligat să efectueze reparațiile de întreținere a bunului.

(2) Reparațiile mari sunt în sarcina nudului proprietar.

(3) Sunt reparații mari acelea ce au ca obiect o parte importantă din bun şi care implică o cheltuială excepțională, cum ar fi cele referitoare la consolidarea ori reabilitarea construcțiilor privind structura de rezistență, zidurile interioare şi/sau exterioare, acoperişul, instalațiile electrice, termice ori sanitare aferente acestora, la înlocuirea sau repararea motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem electronic în ansamblul său.

(4) Reparațiile mari sunt în sarcina uzufructuarului atunci când sunt determinate de neefectuarea reparațiilor de întreținere.

Articolul 730

Efectuarea reparațiilor mari

(1) Uzufructuarul este obligat să îl înştiințeze pe nudul proprietar despre necesitatea reparațiilor mari.

(2) Atunci când nudul proprietar nu efectuează la timp reparațiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat să restituie contravaloarea lor până la sfârşitul anului în curs, actualizată la data plății.

Articolul 731

Distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit

Uzufructuarul şi nudul proprietar nu sunt obligați să reconstruiască ceea ce s-a distrus datorită vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Articolul 732

Uzufructul cu titlu particular

Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat, iar dacă le va plăti, are acțiune contra nudului proprietar.

Articolul 733

Suportarea sarcinilor şi a cheltuielilor în caz de litigiu

(1) Uzufructuarul suportă toate sarcinile şi cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

(2) Dacă bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt plătite de uzufructuar.

Articolul 734

Înştiințarea nudului proprietar

Uzufructuarul este obligat să aducă de îndată la cunoştința nudului proprietar orice uzurpare a fondului şi orice contestare a dreptului de proprietate, sub sancțiunea obligării la plata de daune-interese.

Articolul 735

Suportarea sarcinilor şi a cheltuielilor proprietății

(1) Cheltuielile şi sarcinile proprietății revin nudului proprietar.

(2)Atunci când sarcinile şi cheltuielile proprietarului au fost suportate de uzufructuar, nudul proprietar este obligat la rambursarea acestora, iar când uzufructul este cu titlu oneros, nudul proprietar datorează acestuia şi dobânda legală.

Articolul 736

Obligațiile în caz de pieire a turmei

(1)Dacă turma dată în uzufruct a pierit în întregime din cauze neimputabile uzufructuarului, acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.

(2)Dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă.

Subsecțiunea 3.
Dispoziții speciale

Articolul 737

Opozabilitatea uzufructului asupra creanțelor

Uzufructul asupra unei creanțe este opozabil terților în aceleaşi condiții ca şi cesiunea de creanță şi cu îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Articolul 738

Drepturile şi obligațiile în cazul uzufructului asupra creanțelor

(1)Uzufructuarul are dreptul să încaseze capitalul şi să perceapă dobânzile creanței şi să îndeplinească toate actele necesare pentru conservarea ori încasarea dobânzilor. Titularul dreptului de creanță poate face toate actele de dispoziție care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.

(2)După plata creanței, uzufructul continuă asupra capitalului, cu obligația uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.

(3)Uzufructuarul suportă toate cheltuielile şi sarcinile referitoare la dobânzi.

Articolul 739

Uzufructul rentei viagere

Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului său, veniturile dobândite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor încasate cu anticipație.

Articolul 740

Dreptul de a spori capitalul

(1)Dreptul de a spori capitalul care face obiectul uzufructului, cum ar fi cel de a dobândi valori mobiliare, aparține nudului proprietar, iar uzufructuarul are numai dreptul de a exercita uzufructul asupra bunurilor astfel dobândite.

(2)Dacă nudul proprietar cedează dreptul său, bunul dobândit în urma înstrăinării este predat uzufructuarului, care va da socoteală la sfârşitul uzufructului.

Articolul 741

Dreptul de vot

(1)Dreptul de vot aferent unei acțiuni sau altei valori mobiliare, unei părți indivize, unei cote-părți din dreptul de proprietate sau oricărui alt bun aparține uzufructuarului.

(2)Cu toate acestea, aparține nudului proprietar votul care are ca efect modificarea substanței bunului principal, cum ar fi capitalul social sau bunul deținut în coproprietate, ori schimbarea destinației acestui bun sau încetarea societății, reorganizarea ori încetarea persoanei juridice sau, după caz, a unei întreprinderi.

(3)Repartizarea exercitării dreptului de vot în alte condiții decât cele prevăzute la alin. (1) şi (2) nu este opozabilă terților, afară de cazul în care aceştia au cunoscut-o în mod expres.

Articolul 742

Dreptul la dividende

Dividendele a căror distribuire a fost aprobată, în condițiile legii, de adunarea generală în timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului de la data stabilită prin hotărârea adunării generale.

Articolul 743

Obligația nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar

(1) Dacă uzufructuarul universal ori cu titlu universal plăteşte datoriile aferente masei patrimoniale sau părții din masa patrimonială date în uzufruct, nudul proprietar trebuie să restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fără nicio dobândă.
(2)În cazul în care uzufructuarul nu plăteşte datoriile prevăzute la alin. (1), nudul proprietar poate, la alegere, să le plătească el însuşi sau să vândă o parte suficientă din bunurile date în uzufruct. Dacă însă nudul proprietar plăteşte aceste datorii, uzufructuarul datorează dobânzi pe toata durata uzufructului.
(3) Legatarul uzufructului universal ori cu titlu universal este obligat să achite, în proporție cu obiectul uzufructului şi fără niciun drept de restituire, legatele cu titlu particular având ca obiect obligații de întreținere sau, după caz, rente viagere.

Articolul 744

Dreptul creditorilor asupra bunurilor uzufructului

Dacă plata datoriilor nu se va face în modul prevăzut la art. 743, creditorii pot să urmărească bunurile date în uzufruct.

Articolul 745

Uzufructul fondului de comerț

În lipsă de stipulație contrară, uzufructuarul unui fond de comerț nu poate să dispună de bunurile ce îl compun. În situația în care dispune de aceste bunuri are obligația de a le înlocui cu altele similare şi de valoare egală.

Secțiunea a 3-a
Stingerea uzufructului

Articolul 746

Cazurile de stingere a uzufructului

(1) Uzufructul se stinge pe cale principală prin:
a)moartea uzufructuarului ori, după caz, încetarea personalității juridice;
b)ajungerea la termen;
c)consolidare, atunci când calitatea de uzufructuar şi de nud proprietar se întrunesc în aceeaşi persoană;
d)renunțarea la uzufruct;
e)neuzul timp de 10 de ani sau, după caz, timp de 2 ani în cazul uzufructului unei creanțe.
(2) Uzufructul se stinge prin decesul ori, după caz, încetarea existenței juridice a uzufructuarului chiar dacă termenul nu s-a împlinit.
(3)În cazul imobilelor sunt aplicabile dispozițiile în materie de carte funciară.

Articolul 747

Stingerea uzufructului în caz de abuz de folosință

(1) Uzufructul poate înceta la cererea nudului proprietar atunci când uzufructuarul abuzează de folosința bunului, aduce stricăciuni acestuia ori îl lasă să se degradeze.
(2) Creditorii uzufructuarului pot interveni în proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja să repare stricăciunile şi pot oferi garanții pentru viitor.
(3) Instanța poate dispune, după împrejurări, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosinței bunului de către nudul proprietar, cu obligația acestuia de a plăti uzufructuarului o rentă pe durata uzufructului. Când bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanța poate dispune înscrierea unei ipoteci în cartea funciară.

Articolul 748

Stingerea uzufructului în caz de pieire a bunului

(1) Uzufructul se stinge în cazul în care bunul a fost distrus în întregime dintr-un caz fortuit. Când bunul a fost distrus în parte, uzufructul continuă asupra părții rămase.
(2)În toate cazurile, uzufructul va continua asupra despăgubirii plătite de terț sau, după caz, asupra indemnizației de asigurare, dacă aceasta nu este folosită pentru repararea bunului. Dispozițiile art. 712 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul III
Uzul şi abitația

Articolul 749

Dreptul de uz

Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia şi de a-i culege fructele naturale şi industriale numai pentru nevoile proprii şi ale familiei sale.

Articolul 750

Dreptul de abitație

Titularul dreptului de abitație are dreptul de a locui în locuința nudului proprietar împreună cu soțul şi copiii săi, chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitația, precum şi cu părinții ori alte persoane aflate în întreținere.

Articolul 751

Constituirea uzului şi a abitației

Uzul şi abitația se constituie în temeiul unui act juridic sau prin alte moduri prevăzute de lege.

Articolul 752

Limitele dreptului de uz şi abitație

Dreptul de uz ori de abitație nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat.

Articolul 753

Obligația uzuarului şi a titularului dreptului de abitație

(1) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație este îndreptățit să perceapă toate fructele naturale şi industriale produse de bun ori, după caz, să ocupe întreaga locuință, este dator să plătească toate cheltuielile de cultură şi reparațiile de întreținere întocmai ca şi uzufructuarul.

(2) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație nu este îndreptățit să perceapă decât o parte din fructe ori să ocupe decât o parte din locuință, va suporta cheltuielile de cultură sau de întreținere în proporție cu partea de care se foloseşte.

Articolul 754

Alte dispoziții aplicabile

Dispozițiile prezentului capitol se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la uzufruct.

Capitolul IV
Servituțile
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 755

Noțiune

(1) Servitutea este sarcina care grevează un imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.

(2) Utilitatea rezultă din destinația economică a fondului dominant sau constă într-o sporire a confortului acestuia.

Articolul 756

Constituirea servituții

Servitutea se poate constitui în temeiul unui act juridic ori prin uzucapiune, dispozițiile în materie de carte funciară rămânând aplicabile.

Articolul 757

Acțiunea confesorie de servitute

Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 758

Constituirea servituții în vederea utilității viitoare

Servitutea se poate constitui în vederea unei utilități viitoare a fondului dominant.

Articolul 759

Obligațiile în sarcina proprietarului fondului aservit

(1) Prin actul de constituire se pot impune în sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligații pentru asigurarea uzului şi utilității fondului dominant.
(2)În acest caz, sub condiția notării în cartea funciară, obligația se transmite dobânditorilor subsecvenți ai fondului aservit.

Articolul 760

Servituțile aparente şi neaparente
(1) Servituțile sunt aparente sau neaparente.
(2) Servituțile aparente sunt acelea a căror existență este atestată de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o uşă, o fereastră, un apeduct.
(3) Servituțile neaparente sunt acelea a căror existență nu este atestată de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumită înălțime.

Articolul 761

Servituțile continue şi necontinue
(1) Servituțile sunt continue sau necontinue.
(2) Servituțile continue sunt acelea al căror exercițiu este sau poate fi continuu fără a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.
(3) Servituțile necontinue sunt acelea pentru a căror existență este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Articolul 762

Servituțile pozitive şi negative
(1) Servituțile sunt pozitive sau negative.
(2) Servituțile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercită o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.
(3) Servituțile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la exercitarea unora dintre prerogativele dreptului său de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Articolul 763

Dobândirea servituții prin uzucapiune
Prin uzucapiune tabulară poate fi dobândită orice servitute, iar prin uzucapiune extratabulară pot fi dobândite numai servituțile pozitive.

Articolul 764

Alte dispoziții aplicabile
Modul de exercițiu al servituții se dobândeşte în aceleaşi condiții ca şi dreptul de servitute.

Secțiunea a 2-a
Drepturile şi obligațiile proprietarilor

Articolul 765

Regulile privind exercitarea şi conservarea servituții
(1)În lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate măsurile şi poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrările pentru a exercita şi conserva servitutea.
(2) Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrări revin celor 2 proprietari, proporțional cu avantajele pe care le obțin, în măsura în care lucrările efectuate pentru exercițiul servituții sunt necesare şi profită inclusiv fondului aservit.

Articolul 766

Exonerarea de răspundere
În toate cazurile în care cheltuielile lucrărilor necesare pentru exercitarea şi conservarea servituților revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligație renunțând la dreptul de proprietate asupra fondului aservit în întregime sau asupra părții din fondul aservit necesare pentru exercitarea servituții în favoarea proprietarului fondului dominant. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Articolul 767

Schimbarea locului de exercitare a servituții

(1) Proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la orice act care limitează ori împiedică exercițiul servituții. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor ori strămuta exercitarea servituții în alt loc.

(2) Dacă are un interes serios şi legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercită servitutea în măsura în care exercitarea servituții rămâne la fel de comodă pentru proprietarul fondului dominant.

Articolul 768

Obligația de a nu agrava situația fondului aservit

Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situația fondului aservit şi nu poate produce prejudicii proprietarului fondului aservit prin exercitarea servituții.

Articolul 769

Exercitarea servituții în caz de împărțire a fondurilor

(1) Dacă fondul dominant se împarte, servitutea va putea fi exercitată pentru uzul şi utilitatea fiecărei părți, fără ca situația fondului aservit să poată fi agravată.

(2) Dacă fondul aservit se împarte, servitutea se poate exercita, pentru uzul şi utilitatea fondului dominant, pe toate părțile rezultate din împărțire, sub rezerva prevederilor art. 768.

(3) Cu toate acestea, dacă servitutea este exercitată pentru uzul şi utilitatea exclusivă a uneia dintre părțile despărțite din fondul dominant ori nu se poate exercita decât pe una dintre părțile despărțite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte părți se stinge.

Secțiunea a 3-a
Stingerea servituților

Articolul 770

Cauzele de stingere a servituților

(1) Servituțile se sting pe cale principală prin radierea lor din cartea funciară pentru una dintre următoarele cauze:

a)consolidarea, atunci când ambele fonduri ajung să aibă acelaşi proprietar;

b)renunțarea proprietarului fondului dominant;

c)ajungerea la termen;

d)răscumpărarea;

e)imposibilitatea definitivă de exercitare;

f)neuzul timp de 10 de ani;

g)dispariția oricărei utilități a acestora.

(2) Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, dacă servitutea este contrară utilității publice căreia îi va fi afectat bunul expropriat.

Articolul 771

Stingerea servituții prin neuz

(1) Termenul de 10 de ani prevăzut la art. 770 alin. (1) lit. f) curge de la data ultimului act de exercițiu al servituților necontinue ori de la data primului act contrar servituților continue.

(2) Exercitarea servituții de către un coproprietar ori de către uzufructuar profită şi celorlalți coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Articolul 772

Răscumpărarea servituții de trecere

(1) Servitutea de trecere va putea fi răscumpărată de proprietarul fondului aservit dacă există o disproporție vădită între utilitatea care o procură fondului dominant şi inconvenientele sau deprecierea provocată fondului aservit.

(2)În caz de neînțelegere între părți, instanța poate suplini consimțământul proprietarului fondului dominant. La stabilirea prețului de răscumpărare, instanța va ține cont de vechimea servituții şi de schimbarea valorii celor două fonduri.

Titlul IV
Fiducia

Articolul 773

Noțiune

Fiducia este operațiunea juridică prin care unul sau mai mulți constituitori transferă drepturi reale, drepturi de creanță, garanții ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de asemenea drepturi, prezente ori viitoare, către unul sau mai mulți fiduciari care le exercită cu un scop determinat, în folosul unuia sau mai multor beneficiari. Aceste drepturi alcătuiesc o masă patrimonială autonomă, distinctă de celelalte drepturi şi obligații din patrimoniile fiduciarilor.

Articolul 774

Izvoarele fiduciei

(1) Fiducia este stabilită prin lege sau prin contract încheiat în formă autentică. Ea trebuie să fie expresă.

(2) Legea în temeiul căreia este stabilită fiducia se completează cu dispozițiile prezentului titlu, în măsura în care nu cuprinde dispoziții contrare.

Articolul 775

Interdicția liberalității indirecte

Contractul de fiducie este lovit de nulitate absolută dacă prin el se realizează o liberalitate indirectă în folosul beneficiarului.

Articolul 776

Părțile contractului de fiducie

(1) Orice persoană fizică sau juridică poate fi constituitor în contractul de fiducie.

(2) Pot avea calitatea de fiduciari în acest contract numai instituțiile de credit, societățile de investiții şi de administrare a investițiilor, societățile de servicii de investiții financiare, societățile de asigurare şi de reasigurare legal înființate.

(3) De asemenea, pot avea calitatea de fiduciari notarii publici şi avocații, indiferent de forma de exercitare a profesiei.

Articolul 777

Beneficiarul fiduciei

Beneficiarul fiduciei poate fi constituitorul, fiduciarul sau o terță persoană.

Articolul 778

Reprezentarea intereselor constituitorului

În absența unei stipulații contrare, constituitorul poate, în orice moment, să desemneze un terț care să îi reprezinte interesele în executarea contractului şi care să îi exercite drepturile născute din contractul de fiducie.

Articolul 779

Conținutul contractului de fiducie

Contractul de fiducie trebuie să menționeze, sub sancțiunea nulității absolute:

a)drepturile reale, drepturile de creanță, garanțiile şi orice alte drepturi patrimoniale transferate;

b)durata transferului, care nu poate depăşi 33 de ani începând de la data încheierii sale;

c)identitatea constituitorului sau a constituitorilor;

d)identitatea fiduciarului sau a fiduciarilor;

e)identitatea beneficiarului sau a beneficiarilor ori cel puțin regulile care permit determinarea acestora;

f)scopul fiduciei şi întinderea puterilor de administrare şi de dispoziție ale fiduciarului ori ale fiduciarilor.

Articolul 780

Înregistrarea fiscală

(1) Sub sancțiunea nulității absolute, contractul de fiducie şi modificările sale trebuie să fie înregistrate la cererea fiduciarului, în termen de o lună de la data încheierii acestora, la organul fiscal competent să administreze sumele datorate de fiduciar bugetului general consolidat al statului.

(2)Când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi reale imobiliare, acestea sunt înregistrate, în condițiile prevăzute de lege, sub aceeaşi sancțiune, la compartimentul de specialitate al autorității administrației publice

locale competent pentru administrarea sumelor datorate bugetelor locale ale unităților administrativteritoriale în raza cărora se află imobilul, dispozițiile de carte funciară rămânând aplicabile.

(3) Desemnarea ulterioară a beneficiarului, în cazul în care acesta nu este precizat chiar în contractul de fiducie, trebuie să fie făcută, sub aceeaşi sancțiune, printr-un act scris înregistrat în aceleaşi condiții.

(4) Dacă pentru transmiterea unor drepturi este necesară îndeplinirea unor cerințe speciale de formă, se va încheia un act separat cu respectarea cerințelor legale. În aceste cazuri, lipsa înregistrării fiscale atrage aplicarea sancțiunilor administrative prevăzute de lege.

Articolul 781

Opozabilitatea fiduciei

(1) Fiducia este opozabilă terților de la data menționării sale în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

(2)Înscrierea drepturilor reale imobiliare, inclusiv a garanțiilor reale imobiliare, care fac obiectul contractului de fiducie se face şi în cartea funciară, pentru fiecare drept în parte.

Articolul 782

Precizarea calității fiduciarului

(1)Când fiduciarul acționează în contul masei patrimoniale fiduciare, el poate să facă mențiune expresă în acest sens, cu excepția cazurilor în care acest lucru este interzis prin contractul de fiducie.

(2) De asemenea, când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi a căror transmitere este supusă publicității, în registrul de publicitate fiduciarul poate solicita să se menționeze denumirea fiduciarului şi calitatea în care acționează.

(3)În toate cazurile în care constituitorul sau beneficiarul solicită acest lucru în conformitate cu contractul de fiducie, fiduciarul va trebui să îşi precizeze calitatea în care acționează. În caz contrar, dacă actul este păgubitor pentru constituitor, se va considera că actul a fost încheiat de fiduciar în nume propriu.

Articolul 783

Obligația de a da socoteală

Contractul de fiducie trebuie să cuprindă condițiile în care fiduciarul dă socoteală constituitorului cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale. De asemenea, fiduciarul trebuie să dea socoteală, la intervale precizate în contractul de fiducie, beneficiarului şi reprezentantului constituitorului, la cererea acestora.

Articolul 784

Puterile şi remunerarea fiduciarului

(1)În raporturile cu terții, se consideră că fiduciarul are puteri depline asupra masei patrimoniale fiduciare, acționând ca un veritabil şi unic titular al drepturilor în cauză, cu excepția cazului în care se dovedeşte că terții aveau cunoştință de limitarea acestor puteri.

(2) Fiduciarul va fi remunerat potrivit înțelegerii părților, iar în lipsa acesteia, potrivit regulilor care cârmuiesc administrarea bunurilor altuia.

Articolul 785

Insolvența fiduciarului

Deschiderea procedurii insolvenței împotriva fiduciarului nu afectează masa patrimonială fiduciară.

Articolul 786

Limitarea răspunderii în funcție de separația maselor patrimoniale

(1) Bunurile din masa patrimonială fiduciară pot fi urmărite, în condițiile legii, de titularii de creanțe născute în legătură cu aceste bunuri sau de acei creditori ai constituitorului care au o garanție reală asupra bunurilor acestuia şi a cărei opozabilitate este dobândită, potrivit legii, anterior stabilirii fiduciei. Dreptul de urmărire poate fi exercitat şi de ceilalți creditori ai constituitorului, însă numai în temeiul hotărârii judecătoreşti definitive de admitere a acțiunii prin care a fost desființat sau a devenit inopozabil, în orice mod, cu efect retroactiv, contractul de fiducie.

(2) Titularii creanțelor născute în legătură cu bunurile din masa patrimonială fiduciară nu pot urmări decât aceste bunuri, cu excepția cazului în care, prin contractul de fiducie, s-a prevăzut obligația fiduciarului sau/şi a constituitorului de a răspunde pentru o parte sau pentru tot pasivul fiduciei. În acest caz, va fi urmărit mai întâi activul

masei patrimoniale fiduciare, iar apoi, dacă este necesar, bunurile fiduciarului sau/şi ale constituitorului, în limita şi în ordinea prevăzute în contractul de fiducie.

Articolul 787

Răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzat

Pentru prejudiciile cauzate prin actele de conservare sau administrare a masei patrimoniale fiduciare, fiduciarul răspunde numai cu celelalte drepturi cuprinse în patrimoniul său.

Articolul 788.

Înlocuirea fiduciarului

(1) Dacă fiduciarul nu îşi îndeplineşte obligaţiile sau pune în pericol interesele care i-au fost încredinţate, constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul poate cere în justiţie înlocuirea fiduciarului.

(2)Până la soluționarea cererii de înlocuire, constituitorul, reprezentantul său sau, în lipsa acestora, beneficiarul va numi un administrator provizoriu al masei patrimoniale fiduciare. În cazul în care constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul desemnează concomitent un administrator provizoriu, va prevala desemnarea făcută de constituitorul ori de reprezentantul său legal.

(3) Mandatul administratorului provizoriu încetează în momentul înlocuirii fiduciarului sau în momentul respingerii definitive a cererii de înlocuire. Soluționarea cererii de înlocuire a fiduciarului se realizează de urgență şi cu precădere.

(4) Numirea noului fiduciar şi a administratorului provizoriu poate fi dispusă de instanța de judecată numai cu acordul acestora.

(5)În cazul în care instanța de judecată a numit un nou fiduciar, acesta va avea toate drepturile şi obligațiile prevăzute în contractul de fiducie.

(6) Constituitorul, reprezentatul acestuia, noul fiduciar sau administratorul provizoriu poate să înregistreze această modificare a fiduciei, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 780 şi 781. Înlocuirea fiduciarului se produce numai după această înregistrare.

Articolul 789

Denunțarea, modificarea şi revocarea contractului de fiducie

(1)Cât timp nu a fost acceptat de către beneficiar, contractul de fiducie poate fi denunțat unilateral de către constituitor.

(2) După acceptarea de către beneficiar, contractul nu poate fi modificat sau revocat de către părți ori denunțat unilateral de către constituitor decât cu acordul beneficiarului sau, în absența acestuia, cu autorizarea instanței judecătoreşti.

Articolul 790

Încetarea contractului de fiducie

(1) Contractul de fiducie încetează prin împlinirea termenului sau prin realizarea scopului urmărit când aceasta intervine înainte de împlinirea termenului.

(2) El încetează, de asemenea, în cazul în care toți beneficiarii renunță la fiducie, iar în contract nu s-a precizat cum vor continua raporturile fiduciare într-o asemenea situație. Declarațiile de renunțare sunt supuse aceloraşi formalități de înregistrare ca şi contractul de fiducie. Încetarea se produce la data finalizării formalităților de înregistrare pentru ultima declarație de renunțare.

Articolul 791

Efectele încetării contractului de fiducie

(1)Când contractul de fiducie încetează, masa patrimonială fiduciară existentă în acel moment se transferă la beneficiar, iar în absența acestuia, la constituitor.

(2) Contopirea masei patrimoniale fiduciare în patrimoniul beneficiarului sau al constituitorului se va produce numai după plata datoriilor fiduciare.

Titlul V
Administrarea bunurilor altuia
Capitolul I

Dispoziții generale

Articolul 792

Calitatea de administrator al bunurilor altuia

(1) Persoana care este împuternicită, prin legat sau convenție, cu administrarea unuia sau mai multor bunuri, a unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu care nu îi aparține are calitatea de administrator al bunurilor altuia.

(2)Împuternicirea prin legat produce efecte dacă este acceptată de administratorul desemnat.

(3) Prevederile prezentului titlu sunt aplicabile oricărei administrări a bunurilor altuia, cu excepția cazului în care legea, actul constitutiv sau împrejurările concrete impun aplicarea unui alt regim juridic de administrare.

(4) Administratorul persoană fizică trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu.

Articolul 793

Remunerația administratorului

(1) Cu excepția cazului în care, potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților ori împrejurărilor concrete, administrarea se realizează cu titlu gratuit, administratorul are dreptul la o remunerație stabilită prin actul constitutiv sau prin înțelegerea ulterioară a părților, prin lege ori, în lipsă, prin hotărâre judecătorească. În acest ultim caz, se va ține seama de uzanțe şi, în lipsa unui asemenea criteriu, de valoarea serviciilor prestate de administrator.

(2) Persoana care acționează fără a avea acest drept sau fără a fi autorizată în acest sens nu are dreptul la remunerație, rămânând aplicabile, dacă este cazul, regulile de la gestiunea de afaceri.

Articolul 794

Domeniul de aplicare

În absența unor dispoziții legale speciale, prevederile prezentului titlu se aplică în toate cazurile de administrare a bunurilor altuia.

Capitolul II
Formele de administrare

Secțiunea 1
Administrarea simplă

Articolul 795

Noțiune

Persoana împuternicită cu administrarea simplă este ținută să efectueze toate actele necesare pentru conservarea bunurilor, precum şi actele utile pentru ca acestea să poată fi folosite conform destinației lor obişnuite.

Articolul 796

Atribuțiile administratorului

(1) Cel împuternicit cu administrarea simplă este ținut să culeagă fructele bunurilor şi să exercite drepturile aferente administrării acestora.

(2) Administratorul încasează creanțele administrate, eliberând în mod valabil chitanțele corespunzătoare, şi exercită drepturile aferente valorilor mobiliare pe care le are în administrare, precum dreptul de vot, de conversie şi de răscumpărare.

Articolul 797

Menținerea destinației bunurilor

Administratorul este obligat să continue modul de folosire sau de exploatare a bunurilor frugifere fără a schimba destinația acestora, cu excepția cazului în care este autorizat de către beneficiar sau, în caz de împiedicare a acestuia, de către instanța judecătorească.

Articolul 798

Investirea sumelor de bani

(1) Administratorul este obligat să investească sumele de bani aflate în administrarea sa în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu referitoare la plasamentele considerate sigure.

(2)Administratorul poate, totodată, să modifice investițiile efectuate anterior dobândirii de către acesta a calității sale ori efectuate de el însuşi în calitate de administrator.

Articolul 799

Autorizarea actelor de dispoziție

(1)Când administrarea are ca obiect un bun individual determinat, administratorul va putea să înstrăineze cu titlu oneros bunul sau să îl greveze cu o garanție reală, atunci când este necesar pentru conservarea valorii bunului, achitarea datoriilor ori menținerea modului de folosință potrivit destinației obişnuite a bunului, numai cu autorizarea beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia ori în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanței judecătoreşti.

(2)Un bun supus pericolului deprecierii sau pieirii imediate poate fi înstrăinat fără această autorizare.

(3)Când administrarea are ca obiect o masă patrimonială sau un patrimoniu, administratorul poate să înstrăineze un bun individual determinat sau să îl greveze cu o garanție reală ori de câte ori este necesar pentru buna administrare a universalității. În celelalte cazuri, este necesară autorizarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a instanței judecătoreşti.

(4)Încheierea actului de înstrăinare în lipsa autorizării prealabile cerute potrivit prezentului articol atrage, în cazul în care cauzează prejudicii, obligația de reparare integrală şi reprezintă motiv de înlocuire a administratorului.

Secțiunea a 2-a
Administrarea deplină

Articolul 800

Atribuțiile administratorului

Persoana împuternicită cu administrarea deplină este ținută să conserve şi să exploateze în mod profitabil bunurile, să sporească patrimoniul sau să realizeze afectațiunea masei patrimoniale, în măsura în care aceasta este în interesul beneficiarului.

Articolul 801

Întinderea puterilor administratorului

Pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor sale, administratorul va putea să înstrăineze, cu titlu oneros, bunurile sau să le greveze cu un drept real ori chiar să le schimbe destinația, precum şi să efectueze orice alte acte necesare sau utile, inclusiv orice formă de investiție.

Capitolul III
Regimul juridic al administrării

Secțiunea 1
Obligațiile administratorului față de beneficiar

Articolul 802

Limitele răspunderii administratorului

(1)Administratorul bunurilor altuia acționează numai în limitele puterilor ce îi sunt conferite şi este ținut, în exercitarea atribuțiilor sale, să respecte obligațiile ce îi incumbă potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților.

(2)Administratorul nu va fi răspunzător pentru pieirea bunurilor pricinuită de forța majoră, vechimea sau natura perisabilă a bunurilor ori de folosirea obişnuită şi autorizată a acestora.

Articolul 803

Obligația de diligență, onestitate şi loialitate

(1)Administratorul trebuie să acționeze cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2)Administratorul trebuie, totodată, să acționeze cu onestitate şi loialitate în vederea realizării optime a intereselor beneficiarului sau a scopului urmărit.

Articolul 804

Evitarea conflictului de interese

(1)Administratorul nu îşi poate exercita atribuțiile în interesul său propriu sau al unei terțe persoane.

(2) Administratorul este obligat să evite apariția unui conflict între interesul său propriu şi obligațiile sale de administrator.

(3)În măsura în care administratorul însuşi este şi beneficiar, acesta este ținut să îşi exercite atribuțiile în interesul comun al tuturor beneficiarilor, prin acordarea unui tratament egal interesului său şi celui al celorlalți beneficiari.

Articolul 805

Anunțarea conflictului de interese

Administratorul este obligat să îl anunțe de îndată pe beneficiar despre orice interes pe care l-ar avea într-o anumită activitate şi care este de natură să îl pună într-o situație de conflict de interese, precum şi drepturile pe care le-ar putea invoca împotriva beneficiarului sau a bunurilor administrate, indicând, după caz, natura şi valoarea drepturilor respective, cu excepția intereselor şi drepturilor născute din actul constitutiv al administrării.

Articolul 806

Interdicția dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate

(1)În timpul exercitării calității sale, administratorul nu va putea deveni parte la niciun contract având ca obiect bunurile administrate sau să dobândească, altfel decât prin succesiune, orice fel de drepturi asupra bunurilor respective sau împotriva beneficiarului.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), administratorul va putea încheia actele menționate, cu împuternicirea expresă a beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia sau în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanței judecătoreşti.

Articolul 807

Separația bunurilor administrate

Administratorul este obligat să țină o evidență a bunurilor sale proprii distinctă de cea a bunurilor preluate în administrare. Această obligație subzistă şi în cazul în care, la preluarea bunurilor beneficiarului administrării, nu a fost întocmit un inventar.

Articolul 808

Interdicția folosirii bunurilor administrate în interes propriu

În absența acordului beneficiarului sau a împuternicirii conferite prin lege, prin actul constitutiv ori prin înțelegerea ulterioară a părților, administratorul este obligat a nu folosi în propriul său avantaj bunurile administrate, precum şi datele sau informațiile care îi parvin în virtutea administrării.

Articolul 809

Interdicția actelor de dispoziție cu titlu gratuit

Administratorul nu va putea dispune cu titlu gratuit de bunurile sau drepturile care îi sunt încredințate, cu excepția cazului în care interesul unei bune administrări o impune.

Articolul 810

Dreptul de a reprezenta în justiție

Administratorul poate sta în justiție pentru orice cerere sau acțiune referitoare la administrarea bunurilor şi poate interveni în orice cerere sau acțiune având drept obiect bunurile administrate.

Articolul 811

Imparțialitatea administratorului

Dacă există mai mulți beneficiari, concomitenți sau succesivi, administratorul este ținut să acționeze cu imparțialitate, ținând cont de drepturile şi interesele fiecăruia dintre ei.

Articolul 812

Atenuarea răspunderii administratorului

În aprecierea limitelor răspunderii administratorului şi a despăgubirilor datorate de acesta, instanța judecătorească va putea reduce întinderea acestora, ținând cont de circumstanțele asumării administrării sau de caracterul gratuit al serviciului administratorului.

Secțiunea a 2-a

Obligațiile administratorului şi ale beneficiarului în raporturile cu terții

Articolul 813

Răspunderea personală a administratorului

(1) Administratorul care, în limitele puterilor conferite, îşi asumă obligaţii în numele beneficiarului sau al fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară, nu va fi ținut personal răspunzător față de terții contractanți.

(2) Administratorul este personal răspunzător față de terții cu care contractează dacă se obligă în nume propriu, sub rezerva drepturilor deținute de aceştia împotriva beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

Articolul 814

Răspunderea personală a administratorului în cazul depăşirii puterilor conferite

Administratorul care îşi depăşeşte puterile este ținut personal față de terții cu care a contractat, în măsura în care aceştia nu au cunoscut faptul depăşirii puterilor ori beneficiarul nu a ratificat în mod expres sau tacit actul încheiat de administrator cu depăşirea puterilor conferite.

Articolul 815

Depăşirea puterilor încredințate mai multor persoane

(1) Se consideră o depăşire a puterilor conferite fapta administratorului de a exercita în mod individual atribuțiile pe care trebuie să le exercite împreună cu altcineva.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), nu constituie o încălcare a puterilor exercitarea acestora într-un mod mai avantajos decât acela care îi era impus prin actul de împuternicire.

Articolul 816

Limitarea răspunderii beneficiarului față de terți

(1) Beneficiarul răspunde față de terți pentru prejudiciile pricinuite în mod culpabil de administrator în exercitarea atribuțiilor sale numai până la concurența câştigului obținut.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, în cazul masei patrimoniale fiduciare.

Articolul 817

Administratorul aparent

Orice persoană care, având capacitate deplină de exercițiu, creează aparența despre o altă persoană că este administratorul bunurilor sale va fi ținută de toate contractele pe care această din urmă persoană le încheie cu terții de bună-credință.

Secțiunea a 3-a
Inventar, garanții şi asigurare

Articolul 818

Izvorul obligației privind inventarul, garanțiile şi asigurarea

(1) Administratorul nu este obligat să facă inventarul, să subscrie o poliță de asigurare sau să furnizeze o altă garanție pentru buna executare a îndatoririlor sale, în absența unei clauze a actului constitutiv, a înțelegerii ulterioare a părților, a unei dispoziții legale contrare sau a unei hotărâri judecătoreşti pronunțate la cererea beneficiarului sau a oricărei persoane interesate.

(2)În cazul în care o asemenea obligație a fost stabilită în sarcina administratorului prin lege sau prin hotărâre judecătorească, administratorul va putea solicita instanței judecătoreşti, pentru motive temeinice, să fie dispensat de îndeplinirea ei.

Articolul 819

Criteriile pentru aprecierea motivelor temeinice

(1)În soluționarea cererilor prevăzute la art. 818, instanța judecătorească va ține seama de valoarea bunurilor, de situația părților, precum şi de alte circumstanțe.

(2) Instanța nu va putea admite cererea de stabilire a obligației administratorului privind inventarul, garanțiile sau asigurarea, dacă pe această cale s-ar încălca o clauză contrară din actul constitutiv sau din înțelegerea ulterioară a părților.

Articolul 820

Cuprinsul inventarului

(1)În cazurile în care administratorul este obligat să întocmească un inventar, acesta trebuie să cuprindă o enumerare completă a bunurilor încredințate sau a conținutului masei patrimoniale ori a patrimoniului supus administrării.
(2) Inventarul conține, ori de câte ori este cazul:
a)datele de identificare a bunurilor imobile şi descrierea bunurilor mobile, cu indicarea valorii acestora, iar în cazul unei universalități de bunuri mobile, o identificare corespunzătoare a universalității respective;
b)identificarea sumelor de bani;
c)lista instrumentelor financiare.
(3) De asemenea, în cazul administrării unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu, inventarul cuprinde lista datoriilor şi se încheie cu o recapitulație a activului şi pasivului.
(4) Administratorul are obligația să notifice beneficiarului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, data şi locul întocmirii inventarului.
(5) Inventarul se întocmeşte fie prin înscris autentic, fie prin înscris sub semnătură privată cuprinzând data şi locul întocmirii şi semnat de autor şi de beneficiar, iar în absența acestuia din urmă, de 2 martori. Constatările cu privire la care beneficiarul nu a făcut obiecțiuni au deplină forță probantă față de acesta din urmă.

Articolul 821

Bunurile de uz personal

În măsura în care patrimoniul administrat cuprinde bunuri de uz personal ale titularului sau, după caz, ale defunctului, în inventar se face o mențiune de ordin general cu privire la acestea, descriindu-se doar obiectele de îmbrăcăminte, înscrisurile personale, bijuteriile sau obiectele de uz curent a căror valoare individuală depăşeşte echivalentul în lei al sumei de 100 euro.

Articolul 822

Starea bunurilor indicate în inventar

Bunurile indicate în inventar sunt prezumate a fi în bună stare la data întocmirii acestuia, cu excepția cazului în care inventarul cuprinde o mențiune contrară agreată de beneficiar sau, în absența acordului beneficiarului, mențiunea este însoțită de un document doveditor.

Articolul 823

Comunicarea şi contestarea inventarului

(1)O copie a inventarului va fi predată de administrator persoanei care l-a desemnat şi beneficiarului, precum şi oricărei alte persoane interesate despre care acesta are cunoştință.
(2) Inventarul poate fi făcut public numai în cazurile şi potrivit procedurii prevăzute de lege.
(3) Orice persoană interesată poate contesta în justiție inventarul sau oricare dintre mențiunile conținute de acesta şi va putea solicita întocmirea unui nou inventar, cu participarea unui expert judiciar.

Articolul 824

Asigurarea facultativă

(1) Chiar în absența unei obligații stabilite prin lege, prin actul constitutiv sau prin înțelegerea părților ori prin hotărâre judecătorească, administratorul poate asigura bunurile încredințate împotriva riscurilor obişnuite, precum furtul sau incendiul, pe cheltuiala beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar.
(2) Administratorul poate subscrie totodată o poliță de asigurare profesională pentru buna executare a obligațiilor sale.
(3) Cheltuielile prilejuite de asigurarea prevăzută la alin. (2) sunt în sarcina beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar, în cazul în care administrarea este efectuată cu titlu gratuit.

Secțiunea a 4-a
Administrarea colectivă şi delegarea

Articolul 825

Adoptarea hotărârilor

În cazul în care sunt desemnate mai multe persoane în calitate de administratori, dacă legea sau actul de desemnare nu prevede altfel, hotărârile se iau prin voința majorității acestora.

Articolul 826

Adoptarea hotărârilor în situații speciale

(1) Administratorii vor putea efectua în mod individual acte de conservare.

(2)În cazul în care nu se pot lua hotărâri în mod valabil din cauza opunerii constante a unora dintre administratori, celelalte acte de administrare a bunurilor altuia vor putea fi făcute, în caz de urgență, cu autorizarea instanței judecătoreşti.

(3)În măsura în care neînțelegerile dintre administratori persistă, iar administrarea este serios afectată, instanța va putea dispune, la solicitarea oricărei persoane interesate, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a)stabilirea unui mecanism simplificat de adoptare a hotărârilor;

b)repartizarea atribuțiilor între administratori;

c)conferirea votului decisiv, în caz de paritate de voturi, unuia dintre administratori;

d)înlocuirea administratorului sau, după caz, a administratorilor cărora le este imputabilă situația creată.

Articolul 827

Răspunderea solidară

(1) Administratorii sunt răspunzători în mod solidar pentru îndeplinirea atribuțiilor lor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care atribuțiile sunt repartizate prin lege, actul de desemnare sau hotărâre judecătorească, iar repartizarea a fost respectată, fiecare administrator este răspunzător doar pentru partea sa de administrare.

Articolul 828

Prezumția de aprobare a hotărârilor

(1) Se prezumă că administratorul a aprobat toate hotărârile adoptate de ceilalți administratori şi va răspunde pentru acestea în solidar cu ei în măsura în care nu s-a opus în momentul adoptării hotărârii şi nu a notificat această opoziție beneficiarului într-un termen rezonabil.

(2) Se prezumă că administratorul a aprobat hotărârea adoptată în absența sa în măsura în care nu îşi face cunoscută opoziția celorlalți administratori şi beneficiarului într-un termen rezonabil de la data la care a luat cunoştință de hotărârea respectivă.

(3) Administratorul nu va răspunde în situația în care nu a putut, pentru motive temeinice, să notifice opoziția sa în condițiile alin. (1).

Articolul 829

Delegarea

(1) Administratorul îşi poate delega parțial atribuțiile sau poate împuternici un terț să îl reprezinte la încheierea unui act determinat.

(2) Administratorul nu poate delega unei terțe persoane administrarea generală sau exercițiul unei puteri discreționare, cu excepția cazului în care delegarea se face către un coadministrator.

(3) Administratorul răspunde pentru faptele celui substituit în măsura în care beneficiarul nu a autorizat în mod expres substituirea, iar în cazul în care autorizarea există, răspunde numai pentru lipsa de diligență în alegerea şi îndrumarea înlocuitorului.

Articolul 830

Răspunderea reprezentantului administratorului

(1) Actele prin care reprezentantul administratorului a încălcat prevederile actului de desemnare sau uzanțele sunt inopozabile beneficiarului.

(2) De asemenea, beneficiarul se poate îndrepta împotriva reprezentantului administratorului pentru prejudiciile suferite, chiar dacă era autorizat expres să încredințeze reprezentarea.

Secțiunea a 5-a
Plasamentele considerate sigure

Articolul 831

Categoriile de plasamente considerate sigure

Sunt prezumate a fi sigure plasamentele stabilite periodic de Banca Națională a României şi de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.

Articolul 832

Limitele prudențiale ale efectuării plasamentelor

(1) Administratorul hotărăşte cu privire la efectuarea plasamentelor în funcție de randament şi de creşterea estimată a valorii. Administratorul va căuta să realizeze un portofoliu diversificat, care să producă venituri fixe şi, respectiv, variabile, într-o proporție stabilită în funcție de conjunctura economică.

(2) Administratorul nu va putea achiziționa mai mult de 5% din acțiunile aceleiaşi societăți comerciale şi nici nu va putea achiziționa acțiuni, obligațiuni sau alte valori mobiliare ale unei persoane juridice care nu şi-a îndeplinit obligația de plată a dividendelor ori dobânzilor sau acorda împrumuturi persoanei juridice respective.

Articolul 833

Plasarea sumelor de bani

(1) Administratorul va putea depozita sumele de bani care îi sunt încredințate la o instituție de credit sau de asigurare ori la un organism de plasament colectiv, în măsura în care depozitul este rambursabil la vedere sau în urma unui aviz de maximum 30 de zile.

(2) Administratorul va putea efectua totodată depuneri pe perioade mai lungi în măsura în care acestea sunt garantate integral de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar sau, după caz, de Fondul de protejare a asiguraților.

(3)În lipsa garanției prevăzute la alin. (2), administratorul nu va putea efectua depuneri pe perioade mai lungi, cu excepția cazului în care instanța îl autorizează în acest sens şi în conformitate cu regulile determinate de aceasta.

Articolul 834

Menținerea plasamentelor anterioare

(1) Administratorul va putea menține plasamentele existente la data preluării funcției chiar dacă acestea nu sunt considerate sigure.

(2) Administratorul va putea totodată să dețină valori mobiliare care le înlocuiesc pe cele deținute anterior ca urmare a reorganizării, lichidării sau fuziunii persoanei juridice emitente.

Articolul 835

Obligația de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure

(1) Se prezumă că un administrator acționează prudent dacă îşi îndeplineşte atribuțiile în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

(2) Administratorul care efectuează un alt plasament decât cele menționate la art. 831 şi care nu a fost autorizat expres de către beneficiar va fi ținut să repare prejudiciul rezultat fără a se ține seama de existența vreunei culpe.

Articolul 836

Obligația administratorului de a-şi arăta calitatea

(1) Administratorul trebuie să indice calitatea sa şi persoana beneficiarului pentru plasamentele făcute în cursul administrării.

(2)În caz contrar, plasamentul şi profitul aferent vor reveni tot beneficiarului. Dacă plasamentele sunt nerentabile, administratorul va acoperi personal pierderile cauzate beneficiarului.

Secțiunea a 6-a
Repartiția profiturilor şi a pierderilor

Articolul 837

Repartiția profitului şi a pierderilor

(1) Repartiția profitului şi a pierderilor între beneficiarul fructelor şi cel al capitalului se va realiza în conformitate cu prevederile actului constitutiv.

(2)În lipsa unei indicații exprese în act, repartiția se face echitabil, ținând seama de obiectul administrării, de circumstanțele care au dat naştere la administrare, precum şi de practicile contabile general acceptate.

Articolul 838

Debitarea contului de venituri

(1) Contul de venituri se va debita cu sumele reprezentând următoarele cheltuieli şi alte cheltuieli de natură similară, în următoarea ordine:
a)impozitele şi taxele plătite, aferente bunurilor administrate;
b)jumătate din remunerația administratorului şi din cheltuielile rezonabile efectuate de acesta pentru administrarea comună a capitalului şi a dobânzilor;
c)primele de asigurare, costurile reparațiilor minore, precum şi celelalte cheltuieli obişnuite ale administrării;
d)cheltuielile efectuate pentru conservarea drepturilor beneficiarului fructelor şi jumătate din costurile prilejuite de descărcarea judiciară de gestiune, în măsura în care instanța judecătorească nu dispune altfel;
e)costurile amortizării bunurilor, cu excepția celor utilizate în scop personal de către beneficiar.
(2) Administratorul va putea repartiza cheltuielile importante pe o perioadă de timp rezonabilă, pentru a menține veniturile la un nivel constant.

Articolul 839

Debitarea contului de capital

(1) Contul de capital se va debita cu sumele reprezentând cheltuieli care nu sunt trecute în debitul contului de venituri, precum cheltuielile referitoare la investițiile de capital, înstrăinarea de bunuri, conservarea drepturilor beneficiarului capitalului sau a dreptului de proprietate a bunurilor administrate.
(2) Contul de capital se va debita totodată cu sumele reprezentând taxe şi impozite plătite asupra câştigurilor din capital, chiar şi atunci când legea specială le califică impozite pe venit.

Articolul 840

Momentul naşterii dreptului beneficiarului la venitul net

Beneficiarul fructelor este îndreptățit la venitul net rezultat din administrarea bunurilor începând cu data prevăzută în actul constitutiv sau, în lipsa unei asemenea date, de la momentul începerii administrării ori, după caz, al decesului testatorului.

Articolul 841

Dobândirea fructelor

(1)Când beneficiarul este proprietarul bunului frugifer, fructele se dobândesc potrivit regulilor prevăzute la art. 550 alin. (2) şi (3). În cazul în care beneficiarul este o terță persoană, se aplică în mod corespunzător regulile prevăzute la art. 710 şi 711.
(2) Dividendele şi distribuțiile unei persoane juridice se datorează de la data indicată în hotărârea de distribuție sau, în lipsa acesteia, de la data hotărârii respective. Beneficiarul nu va avea dreptul la plata dividendelor stabilite ulterior momentului încetării dreptului său.

Secțiunea a 7-a
Darea de seamă anuală

Articolul 842

Obligația privind darea de seamă

Cel puțin o dată pe an administratorul îi va prezenta beneficiarului o dare de seamă a gestiunii sale.

Articolul 843

Conținutul şi auditarea dării de seamă

(1) Darea de seamă trebuie să cuprindă toate informațiile necesare verificării exactității acesteia.
(2) La cererea persoanei interesate, darea de seamă poate fi auditată de către un expert independent.
(3)În cazul în care administratorul se opune auditării, persoana interesată poate să solicite instanței judecătoreşti desemnarea unui expert independent pentru a verifica darea de seamă.

Articolul 844

Darea de seamă în ipoteza în care sunt mai mulți administratori

Dacă sunt mai mulți administratori, aceştia vor întocmi o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile lor au fost repartizate prin lege, prin actul constitutiv sau de către instanța judecătorească, iar această repartizare a fost respectată.

Articolul 845

Examinarea registrelor

Administratorul este obligat să îi permită beneficiarului, în orice moment, examinarea registrelor şi a documentelor justificative ce au legătură cu gestiunea sa.

Capitolul IV
Încetarea administrării
Secțiunea 1
Cauzele de încetare

Articolul 846

Cazurile de încetare

Administrarea încetează:

a)prin stingerea dreptului beneficiarului asupra bunurilor administrate;

b)prin expirarea termenului sau împlinirea condiției stipulate în actul constitutiv;

c)prin îndeplinirea scopului administrării sau prin încetarea cauzei care a dat naştere administrării;

d)prin denunțarea de către beneficiar a actului de desemnare, ca urmare a solicitării comunicate administratorului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, de a restitui bunurile de îndată;

e)prin înlocuirea administratorului de către beneficiar sau de către instanța judecătorească, la cererea altei persoane interesate;

f)prin decesul, instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale cu privire la administrator, renunțarea administratorului ori supunerea acestuia la procedura insolvenței;

La data de 18-08-2022 Litera f) din Articolul 846 , Sectiunea 1 , Capitolul IV , Titlul V , Cartea a III-a a fost modificată de Punctul 58, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

g)prin instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale cu privire la beneficiar sau supunerea acestuia la procedura insolvenței, în măsura în care aceasta afectează bunurile administrate.

La data de 18-08-2022 Litera g) din Articolul 846 , Sectiunea 1 , Capitolul IV , Titlul V , Cartea a III-a a fost modificată de Punctul 58, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 847

Notificarea renunțării

(1) Administratorul poate renunța la atribuțiile sale, pe baza notificării adresate, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, beneficiarului şi, după caz, celorlalți administratori sau persoanei împuternicite să desemneze un înlocuitor.

(2) Notificarea va cuprinde un termen de preaviz rezonabil, care să îi permită beneficiarului să numească un alt administrator sau să preia el însuşi administrarea bunurilor. În caz contrar, administratorul va repara prejudiciul cauzat prin renunțarea sa intempestivă.

(3) Renunțarea administratorului produce efecte de la data expirării termenului de preaviz.

Articolul 848

Moartea administratorului sau instituirea consilierii judiciare ori a tutelei speciale cu privire la acesta

La data de 18-08-2022 Denumirea marginală a articolului 848 din Sectiunea 1 , Capitolul IV , Titlul V , Cartea a III-a a fost modificată de Punctul 59, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(1) Moartea sau instituirea consilierii judiciare ori a tutelei speciale cu privire la administrator va fi comunicată beneficiarului şi, după caz, celorlalți administratori de către moştenitorii acestuia sau executorul testamentar ori de către tutorele administratorului.

La data de 18-08-2022 Alineatul (1) din Articolul 848 , Sectiunea 1 , Capitolul IV , Titlul V , Cartea a III-a a fost modificat de Punctul 59, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2) Moştenitorii, executorul testamentar şi tutorele, după caz, sunt obligați să întreprindă, în privința oricărei afaceri începute, orice măsură imediată care este necesară pentru prevenirea producerii unei pierderi, precum şi să dea socoteală şi să predea bunurile către persoana îndreptățită.

Articolul 849

Obligațiile asumate ulterior încetării administrării

(1) Obligațiile asumate față de terți, ulterior încetării administrării, de un administrator de bună-credință sunt pe deplin valabile şi îl obligă pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul obligațiilor asumate de administrator ulterior încetării administrării, atunci când aceasta este o consecință necesară sau o măsură necesară pentru prevenirea pierderilor.

(3) Beneficiarul sau fiduciarul este de asemenea ținut de obligațiile asumate față de terții care nu au cunoscut faptul încetării administrării.

(4) Fiduciarul răspunde numai în limitele activului masei patrimoniale fiduciare.

Secțiunea a 2-a
Darea de seamă şi predarea bunurilor

Articolul 850

Darea de seamă finală

(1) La încetarea raporturilor de administrare, administratorul va prezenta o dare de seamă finală beneficiarului şi, după caz, administratorului înlocuitor sau celorlalți administratori. În cazul încetării simultane a raporturilor de administrare ale mai multor administratori, aceştia vor prezenta o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile acestora sunt separate.

(2) Darea de seamă va cuprinde toate datele necesare pentru a permite verificarea exactității sale. Registrele şi celelalte documente justificative vor putea fi consultate de persoanele interesate.

(3) Acceptarea dării de seamă de către beneficiar îl descarcă pe administrator.

Articolul 851

Descărcarea judiciară de gestiune

(1)În cazul în care oricare dintre beneficiari nu acceptă darea de seamă, administratorul poate cere instanței judecătoreşti să o încuviințeze.

(2) Ori de câte ori se consideră necesar, instanța judecătorească va dispune efectuarea unei expertize de specialitate.

Articolul 852

Locul predării bunurilor

În lipsa unei stipulații contrare, administratorul predă bunurile administrate la locul unde se găsesc acestea.

Articolul 853

Întinderea obligației de restituire

(1) Administratorul este obligat să predea tot ce a primit în exercitarea atribuțiilor sale, chiar dacă plata primită de la terț este nedatorată beneficiarului sau, după caz, fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) Administratorul este, de asemenea, obligat să restituie orice profit sau orice alt avantaj patrimonial realizat în folos personal prin utilizarea, fără permisiune, a datelor şi a informațiilor obținute în virtutea calității sale.

(3) Administratorul care a folosit, fără permisiune, un bun este obligat să îl indemnizeze pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare cu echivalentul folosinței bunului.

Articolul 854

Suportarea cheltuielilor administrării

(1) Cheltuielile administrării, inclusiv cele ocazionate de prezentarea dării de seamă şi de predarea bunurilor, sunt în sarcina beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2)În cazul renunțării, denunțării actului de desemnare sau al înlocuirii administratorului, beneficiarul ori fiduciarul, în contul masei patrimoniale fiduciare, are în sarcină, pe lângă cheltuielile menționate la alin. (1), şi plata remunerației cuvenite administratorului în raport cu durata activității sale.

Articolul 855

Data curgerii dobânzilor

(1) Administratorul datorează dobânzi asupra soldului de la data acceptării ori a încuviințării judiciare a dării de seamă sau, după caz, de la data notificării prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin orice alt mijloc prevăzut de lege.

(2) Beneficiarul sau fiduciarul, pentru masa patrimonială fiduciară, datorează dobânzi pentru sumele cuvenite administratorului doar de la punerea în întârziere potrivit alin. (1).

Articolul 856

Deducerea remunerației

(1) Administratorul poate deduce din soldul administrării remunerația care îi este datorată de beneficiar sau de fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare, pentru activitatea sa.

(2) Administratorul are drept de retenție asupra bunului administrat până la plata integrală a datoriei față de el.

Articolul 857

Solidaritatea beneficiarilor

În caz de pluralitate de beneficiari, aceştia sunt ținuți solidar la îndeplinirea obligațiilor față de administrator.

Titlul VI
Proprietatea publică
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 858

Definiția dreptului de proprietate publică

Proprietatea publică este dreptul de proprietate ce aparține statului sau unei unități administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz ori de interes public, cu condiția să fie dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Articolul 859

Obiectul proprietății publice. Delimitarea de domeniul privat

(1) Constituie obiect exclusiv al proprietății publice bogățiile de interes public ale subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice şi ale platoului continental, precum şi alte bunuri stabilite prin lege organică.

(2) Celelalte bunuri care aparțin statului ori unităților administrativ-teritoriale fac parte, după caz, din domeniul public sau din domeniul privat al acestora, însă numai dacă au fost, la rândul lor, dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Articolul 860

Domeniul public național, județean şi local

(1) Bunurile proprietate publică fac parte din domeniul public național, județean sau, după caz, local.

(2) Delimitarea dintre domeniul public național, județean şi local se face în condițiile legii.

(3) Bunurile care formează obiectul exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale potrivit unei legi organice nu pot fi trecute din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale sau invers decât ca urmare a modificării legii organice. În celelalte cazuri, trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale şi invers se face în condițiile legii.

Articolul 861

Caracterele dreptului de proprietate publică

(1) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile, imprescriptibile şi insesizabile.

(2) Proprietatea asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz şi nu poate fi dobândită de terţi prin uzucapiune sau, după caz, prin posesia de bună-credinţă asupra bunurilor mobile.

(3)În condiţiile legii, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare sau în folosinţă şi pot fi concesionate ori închiriate.

Articolul 862

Limitele exercitării dreptului de proprietate publică

(1) Dreptul de proprietate publică este susceptibil de orice limite reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privată, în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public căruia îi sunt destinate bunurile afectate.

(2) Incompatibilitatea se constată prin acordul dintre titularul proprietăţii publice şi persoana interesată sau, în caz de divergenţă, pe cale judecătorească.

(3)În aceste cazuri, persoana interesată are dreptul la o justă şi promptă despăgubire din partea titularului proprietăţii publice.

Articolul 863

Cazurile de dobândire a dreptului de proprietate publică

Dreptul de proprietate publică se dobândeşte:

a)prin achiziţie publică, efectuată în condiţiile legii;

b)prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, în condiţiile legii;

c)prin donaţie sau legat, acceptat în condiţiile legii, dacă bunul, prin natura lui sau prin voinţa dispunătorului, devine de uz ori de interes public;

d)prin convenţie cu titlu oneros, dacă bunul, prin natura lui sau prin voinţa dobânditorului, devine de uz ori de interes public;

e)prin transferul unui bun din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia sau din domeniul privat al unei unităţi administrativ-teritoriale în domeniul public al acesteia, în condiţiile legii;

f)prin alte moduri stabilite de lege.

Articolul 864

Stingerea dreptului de proprietate publică

Dreptul de proprietate publică se stinge dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat, dacă a încetat uzul sau interesul public, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

Articolul 865

Apărarea dreptului de proprietate publică

(1) Obligaţia apărării în justiţie a proprietăţii publice revine titularului.

(2) Titularii drepturilor corespunzătoare proprietăţii publice sunt obligaţi:

a)să îl informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică;

b)să îl introducă în proces pe titularul dreptului de proprietate publică, în condiţiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

(3) Dispoziţiile art. 563 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul II
Drepturile reale corespunzătoare proprietăţii publice
Secţiunea 1
Dispoziţii generale

Articolul 866

Drepturile reale corespunzătoare proprietăţii publice

Drepturile reale corespunzătoare proprietăţii publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune şi dreptul de folosinţă cu titlu gratuit.

Secţiunea a 2-a

Dreptul de administrare

Articolul 867

Constituirea dreptului de administrare

(1) Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean sau, după caz, a consiliului local.

(2) Autoritățile prevăzute la alin. (1) controlează modul de exercitare a dreptului de administrare.

Articolul 868

Exercitarea dreptului de administrare

(1) Dreptul de administrare aparține regiilor autonome sau, după caz, autorităților administrației publice centrale sau locale şi altor instituții publice de interes național, județean ori local.

(2) Titularul dreptului de administrare poate folosi şi dispune de bunul dat în administrare în condițiile stabilite de lege şi, dacă este cazul, de actul de constituire.

Articolul 869

Stingerea dreptului de administrare

Dreptul de administrare încetează odată cu încetarea dreptului de proprietate publică sau prin actul de revocare emis, în condițiile legii, dacă interesul public o impune, de organul care l-a constituit.

Articolul 870

Apărarea dreptului de administrare

(1) Apărarea în justiție a dreptului de administrare revine titularului dreptului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 3-a
Dreptul de concesiune

Articolul 871

Conținutul dreptului de concesiune

(1) Concesionarul are dreptul şi, în acelaşi timp, obligația de exploatare a bunului, în schimbul unei redevențe şi pentru o durată determinată, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege şi a contractului de concesiune.

(2) Calitatea de concesionar o poate avea orice persoană fizică sau persoană juridică.

(3) Procedura de concesionare, precum şi încheierea, executarea şi încetarea contractului de concesiune sunt supuse condițiilor prevăzute de lege.

Articolul 872

Exercitarea dreptului de concesiune

(1) Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului. Cu toate acestea, sub sancțiunea nulității absolute, concesionarul nu poate înstrăina şi nici greva bunul dat în concesiune sau, după caz, bunurile destinate ori rezultate din realizarea concesiunii şi care trebuie, potrivit legii sau actului constitutiv, să fie predate concedentului la încetarea, din orice motive, a concesiunii.

(2) Fructele, precum şi, în limitele prevăzute de lege şi în actul de constituire, productele bunului concesionat revin concesionarului.

(3)În toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusă controlului din partea concedentului, în condițiile legii şi ale contractului de concesiune.

Articolul 873

Apărarea dreptului de concesiune

(1) Apărarea în justiție a dreptului de concesiune revine concesionarului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 4-a
Dreptul de folosință cu titlu gratuit

Articolul 874

Conținutul şi limitele dreptului de folosință cu titlu gratuit

(1) Dreptul de folosință asupra bunurilor proprietate publică se acordă, cu titlu gratuit, pe termen limitat, în favoarea instituțiilor de utilitate publică.
(2)În lipsa unor dispoziții contrare în actul de constituire, titularul nu beneficiază de fructele civile ale bunului.
(3) Dispozițiile privind constituirea şi încetarea dreptului de administrare se aplică în mod corespunzător.

Articolul 875

Apărarea dreptului de folosință cu titlu gratuit

(1) Apărarea în justiție a dreptului de folosință cu titlu gratuit revine titularului dreptului.
(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Titlul VII
Cartea funciară
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 876

Scopul şi obiectul cărții funciare

(1) Cartea funciară descrie imobilele şi arată drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.
(2)În cazurile prevăzute de lege pot fi înscrise în cartea funciară şi alte drepturi, fapte sau raporturi juridice, dacă au legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.
(3) Prin imobil, în sensul prezentului titlu, se înțelege una sau mai multe parcele de teren alăturate, indiferent de categoria de folosință, cu sau fără construcții, aparținând aceluiaşi proprietar, situate pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale şi care sunt identificate printr-un număr cadastral unic.

Articolul 877

Drepturile tabulare

Drepturile reale imobiliare înscrise în cartea funciară sunt drepturi tabulare. Ele se dobândesc, se modifică şi se sting numai cu respectarea regulilor de carte funciară.

Articolul 878

Obiectul drepturilor tabulare

(1) Obiectul drepturilor tabulare este imobilul, definit la art. 876 alin. (3), care după înscrierea în cartea funciară nu mai poate să fie modificat decât cu respectarea regulilor de carte funciară.
(2) Aceeaşi carte funciară nu poate cuprinde decât un singur imobil.
(3) Mai mulți proprietari nu pot fi înscrişi în aceeaşi carte funciară decât dacă se află în coproprietate pe cote-părți ori în devălmăşie.

Articolul 879

Modificarea imobilului înscris în cartea funciară

(1) Imobilul înscris în cartea funciară se poate modifica prin alipiri, dacă mai multe imobile alăturate se unesc într-un singur imobil sau dacă se adaugă o parte dintr-un imobil la un alt imobil ori, după caz, se măreşte întinderea acestuia.
(2) De asemenea, imobilul înscris în cartea funciară se modifică şi prin dezlipiri, dacă se desparte o parte din imobil sau se micşorează întinderea acestuia.
(3) Alipirea sau dezlipirea unui imobil grevat cu sarcini nu se poate face decât cu consimțământul titularilor acelor sarcini. Refuzul titularilor sarcinilor nu trebuie să fie abuziv, el putând fi cenzurat de către instanța judecătorească.
(4) Dacă însă creditorii ipotecari consimt la alipirea sau, după caz, atât la dezlipirea, cât şi la alipirea imobilului grevat la un alt imobil, în lipsă de convenție contrară, ipotecile vor lua rang după cele ce grevează imobilul la care s-a făcut alipirea.
(5) Operațiunile de modificare a imobilului înscris în cartea funciară, prin alipiri sau dezlipiri, au caracter material şi nu implică niciun transfer de proprietate.

Articolul 880

Înscrierile în caz de alipire sau dezlipire

(1)În caz de alipire sau dezlipire, imobilele rezultate se vor transcrie în cărți funciare noi, cu menționarea noului număr cadastral pentru fiecare imobil, iar cartea funciară sau, după caz, vechile cărți funciare se vor închide, fără a se mai putea redeschide pentru alte înscrieri.
(2)Dacă întregul imobil înscris în cartea funciară a fost transcris, aceasta se va închide şi nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Articolul 881

Felurile înscrierilor

(1)Înscrierile sunt de 3 feluri: intabularea, înscrierea provizorie şi notarea.
(2)Intabularea şi înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea altor drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.
(3)Înscrierea provizorie şi notarea se fac numai în cazurile anume prevăzute de lege.

Articolul 882

Înscrierea drepturilor reale afectate de modalități

(1)Drepturile reale sub condiție suspensivă sau rezolutorie nu se intabulează. Ele se pot însă înscrie provizoriu.
(2)Termenul extinctiv sau sarcina liberalității se va putea arăta atât în cuprinsul intabulării, cât şi al înscrierii provizorii.

Articolul 883

Cercetarea cărții funciare

(1)Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta orice carte funciară, precum şi celelalte documente cu care aceasta se întregeşte, potrivit legii. Mapa cu înscrisurile care au stat la baza efectuării înscrierilor în cartea funciară poate fi consultată de orice persoană interesată, cu respectarea dispozițiilor legale cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulație a acestor date.
(2)La cerere, se vor elibera extrase sau copii certificate, conforme cu exemplarul original aflat în arhivă.
(3)Nimeni nu va putea invoca faptul că nu a avut cunoştință de existența vreunei înscrieri efectuate în cartea funciară sau, după caz, a unei cereri de înscriere înregistrate la biroul de cadastru şi publicitate imobiliară.

Articolul 884

Procedura de înscriere

Procedura de înscriere în cartea funciară se va stabili prin lege specială.

Capitolul II
Înscrierea drepturilor tabulare

Articolul 885

Dobândirea şi stingerea drepturilor reale asupra imobilelor

(1)Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în cartea funciară se dobândesc, atât între părți, cât şi față de terți, numai prin înscrierea lor în cartea funciară, pe baza actului sau faptului care a justificat înscrierea.
(2)Drepturile reale se vor pierde sau stinge numai prin radierea lor din cartea funciară, cu consimțământul titularului, dat prin înscris autentic notarial. Acest consimțământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, prin încetarea existenței juridice a titularului, dacă acesta era o persoană juridică.
(3)Dacă dreptul ce urmează să fie radiat este grevat în folosul unei terțe persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege.
(4)Hotărârea judecătorească definitivă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autorității administrative va înlocui acordul de voință sau, după caz, consimțământul titularului.

Articolul 886

Modificarea drepturilor reale asupra imobilelor

Modificarea unui drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea sau stingerea drepturilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Articolul 887

Dobândirea unor drepturi reale fără înscriere

(1) Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din moştenire, accesiune naturală, vânzare silită, expropriere pentru cauză de utilitate publică, precum şi în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, în cazul vânzării silite, dacă urmărirea imobilului nu a fost în prealabil notată în cartea funciară, drepturile reale astfel dobândite nu vor putea fi opuse terților dobânditori de bună-credință.

(3)În cazurile prevăzute la alin. (1), titularul drepturilor astfel dobândite nu va putea însă dispune de ele prin cartea funciară decât după ce s-a făcut înscrierea.

Articolul 888

Condiții de înscriere

Înscrierea în cartea funciară se efectuează în baza înscrisului autentic notarial, a hotărârii judecătoreşti rămase definitivă, a certificatului de moştenitor sau în baza unui alt act emis de autoritățile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta.

Articolul 889

Renunțarea la dreptul de proprietate

(1) Proprietarul poate renunța la dreptul său printr-o declarație autentică notarială înregistrată la biroul de cadastru şi publicitate imobiliară pentru a se înscrie radierea dreptului.

(2)În acest caz, comuna, oraşul sau municipiul, după caz, poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, în baza hotărârii consiliului local, cu respectarea dispozițiilor legale privind transferul drepturilor reale imobiliare, dacă o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii.

(3)În situația bunurilor grevate de sarcini reale, unitatea administrativ-teritorială care a preluat bunul este ținută în limita valorii bunului.

Articolul 890

Data producerii efectelor înscrierilor

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, înscrierile în cartea funciară îşi vor produce efectele de la data înregistrării cererilor, ținându-se însă cont de data, ora şi minutul înregistrării acestora în toate cazurile în care cererea a fost depusă personal, prin mandatar ori notar public sau, după caz, comunicată prin telefax, poştă electronică ori prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului şi confirmarea primirii cererii de înscriere cu toate documentele justificative.

(2)În cazul drepturilor de ipotecă, ordinea înregistrării cererilor va determina şi rangul acestora.

(3) Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeaşi zi prin poştă sau curier, drepturile de ipotecă vor avea acelaşi rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanța să se pronunțe, la cererea oricărei persoane interesate, asupra rangului şi, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

(4)În cazul în care două sau mai multe drepturi au primit provizoriu rang egal, potrivit dispozițiilor alin. (3), va fi preferat, indiferent de data certă a titlurilor aflate în concurs, cel care a fost pus în posesia bunului sau, după caz, cel față de care debitorul şi-a executat cel dintâi obligațiile ce îi incumbă, cu excepția drepturilor de ipotecă care vor avea acelaşi rang. În situația în care niciunul din dobânditori n-a fost pus în posesia bunului sau, după caz, debitorul nu şi-a executat obligațiile față de niciunul dintre ei, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanța de judecată în temeiul dispozițiilor prezentului articol.

(5) Dispozițiile alin. (3) şi (4) se aplică şi atunci când, în aceeaşi zi, o cerere de înscriere a fost depusă ori comunicată în condițiile alin. (1), iar alta primită prin poştă sau curier.

Articolul 891

Conflictul dintre terții dobânditori de la un autor comun

În cazul în care două sau mai multe persoane au fost îndreptățite să dobândească, prin acte încheiate cu acelaşi autor, drepturi asupra aceluiaşi imobil care se exclud reciproc, cel care şi-a înscris primul dreptul va fi socotit titularul dreptului tabular, indiferent de data titlului în temeiul căruia s-a săvârşit înscrierea în cartea funciară.

Articolul 892

Situația terțului dobânditor de rea-credință

(1) Cel care a fost îndreptățit, printr-un act juridic valabil încheiat, să înscrie un drept real în folosul său poate cere radierea din cartea funciară a unui drept concurent sau, după caz, acordarea de rang preferențial față de înscrierea efectuată de altă persoană, însă numai dacă sunt întrunite următoarele 3 condiții:
a)actul juridic în temeiul căruia se solicită radierea sau acordarea rangului preferențial să fie anterior aceluia în baza căruia terțul şi-a înscris dreptul;
b)dreptul reclamantului şi cel al terțului dobânditor să provină de la un autor comun;
c)înscrierea dreptului în folosul reclamantului să fi fost împiedicată de terțul dobânditor prin violență sau viclenie, după caz.
(2) Radierea sau acordarea rangului preferențial poate fi cerută şi dacă violența ori viclenia a provenit de la o altă persoană decât terțul dobânditor, dar numai dacă acesta din urmă a cunoscut sau, după caz, trebuia să cunoască această împrejurare la data încheierii contractului în baza căruia a dobândit dreptul intabulat în folosul său.
(3) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către terț a dreptului în folosul său.

Articolul 893

Persoanele împotriva cărora se poate face înscrierea drepturilor tabulare

Înscrierea unui drept real se poate efectua numai:
a)împotriva aceluia care, la data înregistrării cererii, este înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută;
b)împotriva aceluia care, înainte de a fi fost înscris, şi-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Articolul 894

Înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive

În cazul în care un drept supus înscrierii în cartea funciară a făcut obiectul unor cesiuni succesive fără ca înscrierile să fi fost efectuate, cel din urmă îndreptățit nu va putea cere înscrierea dreptului în folosul său decât dacă solicită, odată cu înscrierea acestuia, şi înscrierea dobândirilor succesive anterioare pe care le va dovedi cu înscrisuri originale sau copii legalizate, după caz.

Articolul 895

Înscrierile întemeiate pe obligațiile defunctului

Înscrierile întemeiate pe obligațiile defunctului se vor putea săvârşi şi după ce dreptul a fost înscris pe numele moştenitorului, însă numai în măsura în care moştenitorul este ținut de aceste obligații.

Articolul 896

Acțiunea în prestație tabulară

(1)În cazurile în care cel obligat să transmită, să constituie ori să modifice în folosul altuia un drept real asupra unui imobil nu îşi execută obligațiile necesare pentru înscrierea în cartea funciară, se va putea cere instanței judecătoreşti să dispună înscrierea; dreptul la acțiune este prescriptibil în condițiile legii.
(2) Dacă acțiunea în prestație tabulară a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească se va înscrie, din oficiu, şi împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare.

Articolul 897

Efectele acțiunii în prestație tabulară față de terțul dobânditor de rea-credință

(1) Acțiunea în prestație tabulară se va putea îndrepta şi împotriva terțului dobânditor înscris anterior în cartea funciară, dacă actul juridic invocat de reclamant este anterior celui în temeiul căruia a fost înscris dreptul terțului dobânditor, iar acesta a fost de rea-credință la data încheierii actului.
(2) Dreptul la acțiune împotriva terțului se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către acesta a dreptului în folosul său, cu excepția cazului în care dreptul la acțiune al reclamantului contra antecesorului tabular s-a prescris mai înainte.

Articolul 898

Înscrierea provizorie

În afara altor cazuri prevăzute de lege, înscrierea provizorie în cartea funciară se va putea cere:

1. dacă dreptul real dobândit este afectat de o condiție suspensivă ori rezolutorie sau dacă privește ori grevează o construcție viitoare; în cazul înscrierii provizorii având ca obiect o construcție viitoare, justificarea acesteia se face în condițiile legii;
2. dacă, în temeiul unei hotărâri care nu este încă definitivă, partea căzută în pretenții a fost obligată la strămutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administrează bunurile unei alte persoane a fost obligat să dea o garanție ipotecară;
3. dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca;
4. dacă se dobândește un drept tabular înscris provizoriu;
5. dacă ambele părți consimt doar pentru efectuarea unei înscrieri provizorii.

Articolul 899

Efectele înscrierii provizorii

(1)Înscrierea provizorie are ca efect dobândirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data înregistrării cererii, sub condiția şi în măsura justificării ei.
(2) Justificarea unei înscrieri provizorii se face cu consimțământul celui împotriva căruia s-a efectuat înscrierea provizorie, dat în formă autentică, sau în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În acest din urmă caz, dispozițiile art. 896 şi 897 se aplică, în mod corespunzător, şi acțiunii în justificare tabulară.
(3) Justificarea radierii dreptului de ipotecă se face în temeiul hotărârii judecătorești de validare rămase definitivă, al consimțământului creditorului dat în formă autentică, al procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc prin care se constată acceptarea plății sau, după caz, al încheierii întocmite de acesta prin care se constată efectuarea plății, rămasă definitivă.
(4) Justificarea unei înscrieri provizorii îşi întinde efectul asupra tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei; nejustificarea unei înscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei şi a tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei.

Articolul 900

Prezumția existenței sau inexistenței unui drept tabular

(1) Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei.
(2) Dacă un drept real s-a radiat din cartea funciară, se prezumă că acel drept nu există.
(3) Dovada contrară se poate face numai în cazurile prevăzute la art. 887, precum şi pe calea acțiunii în rectificare.

Articolul 901

Dobândirea cu bună-credință a unui drept tabular

(1) Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, oricine a dobândit cu bună-credință vreun drept real înscris în cartea funciară, în temeiul unui act juridic cu titlu oneros, va fi socotit titularul dreptului înscris în folosul său, chiar dacă, la cererea adevăratului titular, dreptul autorului său este radiat din cartea funciară.
(2) Terțul dobânditor este considerat de bună-credință numai dacă, la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său, sunt îndeplinite următoarele condiții:
a)nu a fost înregistrată nicio acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare;
b)din cuprinsul cărții funciare nu rezultă nicio cauză care să justifice rectificarea acesteia în favoarea altei persoane; şi
c)nu a cunoscut, pe altă cale, inexactitatea cuprinsului cărții funciare.
(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile şi terțului care a dobândit cu bună-credință un drept de ipotecă în temeiul unui act juridic încheiat cu titularul de carte funciară ori cu succesorul său în drepturi, după caz.
(4) Dispozițiile prezentului articol nu pot fi însă opuse de o parte contractantă celeilalte şi nici de succesorii lor universali sau cu titlu universal, după caz.

Capitolul III
Notarea unor drepturi, fapte şi raporturi juridice

Articolul 902

Actele sau faptele supuse notării

(1) Drepturile, faptele sau alte raporturi juridice prevăzute la art. 876 alin. (2) devin opozabile terților persoane exclusiv prin notare, dacă nu se dovedește că au fost cunoscute pe altă cale, în afara cazului în care din lege rezultă că simpla cunoaștere a acestora nu este suficientă pentru a suplini lipsa de publicitate. În caz de conflict de drepturi care provin de la un autor comun, dispozițiile art. 890-892, 896 și 897 se aplică în mod corespunzător.
(2)În afara altor cazuri prevăzute de lege, sunt supuse notării în cartea funciară:
1. instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale, prelungirea, înlocuirea, încetarea și ridicarea acestor măsuri;

La data de 18-08-2022 Punctul 1. din Articolul 902 , Capitolul III , Titlul VII , Cartea a III-a a fost modificat de Punctul 60, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

2. cererea de declarare a morții unei persoane fizice, hotărârea judecătorească de declarare a morții și cererea de anulare sau de rectificare a hotărârii judecătorești de declarare a morții;
3. calitatea de bun comun a unui imobil;
4. convenția matrimonială, precum și modificarea sau, după caz, înlocuirea ei;
5. destinația unui imobil de locuință a familiei;
6. locațiunea și cesiunea de venituri;
7. aportul de folosință la capitalul social al unei societăți;
8. interdicția convențională de înstrăinare sau de grevare a unui drept înscris;
9. vânzarea făcută cu rezerva dreptului de proprietate;
10. dreptul de a revoca sau denunța unilateral contractul;
11. pactul comisoriu și declarația de rezoluțiune sau de reziliere unilaterală a contractului;
12. antecontractul și pactul de opțiune;
13. dreptul de preempțiune născut din convenții;
14. intenția de a înstrăina sau de a ipoteca;
15. schimbarea rangului ipotecii, poprirea, gajul sau constituirea altei garanții reale asupra creanței ipotecare;
16. deschiderea procedurii insolvenței, ridicarea dreptului de administrare al debitorului supus acestei măsuri, precum și închiderea acestei proceduri;
17. sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
18. acțiunea în prestație tabulară, acțiunea în justificare și acțiunea în rectificare;
19. acțiunile pentru apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funciară, acțiunea în partaj, acțiunile în desființarea actului juridic pentru nulitate, rezoluțiune ori alte cauze de ineficacitate, acțiunea revocatorie, precum și orice alte acțiuni privitoare la alte drepturi, fapte, alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise;
20. punerea în mișcare a acțiunii penale pentru o înscriere în cartea funciară săvârșită printr-o faptă prevăzută de legea penală.
(3)În sensul prezentului articol, prin terți se înțelege orice persoană care a dobândit un drept real sau un alt drept în legătură cu imobilul înscris în cartea funciară.

Articolul 903

Actele sau faptele care pot fi notate în cartea funciară

Se vor putea nota în cartea funciară, fără însă ca opozabilitatea față de terți să depindă de această înscriere:
1. incapacitatea sau restrângerea, prin efectul legii, a capacității de exercițiu ori de folosință;
2. declarația de utilitate publică în vederea exproprierii unui imobil;
3. orice alte fapte sau raporturi juridice care au legătură cu imobilul și care sunt prevăzute în acest scop de lege.

Articolul 904

Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca

(1) Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau de a ipoteca în folosul unei anumite persoane să fie notată, arătând în acest din urmă caz și suma ce corespunde obligației garantate.

(2) Dacă înstrăinarea sau ipotecarea se realizează în termen de 3 luni de la notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca, dreptul înscris va avea rangul notării.

Articolul 905

Pierderea efectului notării

(1) Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca își pierde efectul prin trecerea unui termen de 3 luni de la data înregistrării cererii.

(2) Anul, luna și ziua în care notarea își pierde efectul vor fi menționate atât în notare, cât și în încheierea ce a dispus-o.

Articolul 906

Notarea antecontractelor și a pactelor de opțiune

(1) Promisiunea de a încheia un contract având ca obiect dreptul de proprietate asupra imobilului sau un alt drept în legătură cu acesta se poate nota în cartea funciară, dacă promitentul este înscris în cartea funciară ca titularul dreptului care face obiectul promisiunii, iar antecontractul, sub sancțiunea respingerii cererii de notare, prevede termenul în care urmează a fi încheiat contractul. Notarea se poate efectua oricând în termenul stipulat în antecontract pentru executarea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la expirarea lui.

(2) Promisiunea se va putea radia, dacă cel îndreptățit nu a cerut instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, în termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru încheierea lui sau dacă, între timp, imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terț care nu este ținut să răspundă de obligațiile promitentului.

(3) Radierea se va dispune din oficiu, dacă, până la expirarea termenului de 6 luni prevăzut la alin. (2), n-a fost cerută înscrierea dreptului care a făcut obiectul promisiunii, cu excepția cazului când cel îndreptățit a cerut notarea în cartea funciară a acțiunii prevăzute la alin. (2). De asemenea, promisiunea se va radia din oficiu în toate cazurile când, până la încheierea contractului amintit mai sus ori până la soluționarea definitivă a acțiunii prevăzute la alin. (2), imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terț care nu este ținut să răspundă de obligațiile promitentului.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică prin asemănare și pactelor de opțiune notate în cartea funciară. În aceste cazuri, dacă, până la expirarea termenului stipulat în contract pentru exercitarea opțiunii, beneficiarul pactului nu solicită, în baza declarației de opțiune și a dovezii comunicării sale către cealaltă parte, intabularea dreptului ce urmează a fi dobândit, se va dispune din oficiu radierea pactului înscris în folosul său.

Capitolul IV
Rectificarea înscrierilor de carte funciară

Articolul 907

Noțiune

(1)Când o înscriere făcută în cartea funciară nu corespunde cu situația juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia.

(2) Prin rectificare se înțelege radierea, îndreptarea sau corectarea oricărei înscrieri inexacte efectuate în cartea funciară.

(3) Situația juridică reală trebuie să rezulte dintr-o recunoaștere făcută de titularul înscrierii a cărei rectificare se solicită, prin declarație dată în formă autentică notarială, ori dintr-o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată împotriva acestuia, prin care s-a admis acțiunea de fond. Acțiunea de fond poate fi, după caz, o acțiune în anulare, rezoluțiune, reducțiune sau orice altă acțiune întemeiată pe o cauză de ineficacitate a actului juridic.

Articolul 908

Rectificarea intabulării sau înscrierii provizorii

(1) Orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii, dacă:

1. înscrierea sau încheierea nu este valabilă ori actul în temeiul căruia a fost efectuată înscrierea a fost desființat, în condițiile legii, pentru cauze ori motive anterioare sau concomitente încheierii ori, după caz, emiterii lui;

2. dreptul înscris a fost greșit calificat;

3. nu mai sunt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea;
4. înscrierea în cartea funciară nu mai este, din orice alte motive, în concordanță cu situația juridică reală a imobilului.
(2) Rectificarea înscrierilor în cartea funciară se poate face fie pe cale amiabilă, prin declarația autentică notarială a titularului dreptului ce urmează a fi radiat sau modificat, fie, în caz de litigiu, prin hotărâre judecătorească definitivă.
(3)Când dreptul înscris în cartea funciară urmează a fi rectificat, titularul lui este obligat să predea celui îndreptățit, odată cu consimțământul dat în formă autentică notarială pentru efectuarea rectificării, şi înscrisurile necesare, iar în caz contrar, persoana interesată va putea solicita instanței să dispună înscrierea în cartea funciară. În acest din urmă caz, hotărârea instanței de judecată va suplini consimțământul la înscriere al părții care are obligația de a preda înscrisurile necesare rectificării.
(4) Acțiunea în rectificare poate fi introdusă concomitent sau separat, după ce a fost admisă acțiunea de fond, când este cazul. Ea poate fi formulată atât împotriva dobânditorului nemijlocit, cât şi împotriva terților dobânditori, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, în condițiile prevăzute la art. 909, cu excepția acțiunii întemeiate pe dispozițiile alin. (1) pct. 3 şi 4, care nu poate fi pornită împotriva terților care şi-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință şi printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare.

Articolul 909

Termenele de exercitare a acțiunii în rectificare

(1) Sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare este imprescriptibilă față de dobânditorul nemijlocit, precum şi față de terțul care a dobândit cu rea-credință dreptul înscris în folosul său. Dacă acțiunea de fond introdusă pe cale separată a fost admisă, acțiunea în rectificare este, de asemenea, imprescriptibilă atât împotriva celor care au fost chemați în judecată, cât şi împotriva terților care au dobândit un drept real după ce acțiunea de fond a fost notată în cartea funciară.
(2) Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat cu titlu particular, acțiunea în rectificare, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea de fond, nu se va putea introduce decât în termen de 5 ani, socotiți de la înregistrarea cererii lor de înscriere.
(3) De asemenea, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare, întemeiată exclusiv pe dispozițiile art. 908 alin. (1) pct. 1 şi 2, se va putea îndrepta şi împotriva terțelor persoane care şi-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință şi printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În aceste cazuri, termenul va fi de 3 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către dobânditorul nemijlocit al dreptului a cărui rectificare se cere, cu excepția cazului când încheierea, prin care s-a ordonat înscrierea care face obiectul acțiunii în rectificare, a fost comunicată celui îndreptățit, caz în care termenul va fi de un an de la comunicarea acesteia.
(4) Termenele prevăzute la alin. (2) şi (3) sunt termene de decădere.

Articolul 910

Efectele admiterii acțiunii în rectificare

(1) Hotărârea prin care se admite rectificarea unei înscrieri nu va aduce atingere drepturilor înscrise în folosul celor care nu au fost părți în cauză.
(2) Dacă însă acțiunea în rectificare a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească de admitere se va înscrie, din oficiu, şi împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare, care se va radia odată cu dreptul autorului lor.

Articolul 911

Rectificarea notării în cartea funciară

(1)În lipsa consimțământul titularului, orice persoană interesată va putea cere rectificarea unei notări în cazurile prevăzute la art. 908, precum şi ori de câte ori, din alte cauze, notarea nu este sau a încetat să fie exactă.

(2) Rectificarea se va încuviința în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive; dreptul la acțiune este imprescriptibil.
(3) Dispozițiile art. 910 rămân aplicabile.

Articolul 912

Radierea drepturilor condiționale

(1) Dreptul afectat de o condiție suspensivă se va radia din oficiu, dacă nu se dovedeşte îndeplinirea condiției care afectează dreptul, în termen de 5 ani de la înscriere.
(2) Tot astfel se va radia condiția rezolutorie, dacă nu s-a cerut, în temeiul ei, radierea dreptului înscris sub o asemenea modalitate, timp de 10 ani de la înscriere.

Articolul 913

Îndreptarea erorilor materiale

Erorile materiale săvârşite cu prilejul înscrierilor efectuate în cartea funciară, altele decât cele care constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta la cerere sau din oficiu. Dispozițiile art. 909-911 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 914

Modificarea descrierii imobilului

Proprietarul imobilului înscris în cartea funciară va putea cere oricând modificarea mențiunilor din cartea funciară privitoare la descrierea, destinația sau suprafața acestuia, în condițiile legii.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 8/2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 219 din 16 martie 2023.

Articolul 915

Răspunderea pentru ținerea defectuoasă a cărții funciare

(1) Cel prejudiciat printr-o faptă săvârşită, chiar din culpă, în păstrarea şi administrarea cărții funciare va putea cere obligarea, în solidar, la plata de despăgubiri a oficiului teritorial de cadastru şi publicitate imobiliară de la locul situării imobilului şi a persoanei răspunzătoare de prejudiciul astfel cauzat, dacă prejudiciul nu a putut fi înlăturat, în tot sau în parte, prin exercitarea acțiunilor şi căilor de atac prevăzute de lege.
(2) Dreptul la acțiune se prescrie într-un termen de un an, socotit din ziua în care cel vătămat a cunoscut faptul păgubitor, însă nu mai târziu de 3 ani de la data când s-a săvârşit fapta prin care s-a cauzat prejudiciul. Prescripția este suspendată prin exercitarea acțiunilor şi căilor de atac prevăzute de lege pentru înlăturarea efectelor faptei păgubitoare.

Titlul VIII
Posesia
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 916

Noțiune

(1) Posesia este exercitarea în fapt a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de către persoana care îl stăpâneşte şi care se comportă ca un proprietar.
(2) Dispozițiile prezentului titlu se aplică, în mod corespunzător, şi în privința posesorului care se comportă ca un titular al altui drept real, cu excepția drepturilor reale de garanție.

Articolul 917

Exercitarea posesiei

(1) Posesorul poate exercita prerogativele dreptului de proprietate asupra bunului fie în mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.
(2) Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu şi persoanele juridice exercită posesia prin reprezentantul lor legal.

Articolul 918

Cazurile care nu constituie posesie

(1) Nu constituie posesie stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum:

a)locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;

b)titularul dreptului de superficie, uzufruct, uz, abitație sau servitute, față de nuda proprietate;

c)fiecare coproprietar, în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari;

d)orice altă persoană care, deținând temporar un bun al altuia, este obligată să îl restituie sau care îl stăpâneşte cu îngăduința acestuia.

(2) Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiei numai în cazurile şi limitele prevăzute de lege.

Articolul 919

Prezumția de posesie şi prezumția de proprietate

(1)Până la proba contrară, acela care stăpâneşte bunul este prezumat posesor.

(2) Detenția precară, odată dovedită, este prezumată că se menține până la proba intervertirii sale.

(3)Până la proba contrară, posesorul este considerat proprietar, cu excepția imobilelor înscrise în cartea funciară.

Articolul 920

Intervertirea precarității în posesie

(1) Intervertirea detenției precare în posesie nu se poate face decât în următoarele cazuri:

a)dacă detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât cu proprietarul bunului;

b)dacă detentorul precar săvârşeşte împotriva posesorului acte de rezistență neechivoce în privința intenției sale de a începe să se comporte ca un proprietar; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului;

c)dacă detentorul precar înstrăinează bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu condiția ca dobânditorul să fie de bună-credință.

(2)În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dobânditorul este de bună-credință dacă înscrie dreptul în folosul său întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În celelalte cazuri, este de bună-credință dobânditorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul.

Articolul 921

Încetarea posesiei

Posesia încetează prin:

a)transformarea sa în detenție precară;

b)înstrăinarea bunului;

c)abandonarea bunului mobil sau înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la dreptul de proprietate asupra unui bun imobil;

d)pieirea bunului;

e)trecerea bunului în proprietate publică;

f)înscrierea dreptului de proprietate al comunei, oraşului sau municipiului, după caz, conform art. 889 alin. (2);

g)deposedare, dacă posesorul rămâne lipsit de posesia bunului mai mult de un an.

Capitolul II
Viciile posesiei

Articolul 922

Viciile posesiei

(1)În afara situațiilor prevăzute de lege, nu poate produce efecte juridice decât posesia utilă.

(2) Nu este utilă posesia discontinuă, tulburată sau clandestină. Până la proba contrară, posesia este prezumată a fi utilă.

Articolul 923

Discontinuitatea

Posesia este discontinuă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului.

Articolul 924

Violența

Posesia este tulburată atât timp cât este dobândită sau conservată prin acte de violență, fizică sau morală, care nu au fost provocate de o altă persoană.

Articolul 925

Clandestinitatea

Posesia este clandestină, dacă se exercită astfel încât nu poate fi cunoscută.

Articolul 926

Invocarea viciilor posesiei

(1) Discontinuitatea poate fi opusă posesorului de către orice persoană interesată.

(2) Numai persoana față de care posesia este tulburată sau clandestină poate invoca aceste vicii.

Articolul 927

Încetarea viciilor posesiei

Posesia viciată devine utilă îndată ce viciul încetează.

Capitolul III
Efectele posesiei
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 928

Uzucapiunea şi dobândirea fructelor

În condițiile prezentului capitol, posesorul poate dobândi proprietatea asupra bunului posedat sau, după caz, asupra fructelor produse de acesta.

Articolul 929

Bunurile care nu pot fi uzucapate

Nu pot fi uzucapate bunurile care, înainte sau după intrarea în posesie, au fost declarate prin lege inalienabile.

Secțiunea a 2-a
Uzucapiunea imobiliară

Articolul 930

Uzucapiunea extratabulară

(1) Dreptul de proprietate asupra unui imobil şi dezmembrămintele sale pot fi înscrise în cartea funciară, în temeiul uzucapiunii, în folosul celui care l-a posedat timp de 10 ani, dacă:

a)proprietarul înscris în cartea funciară a decedat ori, după caz, şi-a încetat existența;

b)a fost înscrisă în cartea funciară declarația de renunțare la proprietate;

c)imobilul nu era înscris în nicio carte funciară.

(2)În toate cazurile, uzucapantul poate dobândi dreptul numai dacă şi-a înregistrat cererea de înscriere în cartea funciară înainte ca o terță persoană să îşi fi înregistrat propria cerere de înscriere a dreptului în folosul său, pe baza unei cauze legitime, în cursul sau chiar după împlinirea termenului de uzucapiune.

Articolul 931

Uzucapiunea tabulară

(1) Drepturile celui care a fost înscris, fără cauză legitimă, în cartea funciară, ca proprietar al unui imobil sau titular al unui alt drept real, nu mai pot fi contestate când cel înscris cu bună-credință a posedat imobilul timp de 5 ani după momentul înregistrării cererii de înscriere, dacă posesia sa a fost neviciată.

(2) Este suficient ca buna-credință să existe în momentul înregistrării cererii de înscriere şi în momentul intrării în posesie.

Articolul 932

Curgerea termenului uzucapiunii

(1)În cazurile prevăzute la art. 930 alin. (1) lit. a) şi b), termenul uzucapiunii nu începe să curgă înainte de data decesului sau, după caz, a încetării existenței juridice a proprietarului, respectiv înainte de data înscrierii declarației de renunțare la proprietate, chiar dacă intrarea în posesie s-a produs la o dată anterioară.
(2) Viciile posesiei suspendă cursul uzucapiunii.

Articolul 933

Joncțiunea posesiilor

(1) Fiecare posesor este considerat că începe în persoana sa o nouă posesie, indiferent dacă bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.
(2) Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate să unească propria posesie cu aceea a autorului său.

Articolul 934

Alte dispoziții aplicabile

Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la prescripția extinctivă.

Secțiunea a 3-a
Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință

Articolul 935

Prezumția de titlu de proprietate

Oricine se află la un moment dat în posesia unui bun mobil este prezumat că are un titlu de dobândire a dreptului de proprietate asupra bunului.

Articolul 936

Opozabilitatea față de terți

Cu excepția cazurilor prevăzute de lege, posesia de bună-credință a bunului mobil asigură opozabilitatea față de terți a actelor juridice constitutive sau translative de drepturi reale.

Articolul 937

Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință

(1) Persoana care, cu bună-credință, încheie cu un neproprietar un act translativ de proprietate cu titlu oneros având ca obiect un bun mobil devine proprietarul acelui bun din momentul luării sale în posesie efectivă.
(2) Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de bună-credință, dacă acțiunea este intentată, sub sancțiunea decăderii, în termen de 3 ani de la data la care proprietarul a pierdut stăpânirea materială a bunului.
(3) Dacă bunul pierdut sau furat a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obişnuit bunuri de acelaşi fel ori dacă a fost adjudecat la o licitație publică, iar acțiunea în revendicare a fost introdusă înăuntrul termenului de 3 ani, posesorul de bună-credință poate reține bunul până la indemnizarea sa integrală pentru prețul plătit vânzătorului.
(4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.
(5) Dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător şi în legătură cu dobândirea dreptului de uzufruct şi a dreptului de uz asupra unui bun mobil.

Articolul 938

Buna-credință

(1) Este de bună-credință posesorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a înstrăinătorului.
(2) Buna-credință trebuie să existe la data intrării în posesia efectivă a bunului.

Articolul 939

Dobândirea bunului mobil în temeiul uzucapiunii

Acela care posedă bunul altuia timp de 10 ani, în alte condiții decât cele prevăzute în prezenta secțiune, poate dobândi dreptul de proprietate, în temeiul uzucapiunii. Dispozițiile art. 932 alin. (2), art. 933 şi 934 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 940

Posesia titlurilor la purtător

Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică şi titlurilor la purtător, în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Secțiunea a 4-a
Ocupațiunea

Articolul 941

Dobândirea bunului prin ocupațiune

(1) Posesorul unui lucru mobil care nu aparține nimănui devine proprietarul acestuia, prin ocupațiune, de la data intrării în posesie, însă numai dacă aceasta se face în condițiile legii.

(2) Sunt lucruri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum şi bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, peştele şi resursele acvatice vii din bazinele piscicole naturale, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale şi aromatice şi altele asemenea.

(3) Lucrurile mobile de valoare foarte mică sau foarte deteriorate care sunt lăsate într-un loc public, inclusiv pe un drum public sau într-un mijloc de transport în comun, sunt considerate lucruri abandonate.

Articolul 942

Proprietatea bunului găsit

(1) Bunul mobil pierdut continuă să aparțină proprietarului său.

(2)Găsitorul bunului este obligat ca, în termen de 10 zile, să îl restituie proprietarului ori, dacă acesta nu poate fi cunoscut, să îl predea organului de poliție din localitatea în care a fost găsit. Acesta are obligația de a păstra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile în acest sens dispozițiile privitoare la depozitul necesar.

(3) Organul de poliție va afişa la sediul său şi pe pagina de internet un anunț privitor la pierderea bunului, cu menționarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Articolul 943

Proprietatea asupra bunului găsit în loc public

Dacă bunul a fost găsit într-un loc public, el va fi predat, pe bază de proces-verbal, persoanei care deține un titlu, altul decât titlul de proprietate publică, asupra locului respectiv. În termen de 3 zile de la data preluării bunului pierdut, această persoană este obligată să îl predea, pe bază de proces-verbal, organelor de poliție din localitate. În acelaşi termen, anunțul menționat la art. 942 alin. (3) se va afişa la locul unde a fost găsit bunul.

Articolul 944

Vânzarea bunului găsit

Dacă, datorită împrejurărilor sau naturii bunului, păstrarea sa tinde să îi diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitație publică, conform legii. În acest caz, drepturile şi obligațiile legate de bun se vor exercita în legătură cu prețul obținut în urma vânzării.

Articolul 945

Restituirea bunului găsit către proprietar

(1) Bunul sau prețul obținut din valorificarea lui se va remite proprietarului, dacă acesta îl pretinde, sub sancțiunea decăderii, în termenul prevăzut la art. 942 alin. (2) teza a II-a, însă nu mai înainte de a se achita cheltuielile legate de păstrarea bunului.

(2) De asemenea, în cazul bunurilor cu valoare comercială, proprietarul este obligat să plătească găsitorului o recompensă reprezentând a zecea parte din preț sau din valoarea actuală a bunului. Obligația de plată a recompensei nu există în cazul prevăzut la art. 943, dacă găsitorul este persoana care deține spațiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

(3)În cazul în care proprietarul a făcut o ofertă publică de recompensă, găsitorul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin această ofertă şi recompensa fixată de lege ori stabilită de către instanța judecătorească.

(4)Dacă bunul ori prețul nu este pretins de proprietarul originar, el va fi considerat lucru fără stăpân şi remis găsitorului pe bază de proces-verbal. În acest caz, găsitorul dobândeşte dreptul de proprietate prin ocupațiune. Dovada ocupațiunii se poate face prin procesul-verbal menționat sau prin orice alt mijloc de probă.
(5)Dacă găsitorul refuză să preia bunul sau prețul, acesta revine comunei, oraşului sau municipiului pe teritoriul căruia a fost găsit şi intră în domeniul privat al acestuia.

Articolul 946

Drepturile asupra tezaurului găsit

(1)Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau îngropat, chiar involuntar, în privința căruia nimeni nu poate dovedi că este proprietar.
(2)Dreptul de proprietate asupra tezaurului descoperit într-un bun imobil sau într-un bun mobil aparține, în cote egale, proprietarului bunului imobil sau al bunului mobil în care a fost descoperit şi descoperitorului.
(3)Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile culturale, calificate astfel potrivit legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cercetări arheologice sistematice, şi nici acelor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

Articolul 947

Alte dispoziții aplicabile

Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

Secțiunea a 5-a
Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință

Articolul 948

Condițiile dobândirii fructelor bunului posedat

(1)Posesorul de bună-credință dobândeşte dreptul de proprietate asupra fructelor bunului posedat.
(2)Posesorul trebuie să fie de bună-credință la data perceperii fructelor. Fructele civile percepute anticipat revin posesorului în măsura în care buna sa credință se menține la data scadenței acestora.
(3)În cazul fructelor produse de imobile înscrise în cartea funciară, buna-credință se apreciază în raport cu condițiile cerute terților dobânditori pentru a respinge acțiunea în rectificare.
(4)În celelalte cazuri, posesorul este de bună-credință atunci când are convingerea că este proprietarul bunului în temeiul unui act translativ de proprietate ale cărui cauze de ineficacitate nu le cunoaşte şi nici nu ar trebui, după împrejurări, să le cunoască. Buna-credință încetează din momentul în care cauzele de ineficacitate îi sunt cunoscute.
(5)Posesorul de rea-credință trebuie să restituie fructele percepute, precum şi contravaloarea acelora pe care a omis să le perceapă.

Capitolul IV
Acțiunile posesorii

Articolul 949

Acțiunile posesorii

(1)Cel care a posedat un bun cel puțin un an poate solicita instanței de judecată prevenirea ori înlăturarea oricărei tulburări a posesiei sale sau, după caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este îndreptățit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.
(2)Exercițiul acțiunilor posesorii este recunoscut şi detentorului precar.

Articolul 950

Persoanele împotriva cărora se pot introduce acțiunile posesorii

(1)Acțiunile posesorii pot fi introduse şi împotriva proprietarului.
(2)Acțiunea posesorie nu poate fi însă introdusă împotriva persoanei față de care există obligația de restituire a bunului.

Articolul 951

Termenul de exercitare a acțiunii posesorii

(1)În caz de tulburare ori de deposedare, paşnică sau violentă, acțiunea se introduce în termenul de prescripție de un an de la data tulburării sau deposedării.
(2) Dacă tulburarea ori deposedarea este violentă, acțiunea poate fi introdusă şi de cel care exercită o posesie viciată, indiferent de durata posesiei sale.

Articolul 952

Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat

(1) Dacă există motive temeinice să se considere că bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat în posesia unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrări, precum ridicarea unei construcții, tăierea unor arbori ori efectuarea unor săpături pe fondul învecinat, posesorul poate să ceară luarea măsurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, dacă este cazul, încetarea lucrărilor.
(2)Până la soluționarea cererii, posesorul ori, după caz, cealaltă persoană poate fi obligată la plata unei cauțiuni, lăsate la aprecierea instanței, numai în următoarele situații:
a)dacă instanța dispune, în mod provizoriu, deplasarea lucrului ori încetarea lucrărilor, cauțiunea se stabileşte în sarcina posesorului, astfel încât să se poată repara prejudiciul ce s-ar cauza pârâtului prin această măsură;
b)dacă instanța încuviințează menținerea lucrului în starea sa actuală ori continuarea lucrărilor, cauțiunea se stabileşte în sarcina pârâtului astfel încât să se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situației anterioare.

Cartea a IV-a
Despre moştenire şi liberalități*)

Notă

*) Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a IV-a sunt cuprinse în art. 91-98 din Legea nr. 71/2011.

Titlul I
Dispoziții referitoare la moştenire în general
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 953

Noțiune

Moştenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate către una sau mai multe persoane în ființă.

Articolul 954

Deschiderea moştenirii

(1) Moştenirea unei persoane se deschide în momentul decesului acesteia.
(2) Moştenirea se deschide la ultimul domiciliu al defunctului. Dovada ultimului domiciliu se face cu certificatul de deces sau, după caz, cu hotărârea judecătorească declarativă de moarte rămasă definitivă.
(3) Dacă ultimul domiciliu al defunctului nu este cunoscut sau nu se află pe teritoriul României, moştenirea se deschide la locul din țară aflat în circumscripția notarului public celui dintâi sesizat, cu condiția ca în această circumscripție să existe cel puțin un bun imobil al celui care lasă moştenirea. În cazul în care în patrimoniul succesoral nu există bunuri imobile, locul deschiderii moştenirii este în circumscripția notarului public celui dintâi sesizat, cu condiția ca în această circumscripție să se afle bunuri mobile ale celui ce lasă moştenirea. Atunci când în patrimoniul succesoral nu există bunuri situate în România, locul deschiderii moştenirii este în circumscripția notarului public celui dintâi sesizat.
(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător atunci când primul organ sesizat în vederea desfăşurării procedurii succesorale este instanța judecătorească.

Articolul 955

Felurile moştenirii

(1) Patrimoniul defunctului se transmite prin moştenire legală, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel prin testament.

(2)O parte din patrimoniul defunctului se poate transmite prin moştenire testamentară, iar cealaltă parte prin moştenire legală.

Articolul 956

Actele juridice asupra moştenirii nedeschise

Dacă prin lege nu se prevede altfel, sunt lovite de nulitate absolută actele juridice având ca obiect drepturi eventuale asupra unei moşteniri nedeschise încă, precum actele prin care se acceptă moştenirea sau se renunță la aceasta, înainte de deschiderea ei, ori actele prin care se înstrăinează sau se promite înstrăinarea unor drepturi care s-ar putea dobândi la deschiderea moştenirii.

Capitolul II
Condițiile generale ale dreptului de a moşteni

Articolul 957

Capacitatea de a moşteni

(1)O persoană poate moşteni dacă există la momentul deschiderii moştenirii. Dispozițiile art. 36, 53 şi 208 sunt aplicabile.

(2) Dacă, în cazul morții mai multor persoane, nu se poate stabili că una a supraviețuit alteia, acestea nu au capacitatea de a se moşteni una pe alta.

Articolul 958

Nedemnitatea de drept

(1) Este de drept nedemnă de a moşteni:

a)persoana condamnată penal pentru săvârşirea unei infracțiuni cu intenția de a-l ucide pe cel care lasă moştenirea;

b)persoana condamnată penal pentru săvârşirea, înainte de deschiderea moştenirii, a unei infracțiuni cu intenția de a-l ucide pe un alt succesibil care, dacă moştenirea ar fi fost deschisă la data săvârşirii faptei, ar fi înlăturat sau ar fi restrâns vocația la moştenire a făptuitorului.

(2)În cazul în care condamnarea pentru faptele menționate la alin. (1) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripția răspunderii penale, nedemnitatea operează dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă.

(3) Nedemnitatea de drept poate fi constatată oricând, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu de către instanța de judecată ori de către notarul public, pe baza hotărârii judecătoreşti din care rezultă nedemnitatea.

Articolul 959

Nedemnitatea judiciară

(1) Poate fi declarată nedemnă de a moşteni:

a)persoana condamnată penal pentru săvârşirea, cu intenție, împotriva celui care lasă moştenirea a unor fapte grave de violență, fizică sau morală, ori, după caz, a unor fapte care au avut ca urmare moartea victimei;

b)persoana care, cu rea-credință, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului;

c)persoana care, prin dol sau violență, l-a împiedicat pe cel care lasă moştenirea să întocmească, să modifice sau să revoce testamentul.

(2) Sub sancțiunea decăderii, orice succesibil poate cere instanței judecătoreşti să declare nedemnitatea în termen de un an de la data deschiderii moştenirii. Introducerea acțiunii constituie un act de acceptare tacită a moştenirii de către succesibilul reclamant.

(3) Dacă hotărârea de condamnare pentru faptele prevăzute la alin. (1) lit. a) se pronunță ulterior datei deschiderii moştenirii, termenul de un an se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

(4) Atunci când condamnarea pentru faptele menționate la alin. (1) lit. a) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripția răspunderii penale, nedemnitatea se poate declara dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă. În acest caz, termenul de un an curge de la apariția cauzei de împiedicare a condamnării, dacă aceasta a intervenit după deschiderea moştenirii.

(5)În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c), termenul de un an curge de la data când succesibilul a cunoscut motivul de nedemnitate, dacă această dată este ulterioară deschiderii moştenirii.
(6) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii poate introduce acțiunea prevăzută la alin. (2), în cazul în care, cu excepția autorului uneia dintre faptele prevăzute la alin. (1), nu mai există alți succesibili. Dispozițiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 960

Efectele nedemnității

(1) Nedemnul este înlăturat atât de la moştenirea legală, cât şi de la cea testamentară.
(2) Posesia exercitată de nedemn asupra bunurilor moştenirii este considerată posesie de rea-credință.
(3) Actele de conservare, precum şi actele de administrare, în măsura în care profită moştenitorilor, încheiate între nedemn şi terți, sunt valabile. De asemenea, se mențin şi actele de dispoziție cu titlu oneros încheiate între nedemn şi terții dobânditori de bună-credință, regulile din materia cărții funciare fiind însă aplicabile.

Articolul 961

Înlăturarea efectelor nedemnității

(1) Efectele nedemnității de drept sau judiciare pot fi înlăturate expres prin testament sau printr-un act autentic notarial de către cel care lasă moştenirea. Fără o declarație expresă, nu constituie înlăturare a efectelor nedemnității legatul lăsat nedemnului după săvârşirea faptei care atrage nedemnitatea.
(2) Efectele nedemnității nu pot fi înlăturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenită după condamnare, grațiere sau prin prescripția executării pedepsei penale.

Articolul 962

Vocația la moştenire

Pentru a putea moşteni, o persoană trebuie să aibă calitatea cerută de lege sau să fi fost desemnată de către defunct prin testament.

Titlul II
Moştenirea legală
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 963

Moştenitorii legali

(1) Moştenirea se cuvine, în ordinea şi după regulile stabilite în prezentul titlu, soțului supraviețuitor şi rudelor defunctului, şi anume descendenților, ascendenților şi colateralilor acestuia, după caz.
(2) Descendenții şi ascendenții au vocație la moştenire indiferent de gradul de rudenie cu defunctul, iar colateralii numai până la gradul al patrulea inclusiv.
(3)În lipsa moştenitorilor legali sau testamentari, patrimoniul defunctului se transmite comunei, oraşului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii.

Articolul 964

Principiile generale ale devoluțiunii legale a moştenirii

(1) Rudele defunctului vin la moştenire în următoarea ordine:
a)clasa întâi: descendenții;
b)clasa a doua: ascendenții privilegiați şi colateralii privilegiați;
c)clasa a treia: ascendenții ordinari;
d)clasa a patra: colateralii ordinari.
(2) Dacă în urma dezmoştenirii rudele defunctului din clasa cea mai apropiată nu pot culege întreaga moştenire, atunci partea rămasă se atribuie rudelor din clasa subsecventă care îndeplinesc condițiile pentru a moşteni.
(3)Înăuntrul fiecărei clase, rudele de gradul cel mai apropiat cu defunctul înlătură de la moştenire rudele de grad mai îndepărtat, cu excepția cazurilor pentru care legea dispune altfel.
(4)Între rudele din aceeaşi clasă şi de acelaşi grad, moştenirea se împarte în mod egal, dacă legea nu prevede altfel.

Capitolul II
Reprezentarea succesorală

Articolul 965
Noțiune

Prin reprezentare succesorală, un moştenitor legal de un grad mai îndepărtat, numit reprezentant, urcă, în virtutea legii, în drepturile ascendentului său, numit reprezentat, pentru a culege partea din moştenire ce i s-ar fi cuvenit acestuia dacă nu ar fi fost nedemn faţă de defunct sau decedat la data deschiderii moştenirii.

Articolul 966
Domeniul de aplicare

(1) Pot veni la moştenire prin reprezentare succesorală numai descendenții copiilor defunctului şi descendenții fraților sau surorilor defunctului.

(2)În limitele prevăzute la alin. (1) şi dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 967, reprezentarea operează în toate cazurile, fără a deosebi după cum reprezentanții sunt rude de acelaşi grad ori de grade diferite în raport cu defunctul.

Articolul 967
Condiții

(1) Poate fi reprezentată persoana lipsită de capacitatea de a moşteni, precum şi nedemnul, chiar aflat în viață la data deschiderii moştenirii.

(2) Pentru a veni prin reprezentare succesorală la moştenirea defunctului, reprezentantul trebuie să îndeplinească toate condițiile generale pentru a-l moşteni pe acesta.

(3) Reprezentarea operează chiar dacă reprezentantul este nedemn faţă de reprezentat sau a renunțat la moştenirea lăsată de acesta ori a fost dezmoştenit de el.

Articolul 968
Efectul general al reprezentării succesorale

(1)În cazurile în care operează reprezentarea succesorală, moştenirea se împarte pe tulpină.

(2) Prin tulpină se înțelege:

– înăuntrul clasei întâi, descendentul de gradul întâi care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire;

– înăuntrul clasei a doua, colateralul privilegiat de gradul al doilea care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire.

(3) Dacă aceeaşi tulpină a produs mai multe ramuri, în cadrul fiecărei ramuri subdivizarea se face tot pe tulpină, partea cuvenită descendenților de acelaşi grad din aceeaşi ramură împărțindu-se între ei în mod egal.

Articolul 969
Efectul particular al reprezentării succesorale

(1) Copiii nedemnului concepuți înainte de deschiderea moştenirii de la care nedemnul a fost exclus vor raporta la moştenirea acestuia din urmă bunurile pe care le-au moştenit prin reprezentarea nedemnului, dacă vin la moştenirea lui în concurs cu alți copii ai săi, concepuți după deschiderea moştenirii de la care a fost înlăturat nedemnul. Raportul se face numai în cazul şi în măsura în care valoarea bunurilor primite prin reprezentarea nedemnului a depăşit valoarea pasivului succesoral pe care reprezentantul a trebuit să îl suporte ca urmare a reprezentării.

(2) Raportul se face potrivit dispozițiilor prevăzute în secțiunea a 2-a a cap. IV din titlul IV al prezentei cărți.

Capitolul III
Moştenitorii legali
Secțiunea 1
Soțul supraviețuitor

Articolul 970
Condiții

Soțul supraviețuitor îl moşteneşte pe soțul decedat dacă, la data deschiderii moştenirii, nu există o hotărâre de divorț definitivă.

Articolul 971

Vocația la moștenire a soțului supraviețuitor

(1) Soțul supraviețuitor este chemat la moștenire în concurs cu oricare dintre clasele de moștenitori legali.

(2)În absența persoanelor prevăzute la alin. (1) sau dacă niciuna dintre ele nu vrea ori nu poate să vină la moștenire, soțul supraviețuitor culege întreaga moștenire.

Articolul 972

Cota succesorală a soțului supraviețuitor

(1) Cota soțului supraviețuitor este de:

a)un sfert din moștenire, dacă vine în concurs cu descendenții defunctului;

b)o treime din moștenire, dacă vine în concurs atât cu ascendenți privilegiați, cât și cu colaterali privilegiați ai defunctului;

c)o jumătate din moștenire, dacă vine în concurs fie numai cu ascendenți privilegiați, fie numai cu colaterali privilegiați ai defunctului;

d)trei sferturi din moștenire, dacă vine în concurs fie cu ascendenți ordinari, fie cu colaterali ordinari ai defunctului.

(2) Cota soțului supraviețuitor în concurs cu moștenitori legali aparținând unor clase diferite se stabilește ca și când acesta ar fi venit în concurs numai cu cea mai apropiată dintre ele.

(3) Dacă, în urma căsătoriei putative, două sau mai multe persoane au situația unui soț supraviețuitor, cota stabilită potrivit alin. (1) și (2) se împarte în mod egal între acestea.

Articolul 973

Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor

(1) Soțul supraviețuitor care nu este titular al niciunui drept real de a folosi o altă locuință corespunzătoare nevoilor sale beneficiază de un drept de abitație asupra casei în care a locuit până la data deschiderii moștenirii, dacă această casă face parte din bunurile moștenirii.

(2) Dreptul de abitație este gratuit, inalienabil și insesizabil.

(3) Oricare dintre moștenitori poate cere fie restrângerea dreptului de abitație, dacă locuința nu este necesară în întregime soțului supraviețuitor, fie schimbarea obiectului abitației, dacă pune la dispoziția soțului supraviețuitor o altă locuință corespunzătoare.

(4) Dreptul de abitație se stinge la partaj, dar nu mai devreme de un an de la data deschiderii moștenirii. Acest drept încetează, chiar înainte de împlinirea termenului de un an, în caz de recăsătorire a soțului supraviețuitor.

(5) Toate litigiile cu privire la dreptul de abitație reglementat prin prezentul articol se soluționează de către instanța competentă să judece partajul moștenirii, care va hotărî de urgență, în camera de consiliu.

Articolul 974

Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor

Când nu vine în concurs cu descendenții defunctului, soțul supraviețuitor moștenește, pe lângă cota stabilită potrivit art. 972, mobilierul și obiectele de uz casnic care au fost afectate folosinței comune a soților.

Secțiunea a 2-a

Descendenții defunctului

Articolul 975

Dreptul de moștenire al descendenților

(1) Descendenții sunt copiii defunctului și urmașii lor în linie dreaptă la nesfârșit.

(2) Descendenții defunctului înlătură moștenitorii din celelalte clase și vin la moștenire în ordinea proximității gradului de rudenie. Dispozițiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3)În concurs cu soțul supraviețuitor, descendenții defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună trei sferturi din moștenire.

(4) Moștenirea sau partea din moștenire care li se cuvine descendenților se împarte între aceștia în mod egal, când vin la moștenire în nume propriu, ori pe tulpină, când vin la moștenire prin reprezentare succesorală.

Secțiunea a 3-a

Ascendenții privilegiați şi colateralii privilegiați

Articolul 976

Vocația la moştenire a ascendenților privilegiați şi a colateralilor privilegiați

(1) Ascendenții privilegiați sunt tatăl şi mama defunctului.

(2) Colateralii privilegiați sunt frații şi surorile defunctului, precum şi descendenții acestora, până la al patrulea grad inclusiv cu defunctul.

(3) Ascendenții privilegiați şi colateralii privilegiați vin la moştenire dacă descendenții nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moşteni. Dispozițiile art. 963 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 977

Împărțirea moştenirii între soțul supraviețuitor, ascendenții privilegiați şi colateralii privilegiați

(1) Dacă soțul supraviețuitor vine la moştenire în concurs atât cu ascendenți privilegiați, cât şi cu colaterali privilegiați ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de două treimi din moştenire.

(2) Dacă soțul supraviețuitor vine la moştenire în concurs fie numai cu ascendenți privilegiați, fie numai cu colaterali privilegiați ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de o jumătate din moştenire.

Articolul 978

Împărțirea moştenirii între ascendenții privilegiați şi colateralii privilegiați

Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită ascendenților privilegiați şi colateralilor privilegiați se împarte între aceştia în funcție de numărul ascendenților privilegiați care vin la moştenire, după cum urmează:

a)în cazul în care la moştenire vine un singur părinte, acesta va culege un sfert, iar colateralii privilegiați, indiferent de numărul lor, vor culege trei sferturi;

b)în cazul în care la moştenire vin 2 părinți, aceştia vor culege împreună o jumătate, iar colateralii privilegiați, indiferent de numărul lor, vor culege cealaltă jumătate.

Articolul 979

Absența ascendenților privilegiați sau a colateralilor privilegiați

(1)În cazul în care colateralii privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moşteni, ascendenții privilegiați vor culege moştenirea sau partea din moştenire cuvenită clasei a doua.

(2)În cazul în care ascendenții privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moşteni, colateralii privilegiați vor culege moştenirea sau partea din moştenire cuvenită clasei a doua.

Articolul 980

Împărțirea moştenirii între ascendenții privilegiați

Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită ascendenților privilegiați se împarte între aceştia în mod egal.

Articolul 981

Împărțirea moştenirii între colateralii privilegiați

(1) Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită colateralilor privilegiați se împarte între aceştia în mod egal.

(2)În cazul în care colateralii privilegiați vin la moştenire prin reprezentare succesorală, moştenirea sau partea din moştenire ce li se cuvine se împarte între ei pe tulpină.

(3)În cazul în care colateralii privilegiați sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, moştenirea sau partea din moştenire ce li se cuvine se împarte, în mod egal, între linia maternă şi cea paternă. În cadrul fiecărei linii, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1) şi (2).

(4)În ipoteza prevăzută la alin. (3), colateralii privilegiați care sunt rude cu defunctul pe ambele linii vor culege, pe fiecare dintre acestea, partea din moştenire ce li se cuvine.

Secțiunea a 4-a
Ascendenții ordinari

Articolul 982

Dreptul de moştenire al ascendenților ordinari

(1) Ascendenții ordinari sunt rudele în linie dreaptă ascendentă ale defunctului, cu excepția părinților acestuia.

(2) Ascendenții ordinari vin la moştenire dacă descendenții, ascendenții privilegiați şi colateralii privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moşteni. Dispozițiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3)Ascendenții ordinari vin la moştenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.
(4)În concurs cu soțul supraviețuitor, ascendenții ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moştenire.
(5)Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită ascendenților ordinari de acelaşi grad se împarte între aceştia în mod egal.

Secțiunea a 5-a
Colateralii ordinari

Articolul 983
Dreptul de moştenire al colateralilor ordinari
(1)Colateralii ordinari sunt rudele colaterale ale defunctului până la gradul al patrulea inclusiv, cu excepția colateralilor privilegiați.
(2)Colateralii ordinari vin la moştenire dacă descendenții, ascendenții privilegiați, colateralii privilegiați şi ascendenții ordinari nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moşteni. Dispozițiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.
(3)Colateralii ordinari vin la moştenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.
(4)În concurs cu soțul supraviețuitor, colateralii ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moştenire.
(5)Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită colateralilor ordinari de acelaşi grad se împarte între aceştia în mod egal.

Titlul III
Liberalitățile
Capitolul I
Dispoziții comune
Secțiunea 1
Dispoziții preliminare

Articolul 984
Noțiune şi categorii
(1)Liberalitatea este actul juridic prin care o persoană dispune cu titlu gratuit de bunurile sale, în tot sau în parte, în favoarea unei alte persoane.
(2)Nu se pot face liberalități decât prin donație sau prin legat cuprins în testament.

Articolul 985
Donația
Donația este contractul prin care, cu intenția de a gratifica, o parte, numită donator, dispune în mod irevocabil de un bun în favoarea celeilalte părți, numită donatar.

Articolul 986
Legatul
Legatul este dispoziția testamentară prin care testatorul stipulează ca, la decesul său, unul sau mai mulți legatari să dobândească întregul său patrimoniu, o fracțiune din acesta sau anumite bunuri determinate.

Secțiunea a 2-a
Capacitatea în materie de liberalități

Articolul 987
Capacitatea de folosință
(1)Orice persoană poate face şi primi liberalități, cu respectarea regulilor privind capacitatea.
(2)Condiția capacității de a dispune prin liberalități trebuie îndeplinită la data la care dispunătorul îşi exprimă consimțământul.
(3)Condiția capacității de a primi o donație trebuie îndeplinită la data la care donatarul acceptă donația.
(4)Condiția capacității de a primi un legat trebuie îndeplinită la data deschiderii moştenirii testatorului.

Articolul 988

Lipsa capacității depline de exercițiu a dispunătorului

(1) Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu poate dispune de bunurile sale prin liberalități, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Sub sancțiunea nulității relative, nici chiar după dobândirea capacității depline de exercițiu persoana nu poate dispune prin liberalități în folosul celui care a avut calitatea de reprezentant ori ocrotitor legal al său, înainte ca acesta să fi primit de la instanța de tutelă descărcare pentru gestiunea sa. Se exceptează situația în care reprezentantul ori, după caz, ocrotitorul legal este ascendentul dispunătorului.

Articolul 989

Desemnarea beneficiarului liberalității

(1) Sub sancțiunea nulității absolute, dispunătorul trebuie să îl determine pe beneficiarul liberalității ori cel puțin să prevadă criteriile pe baza cărora acest beneficiar să poată fi determinat la data la care liberalitatea produce efecte juridice.

(2) Persoana care nu există la data întocmirii liberalității poate beneficia de o liberalitate dacă aceasta este făcută în favoarea unei persoane capabile, cu sarcina pentru aceasta din urmă de a transmite beneficiarului obiectul liberalității îndată ce va fi posibil.

(3) Sub sancțiunea nulității absolute, dispunătorul nu poate lăsa unui terț dreptul de a-l desemna pe beneficiarul liberalității sau de a stabili obiectul acesteia. Cu toate acestea, repartizarea bunurilor transmise prin legat unor persoane desemnate de testator poate fi lăsată la aprecierea unui terț.

(4) Este valabilă liberalitatea făcută unei persoane desemnate de dispunător, cu o sarcină în favoarea unei persoane alese fie de gratificat, fie de un terț desemnat, la rândul său, tot de către dispunător.

Articolul 990

Incapacitățile speciale

(1) Sunt anulabile liberalitățile făcute medicilor, farmaciştilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boala care este cauză a decesului.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a)liberalitățile făcute soțului, rudelor în linie dreaptă sau colateralilor privilegiați;

b)liberalitățile făcute altor rude până la al patrulea grad inclusiv, dacă, la data liberalității, dispunătorul nu are soț şi nici rude în linie dreaptă sau colaterali privilegiați.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi în privința preoților sau a altor persoane care acordau asistență religioasă în timpul bolii care este cauză a decesului.

(4) Dacă dispunătorul a decedat din cauza bolii, termenul de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare curge de la data la care moştenitorii au luat cunoştință de existența liberalității.

(5)În cazul în care dispunătorul s-a restabilit, legatul devine valabil, iar acțiunea în anularea donației poate fi introdusă în termen de 3 ani de la data la care dispunătorul s-a restabilit.

Articolul 991

Incapacitățile speciale în materia legatelor

Sunt anulabile legatele în favoarea:

a)notarului public care a autentificat testamentul;

b)interpretului care a participat la procedura de autentificare a testamentului;

c)martorilor, în cazurile prevăzute la art. 1.043 alin. (2) şi art. 1.047 alin. (3);

d)agenților instrumentatori, în cazurile prevăzute la art. 1.047;

e)persoanelor care au acordat, în mod legal, asistență juridică la redactarea testamentului.

Articolul 992

Simulația

(1) Sancțiunea nulității relative prevăzute la art. 988 alin. (2), art. 990 şi 991 se aplică şi liberalităților deghizate sub forma unui contract cu titlu oneros sau făcute unei persoane interpuse.

(2) Sunt prezumate până la proba contrară ca fiind persoane interpuse ascendenții, descendenții şi soțul persoanei incapabile de a primi liberalități, precum şi ascendenții şi descendenții soțului acestei persoane.

Secțiunea a 3-a
Substituțiile fideicomisare

Articolul 993
Noțiune

Dispoziția prin care o persoană, denumită instituit, este însărcinată să administreze bunul sau bunurile care constituie obiectul liberalității şi să le transmită unui terț, denumit substituit, desemnat de dispunător, nu produce efecte decât în cazul în care este permisă de lege.

Articolul 994
Substituția fideicomisară

(1)O liberalitate poate fi grevată de o sarcină care constă în obligația instituitului, donatar sau legatar, de a administra bunurile care constituie obiectul liberalității şi de a le transmite, la decesul său, substituitului desemnat de dispunător.

(2) Instituitului i se aplică în mod corespunzător dispozițiile din prezentul cod referitoare la fiduciar.

(3) Incapacitățile de a dispune se apreciază în raport cu dispunătorul, iar cele de a primi, în raport cu instituitul şi cu substituitul.

Articolul 995
Efectele cu privire la bunuri

(1) Sarcina prevăzută la art. 994 produce efecte numai cu privire la bunurile care au constituit obiectul liberalității şi care la data decesului instituitului pot fi identificate şi se află în patrimoniul său.

(2) Atunci când liberalitatea are ca obiect valori mobiliare, sarcina produce efecte şi asupra valorilor mobiliare care le înlocuiesc.

(3) Dacă liberalitatea are ca obiect drepturi supuse formalităților de publicitate, sarcina trebuie să respecte aceleaşi formalități. În cazul imobilelor, sarcina este supusă notării în cartea funciară.

Articolul 996
Drepturile substituitului

(1) Drepturile substituitului se nasc la moartea instituitului.

(2) Substituitul dobândeşte bunurile care constituie obiectul liberalității ca efect al voinței dispunătorului.

(3) Substituitul nu poate fi, la rândul său, supus obligației de administrare şi de transmitere a bunurilor.

Articolul 997
Garanțiile şi asigurările

În vederea executării sarcinii, dispunătorul poate impune instituitului constituirea de garanții şi încheierea unor contracte de asigurare.

Articolul 998
Imputarea sarcinii asupra cotității disponibile

Dacă instituitul este moştenitor rezervatar al dispunătorului, sarcina nu poate încălca rezerva sa succesorală.

Articolul 999
Acceptarea donației după decesul dispunătorului

Oferta de donație făcută substituitului poate fi acceptată de acesta şi după decesul dispunătorului.

Articolul 1.000
Ineficacitatea substituției

Atunci când substituitul predecedează instituitului sau renunță la beneficiul liberalității, bunul revine instituitului, cu excepția cazului în care s-a prevăzut că bunul va fi cules de moştenitorii substituitului ori a fost desemnat un al doilea substituit.

Secțiunea a 4-a
Liberalitățile reziduale

Articolul 1.001
Noțiune

Dispunătorul poate stipula ca substituitul să fie gratificat cu ceea ce rămâne, la data decesului instituitului, din donațiile sau legatele făcute în favoarea acestuia din urmă.

Articolul 1.002

Dreptul de dispoziție al instituitului

Liberalitatea reziduală nu îl împiedică pe instituit să încheie acte cu titlu oneros şi nici să reţină bunurile ori sumele obținute în urma încheierii acestora.

Articolul 1.003

Interdicția de a dispune cu titlu gratuit

(1) Instituitul nu poate dispune prin testament de bunurile care au constituit obiectul unei liberalități reziduale.

(2) Dispunătorul poate interzice instituitului să dispună de bunuri prin donație. Cu toate acestea, atunci când este moştenitor rezervatar al dispunătorului, instituitul păstrează posibilitatea de a dispune prin acte între vii sau pentru cauză de moarte de bunurile care au constituit obiectul donațiilor imputate asupra rezervei sale succesorale.

Articolul 1.004

Independența patrimonială a instituitului

Instituitul nu este ținut să dea socoteală dispunătorului ori moştenitorilor acestuia.

Articolul 1.005

Aplicarea regulilor substituției fideicomisare

Dispozițiile prevăzute la art. 995, art. 996 alin. (2), art. 997, 999 şi 1.000 sunt aplicabile liberalităților reziduale.

Secțiunea a 5-a
Revizuirea condițiilor şi sarcinilor

Articolul 1.006

Domeniul de aplicare

Dacă, din cauza unor situații imprevizibile şi neimputabile beneficiarului, survenite acceptării liberalității, îndeplinirea condițiilor sau executarea sarcinilor care afectează liberalitatea a devenit extrem de dificilă ori excesiv de oneroasă pentru beneficiar, acesta poate cere revizuirea sarcinilor sau a condițiilor.

Articolul 1.007

Soluționarea cererii de revizuire

(1) Cu respectarea, pe cât posibil, a voinței dispunătorului, instanța de judecată sesizată cu cererea de revizuire poate să dispună modificări cantitative sau calitative ale condițiilor sau ale sarcinilor care afectează liberalitatea ori să le grupeze cu acelea similare provenind din alte liberalități.

(2) Instanța de judecată poate autoriza înstrăinarea parțială sau totală a obiectului liberalității, stabilind ca prețul să fie folosit în scopuri conforme cu voința dispunătorului, precum şi orice alte măsuri care să mențină pe cât posibil destinația urmărită de acesta.

Articolul 1.008

Înlăturarea efectelor revizuirii

Dacă motivele care au determinat revizuirea condițiilor sau a sarcinilor nu mai subzistă, persoana interesată poate cere înlăturarea pentru viitor a efectelor revizuirii.

Secțiunea a 6-a
Dispoziții speciale

Articolul 1.009

Clauzele considerate nescrise

(1) Este considerată nescrisă clauza prin care, sub sancțiunea desființării liberalității sau restituirii obiectului acesteia, beneficiarul este obligat să nu conteste validitatea unei clauze de inalienabilitate ori să nu solicite revizuirea condițiilor sau a sarcinilor.

(2) De asemenea, este considerată nescrisă dispoziția testamentară prin care se prevede dezmoştenirea ca sancțiune pentru încălcarea obligațiilor prevăzute la alin. (1) sau pentru contestarea dispozițiilor din testament care aduc atingere drepturilor moştenitorilor rezervatari ori sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri.

Articolul 1.010

Confirmarea liberalităților

Confirmarea unei liberalități de către moştenitorii universali ori cu titlu universal ai dispunătorului atrage renunțarea la dreptul de a opune viciile de formă sau orice alte motive de nulitate, fără ca prin această renunțare să se prejudicieze drepturile terților.

Capitolul II
Donația
Secțiunea 1
Încheierea contractului

Articolul 1.011

Forma donației

(1) Donația se încheie prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Nu sunt supuse dispoziției alin. (1) donațiile indirecte, cele deghizate şi darurile manuale.

(3) Bunurile mobile care constituie obiectul donației trebuie enumerate şi evaluate într-un înscris, chiar sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute a donației.

(4) Bunurile mobile corporale cu o valoare de până la 25.000 lei pot face obiectul unui dar manual, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Darul manual se încheie valabil prin acordul de voințe al părților, însoțit de tradițiunea bunului.

Articolul 1.012

Înregistrarea donației autentice

În scop de informare a persoanelor care justifică existența unui interes legitim, notarul care autentifică un contract de donație are obligația să înscrie de îndată acest contract în registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Articolul 1.013

Formarea contractului

(1) Oferta de donație poate fi revocată cât timp ofertantul nu a luat cunoştință de acceptarea destinatarului. Incapacitatea sau decesul ofertantului atrage caducitatea acceptării.

(2) Oferta nu mai poate fi acceptată după decesul destinatarului ei. Moştenitorii destinatarului pot însă comunica acceptarea făcută de acesta.

(3) Oferta de donație făcută unei persoane lipsite de capacitate de exercițiu se acceptă de către reprezentantul legal.

(4) Oferta de donație făcută unei persoane cu capacitate de exercițiu restrânsă poate fi acceptată de către aceasta, cu încuviințarea ocrotitorului legal.

Articolul 1.014

Promisiunea de donație

(1) Sub sancțiunea nulității absolute, promisiunea de donație este supusă formei autentice.

(2)În caz de neexecutare din partea promitentului, promisiunea de donație nu conferă beneficiarului decât dreptul de a pretinde daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut şi avantajele pe care le-a acordat terților în considerarea promisiunii.

Articolul 1.015

Principiul irevocabilității

(1) Donația nu este valabilă atunci când cuprinde clauze ce permit donatorului să o revoce prin voința sa.

(2) Astfel, este lovită de nulitate absolută donația care:

a)este afectată de o condiție a cărei realizare depinde exclusiv de voința donatorului;

b)impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor, dacă valoarea maximă a acestora nu este determinată în contractul de donație;

c)conferă donatorului dreptul de a denunța unilateral contractul;

d)permite donatorului să dispună în viitor de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun. Dacă dreptul de a dispune vizează doar o parte din bunurile donate, nulitatea operează numai în privința acestei părți.

Articolul 1.016

Întoarcerea convențională

(1) Contractul poate să prevadă întoarcerea bunurilor dăruite, fie pentru cazul când donatarul ar predeceda donatorului, fie pentru cazul când atât donatarul, cât şi descendenții săi ar predeceda donatorului.

(2)În cazul în care donația are ca obiect bunuri supuse unor formalități de publicitate, atât dreptul donatarului, cât şi dreptul de întoarcere sunt supuse acestor formalități.

Secțiunea a 2-a
Efectele donației

Articolul 1.017

Răspunderea donatorului

În executarea donației, dispunătorul răspunde numai pentru dol şi culpă gravă.

Articolul 1.018

Garanția contra evicțiunii

(1) Donatorul nu răspunde pentru evicțiune decât dacă a promis expres garanția sau dacă evicțiunea decurge din fapta sa ori dintr-o împrejurare care afectează dreptul transmis, pe care a cunoscut-o şi nu a comunicat-o donatarului la încheierea contractului.

(2)În cazul donației cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru evicțiune ca şi vânzătorul.

Articolul 1.019

Garanția contra viciilor ascunse

(1) Donatorul nu răspunde pentru viciile ascunse ale bunului donat.

(2) Totuşi, dacă a cunoscut viciile ascunse şi nu le-a adus la cunoştința donatarului la încheierea contractului, donatorul este ținut să repare prejudiciul cauzat donatarului prin aceste vicii.

(3)În cazul donației cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru viciile ascunse ca şi vânzătorul.

Secțiunea a 3-a
Revocarea donației
Subsecțiunea 1.
Dispoziții comune

Articolul 1.020

Cauzele de revocare

Donația poate fi revocată pentru ingratitudine şi pentru neexecutarea fără justificare a sarcinilor la care s-a obligat donatarul.

Articolul 1.021

Modul de operare

Revocarea pentru ingratitudine şi pentru neîndeplinirea sarcinilor nu operează de drept.

Articolul 1.022

Revocarea promisiunii de donație

(1) Promisiunea de donație se revocă de drept dacă anterior executării sale se iveşte unul dintre cazurile de revocare pentru ingratitudine prevăzute la art. 1023.

(2) De asemenea, promisiunea de donație se revocă de drept şi atunci când, anterior executării sale, situația materială a promitentului s-a deteriorat într-o asemenea măsură încât executarea promisiunii a devenit excesiv de oneroasă pentru acesta ori promitentul a devenit insolvabil.

Subsecțiunea 2.
Revocarea pentru ingratitudine

Articolul 1.023

Cazuri

Donația se revocă pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a)dacă donatarul a atentat la viața donatorului, a unei persoane apropiate lui sau, știind că alții intenționează să atenteze, nu l-a înștiințat;

b)dacă donatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave față de donator;

c)dacă donatarul refuză în mod nejustificat să asigure alimente donatorului ajuns în nevoie, în limita valorii actuale a bunului donat, ținându-se însă seama de starea în care se afla bunul la momentul donației.

Articolul 1.024

Cererea de revocare

(1) Dreptul la acțiunea prin care se solicită revocarea pentru ingratitudine se prescrie în termen de un an din ziua în care donatorul a știut că donatarul a săvârșit fapta de ingratitudine.

(2) Acțiunea în revocare pentru ingratitudine poate fi exercitată numai împotriva donatarului. Dacă donatarul moare după introducerea acțiunii, aceasta poate fi continuată împotriva moștenitorilor.

(3) Cererea de revocare nu poate fi introdusă de moștenitorii donatorului, cu excepția cazului în care donatorul a decedat în termenul prevăzut la alin. (1) fără să îl fi iertat pe donatar. De asemenea, moștenitorii pot introduce acțiunea în revocare în termen de un an de la data morții donatorului, dacă acesta a decedat fără să fi cunoscut cauza de revocare.

(4) Acțiunea pornită de donator poate fi continuată de moștenitorii acestuia.

Articolul 1.025

Efectele generale ale revocării

(1)În caz de revocare pentru ingratitudine, dacă restituirea în natură a bunului donat nu este posibilă, donatarul va fi obligat să plătească valoarea acestuia, socotită la data soluționării cauzei.

(2)În urma revocării donației pentru ingratitudine, donatarul va fi obligat să restituie fructele pe care le-a perceput începând cu data introducerii cererii de revocare a donației.

Articolul 1.026

Efectele speciale ale revocării

Revocarea pentru ingratitudine nu are niciun efect în privința drepturilor reale asupra bunului donat dobândite de la donatar, cu titlu oneros, de către terții de bună-credință și nici asupra garanțiilor constituite în favoarea acestora. În cazul bunurilor supuse unor formalități de publicitate, dreptul terțului trebuie să fi fost înscris anterior înregistrării cererii de revocare în registrele de publicitate aferente.

Subsecțiunea 3.
Revocarea pentru neexecutarea sarcinii

Articolul 1.027

Acțiunile în caz de neexecutare a sarcinii

(1) Dacă donatarul nu îndeplinește sarcina la care s-a obligat, donatorul sau succesorii săi în drepturi pot cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donației.

(2)În cazul în care sarcina a fost stipulată în favoarea unui terț, acesta poate cere numai executarea sarcinii.

(3) Dreptul la acțiunea prin care se solicită executarea sarcinii sau revocarea donației se prescrie în termen de 3 ani de la data la care sarcina trebuia executată.

Articolul 1.028

Întinderea obligației de executare

Donatarul este ținut să îndeplinească sarcina numai în limita valorii bunului donat, actualizată la data la care sarcina trebuia îndeplinită.

Articolul 1.029

Efecte

Când donația este revocată pentru neîndeplinirea sarcinilor, bunul reintră în patrimoniul donatorului liber de orice drepturi constituite între timp asupra lui, sub rezerva dispozițiilor art. 1.648.

Secțiunea a 4-a
Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți

Articolul 1.030

Caducitatea donațiilor

Donațiile făcute viitorilor soți sau unuia dintre ei, sub condiția încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie.

Articolul 1.031

Revocabilitatea donației între soți

Orice donație încheiată între soți este revocabilă numai în timpul căsătoriei.

Articolul 1.032

Nulitatea donației între soți

Nulitatea căsătoriei atrage nulitatea relativă a donației făcute soțului de rea-credință.

Articolul 1.033

Donațiile simulate

(1) Este lovită de nulitate orice simulație în care donația reprezintă contractul secret în scopul de a eluda revocabilitatea donațiilor între soți.

(2) Este prezumată persoană interpusă, până la proba contrară, orice rudă a donatarului la a cărei moştenire acesta ar avea vocație în momentul donației şi care nu a rezultat din căsătoria cu donatorul.

Capitolul III
Testamentul
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.034

Noțiune

Testamentul este actul unilateral, personal şi revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viață.

Articolul 1.035

Conținutul testamentului

Testamentul conține dispoziții referitoare la patrimoniul succesoral sau la bunurile ce fac parte din acesta, precum şi la desemnarea directă sau indirectă a legatarului. Alături de aceste dispoziții sau chiar şi în lipsa unor asemenea dispoziții, testamentul poate să conțină dispoziții referitoare la partaj, revocarea dispozițiilor testamentare anterioare, dezmoştenire, numirea de executori testamentari, sarcini impuse legatarilor sau moştenitorilor legali şi alte dispoziții care produc efecte după decesul testatorului.

Articolul 1.036

Testamentul reciproc

Sub sancțiunea nulității absolute a testamentului, două sau mai multe persoane nu pot dispune, prin acelaşi testament, una în favoarea celeilalte sau în favoarea unui terț.

Articolul 1.037

Proba testamentului

(1) Orice persoană care pretinde un drept ce se întemeiază pe un testament trebuie să dovedească existența şi conținutul lui în una dintre formele prevăzute de lege.

(2) Dacă testamentul a dispărut printr-un caz fortuit sau de forță majoră ori prin fapta unui terț, fie după moartea testatorului, fie în timpul vieții sale, însă fără ca acesta să îi fi cunoscut dispariția, valabilitatea formei şi cuprinsul testamentului vor putea fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Articolul 1.038

Consimțământul testatorului

(1) Testamentul este valabil numai dacă testatorul a avut discernământ şi consimțământul său nu a fost viciat.

(2) Dolul poate atrage anularea testamentului chiar dacă manoperele dolosive nu au fost săvârşite de beneficiarul dispozițiilor testamentare şi nici nu au fost cunoscute de către acesta.

Articolul 1.039

Interpretarea testamentului

(1) Regulile de interpretare a contractelor sunt aplicabile şi testamentului, în măsura în care sunt compatibile cu caracterele juridice ale acestuia.

(2) Elementele extrinseci înscrisului testamentar pot fi folosite numai în măsura în care se sprijină pe cele intrinseci.

(3) Legatul în favoarea creditorului nu este prezumat a fi făcut în compensația creanței sale.

Secțiunea a 2-a
Formele testamentului

Articolul 1.040

Formele testamentului ordinar

Testamentul ordinar poate fi olograf sau autentic.

Articolul 1.041

Testamentul olograf

Sub sancțiunea nulității absolute, testamentul olograf trebuie scris în întregime, datat şi semnat de mâna testatorului.

Articolul 1.042

Deschiderea testamentului olograf

(1)Înainte de a fi executat, testamentul olograf se va prezenta unui notar public pentru a fi vizat spre neschimbare.

(2)În cadrul procedurii succesorale, notarul public procedează, în condițiile legii speciale, la deschiderea şi validarea testamentului olograf şi îl depune în dosarul succesoral. Deschiderea testamentului şi starea în care se găseşte se constată prin proces-verbal.

(3) Cei interesați pot primi, după vizarea spre neschimbare, pe cheltuiala lor, copii legalizate ale testamentului olograf.

(4) După finalizarea procedurii succesorale, originalul testamentului se predă legatarilor, potrivit înțelegerii dintre ei, iar în lipsa acesteia, persoanei desemnate prin hotărâre judecătorească.

Articolul 1.043

Testamentul autentic

(1) Testamentul este autentic dacă a fost autentificat de un notar public sau de o altă persoană învestită cu autoritate publică de către stat, potrivit legii.

(2) Cu ocazia autentificării, testatorul poate fi asistat de unul sau de 2 martori.

Articolul 1.044

Întocmirea testamentului autentic

(1) Testatorul îşi dictează dispozițiile în fața notarului, care se îngrijeşte de scrierea actului şi apoi i-l citeşte sau, după caz, i-l dă să îl citească, menționându-se expres îndeplinirea acestor formalități. Dacă dispunătorul îşi redactase deja actul de ultimă voință, testamentul autentic îi va fi citit de către notar.

(2) După citire, dispunătorul trebuie să declare că actul exprimă ultima sa voință.

(3) Testamentul este apoi semnat de către testator, iar încheierea de autentificare de către notar.

Articolul 1.045

Autentificarea în situații particulare

(1)În cazul acelora care, din pricina infirmității, a bolii sau din orice alte cauze, nu pot semna, notarul public, îndeplinind actul, va face mențiune despre această împrejurare în încheierea pe care o întocmeşte, mențiunea astfel făcută ținând loc de semnătură. Mențiunea va fi citită testatorului de către notar, în prezența a 2 martori, această formalitate suplinind absența semnăturii testatorului.

(2) Declarația de voință a surdului, mutului sau surdomutului, ştiutori de carte, se va da în scris în fața notarului public, prin înscrierea de către parte, înaintea semnăturii, a mențiunii "consimt la prezentul act, pe care l-am citit".

(3) Dacă surdul, mutul sau surdomutul este, din orice motiv, în imposibilitate de a scrie, declarația de voință se va lua prin interpret, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Pentru a lua consimțământul unui nevăzător, notarul public va întreba dacă a auzit bine când i s-a citit cuprinsul testamentului, consemnând aceasta în încheierea de autentificare.

Articolul 1.046

Înregistrarea testamentului autentic

În scop de informare a persoanelor care justifică existența unui interes legitim, notarul care autentifică testamentul are obligația să îl înscrie, de îndată, în Registrul național notarial ținut în format electronic, potrivit legii. Informații cu privire la existența unui testament se pot da numai după decesul testatorului.

Articolul 1.047

Testamentele privilegiate

(1) Se poate întocmi în mod valabil un testament în următoarele situații speciale:

a)în fața unui funcționar competent al autorității civile locale, în caz de epidemii, catastrofe, războaie sau alte asemenea împrejurări excepționale;

b)în fața comandantului vasului sau a celui care îl înlocuieşte, dacă testatorul se află la bordul unui vas sub pavilionul României, în cursul unei călătorii maritime sau fluviale. Testamentul întocmit la bordul unei aeronave este supus aceloraşi condiții;

c)în fața comandantului unității militare ori a celui care îl înlocuieşte, dacă testatorul este militar sau, fără a avea această calitate, este salariat ori prestează servicii în cadrul forțelor armate ale României şi nu se poate adresa unui notar public;

d)în fața directorului, medicului şef al instituției sanitare sau a medicului şef al serviciului ori, în lipsa acestora, în fața medicului de gardă, cât timp dispunătorul este internat într-o instituție sanitară în care notarul public nu are acces.

(2)În toate cazurile prevăzute la alin. (1) este obligatoriu ca testamentul să se întocmească în prezența a 2 martori.

(3) Testamentul privilegiat se semnează de testator, de agentul instrumentator şi de cei 2 martori. Dacă testatorul sau unul dintre martori nu poate semna, se va face mențiune despre cauza care l-a împiedicat să semneze.

(4) Dispozițiile alin. (3) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității absolute.

(5) Prevederile art. 1.042 se aplică în mod corespunzător şi în privința testamentului privilegiat.

Articolul 1.048

Caducitatea testamentelor privilegiate

(1) Testamentul privilegiat devine caduc la 15 zile de la data când dispunătorul ar fi putut să testeze în vreuna dintre formele ordinare. Termenul se suspendă dacă testatorul a ajuns într-o stare în care nu îi este cu putință să testeze.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică dispoziției testamentare prin care se recunoaşte un copil.

Articolul 1.049

Testamentul sumelor şi valorilor depozitate

(1) Dispozițiile testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse la instituții specializate sunt valabile cu respectarea condițiilor de formă prevăzute de legile speciale aplicabile acestor instituții.

(2) Instituțiile specializate nu vor putea proceda la predarea legatului având ca obiect sume de bani, valori sau titluri de valoare decât în baza hotărârii judecătoreşti ori a certificatului de moştenitor care constată valabilitatea dispoziției testamentare şi calitatea de legatar, prevederile referitoare la raport şi reducțiune fiind aplicabile.

(3) Instituțiile de credit au obligația ca, la instituirea de către clienții acestora a unei dispoziții testamentare, să comunice, de îndată, mențiunea acesteia în registrul prevăzut la art. 1.046.

Articolul 1.050

Conversiunea formei testamentare

Un testament nul din cauza unui viciu de formă produce efecte dacă îndeplineşte condițiile prevăzute de lege pentru altă formă testamentară.

Secțiunea a 3-a
Revocarea voluntară a testamentului

Articolul 1.051

Revocarea voluntară expresă

(1) Un testament nu poate fi revocat expres, în tot sau în parte, decât printr-un act autentic notarial sau printr-un testament ulterior.

(2) Testamentul care revocă un testament anterior poate fi întocmit într-o formă diferită de aceea a testamentului revocat.

(3) Revocarea expresă a testamentului făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul național notarial prevăzut la art. 1.046.

Articolul 1.052

Revocarea voluntară tacită

(1) Testatorul poate revoca testamentul olograf şi prin distrugerea, ruperea sau ştergerea sa. Ştergerea unei dispoziții a testamentului olograf de către testator implică revocarea acelei dispoziții. Modificările realizate prin ştergere se semnează de către testator.

(2) Distrugerea, ruperea sau ştergerea testamentului olograf, cunoscută de testator, atrage de asemenea revocarea, cu condiția ca acesta să fi fost în măsură să îl refacă.

(3) Testamentul ulterior nu îl revocă pe cel anterior decât în măsura în care conține dispoziții contrare sau incompatibile cu acesta. Efectele revocării nu sunt înlăturate în caz de caducitate sau revocare a testamentului ulterior.

Articolul 1.053

Retractarea revocării

(1) Dispoziția revocatorie poate fi retractată în mod expres prin act autentic notarial sau prin testament.

(2) Retractarea unei dispoziții revocatorii înlătură efectele revocării, cu excepția cazului în care testatorul şi-a manifestat voința în sens contrar sau dacă această intenție a testatorului rezultă din împrejurările concrete. Dispozițiile art. 1.051 alin. (3) rămân aplicabile.

(3) Retractarea unei dispoziții revocatorii făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul național notarial prevăzut la art. 1.046.

Secțiunea a 4-a
Legatul
Subsecțiunea 1.
Categorii de legate

Articolul 1.054

Clasificarea legatelor

(1) Legatele sunt universale, cu titlu universal sau cu titlu particular.

(2) Legatul poate fi pur şi simplu, cu termen, sub condiție sau cu sarcină.

Articolul 1.055

Legatul universal

Legatul universal este dispoziția testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocație la întreaga moştenire.

Articolul 1.056

Legatul cu titlu universal

(1) Legatul cu titlu universal este dispoziția testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocație la o fracțiune a moştenirii.

(2) Prin fracțiune a moştenirii se înțelege:

a)fie proprietatea unei cote-părți din aceasta;

b)fie un dezmembrământ al proprietății asupra totalității sau a unei cote-părți din moştenire;

c)fie proprietatea sau un dezmembrământ asupra totalității ori asupra unei cote-părți din universalitatea bunurilor determinate după natura sau proveniența lor.

Articolul 1.057

Legatul cu titlu particular

Orice legat care nu este universal sau cu titlu universal este un legat cu titlu particular.

Subsecțiunea 2.
Efectele legatelor

Articolul 1.058
Fructele bunurilor ce constituie obiectul legatului

Legatarul are dreptul la fructele bunurilor moştenirii care i se cuvin din ziua deschiderii moştenirii sau din ziua în care legatul produce efecte în privința sa, cu excepția cazului în care cel care a posedat bunurile ce constituie obiectul legatului a fost de bună-credință.

Articolul 1.059
Drepturile legatarului cu titlu particular

(1) Legatarul cu titlu particular al unui bun individual determinat dobândeşte proprietatea acestuia de la data deschiderii moştenirii.

(2) Legatarul cu titlu particular al unor bunuri de gen este titularul unei creanțe asupra moştenirii. Dacă testatorul nu a prevăzut altfel, cel însărcinat cu executarea acestui legat este obligat a preda bunuri de calitate medie.

Articolul 1.060
Sarcina excesivă a legatului cu titlu particular

(1) Dacă legatarul nu poate îndeplini sarcina cu care este grevat legatul său fără a depăşi valoarea bunurilor primite în temeiul acestuia, se va putea libera predând beneficiarului sarcinii bunurile ce i-au fost lăsate prin legat sau valoarea lor.

(2) Valoarea bunurilor lăsate prin legat şi a sarcinilor va fi aceea de la data deschiderii moştenirii.

Articolul 1.061
Accesoriile bunului care constituie obiectul unui legat cu titlu particular

(1) Bunul care constituie obiectul unui legat cu titlu particular se predă cu accesoriile sale, în starea în care se găseşte la data deschiderii moştenirii.

(2) Legatul cuprinde şi dreptul la acțiunea în despăgubire pentru prejudiciul adus bunului de către un terț după întocmirea testamentului.

(3) Legatul unui bun care, după întocmirea testamentului, a cunoscut creşteri cantitative, calitative sau valorice prin alipire, lucrări autonome, lucrări adăugate sau achiziționarea altor bunuri în cadrul unei universalități se prezumă, până la proba contrară, a viza întreg bunul ori universalitatea rezultată.

Articolul 1.062
Legatul rentei viagere sau al unei creanțe de întreținere

Când obiectul legatului cuprinde o rentă viageră sau o creanță de întreținere, executarea acestuia este datorată din ziua deschiderii moştenirii.

Articolul 1.063
Legatul alternativ

În cazul în care legatarului cu titlu particular i-a fost lăsat fie un bun, fie altul, dreptul de alegere revine celui ținut să execute legatul, dacă testatorul nu a conferit acest drept legatarului sau unui terț.

Articolul 1.064
Legatul bunului altuia

(1)Când bunul individual determinat care a făcut obiectul unui legat cu titlu particular aparține unei alte persoane decât testatorul şi nu este cuprins în patrimoniul acestuia la data deschiderii moştenirii, atunci se aplică dispozițiile prezentului articol.

(2) Dacă, la data întocmirii testamentului, testatorul nu a ştiut că bunul nu este al său, legatul este anulabil.

(3)În cazul în care testatorul a ştiut că bunul nu este al său, cel însărcinat cu executarea legatului este obligat, la alegerea sa, să dea fie bunul în natură, fie valoarea acestuia de la data deschiderii moştenirii.

Articolul 1.065
Legatul conjunctiv

(1) Legatul cu titlu particular este prezumat a fi conjunctiv atunci când testatorul a lăsat, prin acelaşi testament, un bun determinat individual sau generic mai multor legatari cu titlu particular, fără a preciza partea fiecăruia.

(2)În cazul legatului conjunctiv, dacă unul dintre legatari nu vrea sau nu poate să primească legatul, partea lui va profita celorlalți legatari.
(3) Prevederile alin. (2) se aplică şi atunci când obiectul legatului conjunctiv îl constituie un dezmembrământ al dreptului de proprietate.

Articolul 1.066
Cheltuielile predării legatului
În lipsa unei dispoziții testamentare sau legale contrare, cheltuielile predării legatului sunt în sarcina moştenirii, fără ca prin aceasta să se aducă atingere rezervei succesorale.

Articolul 1.067
Dreptul de preferință al creditorilor moştenirii față de legatari
(1) Creditorii moştenirii au dreptul să fie plătiți cu prioritate față de legatari.
(2) Dacă legatele cu titlu particular depăşesc activul net al moştenirii, ele vor fi reduse în măsura depăşirii, la cererea creditorilor moştenirii sau a celui care este obligat să le execute.
(3)În cazul în care, fără a se cunoaşte anumite datorii sau sarcini ale moştenirii, a fost executat un legat, moştenitorul legal sau testamentar, creditorii sau orice persoană interesată poate solicita restituirea de la legatarul plătit, în măsura în care legatul urmează a fi redus.

Subsecțiunea 3.
Ineficacitatea legatelor

Articolul 1.068
Revocarea voluntară a legatului
(1) Legatele sunt supuse dispozițiilor privind revocarea voluntară a testamentului.
(2) Orice înstrăinare a bunului ce constituie obiectul unui legat cu titlu particular, consimțită de către testator, chiar dacă este afectată de modalități, revocă implicit legatul pentru tot ceea ce s-a înstrăinat.
(3) Ineficacitatea înstrăinării nu afectează revocarea decât dacă:
a)este determinată de incapacitatea sau vicierea voinței testatorului; ori
b)înstrăinarea reprezintă o donație în favoarea beneficiarului legatului şi nu s-a făcut sub condiții sau cu sarcini substanțial diferite de acelea care afectează legatul.
(4) Distrugerea voluntară de către testator a bunului ce constituie obiectul legatului cu titlu particular revocă implicit legatul.

Articolul 1.069
Revocarea judecătorească
(1) Revocarea judecătorească a legatului poate fi cerută în cazul neîndeplinirii, fără justificare, a sarcinii instituite de testator. Neîndeplinirea fortuită a sarcinii poate atrage revocarea numai dacă, potrivit voinței testatorului, eficacitatea legatului este condiționată de executarea sarcinii.
(2) Revocarea judecătorească a legatului poate fi solicitată şi pentru ingratitudine în următoarele cazuri:
a)dacă legatarul a atentat la viața testatorului, a unei persoane apropiate lui sau, ştiind că alții intenționează să atenteze, nu l-a înştiințat;
b)dacă legatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave față de testator ori de injurii grave la adresa memoriei testatorului.

Articolul 1.070
Termenul de prescripție
Dreptul la acțiunea în revocarea judecătorească a legatului se prescrie în termen de un an de la data la care moştenitorul a cunoscut fapta de ingratitudine sau, după caz, de la data la care sarcina trebuia executată.

Articolul 1.071
Caducitatea legatului
Orice legat devine caduc atunci când:
a)legatarul nu mai este în viață la data deschiderii moştenirii;
b)legatarul este incapabil de a primi legatul la data deschiderii moştenirii;

c)legatarul este nedemn;
d)legatarul renunță la legat;
e)legatarul decedează înaintea împlinirii condiției suspensive ce afectează legatul, dacă aceasta avea un caracter pur personal;
f)bunul ce formează obiectul legatului cu titlu particular a pierit în totalitate din motive care nu țin de voința testatorului, în timpul vieții testatorului sau înaintea împlinirii condiției suspensive ce afectează legatul.

Articolul 1.072

Destinația bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace

Ineficacitatea legatului din cauza nulității, revocării, caducității sau desființării pentru nerealizarea condiției suspensive ori pentru îndeplinirea condiției rezolutorii profită moștenitorilor ale căror drepturi succesorale ar fi fost micșorate sau, după caz, înlăturate prin existența legatului sau care aveau obligația să execute legatul.

Articolul 1.073

Regimul legatului-sarcină

Cu excepția cazului prevăzut la art. 1.071 lit. f), caducitatea sau revocarea judecătorească a unui legat grevat cu un legat-sarcină în favoarea unui terț nu atrage ineficacitatea acestui din urmă legat. Moștenitorii care beneficiază de ineficacitatea legatului sunt obligați să execute legatul-sarcină.

Secțiunea a 5-a
Dezmoștenirea

Articolul 1.074

Noțiune

(1) Dezmoștenirea este dispoziția testamentară prin care testatorul îi înlătură de la moștenire, în tot sau în parte, pe unul sau mai mulți dintre moștenitorii săi legali.
(2) Dezmoștenirea este directă atunci când testatorul dispune prin testament înlăturarea de la moștenire a unuia sau mai multor moștenitori legali și indirectă atunci când testatorul instituie unul sau mai mulți legatari.

Articolul 1.075

Efectele

(1)În cazul dezmoștenirii soțului supraviețuitor, moștenitorii din clasa cu care acesta vine în concurs culeg partea din moștenire rămasă după atribuirea cotei cuvenite soțului supraviețuitor ca urmare a dezmoștenirii.
(2) Dacă, în urma dezmoștenirii, pe lângă soțul supraviețuitor, vin la moștenire atât cel dezmoștenit, cât și acela care beneficiază de dezmoștenire, acesta din urmă culege partea rămasă după atribuirea cotei soțului supraviețuitor și a cotei celui dezmoștenit.
(3) Atunci când, în urma dezmoștenirii, un moștenitor primește o cotă inferioară cotei sale legale, moștenitorul cu care vine în concurs culege partea care ar fi revenit celui dezmoștenit.
(4) Dacă, în urma dezmoștenirii, o persoană este înlăturată total de la moștenire, cota ce i s-ar fi cuvenit se atribuie moștenitorilor cu care ar fi venit în concurs sau, în lipsa acestora, moștenitorilor subsecvenți.
(5) Dispozițiile prevăzute la alin. (1)-(4) nu pot profita persoanelor incapabile de a primi legate.

Articolul 1.076

Nulitatea

(1) Dispoziția testamentară prin care moștenitorii legali au fost dezmoșteniți este supusă cauzelor de nulitate, absolută sau relativă, prevăzute de lege.
(2) Termenul de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare curge de la data la care cei dezmoșteniți au luat cunoștință de dispoziția testamentară prin care au fost înlăturați de la moștenire, dar nu mai devreme de data deschiderii moștenirii.

Secțiunea a 6-a
Execuțiunea testamentară

Articolul 1.077

Desemnarea și misiunea executorului

(1) Testatorul poate numi una sau mai multe persoane, conferindu-le împuternicirea necesară executării dispozițiilor testamentare. Executorul testamentar poate fi desemnat şi de către un terț determinat prin testament.
(2) Dacă au fost desemnați mai mulți executori testamentari, oricare dintre ei poate acționa fără concursul celorlalți, cu excepția cazului în care testatorul a dispus altfel sau le-a împărțit atribuțiile.
(3) Puterile executorului testamentar pot fi exercitate de la data acceptării misiunii prin declarație autentică notarială.

Articolul 1.078

Capacitatea executorului

Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu poate fi executor testamentar.

Articolul 1.079

Dreptul de administrare

(1) Executorul testamentar are dreptul să administreze patrimoniul succesoral pe o perioadă de cel mult 2 ani de la data deschiderii moştenirii, chiar dacă testatorul nu i-a conferit în mod expres acest drept.
(2) Prin testament, dreptul de administrare poate fi restrâns doar la o parte din patrimoniul succesoral sau la un termen mai scurt.
(3) Termenul de 2 ani poate fi prelungit de instanța de judecată, pentru motive temeinice, prin acordarea unor termene succesive de câte un an.

Articolul 1.080

Puterile executorului

(1) Executorul testamentar:
a)va cere, în condițiile legii, punerea sigiliilor, dacă printre moştenitori sunt şi minori, persoane care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială sau dispărute;

La data de 18-08-2022 Litera a) din Alineatul (1) , Articolul 1.080 , Sectiunea a 6-a , Capitolul III , Titlul III , Cartea a IV-a a fost modificată de Punctul 61, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

b)va stărui a se face inventarul bunurilor moştenirii în prezența sau cu citarea moştenitorilor;
c)va cere instanței să încuviințeze vânzarea bunurilor, în lipsă de sume suficiente pentru executarea legatelor. Instanța va putea încuviința vânzarea imobilelor succesorale numai dacă nu există moştenitori rezervatari;
d)va depune diligențe pentru executarea testamentului, iar în caz de contestație, pentru a apăra validitatea sa;
e)va plăti datoriile moştenirii dacă a fost împuternicit în acest sens prin testament. În lipsa unei asemenea împuterniciri, executorul testamentar va putea achita datoriile numai cu încuviințarea instanței;
f)va încasa creanțele moştenirii.
(2) Testatorul poate dispune ca executorul testamentar să procedeze la partajarea bunurilor moştenirii. Partajul produce efecte numai dacă proiectul prezentat de către executor a fost aprobat de toți moştenitorii.

Articolul 1.081

Transmiterea execuțiunii

(1) Puterile executorului testamentar nu pot fi transmise.
(2) Misiunea executorului testamentar numit în considerarea unei funcții determinate poate fi continuată de către persoana care preia acea funcție.

Articolul 1.082

Obligația de a da socoteală şi răspunderea executorului

(1) La sfârşitul fiecărui an şi la încetarea misiunii sale, executorul testamentar este obligat să dea socoteală pentru gestiunea sa, chiar dacă nu există moştenitori rezervatari. Această obligație se transmite moştenitorilor executorului.
(2) Executorul testamentar răspunde ca un mandatar în legătură cu executarea dispozițiilor testamentare.

(3) Dacă au fost desemnați mai mulți executori testamentari, răspunderea acestora este solidară, cu excepția cazului în care testatorul le-a împărțit atribuțiile şi fiecare dintre ei s-a limitat la misiunea încredințată.

Articolul 1.083

Remunerația executorului

Misiunea executorului testamentar este gratuită, dacă testatorul nu a stabilit o remunerație în sarcina moştenirii.

Articolul 1.084

Suportarea cheltuielilor

Cheltuielile făcute de executorul testamentar în exercitarea puterilor sale sunt în sarcina moştenirii.

Articolul 1.085

Încetarea execuțiunii

Execuțiunea testamentară poate înceta:

a)prin îndeplinirea sau imposibilitatea aducerii la îndeplinire a misiunii primite;

b)prin renunțare în forma unei declarații autentice notariale;

c)prin decesul executorului testamentar;

d)prin instituirea consilierii judiciare sau a tutelei speciale cu privire la executorul testamentar;

La data de 18-08-2022 Litera d) din Articolul 1.085 , Sectiunea a 6-a , Capitolul III , Titlul III , Cartea a IV-a a fost modificată de Punctul 62, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

e)prin revocarea de către instanță a executorului testamentar care nu îşi îndeplineşte misiunea ori o îndeplineşte în mod necorespunzător;

f)prin expirarea termenului în care se exercită dreptul de administrare, afară de cazul în care instanța decide prelungirea termenului.

Capitolul IV
Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă şi reducțiunea liberalităților excesive
Secțiunea 1
Rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă

Articolul 1.086

Noțiunea de rezervă succesorală

Rezerva succesorală este partea din bunurile moştenirii la care moştenitorii rezervatari au dreptul în virtutea legii, chiar împotriva voinței defunctului, manifestată prin liberalități ori dezmoşteniri.

Articolul 1.087

Moştenitorii rezervatari

Sunt moştenitori rezervatari soțul supraviețuitor, descendenții şi ascendenții privilegiați ai defunctului.

Articolul 1.088

Întinderea rezervei succesorale

Rezerva succesorală a fiecărui moştenitor rezervatar este de jumătate din cota succesorală care, în absența liberalităților sau dezmoştenirilor, i s-ar fi cuvenit ca moştenitor legal.

Articolul 1.089

Noțiunea de cotitate disponibilă

Cotitatea disponibilă este partea din bunurile moştenirii care nu este rezervată prin lege şi de care defunctul putea dispune în mod neîngrădit prin liberalități.

Articolul 1.090

Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor

(1) Liberalitățile neraportabile făcute soțului supraviețuitor, care vine la moştenire în concurs cu alți descendenți decât cei comuni lor, nu pot depăşi un sfert din moştenire şi nici partea descendentului care a primit cel mai puțin.

(2) Dacă defunctul nu a dispus prin liberalități de diferența dintre cotitatea disponibilă stabilită potrivit art. 1.089 şi cotitatea disponibilă specială, atunci această diferență revine descendenților.
(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător atunci când descendentul menționat la alin. (1) a fost dezmoştenit direct, iar de această dezmoştenire ar beneficia soțul supraviețuitor.

Secțiunea a 2-a
Reducțiunea liberalităților excesive

Articolul 1.091
Stabilirea rezervei succesorale şi a cotității disponibile
(1) Valoarea masei succesorale, în funcție de care se determină rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă, se stabileşte astfel:
a)determinarea activului brut al moştenirii, prin însumarea valorii bunurilor existente în patrimoniul succesoral la data deschiderii moştenirii;
b)determinarea activului net al moştenirii, prin scăderea pasivului succesoral din activul brut;
c)reunirea fictivă, doar pentru calcul, la activul net, a valorii donațiilor făcute de cel care lasă moştenirea.
(2)În vederea aplicării alin. (1) lit. c), se ia în considerare valoarea la data deschiderii moştenirii a bunurilor donate, ținându-se însă cont de starea lor în momentul donației, din care se scade valoarea sarcinilor asumate prin contractele de donație. Dacă bunurile au fost înstrăinate de donatar, se ține seama de valoarea lor la data înstrăinării. Dacă bunurile donate au fost înlocuite cu altele, se ține cont de valoarea, la data deschiderii moştenirii, a bunurilor intrate în patrimoniu şi de starea lor la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunurilor intrate în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii lor, înlocuirea bunurilor nu este luată în considerare. În măsura în care bunul donat sau cel care l-a înlocuit pe acesta a pierit fortuit, indiferent de data pieirii, donația nu se va supune reunirii fictive. Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflației, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data deschiderii moştenirii.
(3) Nu se va ține seama în stabilirea rezervei de darurile obişnuite, de donațiile remuneratorii şi, în măsura în care nu sunt excesive, nici de sumele cheltuite pentru întreținerea sau, dacă este cazul, pentru formarea profesională a descendenților, a părinților sau a soțului şi nici de cheltuielile de nuntă.
(4)Până la dovada contrară, înstrăinarea cu titlu oneros către un descendent ori un ascendent privilegiat sau către soțul supraviețuitor este prezumată a fi donație dacă înstrăinarea s-a făcut cu rezerva uzufructului, uzului ori abitației sau în schimbul întreținerii pe viață ori a unei rente viagere. Prezumția operează numai în favoarea descendenților, ascendenților privilegiați şi a soțului supraviețuitor ai defunctului, dacă aceştia nu au consimțit la înstrăinare.
(5) Rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă se calculează în funcție de valoarea stabilită potrivit alin. (1). La stabilirea rezervei nu se ține seama de cei care au renunțat la moştenire, cu excepția celor obligați la raport, potrivit art. 1.147 alin. (2).

Articolul 1.092
Modul de operare
După deschiderea moştenirii, liberalitățile care încalcă rezerva succesorală sunt supuse reducțiunii, la cerere.

Articolul 1.093
Persoanele care pot cere reducțiunea
Reducțiunea liberalităților excesive poate fi cerută numai de către moştenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum şi de către creditorii chirografari ai moştenitorilor rezervatari.

Articolul 1.094
Căile de realizare a reducțiunii
(1) Reducțiunea liberalităților excesive se poate realiza prin buna învoială a celor interesați.
(2)În lipsa unei asemenea învoieli, reducțiunea poate fi invocată în fața instanței de judecată pe cale de excepție sau pe cale de acțiune, după caz.
(3)În cazul pluralității de moştenitori rezervatari, reducțiunea operează numai în limita cotei de rezervă cuvenite celui care a cerut-o şi profită numai acestuia.

Articolul 1.095

Termenul de prescripție

(1) Dreptul la acțiunea în reducțiune a liberalităților excesive se prescrie în termen de 3 ani de la data deschiderii moștenirii sau, după caz, de la data la care moștenitorii rezervatari au pierdut posesia bunurilor care formează obiectul liberalităților.

(2)În cazul liberalităților excesive a căror existență nu a fost cunoscută de moștenitorii rezervatari, termenul de prescripție începe să curgă de la data când au cunoscut existența acestora și caracterul lor excesiv.

(3) Excepția de reducțiune este imprescriptibilă extinctiv.

Articolul 1.096

Ordinea reducțiunii

(1) Legatele se reduc înaintea donațiilor.

(2) Legatele se reduc toate deodată și proporțional, afară dacă testatorul a dispus că anumite legate vor avea preferință, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte legate.

(3) Donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă.

(4) Donațiile concomitente se reduc toate deodată și proporțional, afară dacă donatorul a dispus că anumite donații vor avea preferință, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte donații.

(5) Dacă beneficiarul donației care ar trebui redusă este insolvabil, se va proceda la reducțiunea donației anterioare.

Articolul 1.097

Efectele reducțiunii

(1) Reducțiunea are ca efect ineficacitatea legatelor sau, după caz, desființarea donațiilor în măsura necesară întregirii rezervei succesorale.

(2)Întregirea rezervei, ca urmare a reducțiunii, se realizează în natură.

(3) Reducțiunea se realizează prin echivalent în cazul în care, înainte de deschiderea moștenirii, donatarul a înstrăinat bunul ori a constituit asupra lui drepturi reale, precum și atunci când bunul a pierit dintr-o cauză imputabilă donatarului.

(4)Când donația supusă reducțiunii a fost făcută unui moștenitor rezervatar care nu este obligat la raportul donației, acesta va putea păstra în contul rezervei sale partea care depășește cotitatea disponibilă.

(5) Dacă donatarul este un succesibil obligat la raport, iar partea supusă reducțiunii reprezintă mai puțin de jumătate din valoarea bunului donat, donatarul rezervatar poate păstra bunul, iar reducțiunea necesară întregirii rezervei celorlalți moștenitori rezervatari se va face prin luare mai puțin sau prin echivalent bănesc.

(6)În cazul întregirii rezervei în natură, gratificatul păstrează fructele părții din bun care depășește cotitatea disponibilă, percepute până la data la care cei îndreptățiți au cerut reducțiunea.

Articolul 1.098

Reducțiunea unor liberalități speciale

(1) Dacă donația sau legatul are ca obiect un uzufruct, uz ori abitație sau o rentă ori întreținere viageră, moștenitorii rezervatari au facultatea fie de a executa liberalitatea astfel cum a fost stipulată, fie de a abandona proprietatea cotității disponibile în favoarea beneficiarului liberalității, fie de a solicita reducțiunea potrivit dreptului comun.

(2) Dacă moștenitorii rezervatari nu se înțeleg asupra opțiunii, reducțiunea se va face potrivit dreptului comun.

Articolul 1.099

Imputarea liberalităților

(1) Dacă beneficiarul liberalității nu este moștenitor rezervatar, liberalitatea primită se impută asupra cotității disponibile, iar dacă o depășește, este supusă reducțiunii.

(2) Dacă gratificatul este moștenitor rezervatar și liberalitatea nu este supusă raportului, ea se impută asupra cotității disponibile. Dacă este cazul, excedentul se impută asupra cotei de rezervă la care are dreptul gratificatul și, dacă o depășește, este supus reducțiunii.

(3) Dacă gratificatul este moştenitor rezervatar şi liberalitatea este supusă raportului, ea se impută asupra rezervei celui gratificat, iar dacă există, excedentul se impută asupra cotității disponibile, afară de cazul în care dispunătorul a stipulat imputarea sa asupra rezervei globale. În acest ultim caz, numai partea care excedează rezervei globale se impută asupra cotității disponibile. În toate cazurile, dacă se depăşeşte cotitatea disponibilă, liberalitatea este supusă reducțiunii.
(4) Dacă există mai multe liberalități, imputarea se face potrivit alin. (1)-(3), ținând seama şi de ordinea reducțiunii liberalităților excesive.

Titlul IV
Transmisiunea şi partajul moştenirii
Capitolul I
Transmisiunea moştenirii
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.100
Noțiunile de opțiune succesorală şi de succesibil
(1) Cel chemat la moştenire în temeiul legii sau al voinței defunctului poate accepta moştenirea sau poate renunța la ea.
(2) Prin succesibil se înțelege persoana care îndeplineşte condițiile prevăzute de lege pentru a putea moşteni, dar care nu şi-a exercitat încă dreptul de opțiune succesorală.

Articolul 1.101
Caracterele juridice ale opțiunii
Sub sancțiunea nulității absolute, opțiunea succesorală este indivizibilă şi nu poate fi afectată de nicio modalitate.

Articolul 1.102
Vocația multiplă la moştenire
(1) Moştenitorul care, în baza legii sau a testamentului, cumulează mai multe vocații la moştenire are, pentru fiecare dintre ele, un drept de opțiune distinct.
(2) Legatarul chemat la moştenire şi ca moştenitor legal îşi va putea exercita opțiunea în oricare dintre aceste calități. Dacă, deşi nu a fost încălcată rezerva, din testament rezultă că defunctul a dorit să diminueze cota ce i s-ar fi cuvenit legatarului ca moştenitor legal, acesta din urmă poate opta doar ca legatar.

Articolul 1.103
Termenul de opțiune succesorală
(1) Dreptul de opțiune succesorală se exercită în termen de un an de la data deschiderii moştenirii.
(2) Termenul de opțiune curge:
a)de la data naşterii celui chemat la moştenire, dacă naşterea s-a produs după deschiderea moştenirii;
b)de la data înregistrării morții în registrul de stare civilă, dacă înregistrarea se face în temeiul unei hotărâri judecătoreşti de declarare a morții celui care lasă moştenirea, afară numai dacă succesibilul a cunoscut faptul morții sau hotărârea de declarare a morții la o dată anterioară, caz în care termenul curge de la această din urmă dată;
c)de la data la care legatarul a cunoscut sau trebuia să cunoască legatul său, dacă testamentul cuprinzând acest legat este descoperit după deschiderea moştenirii;
d)de la data la care succesibilul a cunoscut sau trebuia să cunoască legătura de rudenie pe care se întemeiază vocația sa la moştenire, dacă această dată este ulterioară deschiderii moştenirii.
(3) Termenului prevăzut la alin. (1) i se aplică prevederile cuprinse în cartea a VI-a referitoare la suspendarea şi repunerea în termenul de prescripție extinctivă.

Articolul 1.104
Prorogarea termenului

(1)În cazul în care succesibilul a cerut întocmirea inventarului anterior exercitării dreptului de opțiune succesorală, termenul de opțiune nu se va împlini mai devreme de două luni de la data la care i se comunică procesul-verbal de inventariere.
(2) Pe durata efectuării inventarului, succesibilul nu poate fi considerat moştenitor, cu excepția cazului în care a acceptat moştenirea.

Articolul 1.105

Retransmiterea dreptului de opțiune

(1) Moştenitorii celui care a decedat fără a fi exercitat dreptul de opțiune succesorală îl exercită separat, fiecare pentru partea sa, în termenul aplicabil dreptului de opțiune privind moştenirea autorului lor.
(2)În cazul prevăzut la alin. (1), partea succesibilului care renunță profită celorlalți moştenitori ai autorului său.

Secțiunea a 2-a
Acceptarea moştenirii

Articolul 1.106

Libertatea acceptării moştenirii

Nimeni nu poate fi obligat să accepte o moştenire ce i se cuvine.

Articolul 1.107

Acceptarea moştenirii de către creditori

Creditorii succesibilului pot accepta moştenirea, pe cale oblică, în limita îndestulării creanței lor.

Articolul 1.108

Felurile acceptării

(1) Acceptarea poate fi expresă sau tacită.
(2) Acceptarea este expresă când succesibilul îşi însuşeşte explicit titlul sau calitatea de moştenitor printr-un înscris autentic sau sub semnătură privată.
(3) Acceptarea este tacită când succesibilul face un act sau fapt pe care nu ar putea să îl facă decât în calitate de moştenitor.

Articolul 1.109

Înregistrarea actelor de acceptare

În situația în care acceptarea este făcută printr-un înscris autentic, declarația de acceptare se va înscrie în registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii.

Articolul 1.110

Actele cu valoare de acceptare tacită

(1) Actele de dispoziție juridică privind o parte sau totalitatea drepturilor asupra moştenirii atrag acceptarea tacită a acesteia. Sunt astfel de acte:
a)înstrăinarea, cu titlu gratuit sau oneros, de către succesibil a drepturilor asupra moştenirii;
b)renunțarea, chiar gratuită, în folosul unuia sau mai multor moştenitori determinați;
c)renunțarea la moştenire, cu titlu oneros, chiar în favoarea tuturor comoştenitorilor sau moştenitorilor subsecvenți.
(2) De asemenea, pot avea valoare de acceptare tacită a moştenirii actele de dispoziție, administrare definitivă ori folosință a unor bunuri din moştenire.
(3) Actele de conservare, supraveghere şi de administrare provizorie nu valorează acceptare, dacă din împrejurările în care acestea s-au efectuat nu rezultă că succesibilul şi-a însuşit prin ele calitatea de moştenitor.
(4) Sunt considerate a fi de administrare provizorie actele de natură urgentă a căror îndeplinire este necesară pentru normala punere în valoare, pe termen scurt, a bunurilor moştenirii.

Articolul 1.111

Declarația de neacceptare

Succesibilul care intenționează să îndeplinească un act ce poate avea semnificația acceptării moştenirii, dar care doreşte ca prin aceasta să nu fie considerat acceptant, trebuie să dea în acest sens, anterior îndeplinirii actului, o declarație autentică notarială.

Articolul 1.112

Prezumția de renunțare

(1) Este prezumat, până la proba contrară, că a renunțat la moştenire succesibilul care, deşi cunoştea deschiderea moştenirii şi calitatea lui de succesibil, nu şi-a exercitat dreptul de opțiune succesorală, prin acceptarea moştenirii sau renunțarea expresă la moştenire, în termenul de un an prevăzut la art. 1.103.

(2) Prezumția de renunțare operează, după împlinirea termenului de un an de la deschiderea moştenirii, dacă succesibilul, citat în condițiile legii, nu face dovada exercitării dreptului de opțiune succesorală. Citația trebuie să cuprindă, sub sancțiunea nulității acesteia, pe lângă elementele prevăzute de Codul de procedură civilă, şi precizarea că, dacă succesibilul nu şi-a exercitat dreptul de a accepta moştenirea în termenul de decădere prevăzut la art. 1.103, este prezumat că renunță la moştenire.

La data de 19-10-2014 Art. 1.112 a fost modificat de pct. 1 al art. V din LEGEA nr. 138 din 15 octombrie 2014, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 753 din 16 octombrie 2014.

Articolul 1.113

Reducerea termenului de opțiune

(1) Pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, un succesibil poate fi obligat, cu aplicarea procedurii prevăzute de lege pentru ordonanța preşedințială, să îşi exercite dreptul de opțiune succesorală înăuntrul unui termen stabilit de instanța judecătorească, mai scurt decât cel prevăzut la art. 1.103.

(2) Succesibilul care nu optează în termenul stabilit de instanța judecătorească este considerat că a renunțat la moştenire.

Articolul 1.114

Efectele acceptării

(1) Acceptarea consolidează transmisiunea moştenirii realizată de plin drept la data decesului.

(2) Moştenitorii legali şi legatarii universali sau cu titlu universal răspund pentru datoriile şi sarcinile moştenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, proporțional cu cota fiecăruia.

(3) Legatarul cu titlu particular nu este obligat să suporte datoriile şi sarcinile moştenirii. Prin excepție, el răspunde pentru pasivul moştenirii, însă numai cu bunul sau bunurile ce formează obiectul legatului, dacă:

a)testatorul a dispus în mod expres în acest sens;

b)dreptul lăsat prin legat are ca obiect o universalitate, cum ar fi o moştenire culeasă de către testator şi nelichidată încă; în acest caz, legatarul răspunde pentru pasivul acelei universalități;

c)celelalte bunuri ale moştenirii sunt insuficiente pentru plata datoriilor şi sarcinilor moştenirii.

(4)În cazul înstrăinării bunurilor moştenirii după deschiderea acesteia, bunurile intrate în patrimoniul succesoral prin efectul subrogației pot fi afectate stingerii datoriilor şi sarcinilor moştenirii.

Articolul 1.115

Întocmirea inventarului

(1) Succesibilii, creditorii moştenirii şi orice persoană interesată pot cere notarului competent să dispună efectuarea unui inventar al bunurilor din patrimoniul succesoral, toate cheltuielile care se vor face în acest scop fiind în sarcina moştenirii.

(2) Dacă succesibilii sau persoanele care dețin bunuri din patrimoniul succesoral se opun, efectuarea inventarului este dispusă de către instanța judecătorească de la locul deschiderii moştenirii.

(3) Inventarul se efectuează de către persoana desemnată prin acordul succesibililor şi al creditorilor sau, în lipsa unui asemenea acord, de către persoana desemnată fie de notar, fie, după caz, de instanța de judecată competentă.

Articolul 1.116

Procesul-verbal de inventariere

(1) Procesul-verbal de inventariere cuprinde enumerarea, descrierea şi evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data deschiderii moştenirii.

(2) Bunurile a căror proprietate este contestată se vor menționa separat.

(3)În inventar se cuprind mențiuni privind pasivul succesoral.
(4) Bunurile moştenirii care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se află şi a motivului pentru care se găsesc acolo.
(5)În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi vreun testament lăsat de defunct, acesta va fi vizat spre neschimbare şi va fi depus în depozit la biroul notarului public.
(6) Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibilii aflați la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau în cazul refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de 2 martori.

Articolul 1.117

Măsurile speciale de conservare a bunurilor

(1) Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode.
(2) Poate fi numit custode, cu acordul tuturor celor interesați, unul dintre succesibili, iar în caz contrar, o altă persoană aleasă de către notar.
(3)În cazul în care conservarea bunurilor moştenirii necesită anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviințarea notarului, de către custodele prevăzut la alin. (1) sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor.
(4) Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar şi de custode sau curator. Dacă predarea are loc concomitent cu inventarierea, se va face mențiune în procesul-verbal, un exemplar al acestuia predându-se custodelui sau curatorului.
(5) Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile şi să dea socoteală notarului asupra cheltuielilor de conservare sau administrare a acestor bunuri la finalizarea procedurii succesorale sau atunci când notarul consideră necesar.
(6) Oricine se consideră vătămat prin inventarul întocmit sau prin măsurile de conservare şi administrare luate de notarul public poate face plângere la instanța judecătorească competentă.

Articolul 1.118

Măsurile speciale privind sumele de bani şi alte valori

(1) Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o instituție specializată, făcându-se mențiune despre aceasta şi în procesul-verbal de inventariere.
(2) Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lăsa moştenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul şi gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru:
a)întreținerea persoanelor ce erau în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni;
b)plata sumelor datorate în baza contractelor individuale de muncă sau pentru plata asigurărilor sociale;
c)acoperirea cheltuielilor pentru conservarea şi administrarea bunurilor moştenirii.

Articolul 1.119

Acceptarea forțată

(1) Succesibilul care, cu rea-credință, a sustras ori a ascuns bunuri din patrimoniul succesoral sau a ascuns o donație supusă raportului ori reducțiunii este considerat că a acceptat moştenirea, chiar dacă anterior renunțase la ea. El nu va avea însă niciun drept cu privire la bunurile sustrase sau ascunse şi, după caz, va fi obligat să raporteze ori să reducă donația ascunsă fără a participa la distribuirea bunului donat.
(2) Moştenitorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) este ținut să plătească datoriile şi sarcinile moştenirii proporțional cu cota sa din moştenire, inclusiv cu propriile sale bunuri.

Secțiunea a 3-a
Renunțarea la moştenire

Articolul 1.120

Forma renunțării

(1) Renunțarea la moştenire nu se presupune, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 1.112 şi art. 1.113 alin. (2).

(2) Declarația de renunțare se face în formă autentică la orice notar public sau, după caz, la misiunile diplomatice şi oficiile consulare ale României, în condițiile şi limitele prevăzute de lege.
(3) Pentru informarea terților, declarația de renunțare se va înscrie, pe cheltuiala renunțătorului, în registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii.

Articolul 1.121

Efectele renunțării

(1) Succesibilul care renunță este considerat că nu a fost niciodată moştenitor.
(2) Partea renunțătorului profită moştenitorilor pe care i-ar fi înlăturat de la moştenire sau celor a căror parte ar fi diminuat-o dacă ar fi acceptat moştenirea.

Articolul 1.122

Renunțarea frauduloasă

(1) Creditorii succesibilului care a renunțat la moştenire în frauda lor pot cere instanței revocarea renunțării în ceea ce îi priveşte, însă numai în termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renunțarea.
(2) Admiterea acțiunii în revocare produce efectele acceptării moştenirii de către succesibilul debitor numai în privința creditorului reclamant şi în limita creanței acestuia.

Articolul 1.123

Revocarea renunțării

(1)În tot cursul termenului de opțiune, renunțătorul poate revoca renunțarea, dacă moştenirea nu a fost deja acceptată de alți succesibili care au vocație la partea care i-ar reveni, dispozițiile art. 1.120 aplicându-se în mod corespunzător.
(2) Revocarea renunțării valorează acceptare, bunurile moştenirii fiind preluate în starea în care se găsesc şi sub rezerva drepturilor dobândite de terți asupra acelor bunuri.

Articolul 1.124

Termenul de prescripție

Dreptul la acțiunea în anularea acceptării sau renunțării se prescrie în termen de 6 luni, calculat în caz de violență de la încetarea acesteia, iar în celelalte cazuri din momentul în care titularul dreptului la acțiune a cunoscut cauza de nulitate relativă.

Secțiunea a 4-a
Sezina

Articolul 1.125

Noțiune

Pe lângă stăpânirea de fapt exercitată asupra patrimoniului succesoral, sezina le conferă moştenitorilor sezinari şi dreptul de a administra acest patrimoniu şi de a exercita drepturile şi acțiunile defunctului.

Articolul 1.126

Moştenitorii sezinari

Sunt moştenitori sezinari soțul supraviețuitor, descendenții şi ascendenții privilegiați.

Articolul 1.127

Dobândirea sezinei de către moştenitorii legali nesezinari

(1) Moştenitorii legali nesezinari dobândesc sezina numai prin eliberarea certificatului de moştenitor, dar cu efect retroactiv din ziua deschiderii moştenirii.
(2)Până la intrarea în stăpânirea de fapt a moştenirii, moştenitorul legal nesezinar nu poate fi urmărit în calitate de moştenitor.

Articolul 1.128

Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moştenirii

(1) Legatarul universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moştenirii de la moştenitorii rezervatari. Dacă asemenea moştenitori nu există sau refuză, legatarul universal intră în stăpânirea moştenirii prin eliberarea certificatului de moştenitor.

(2) Legatarul cu titlu universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moştenirii de la moştenitorii rezervatari sau, după caz, de la legatarul universal intrat în stăpânirea moştenirii ori de la moştenitorii legali nerezervatari care au intrat în stăpânirea moştenirii, fie de drept, fie prin eliberarea certificatului de moştenitor. Dacă asemenea moştenitori nu există sau refuză, legatarul cu titlu universal intră în stăpânirea moştenirii prin eliberarea certificatului de moştenitor.

Articolul 1.129

Predarea legatului cu titlu particular

Legatarul cu titlu particular intră în posesia obiectului legatului din ziua în care acesta i-a fost predat de bunăvoie sau, în lipsă, din ziua depunerii la instanță a cererii de predare.

Secțiunea a 5-a
Petiția de ereditate

Articolul 1.130

Persoanele care pot obține recunoaşterea calității de moştenitor

Moştenitorul cu vocație universală sau cu titlu universal poate obține oricând recunoaşterea calității sale de moştenitor contra oricărei persoane care, pretinzând că se întemeiază pe titlul de moştenitor, posedă toate sau o parte din bunurile din patrimoniul succesoral.

Articolul 1.131

Efectele recunoaşterii calității de moştenitor

(1) Recunoaşterea calității de moştenitor îl obligă pe deținătorul fără titlu al bunurilor din patrimoniul succesoral la restituirea acestor bunuri cu aplicarea regulilor prevăzute la art. 1.635-1.649.

(2)În privința actelor juridice încheiate între deținătorul fără titlu al bunurilor succesorale şi terți, dispozițiile art. 960 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 6-a
Certificatul de moştenitor

Articolul 1.132

Noțiune

Certificatul de moştenitor se eliberează de către notarul public şi cuprinde constatări referitoare la patrimoniul succesoral, numărul şi calitatea moştenitorilor şi cotele ce le revin din acest patrimoniu, precum şi alte mențiuni prevăzute de lege.

Articolul 1.133

Efecte

(1) Certificatul de moştenitor face dovada calității de moştenitor, legal sau testamentar, precum şi dovada dreptului de proprietate al moştenitorilor acceptanți asupra bunurilor din masa succesorală, în cota care se cuvine fiecăruia.

(2)În vederea stabilirii componenței patrimoniului succesoral, notarul public procedează, mai întâi, la lichidarea regimului matrimonial.

Articolul 1.134

Nulitatea

Cei care se consideră vătămați în drepturile lor prin eliberarea certificatului de moştenitor pot cere instanței judecătoreşti constatarea sau, după caz, declararea nulității acestuia şi stabilirea drepturilor lor, conform legii.

Capitolul II
Moştenirea vacantă

Articolul 1.135

Noțiune

(1) Dacă nu sunt moştenitori legali sau testamentari, moştenirea este vacantă.

(2) Dacă prin legat s-a atribuit numai o parte a moştenirii şi nu există moştenitori legali ori vocația acestora a fost restrânsă ca efect al testamentului lăsat de defunct, partea din moştenire rămasă neatribuită este vacantă.

Articolul 1.136

Administrarea provizorie a bunurilor moştenirii

(1)Cât timp moştenirea nu a fost acceptată sau dacă succesibilul nu este cunoscut, notarul public competent poate să numească un curator special al moştenirii, pentru apărarea drepturilor moştenitorului eventual, având drepturile şi îndatoririle de administrare prevăzute la art. 1.117 alin. (3)-(5).

(2)În cazurile prevăzute la alin. (1), acțiunile împotriva moştenirii se vor îndrepta împotriva unui curator special, numit de notarul public competent, la cererea reclamantului.

(3) Dacă există indicii că moştenirea urmează a fi declarată vacantă, notarul public competent încunoştințează şi organul care reprezintă comuna, oraşul sau, după caz, municipiul.

Articolul 1.137

Somarea succesibililor

(1) Dacă în termen de un an şi 6 luni de la deschiderea moştenirii nu s-a înfățişat niciun succesibil, notarul, la cererea oricărei persoane interesate, îi va soma pe toți succesibilii, printr-o publicație făcută la locul deschiderii moştenirii, la locul unde se află imobilele din patrimoniul succesoral, precum şi într-un ziar de largă circulație, pe cheltuiala moştenirii, să se înfățişeze la biroul său în termen de cel mult două luni de la publicare.

(2) Dacă niciun succesibil nu se prezintă în termenul fixat în publicație, notarul va constata că moştenirea este vacantă.

Articolul 1.138

Dreptul de a culege moştenirea vacantă

Moştenirile vacante revin comunei, oraşului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii şi intră în domeniul lor privat. Este considerată nescrisă orice dispoziție testamentară care, fără a stipula transmiterea bunurilor moştenirii, urmăreşte să înlăture această regulă.

Articolul 1.139

Intrarea în stăpânirea moştenirii vacante şi răspunderea pentru pasiv

(1) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul intră în stăpânirea de fapt a moştenirii de îndată ce toți succesibilii cunoscuți au renunțat la moştenire ori, la împlinirea termenului prevăzut la art. 1.137, dacă niciun moştenitor nu este cunoscut. Moştenirea se dobândeşte retroactiv de la data deschiderii sale.

(2) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul suportă pasivul moştenirii vacante numai în limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.

Articolul 1.140

Desființarea vacanței moştenirii

Dacă, deşi s-a constatat vacanța moştenirii, există moştenitori, atunci aceştia pot exercita petiția de ereditate împotriva comunei, oraşului sau, după caz, municipiului.

Capitolul III
Amintirile de familie

Articolul 1.141

Bunurile care constituie amintiri de familie

(1) Constituie amintiri de familie bunurile ce au aparținut membrilor familiei şi stau mărturie istoriei acesteia.

(2) Sunt incluse în această categorie bunuri precum corespondența purtată de membrii familiei, arhivele familiale, decorațiile, armele de colecție, portretele de familie, documentele, precum şi orice alte bunuri cu semnificație morală deosebită pentru respectiva familie.

Articolul 1.142

Regimul juridic al amintirilor de familie

(1) Moştenitorii pot ieşi din indiviziune cu privire la bunurile care constituie amintiri de familie numai prin partaj voluntar.

(2)În cazul în care nu se realizează partajul voluntar, bunurile care constituie amintiri de familie rămân în indiviziune.

(3) Pe durata indiviziunii, prin acordul moştenitorilor sau, în lipsa acestuia, prin hotărârea instanței, amintirile de familie sunt depozitate în interesul familiei la unul ori mai mulți dintre moştenitori sau în locul convenit de ei.

(4) Moştenitorul desemnat ca depozitar poate revendica bunurile care constituie amintiri de familie de la cel care le deține pe nedrept, dar nu le poate înstrăina, împrumuta sau da în locațiune fără acordul unanim al coindivizarilor.

Capitolul IV
Partajul succesoral şi raportul
Secțiunea 1
Dispoziții generale referitoare la partajul succesoral

Articolul 1.143

Starea de indiviziune

(1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Moştenitorul poate cere oricând ieşirea din indiviziune, chiar şi atunci când există convenții sau clauze testamentare care prevăd altfel.

(2) Dispozițiile art. 669-686 se aplică şi partajului succesoral în măsura în care nu sunt incompatibile cu acesta.

Articolul 1.144

Partajul voluntar

(1) Dacă toți moştenitorii sunt prezenți şi au capacitate de exercițiu deplină, partajul se poate realiza prin bună învoială, în forma şi prin actul pe care părțile le convin. Dacă printre bunurile succesorale se află imobile, convenția de partaj trebuie încheiată în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Dacă nu sunt prezenți toți moştenitorii ori dacă printre ei se află minori, persoane care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială ori persoane dispărute, atunci se vor pune sigilii pe bunurile moştenirii în cel mai scurt termen, iar partajul voluntar se va realiza cu respectarea regulilor referitoare la protecția persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori privitoare la persoanele dispărute.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 1.144 , Sectiunea 1 , Capitolul IV , Titlul IV , Cartea a IV-a a fost modificat de Punctul 63, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 1.145

Măsuri conservatorii

Bunurile moştenirii pot să facă obiectul unor măsuri conservatorii, în tot sau în parte, la cererea persoanelor interesate, în condițiile legii.

Secțiunea a 2-a
Raportul donațiilor

Articolul 1.146

Noțiune

(1) Raportul donațiilor este obligația pe care o au între ei soțul supraviețuitor şi descendenții defunctului care vin efectiv şi împreună la moştenirea legală de a readuce la moştenire bunurile care le-au fost donate fără scutire de raport de către cel ce lasă moştenirea.

(2)În lipsă de stipulație contrară din partea donatorului, cei menționați la alin. (1) sunt obligați la raport numai dacă ar fi avut vocație concretă la moştenirea defunctului în cazul în care aceasta s-ar fi deschis la data donației.

Articolul 1.147

Scutirea de raport a renunțătorului la moştenirea legală

(1)În caz de renunțare la moştenirea legală, descendentul sau soțul supraviețuitor nu mai are obligația de raport, putând păstra liberalitatea primită în limitele cotității disponibile.

(2) Prin stipulație expresă în contractul de donație, donatarul poate fi obligat la raportul donației şi în cazul renunțării la moştenire. În acest caz, donatarul va readuce la moştenire numai valoarea bunului donat care depăşeşte partea din bunurile defunctului la care ar fi avut dreptul ca moştenitor legal.

Articolul 1.148

Persoanele care pot cere raportul donației

Dreptul de a cere raportul îl au numai descendenții şi soțul supraviețuitor, precum şi, pe cale oblică, creditorii personali ai acestora.

Articolul 1.149

Caracterul personal al obligației de raport

(1) Moştenitorul datorează raportul numai pentru donațiile pe care le-a primit personal de la donator.

(2) Dacă descendentul donatarului vine în nume propriu la moştenirea donatorului, nu este obligat să raporteze donația făcută ascendentului său, chiar dacă a acceptat moştenirea acestuia din urmă.

(3) Descendentul care vine la moştenire prin reprezentare succesorală este obligat să raporteze donația primită de la defunct de către ascendentul său pe care îl reprezintă, chiar dacă nu l-a moştenit pe acesta din urmă.

Articolul 1.150

Excepțiile de la obligația de raport

(1) Nu sunt supuse raportului:

a)donațiile pe care defunctul le-a făcut cu scutire de raport. Scutirea poate fi făcută prin chiar actul de donație sau printr-un act ulterior, întocmit în una dintre formele prevăzute pentru liberalități;

b)donațiile deghizate sub forma unor înstrăinări cu titlu oneros sau efectuate prin persoane interpuse, cu excepția cazului în care se dovedeşte că cel care a lăsat moştenirea a urmărit un alt scop decât scutirea de raport;

c)darurile obişnuite, donațiile remuneratorii şi, în măsura în care nu sunt excesive, sumele cheltuite pentru întreținerea sau, dacă este cazul, pentru formarea profesională a descendenților, a părinților sau a soțului şi nici cheltuielile de nuntă, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel;

d)fructele culese, veniturile scadente până în ziua deschiderii moştenirii şi echivalentul bănesc al folosinței exercitate de donatar asupra bunului donat.

(2) De asemenea, raportul nu este datorat nici în cazul în care bunul donat a pierit fără culpa donatarului. Cu toate acestea, dacă bunul a fost reconstituit prin folosirea unei indemnizații încasate ca urmare a pieirii sale, donatarul este ținut să facă raportul bunului în măsura în care indemnizația a servit la reconstituirea acelui bun. În cazul în care indemnizația nu a fost utilizată în acest scop, ea însăşi este supusă raportului. Dacă indemnizația rezultă dintr-un contract de asigurare, aceasta se raportează numai în măsura în care depăşeşte cuantumul total al primelor plătite de donatar.

Articolul 1.151

Modul de efectuare a raportului

(1) Raportul se face prin echivalent. Este considerată ca nescrisă dispoziția care impune donatarului raportul în natură.

(2) Cu toate acestea, donatarul poate efectua raportul în natură dacă la data cererii de raport este încă proprietarul bunului şi nu l-a grevat cu o sarcină reală şi nici nu l-a dat în locațiune pentru o perioadă mai mare de 3 ani.

(3) Raportul prin echivalent se poate realiza prin preluare, prin imputație sau în bani.

(4) Raportul prin preluare se realizează prin luarea din masa succesorală de către moştenitorii îndreptățiți la raport a unor bunuri, pe cât posibil de aceeaşi natură şi calitate cu cele care au format obiectul donației, ținând seama de cotele succesorale ale fiecăruia.

(5)În cazul raportului prin imputație, valoarea donației se scade din partea moştenitorului obligat la raport.

(6)În cazul raportului în bani, cel obligat la raport va depune la dispoziția celorlalți moştenitori o sumă de bani care reprezintă diferența dintre valoarea bunului donat şi partea din această valoare ce corespunde cotei sale succesorale.

Articolul 1.152

Căile de realizare a raportului

(1) Raportul se realizează în cadrul partajului, prin bună învoială sau pe cale judecătorească.

(2) Raportul cerut de unul dintre moştenitori profită şi celorlalți moştenitori îndreptățiți să solicite raportul, cu excepția celor care au renunțat în mod expres la raport.

Articolul 1.153

Evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent

(1)În vederea efectuării raportului prin echivalent, se ia în considerare valoarea bunului donat la momentul judecății, ținându-se însă cont de starea lui în momentul donației, din care se scade valoarea, la momentul judecății, a sarcinilor asumate prin contractul de donație.
(2) Dacă bunul a fost înstrăinat de donatar anterior cererii de raport, se ține seama de valoarea lui la data înstrăinării. Dacă bunul donat a fost înlocuit cu altul, se ține cont de valoarea, la data raportului, a bunului intrat în patrimoniu şi de starea lui la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunului intrat în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii sale, înlocuirea bunului nu este luată în considerare.
(3) Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflației, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data realizării raportului.

Articolul 1.154

Ameliorările şi degradările bunului donat în cazul raportului în natură
(1) Donatarul are dreptul să recupereze, proporțional cu cotele succesorale, cheltuielile rezonabile pe care le-a făcut cu lucrările adăugate, precum şi cu lucrările autonome necesare şi utile până la data raportului.
(2) Totodată, donatarul este răspunzător de toate degradările şi deteriorările care au micşorat valoarea bunului ca urmare a faptei sale culpabile.
(3) Donatarul poate reține bunul până la plata efectivă a sumelor ce îi sunt datorate pentru cheltuielile prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care creanța lui se compensează cu despăgubirile pe care le datorează potrivit alin. (2).

Secțiunea a 3-a
Plata datoriilor

Articolul 1.155

Plata pasivului. Excepțiile de la divizarea de drept a pasivului moştenirii
(1) Moştenitorii universali şi cu titlu universal contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor moştenirii proporțional cu cota succesorală ce îi revine fiecăruia.
(2)Înainte de partajul succesoral, creditorii ale căror creanțe provin din conservarea sau din administrarea bunurilor moştenirii ori s-au născut înainte de deschiderea moştenirii pot cere să fie plătiți din bunurile aflate în indiviziune. De asemenea, ei pot solicita executarea silită asupra acestor bunuri.
(3) Regula divizării de drept a pasivului succesoral nu se aplică dacă:
a)obligația este indivizibilă;
b)obligația are ca obiect un bun individual determinat ori o prestație determinată asupra unui astfel de bun;
c)obligația este garantată cu o ipotecă sau o altă garanție reală, caz în care moştenitorul care primeşte bunul afectat garanției va fi obligat pentru tot, însă numai în limita valorii acelui bun, iar participarea sa la restul pasivului moştenirii se reduce corespunzător;
d)unul dintre moştenitori este însărcinat, prin titlu, să execute singur obligația. În acest caz, dacă titlul îl reprezintă testamentul, scutirea celorlalți moştenitori constituie o liberalitate, supusă reducțiunii dacă este cazul.

Articolul 1.156

Situația creditorilor personali ai moştenitorilor
(1)Înainte de partajul succesoral, creditorii personali ai unui moştenitor nu pot urmări partea acestuia din bunurile moştenirii.
(2) Creditorii personali ai moştenitorilor şi orice persoană ce justifică un interes legitim pot să ceară partajul în numele debitorului lor, pot pretinde să fie prezenți la partajul prin bună învoială sau pot să intervină în procesul de partaj.
(3) Ceilalți moştenitori pot obține respingerea acțiunii de partaj introduse de către creditor, plătind datoria în numele şi pe seama moştenitorului debitor.
(4) Creditorii pot solicita revocarea partajului fără a fi obligați să dovedească frauda copărtaşilor numai dacă, deşi au cerut să fie prezenți, partajul s-a realizat în lipsa lor şi fără să fi fost convocați. În toate celelalte cazuri, acțiunea în revocarea partajului rămâne supusă dispozițiilor art. 1.562.

(5) Din bunurile moştenirii atribuite la partaj, precum şi din cele care le iau locul în patrimoniul moştenitorului, creditorii moştenirii vor fi plătiți cu preferință față de creditorii personali ai moştenitorului.
(6) Dispozițiile alin. (5) sunt aplicabile şi legatarilor cu titlu particular ori de câte ori obiectul legatului nu constă într-un bun individual determinat.

Articolul 1.157

Regresul între moştenitori. Insolvabilitatea unuia dintre moştenitori

(1) Moştenitorul universal sau cu titlu universal care, din cauza garanției reale sau din orice altă cauză, a plătit din datoria comună mai mult decât partea sa are drept de regres împotriva celorlalți moştenitori, însă numai pentru partea din datoria comună ce revenea fiecăruia, chiar şi atunci când moştenitorul care a plătit datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor.
(2)Când unul dintre moştenitorii universali sau cu titlu universal este insolvabil, partea lui din pasivul moştenirii se împarte între toți ceilalți în proporție cu cotele succesorale ale fiecăruia.
(3) Moştenitorul are dreptul de a cere plata creanțelor pe care le are față de moştenire de la ceilalți moştenitori, ca orice alt creditor al moştenirii. În privința părții din datorie care îi revine ca moştenitor, dispozițiile art. 1.620-1.624 sunt aplicabile.

Articolul 1.158

Raportul datoriilor

(1) Dacă, la data partajului succesoral, un moştenitor are o datorie certă şi lichidă față de moştenire, aceasta se lichidează prin luare mai puțin.
(2) Dacă moştenitorul are mai multe datorii față de moştenire care nu sunt acoperite cu partea sa din bunurile moştenirii, aceste datorii se sting proporțional prin raport în limita părții respective.
(3) Raportul nu operează în privința creanței pe care un moştenitor o are față de moştenire. Însă moştenitorul care este atât creditor, cât şi debitor al moştenirii se poate prevala de compensația legală, chiar dacă nu ar fi întrunite condițiile acesteia.
(4) Prin acordul tuturor moştenitorilor, raportul datoriilor se poate realiza şi înainte de partajul succesoral.

Articolul 1.159

Titlurile executorii obținute împotriva defunctului

Titlurile executorii obținute împotriva defunctului pot fi executate şi împotriva moştenitorilor săi, în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Secțiunea a 4-a
Partajul de ascendent

Articolul 1.160

Subiecte

Ascendenții pot face partajul bunurilor lor între descendenți.

Articolul 1.161

Forme

(1) Partajul de ascendent se poate realiza prin donație sau prin testament, cu respectarea formelor, condițiilor şi regulilor prevăzute de lege pentru aceste acte juridice.
(2) Partajul realizat prin donație nu poate avea ca obiect decât bunurile prezente.

Articolul 1.162

Cuprins

Dacă în partajul de ascendent nu au fost cuprinse toate bunurile moştenirii, bunurile necuprinse se vor partaja conform legii.

Articolul 1.163

Ineficacitate

(1) Este lovit de nulitate absolută partajul în care nu s-au cuprins toți descendenții care îndeplinesc condițiile pentru a veni la moştenire, fie în nume propriu, fie prin reprezentare succesorală.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică partajului în care nu a fost inclus un descendent care vine la moştenire prin reprezentare succesorală, însă a fost cuprins acela pe care îl reprezintă.
(3) Dacă prin partajul de ascendent se încalcă rezerva succesorală a vreunui descendent sau a soțului supraviețuitor, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la reducțiunea liberalităților excesive.

Cartea a V-a
Despre obligații*)

Notă

*) Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a V-a sunt cuprinse în art. 102-189 din Legea nr. 71/2011.

Titlul I
Dispoziții generale

Articolul 1.164
Conținutul raportului obligațional
Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată.

Articolul 1.165
Izvoarele obligațiilor
Obligațiile izvorăsc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum şi din orice alt act sau fapt de care legea leagă naşterea unei obligații.

Titlul II
Izvoarele obligațiilor
Capitolul I
Contractul
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.166
Noțiune
Contractul este acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

Articolul 1.167
Regulile aplicabile contractelor
(1) Toate contractele se supun regulilor generale din prezentul capitol.
(2) Regulile particulare privitoare la anumite contracte sunt prevăzute în prezentul cod sau în legi speciale.

Articolul 1.168
Regulile aplicabile contractelor nenumite
Contractelor nereglementate de lege li se aplică prevederile prezentului capitol, iar dacă acestea nu sunt îndestulătoare, regulile speciale privitoare la contractul cu care se aseamănă cel mai mult.

Articolul 1.169
Libertatea de a contracta
Părțile sunt libere să încheie orice contracte şi să determine conținutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică şi de bunele moravuri.

Articolul 1.170
Buna-credință
Părțile trebuie să acționeze cu bună-credință atât la negocierea şi încheierea contractului, cât şi pe tot timpul executării sale. Ele nu pot înlătura sau limita această obligație.

Secțiunea a 2-a
Diferite categorii de contracte

Articolul 1.171

Contractul sinalagmatic şi contractul unilateral

Contractul este sinalagmatic atunci când obligațiile născute din acesta sunt reciproce şi interdependente. În caz contrar, contractul este unilateral chiar dacă executarea lui presupune obligații în sarcina ambelor părți.

Articolul 1.172

Contractul cu titlu oneros şi contractul cu titlu gratuit

(1) Contractul prin care fiecare parte urmăreşte să îşi procure un avantaj în schimbul obligațiilor asumate este cu titlu oneros.

(2) Contractul prin care una dintre părți urmăreşte să procure celeilalte părți un beneficiu, fără a obține în schimb vreun avantaj, este cu titlu gratuit.

Articolul 1.173

Contractul comutativ şi contractul aleatoriu

(1) Este comutativ contractul în care, la momentul încheierii sale, existența drepturilor şi obligațiilor părților este certă, iar întinderea acestora este determinată sau determinabilă.

(2) Este aleatoriu contractul care, prin natura lui sau prin voința părților, oferă cel puțin uneia dintre părți şansa unui câştig şi o expune totodată la riscul unei pierderi, ce depind de un eveniment viitor şi incert.

Articolul 1.174

Contractul consensual, solemn sau real

(1) Contractul poate fi consensual, solemn sau real.

(2) Contractul este consensual atunci când se formează prin simplul acord de voință al părților.

(3) Contractul este solemn atunci când validitatea sa este supusă îndeplinirii unor formalități prevăzute de lege.

(4) Contractul este real atunci când, pentru validitatea sa, este necesară remiterea bunului.

Articolul 1.175

Contractul de adeziune

Contractul este de adeziune atunci când clauzele sale esențiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre părți, pentru aceasta sau ca urmare a instrucțiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare.

Articolul 1.176

Contractul-cadru

(1) Contractul-cadru este acordul prin care părțile convin să negocieze, să încheie sau să mențină raporturi contractuale ale căror elemente esențiale sunt determinate de acesta.

(2) Modalitatea de executare a contractului-cadru, în special termenul şi volumul prestațiilor, precum şi, dacă este cazul, prețul acestora sunt precizate prin convenții ulterioare.

Articolul 1.177

Contractul încheiat cu consumatorii

Contractul încheiat cu consumatorii este supus legilor speciale şi, în completare, dispozițiilor prezentului cod.

Secțiunea a 3-a
Încheierea contractului
Subsecțiunea 1.
Dispoziții preliminare

Articolul 1.178

Libertatea formei

Contractul se încheie prin simplul acord de voințe al părților dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă.

Articolul 1.179

Condițiile esențiale pentru validitatea contractului

(1) Condițiile esențiale pentru validitatea unui contract sunt:

1. capacitatea de a contracta;

2. consimțământul părților;

3. un obiect determinat şi licit;

4. o cauză licită şi morală.

(2)În măsura în care legea prevede o anumită formă a contractului, aceasta trebuie respectată, sub sancțiunea prevăzută de dispozițiile legale aplicabile.

Subsecțiunea 2.
Capacitatea părților

Articolul 1.180

Capacitatea părților

Poate contracta orice persoană care nu este declarată incapabilă de lege şi nici oprită să încheie anumite contracte.

Articolul 1.181

Reguli aplicabile

Regulile privitoare la capacitatea de a contracta sunt reglementate în principal în cartea I.

Subsecțiunea 3.
Consimțământul

I. Formarea contractului

Articolul 1.182

Încheierea contractului

(1) Contractul se încheie prin negocierea lui de către părți sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta.

(2) Este suficient ca părțile să se pună de acord asupra elementelor esențiale ale contractului, chiar dacă lasă unele elemente secundare spre a fi convenite ulterior ori încredințează determinarea acestora unei alte persoane.

(3)În condițiile prevăzute la alin. (2), dacă părțile nu ajung la un acord asupra elementelor secundare ori persoana căreia i-a fost încredințată determinarea lor nu ia o decizie, instanța va dispune, la cererea oricăreia dintre părți, completarea contractului, ținând seama, după împrejurări, de natura acestuia şi de intenția părților.

Articolul 1.183

Buna-credință în negocieri

(1)Părțile au libertatea inițierii, desfăşurării şi ruperii negocierilor şi nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eşecul acestora.

(2) Partea care se angajează într-o negociere este ținută să respecte exigențele bunei-credințe. Părțile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligații.

(3) Este contrară exigențelor bunei-credințe, între altele, conduita părții care inițiază sau continuă negocieri fără intenția de a încheia contractul.

(4) Partea care inițiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credințe răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți. Pentru stabilirea acestui prejudiciu se va ține seama de cheltuielile angajate în vederea negocierilor, de renunțarea de către cealaltă parte la alte oferte şi de orice împrejurări asemănătoare.

Articolul 1.184

Obligația de confidențialitate în negocierile precontractuale

Când o informație confidențială este comunicată de către o parte în cursul negocierilor, cealaltă parte este ținută să nu o divulge şi să nu o folosească în interes propriu, indiferent dacă se încheie sau nu contractul. Încălcarea acestei obligații atrage răspunderea părții în culpă.

Articolul 1.185

Elementele de care depinde încheierea contractului

Atunci când, în timpul negocierilor, o parte insistă să se ajungă la un acord asupra unui anumit element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se încheie până nu se ajunge la un acord cu privire la acestea.

Articolul 1.186

Momentul şi locul încheierii contractului

(1) Contractul se încheie în momentul şi în locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoştință de ea din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) De asemenea, contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei săvârşeşte un act sau un fapt concludent, fără a-l înştiința pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părți, al uzanțelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se poate face în acest mod.

Articolul 1.187

Forma ofertei şi a acceptării

Oferta şi acceptarea trebuie emise în forma cerută de lege pentru încheierea valabilă a contractului.

Articolul 1.188

Oferta de a contracta

(1)O propunere constituie ofertă de a contracta dacă aceasta conține suficiente elemente pentru formarea contractului şi exprimă intenția ofertantului de a se obliga în cazul acceptării ei de către destinatar.

(2) Oferta poate proveni de la persoana care are inițiativa încheierii contractului, care îi determină conținutul sau, după împrejurări, care propune ultimul element esențial al contractului.

(3) Dispozițiile art. 1.182-1.203 se aplică în mod corespunzător şi atunci când împrejurările în care se încheie contractul nu permit identificarea ofertei sau a acceptării.

Articolul 1.189

Propunerea adresată unor persoane nedeterminate

(1) Propunerea adresată unor persoane nedeterminate, chiar dacă este precisă, nu valorează ofertă, ci, după împrejurări, solicitare de ofertă sau intenție de negociere.

(2) Cu toate acestea, propunerea valorează ofertă dacă aceasta rezultă astfel din lege, din uzanțe ori, în mod neîndoielnic, din împrejurări. În aceste cazuri, revocarea ofertei adresate unor persoane nedeterminate produce efecte numai dacă este făcută în aceeaşi formă cu oferta însăşi sau într-o modalitate care permite să fie cunoscută în aceeaşi măsură cu aceasta.

Articolul 1.190

Solicitarea de oferte

Solicitarea de a formula oferte, adresată uneia sau mai multor persoane determinate, nu constituie, prin ea însăşi, ofertă de a contracta.

Articolul 1.191

Oferta irevocabilă

(1) Oferta este irevocabilă de îndată ce autorul ei se obligă să o mențină un anumit termen. Oferta este, de asemenea, irevocabilă atunci când poate fi considerată astfel în temeiul acordului părților, al practicilor statornicite între acestea, al negocierilor, al conținutului ofertei ori al uzanțelor.

(2) Declarația de revocare a unei oferte irevocabile nu produce niciun efect.

Articolul 1.192

Termenul de acceptare

Termenul de acceptare curge din momentul în care oferta ajunge la destinatar.

Articolul 1.193

Oferta fără termen adresată unei persoane absente

(1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane care nu este prezentă, trebuie menținută un termen rezonabil, după împrejurări, pentru ca destinatarul să o primească, să o analizeze şi să expedieze acceptarea.

(2) Revocarea ofertei nu împiedică încheierea contractului decât dacă ajunge la destinatar înainte ca ofertantul să primească acceptarea sau, după caz, înaintea săvârşirii actului ori faptului care, potrivit prevederilor art. 1.186 alin. (2), determină încheierea contractului.

(3) Ofertantul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin revocarea ofertei înaintea expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Articolul 1.194

Oferta fără termen adresată unei persoane prezente

(1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane prezente rămâne fără efecte dacă nu este acceptată de îndată.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distanță.

Articolul 1.195

Caducitatea ofertei

(1) Oferta devine caducă dacă:

a)acceptarea nu ajunge la ofertant în termenul stabilit sau, în lipsă, în termenul prevăzut la art. 1.193 alin. (1);

b)destinatarul o refuză.

(2) Decesul sau incapacitatea ofertantului atrage caducitatea ofertei irevocabile numai atunci când natura afacerii sau împrejurările o impun.

Articolul 1.196

Acceptarea ofertei

(1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare dacă indică în mod neîndoielnic acordul său cu privire la ofertă, astfel cum aceasta a fost formulată, şi ajunge în termen la autorul ofertei. Dispozițiile art. 1.186 rămân aplicabile.

(2)Tăcerea sau inacțiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea, din uzanțe sau din alte împrejurări.

Articolul 1.197

Acceptarea necorespunzătoare a ofertei

(1)Răspunsul destinatarului nu constituie acceptare atunci când:

a)cuprinde modificări sau completări care nu corespund ofertei primite;

b)nu respectă forma cerută anume de ofertant;

c)ajunge la ofertant după ce oferta a devenit caducă.

(2)Răspunsul destinatarului, exprimat potrivit alin. (1), poate fi considerat, după împrejurări, ca o contraofertă.

Articolul 1.198

Acceptarea tardivă

(1) Acceptarea tardivă produce efecte numai dacă autorul ofertei îl înştiințează de îndată pe acceptant despre încheierea contractului.

(2) Acceptarea făcută în termen, dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte dacă ofertantul nu îl înştiințează despre aceasta de îndată.

Articolul 1.199

Retragerea ofertei sau a acceptării

Oferta sau acceptarea poate fi retrasă dacă retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu oferta sau, după caz, cu acceptarea.

Articolul 1.200

Comunicarea ofertei, acceptării şi revocării

(1) Oferta, acceptarea, precum şi revocarea acestora produc efecte numai din momentul în care ajung la destinatar, chiar dacă acesta nu ia cunoştință de ele din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) Comunicarea acceptării trebuie făcută prin mijloace cel puțin la fel de rapide ca cele folosite de ofertant, dacă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea sau din alte asemenea împrejurări nu rezultă contrariul.

Articolul 1.201

Clauze externe

Dacă prin lege nu se prevede altfel, părțile sunt ținute de clauzele extrinseci la care contractul face trimitere.

Articolul 1.202

Clauze standard

(1) Sub rezerva prevederilor art. 1.203, dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi atunci când la încheierea contractului sunt utilizate clauze standard.

(2) Sunt clauze standard stipulațiile stabilite în prealabil de una dintre părți pentru a fi utilizate în mod general şi repetat şi care sunt incluse în contract fără să fi fost negociate cu cealaltă parte.
(3) Clauzele negociate prevalează asupra clauzelor standard.
(4) Atunci când ambele părți folosesc clauze standard şi nu ajung la o înțelegere cu privire la acestea, contractul se încheie totuşi pe baza clauzelor convenite şi a oricăror clauze standard comune în substanța lor, cu excepția cazului în care una dintre părți notifică celeilalte părți, fie anterior momentului încheierii contractului, fie ulterior şi de îndată, că nu intenționează să fie ținută de un astfel de contract.

Articolul 1.203

Clauze neuzuale

Clauzele standard care prevăd în folosul celui care le propune limitarea răspunderii, dreptul de a denunța unilateral contractul, de a suspenda executarea obligațiilor sau care prevăd în detrimentul celeilalte părți decăderea din drepturi ori din beneficiul termenului, limitarea dreptului de a opune excepții, restrângerea libertății de a contracta cu alte persoane, reînnoirea tacită a contractului, legea aplicabilă, clauze compromisorii sau prin care se derogă de la normele privitoare la competența instanțelor judecătoreşti nu produc efecte decât dacă sunt acceptate, în mod expres, în scris, de cealaltă parte.

II. Valabilitatea consimțământului

Articolul 1.204

Condiții

Consimțământul părților trebuie să fie serios, liber şi exprimat în cunoştință de cauză.

Articolul 1.205

Lipsa discernământului

Este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la data încheierii acestuia, se afla, fie şi numai vremelnic, într-o stare care o punea în neputință de a-şi da seama de urmările faptei sale.

La data de 18-08-2022 Articolul 1.205 din Punctul II. , Subsectiunea 3. , Sectiunea a 3-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 64, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

III. Viciile consimțământului

Articolul 1.206

Cazuri

(1) Consimțământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență.
(2) De asemenea, consimțământul este viciat în caz de leziune.

Articolul 1.207

Eroarea

(1) Partea care, la momentul încheierii contractului, se afla într-o eroare esențială poate cere anularea acestuia, dacă cealaltă parte ştia sau, după caz, trebuia să ştie că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului.
(2) Eroarea este esențială:
1. când poartă asupra naturii sau obiectului contractului;
2. când poartă asupra identității obiectului prestației sau asupra unei calități a acestuia ori asupra unei alte împrejurări considerate esențiale de către părți în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat;
3. când poartă asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat.
(3) Eroarea de drept este esențială atunci când priveşte o normă juridică determinantă, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului.
(4) Eroarea care priveşte simplele motive ale contractului nu este esențială, cu excepția cazului în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărâtoare.

Articolul 1.208

Eroarea nescuzabilă

(1) Contractul nu poate fi anulat dacă faptul asupra căruia a purtat eroarea putea fi, după împrejurări, cunoscut cu diligențe rezonabile.

(2) Eroarea de drept nu poate fi invocată în cazul dispozițiilor legale accesibile şi previzibile.

Articolul 1.209

Eroarea asumată

Nu atrage anularea contractului eroarea care poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă sau, după împrejurări, trebuia să fie asumat de acesta.

Articolul 1.210

Eroarea de calcul

Simpla eroare de calcul nu atrage anularea contractului, ci numai rectificarea, afară de cazul în care, concretizându-se într-o eroare asupra cantității, a fost esențială pentru încheierea contractului. Eroarea de calcul trebuie corectată la cererea oricăreia dintre părți.

Articolul 1.211

Eroarea de comunicare sau de transmitere

Dispozițiile privitoare la eroare se aplică în mod corespunzător şi atunci când eroarea poartă asupra declarației de voință ori când declarația a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanță.

Articolul 1.212

Invocarea erorii cu bună-credință

Partea care este victima unei erori nu se poate prevala de aceasta contrar exigențelor bunei-credințe.

Articolul 1.213

Adaptarea contractului

(1) Dacă o parte este îndreptățită să invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealaltă parte declară că doreşte să execute ori execută contractul aşa cum acesta fusese înțeles de partea îndreptățită să invoce anulabilitatea, contractul se consideră că a fost încheiat aşa cum l-a înțeles această din urmă parte.

(2)În acest caz, după ce a fost informată asupra felului în care partea îndreptățită să invoce anulabilitatea a înțeles contractul şi înainte ca aceasta să fi obținut anularea, cealaltă parte trebuie, în termen de cel mult 3 luni de la data când a fost notificată ori de la data când i s-a comunicat cererea de chemare în judecată, să declare că este de acord cu executarea sau să execute fără întârziere contractul, astfel cum a fost înțeles de partea aflată în eroare.

(3) Dacă declarația a fost făcută şi comunicată părții aflate în eroare în termenul prevăzut la alin. (2) sau contractul a fost executat, dreptul de a obține anularea este stins şi notificarea prevăzută la alin. (2) este considerată lipsită de efecte.

Articolul 1.214

Dolul

(1) Consimțământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părți ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvenea să i le dezvăluie.

(2) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială.

(3) Contractul este anulabil şi atunci când dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți.

(4) Dolul nu se presupune.

Articolul 1.215

Dolul comis de un terț

(1) Partea care este victima dolului unui terț nu poate cere anularea decât dacă cealaltă parte a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască dolul la încheierea contractului.

(2) Independent de anularea contractului, autorul dolului răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Articolul 1.216

Violența

(1) Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, fără drept, de cealaltă parte sau de un terț.

(2) Există violență când temerea insuflată este de așa natură încât partea amenințată putea să creadă, după împrejurări, că, în lipsa consimțământului său, viața, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav și iminent.

(3) Violența poate atrage anularea contractului și atunci când este îndreptată împotriva unei persoane apropiate, precum soțul, soția, ascendenții ori descendenții părții al cărei consimțământ a fost viciat.

(4)În toate cazurile, existența violenței se apreciază ținând seama de vârsta, starea socială, sănătatea și caracterul celui asupra căruia s-a exercitat violența, precum și de orice altă împrejurare ce a putut influența starea acestuia la momentul încheierii contractului.

Articolul 1.217

Amenințarea cu exercițiul unui drept

Constituie violență și temerea insuflată prin amenințarea cu exercițiul unui drept făcută cu scopul de a obține avantaje injuste.

Articolul 1.218

Starea de necesitate

Contractul încheiat de o parte aflată în stare de necesitate nu poate fi anulat decât dacă cealaltă parte a profitat de această împrejurare.

Articolul 1.219

Temerea reverențiară

Simpla temere izvorâtă din respect, fără să fi fost violență, nu atrage anularea contractului.

Articolul 1.220

Violența săvârșită de un terț

(1) Violența atrage anularea contractului și atunci când este exercitată de un terț, însă numai dacă partea al cărei consimțământ nu a fost viciat cunoștea sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască violența săvârșită de către terț.

(2) Independent de anularea contractului, autorul violenței răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Articolul 1.221

Leziunea

(1) Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații.

(2) Existența leziunii se apreciază și în funcție de natura și scopul contractului.

(3) Leziunea poate exista și atunci când minorul își asumă o obligație excesivă prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor.

Articolul 1.222

Sancțiune

(1) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligațiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită.

(2) Cu excepția cazului prevăzut de art. 1.221 alin. (3), acțiunea în anulare este admisibilă numai dacă leziunea depășește jumătate din valoarea pe care o avea, la momentul încheierii contractului, prestația promisă sau executată de partea lezată. Disproporția trebuie să subziste până la data cererii de anulare.

(3)În toate cazurile, instanța poate să mențină contractul dacă cealaltă parte oferă, în mod echitabil, o reducere a propriei creanțe sau, după caz, o majorare a propriei obligații. Dispozițiile art. 1.213 privitoare la adaptarea contractului se aplică în mod corespunzător.

Articolul 1.223

Termenul de prescripție

(1) Dreptul la acțiunea în anulare sau în reducerea obligațiilor pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului.
(2) Anulabilitatea contractului nu poate să fie opusă pe cale de excepție când dreptul la acțiune este prescris.

Articolul 1.224
Inadmisibilitatea leziunii
Nu pot fi atacate pentru leziune contractele aleatorii, tranzacția, precum şi alte contracte anume prevăzute de lege.

Subsecțiunea 4.
Obiectul contractului

Articolul 1.225
Obiectul contractului
(1) Obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridică, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul şi altele asemenea, convenită de părți, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor şi obligațiilor contractuale.
(2) Obiectul contractului trebuie să fie determinat şi licit, sub sancțiunea nulității absolute.
(3) Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri.

Articolul 1.226
Obiectul obligației
(1) Obiectul obligației este prestația la care se angajează debitorul.
(2) Sub sancțiunea nulității absolute, el trebuie să fie determinat sau cel puțin determinabil şi licit.

Articolul 1.227
Imposibilitatea inițială a obiectului obligației
Contractul este valabil chiar dacă, la momentul încheierii sale, una dintre părți se află în imposibilitate de a-şi executa obligația, afară de cazul în care prin lege se prevede altfel.

Articolul 1.228
Bunurile viitoare
În lipsa unei prevederi legale contrare, contractele pot purta şi asupra bunurilor viitoare.

Articolul 1.229
Bunurile care nu sunt în circuitul civil
Numai bunurile care sunt în circuitul civil pot face obiectul unei prestații contractuale.

Articolul 1.230
Bunurile care aparțin altuia
Dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terț pot face obiectul unei prestații, debitorul fiind obligat să le procure şi să le transmită creditorului sau, după caz, să obțină acordul terțului. În cazul neexecutării obligației, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate.

Articolul 1.231
Determinarea calității obiectului
Atunci când nu poate fi stabilită potrivit contractului, calitatea prestației sau a obiectului acesteia trebuie să fie rezonabilă sau, după împrejurări, cel puțin de nivel mediu.

Articolul 1.232
Determinarea obiectului de către un terț
(1) Atunci când prețul sau orice alt element al contractului urmează să fie determinat de un terț, acesta trebuie să acționeze în mod corect, diligent şi echidistant.
(2) Dacă terțul nu poate sau nu doreşte să acționeze ori aprecierea sa este în mod manifest nerezonabilă, instanța, la cererea părții interesate, va stabili, după caz, prețul sau elementul nedeterminat de către părți.

Articolul 1.233
Determinarea prețului între profesionişti

Dacă un contract încheiat între profesionişti nu stabileşte preţul şi nici nu indică o modalitate pentru a-l determina, se presupune că părţile au avut în vedere preţul practicat în mod obişnuit în domeniul respectiv pentru aceleaşi prestaţii realizate în condiţii comparabile sau, în lipsa unui asemenea preţ, un preţ rezonabil.

Articolul 1.234

Raportarea la un factor de referinţă

Atunci când, potrivit contractului, preţul se determină prin raportare la un factor de referinţă, iar acest factor nu există, a încetat să mai existe ori nu mai este accesibil, el se înlocuieşte, în absenţa unei convenţii contrare, cu factorul de referinţă cel mai apropiat.

Subsecţiunea 5.
Cauza

Articolul 1.235

Noţiune

Cauza este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul.

Articolul 1.236

Condiţii

(1) Cauza trebuie să existe, să fie licită şi morală.

(2) Cauza este ilicită când este contrară legii şi ordinii publice.

(3) Cauza este imorală când este contrară bunelor moravuri.

Articolul 1.237

Frauda la lege

Cauza este ilicită şi atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

Articolul 1.238

Sancţiune

(1) Lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, cu excepţia cazului în care contractul a fost greşit calificat şi poate produce alte efecte juridice.

(2) Cauza ilicită sau imorală atrage nulitatea absolută a contractului dacă este comună ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia s-o cunoască.

Articolul 1.239

Proba cauzei

(1) Contractul este valabil chiar atunci când cauza nu este expres prevăzută.

(2) Existenţa unei cauze valabile se prezumă până la proba contrară.

Subsecţiunea 6.
Forma contractului

Articolul 1.240

Formele de exprimare a consimţământului

(1) Voinţa de a contracta poate fi exprimată verbal sau în scris.

(2) Voinţa poate fi manifestată şi printr-un comportament care, potrivit legii, convenţiei părţilor, practicilor statornicite între acestea sau uzanţelor, nu lasă nicio îndoială asupra intenţiei de a produce efectele juridice corespunzătoare.

Articolul 1.241

Forma scrisă

Înscrisul care constată încheierea contractului poate fi sub semnătură privată sau autentic, având forţa probantă prevăzută de lege.

Articolul 1.242

Sancţiune

(1) Este lovit de nulitate absolută contractul încheiat în lipsa formei pe care, în chip neîndoielnic, legea o cere pentru încheierea sa valabilă.

(2)Dacă părțile s-au învoit ca un contract să fie încheiat într-o anumită formă, pe care legea nu o cere, contractul se socoteşte valabil chiar dacă forma nu a fost respectată.

Articolul 1.243

Modificarea contractului

Dacă prin lege nu se prevede altfel, orice modificare a contractului este supusă condițiilor de formă cerute de lege pentru încheierea sa.

Articolul 1.244

Forma cerută pentru înscrierea în cartea funciară

În afara altor cazuri prevăzute de lege, trebuie să fie încheiate prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute, convențiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară.

Articolul 1.245

Forma contractelor electronice

Contractele care se încheie prin mijloace electronice sunt supuse condițiilor de formă prevăzute de legea specială.

Secțiunea a 4-a
Nulitatea contractului
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 1.246

Nulitatea

(1)Orice contract încheiat cu încălcarea condițiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulității, dacă prin lege nu se prevede o altă sancțiune.

(2)Nulitatea poate fi absolută sau relativă.

(3)Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părților.

(4)Prin acordul părților nu pot fi instituite şi nici suprimate cauze de nulitate. Orice convenție sau clauză contrară este considerată nescrisă.

Articolul 1.247

Nulitatea absolută

(1)Este nul contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes general.

(2)Nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de acțiune sau de excepție.

(3)Instanța este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută.

(4)Contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege.

Articolul 1.248

Nulitatea relativă

(1)Contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes particular este anulabil.

(2)Nulitatea relativă poate fi invocată numai de cel al cărui interes este ocrotit prin dispoziția legală încălcată.

(3)Nulitatea relativă nu poate fi invocată din oficiu de instanța judecătorească.

(4)Contractul anulabil este susceptibil de confirmare.

Articolul 1.249

Prescripția

(1)Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea absolută poate fi invocată oricând, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție.

(2)Nulitatea relativă poate fi invocată pe cale acțiune numai în termenul de prescripție stabilit de lege. Cu toate acestea, partea căreia i se cere executarea contractului poate opune oricând nulitatea relativă a contractului, chiar şi după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare.

Subsecțiunea 2.

Cauzele de nulitate

Articolul 1.250

Cauzele de nulitate absolută

Contractul este lovit de nulitate absolută în cazurile anume prevăzute de lege, precum şi atunci când rezultă neîndoielnic din lege că interesul ocrotit este unul general.

Articolul 1.251

Cauzele de nulitate relativă

Contractul este anulabil când au fost nesocotite dispozițiile legale privitoare la capacitatea de exercițiu, când consimțământul uneia dintre părți a fost viciat, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Articolul 1.252

Prezumția de nulitate relativă

În cazurile în care natura nulității nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este anulabil.

Articolul 1.253

Nulitatea virtuală

În afara cazurilor în care legea prevede sancțiunea nulității, contractul se desființează şi atunci când sancțiunea nulității absolute sau, după caz, relative trebuie aplicată pentru ca scopul dispoziției legale încălcate să fie atins.

Subsecțiunea 3.
Efectele nulității

Articolul 1.254

Desființarea contractului şi a actelor subsecvente

(1) Contractul lovit de nulitate absolută sau anulat este considerat a nu fi fost niciodată încheiat.

(2) Desființarea contractului atrage, în condițiile legii, şi desființarea actelor subsecvente încheiate în baza lui.

(3)În cazul în care contractul este desființat, fiecare parte trebuie să restituie celeilalte, în natură sau prin echivalent, prestațiile primite, potrivit prevederilor art. 1.639-1.647, chiar dacă acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu.

Articolul 1.255

Nulitatea parțială

(1) Clauzele contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri şi care nu sunt considerate nescrise atrag nulitatea contractului în întregul său numai dacă sunt, prin natura lor, esențiale sau dacă, în lipsa acestora, contractul nu s-ar fi încheiat.

(2)În cazul în care contractul este menținut în parte, clauzele nule sunt înlocuite de drept cu dispozițiile legale aplicabile.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi clauzelor care contravin unor dispoziții legale imperative şi sunt considerate de lege nescrise.

Articolul 1.256

Nulitatea contractului plurilateral

În cazul contractelor cu mai multe părți în care prestația fiecărei părți este făcută în considerarea unui scop comun, nulitatea contractului în privința uneia dintre părți nu atrage desființarea în întregime a contractului, afară de cazul în care participarea acesteia este esențială pentru existența contractului.

Articolul 1.257

Daunele-interese. Reducerea prestațiilor

În caz de violență sau dol, cel al cărui consimțământ este viciat are dreptul de a pretinde, în afară de anulare, şi daune-interese sau, dacă preferă menținerea contractului, de a solicita numai reducerea prestației sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățit.

Articolul 1.258

Repararea prejudiciului în cazul nulității contractului încheiat în formă autentică

În cazul anulării sau constatării nulității contractului încheiat în formă autentică pentru o cauză de nulitate a cărei existență rezultă din însuşi textul contractului, partea prejudiciată poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, în condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie.

Articolul 1.259

Refacerea contractului nul

Contractul nul poate fi refăcut, în tot sau în parte, cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii lui. În toate cazurile, contractul refăcut nu va produce efecte decât pentru viitor, iar nu şi pentru trecut.

Articolul 1.260

Conversiunea contractului nul

(1) Un contract lovit de nulitate absolută va produce totuşi efectele actului juridic pentru care sunt îndeplinite condițiile de fond şi de formă prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, dispozițiile alin. (1) nu se aplică dacă intenția de a exclude aplicarea conversiunii este stipulată în contractul lovit de nulitate sau reiese, în chip neîndoielnic, din scopurile urmărite de părți la data încheierii contractului.

Subsecțiunea 4.
Validarea contractului

Articolul 1.261

Cauzele de validare

(1) Contractul afectat de o cauză de nulitate este validat atunci când nulitatea este acoperită.

(2) Nulitatea poate fi acoperită prin confirmare sau prin alte moduri anume prevăzute de lege.

Articolul 1.262

Confirmarea contractului

(1) Confirmarea unui contract anulabil rezultă din voința, expresă sau tacită, de a renunța la dreptul de a invoca nulitatea.

(2) Voința de a renunța trebuie să fie certă.

Articolul 1.263

Condițiile confirmării

(1) Un contract anulabil poate fi confirmat dacă în momentul confirmării condițiile sale de validitate sunt întrunite.

(2) Persoana care poate invoca nulitatea poate confirma contractul numai cunoscând cauza de nulitate şi, în caz de violență, numai după încetarea acesteia.

(3) Persoana chemată de lege să încuviințeze actele minorului sau ale celui care beneficiază de consiliere judiciară poate, în numele şi în interesul acestuia, să ceară anularea contractului făcut fără încuviințarea sa ori să confirme contractul atunci când această încuviințare era suficientă pentru încheierea valabilă a acestuia.

La data de 18-08-2022 Alineatul (3) din Articolul 1.263 , Subsectiunea 4. , Sectiunea a 4-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 65, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător şi în cazul actelor încheiate fără avizul consiliului de familie sau autorizarea instanței de tutelă.

La data de 18-08-2022 Alineatul (4) din Articolul 1.263 , Subsectiunea 4. , Sectiunea a 4-a , Capitolul I , Titlul II , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 65, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(5)În lipsa confirmării exprese, este suficient ca obligația să fie executată în mod voluntar la data la care ea putea fi valabil confirmată de către partea interesată.

(6) Cel care trebuie să confirme poate să fie pus în întârziere printr-o notificare prin care partea interesată să îi solicite fie să confirme contractul anulabil, fie să exercite acțiunea în anulare, în termen de 6 luni de la notificare, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere anularea contractului.

Articolul 1.264

Cuprinsul actului confirmativ

Pentru a fi valabil, actul confirmativ trebuie să cuprindă obiectul, cauza şi natura obligației şi să facă mențiune despre motivul acțiunii în anulare, precum şi despre intenția de a repara viciul pe care se întemeiază acea acțiune.

Articolul 1.265

Efectele confirmării

(1) Confirmarea îşi produce efectele din momentul încheierii contractului şi atrage renunțarea la mijloacele şi excepțiile ce puteau fi opuse, sub rezerva însă a drepturilor dobândite şi conservate de terții de bună-credință.

(2)Când fiecare dintre părți poate invoca nulitatea contractului sau mai multe părți o pot invoca împotriva alteia, confirmarea făcută de una dintre acestea nu împiedică invocarea nulității de către celelalte părți.

(3) Confirmarea unui contract anulabil pentru vicierea consimțământului prin dol sau violență nu implică prin ea însăşi renunțarea la dreptul de a cere daune-interese.

Secțiunea a 5-a
Interpretarea contractului

Articolul 1.266

Interpretarea după voința concordantă a părților

(1) Contractele se interpretează după voința concordantă a părților, iar nu după sensul literal al termenilor.

(2) La stabilirea voinței concordante se va ține seama, între altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de părți, de practicile statornicite între acestea şi de comportamentul lor ulterior încheierii contractului.

Articolul 1.267

Interpretarea sistematică

Clauzele se interpretează unele prin altele, dând fiecăreia înțelesul ce rezultă din ansamblul contractului.

Articolul 1.268

Interpretarea clauzelor îndoielnice

(1) Clauzele susceptibile de mai multe înțelesuri se interpretează în sensul ce se potriveşte cel mai bine naturii şi obiectului contractului.

(2) Clauzele îndoielnice se interpretează ținând seama, între altele, de natura contractului, de împrejurările în care a fost încheiat, de interpretarea dată anterior de părți, de sensul atribuit în general clauzelor şi expresiilor în domeniu şi de uzanțe.

(3) Clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul.

(4) Contractul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia părțile şi-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii folosiți.

(5) Clauzele destinate să exemplifice sau să înlăture orice îndoială asupra aplicării contractului la un caz particular nu îi restrâng aplicarea în alte cazuri care nu au fost expres prevăzute.

Articolul 1.269

Regulile subsidiare de interpretare

(1) Dacă, după aplicarea regulilor de interpretare, contractul rămâne neclar, acesta se interpretează în favoarea celui care se obligă.

(2) Stipulațiile înscrise în contractele de adeziune se interpretează împotriva celui care le-a propus.

Secțiunea a 6-a
Efectele contractului
Subsecțiunea 1.
Efectele între părți

Articolul 1.270

Forța obligatorie

(1) Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante.

(2) Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege.

Articolul 1.271

Impreviziunea

(1)Părțile sunt ținute să își execute obligațiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită creşterii costurilor executării propriei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației.

(2) Cu toate acestea, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, instanța poate să dispună:

a)adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile şi beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor;

b)încetarea contractului, la momentul şi în condițiile pe care le stabileşte.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile numai dacă:

a)schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;

b)schimbarea împrejurărilor, precum şi întinderea acesteia nu au fost şi nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

c)debitorul nu şi-a asumat riscul schimbării împrejurărilor şi nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că şi-ar fi asumat acest risc;

d)debitorul a încercat, într-un termen rezonabil şi cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile şi echitabile a contractului.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 26/2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 539 din 10 iunie 2024.

Articolul 1.272

Conținutul contractului

(1) Contractul valabil încheiat obligă nu numai la ceea ce este expres stipulat, dar şi la toate urmările pe care practicile statornicite între părți, uzanțele, legea sau echitatea le dau contractului, după natura lui.

(2) Clauzele obişnuite într-un contract se subînțeleg, deşi nu sunt stipulate în mod expres.

Articolul 1.273

Constituirea şi transferul drepturilor reale

(1) Drepturile reale se constituie şi se transmit prin acordul de voință al părților, chiar dacă bunurile nu au fost predate, dacă acest acord poartă asupra unor bunuri determinate, ori prin individualizarea bunurilor, dacă acordul poartă asupra unor bunuri de gen.

(2) Fructele bunului sau dreptului transmis se cuvin dobânditorului de la data transferului proprietății bunului ori, după caz, a cesiunii dreptului, afară de cazul în care prin lege sau prin voința părților se dispune altfel.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară, precum şi dispozițiile speciale referitoare la transferul anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Articolul 1.274

Riscul în contractul translativ de proprietate

(1)În lipsă de stipulație contrară, cât timp bunul nu este predat, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligației de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului. În cazul pieirii fortuite a bunului, debitorul obligației de predare pierde dreptul la contraprestație, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie.

(2) Cu toate acestea, creditorul pus în întârziere preia riscul pieirii fortuite a bunului. El nu se poate libera chiar dacă ar dovedi că bunul ar fi pierit şi dacă obligația de predare ar fi fost executată la timp.

Articolul 1.275

Transmiterea succesivă a unui bun mobil

(1) Dacă cineva a transmis succesiv către mai multe persoane proprietatea unui bun mobil corporal, cel care a dobândit cu bună-credință posesia efectivă a bunului este titular al dreptului, chiar dacă titlul său are dată ulterioară.
(2) Este de bună-credință dobânditorul care, la data intrării în posesie, nu a cunoscut şi nici nu putea să cunoască obligația asumată anterior de înstrăinător.
(3) Dacă niciunul dintre dobânditori nu a obținut posesia efectivă a bunului mobil corporal şi creanța fiecăruia de predare a bunului este exigibilă, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanța de judecată.

Articolul 1.276

Denunțarea unilaterală

(1) Dacă dreptul de a denunța contractul este recunoscut uneia dintre părți, acesta poate fi exercitat atât timp cât executarea contractului nu a început.
(2)În contractele cu executare succesivă sau continuă, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz, chiar şi după începerea executării contractului, însă denunțarea nu produce efecte în privința prestațiilor executate sau care se află în curs de executare.
(3) Dacă s-a stipulat o prestație în schimbul denunțării, aceasta produce efecte numai atunci când prestația este executată.
(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică în lipsă de convenție contrară.

Articolul 1.277

Contractul pe durată nedeterminată

Contractul încheiat pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauză contrară sau stipularea unei prestații în schimbul denunțării contractului se consideră nescrisă.

Articolul 1.278

Pactul de opțiune

(1) Atunci când părțile convin ca una dintre ele să rămână legată de propria declarație de voință, iar cealaltă să o poată accepta sau refuza, acea declarație se consideră o ofertă irevocabilă şi produce efectele prevăzute la art. 1.191.
(2) Dacă părțile nu au convenit un termen pentru acceptare, acesta poate fi stabilit de instanță prin ordonanță preşedințială, cu citarea părților.
(3) Pactul de opțiune trebuie să conțină toate elementele contractului pe care părțile urmăresc să îl încheie, astfel încât acesta să se poată încheia prin simpla acceptare a beneficiarului opțiunii.
(4) Contractul se încheie prin exercitarea opțiunii în sensul acceptării de către beneficiar a declarației de voință a celeilalte părți, în condițiile convenite prin pact.
(5) Atât pactul de opțiune, cât şi declarația de acceptare trebuie încheiate în forma prevăzută de lege pentru contractul pe care părțile urmăresc să îl încheie.

Articolul 1.279

Promisiunea de a contracta

(1) Promisiunea de a contracta trebuie să conțină toate acele clauze ale contractului promis, în lipsa cărora părțile nu ar putea executa promisiunea.
(2)În caz de neexecutare a promisiunii, beneficiarul are dreptul la daune-interese.
(3) De asemenea, dacă promitentul refuză să încheie contractul promis, instanța, la cererea părții care şi-a îndeplinit propriile obligații, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, atunci când natura contractului o permite, iar cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite. Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile în cazul promisiunii de a încheia un contract real, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(4) Convenția prin care părțile se obligă să negocieze în vederea încheierii sau modificării unui contract nu constituie promisiune de a contracta.

Subsecțiunea 2.
Efectele față de terți

I. Dispoziții generale

Articolul 1.280

Relativitatea efectelor contractului

Contractul produce efecte numai între părți, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Articolul 1.281

Opozabilitatea efectelor contractului

Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor şi obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Articolul 1.282

Transmisiunea drepturilor şi obligațiilor către succesori

(1) La moartea unei părți, drepturile şi obligațiile contractuale ale acesteia se transmit succesorilor săi universali sau cu titlu universal, dacă din lege, din stipulația părților ori din natura contractului nu rezultă contrariul.

(2) Drepturile, precum şi, în cazurile prevăzute de lege, obligațiile contractuale în strânsă legătură cu un bun se transmit, odată cu acesta, succesorilor cu titlu particular ai părților.

II. Promisiunea faptei altuia

Articolul 1.283

Efecte

(1) Cel care se angajează la a determina un terț să încheie sau să ratifice un act este ținut să repare prejudiciul cauzat dacă terțul refuză să se oblige sau, atunci când s-a obligat şi ca fideiusor, dacă terțul nu execută prestația promisă.

(2) Cu toate acestea, promitentul nu răspunde dacă asigură executarea obligației terțului, fără a se produce vreun prejudiciu creditorului.

(3) Intenția promitentului de a se angaja personal nu se prezumă, ci trebuie să reiasă neîndoielnic din contract sau din împrejurările în care acesta a fost încheiat.

III. Stipulația pentru altul

Articolul 1.284

Efecte

(1) Oricine poate stipula în numele său, însă în beneficiul unui terț.

(2) Prin efectul stipulației, beneficiarul dobândeşte dreptul de a cere direct promitentului executarea prestației.

Articolul 1.285

Condițiile privind terțul beneficiar

Beneficiarul trebuie să fie determinat sau, cel puțin, determinabil la data încheierii stipulației şi să existe în momentul în care promitentul trebuie să îşi execute obligația. În caz contrar, stipulația profită stipulantului, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Articolul 1.286

Acceptarea stipulației

(1) Dacă terțul beneficiar nu acceptă stipulația, dreptul său se consideră a nu fi existat niciodată.

(2) Stipulația poate fi revocată cât timp acceptarea beneficiarului nu a ajuns la stipulant sau la promitent. Stipulația poate fi acceptată şi după decesul stipulantului sau al promitentului.

Articolul 1.287

Revocarea stipulației

(1) Stipulantul este singurul îndreptățit să revoce stipulația, creditorii sau moştenitorii săi neputând să o facă. Stipulantul nu poate însă revoca stipulația fără acordul promitentului dacă acesta din urmă are interesul să o execute.

(2) Revocarea stipulației produce efecte din momentul în care ajunge la promitent. Dacă nu a fost desemnat un alt beneficiar, revocarea profită stipulantului sau moştenitorilor acestuia, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Articolul 1.288

Mijloacele de apărare ale promitentului

Promitentul poate opune beneficiarului numai apărările întemeiate pe contractul care cuprinde stipulația.

IV. Simulația

Articolul 1.289

Efecte între părți

(1) Contractul secret produce efecte numai între părți şi, dacă din natura contractului ori din stipulația părților nu rezultă contrariul, între succesorii lor universali sau cu titlu universal.

(2) Cu toate acestea, contractul secret nu produce efecte nici între părți dacă nu îndeplineşte condițiile de fond cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Articolul 1.290

Efecte față de terți

(1) Contractul secret nu poate fi invocat de părți, de către succesorii lor universali, cu titlu universal sau cu titlu particular şi nici de către creditorii înstrăinătorului aparent împotriva terților care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent.

(2) Terții pot invoca împotriva părților existența contractului secret, atunci când acesta le vatămă drepturile.

Articolul 1.291

Raporturile cu creditorii

(1) Existența contractului secret nu poate fi opusă de părți creditorilor dobânditorului aparent care, cu bună-credință, au notat începerea urmăririi silite în cartea funciară sau au obținut sechestru asupra bunurilor care au făcut obiectul simulației.

(2) Dacă există un conflict între creditorii înstrăinătorului aparent şi creditorii dobânditorului aparent, sunt preferați cei dintâi, în cazul în care creanța lor este anterioară contractului secret.

Articolul 1.292

Proba simulației

Dovada simulației poate fi făcută de terți sau de creditori cu orice mijloc de probă. Părțile pot dovedi şi ele simulația cu orice mijloc de probă, atunci când pretind că aceasta are caracter ilicit.

Articolul 1.293

Actele unilaterale

Dispozițiile referitoare la simulație se aplică în mod corespunzător şi actelor juridice unilaterale destinate unei persoane determinate, care au fost simulate prin acordul dintre autorul actului şi destinatarul său.

Articolul 1.294

Actele nepatrimoniale

Dispozițiile referitoare la simulație nu se aplică actelor juridice nepatrimoniale.

Secțiunea a 7-a
Reprezentarea

Articolul 1.295

Temeiul reprezentării

Puterea de a reprezenta poate rezulta fie din lege, fie dintr-un act juridic ori dintr-o hotărâre judecătorească, după caz.

Articolul 1.296

Efecte

Contractul încheiat de reprezentant, în limitele împuternicirii, în numele reprezentatului produce efecte direct între reprezentat şi cealaltă parte.

Articolul 1.297

Nearătarea calității de reprezentant

(1) Contractul încheiat de reprezentant în limita puterilor conferite, atunci când terțul contractant nu cunoştea şi nici nu ar fi trebuit sa cunoască faptul că reprezentantul acționa în această calitate, îi obligă numai pe reprezentant şi pe terț, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Cu toate acestea, dacă reprezentantul, atunci când contractează cu terțul în limita puterilor conferite, pe seama unei întreprinderi, pretinde că este titularul acesteia, terțul care descoperă ulterior identitatea adevăratului titular poate să exercite şi împotriva acestuia din urmă drepturile pe care le are împotriva reprezentantului.

Articolul 1.298

Capacitatea părților

În cazul reprezentării convenționale, atât reprezentatul, cât şi reprezentantul trebuie să aibă capacitatea de a încheia actul pentru care reprezentarea a fost dată.

Articolul 1.299

Viciile de consimțământ

Contractul este anulabil atunci când consimțământul reprezentantului este viciat. Dacă însă viciul de consimțământ priveşte elemente stabilite de reprezentat, contractul este anulabil numai dacă voința acestuia din urmă a fost viciată.

Articolul 1.300

Buna-credință

(1) Afară de cazul în care sunt relevante pentru elementele stabilite de reprezentat, buna sau reaua-credință, cunoaşterea sau necunoaşterea unei anumite împrejurări se apreciază în persoana reprezentantului.

(2) Reprezentatul de rea-credință nu poate invoca niciodată buna-credință a reprezentantului.

Articolul 1.301

Forma împuternicirii

Împuternicirea nu produce efecte decât dacă este dată cu respectarea formelor cerute de lege pentru încheierea valabilă a contractului pe care reprezentantul urmează să îl încheie.

Articolul 1.302

Justificarea puterii de a reprezenta

Contractantul poate întotdeauna cere reprezentantului să facă dovada puterilor încredințate de reprezentat şi, dacă reprezentarea este cuprinsă într-un înscris, să îi remită o copie a înscrisului, semnată pentru conformitate.

Articolul 1.303

Conflictul de interese

Contractul încheiat de un reprezentant aflat în conflict de interese cu reprezentatul poate fi anulat la cererea reprezentatului, atunci când conflictul era cunoscut sau trebuia să fie cunoscut de contractant la data încheierii contractului.

Articolul 1.304

Contractul cu sine însuşi şi dubla reprezentare

(1) Contractul încheiat de reprezentant cu sine însuşi, în nume propriu, este anulabil numai la cererea reprezentatului, cu excepția cazului în care reprezentantul a fost împuternicit în mod expres în acest sens sau cuprinsul contractului a fost determinat în asemenea mod încât să excludă posibilitatea unui conflict de interese.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul dublei reprezentări.

Articolul 1.305

Încetarea împuternicirii

Puterea de reprezentare încetează prin renunțarea de către reprezentant la împuternicire sau prin revocarea acesteia de către reprezentat.

Articolul 1.306

Modificarea şi revocarea împuternicirii

Modificarea şi revocarea împuternicirii trebuie aduse la cunoştința terților prin mijloace corespunzătoare. În caz contrar, acestea nu sunt opozabile terților decât dacă se dovedeşte că aceştia le cunoşteau ori puteau să le cunoască în momentul încheierii contractului.

Articolul 1.307

Alte cauze de încetare a puterii de a reprezenta

(1) Puterea de a reprezenta încetează prin decesul sau incapacitatea reprezentantului ori a reprezentatului, dacă din convenție ori din natura afacerii nu rezultă contrariul.
(2) Dacă reprezentantul sau reprezentatul este persoană juridică, puterea de a reprezenta încetează la data la care persoana juridică își încetează existența.
(3)În cazul deschiderii procedurii insolvenței asupra reprezentantului sau reprezentatului, puterea de a reprezenta încetează în condițiile prevăzute de lege.
(4)Încetarea puterii de a reprezenta nu produce efecte în privința terților care, în momentul încheierii contractului, nu cunoşteau şi nici nu trebuiau să cunoască această împrejurare.

Articolul 1.308

Obligațiile reprezentantului la încetarea împuternicirii

(1) La încetarea puterilor încredințate, reprezentantul este obligat să restituie reprezentatului înscrisul care constată aceste puteri.
(2) Reprezentantul nu poate reține acest înscris drept garanție a creanțelor sale asupra reprezentatului, dar poate să ceară o copie a înscrisului, certificată de reprezentat, cu mențiunea că puterea de reprezentare a încetat.

Articolul 1.309

Lipsa sau depăşirea puterii de reprezentare

(1) Contractul încheiat de persoana care acționează în calitate de reprezentant, însă fără a avea împuternicire sau cu depăşirea puterilor conferite, nu produce efecte între reprezentat şi terț.
(2) Dacă însă, prin comportamentul său, reprezentatul l-a determinat pe terțul contractant să creadă în mod rezonabil că reprezentantul are puterea de a-l reprezenta şi că acționează în limita puterilor conferite, reprezentatul nu se poate prevala față de terțul contractant de lipsa puterii de a reprezenta.

Articolul 1.310

Răspunderea reprezentantului

Cel care încheie un contract în calitate de reprezentant, neavând împuternicire ori depăşind limitele puterilor care i-au fost încredințate, răspunde pentru prejudiciile cauzate terțului contractant care s-a încrezut, cu bună-credință, în încheierea valabilă a contractului.

Articolul 1.311

Ratificarea

(1)În cazurile prevăzute la art. 1.309, cel în numele căruia s-a încheiat contractul poate să îl ratifice, respectând formele cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.
(2) Terțul contractant poate, printr-o notificare, să acorde un termen rezonabil pentru ratificare, după a cărui împlinire contractul nu mai poate fi ratificat.

Articolul 1.312

Efectele ratificării

Ratificarea are efect retroactiv, fără a afecta însă drepturile dobândite de terți între timp.

Articolul 1.313

Transmisiunea facultății de a ratifica

Facultatea de a ratifica se transmite moştenitorilor.

Articolul 1.314

Desființarea contractului înaintea ratificării

Terțul contractant şi cel care a încheiat contractul în calitate de reprezentant pot conveni desființarea contractului cât timp acesta nu a fost ratificat.

Secțiunea a 8-a
Cesiunea contractului

Articolul 1.315

Noțiune

(1)O parte poate să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta.

(2) Sunt exceptate cazurile anume prevăzute de lege.

Articolul 1.316

Forma cesiunii

Cesiunea contractului şi acceptarea acesteia de către contractantul cedat trebuie încheiate în forma cerută de lege pentru validitatea contractului cedat.

Articolul 1.317

Momentul cesiunii

(1) Dacă o parte a consimțit în mod anticipat ca partea cealaltă să își poată substitui un terț în raporturile născute din contract, cesiunea produce efecte față de acea parte din momentul în care substituirea îi este notificată ori, după caz, din momentul în care o acceptă.

(2)În cazul în care toate elementele contractului rezultă dintr-un înscris în care este cuprinsă clauza "la ordin" sau o altă mențiune echivalentă, dacă prin lege nu se prevede altfel, girarea înscrisului produce efectul substituirii giratarului în toate drepturile şi obligațiile girantului.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară, precum şi dispozițiile referitoare la transferul ori publicitatea anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Articolul 1.318

Liberarea cedentului

(1) Cedentul este liberat de obligațiile sale față de contractantul cedat din momentul în care substituirea îşi produce efectele față de acesta.

(2)În cazul în care a declarat că nu îl liberează pe cedent, contractantul cedat se poate îndrepta împotriva acestuia atunci când cesionarul nu îşi execută obligațiile. În acest caz, contractantul cedat trebuie, sub sancțiunea pierderii dreptului de regres împotriva cedentului, să îi notifice neexecutarea obligațiilor de către cesionar, în termen de 15 zile de la data neexecutării sau, după caz, de la data la care a cunoscut faptul neexecutării.

Articolul 1.319

Excepțiile contractantului cedat

Contractantul cedat poate opune cesionarului toate excepțiile ce rezultă din contract. Contractantul cedat nu poate invoca însă față de cesionar vicii de consimțământ, precum şi orice apărări sau excepții născute din raporturile sale cu cedentul decât dacă şi-a rezervat acest drept atunci când a consimțit la substituire.

Articolul 1.320

Obligația de garanție

(1) Cedentul garantează validitatea contractului.

(2) Atunci când cedentul garantează executarea contractului, acesta va fi ținut ca un fideiusor pentru obligațiile contractantului cedat.

Secțiunea a 9-a
Încetarea contractului

Articolul 1.321

Cauzele de încetare

Contractul încetează, în condițiile legii, prin executare, acordul de voință al părților, denunțare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condiției, imposibilitate fortuită de executare, precum şi din orice alte cauze prevăzute de lege.

Articolul 1.322

Efectele încetării

La încetarea contractului părțile sunt liberate de obligațiile asumate. Ele pot fi însă ținute la repararea prejudiciilor cauzate şi, după caz, la restituirea, în natură sau prin echivalent, a prestațiilor primite în urma încheierii contractului.

Articolul 1.323

Restituirea prestațiilor

Restituirea prestațiilor primite se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Capitolul II
Actul juridic unilateral
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.324

Noțiune

Este unilateral actul juridic care presupune numai manifestarea de voință a autorului său.

Articolul 1.325

Regimul juridic

Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător actelor unilaterale.

Articolul 1.326

Actele unilaterale supuse comunicării

(1) Actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului şi ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări.

(3) Actul unilateral produce efecte din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta nu a luat cunoştință de aceasta din motive care nu îi sunt imputabile.

Secțiunea a 2-a
Actul unilateral ca izvor de obligații

Articolul 1.327

Promisiunea unilaterală

(1) Promisiunea unilaterală făcută cu intenția de a se obliga independent de acceptare îl leagă numai pe autor.

(2) Destinatarul actului poate să refuze dreptul astfel născut.

(3) Dacă autorul actului nu a stipulat expres un termen, promisiunea se consideră făcută pentru o anumită durată, potrivit cu natura obligației şi cu împrejurările în care a fost asumată.

Articolul 1.328

Promisiunea publică de recompensă

(1) Cel care promite în mod public o recompensă în schimbul executării unei prestații este obligat să facă plata, chiar dacă prestația a fost executată fără a se cunoaşte promisiunea.

(2) Dacă prestația a fost executată de mai multe persoane împreună, recompensa se împarte între ele, potrivit contribuției fiecăreia la obținerea rezultatului, iar dacă aceasta nu se poate stabili, recompensa se împarte în mod egal.

(3) Atunci când prestația a fost executată separat de mai multe persoane, recompensa se cuvine aceleia care a comunicat cea dintâi rezultatul.

Articolul 1.329

Revocarea promisiunii publice de recompensă

(1) Promisiunea poate fi revocată în aceeaşi formă în care a fost făcută publică sau într-o formă echivalentă.

(2) Revocarea nu produce efecte față de cel care, mai înainte de publicarea ei, a executat prestația.

(3) Dacă revocarea a fost făcută fără justă cauză, autorul promisiunii datorează o despăgubire echitabilă, care nu va putea depăşi recompensa promisă, celor care înainte de publicarea revocării au făcut cheltuieli în vederea executării prestației. Cu toate acestea, promitentul nu datorează despăgubiri, dacă dovedeşte că rezultatul cerut nu putea fi obținut.

(4) Dreptul la acțiunea în despăgubire se prescrie în termen de un an de la data publicării revocării.

Capitolul III
Faptul juridic licit
Secțiunea 1
Gestiunea de afaceri

Articolul 1.330

Condiții

(1) Există gestiune de afaceri atunci când, fără să fie obligată, o persoană, numită gerant, gestionează în mod voluntar şi oportun afacerile altei persoane, numită gerat, care nu cunoaşte existența gestiunii sau, cunoscând gestiunea, nu este în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale.

(2) Cel care, fără să ştie, lucrează în interesul altuia nu este ținut de obligațiile ce îi revin, potrivit legii, gerantului. El este îndreptățit la restituire potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză.

(3) Nu există gestiune de afaceri atunci când cel care administrează afacerile unei alte persoane acționează cu intenția de a o gratifica.

Articolul 1.331

Obligația de înştiințare

Gerantul trebuie să îl înştiințeze pe gerat despre gestiunea începută de îndată ce acest lucru este posibil.

Articolul 1.332

Continuarea gestiunii

Gestiunea de afaceri îl obligă pe gerant să continue gestiunea începută până când o poate abandona fără riscul vreunei pierderi ori până când geratul, personal sau prin reprezentant, ori, după caz, moştenitorii acestuia sunt în măsură să o preia.

Articolul 1.333

Continuarea gestiunii de către moştenitorii gerantului

Moştenitorii gerantului care cunosc gestiunea sunt ținuți să continue afacerile începute de acesta din urmă, în aceleaşi condiții ca şi gerantul.

Articolul 1.334

Diligența datorată de gerant

(1) Gerantul este dator să se îngrijească de interesele geratului cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2)Când gestiunea a urmărit să îl apere pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului cu intenție sau din culpă gravă.

Articolul 1.335

Obligațiile gerantului

La încetarea gestiunii, gerantul trebuie să dea socoteală geratului şi să îi remită acestuia toate bunurile obținute cu ocazia gestiunii.

Articolul 1.336

Actele încheiate de gerant

(1) Gerantul care acționează în nume propriu este ținut față de terții cu care a contractat, fără a limita dreptul oricăruia dintre aceştia de a se regresa împotriva geratului.

(2) Atunci când acționează în numele geratului, gerantul nu este ținut față de terții cu care a contractat decât dacă geratul nu este obligat față de aceştia.

Articolul 1.337

Obligațiile geratului

(1) Atunci când condițiile gestiunii de afaceri sunt întrunite, chiar dacă rezultatul nu a fost atins, geratul trebuie să ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum şi, în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de gerant, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate, şi să îl despăgubească pentru prejudiciul pe care, fără culpa sa, gerantul l-a suferit din cauza gestiunii.

(2) Geratul trebuie să execute şi obligațiile născute din actele necesare şi utile care, în numele ori în beneficiul său, au fost încheiate de gerant.

(3) Caracterul necesar sau util al actelor şi cheltuielilor se apreciază la momentul la care gerantul le-a făcut.

(4)În vederea garantării cheltuielilor necesare, gerantul are dreptul de a cere instanței, în urma unei expertize dispuse de aceasta cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanța preşedințială, înscrierea în cartea funciară a unei ipoteci legale, în condițiile legii.

Articolul 1.338

Împotrivirea beneficiarului gestiunii

(1) Cel care începe sau continuă o gestiune, cunoscând sau trebuind să cunoască împotrivirea titularului afacerii, poate cere numai restituirea cheltuielilor necesare. În acest caz, instanța, la cererea titularului afacerii, poate acorda un termen pentru executarea obligației de restituire.

(2) Cel care ignoră împotrivirea titularului este răspunzător pentru prejudiciile cauzate chiar şi din cea mai uşoară culpă.

Articolul 1.339

Gestiunea inoportună

Actele şi cheltuielile care, fără a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj.

Articolul 1.340

Ratificarea gestiunii

În privința actelor juridice, gestiunea ratificată produce, de la data când a fost începută, efectele unui mandat.

Secțiunea a 2-a
Plata nedatorată

Articolul 1.341

Noțiune

(1) Cel care plăteşte fără a datora are dreptul la restituire.

(2) Nu este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că plata s-a făcut cu intenția de a stinge o datorie proprie.

Articolul 1.342

Plata primită cu bună-credință de creditor

(1) Restituirea nu poate fi dispusă atunci când, în urma plății, cel care a primit-o cu bună-credință a lăsat să se împlinească termenul de prescripție ori s-a lipsit, în orice mod, de titlul său de creanță sau a renunțat la garanțiile creanței.

(2)În acest caz, cel care a plătit are drept de regres împotriva adevăratului debitor în temeiul subrogației legale în drepturile creditorului plătit.

Articolul 1.343

Restituirea plății anticipate

Ceea ce debitorul a plătit înainte de împlinirea termenului suspensiv nu se poate restitui decât atunci când plata s-a făcut prin dol sau violență. De asemenea, este supusă restituirii şi plata făcută înainte de îndeplinirea condiției suspensive.

Articolul 1.344

Reguli aplicabile restituirii

Restituirea plății nedatorate se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Secțiunea a 3-a
Îmbogățirea fără justă cauză

Articolul 1.345

Condiții

Cel care, în mod neimputabil, s-a îmbogățit fără justă cauză în detrimentul altuia este obligat la restituire, în măsura pierderii patrimoniale suferite de cealaltă persoană, dar fără a fi ținut dincolo de limita propriei sale îmbogățiri.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 124/2025, publicată în Monitorul Oficial nr. 513 din 2 iunie 2025.

Articolul 1.346

Îmbogățirea justificată

Îmbogățirea este justificată atunci când rezultă:

a)din executarea unei obligații valabile;

b)din neexercitarea de către cel păgubit a unui drept contra celui îmbogățit;

c)dintr-un act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal şi exclusiv, pe riscul său ori, după caz, cu intenția de a gratifica.

Articolul 1.347

Condițiile şi întinderea restituirii

(1) Restituirea nu este datorată decât dacă îmbogățirea subzistă la data sesizării instanței.

(2) Cel care s-a îmbogățit este obligat la restituire, în condițiile prevăzute la art. 1.639 şi următoarele.

Articolul 1.348

Caracterul subsidiar

Cererea de restituire nu poate fi admisă, dacă cel prejudiciat are dreptul la o altă acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat.

Capitolul IV
Răspunderea civilă
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.349

Răspunderea delictuală

(1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune şi să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane.

(2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral.

(3)În cazurile anume prevăzute de lege, o persoană este obligată să repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa, precum şi de ruina edificiului.

(4)Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte se stabileşte prin lege specială.

Articolul 1.350

Răspunderea contractuală

(1) Orice persoană trebuie să îşi execute obligațiile pe care le-a contractat.

(2) Atunci când, fără justificare, nu îşi îndeplineşte această îndatorire, ea este răspunzătoare de prejudiciul cauzat celeilalte părți şi este obligată să repare acest prejudiciu, în condițiile legii.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre părți nu poate înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale pentru a opta în favoarea altor reguli care i-ar fi mai favorabile.

Secțiunea a 2-a
Cauze exoneratoare de răspundere

Articolul 1.351

Forța majoră şi cazul fortuit

(1) Dacă legea nu prevede altfel sau părțile nu convin contrariul, răspunderea este înlăturată atunci când prejudiciul este cauzat de forță majoră sau de caz fortuit.

(2) Forța majoră este orice eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil şi inevitabil.

(3) Cazul fortuit este un eveniment care nu poate fi prevăzut şi nici împiedicat de către cel care ar fi fost chemat să răspundă dacă evenimentul nu s-ar fi produs.

(4) Dacă, potrivit legii, debitorul este exonerat de răspundere contractuală pentru un caz fortuit, el este, de asemenea, exonerat şi în caz de forță majoră.

Articolul 1.352

Fapta victimei sau a terțului

Fapta victimei înseşi şi fapta terțului înlătură răspunderea chiar dacă nu au caracteristicile forței majore, ci doar pe cele ale cazului fortuit, însă numai în cazurile în care, potrivit legii sau convenției părților, cazul fortuit este exonerator de răspundere.

Articolul 1.353

Exercițiul drepturilor

Cel care cauzează un prejudiciu prin chiar exercițiul drepturilor sale nu este obligat să îl repare, cu excepția cazului în care dreptul este exercitat abuziv.

Articolul 1.354

Alte cauze de exonerare

Victima nu poate obține repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor în mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit decât dacă dovedeşte intenția sau culpa gravă a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat să răspundă.

Articolul 1.355

Clauze privind răspunderea

(1) Nu se poate exclude sau limita, prin convenții sau acte unilaterale, răspunderea pentru prejudiciul material cauzat altuia printr-o faptă săvârşită cu intenție sau din culpă gravă.

(2) Sunt valabile clauzele care exclud răspunderea pentru prejudiciile cauzate, printr-o simplă imprudență sau neglijență, bunurilor victimei.

(3)Răspunderea pentru prejudiciile cauzate integrității fizice sau psihice ori sănătății nu poate fi înlăturată ori diminuată decât în condițiile legii.

(4) Declarația de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu nu constituie, prin ea însăşi, renunțarea victimei la dreptul de a obține plata despăgubirilor.

Articolul 1.356

Anunțuri privitoare la răspundere

(1) Un anunț care exclude sau limitează răspunderea contractuală, indiferent dacă este adus ori nu la cunoştința publicului, nu are niciun efect decât dacă acela care îl invocă face dovada că cel prejudiciat cunoştea existența anunțului la momentul încheierii contractului.

(2) Printr-un anunț nu poate fi exclusă sau limitată răspunderea delictuală pentru prejudiciile cauzate victimei. Un asemenea anunț poate avea însă valoarea semnalării unui pericol, fiind aplicabile, după împrejurări, dispozițiile art. 1.371 alin. (1).

Secțiunea a 3-a
Răspunderea pentru fapta proprie

Articolul 1.357

Condițiile răspunderii

(1) Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârşită cu vinovăție, este obligat să îl repare.

(2) Autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai uşoară culpă.

Articolul 1.358

Criterii particulare de apreciere a vinovăției

Pentru aprecierea vinovăției se va ține seama de împrejurările în care s-a produs prejudiciul, străine de persoana autorului faptei, precum şi, dacă este cazul, de faptul că prejudiciul a fost cauzat de un profesionist în exploatarea unei întreprinderi.

Articolul 1.359

Repararea prejudiciului constând în vătămarea unui interes

Autorul faptei ilicite este obligat să repare prejudiciul cauzat şi când acesta este urmare a atingerii aduse unui interes al altuia, dacă interesul este legitim, serios şi, prin felul în care se manifestă, creează aparența unui drept subiectiv.

Articolul 1.360

Legitima apărare

(1) Nu datorează despăgubire cel care, fiind în legitimă apărare, a cauzat agresorului un prejudiciu.

(2) Cu toate acestea, va putea fi obligat la plata unei indemnizații adecvate şi echitabile cel care a săvârşit o infracțiune prin depăşirea limitelor legitimei apărări.

Articolul 1.361

Starea de necesitate

Cel care, aflat în stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apăra pe sine ori bunurile proprii de un prejudiciu sau pericol iminent este obligat să repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză.

Articolul 1.362

Obligația terțului de reparare a prejudiciului

Dacă, în cazurile prevăzute la art. 1.360 alin. (2) şi art. 1.361, fapta păgubitoare a fost săvârşită în interesul unei terțe persoane, cel prejudiciat se va îndrepta împotriva acesteia în temeiul îmbogățirii fără justă cauză.

Articolul 1.363

Divulgarea secretului comercial

O persoană se poate exonera de răspundere pentru prejudiciul cauzat prin divulgarea secretului comercial dovedind că divulgarea a fost impusă de împrejurări grave ce priveau sănătatea sau siguranța publică.

Articolul 1.364

Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege

Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului nu îl exonerează de răspundere pe cel care putea să îşi dea seama de caracterul ilicit al faptei sale săvârşite în asemenea împrejurări.

Articolul 1.365

Efectele hotărârii penale

Instanța civilă nu este legată de dispozițiile legii penale şi nici de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce priveşte existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.

Articolul 1.366

Răspunderea minorului şi a persoanei care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială

(1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau persoana care beneficiază de tutela specială nu răspunde de prejudiciul cauzat, dacă nu se dovedeşte discernământul său la data săvârşirii faptei.

(2) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani răspunde de prejudiciul cauzat, în afară de cazul în care dovedeşte că a fost lipsit de discernământ la data săvârşirii faptei.

(3) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi persoanei care beneficiază de tutelă specială, iar prevederile alin. (2) şi persoanei care beneficiază de consiliere judiciară.

La data de 18-08-2022 Articolul 1.366 din Sectiunea a 3-a , Capitolul IV , Titlul II , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 66, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 1.367

Răspunderea altor persoane lipsite de discernământ

(1) Cel care a cauzat un prejudiciu nu este răspunzător dacă în momentul în care a săvârşit fapta păgubitoare era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a minții care l-a pus în neputință de a-şi da seama de urmările faptei sale.

(2) Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este răspunzător, dacă starea vremelnică de tulburare a minții a fost provocată de el însuşi, prin beția produsă de alcool, de stupefiante sau de alte substanțe.

Articolul 1.368

Obligația subsidiară de indemnizare a victimei

(1) Lipsa discernământului nu îl scuteşte pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizații către victimă ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea.

(2) Indemnizația va fi stabilită într-un cuantum echitabil, ținându-se seama de starea patrimonială a părților.

Articolul 1.369

Răspunderea altor persoane

(1) Cel care l-a îndemnat sau l-a determinat pe altul să cauzeze un prejudiciu, l-a ajutat în orice fel să îl pricinuiască sau, cu bună ştiinţă, a tăinuit bunuri ce proveneau dintr-o faptă ilicită ori a tras foloase din prejudicierea altuia răspunde solidar cu autorul faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în privința celui care, în orice fel, a împiedicat ori a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite.

Articolul 1.370

Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite

Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 49/2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 1102 din 5 noiembrie 2024:
În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 198 alin. (1) din Codul penal, ale art. 19 alin. (2) din Codul de procedură penală şi ale art. 1.370 din Codul civil, este admisibilă acțiunea civilă formulată de un inculpat-participant la săvârşirea infracțiunii de încăierare prevăzute de art. 198 alin. (1) din Codul penal împotriva altui inculpat-participant la aceeaşi infracțiune de încăierare prevăzută de art. 198 alin. (1) din Codul penal.

Articolul 1.371

Vinovăția comună. Pluralitatea de cauze

(1)În cazul în care victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deşi putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi ținut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o.

Notă

Potrivit DECIZIEI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ŞI JUSTIȚIE nr. 12 din 16 mai 2016, publicate în MONITORUL OFICIAL nr. 498 din 4 iulie 2016, dispozițiile art. 1.371 alin. (1) din Codul civil se interpretează în sensul că autorul faptei va fi ținut să răspundă numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o în cazul în care victima prejudiciului a contribuit şi ea cu vinovăție la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu l-a evitat, în tot sau în parte, deşi putea să o facă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul în care la cauzarea prejudiciului au contribuit atât fapta săvârşită de autor, cu intenție sau din culpă, cât şi forța majoră, cazul fortuit ori fapta terțului pentru care autorul nu este obligat să răspundă.

Secțiunea a 4-a
Răspunderea pentru fapta altuia

Articolul 1.372

Răspunderea pentru fapta minorului sau a persoanei care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială

La data de 18-08-2022 Denumirea marginală a articolului 1.372 din Sectiunea a 4-a , Capitolul IV , Titlul II , Cartea a V-a a fost modificată de Punctul 67, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(1) Cel care în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri judecătoreşti este obligat să supravegheze un minor sau o persoană care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială răspunde de prejudiciul cauzat altuia de către aceste din urmă persoane.

La data de 18-08-2022 Alineatul (1) din Articolul 1.372, Sectiunea a 4-a , Capitolul IV , Titlul II , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 67, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(2)Răspunderea subzistă chiar în cazul când făptuitorul, fiind lipsit de discernământ, nu răspunde pentru fapta proprie.
(3) Cel obligat la supraveghere este exonerat de răspundere numai dacă dovedeşte că nu a putut împiedica fapta prejudiciabilă. În cazul părinților sau, după caz, al tutorilor, dovada se consideră a fi făcută numai dacă ei probează că fapta copilului constituie urmarea unei alte cauze decât modul în care şi-au îndeplinit îndatoririle decurgând din exercițiul autorității părinteşti.

Articolul 1.373

Răspunderea comitenților pentru prepuşi

(1) Comitentul este obligat să repare prejudiciul cauzat de prepuşii săi ori de câte ori fapta săvârşită de aceştia are legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.
(2) Este comitent cel care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită direcția, supravegherea şi controlul asupra celui care îndeplineşte anumite funcții sau însărcinări în interesul său ori al altuia.
(3) Comitentul nu răspunde dacă dovedeşte că victima cunoştea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârşirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

Articolul 1.374

Corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane

(1)Părinții nu răspund dacă fac dovada că sunt îndeplinite cerințele răspunderii persoanei care avea obligația de supraveghere a minorului.
(2) Nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârşită de minorul care avea calitatea de prepus. Cu toate acestea, în cazul în care comitentul este părintele minorului care a săvârşit fapta ilicită, victima are dreptul de a opta asupra temeiului răspunderii.

Secțiunea a 5-a
Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri

Articolul 1.375

Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale

Proprietarul unui animal sau cel care se serveşte de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa.

Articolul 1.376

Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri

(1) Oricine este obligat să repare, independent de orice culpă, prejudiciul cauzat de lucrul aflat sub paza sa.
(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul coliziunii unor vehicule sau în alte cazuri similare. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, sarcina reparării tuturor prejudiciilor va reveni numai celui a cărui faptă culpabilă întruneşte, față de ceilalți, condițiile forței majore.

Articolul 1.377

Noțiunea de pază

În înțelesul dispozițiilor art. 1.375 şi 1.376, are paza animalului sau a lucrului proprietarul ori cel care, în temeiul unei dispoziții legale sau al unui contract ori chiar numai în fapt, exercită în mod independent controlul şi supravegherea asupra animalului sau a lucrului şi se serveşte de acesta în interes propriu.

Articolul 1.378

Răspunderea pentru ruina edificiului

Proprietarul unui edificiu sau al unei construcții de orice fel este obligat să repare prejudiciul cauzat prin ruina lor ori prin desprinderea unor părți din ele, dacă aceasta este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție.

Articolul 1.379

Alte cazuri de răspundere

(1) Cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.

(2) Dacă, în cazul prevăzut la alin. (1), sunt îndeplinite şi condiţiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de opțiune în vederea reparării prejudiciului.

Articolul 1.380

Cauze de exonerare

În cazurile prevăzute la art. 1.375, 1.376, 1.378 şi 1.379 nu există obligație de reparare a prejudiciului, atunci când acesta este cauzat exclusiv de fapta victimei înseşi ori a unui terț sau este urmarea unui caz de forță majoră.

Secțiunea a 6-a

Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale

Articolul 1.381

Obiectul reparației

(1) Orice prejudiciu dă dreptul la reparație.

(2) Dreptul la reparație se naşte din ziua cauzării prejudiciului, chiar dacă acest drept nu poate fi valorificat imediat.

(3) Dreptului la reparație îi sunt aplicabile, de la data naşterii sale, toate dispozițiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea şi stingerea obligațiilor.

Articolul 1.382

Răspunderea solidară

Cei care răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt ținuți solidar la reparație față de cel prejudiciat.

Articolul 1.383

Raporturile dintre debitori

Între cei care răspund solidar, sarcina reparației se împarte proporțional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărți sarcina reparației, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului.

Articolul 1.384

Dreptul de regres

(1) Cel care răspunde pentru fapta altuia se poate întoarce împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu excepția cazului în care acesta din urmă nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat.

(2)Când cel care răspunde pentru fapta altuia este statul, Ministerul Finanțelor Publice se va întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară, împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, în măsura în care acesta din urmă este răspunzător, potrivit legii speciale, pentru producerea acelui prejudiciu.

(3) Dacă prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind răspunzător pentru fapta uneia dintre ele, a plătit despăgubirea se poate întoarce şi împotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, dacă va fi cazul, împotriva celor care răspund pentru acestea. În toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depăşeşte partea ce revine persoanei pentru care se răspunde şi nu poate depăşi partea din despăgubire ce revine fiecăreia dintre persoanele împotriva cărora se exercită regresul.

(4)În toate cazurile, cel care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei sale contribuții la cauzarea prejudiciului.

Articolul 1.385

Întinderea reparației

(1) Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 69/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 21 din 9 ianuarie 2023.

(2) Se vor putea acorda despăgubiri şi pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică.
(3) Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câştigul pe care în condiţii obişnuite el ar fi putut să îl realizeze şi de care a fost lipsit, precum şi cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 69/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 21 din 9 ianuarie 2023.
(4) Dacă fapta ilicită a determinat şi pierderea şansei de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, reparația va fi proporțională cu probabilitatea obținerii avantajului ori, după caz, a evitării pagubei, ținând cont de împrejurări şi de situația concretă a victimei.

Articolul 1.386

Formele reparației

(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare, iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă victima nu este interesată de reparația în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilite prin acordul părților sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească.
(2) La stabilirea despăgubirii se va avea în vedere, dacă prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.
(3) Dacă prejudiciul are un caracter de continuitate, despăgubirea se acordă sub formă de prestații periodice.
(4)În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau suprimată, dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micşorat ori a încetat.

Articolul 1.387

Vătămarea integrității corporale sau a sănătății

(1)În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în condițiile art. 1.388 şi 1.389, după caz, echivalentul câştigului din muncă de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească, prin efectul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de îngrijire medicală şi, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viață ale celui păgubit, precum şi orice alte prejudicii materiale.
(2) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câştigului din muncă se acordă, ținându-se seama şi de sporirea nevoilor de viață ale celui prejudiciat, sub formă de prestații băneşti periodice. La cererea victimei, instanța va putea acorda despăgubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale.
(3)În toate cazurile, instanța va putea acorda celui păgubit o despăgubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente.

Articolul 1.388

Stabilirea pierderii şi a nerealizării câştigului din muncă

(1) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câştigului din muncă se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din muncă al celui păgubit din ultimul an înainte de pierderea sau reducerea capacității sale de muncă ori, în lipsă, pe baza venitului lunar net pe care l-ar fi putut realiza, ținându-se seama de calificarea profesională pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregătirii pe care era în curs să o primească.
(2) Cu toate acestea, dacă cel păgubit face dovada posibilității obținerii unui venit din muncă mai mare în baza unui contract încheiat în ultimul an, iar acesta nu a fost pus în executare, se va ține seama în stabilirea despăgubirii de aceste venituri.
(3) Dacă cel păgubit nu avea o calificare profesională şi nici nu era în curs să o primească, despăgubirea se va stabili pe baza salariului minim net pe economie.

Articolul 1.389

Vătămarea minorului

(1) Dacă cel care a suferit vătămarea integrității corporale sau a sănătății este un minor, despăgubirea stabilită potrivit prevederilor art. 1.388 alin. (1) va fi datorată de la data când, în mod normal, minorul şi-ar fi terminat pregătirea profesională pe care o primea.

(2)Până la acea dată, dacă minorul avea un câştig la momentul vătămării, despăgubirea se va stabili pe baza câştigului de care a fost lipsit, iar dacă nu avea un câştig, potrivit dispoziţiilor art. 1.388, care se aplică în mod corespunzător. Această din urmă despăgubire va fi datorată de la data când minorul a împlinit vârsta prevăzută de lege pentru a putea fi parte într-un raport de muncă.

Articolul 1.390

Persoana îndreptăţită la despăgubire în caz de deces

(1) Despăgubirea pentru prejudiciile cauzate prin decesul unei persoane se cuvine numai celor îndreptăţiţi, potrivit legii, la întreţinere din partea celui decedat.

(2) Cu toate acestea, instanţa, ţinând seama de împrejurări, poate acorda despăgubire şi celui căruia victima, fără a fi obligată de lege, îi presta întreţinere în mod curent.

(3) La stabilirea despăgubirii se va ţine seama de nevoile celui păgubit, precum şi de veniturile pe care, în mod normal, cel decedat le-ar fi avut pe timpul pentru care s-a acordat despăgubirea. Dispoziţiile art. 1.387-1.389 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 1.391

Repararea prejudiciului nepatrimonial

(1)În caz de vătămare a integrităţii corporale sau a sănătăţii, poate fi acordată şi o despăgubire pentru restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială.

Notă

Potrivit DECIZIEI ÎNALTEI CURŢI DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE nr. 12 din 16 mai 2016, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 498 din 4 iulie 2016, dispoziţiile art. 1.391 alin. (1) din Codul civil se interpretează în sensul că, într-o cauză penală având ca obiect o infracţiune de vătămare corporală din culpă, doar victima infracţiunii, care a suferit un prejudiciu, este îndreptăţită să obţină o despăgubire pentru restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială.

Prin DECIZIA CURŢII CONSTITUŢIONALE nr. 342 din 9 iulie 2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 1000 din 7 octombrie 2024, Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a constatat că dispoziţiile art. 1.391 alin. (1) din Codul civil sunt neconstituţionale, în măsura în care limitează posibilitatea victimelor indirecte de a fi despăgubite pentru restrângerea posibilităţilor lor de viaţă familială şi socială ca urmare a vătămării integrităţii corporale ori a sănătăţii victimei directe.

(2) Instanţa judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenţilor, descendenţilor, fraţilor, surorilor şi soţului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum şi oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existenţa unui asemenea prejudiciu.

(3) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalităţii oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(4) Dreptul la despăgubire, recunoscut potrivit dispoziţiilor prezentului articol, nu trece la moştenitori. Aceştia îl pot însă exercita, dacă acţiunea a fost pornită de defunct.

(5) Dispoziţiile art. 253-256 rămân aplicabile.

Articolul 1.392

Cheltuieli de îngrijire a sănătăţii. Cheltuieli de înmormântare

Cel care a făcut cheltuieli pentru îngrijirea sănătăţii victimei sau, în caz de deces al acesteia, pentru înmormântare are dreptul la înapoierea lor de la cel care răspunde pentru fapta ce a prilejuit aceste cheltuieli.

Articolul 1.393

Despăgubirea în raport cu ajutorul şi pensia

(1) Dacă în cadrul asigurărilor sociale s-a recunoscut dreptul la un ajutor sau la o pensie, reparaţia este datorată numai în măsura în care paguba suferită prin vătămare sau moarte depăşeşte ajutorul ori pensia.

(2)Cât timp ajutorul sau pensia nu a fost efectiv acordată sau, după caz, refuzată celui păgubit, instanța nu îl poate obliga pe cel chemat să răspundă decât la o despăgubire provizorie, în condițiile dispozițiilor art. 1.387 alin. (3).

Articolul 1.394

Prorogarea termenului prescripției

În toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescripții mai lungi decât cea civilă, termenul de prescripție a răspunderii penale se aplică şi dreptului la acțiunea în răspundere civilă.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 7/2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 155 din 23 februarie 2023.

Articolul 1.395

Suspendarea prescripției

Prescripția dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație.

Titlul III
Modalitățile obligațiilor
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 1.396

Categorii de obligații

(1) Obligațiile pot fi pure şi simple, obligații simple sau afectate de modalități.

(2) Obligațiile pure şi simple nu sunt susceptibile de modalități.

Articolul 1.397

Obligații simple

(1) Obligația simplă nu este afectată de termen sau condiție şi poate fi executată imediat, din proprie inițiativă sau la cererea creditorului.

(2) Obligația este simplă, iar nu condițională, dacă eficacitatea sau desființarea ei depinde de un eveniment care, fără ca părțile să ştie, avusese deja loc în momentul în care debitorul s-a obligat sub condiție.

Articolul 1.398

Obligații afectate de modalități

Obligațiile pot fi afectate de termen sau condiție.

Capitolul II
Condiția

Articolul 1.399

Obligația condițională

Este afectată de condiție obligația a cărei eficacitate sau desființare depinde de un eveniment viitor şi nesigur.

Articolul 1.400

Condiția suspensivă

Condiția este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligației.

Articolul 1.401

Condiția rezolutorie

(1) Condiția este rezolutorie atunci când îndeplinirea ei determină desființarea obligației.

(2)Până la proba contrară, condiția se prezumă a fi rezolutorie ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar putea îndeplini.

Articolul 1.402

Condiția imposibilă, ilicită sau imorală

Condiția imposibilă, contrară legii sau bunelor moravuri este considerată nescrisă, iar dacă este însăşi cauza contractului, atrage nulitatea absolută a acestuia.

Articolul 1.403

Condiția pur potestativă

Obligația contractată sub o condiție suspensivă ce depinde exclusiv de voința debitorului nu produce niciun efect.

Articolul 1.404

Constatarea îndeplinirii condiției

(1)Îndeplinirea condiției se apreciază după criteriile stabilite de părți sau pe care acestea este probabil să le fi avut în vedere după împrejurări.

(2)Când obligația este contractată sub condiția producerii unui eveniment într-un anumit termen, condiția este socotită neîndeplinită dacă termenul s-a împlinit fără ca evenimentul să se producă. În lipsa unui termen, condiția se consideră neîndeplinită numai atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(3) Atunci când obligația este contractată sub condiția că un eveniment nu se va produce într-un anumit termen, condiția se consideră îndeplinită dacă este sigur că evenimentul nu se va produce. În lipsa unui termen, condiția nu se consideră îndeplinită decât atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(4) Partea interesată poate cere oricând instanței să constate îndeplinirea sau neîndeplinirea condiției.

Articolul 1.405

Determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii condiției

(1) Condiția se consideră îndeplinită dacă debitorul obligat sub această condiție împiedică realizarea ei.

(2) Condiția se consideră neîndeplinită dacă partea interesată de îndeplinirea condiției determină, cu rea-credință, realizarea evenimentului.

Articolul 1.406

Renunțarea la condiție

(1) Partea în al cărei interes exclusiv a fost stipulată condiția este liberă să renunțe unilateral la aceasta atât timp cât condiția nu s-a îndeplinit.

(2) Renunțarea la condiție face ca obligația să fie simplă.

Articolul 1.407

Efectele îndeplinirii condiției

(1) Condiția îndeplinită este prezumată a produce efecte retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul.

(2)În cazul contractelor cu executare continuă sau succesivă afectate de o condiție rezolutorie, îndeplinirea acesteia, în lipsa unei stipulații contrare, nu are niciun efect asupra prestațiilor deja executate.

(3) Atunci când condiția suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca şi cum obligația ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub condiție suspensivă sunt valabile şi, în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor.

(4) Atunci când condiția rezolutorie produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, fiecare dintre părți este obligată să restituie celeilalte prestațiile pe care le-a primit în temeiul obligației ca şi cum aceasta nu ar fi existat niciodată. Dispozițiile privitoare la restituirea prestațiilor se aplică în mod corespunzător.

Articolul 1.408

Transmiterea obligației condiționale

(1) Obligația afectată de condiție este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind însă supuse aceleiaşi condiții.

(2) Obligația afectată de condiție se poate prelua, dispozițiile art. 1.599-1.608 aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 1.409

Actele conservatorii

Creditorul poate, chiar înainte de îndeplinirea condiției, să facă orice acte de conservare a dreptului său.

Articolul 1.410

Fructele culese înaintea îndeplinirii condiției

În lipsă de stipulație sau prevedere legală contrară, fructele culese ori încasate înaintea îndeplinirii condiției se cuvin proprietarului sub condiție rezolutorie.

Capitolul III
Termenul

Articolul 1.411
Obligația afectată de termen

(1) Obligația este afectată de termen atunci când executarea sau stingerea ei depinde de un eveniment viitor şi sigur.

(2) Termenul poate fi stabilit de părți sau de instanță ori prevăzut de lege.

Articolul 1.412
Categorii de termene

(1) Termenul este suspensiv atunci când, până la împlinirea lui, este amânată scadența obligației.

(2) Termenul este extinctiv atunci când, la împlinirea lui, obligația se stinge.

Articolul 1.413
Beneficiul termenului

(1) Termenul profită debitorului, afară de cazul când din lege, din voința părților sau din împrejurări rezultă că a fost stipulat în favoarea creditorului sau a ambelor părți.

(2) Cel ce are beneficiul exclusiv al termenului poate renunța oricând la acesta, fără consimțământul celeilalte părți.

Articolul 1.414
Efectul termenului suspensiv

Ceea ce este datorat cu termen nu se poate cere înainte de împlinirea acestuia, dar ceea ce s-a executat de bunăvoie şi în cunoştință de cauză înainte de împlinirea termenului nu este supus restituirii.

Articolul 1.415
Stabilirea judiciară a termenului

(1) Atunci când părțile convin să amâne stabilirea termenului sau lasă uneia dintre ele sarcina de a-l stabili şi când, după o durată rezonabilă de timp, termenul nu a fost încă stabilit, instanța poate, la cererea uneia dintre părți, să fixeze termenul ținând seama de natura obligației, de situația părților şi de orice alte împrejurări.

(2) Instanța poate, de asemenea, să fixeze termenul atunci când, prin natura sa, obligația presupune un termen şi nu există nicio convenție prin care acesta să poată fi determinat.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului se soluționează potrivit regulilor aplicabile ordonanței preşedințiale, fiind supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Articolul 1.416
Calculul termenelor

Calculul termenelor, indiferent de durata şi izvorul lor, se face potrivit regulilor stabilite în titlul III din cartea a VI-a.

Articolul 1.417
Decăderea din beneficiul termenului

(1) Debitorul decade din beneficiul termenului dacă se află în stare de insolvabilitate sau, după caz, de insolvență declarată în condițiile legii, precum şi atunci când, cu intenție sau dintr-o culpă gravă, diminuează prin fapta sa garanțiile constituite în favoarea creditorului sau nu constituie garanțiile promise.

(2)În sensul prevederilor alin. (1), starea de insolvabilitate rezultă din inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus, potrivit legii, executării silite, față de valoarea totală a datoriilor exigibile. Dacă prin lege nu se prevede altfel, această stare se constată de instanță, care, în acest scop, poate ține seama de anumite împrejurări, precum dispariția intempestivă a debitorului, neplata unor datorii devenite scadente, declanşarea împotriva sa a unei proceduri de executare silită şi altele asemenea.

(3) Decăderea din beneficiul termenului poate fi cerută şi atunci când, din culpa sa, debitorul ajunge în situația de a nu mai satisface o condiție considerată esențială de creditor la data încheierii contractului. În acest caz, este

necesar să se fi stipulat expres caracterul esențial al condiției şi posibilitatea sancțiunii decăderii, precum şi să fi existat un interes legitim pentru creditor să considere condiția respectivă drept esențială.

Articolul 1.418

Exigibilitatea anticipată

Renunțarea la termen sau decăderea din beneficiul termenului face ca obligația să devină de îndată exigibilă.

Articolul 1.419

Inopozabilitatea decăderii din termen

Decăderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabilă celorlalți codebitori.

Articolul 1.420

Nerealizarea evenimentului

Dacă un eveniment pe care părțile îl consideră ca fiind un termen nu se realizează, obligația devine exigibilă în ziua în care evenimentul ar fi trebuit în mod normal să se producă. În acest caz, sunt aplicabile prevederile prezentului capitol.

Titlul IV
Obligațiile complexe
Capitolul I
Obligațiile divizibile şi obligațiile indivizibile

Articolul 1.421

Categorii

Obligațiile pot fi divizibile sau indivizibile.

Articolul 1.422

Obligația divizibilă

(1) Obligația este divizibilă între mai mulți debitori atunci când aceştia sunt obligați față de creditor la aceeaşi prestație, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligației decât separat şi în limita părții sale din datorie.

(2) Obligația este divizibilă între mai mulți creditori atunci când fiecare dintre aceştia nu poate să ceară de la debitorul comun decât executarea părții sale din creanță.

Articolul 1.423

Prezumția de egalitate

Dacă prin lege ori prin contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligații divizibile sunt ținuți față de creditor în părți egale. Această regulă se aplică, în mod similar, şi în privința creditorilor.

Articolul 1.424

Prezumția de divizibilitate. Excepții

Obligația este divizibilă de plin drept, cu excepția cazului în care indivizibilitatea a fost stipulată în mod expres ori obiectul obligației nu este, prin natura sa, susceptibil de divizare materială sau intelectuală.

Articolul 1.425

Efectele obligației indivizibile

(1) Obligația indivizibilă nu se divide între debitori, între creditori şi nici între moştenitorii acestora.

(2) Fiecare dintre debitori sau dintre moştenitorii acestora poate fi constrâns separat la executarea întregii obligații şi, respectiv, fiecare dintre creditori sau dintre moştenitorii acestora poate cere executarea integrală.

Articolul 1.426

Solidaritatea şi indivizibilitatea

(1) Solidaritatea debitorilor sau creditorilor nu atrage, prin ea însăşi, indivizibilitatea obligațiilor.

(2)În lipsă de stipulație contrară, creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt legați solidar.

Articolul 1.427

Divizibilitatea obligației între moştenitori

Obligația divizibilă prin natura ei care nu are decât un singur debitor şi un singur creditor trebuie să fie executată între aceştia ca şi cum ar fi indivizibilă, însă ea rămâne divizibilă între moştenitorii fiecăruia dintre ei.

Articolul 1.428

Executarea în natură

Când executarea obligației indivizibile are loc în natură, fiecare creditor nu poate cere şi primi prestația datorată decât în întregime.

Articolul 1.429

Restituirea prestațiilor

Obligația de restituire a prestațiilor efectuate în temeiul unei obligații indivizibile este divizibilă, afară de cazul în care indivizibilitatea obligației de restituire rezultă din chiar natura ei.

Articolul 1.430

Daunele-interese

(1) Obligația de a executa prin echivalent o obligație indivizibilă este divizibilă.

(2) Daunele-interese suplimentare nu pot fi cerute decât debitorului vinovat de neexecutarea obligației. Ele se cuvin creditorilor numai în proporție cu partea din creanță ce revine fiecăruia dintre ei.

Articolul 1.431

Existența mai multor creditori

(1) Creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt prezumați a-şi fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru ceilalți în privința creanței.

(2) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează față de un creditor nu stinge obligația decât pentru partea din creanță ce revine acestuia. Față de ceilalți creditori, debitorul rămâne obligat pentru tot.

(3) Debitorul care a plătit celorlalți creditori este îndreptățit să primească de la aceştia echivalentul părții din obligație cuvenite creditorului care a consimțit la stingerea creanței sau față de care aceasta a operat.

Articolul 1.432

Existența mai multor debitori

(1) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează în privința unui debitor stinge obligația indivizibilă şi îi liberează pe ceilalți debitori, aceştia rămânând însă ținuți să plătească celui dintâi echivalentul părților lor.

(2) Creditorul poate să ceară oricăruia dintre debitori executarea întregii obligații, oricare ar fi partea din obligație ce revine acestuia. Creditorul poate, de asemenea, să ceară ca toți debitorii să efectueze plata în acelaşi timp.

(3) Debitorul chemat în judecată pentru totalitatea obligației poate cere un termen pentru a-i introduce în cauză pe ceilalți debitori, cu excepția cazului în care prestația nu poate fi realizată decât de cel chemat în judecată, care, în acest caz, poate fi obligat să execute singur întreaga prestație, având însă drept de regres împotriva celorlalți debitori.

(4) Punerea în întârziere a unuia dintre debitori, de drept sau la cererea creditorului, nu produce efecte împotriva celorlalți debitori.

(5)Îndată ce cauza indivizibilității încetează, obligația devine divizibilă.

Articolul 1.433

Prescripția

(1) Suspendarea prescripției față de unul dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte şi față de ceilalți.

(2) Tot astfel, întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte şi față de ceilalți.

Capitolul II
Obligațiile solidare
Secțiunea 1
Obligațiile solidare între creditori

Articolul 1.434

Solidaritatea dintre creditori

(1) Obligația solidară conferă fiecărui creditor dreptul de a cere executarea întregii obligații şi de a da chitanță liberatorie pentru tot.
(2) Executarea obligației în beneficiul unuia dintre creditorii solidari îl liberează pe debitor în privința celorlalți creditori solidari.

Articolul 1.435
Izvorul solidarității
Solidaritatea dintre creditori nu există decât dacă este stipulată în mod expres.

Articolul 1.436
Reprezentarea reciprocă a creditorilor
(1) Creditorii solidari sunt prezumați a-şi fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru gestionarea şi satisfacerea interesului lor comun.
(2) Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimți la reducerea ori înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creanței ori ar prejudicia în orice alt mod interesele celorlalți creditori sunt inopozabile acestora din urmă.
(3) Hotărârea judecătorească obținută de unul dintre creditori împotriva debitorului comun profită şi celorlalți creditori.
(4) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea debitorului comun nu poate fi invocată şi împotriva creditorilor care nu au fost parte în proces.

Articolul 1.437
Alegerea debitorului
Debitorul poate plăti, la alegerea sa, oricăruia dintre creditorii solidari, liberându-se astfel față de toți, însă numai atât timp cât niciunul dintre creditori nu l-a urmărit în justiție. În acest din urmă caz, debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului reclamant.

Articolul 1.438
Compensația
Debitorul poate opune unui creditor solidar compensația care a operat în raport cu un alt creditor solidar, însă numai în proporție cu partea din creanță ce revine acestuia din urmă.

Articolul 1.439
Confuziunea
Dacă unul dintre creditorii solidari dobândeşte şi calitatea de debitor, confuziunea nu stinge creanța solidară decât în proporție cu partea din creanță ce îi revine acelui creditor. Ceilalți creditori solidari îşi păstrează dreptul de regres împotriva creditorului în persoana căruia a operat confuziunea, proporțional cu partea din creanță ce îi revine fiecăruia dintre ei.

Articolul 1.440
Remiterea de datorie
Remiterea de datorie consimțită de unul dintre creditorii solidari nu îl liberează pe debitor decât pentru partea din creanță ce îi revine acelui creditor.

Articolul 1.441
Prescripția
(1) Suspendarea prescripției în folosul unuia dintre creditorii solidari poate fi invocată şi de către ceilalți creditori solidari.
(2)Întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii solidari profită tuturor creditorilor solidari.

Articolul 1.442
Divizibilitatea obligației între moştenitori
Obligația în favoarea unui creditor solidar se împarte de drept între moştenitorii săi.

Secțiunea a 2-a
Obligațiile solidare între debitori
Subsecțiunea 1.

Dispoziții generale

Articolul 1.443

Solidaritatea dintre debitori

Obligația este solidară între debitori atunci când toți sunt obligați la aceeaşi prestație, astfel încât fiecare poate să fie ținut separat pentru întreaga obligație, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi liberează pe ceilalți față de creditor.

Articolul 1.444

Obligațiile solidare afectate de modalități

Există solidaritate chiar dacă debitorii sunt obligați sub modalități diferite.

Articolul 1.445

Izvoarele solidarității

Solidaritatea dintre debitori nu se prezumă. Ea nu există decât atunci când este stipulată expres de părți ori este prevăzută de lege.

Articolul 1.446

Prezumție de solidaritate

Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Subsecțiunea 2.

Efectele solidarității în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

I. Efectele principale în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

Articolul 1.447

Drepturile creditorului

(1) Creditorul poate cere plata oricăruia dintre debitorii solidari, fără ca acesta să îi poată opune beneficiul de diviziune.

(2) Urmărirea pornită contra unuia dintre debitorii solidari nu îl împiedică pe creditor să se îndrepte împotriva celorlalți codebitori. Debitorul urmărit poate însă cere introducerea în cauză a celorlalți codebitori.

Articolul 1.448

Excepții şi apărări contra creditorului comun

(1) Debitorul solidar poate să opună creditorului toate mijloacele de apărare care îi sunt personale, precum şi pe cele care sunt comune tuturor codebitorilor. El nu poate însă folosi mijloacele de apărare care sunt pur personale altui codebitor.

(2) Debitorul solidar care, prin fapta creditorului, este lipsit de o garanție sau de un drept pe care ar fi putut să îl valorifice prin subrogație este liberat de datorie până la concurența valorii acelor garanții sau drepturi.

Articolul 1.449

Prescripția

(1) Suspendarea şi întreruperea prescripției față de unul dintre debitorii solidari produc efecte şi față de ceilalți codebitori.

(2)Întreruperea prescripției față de un moştenitor al debitorului solidar nu produce efecte față de ceilalți codebitori decât pentru partea acelui moştenitor, chiar dacă este vorba despre o creanță ipotecară.

Articolul 1.450

Compensația

(1) Compensația nu operează între creditor şi un debitor solidar decât în limita părții din datorie ce revine acestuia din urmă.

(2)În acest caz, ceilalți codebitori nu sunt ținuți solidar decât pentru partea rămasă din datorie după ce a operat compensația.

Articolul 1.451

Remiterea de datorie

(1) Remiterea de datorie consimțită unuia dintre debitorii solidari nu îi liberează pe ceilalți codebitori, cu excepția cazului în care creditorul declară aceasta în mod expres sau remite de bunăvoie debitorului originalul înscrisului sub semnătură privată constatator al creanței. Dacă unui codebitor îi este remis originalul înscrisului autentic constatator al creanței, creditorul poate dovedi că nu a consimțit remiterea de datorie decât în privința acelui debitor.
(2) Dacă remiterea de datorie s-a făcut numai în favoarea unuia dintre codebitorii solidari, ceilalți rămân ținuți solidar față de creditor, dar cu scăderea părții din datorie pentru care a operat remiterea. Cu toate acestea, ei continuă să răspundă pentru tot atunci când, la data remiterii de datorie, creditorul şi-a rezervat în mod expres această posibilitate, caz în care ceilalți codebitori îşi păstrează dreptul de regres împotriva debitorului beneficiar al remiterii de datorie.

Articolul 1.452

Confuziunea

Confuziunea îi liberează pe ceilalți codebitori solidari pentru partea aceluia care reuneşte în persoana sa calitățile de creditor şi debitor al obligației solidare.

Articolul 1.453

Renunțarea la solidaritate

(1) Renunțarea la solidaritate în privința unuia dintre codebitorii solidari nu afectează existența obligației solidare în raport cu ceilalți. Codebitorul solidar care beneficiază de renunțarea la solidaritate rămâne ținut pentru partea sa atât față de creditor, cât şi față de ceilalți codebitori în cazul regresului acestora din urmă.
(2) Renunțarea la solidaritate trebuie să fie expresă.
(3) De asemenea, creditorul renunță la solidaritate atunci când:
a)fără a-şi rezerva beneficiul solidarității în raport cu debitorul solidar care a făcut plata, menționează în chitanță că plata reprezintă partea acestuia din urmă din obligația solidară. Dacă plata are ca obiect numai o parte din dobânzi, renunțarea la solidaritate nu se întinde şi asupra dobânzilor neplătite ori asupra capitalului decât dacă plata separată a dobânzilor, astfel menționată în chitanță, se face timp de 3 ani;
b)îl cheamă în judecată pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea având acest obiect este admisă.

II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

Articolul 1.454

Imposibilitatea executării obligației în natură

(1) Atunci când executarea în natură a unei obligații devine imposibilă din fapta unuia sau mai multor debitori solidari sau după ce aceştia au fost puşi personal în întârziere, ceilalți codebitori nu sunt liberați de obligația de a-i plăti creditorului prin echivalent, însă nu răspund de daunele-interese suplimentare care i s-ar cuveni.
(2) Creditorul nu poate cere daune-interese suplimentare decât codebitorilor solidari din a căror culpă obligația a devenit imposibil de executat în natură, precum şi celor care se aflau în întârziere atunci când obligația a devenit imposibil de executat.

Articolul 1.455

Efectele hotărârii judecătoreşti

(1) Hotărârea judecătorească pronunțată împotriva unuia dintre codebitorii solidari nu are autoritate de lucru judecat față de ceilalți codebitori.
(2) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea unuia dintre codebitorii solidari profită şi celorlalți, cu excepția cazului în care s-a întemeiat pe o cauză ce putea fi invocată numai de acel codebitor.

Subsecțiunea 3.
Efectele solidarității în raporturile dintre debitori

Articolul 1.456

Regresul între codebitori

(1) Debitorul solidar care a executat obligația nu poate cere codebitorilor săi decât partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei, chiar dacă se subrogă în drepturile creditorului.

(2)Părțile ce revin codebitorilor solidari sunt prezumate ca fiind egale, dacă din convenție, lege sau din împrejurări nu rezultă contrariul.

Articolul 1.457

Insolvabilitatea codebitorilor

(1) Pierderea ocazionată de insolvabilitatea unuia dintre codebitorii solidari se suportă de către ceilalți codebitori în proporție cu partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei.

(2) Cu toate acestea, creditorul care renunță la solidaritate sau care consimte o remitere de datorie în favoarea unuia dintre codebitori suportă partea din datorie ce ar fi revenit acestuia.

Articolul 1.458

Mijloacele de apărare ale debitorului urmărit

Debitorul urmărit pentru partea sa din datoria plătită poate opune codebitorului solidar care a făcut plata toate mijloacele de apărare comună pe care acesta din urmă nu le-a opus creditorului. Acesta poate, de asemenea, să opună codebitorului care a executat obligația mijloacele de apărare care îi sunt personale, însă nu şi pe acelea care sunt pur personale altui codebitor.

Articolul 1.459

Solidaritatea contractată în interesul unui codebitor

Dacă obligația solidară este contractată în interesul exclusiv al unuia dintre codebitori sau rezultă din fapta unuia dintre ei, acesta este ținut singur de întreaga datorie față de ceilalți codebitori, care, în acest caz, sunt considerați, în raport cu acesta, fideiusori.

Articolul 1.460

Divizibilitatea obligației solidare între moştenitori

Obligația unui debitor solidar se împarte de drept între moştenitorii acestuia, afară de cazul în care obligația este indivizibilă.

Capitolul III
Obligațiile alternative şi facultative
Secțiunea 1
Obligațiile alternative

Articolul 1.461

Obligația alternativă

(1) Obligația este alternativă atunci când are ca obiect două prestații principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligație.

(2) Obligația rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naşte, una dintre prestații era imposibil de executat.

Articolul 1.462

Alegerea prestației

(1) Alegerea prestației prin care se va stinge obligația revine debitorului, cu excepția cazului în care este acordată în mod expres creditorului.

(2) Dacă partea căreia îi aparține alegerea prestației nu îşi exprimă opțiunea în termenul care îi este acordat în acest scop, alegerea prestației va aparține celeilalte părți.

Articolul 1.463

Limitele alegerii

Debitorul nu poate executa şi nici nu poate fi constrâns să execute o parte dintr-o prestație şi o parte din cealaltă.

Articolul 1.464

Alegerea prestației de către debitor

(1) Debitorul care are alegerea prestației este obligat, atunci când una dintre prestații a devenit imposibil de executat chiar din culpa sa, să execute cealaltă prestație.

(2) Dacă, în acelaşi caz, ambele prestații devin imposibil de executat, iar imposibilitatea cu privire la una dintre prestații este cauzată de culpa debitorului, acesta este ținut să plătească valoarea prestației care a devenit ultima imposibil de executat.

Articolul 1.465

Alegerea prestației de către creditor

În cazul în care alegerea prestației revine creditorului:

a)dacă una dintre prestații a devenit imposibil de executat, fără culpa vreuneia dintre părți, creditorul este obligat să o primească pe cealaltă;

b)dacă creditorului îi este imputabilă imposibilitatea de executare a uneia dintre prestații, el poate fie să pretindă executarea celeilalte prestații, despăgubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie să îl libereze pe acesta de executarea obligației;

c)dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa una dintre prestații, creditorul poate cere fie despăgubiri pentru prestația imposibil de executat, fie cealaltă prestație;

d)dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa ambele prestații, creditorul poate cere despăgubiri pentru oricare dintre acestea.

Articolul 1.466

Stingerea obligației

Obligația se stinge dacă toate prestațiile devin imposibil de executat fără culpa debitorului şi înainte ca acesta să fi fost pus în întârziere.

Articolul 1.467

Pluralitatea de prestații

Dispozițiile acestei secțiuni se aplică în mod corespunzător în cazul în care obligația alternativă are ca obiect mai mult de două prestații principale.

Secțiunea a 2-a
Obligațiile facultative

Articolul 1.468

Regim juridic

(1) Obligația este facultativă atunci când are ca obiect o singură prestație principală de care debitorul se poate însă libera executând o altă prestație determinată.

(2) Debitorul este liberat dacă, fără culpa sa, prestația principală devine imposibil de executat.

Titlul V
Executarea obligațiilor
Capitolul I
Plata
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.469

Noțiune

(1) Obligația se stinge prin plată atunci când prestația datorată este executată de bunăvoie.

(2) Plata constă în remiterea unei sume de bani sau, după caz, în executarea oricărei alte prestații care constituie obiectul însuşi al obligației.

Articolul 1.470

Temeiul plății

Orice plată presupune o datorie.

Articolul 1.471

Plata obligației naturale

Restituirea nu este admisă în privința obligațiilor naturale care au fost executate de bunăvoie.

Secțiunea a 2-a

Subiectele plății

Articolul 1.472

Persoanele care pot face plata

Plata poate să fie făcută de orice persoană, chiar dacă este un terț în raport cu acea obligație.

Articolul 1.473

Plata făcută de un incapabil

Debitorul care a executat prestația datorată nu poate cere restituirea invocând incapacitatea sa la data executării.

Articolul 1.474

Plata obligației de către un terț

(1) Creditorul este dator să refuze plata oferită de terț dacă debitorul l-a încunoştinţat în prealabil că se opune la aceasta, cu excepția cazului în care un asemenea refuz l-ar prejudicia pe creditor.

(2)În celelalte cazuri, creditorul nu poate refuza plata făcută de un terț decât dacă natura obligației sau convenția părților impune ca obligația să fie executată numai de debitor.

(3) Plata făcută de un terț stinge obligația dacă este făcută pe seama debitorului. În acest caz, terțul nu se subrogă în drepturile creditorului plătit decât în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

(4) Dispozițiile prezentului capitol privind condițiile plății se aplică în mod corespunzător atunci când plata este făcută de un terț.

Articolul 1.475

Persoanele care pot primi plata

Plata trebuie făcută creditorului, reprezentantului său, legal sau convențional, persoanei indicate de acesta ori persoanei autorizate de instanță să o primească.

Articolul 1.476

Plata făcută unui incapabil

Plata făcută unui creditor care este incapabil de a o primi nu liberează pe debitor decât în măsura în care profită creditorului.

Articolul 1.477

Plata făcută unui terț

(1) Plata făcută unei alte persoane decât cele menționate la art. 1.475 este totuşi valabilă dacă:

a)este ratificată de creditor;

b)cel care a primit plata devine ulterior titularul creanței;

c)a fost făcută celui care a pretins plata în baza unei chitanțe liberatorii semnate de creditor.

(2) Plata făcută în alte condiții decât cele menționate la alin. (1) stinge obligația numai în măsura în care profită creditorului.

Articolul 1.478

Plata făcută unui creditor aparent

(1) Plata făcută cu bună-credință unui creditor aparent este valabilă, chiar dacă ulterior se stabileşte că acesta nu era adevăratul creditor.

(2) Creditorul aparent este ținut să restituie adevăratului creditor plata primită, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestațiilor.

Articolul 1.479

Plata bunurilor indisponibilizate

Plata făcută cu nesocotirea unui sechestru, a unei popriri ori a unei opoziții formulate, în condițiile legii, pentru a opri efectuarea plății de către debitor nu îi împiedică pe creditorii care au obținut luarea unei asemenea măsuri să ceară din nou plata. În acest caz, debitorul păstrează dreptul de regres împotriva creditorului care a primit plata nevalabil făcută.

Secțiunea a 3-a
Condițiile plății

Articolul 1.480

Diligența cerută în executarea obligațiilor

(1) Debitorul este ținut să își execute obligațiile cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale, afară de cazul în care prin lege sau prin contract s-ar dispune altfel.

(2)În cazul unor obligații inerente unei activități profesionale, diligența se apreciază ținând seama de natura activității exercitate.

Articolul 1.481

Obligațiile de mijloace şi obligațiile de rezultat

(1)În cazul obligației de rezultat, debitorul este ținut să procure creditorului rezultatul promis.

(2)În cazul obligațiilor de mijloace, debitorul este ținut să folosească toate mijloacele necesare pentru atingerea rezultatului promis.

(3) Pentru a stabili dacă o obligație este de mijloace sau de rezultat se va ține seama îndeosebi de:

a)modul în care obligația este stipulată în contract;

b)existența şi natura contraprestației şi celelalte elemente ale contractului;

c)gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului;

d)influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației.

Articolul 1.482

Obligația de a preda bunuri individual determinate

(1) Debitorul unui bun individual determinat este liberat prin predarea acestuia în starea în care se afla la momentul naşterii obligației.

(2) Dacă însă, la data executării, debitorul nu este titularul dreptului ce trebuia transmis ori cedat sau, după caz, nu poate dispune de acesta în mod liber, obligația debitorului nu se stinge, dispozițiile art. 1.230 aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 1.483

Obligația de a strămuta proprietatea

(1) Obligația de a strămuta proprietatea implică şi obligațiile de a preda lucrul şi de a-l conserva până la predare.

(2)În ceea ce priveşte imobilele înscrise în cartea funciară, obligația de a strămuta proprietatea o cuprinde şi pe aceea de a preda înscrisurile necesare pentru efectuarea înscrierii.

Articolul 1.484

Cedarea drepturilor sau acțiunilor

Dacă bunul a pierit, s-a pierdut sau a fost scos din circuitul civil, fără culpa debitorului, acesta este dator să cedeze creditorului drepturile sau acțiunile în despăgubire pe care le are cu privire la bunul respectiv.

Articolul 1.485

Obligația de a preda un bun

Obligația de a preda un bun individual determinat o cuprinde şi pe aceea de a-l conserva până la predare.

Articolul 1.486

Obligația de a da bunuri de gen

Dacă obligația are ca obiect bunuri de gen, debitorul are dreptul să aleagă bunurile ce vor fi predate. El nu este însă liberat decât prin predarea unor bunuri de calitate cel puțin medie.

Articolul 1.487

Obligația de a constitui o garanție

Cel care este ținut să constituie o garanție, fără ca modalitatea şi forma acesteia să fie determinate, poate oferi, la alegerea sa, o garanție reală sau personală ori o altă garanție suficientă.

Articolul 1.488

Obligația de a da o sumă de bani

(1) Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate.

Notă

Decizie de respingere: RIL nr. 3/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 425 din 22 aprilie 2021.
(2) Plata se poate face prin orice mijloc folosit în mod obişnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată.
(3) Cu toate acestea, creditorul care acceptă în condițiile alin. (2) un cec ori un alt instrument de plată este prezumat că o face numai cu condiția ca acesta să fie onorat.

Articolul 1.489

Dobânzile sumelor de bani

(1) Dobânda este cea convenită de părți sau, în lipsă, cea stabilită de lege.
(2) Dobânzile scadente produc ele însele dobânzi numai atunci când legea sau contractul, în limitele permise de lege, o prevede ori, în lipsă, atunci când sunt cerute în instanță. În acest din urmă caz, dobânzile curg numai de la data cererii de chemare în judecată.

Articolul 1.490

Plata parțială

(1) Creditorul poate refuza să primească o executare parțială, chiar dacă prestația ar fi divizibilă.
(2) Cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării parțiale sunt în sarcina debitorului, chiar şi atunci când creditorul acceptă o asemenea executare.

Articolul 1.491

Plata făcută cu bunul altuia

(1) Atunci când, în executarea obligației sale, debitorul predă un bun care nu îi aparține sau de care nu poate dispune, el nu poate cere creditorului restituirea bunului predat decât dacă se angajează să execute prestația datorată cu un alt bun de care acesta poate dispune.
(2) Creditorul de bună-credință poate însă restitui bunul primit şi solicita, dacă este cazul, daune-interese pentru repararea prejudiciului suferit.

Articolul 1.492

Darea în plată

(1) Debitorul nu se poate libera executând o altă prestație decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestației oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul consimte la aceasta. În acest din urmă caz, obligația se stinge atunci când noua prestație este efectuată.
(2) Dacă prestația oferită în schimb constă în transferul proprietății sau al unui alt drept, debitorul este ținut de garanția contra evicțiunii şi de garanția contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială şi repararea prejudiciului. În aceste cazuri, garanțiile oferite de terți nu renasc.

Articolul 1.493

Cesiunea de creanță în locul executării

(1) Atunci când, în locul prestației inițiale, este cedată o creanță, obligația se stinge în momentul satisfacerii creanței cedate. Dispozițiile art. 1.568-1.584 sunt aplicabile în mod corespunzător.
(2) Dacă, potrivit înțelegerii părților, obligația în locul căreia debitorul îşi cedează propria creanță se stinge încă de la data cesiunii, dispozițiile art. 1.586 sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială.

Articolul 1.494

Locul plății

(1)În lipsa unei stipulații contrare ori dacă locul plății nu se poate stabili potrivit naturii prestației sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor:
a)obligațiile băneşti trebuie executate la domiciliul sau, după caz, sediul creditorului de la data plății;
b)obligația de a preda un lucru individual determinat trebuie executată în locul în care bunul se afla la data încheierii contractului;
c)celelalte obligații se execută la domiciliul sau, după caz, sediul debitorului la data încheierii contractului.
(2) Partea care, după încheierea contractului, îşi schimbă domiciliul sau, după caz, sediul determinat, potrivit prevederilor alin. (1), ca loc al plății, suportă cheltuielile suplimentare pe care această schimbare le cauzează.

Articolul 1.495
Data plății
(1)În lipsa unui termen stipulat de părți sau determinat în temeiul contractului, al practicilor statornicite între acestea ori al uzanțelor, obligația trebuie executată de îndată.
(2) Instanța poate stabili un termen atunci când natura prestației sau locul unde urmează să se facă plata o impune.

Articolul 1.496
Plata anticipată
(1) Debitorul este liber să execute obligația chiar înaintea scadenței dacă părțile nu au convenit contrariul ori dacă aceasta nu rezultă din natura contractului sau din împrejurările în care a fost încheiat.
(2) Cu toate acestea, creditorul poate refuza executarea anticipată dacă are un interes legitim ca plata să fie făcută la scadență.
(3)În toate cazurile, cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării anticipate a obligației sunt în sarcina debitorului.

Articolul 1.497
Data plății prin virament bancar
Dacă plata se face prin virament bancar, data plății este aceea la care contul creditorului a fost alimentat cu suma de bani care a făcut obiectul plății.

Articolul 1.498
Cheltuielile plății
Cheltuielile plății sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

Secțiunea a 4-a
Dovada plății

Articolul 1.499
Mijloace de dovadă
Dacă prin lege nu se prevede altfel, dovada plății se face cu orice mijloc de probă.

Articolul 1.500
Chitanța liberatorie
(1) Cel care plăteşte are dreptul la o chitanță liberatorie, precum şi, dacă este cazul, la remiterea înscrisului original al creanței.
(2) Cheltuielile întocmirii chitanței sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.
(3)În cazul în care creditorul refuză, în mod nejustificat, să elibereze chitanța, debitorul are dreptul să suspende plata.

Articolul 1.501
Prezumția executării prestației accesorii
Chitanța în care se consemnează primirea prestației principale face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor accesorii.

Articolul 1.502
Prezumția executării prestațiilor periodice
Chitanța dată pentru primirea uneia dintre prestațiile periodice care fac obiectul obligației face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor devenite scadente anterior.

Articolul 1.503
Remiterea înscrisului original al creanței
(1) Remiterea voluntară a înscrisului original constatator al creanței, făcută de creditor către debitor, unul din codebitori sau fideiusor, naşte prezumția stingerii obligației prin plată. Proba contrară revine celui interesat să dovedească stingerea obligației pe altă cale.
(2) Dacă înscrisul original remis voluntar este întocmit în formă autentică, creditorul are dreptul să probeze că remiterea s-a făcut pentru un alt motiv decât stingerea obligației.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că intrarea persoanelor menționate la alin. (1) în posesia înscrisului original al creanței s-a făcut printr-o remitere voluntară din partea creditorului.

Articolul 1.504

Plata prin virament bancar

(1) Dacă plata se face prin virament bancar, ordinul de plată semnat de debitor şi vizat de instituția de credit plătitoare prezumă efectuarea plății, până la proba contrară.

(2) Debitorul are oricând dreptul să solicite instituției de credit a creditorului o confirmare, în scris, a efectuării plății prin virament. Această confirmare face dovada plății.

Articolul 1.505

Liberarea garanțiilor

Dacă părțile nu au convenit că garanțiile vor asigura executarea unei alte obligații, creditorul care a primit plata trebuie să consimtă la liberarea bunurilor afectate de garanțiile reale constituite pentru satisfacerea creanței sale, precum şi să restituie bunurile deținute în garanție, dacă este cazul.

Secțiunea a 5-a
Imputația plății

Articolul 1.506

Imputația plății făcută prin acordul părților

(1) Plata efectuată de debitorul mai multor datorii față de acelaşi creditor, care au acelaşi obiect, se impută asupra acestora conform acordului părților.

(2)În lipsa acordului părților, se aplică dispozițiile prezentei secțiuni.

Articolul 1.507

Imputația făcută de debitor

(1) Debitorul mai multor datorii care au ca obiect bunuri de acelaşi fel are dreptul să indice, atunci când plăteşte, datoria pe care înțelege să o execute. Plata se impută mai întâi asupra cheltuielilor, apoi asupra dobânzilor şi, la urmă, asupra capitalului.

(2) Debitorul nu poate, fără consimțământul creditorului, să impute plata asupra unei datorii care nu este încă exigibilă cu preferință față de o datorie scadentă, cu excepția cazului în care s-a prevăzut că debitorul poate plăti anticipat.

(3)În cazul plății efectuate prin virament bancar, debitorul face imputația prin mențiunile corespunzătoare consemnate de el pe ordinul de plată.

Articolul 1.508

Imputația făcută de creditor

(1)În lipsa unei indicații din partea debitorului, creditorul poate, într-un termen rezonabil după ce a primit plata, să indice debitorului datoria asupra căreia aceasta se va imputa. Creditorul nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile ori litigioase.

(2) Atunci când creditorul remite debitorului o chitanță liberatorie, el este dator să facă imputația prin acea chitanță.

Articolul 1.509

Imputația legală

(1) Dacă niciuna dintre părți nu face imputația plății, vor fi aplicate, în ordine, următoarele reguli:

a)plata se impută cu prioritate asupra datoriilor ajunse la scadență;

b)se vor considera stinse, în primul rând, datoriile negarantate sau cele pentru care creditorul are cele mai puține garanții;

c)imputația se va face mai întâi asupra datoriilor mai oneroase pentru debitor;

d)dacă toate datoriile sunt deopotrivă scadente, precum şi, în egală măsură, garantate şi oneroase, se vor stinge datoriile mai vechi;

e)în lipsa tuturor criteriilor menționate la lit. a)-d), imputația se va face proporțional cu valoarea datoriilor.

(2)În toate cazurile, plata se va imputa mai întâi asupra cheltuielilor de judecată şi executare, apoi asupra ratelor, dobânzilor şi penalităților, în ordinea cronologică a scadenței acestora, şi, în final, asupra capitalului, dacă părțile nu convin altfel.

Secțiunea a 6-a
Punerea în întârziere a creditorului

Articolul 1.510

Cazuri de punere în întârziere a creditorului

Creditorul poate fi pus în întârziere atunci când refuză, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător sau când refuză să îndeplinească actele pregătitoare fără de care debitorul nu îşi poate executa obligația.

Articolul 1.511

Efectele punerii în întârziere a creditorului

(1) Creditorul pus în întârziere preia riscul imposibilității de executare a obligației, iar debitorul nu este ținut să restituie fructele culese după punerea în întârziere.

(2) Creditorul este ținut la repararea prejudiciilor cauzate prin întârziere şi la acoperirea cheltuielilor de conservare a bunului datorat.

Articolul 1.512

Drepturile debitorului

Debitorul poate consemna bunul pe cheltuiala şi riscurile creditorului, liberându-se astfel de obligația sa.

Articolul 1.513

Procedură

Procedura ofertei de plată şi a consemnațiunii este prevăzută de Codul de procedură civilă.

Articolul 1.514

Vânzarea publică

(1) Dacă natura bunului face imposibilă consemnarea, dacă bunul este perisabil sau dacă depozitarea lui necesită costuri de întreținere ori cheltuieli considerabile, debitorul poate porni vânzarea publică a bunului şi poate consemna prețul, notificând în prealabil creditorului şi primind încuviințarea instanței judecătoreşti.

(2) Dacă bunul este cotat la bursă sau pe o altă piață reglementată, dacă are un preț curent sau are o valoare prea mică față de cheltuielile unei vânzări publice, instanța poate încuviința vânzarea bunului fără notificarea creditorului.

Articolul 1.515

Retragerea bunului consemnat

Debitorul are dreptul să retragă bunul consemnat cât timp creditorul nu a declarat că acceptă consemnarea sau aceasta nu a fost validată de instanță. Creanța renaşte cu toate garanțiile şi toate celelalte accesorii ale sale din momentul retragerii bunului.

Capitolul II
Executarea silită a obligațiilor

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.516

Drepturile creditorului

(1) Creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă şi la timp a obligației.

(2) Atunci când, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligația şi se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa şi fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin:

1. să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligației;

2. să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligații corelative;

3. să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 13/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 398 din 26 aprilie 2022.

Articolul 1.517

Neexecutarea imputabilă creditorului

O parte nu poate invoca neexecutarea obligațiilor celeilalte părți în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa acțiune sau omisiune.

Articolul 1.518

Răspunderea debitorului

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, debitorul răspunde personal de îndeplinirea obligațiilor sale.

(2)Răspunderea debitorului poate fi limitată numai în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

Articolul 1.519

Răspunderea pentru fapta terților

Dacă părțile nu convin altfel, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate din culpa persoanei de care se foloseşte pentru executarea obligațiilor contractuale.

Articolul 1.520

Răspunderea terților

Creditorul poate urmări şi bunurile care aparțin terților, dacă acestea sunt afectate pentru plata datoriilor debitorului ori au făcut obiectul unor acte juridice care au fost revocate ca fiind încheiate în frauda creditorului.

Secțiunea a 2-a
Punerea în întârziere a debitorului

Articolul 1.521

Moduri

Punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului.

Articolul 1.522

Punerea în întârziere de către creditor

(1) Debitorul poate fi pus în întârziere fie printr-o notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligației, fie prin cererea de chemare în judecată.

(2) Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării.

(3) Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un termen de executare, ținând seama de natura obligației şi de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligația într-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicării notificării.

(4)Până la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), creditorul poate suspenda executarea propriei obligații, poate cere daune-interese, însă nu poate exercita celelalte drepturi prevăzute la art. 1.516, dacă prin lege nu se prevede altfel. Creditorul poate exercita aceste drepturi dacă debitorul îl informează că nu va executa obligațiile în termenul stabilit sau dacă, la expirarea termenului, obligația nu a fost executată.

(5) Cererea de chemare în judecată formulată de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere, conferă debitorului dreptul de a executa obligația într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligația este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului.

Articolul 1.523

Întârzierea de drept în executarea obligației

(1) Debitorul se află de drept în întârziere atunci când s-a stipulat că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect.

(2) De asemenea, debitorul se află de drept în întârziere în cazurile anume prevăzute de lege, precum şi atunci când:

a)obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, deşi exista urgență;

b)prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face;
c)debitorul şi-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuză ori neglijează să îşi execute obligația în mod repetat;
d)nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi;
e)obligația se naşte din săvârşirea unei fapte ilicite extracontractuale.
(3)În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (2), dacă obligația devine scadentă după decesul debitorului, moştenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în condițiile art. 1.136.
(4) Cazurile în care debitorul se află de drept în întârziere trebuie dovedite de creditor. Orice declarație sau stipulație contrară se consideră nescrisă.

Articolul 1.524
Oferta de executare
Debitorul nu este în întârziere dacă a oferit, când se cuvenea, prestația datorată, chiar fără a respecta formalitățile prevăzute la art. 1.510-1.515, însă creditorul a refuzat, fără temei legitim, să o primească.

Articolul 1.525
Efectele întârzierii debitorului
Debitorul răspunde, de la data la care se află în întârziere, pentru orice pierdere cauzată de un caz fortuit, cu excepția situației în care cazul fortuit îl liberează pe debitor de însăşi executarea obligației.

Articolul 1.526
Cazul obligațiilor solidare
(1) Notificarea prin care creditorul pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte şi în privința celorlalți.
(2) Notificarea făcută de unul dintre creditorii solidari produce, tot astfel, efecte şi în privința celorlalți creditori.

Secțiunea a 3-a
Executarea silită în natură

Articolul 1.527
Dreptul la executarea în natură
(1) Creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă.
(2) Dreptul la executare în natură cuprinde, dacă este cazul, dreptul la repararea sau înlocuirea bunului, precum şi orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasă.

Articolul 1.528
Executarea obligației de a face
(1)În cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuşi ori să facă să fie executată obligația.
(2) Cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înştiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

Articolul 1.529
Executarea obligației de a nu face
În cazul neexecutării obligației de a nu face, creditorul poate cere instanței încuviințarea să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligației, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărâre judecătorească.

Secțiunea a 4-a
Executarea prin echivalent
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 1.530

Dreptul la daune-interese

Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat şi care este consecința directă şi necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației.

Subsecțiunea 2.
Prejudiciul

I. Evaluarea prejudiciului

Articolul 1.531

Repararea integrală

(1) Creditorul are dreptul la repararea integrală a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutării.

(2) Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor şi beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea întinderii prejudiciului se ține seama şi de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(3) Creditorul are dreptul şi la repararea prejudiciului nepatrimonial.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 13/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 398 din 26 aprilie 2022.
Decizie de respingere: HP nr. 289/2025, publicată în Monitorul Oficial nr. 876 din 24 septembrie 2025.
Decizie de respingere: HP nr. 299/2025, publicată în Monitorul Oficial nr. 955 din 15 octombrie 2025.

Articolul 1.532

Caracterul cert al prejudiciului

(1) La stabilirea daunelor-interese se ține seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe.

(2) Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei şanse de a obține un avantaj poate fi reparat proporțional cu probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări şi de situația concretă a creditorului.

(3) Prejudiciul al cărui cuantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanța de judecată.

Articolul 1.533

Previzibilitatea prejudiciului

Debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intenționată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar şi în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecința directă şi necesară a neexecutării obligației.

Articolul 1.534

Prejudiciul imputabil creditorului

(1) Dacă, prin acțiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător. Această dispoziție se aplică şi atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor.

(2) Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligență.

Articolul 1.535

Daunele moratorii în cazul obligațiilor băneşti

(1)În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății ar fi mai mic.

(2) Dacă, înainte de scadență, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadență.

(3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 50/2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 1188 din 29 noiembrie 2024:
În interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 628 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de executare stabileşte dobânzi, penalități sau alte sume care se cuvin de plin drept creditorului, potrivit art. 1.535 din Codul civil sau altor dispoziții legale speciale, şi în cazul în care creditorul solicită penalități de întârziere prevăzute în contract.
Decizie de respingere: HP nr. 289/2025, publicată în Monitorul Oficial nr. 876 din 24 septembrie 2025.
Decizie de respingere: HP nr. 299/2025, publicată în Monitorul Oficial nr. 955 din 15 octombrie 2025.

Articolul 1.536

Daunele moratorii în cazul obligațiilor de a face

În cazul altor obligații decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligației, cu excepția cazului în care s-a stipulat o clauză penală ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligației.

Articolul 1.537

Dovada prejudiciului

Dovada neexecutării obligației nu îl scuteşte pe creditor de proba prejudiciului, cu excepția cazului în care prin lege sau prin convenția părților se prevede altfel.

II. Clauza penală şi arvuna

Articolul 1.538

Clauza penală

(1) Clauza penală este aceea prin care părțile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestație în cazul neexecutării obligației principale.
(2)În caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligației principale, fie clauza penală.
(3) Debitorul nu se poate libera oferind despăgubirea convenită.
(4) Creditorul poate cere executarea clauzei penale fără a fi ținut să dovedească vreun prejudiciu.
(5) Dispozițiile privitoare la clauza penală sunt aplicabile convenției prin care creditorul este îndreptățit ca, în cazul rezoluțiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, să păstreze plata parțială făcută de acesta din urmă. Sunt exceptate dispozițiile privitoare la arvună.

Articolul 1.539

Cumulul penalității cu executarea în natură

Creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligației principale, cât şi plata penalității, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligațiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligației principale, cât şi a penalității, dacă nu renunță la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligației.

Articolul 1.540

Nulitatea clauzei penale

(1) Nulitatea obligației principale o atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu o atrage pe aceea a obligației principale.
(2) Penalitatea nu poate fi cerută atunci când executarea obligației a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului.

Articolul 1.541

Reducerea cuantumului penalității

(1) Instanța nu poate reduce penalitatea decât atunci când:
a)obligația principală a fost executată în parte şi această executare a profitat creditorului;
b)penalitatea este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 73/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 1123 din 25 noiembrie 2021.

(2)În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), penalitatea astfel redusă trebuie însă să rămână superioară obligației principale.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 73/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 1123 din 25 noiembrie 2021.

(3) Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Articolul 1.542

Obligația principală indivizibilă

Atunci când obligația principală este indivizibilă, fără a fi solidară, iar neexecutarea acesteia rezultă din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat, fie celorlalți codebitori, fiecăruia pentru partea sa. Aceştia păstrează dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea.

Articolul 1.543

Obligația principală divizibilă

(1) Atunci când obligația principală este divizibilă, penalitatea este, de asemenea, divizibilă, fiind suportată numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare şi numai pentru partea de care acesta este ținut.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică atunci când clauza penală a fost stipulată pentru a împiedica o plată parțială, iar unul dintre codebitori a împiedicat executarea obligației în totalitate. În acest caz, întreaga penalitate poate fi cerută acestuia din urmă, iar de la ceilalți codebitori numai proporțional cu partea fiecăruia din datorie, fără a limita regresul acestora împotriva celui care nu a executat obligația.

Articolul 1.544

Arvuna confirmatorie

(1) Dacă, la momentul încheierii contractului, o parte dă celeilalte, cu titlu de arvună, o sumă de bani sau alte bunuri fungibile, în caz de executare arvuna trebuie imputată asupra prestației datorate sau, după caz, restituită.

(2) Dacă partea care a dat arvuna nu execută obligația fără justificare, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului, reținând arvuna. Atunci când neexecutarea provine de la partea care a primit arvuna, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului şi poate cere dublul acesteia.

(3) Creditorul obligației neexecutate poate însă opta pentru executare sau pentru rezoluțiunea contractului şi repararea prejudiciului potrivit dreptului comun.

Articolul 1.545

Arvuna penalizatoare

Dacă în contract este stipulat expres dreptul uneia dintre părți sau dreptul ambelor părți de a se dezice de contract, cel care denunță contractul pierde arvuna dată sau, după caz, trebuie să restituie dublul celei primite.

Articolul 1.546

Restituirea arvunei

Arvuna se restituie când contractul încetează din cauze ce nu atrag răspunderea vreuneia dintre părți.

Subsecțiunea 3.
Vinovăția debitorului

Articolul 1.547

Vinovăția debitorului

Debitorul este ținut să repare prejudiciul cauzat cu intenție sau din culpă.

Articolul 1.548

Prezumția de culpă

Culpa debitorului unei obligații contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării.

Secțiunea a 5-a

Rezoluțiunea, rezilierea şi reducerea prestațiilor

Articolul 1.549

Dreptul la rezoluțiune sau reziliere

(1) Dacă nu cere executarea silită a obligațiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezoluțiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum şi la daune-interese, dacă i se cuvin.

(2) Rezoluțiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci când executarea sa este divizibilă. De asemenea, în cazul contractului plurilateral, neîndeplinirea de către una dintre părți a obligației nu atrage rezoluțiunea contractului față de celelalte părți, cu excepția cazului în care prestația neexecutată trebuia, după circumstanțe, să fie considerată esențială.

(3) Dacă nu se prevede altfel, dispozițiile referitoare la rezoluțiune se aplică şi în cazul rezilierii.

Articolul 1.550

Modul de operare

(1) Rezoluțiunea poate fi dispusă de instanță, la cerere, sau, după caz, poate fi declarată unilateral de către partea îndreptățită.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părțile au convenit astfel, rezoluțiunea poate opera de plin drept.

Articolul 1.551

Reducerea prestațiilor

(1) Creditorul nu are dreptul la rezoluțiune atunci când neexecutarea este de mică însemnătate. În cazul contractelor cu executare succesivă, creditorul are dreptul la reziliere, chiar dacă neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

(2) El are însă dreptul la reducerea proporțională a prestației sale dacă, după împrejurări, aceasta este posibilă.

(3) Dacă reducerea prestațiilor nu poate avea loc, creditorul nu are dreptul decât la daune-interese.

Articolul 1.552

Rezoluțiunea unilaterală

(1) Rezoluțiunea sau rezilierea contractului poate avea loc prin notificarea scrisă a debitorului atunci când părțile au convenit astfel, când debitorul se află de drept în întârziere ori când acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere.

(2) Declarația de rezoluțiune sau de reziliere trebuie făcută în termenul de prescripție prevăzut de lege pentru acțiunea corespunzătoare acestora.

(3)În toate cazurile, declarația de rezoluțiune sau de reziliere se înscrie în cartea funciară ori, după caz, în alte registre publice, pentru a fi opozabilă terților.

(4) Declarația de rezoluțiune este irevocabilă de la data comunicării ei către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Articolul 1.553

Pactul comisoriu

(1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului.

(2)În cazul prevăzut la alin. (1), rezoluțiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afară de cazul în care s-a convenit că ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării.

(3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează.

Articolul 1.554

Efectele rezoluțiunii şi ale rezilierii

(1) Contractul desființat prin rezoluțiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celeilalte părți prestațiile primite.

(2) Rezoluțiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate să producă efecte chiar în caz de rezoluțiune.

(3) Contractul reziliat încetează doar pentru viitor.

Secțiunea a 6-a
Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale

Articolul 1.555

Ordinea executării obligațiilor

(1) Dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă contrariul, în măsura în care obligațiile pot fi executate simultan, părțile sunt ținute să le execute în acest fel.

(2)În măsura în care executarea obligației unei părți necesită o perioadă de timp, acea parte este ținută să execute contractul prima, dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă altfel.

Articolul 1.556

Excepția de neexecutare

(1) Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afară de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă că cealaltă parte este obligată să execute mai întâi.

(2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor şi ținând seama de mica însemnătate a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe.

Articolul 1.557

Imposibilitatea de executare

(1) Atunci când imposibilitatea de executare este totală şi definitivă şi priveşte o obligație contractuală importantă, contractul este desființat de plin drept şi fără vreo notificare, chiar din momentul producerii evenimentului fortuit. Dispozițiile art. 1.274 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă imposibilitatea de executare a obligației este temporară, creditorul poate suspenda executarea propriilor obligații ori poate obține desființarea contractului. În acest din urmă caz, regulile din materia rezoluțiunii sunt aplicabile în mod corespunzător.

Capitolul III
Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului

Secțiunea 1
Măsurile conservatorii

Articolul 1.558

Măsurile conservatorii

Creditorul poate să ia toate măsurile necesare sau utile pentru conservarea drepturilor sale, precum asigurarea dovezilor, îndeplinirea unor formalități de publicitate şi informare pe contul debitorului, exercitarea acțiunii oblice ori luarea unor măsuri asigurătorii.

Articolul 1.559

Măsurile asigurătorii

Principalele măsuri asigurătorii sunt sechestrul şi poprirea asigurătorie. Măsurile asigurătorii se iau în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură civilă.

Secțiunea a 2-a
Acțiunea oblică

Articolul 1.560

Noțiune

(1) Creditorul a cărui creanță este certă şi exigibilă poate să exercite drepturile şi acțiunile debitorului atunci când acesta, în prejudiciul creditorului, refuză sau neglijează să le exercite.

(2) Creditorul nu va putea exercita drepturile şi acțiunile care sunt strâns legate de persoana debitorului.

(3) Cel împotriva căruia se exercită acțiunea oblică poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului.

Articolul 1.561

Efectele admiterii acțiunii oblice

Hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferință în favoarea creditorului care a exercitat acțiunea.

Secțiunea a 3-a
Acțiunea revocatorie

Articolul 1.562

Noțiune

(1) Dacă dovedeşte un prejudiciu, creditorul poate cere să fie declarate inopozabile față de el actele juridice încheiate de debitor în frauda drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul îşi creează sau îşi măreşte o stare de insolvabilitate.

(2) Un contract cu titlu oneros sau o plată făcută în executarea unui asemenea contract poate fi declarată inopozabilă numai atunci când terțul contractant ori cel care a primit plata cunoştea faptul că debitorul îşi creează sau îşi măreşte starea de insolvabilitate.

Articolul 1.563

Condiții privitoare la creanță

Creanța trebuie să fie certă la data introducerii acțiunii.

Articolul 1.564

Termen de prescripție

Dacă prin lege nu se prevede altfel, dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat.

Articolul 1.565

Efectele admiterii acțiunii

(1) Actul atacat va fi declarat inopozabil atât față de creditorul care a introdus acțiunea, cât şi față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză. Aceştia vor avea dreptul de a fi plătiți din prețul bunului urmărit, cu respectarea cauzelor de preferință existente între ei.

(2) Terțul dobânditor poate păstra bunul plătind creditorului căruia profită admiterea acțiunii o sumă de bani egală cu prejudiciul suferit de acesta din urmă prin încheierea actului. În caz contrar, hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii revocatorii indisponibilizează bunul până la încetarea executării silite a creanței pe care s-a întemeiat acțiunea, dispozițiile privitoare la publicitatea şi efectele clauzei de inalienabilitate aplicându-se în mod corespunzător.

Titlul VI
Transmisiunea şi transformarea obligațiilor
Capitolul I
Cesiunea de creanță
Secțiunea 1
Cesiunea de creanță în general

Articolul 1.566

Noțiune

(1) Cesiunea de creanță este convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț.

(2) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică:

a)transferului creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;

b)transferului titlurilor de valoare şi altor instrumente financiare, cu excepția dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol.

Articolul 1.567

Felurile cesiunii

(1) Cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.

(2) Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozițiile prezentei secțiuni se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de donație.
(3) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de vânzare-cumpărare sau, după caz, cu cele care reglementează orice altă operațiune juridică în cadrul căreia părțile au convenit să se execute prestația constând în transmiterea unei creanțe.

Articolul 1.568

Transferul drepturilor

(1) Cesiunea de creanță transferă cesionarului:
a)toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată;
b)drepturile de garanție şi toate celelalte accesorii ale creanței cedate.
(2) Cu toate acestea, cedentul nu poate să predea cesionarului, fără acordul constituitorului, posesia bunului luat în gaj. În cazul în care constituitorul se opune, bunul gajat rămâne în custodia cedentului.

Articolul 1.569

Creanțe care nu pot fi cedate

(1) Nu pot face obiectul unei cesiuni creanțele care sunt declarate netransmisibile de lege.
(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație decât plata unei sume de bani poate fi cedată numai dacă cesiunea nu face ca obligația să fie, în mod substanțial, mai oneroasă.

Articolul 1.570

Clauza de inalienabilitate

(1) Cesiunea care este interzisă sau limitată prin convenția cedentului cu debitorul nu produce efecte în privința debitorului decât dacă:
a)debitorul a consimțit la cesiune;
b)interdicția nu este expres menționată în înscrisul constatator al creanței, iar cesionarul nu a cunoscut şi nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii;
c)cesiunea priveşte o creanță ce are ca obiect o sumă de bani.
(2) Dispozițiile alin. (1) nu limitează răspunderea cedentului față de debitor pentru încălcarea interdicției de a ceda creanța.

Articolul 1.571

Cesiunea parțială

(1) Creanța privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte.
(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație nu poate fi cedată în parte decât dacă obligația este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor.

Articolul 1.572

Creanțe viitoare

(1)În caz de cesiune a unei creanțe viitoare, actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate.
(2) Creanța se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Articolul 1.573

Forma cesiunii

(1) Creanța este cedată prin simpla convenție a cedentului şi a cesionarului, fără notificarea debitorului.
(2) Consimțământul debitorului nu este cerut decât atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului.

Articolul 1.574

Predarea înscrisului constatator al creanței

(1) Cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creanței aflat în posesia sa, precum şi orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.

(2)În caz de cesiune parțială a creanței, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a înscrisului constatator al creanței, precum şi la menționarea cesiunii, cu semnătura părților, pe înscrisul original. Dacă cesionarul dobândeşte şi restul creanței, devin aplicabile dispozițiile alin. (1).

Articolul 1.575

Efectele cesiunii înainte de notificare

(1) Cesiunea de creanță produce efecte între cedent şi cesionar, iar acesta din urmă poate pretinde tot ceea ce primeşte cedentul de la debitor, chiar dacă cesiunea nu a fost făcută opozabilă debitorului.

(2) Cesionarul poate, în aceleaşi împrejurări, să facă acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Articolul 1.576

Dobânzile scadente şi neîncasate

Dacă nu s-a convenit altfel, dobânzile şi orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii.

Articolul 1.577

Costuri suplimentare

Debitorul are dreptul să fie despăgubit de cedent şi de cesionar pentru orice cheltuieli suplimentare cauzate de cesiune.

Articolul 1.578

Comunicarea şi acceptarea cesiunii

(1) Debitorul este ținut să plătească cesionarului din momentul în care:

a)acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă;

b)primeşte o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport hârtie sau în format electronic, în care se arată identitatea cesionarului, se identifică în mod rezonabil creanța cedată şi se solicită debitorului să plătească cesionarului. În cazul unei cesiuni parțiale, trebuie indicată şi întinderea cesiunii.

(2)Înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului.

(3) Atunci când comunicarea cesiunii este făcută de cesionar, debitorul îi poate cere acestuia să îi prezinte dovada scrisă a cesiunii.

(4)Până la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate să suspende plata.

(5) Comunicarea cesiunii nu produce efecte dacă dovada scrisă a cesiunii nu este comunicată debitorului.

Articolul 1.579

Opozabilitatea cesiunii unei universalități de creanțe

Cesiunea unei universalități de creanțe, actuale sau viitoare, nu este opozabilă terților decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei.

Articolul 1.580

Comunicarea odată cu cererea de chemare în judecată

Atunci când cesiunea se comunică odată cu acțiunea intentată împotriva debitorului, acesta nu poate fi obligat la cheltuieli de judecată dacă plăteşte până la primul termen, afară de cazul în care, la momentul comunicării cesiunii, debitorul se afla deja în întârziere.

Articolul 1.581

Opozabilitatea cesiunii față de fideiusor

Cesiunea nu este opozabilă fideiusorului decât dacă formalitățile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii față de debitor au fost îndeplinite şi în privința fideiusorului însuşi.

Articolul 1.582

Efectele cesiunii între cesionar şi debitorul cedat

(1) Debitorul poate să opună cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului. Astfel, el poate să opună plata făcută cedentului înainte ca cesiunea să îi fi devenit opozabilă, indiferent dacă are sau nu cunoştință de existența altor cesiuni, precum şi orice altă cauză de stingere a obligațiilor survenită înainte de acel moment.

(2) Debitorul poate, de asemenea, să opună cesionarului plata pe care el însuşi ori fideiusorul său a făcut-o cu bună-credință unui creditor aparent, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile cerute pentru a face opozabilă cesiunea debitorului şi terților.
(3)În cazul în care cesiunea i-a devenit opozabilă prin acceptare, debitorul cedat nu mai poate opune cesionarului compensația pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul.

Articolul 1.583

Cesiuni succesive

(1) Atunci când cedentul a transmis aceeaşi creanță mai multor cesionari succesivi, debitorul se liberează plătind în temeiul cesiunii care i-a fost comunicată mai întâi sau pe care a acceptat-o mai întâi printr-un înscris cu dată certă.
(2)În raporturile dintre cesionarii succesivi ai aceleiaşi creanțe este preferat cel care şi-a înscris mai întâi cesiunea la arhivă, indiferent de data cesiunii sau a comunicării acesteia către debitor.

Articolul 1.584

Efectele cesiunii parțiale între cesionarii creanței

În cazul unei cesiuni parțiale, cedentul şi cesionarul sunt plătiți proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei. Această regulă se aplică în mod corespunzător cesionarilor care dobândesc împreună aceeaşi creanță.

Articolul 1.585

Obligația de garanție

(1) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligația de garanție față de cesionar.
(2) Astfel, cedentul garantează existența creanței în raport cu data cesiunii, fără a răspunde şi de solvabilitatea debitorului cedat. Dacă cedentul s-a obligat expres să garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezumă, în lipsa unei stipulații contrare, că s-a avut în vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii.
(3)Răspunderea pentru solvabilitatea debitorului cedat se întinde până la concurența prețului cesiunii, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea.
(4) De asemenea, dacă cedentul cunoştea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile legale privind răspunderea vânzătorului de rea-credință pentru viciile ascunse ale bunului vândut.
(5)În lipsă de stipulație contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii.

Articolul 1.586

Răspunderea cedentului pentru evicțiune

(1)În toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândeşte creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților.
(2)Într-un asemenea caz, întinderea răspunderii cedentului se determină potrivit dispozițiilor art. 1.585 alin. (4).

Secțiunea a 2-a
Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător

Articolul 1.587

Noțiune şi feluri

(1) Creanțele încorporate în titluri nominative, la ordin ori la purtător nu se pot transmite prin simplul acord de voință al părților.
(2) Regimul titlurilor menționate la alin. (1), precum şi al altor titluri de valoare se stabileşte prin lege specială.

Articolul 1.588

Modalități de transmitere

(1)În cazul titlurilor nominative, transmisiunea se menționează atât pe înscrisul respectiv, cât şi în registrul ținut pentru evidența acestora.
(2) Pentru transmiterea titlurilor la ordin este necesar girul, efectuat potrivit dispozițiilor aplicabile în materia cambiilor.

(3) Creanța încorporată într-un titlu la purtător se transmite prin remiterea materială a titlului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Articolul 1.589

Mijloace de apărare

(1) Debitorul nu poate opune deținătorului titlului alte excepții decât cele care privesc nulitatea titlului, cele care reies neîndoielnic din cuprinsul acestuia, precum şi cele care pot fi invocate personal împotriva deținătorului.

(2) Cu toate acestea, deținătorul care a dobândit titlul în frauda debitorului nu se poate prevala de dispozițiile alin. (1).

Articolul 1.590

Plata creanței

Debitorul care a emis titlul la purtător este ținut să plătească creanța constatată prin acel titlu oricărui deținător care îi remite titlul, cu excepția cazului în care i s-a comunicat o hotărâre judecătorească prin care este obligat să refuze plata.

Articolul 1.591

Punerea în circulație fără voia emitentului

Debitorul care a emis titlul la purtător rămâne ținut față de orice deținător de bună-credință, chiar dacă demonstrează că titlul a fost pus în circulație împotriva voinței sale.

Articolul 1.592

Acțiunea deținătorului deposedat în mod nelegitim

Cel care a fost deposedat în mod nelegitim de un titlu la purtător nu îl poate împiedica pe debitor să plătească creanța celui care îi prezintă titlul decât prin comunicarea unei hotărâri judecătoreşti. În acest caz, instanța se va pronunța pe cale de ordonanță preşedințială.

Capitolul II
Subrogația

Articolul 1.593

Felurile subrogației

(1) Oricine plăteşte în locul debitorului poate fi subrogat în drepturile creditorului, fără a putea însă dobândi mai multe drepturi decât acesta.

(2) Subrogația poate fi convențională sau legală.

(3) Subrogația convențională poate fi consimțită de debitor sau de creditor. Ea trebuie să fie expresă şi, pentru a fi opusă terților, trebuie constatată prin înscris.

Articolul 1.594

Subrogația consimțită de creditor

(1) Subrogația este consimțită de creditor atunci când, primind plata de la un terț, îi transmite acestuia, la momentul plății, toate drepturile pe care le avea împotriva debitorului.

(2) Subrogația operează fără consimțământul debitorului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Articolul 1.595

Subrogația consimțită de debitor

(1) Subrogația este consimțită de debitor atunci când acesta se împrumută spre a-şi plăti datoria şi, pe această cale, transmite împrumutătorului drepturile creditorului față de care avea datoria respectivă.

(2) Subrogația este valabilă numai dacă actul de împrumut şi chitanța de plată a datoriei au dată certă, în actul de împrumut se declară că suma a fost împrumutată spre a se plăti datoria, iar în chitanță se menționează că plata a fost făcută cu banii împrumutați de noul creditor.

(3) Subrogația consimțită de debitor are loc fără consimțământul creditorului inițial, în lipsă de stipulație contrară.

Articolul 1.596

Subrogația legală

În afară de alte cazuri prevăzute de lege, subrogația se produce de drept:

a)în folosul creditorului, chiar chirografar, care plăteşte unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii;
b)în folosul dobânditorului unui bun care îl plăteşte pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv;
c)în folosul celui care, fiind obligat împreună cu alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria;
d)în folosul moştenitorului care plăteşte din bunurile sale datoriile succesiunii;
e)în alte cazuri stabilite de lege.

Articolul 1.597

Efectele subrogației

(1) Subrogația îşi produce efectele din momentul plății pe care terțul o face în folosul creditorului.
(2) Subrogația produce efecte împotriva debitorului principal şi a celor care au garantat obligația. Aceştia pot opune noului creditor mijloacele de apărare pe care le aveau împotriva creditorului inițial.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 7/2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 155 din 23 februarie 2023.

Articolul 1.598

Subrogația parțială

(1)În caz de subrogație parțială, creditorul inițial, titular al unei garanții, poate exercita drepturile sale pentru partea neplătită din creanță cu preferință față de noul creditor.
(2) Cu toate acestea, în cazul în care creditorul inițial s-a obligat față de noul creditor să garanteze suma pentru care a operat subrogația, cel din urmă este preferat.

Capitolul III
Preluarea datoriei
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.599

Condiții

Obligația de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestație poate fi transmisă de debitor unei alte persoane:
a)fie printr-un contract încheiat între debitorul inițial şi noul debitor, sub rezerva dispozițiilor art. 1.605;
b)fie printr-un contract încheiat între creditor şi noul debitor, prin care acesta din urmă îşi asumă obligația.

Articolul 1.600

Efecte

Prin încheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor îl înlocuieşte pe cel vechi, care, dacă nu s-a stipulat altfel şi sub rezerva art. 1.601, este liberat.

Articolul 1.601

Insolvabilitatea noului debitor

Debitorul inițial nu este liberat prin preluarea datoriei, dacă se dovedeşte că noul debitor era insolvabil la data când a preluat datoria, iar creditorul a consimțit la preluare, fără a cunoaşte această împrejurare.

Articolul 1.602

Accesoriile creanței

(1) Creditorul se poate prevala în contra noului debitor de toate drepturile pe care le are în legătură cu datoria preluată.
(2) Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existenței garanțiilor creanței, afară de cazul când acestea nu pot fi despărțite de persoana debitorului.
(3) Cu toate acestea, obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu şi-au dat acordul la preluare.

Articolul 1.603

Mijloacele de apărare

(1) Dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul inițial, în afară de compensație sau orice altă excepție personală a acestuia din urmă.

(2) Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor şi debitorul inițial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării.

Articolul 1.604

Ineficacitatea preluării datoriei

(1)Când contractul de preluare este desființat, obligația debitorului inițial renaşte, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință.

(2) Creditorul poate, de asemenea, cere daune-interese celui ce a preluat datoria, afară numai dacă acesta din urmă dovedeşte că nu poartă răspunderea desființării contractului şi a prejudiciilor suferite de creditor.

Secțiunea a 2-a
Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul

Articolul 1.605

Acordul creditorului

Preluarea datoriei convenită cu debitorul îşi va produce efectele numai dacă creditorul îşi dă acordul.

Articolul 1.606

Comunicarea preluării

(1) Oricare dintre contractanți poate comunica creditorului contractul de preluare, cerându-i să îşi dea acordul.

(2) Creditorului nu i se poate cere acordul cât timp nu a primit comunicarea.

(3)Cât timp creditorul nu şi-a dat acordul, contractanții pot modifica sau denunța contractul.

Articolul 1.607

Termenul de acceptare

(1) Contractantul care comunică preluarea datoriei creditorului îi poate stabili un termen rezonabil pentru răspuns.

(2) Dacă ambii contractanți au comunicat creditorului preluarea datoriei, stabilind termene diferite, răspunsul urmează să fie dat în termenul care se împlineşte cel din urmă.

(3) Preluarea datoriei este considerată refuzată dacă creditorul nu a răspuns în termen.

Articolul 1.608

Obligațiile terțului

(1)Cât timp creditorul nu şi-a dat acordul sau dacă a refuzat preluarea, cel care a preluat datoria este obligat să îl libereze pe debitor, executând la timp obligația.

(2) Creditorul nu dobândeşte un drept propriu împotriva celui obligat să îl libereze pe debitor, cu excepția cazului în care se face dovada că părțile contractante au voit altfel.

Capitolul IV
Novația

Articolul 1.609

Noțiune şi feluri

(1) Novația are loc atunci când debitorul contractează față de creditor o obligație nouă, care înlocuieşte şi stinge obligația inițială.

(2) De asemenea, novația se produce atunci când un debitor nou îl înlocuieşte pe cel inițial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială. În acest caz, novația poate opera fără consimțământul debitorului inițial.

(3) Novația are loc şi atunci când, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui inițial, față de care debitorul este liberat, stingându-se astfel obligația veche.

Articolul 1.610

Proba novației

Novația nu se prezumă. Intenția de a nova trebuie să fie neîndoielnică.

Articolul 1.611

Garanțiile creanței novate

(1) Ipotecile care garantează creanța inițială nu vor însoți noua creanță decât dacă aceasta s-a prevăzut în mod expres.

(2)În cazul novației prin schimbarea debitorului, ipotecile legate de creanța inițială nu subzistă asupra bunurilor debitorului inițial fără consimțământul acestuia din urmă şi nici nu se strămută asupra bunurilor noului debitor fără acordul său.

(3) Atunci când novația operează între creditor şi unul dintre debitorii solidari, ipotecile legate de vechea creanță nu pot fi transferate decât asupra bunurilor codebitorului care contractează noua datorie.

Articolul 1.612

Mijloacele de apărare

Atunci când novația are loc prin schimbarea debitorului, noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial şi nici cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului, cu excepția situației în care, în acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absolută a actului din care s-a născut obligația inițială.

Articolul 1.613

Efectele novației asupra debitorilor solidari şi fideiusorilor

(1) Novația care operează între creditor şi unul dintre debitorii solidari îi liberează pe ceilalți codebitori cu privire la creditor. Novația care operează cu privire la debitorul principal îi liberează pe fideiusori.

(2) Cu toate acestea, atunci când creditorul a cerut acordul codebitorilor sau, după caz, al fideiusorilor ca aceştia să fie ținuți de noua obligație, creanța inițială subzistă în cazul în care debitorii sau fideiusorii nu îşi exprimă acordul.

Articolul 1.614

Efectele novației asupra creditorilor solidari

Novația consimțită de un creditor solidar nu este opozabilă celorlalți creditori decât pentru partea din creanță ce revine acelui creditor.

Titlul VII
Stingerea obligațiilor
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 1.615

Moduri de stingere a obligațiilor

Obligațiile se sting prin plată, compensație, confuziune, remitere de datorie, imposibilitate fortuită de executare, precum şi prin alte moduri expres prevăzute de lege.

Capitolul II
Compensația

Articolul 1.616

Noțiune

Datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele.

Articolul 1.617

Condiții

(1) Compensația operează de plin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide şi exigibile, oricare ar fi izvorul lor, şi care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeaşi natură.

(2)O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensația.

(3) Oricare dintre părți poate renunța, în mod expres ori tacit, la compensație.

Articolul 1.618

Cazuri în care compensația este exclusă

Compensația nu are loc atunci când:

a)creanța rezultă dintr-un act făcut cu intenția de a păgubi;
b)datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat;
c)are ca obiect un bun insesizabil.

Articolul 1.619
Termenul de grație
Termenul de grație acordat pentru plata uneia dintre datorii nu împiedică realizarea compensației.

Articolul 1.620
Imputația
Atunci când mai multe obligații susceptibile de compensație sunt datorate de același debitor, regulile stabilite pentru imputația plății se aplică în mod corespunzător.

Articolul 1.621
Fideiusiunea
(1) Fideiusorul poate opune în compensație creanța pe care debitorul principal o dobândeşte împotriva creditorului obligației garantate.
(2) Debitorul principal nu poate, pentru a se libera față de creditorul său, să opună compensația pentru ceea ce acesta din urmă datorează fideiusorului.

Articolul 1.622
Efectele compensației față de terți
(1) Compensația nu are loc şi nici nu se poate renunța la ea în detrimentul drepturilor dobândite de un terț.
(2) Astfel, debitorul care, fiind terț poprit, dobândeşte o creanță asupra creditorului popritor nu poate opune compensația împotriva acestuia din urmă.
(3) Debitorul care putea să opună compensația şi care a plătit datoria nu se mai poate prevala, în detrimentul terților, de privilegiile sau de ipotecile creanței sale.

Articolul 1.623
Cesiunea sau ipoteca asupra unei creanțe
(1) Debitorul care acceptă pur şi simplu cesiunea sau ipoteca asupra creanței consimțită de creditorul său unui terț nu mai poate opune acelui terț compensația pe care ar fi putut să o invoce împotriva creditorului inițial înainte de acceptare.
(2) Cesiunea sau ipoteca pe care debitorul nu a acceptat-o, dar care i-a devenit opozabilă, nu împiedică decât compensația datoriilor creditorului inițial care sunt ulterioare momentului în care cesiunea sau ipoteca i-a devenit opozabilă.

Capitolul III
Confuziunea

Articolul 1.624
Noțiune
(1) Atunci când, în cadrul aceluiaşi raport obligațional, calitățile de creditor şi debitor se întrunesc în aceeaşi persoană, obligația se stinge de drept prin confuziune.
(2) Confuziunea nu operează dacă datoria şi creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite.

Articolul 1.625
Confuziunea şi ipoteca
(1) Ipoteca se stinge prin confuziunea calităților de creditor ipotecar şi de proprietar al bunului ipotecat.
(2) Ea renaşte dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el.

Articolul 1.626
Fideiusiunea
Confuziunea ce operează prin reunirea calităților de creditor şi debitor profită fideiusorilor. Cea care operează prin reunirea calităților de fideiusor şi creditor ori de fideiusor şi debitor principal nu stinge obligația principală.

Articolul 1.627

Efectele confuziunii față de terți

Confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de terți în legătură cu creanța stinsă pe această cale.

Articolul 1.628

Desființarea confuziunii

Dispariția cauzei care a determinat confuziunea face să renască obligația cu efect retroactiv.

Capitolul IV
Remiterea de datorie

Articolul 1.629

Noțiune

(1) Remiterea de datorie are loc atunci când creditorul îl liberează pe debitor de obligația sa.

(2) Remiterea de datorie este totală, dacă nu se stipulează contrariul.

Articolul 1.630

Feluri

(1) Remiterea de datorie poate fi expresă sau tacită.

(2) Ea poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, potrivit naturii actului prin care aceasta se realizează.

Articolul 1.631

Dovada

Dovada remiterii de datorie se face în condițiile Art. 1.499.

Articolul 1.632

Garanții

Renunțarea expresă la un privilegiu sau la o ipotecă făcută de creditor nu prezumă remiterea de datorie în privința creanței garantate.

Articolul 1.633

Fideiusiunea

(1) Remiterea de datorie făcută debitorului principal liberează pe fideiusor, ca şi pe oricare alte persoane ținute pentru el.

(2) Remiterea de datorie consimțită în favoarea fideiusorului nu liberează pe debitorul principal.

(3) Dacă remiterea de datorie este convenită cu unul dintre fideiusori, ceilalți rămân obligați să garanteze pentru tot, cu includerea părții garantate de acesta, numai dacă au consimțit expres la exonerarea lui.

(4) Prestația pe care a primit-o creditorul de la un fideiusor pentru a-l exonera de obligația de garanție se impută asupra datoriei, profitând, în proporția valorii acelei prestații, atât debitorului principal, cât şi celorlalți fideiusori.

Capitolul V
Imposibilitatea fortuită de executare

Articolul 1.634

Noțiune. Condiții

(1) Debitorul este liberat atunci când obligația sa nu mai poate fi executată din cauza unei forțe majore, a unui caz fortuit ori a unor alte evenimente asimilate acestora, produse înainte ca debitorul să fie pus în întârziere.

(2) Debitorul este, de asemenea, liberat, chiar dacă se află în întârziere, atunci când creditorul nu ar fi putut, oricum, să beneficieze de executarea obligației din cauza împrejurărilor prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care debitorul a luat asupra sa riscul producerii acestora.

(3) Atunci când imposibilitatea este temporară, executarea obligației se suspendă pentru un termen rezonabil, apreciat în funcție de durata şi urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.

(4) Dovada imposibilității de executare revine debitorului.

(5) Debitorul trebuie să notifice creditorului existența evenimentului care provoacă imposibilitatea de executare a obligațiilor. Dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare, debitorul răspunde pentru prejudiciul cauzat, prin aceasta, creditorului.

(6) Dacă obligația are ca obiect bunuri de gen, debitorul nu poate invoca imposibilitatea fortuită de executare.

Titlul VIII
Restituirea prestațiilor
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 1.635

Cauzele restituirii

(1) Restituirea prestațiilor are loc ori de câte ori cineva este ținut, în virtutea legii, să înapoieze bunurile primite fără drept ori din eroare sau în temeiul unui act juridic desființat ulterior cu efect retroactiv ori ale cărui obligații au devenit imposibil de executat din cauza unui eveniment de forță majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora.

(2) Ceea ce a fost prestat în temeiul unei cauze viitoare, care nu s-a înfăptuit, este, de asemenea, supus restituirii, afară numai dacă cel care a prestat a făcut-o ştiind că înfăptuirea cauzei este cu neputință sau, după caz, a împiedicat cu ştiință realizarea ei.

(3) Obligația de restituire beneficiază de garanțiile constituite pentru plata obligației inițiale.

Articolul 1.636

Persoana îndreptățită la restituire

Dreptul de restituire aparține celui care a efectuat prestația supusă restituirii sau, după caz, unei alte persoane îndreptățite, potrivit legii.

Articolul 1.637

Formele restituirii

(1) Restituirea se face în natură sau prin echivalent.

(2) Restituirea prestațiilor are loc chiar dacă, potrivit legii, nu sunt datorate dauneinterese.

Articolul 1.638

Restituirea pentru cauză ilicită

Prestația primită sau executată în temeiul unei cauze ilicite sau imorale rămâne întotdeauna supusă restituirii.

Capitolul II
Modalitățile de restituire

Articolul 1.639

Restituirea în natură

Restituirea prestațiilor se face în natură, prin înapoierea bunului primit.

Articolul 1.640

Restituirea prin echivalent

(1) Dacă restituirea nu poate avea loc în natură din cauza imposibilității sau a unui impediment serios ori dacă restituirea priveşte prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent.

(2)În cazurile prevăzute la alin. (1), valoarea prestațiilor se apreciază la momentul în care debitorul a primit ceea ce trebuie să restituie.

Articolul 1.641

Pieirea sau înstrăinarea bunului

În cazul pieirii totale sau înstrăinării bunului supus restituirii, debitorul obligației de restituire este ținut să plătească valoarea bunului, considerată fie la momentul primirii sale, fie la acela al pierderii ori al înstrăinării, în funcție de cea mai mică dintre aceste valori. Dacă debitorul este de rea-credință ori obligația de restituire provine din culpa sa, atunci restituirea se face în funcție de valoarea cea mai mare.

Articolul 1.642

Pieirea fortuită a bunului

Dacă bunul supus restituirii a pierit fortuit, debitorul obligației de restituire este liberat de această obligație, însă el trebuie să cedeze creditorului, după caz, fie indemnizația încasată pentru această pieire, fie, atunci când nu a încasat-o încă, dreptul de a primi această indemnizație. Dacă debitorul este de rea-credință ori obligația de

restituire provine din culpa sa, el nu este liberat de restituire decât dacă dovedeşte că bunul ar fi pierit şi în cazul în care, la data pieirii, ar fi fost deja predat creditorului.

Articolul 1.643

Pierderea parțială

(1) Dacă bunul ce face obiectul restituirii a suferit o pierdere parțială, cum este o deteriorare sau o altă scădere de valoare, cel obligat la restituire este ținut să îl indemnizeze pe creditor, cu excepția cazului în care pierderea rezultă din folosința normală a bunului sau dintr-o împrejurare neimputabilă debitorului.

(2) Atunci când cauza restituirii este imputabilă creditorului, bunul ce face obiectul restituirii trebuie înapoiat în starea în care se găseşte la momentul introducerii acțiunii, fără despăgubiri, afară de cazul când această stare este cauzată din culpa debitorului restituirii.

Articolul 1.644

Cheltuielile privitoare la bun

Dreptul la rambursarea cheltuielilor făcute cu bunul ce face obiectul restituirii este supus regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de bună-credință sau, dacă cel obligat la restituire este de rea-credință ori cauza restituirii îi este imputabilă, regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de reacredință.

Articolul 1.645

Restituirea fructelor şi a contravalorii folosinței bunului

(1) Dacă a fost de bună-credință, cel obligat la restituire dobândeşte fructele produse de bunul supus restituirii şi suportă cheltuielile angajate cu producerea lor. El nu datorează nicio indemnizație pentru folosința bunului, cu excepția cazului în care această folosință a fost obiectul principal al prestației şi a cazului în care bunul era, prin natura lui, supus unei deprecieri rapide.

(2) Atunci când cel obligat la restituire a fost de rea-credință ori când cauza restituirii îi este imputabilă, el este ținut, după compensarea cheltuielilor angajate cu producerea lor, să restituie fructele pe care le-a dobândit sau putea să le dobândească şi să îl indemnizeze pe creditor pentru folosința pe care bunul i-a putut-o procura.

Articolul 1.646

Cheltuielile restituirii

(1) Cheltuielile restituirii sunt suportate de părți proporțional cu valoarea prestațiilor care se restituie.

(2) Cheltuielile restituirii se suportă integral de cel care este de rea-credință ori din a cărui culpă contractul a fost desființat.

Articolul 1.647

Restituirea prestațiilor de către incapabili

(1) Persoana care nu are capacitate de exercițiu deplină nu este ținută la restituirea prestațiilor decât în limita folosului realizat, apreciat la data cererii de restituire. Sarcina probei acestei îmbogățiri incumbă celui care solicită restituirea.

(2) Ea poate fi ținută la restituirea integrală atunci când, cu intenție sau din culpă gravă, a făcut ca restituirea să fie imposibilă.

Capitolul III
Efectele restituirii față de terți

Articolul 1.648

Actele de înstrăinare

(1) Dacă bunul supus restituirii a fost înstrăinat, acțiunea în restituire poate fi exercitată şi împotriva terțului dobânditor, sub rezerva regulilor de carte funciară sau a efectului dobândirii cu bună-credință a bunurilor mobile ori, după caz, a aplicării regulilor privitoare la uzucapiune.

(2) Dacă asupra bunului supus restituirii au fost constituite drepturi reale, dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 1.649

Situația altor acte juridice

În afara actelor de dispoziție prevăzute la art. 1.648, toate celelalte acte juridice făcute în favoarea unui terț de bună-credință sunt opozabile adevăratului proprietar sau celui care are dreptul la restituire. Contractele cu executare succesivă, sub condiția respectării formalităților de publicitate prevăzute de lege, vor continua să producă efecte pe durata stipulată de părți, dar nu mai mult de un an de la data desființării titlului constituitorului.

Titlul IX
Diferite contracte speciale
Capitolul I
Contractul de vânzare
Secțiunea 1
Dispoziții generale
Subsecțiunea 1.
Domeniul de aplicare

Articolul 1.650

Noțiune

(1)Vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui preț pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească.

(2) Poate fi, de asemenea, transmis prin vânzare un dezmembrământ al dreptului de proprietate sau orice alt drept.

Articolul 1.651

Aplicarea unor reguli de la vânzare

Dispozițiile prezentului capitol privind obligațiile vânzătorului se aplică, în mod corespunzător, obligațiilor înstrăinătorului în cazul oricărui alt contract având ca efect transmiterea unui drept, dacă din reglementările aplicabile acelui contract sau din cele referitoare la obligații în general nu rezultă altfel.

Subsecțiunea 2.
Cine poate cumpăra sau vinde

Articolul 1.652

Principiul capacității

Pot cumpăra sau vinde toți cei cărora nu le este interzis prin lege.

Articolul 1.653

Incapacitatea de a cumpăra drepturi litigioase

(1) Sub sancțiunea nulității absolute, judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocații, notarii publici, consilierii juridici şi practicienii în insolvență nu pot cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătoreşti în a cărei circumscripție îşi desfăşoară activitatea.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a)cumpărarea drepturilor succesorale ori a cotelor-părți din dreptul de proprietate de la comoştenitori sau coproprietari, după caz;

b)cumpărarea unui drept litigios în vederea îndestulării unei creanțe care s-a născut înainte ca dreptul să fi devenit litigios;

c)cumpărarea care s-a făcut pentru apărarea drepturilor celui ce stăpâneşte bunul în legătură cu care există dreptul litigios.

(3) Dreptul este litigios dacă există un proces început şi neterminat cu privire la existența sau întinderea sa.

Articolul 1.654

Alte incapacități de a cumpăra

(1) Sunt incapabili de a cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, chiar şi prin licitație publică:

a)mandatarii, pentru bunurile pe care sunt însărcinați să le vândă; excepția prevăzută la art. 1.304 alin. (1) rămâne aplicabilă;

b)părinții, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezintă;

c)funcționarii publici, judecătorii-sindici, practicienii în insolvență, executorii, precum şi alte asemenea persoane, care ar putea influența condițiile vânzării făcute prin intermediul lor sau care are ca obiect bunurile pe care le administrează ori a căror administrare o supraveghează.

(2)Încălcarea interdicțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) se sancționează cu nulitatea relativă, iar a celei prevăzute la lit. c) cu nulitatea absolută.

Articolul 1.655

Incapacități de a vinde

(1) Persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1) nu pot, de asemenea, să vândă bunurile proprii pentru un preț care constă într-o sumă de bani provenită din vânzarea ori exploatarea bunului sau patrimoniului pe care îl administrează ori a cărui administrare o supraveghează, după caz.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi contractelor în care, în schimbul unei prestații promise de persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1), cealaltă parte se obligă să plătească o sumă de bani.

Articolul 1.656

Inadmisibilitatea acțiunii în anulare

Cei cărora le este interzis să cumpere ori să vândă nu pot să ceară anularea vânzării nici în nume propriu, nici în numele persoanei ocrotite.

Subsecțiunea 3.
Obiectul vânzării

Articolul 1.657

Bunurile ce pot fi vândute

Orice bun poate fi vândut în mod liber, dacă vânzarea nu este interzisă ori limitată prin lege sau prin convenție ori testament.

Articolul 1.658

Vânzarea unui bun viitor

(1) Dacă obiectul vânzării îl constituie un bun viitor, cumpărătorul dobândeşte proprietatea în momentul în care bunul s-a realizat. În privința construcțiilor, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare în materie de carte funciară.

(2)În cazul vânzării unor bunuri dintr-un gen limitat care nu există la data încheierii contractului, cumpărătorul dobândeşte proprietatea la momentul individualizării de către vânzător a bunurilor vândute. Atunci când bunul sau, după caz, genul limitat nu se realizează, contractul nu produce niciun efect. Cu toate acestea, dacă nerealizarea este determinată de culpa vânzătorului, el este ținut să plătească daune-interese.

(3)Când bunul se realizează numai parțial, cumpărătorul are alegerea fie de a cere desființarea vânzării, fie de a pretinde reducerea corespunzătoare a prețului. Aceeaşi soluție se aplică şi în cazul prevăzut la alin. (2) atunci când genul limitat s-a realizat numai parțial şi, din acest motiv, vânzătorul nu poate individualiza întreaga cantitate de bunuri prevăzută în contract. Dacă nerealizarea parțială a bunului sau, după caz, a genului limitat a fost determinată de culpa vânzătorului, acesta este ținut să plătească daune-interese.

(4) Atunci când cumpărătorul şi-a asumat riscul nerealizării bunului sau genului limitat, după caz, el rămâne obligat la plata prețului.

(5)În sensul prezentului articol, bunul este considerat realizat la data la care devine apt de a fi folosit potrivit destinației în vederea căreia a fost încheiat contractul.

Articolul 1.659

Vânzarea bunului pierit în întregime sau în parte

Dacă în momentul vânzării unui bun individual determinat acesta pierise în întregime, contractul nu produce niciun efect. Dacă bunul pierise numai în parte, cumpărătorul care nu cunoştea acest fapt în momentul vânzării poate cere fie anularea vânzării, fie reducerea corespunzătoare a prețului.

Articolul 1.660

Condiții ale prețului

(1) Prețul constă într-o sumă de bani.

(2)Acesta trebuie să fie serios şi determinat sau cel puțin determinabil.

Articolul 1.661

Prețul determinabil

Vânzarea făcută pe un preț care nu a fost determinat în contract este valabilă dacă părțile au convenit asupra unei modalități prin care prețul poate fi determinat ulterior, dar nu mai târziu de data plății şi care nu necesită un nou acord de voință al părților.

Articolul 1.662

Determinarea prețului de către un terț

(1)Prețul poate fi determinat şi de către una sau mai multe persoane desemnate potrivit acordului părților.

(2)Atunci când persoanele astfel desemnate nu determină prețul în termenul stabilit de părți sau, în lipsă, în termen de 6 luni de la încheierea contractului, la cererea părții interesate, preşedintele judecătoriei de la locul încheierii contractului va desemna, de urgență, în camera de consiliu, prin încheiere definitivă, un expert pentru determinarea prețului. Remunerația expertului se plăteşte în cote egale de către părți.

(3)Dacă prețul nu a fost determinat în termen de un an de la încheierea contractului, vânzarea este nulă, afară de cazul în care părțile au convenit un alt mod de determinare a prețului.

Articolul 1.663

Determinarea prețului în funcție de greutatea lucrului vândut

Când prețul se determină în funcție de greutatea lucrului vândut, la stabilirea cuantumului său nu se ține seama de greutatea ambalajului.

Articolul 1.664

Lipsa determinării exprese a prețului

(1)Prețul vânzării este suficient determinat dacă poate fi stabilit potrivit împrejurărilor.

(2)Când contractul are ca obiect bunuri pe care vânzătorul le vinde în mod obişnuit, se prezumă că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obişnuit de vânzător.

(3)În lipsă de stipulație contrară, vânzarea unor bunuri al căror preț este stabilit pe piețe organizate este presupusă a se fi încheiat pentru prețul mediu aplicat în ziua încheierii contractului pe piața cea mai apropiată de locul încheierii contractului. Dacă această zi a fost nelucrătoare, se ține seama de ultima zi lucrătoare.

Articolul 1.665

Prețul fictiv şi prețul derizoriu

(1)Vânzarea este anulabilă atunci când prețul este stabilit fără intenția de a fi plătit.

(2)De asemenea, dacă prin lege nu se prevede altfel, vânzarea este anulabilă când prețul este într-atât de disproporționat față de valoarea bunului, încât este evident că părțile nu au dorit să consimtă la o vânzare.

Articolul 1.666

Cheltuielile vânzării

(1)În lipsă de stipulație contrară, cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare sunt în sarcina cumpărătorului.

(2)Măsurarea, cântărirea şi cheltuielile de predare a bunului sunt în sarcina vânzătorului, iar cele de preluare şi transport de la locul executării sunt în sarcina cumpărătorului, dacă nu s-a convenit altfel.

(3)În absența unei clauze contrare, cheltuielile aferente operațiunilor de plată a prețului sunt în sarcina cumpărătorului.

Articolul 1.667

Cheltuielile predării

În lipsa uzanțelor sau a unei stipulații contrare, dacă bunul trebuie transportat dintr-un loc în altul, vânzătorul trebuie să se ocupe de expediere pe cheltuiala cumpărătorului. Vânzătorul este liberat când predă bunul transportatorului ori expeditorului. Cheltuielile de transport sunt în sarcina cumpărătorului.

Subsecțiunea 4.

Pactul de opțiune privind contractul de vânzare şi promisiunea de vânzare

Articolul 1.668

Pactul de opțiune privind contractul de vânzare

(1)În cazul pactului de opțiune privind un contract de vânzare asupra unui bun individual determinat, între data încheierii pactului şi data exercitării opțiunii sau, după caz, aceea a expirării termenului de opțiune nu se poate dispune de bunul care constituie obiectul pactului.

(2) Atunci când pactul are ca obiect drepturi tabulare, dreptul de opțiune se notează în cartea funciară.

(3) Dreptul de opțiune se radiază din oficiu dacă până la expirarea termenului de opțiune nu s-a înscris o declarație de exercitare a opțiunii, însoțită de dovada comunicării sale către cealaltă parte.

Articolul 1.669

Promisiunea de vânzare şi promisiunea de cumpărare

(1)Când una dintre părțile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, dacă toate celelalte condiții de validitate sunt îndeplinite.

(2) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia încheiat.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător în cazul promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare, după caz.

(4)În cazul promisiunii unilaterale de cumpărare a unui bun individual determinat, dacă, mai înainte ca promisiunea să fi fost executată, creditorul său înstrăinează bunul ori constituie un drept real asupra acestuia, obligația promitentului se consideră stinsă.

Articolul 1.670

Prețul promisiunii

În lipsă de stipulație contrară, sumele plătite în temeiul unei promisiuni de vânzare reprezintă un avans din prețul convenit.

Subsecțiunea 5.
Obligațiile vânzătorului

I. Dispoziții generale

Articolul 1.671

Interpretarea clauzelor vânzării

Clauzele îndoielnice în contractul de vânzare se interpretează în favoarea cumpărătorului, sub rezerva regulilor aplicabile contractelor încheiate cu consumatorii şi contractelor de adeziune.

Articolul 1.672

Obligațiile principale ale vânzătorului

Vânzătorul are următoarele obligații principale:

1. să transmită proprietatea bunului sau, după caz, dreptul vândut;

2. să predea bunul;

3. să îl garanteze pe cumpărător contra evicțiunii şi viciilor bunului.

II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut

Articolul 1.673

Obligația de a transmite dreptul vândut

(1)Vânzătorul este obligat să transmită cumpărătorului proprietatea bunului vândut.

(2) Odată cu proprietatea cumpărătorul dobândeşte toate drepturile şi acțiunile accesorii ce au aparținut vânzătorului.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, dispozițiile referitoare la transmiterea proprietății se aplică în mod corespunzător şi atunci când prin vânzare se transmite un alt drept decât dreptul de proprietate.

Articolul 1.674

Transmiterea proprietății

Cu excepția cazurilor prevăzute de lege ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost plătit încă.

Articolul 1.675

Opozabilitatea vânzării

În cazurile anume prevăzute de lege, vânzarea nu poate fi opusă terților decât după îndeplinirea formalităților de publicitate respective.

Articolul 1.676

Strămutarea proprietății imobilelor

În materie de vânzare de imobile, strămutarea proprietății de la vânzător la cumpărător este supusă dispozițiilor de carte funciară.

Articolul 1.677

Radierea drepturilor stinse

Vânzătorul este obligat să radieze din cartea funciară, pe cheltuiala sa, drepturile înscrise asupra imobilului vândut, dacă acestea sunt stinse.

Articolul 1.678

Vânzarea bunurilor de gen

Atunci când vânzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transferă cumpărătorului la data individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului.

Articolul 1.679

Vânzarea în bloc a bunurilor

Dacă însă mai multe bunuri sunt vândute în bloc şi pentru un preț unic şi global, proprietatea se strămută cumpărătorului îndată ce contractul s-a încheiat, chiar dacă bunurile nu au fost individualizate.

Articolul 1.680

Vânzarea după mostră sau model

La vânzarea după mostră sau model, proprietatea se strămută la momentul predării bunului.

Articolul 1.681

Vânzarea pe încercate

(1)Vânzarea este pe încercate atunci când se încheie sub condiția suspensivă ca, în urma încercării, bunul să corespundă criteriilor stabilite la încheierea contractului ori, în lipsa acestora, destinației bunului, potrivit naturii sale.

(2) Dacă durata încercării nu a fost convenită şi din uzanțe nu rezultă altfel, condiția se consideră îndeplinită în cazul în care cumpărătorul nu a declarat că bunul este nesatisfăcător în termen de 30 de zile de la predarea bunului.

(3)În cazul în care prin contractul de vânzare părțile au prevăzut că bunul vândut urmează să fie încercat, se prezumă că s-a încheiat o vânzare pe încercate.

Articolul 1.682

Vânzarea pe gustate

(1)Vânzarea sub rezerva ca bunul să corespundă gusturilor cumpărătorului se încheie numai dacă acesta a făcut cunoscut acordul său în termenul convenit ori statornicit prin uzanțe. În cazul în care un asemenea termen nu există, se aplică dispozițiile art. 1.681 alin. (2).

(2) Dacă bunul vândut se află la cumpărător, iar acesta nu se pronunță în termenul prevăzut la alin. (1), vânzarea se consideră încheiată la expirarea termenului.

Articolul 1.683

Vânzarea bunului altuia

(1) Dacă, la data încheierii contractului asupra unui bun individual determinat, acesta se află în proprietatea unui terț, contractul este valabil, iar vânzătorul este obligat să asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul său către cumpărător.

(2) Obligația vânzătorului se consideră ca fiind executată fie prin dobândirea de către acesta a bunului, fie prin ratificarea vânzării de către proprietar, fie prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care procură cumpărătorului proprietatea asupra bunului.
(3) Dacă din lege sau din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător sau al ratificării contractului de vânzare de către proprietar.
(4)În cazul în care vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate către cumpărător, acesta din urmă poate cere rezoluțiunea contractului, restituirea prețului, precum şi, dacă este cazul, daune-interese.
(5) Atunci când un coproprietar a vândut bunul proprietate comună şi ulterior nu asigură transmiterea proprietății întregului bun către cumpărător, acesta din urmă poate cere, pe lângă daune-interese, la alegerea sa, fie reducerea prețului proporțional cu cota-parte pe care nu a dobândit-o, fie rezoluțiunea contractului în cazul în care nu ar fi cumpărat dacă ar fi ştiut că nu va dobândi proprietatea întregului bun.
(6)În cazurile prevăzute la alin. (4) şi (5), întinderea daunelor-interese se stabileşte, în mod corespunzător, potrivit art. 1.702 şi 1.703. Cu toate acestea, cumpărătorul care la data încheierii contractului cunoştea că bunul nu aparținea în întregime vânzătorului nu poate să solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrările autonome sau voluptuare.

Articolul 1.684

Rezerva proprietății

Stipulația prin care vânzătorul îşi rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a prețului este valabilă chiar dacă bunul a fost predat. Această stipulație nu poate fi însă opusă terților decât după îndeplinirea formalităților de publicitate cerute de lege, după natura bunului.

III. Predarea bunului

Articolul 1.685

Noțiune

Predarea se face prin punerea bunului vândut la dispoziția cumpărătorului, împreună cu tot ceea ce este necesar, după împrejurări, pentru exercitarea liberă şi neîngrădită a posesiei.

Articolul 1.686

Întinderea obligației de predare

(1) Obligația de a preda bunul se întinde şi la accesoriile sale, precum şi la tot ce este destinat folosinței sale perpetue.
(2)Vânzătorul este, de asemenea, obligat să predea titlurile şi documentele privitoare la proprietatea sau folosința bunului.
(3)În cazul bunurilor de gen, vânzătorul nu este liberat de obligația de predare chiar dacă lotul din care făceau parte bunurile respective a pierit în totalitate, afară numai dacă lotul era anume prevăzut în convenție.

Articolul 1.687

Predarea bunului imobil

Predarea imobilului se face prin punerea acestuia la dispoziția cumpărătorului, liber de orice bunuri ale vânzătorului.

Articolul 1.688

Predarea bunului mobil

Predarea bunului mobil se poate face fie prin remiterea materială, fie prin remiterea titlului reprezentativ ori a unui alt document sau lucru care îi permite cumpărătorului preluarea în orice moment.

Articolul 1.689

Locul predării

Predarea trebuie să se facă la locul unde bunul se afla în momentul încheierii contractului, dacă nu rezultă altfel din convenția părților ori, în lipsa acesteia, din uzanțe.

Articolul 1.690

Starea bunului vândut

(1) Bunul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul încheierii contractului.

(2) Cumpărătorul are obligația ca imediat după preluare să verifice starea bunului potrivit uzanțelor.
(3) Dacă în urma verificării se constată existența unor vicii aparente, cumpărătorul trebuie să îl informeze pe vânzător despre acestea fără întârziere. În lipsa informării, se consideră că vânzătorul şi-a executat obligația prevăzută la alin. (1).
(4) Cu toate acestea, în privința viciilor ascunse, dispozițiile art. 1.707-1.714 rămân aplicabile.

Articolul 1.691

Dezacordul asupra calității

(1)În cazul în care cumpărătorul contestă calitatea sau starea bunului pe care vânzătorul i l-a pus la dispoziție, preşedintele judecătoriei de la locul prevăzut pentru executarea obligației de predare, la cererea oricăreia dintre părți, va desemna de îndată un expert în vederea constatării.
(2) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea sau depozitarea bunului.
(3) Dacă păstrarea bunului ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea pe cheltuiala proprietarului, în condițiile stabilite de instanță.
(4) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată înainte de punerea ei în executare celeilalte părți sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află într-o localitate situată în circumscripția judecătoriei care a pronunțat hotărârea. În caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

Articolul 1.692

Fructele bunului vândut

Dacă nu s-a convenit altfel, fructele bunului vândut se cuvin cumpărătorului din ziua dobândirii proprietății.

Articolul 1.693

Momentul predării

În lipsa unui termen, cumpărătorul poate cere predarea bunului de îndată ce prețul este plătit. Dacă însă, ca urmare a unor împrejurări cunoscute cumpărătorului la momentul vânzării, predarea bunului nu se poate face decât după trecerea unui termen, părțile sunt prezumate că au convenit ca predarea să aibă loc la expirarea acelui termen.

Articolul 1.694

Refuzul de a preda bunul

(1) Dacă obligația de plată a prețului este afectată de un termen şi, după vânzare, cumpărătorul a devenit insolvabil ori garanțiile acordate vânzătorului s-au diminuat, vânzătorul poate suspenda executarea obligației de predare cât timp cumpărătorul nu acordă garanții îndestulătoare că va plăti prețul la termenul stabilit.
(2) Dacă însă, la data încheierii contractului, vânzătorul cunoştea insolvabilitatea cumpărătorului, atunci acesta din urmă păstrează beneficiul termenului, dacă starea sa de insolvabilitate nu s-a agravat în mod substanțial.

IV. Garanția contra evicțiunii

Articolul 1.695

Condițiile garanției contra evicțiunii

(1)Vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumpărător împotriva evicțiunii care l-ar împiedica total sau parțial în stăpânirea netulburată a bunului vândut.
(2) Garanția este datorată împotriva evicțiunii ce rezultă din pretențiile unui terț numai dacă acestea sunt întemeiate pe un drept născut anterior datei vânzării şi care nu a fost adus la cunoştința cumpărătorului până la acea dată.
(3) De asemenea, garanția este datorată împotriva evicțiunii ce provine din fapte imputabile vânzătorului, chiar dacă acestea s-au ivit ulterior vânzării.

Articolul 1.696

Excepția de garanție

Acela care este obligat să garanteze contra evicțiunii nu poate să evingă.

Articolul 1.697

Indivizibilitatea obligației de garanție

Obligația de garanție contra evicțiunii este indivizibilă între debitori.

Articolul 1.698

Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției

(1)Părțile pot conveni să extindă sau să restrângă obligația de garanție. Acestea pot chiar conveni să îl exonereze pe vânzător de orice garanție contra evicțiunii.

(2) Stipulația prin care obligația de garanție a vânzătorului este restrânsă sau înlăturată nu îl exonerează pe acesta de obligația de a restitui prețul, cu excepția cazului în care cumpărătorul şi-a asumat riscul producerii evicțiunii.

Articolul 1.699

Limitele clauzei de neräspundere pentru evicțiune

Chiar dacă s-a convenit că vânzătorul nu va datora nicio garanție, el răspunde totuşi de evicțiunea cauzată ulterior vânzării prin faptul său personal ori de cea provenită din cauze pe care, cunoscându-le în momentul vânzării, le-a ascuns cumpărătorului. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

Articolul 1.700

Rezoluțiunea contractului

(1) Cumpărătorul poate cere rezoluțiunea vânzării dacă a fost evins de întregul bun sau de o parte a acestuia îndeajuns de însemnată încât, dacă ar fi cunoscut evicțiunea, el nu ar mai fi încheiat contractul.

(2) Odată cu rezoluțiunea, cumpărătorul poate cere restituirea prețului şi repararea prejudiciului suferit.

Articolul 1.701

Restituirea prețului

(1)Vânzătorul este ținut să înapoieze prețul în întregime chiar dacă, la data evicțiunii, valoarea bunului vândut a scăzut sau dacă bunul a suferit deteriorări însemnate, fie din neglijența cumpărătorului, fie prin forță majoră.

(2) Dacă însă cumpărătorul a obținut un beneficiu în urma deteriorărilor cauzate bunului, vânzătorul are dreptul să scadă din preț o sumă corespunzătoare acestui beneficiu.

(3) Dacă lucrul vândut are, la data evicțiunii, o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă prețul vânzării, sporul de valoare acumulat până la data evicțiunii.

Articolul 1.702

Întinderea daunelor-interese

(1) Daunele-interese datorate de vânzător cuprind:

a)valoarea fructelor pe care cumpărătorul a fost obligat să le restituie celui care l-a evins;

b)cheltuielile de judecată efectuate de cumpărător în procesul cu cel ce l-a evins, precum şi în procesul de chemare în garanție a vânzătorului;

c)cheltuielile încheierii şi executării contractului de către cumpărător;

d)pierderile suferite şi câştigurile nerealizate de către cumpărător din cauza evicțiunii.

(2) De asemenea, vânzătorul este ținut să ramburseze cumpărătorului sau să facă să i se ramburseze de către aceela care evinge toate cheltuielile pentru lucrările efectuate în legătură cu bunul vândut, fie că lucrările sunt autonome, fie că sunt adăugate, dar, în acest din urmă caz, numai dacă sunt necesare sau utile.

(3) Dacă vânzătorul a cunoscut cauza evicțiunii la data încheierii contractului, el este dator să ramburseze cumpărătorului şi cheltuielile făcute pentru efectuarea şi, după caz, ridicarea lucrărilor voluptuare.

Articolul 1.703

Efectele evicțiunii parțiale

În cazul în care evicțiunea parțială nu atrage rezoluțiunea contractului, vânzătorul trebuie să restituie cumpărătorului o parte din preț proporțională cu valoarea părții de care a fost evins şi, dacă este cazul, să plătească daune-interese. Pentru stabilirea întinderii daunelor-interese, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 1.702.

Articolul 1.704

Înlăturarea evicțiunii de către cumpărător

Atunci când cumpărătorul a păstrat bunul cumpărat plătind terțului evingător o sumă de bani sau dându-i un alt bun, vânzătorul este liberat de urmările garanției, în primul caz prin rambursarea către cumpărător a sumei

plătite cu dobânda legală calculată de la data plății, iar în al doilea caz prin plata valorii bunului dat, precum şi, în ambele cazuri, a tuturor cheltuielilor aferente.

Articolul 1.705

Chemarea în judecată a vânzătorului

(1) Cumpărătorul chemat în judecată de un terț care pretinde că are drepturi asupra lucrului vândut trebuie să îl cheme în cauză pe vânzător. În cazul în care nu a făcut-o, fiind condamnat printr-o hotărâre intrată în puterea lucrului judecat, pierde dreptul de garanție dacă vânzătorul dovedeşte că existau motive suficiente pentru a se respinge cererea.

(2) Cumpărătorul care, fără a exista o hotărâre judecătorească, a recunoscut dreptul terțului pierde dreptul de garanție, afară de cazul în care dovedeşte că nu existau motive suficiente pentru a împiedica evicțiunea.

Articolul 1.706

Beneficiarii garanției

Vânzătorul este obligat să garanteze contra evicțiunii față de orice dobânditor subsecvent al bunului, fără a deosebi după cum dobândirea este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit.

V. Garanția contra viciilor bunului vândut

Articolul 1.707

Condiții

(1)Vânzătorul garantează cumpărătorul contra oricăror vicii ascunse care fac bunul vândut impropriu întrebuințării la care este destinat sau care îi micşorează în asemenea măsură întrebuințarea sau valoarea încât, dacă le-ar fi cunoscut, cumpărătorul nu ar fi cumpărat sau ar fi dat un preț mai mic.

(2) Este ascuns acel viciu care, la data predării, nu putea fi descoperit, fără asistență de specialitate, de către un cumpărător prudent şi diligent.

(3) Garanția este datorată dacă viciul sau cauza lui exista la data predării bunului.

(4)Vânzătorul nu datorează garanție contra viciilor pe care cumpărătorul le cunoştea la încheierea contractului.

(5)În vânzările silite nu se datorează garanție contra viciilor ascunse.

Articolul 1.708

Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, vânzătorul este obligat să garanteze contra viciilor ascunse, chiar şi atunci când nu le-a cunoscut.

(2) Clauza care înlătură sau limitează răspunderea pentru vicii este nulă în privința viciilor pe care vânzătorul le-a cunoscut ori trebuia să le cunoască la data încheierii contractului.

Articolul 1.709

Denunțarea viciilor

(1) Cumpărătorul care a descoperit viciile ascunse ale lucrului este obligat să le aducă la cunoştința vânzătorului într-un termen rezonabil, stabilit potrivit cu împrejurările, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere măsura prevăzută la art. 1.710 alin. (1) lit. d).

(2)În cazul în care cumpărătorul este profesionist, iar bunul vândut este mobil corporal, termenul prevăzut la alin. (1) este de două zile lucrătoare.

(3) Atunci când viciul apare în mod gradual, termenele prevăzute la alin. (1) încep să curgă din ziua în care cumpărătorul îşi dă seama de gravitatea şi întinderea viciului.

(4)Vânzătorul care a tăinuit viciul nu poate invoca prevederile prezentului articol.

Articolul 1.710

Efectele garanției

(1)În temeiul obligației vânzătorului de garanție contra viciilor, cumpărătorul poate obține, după caz:

a)înlăturarea viciilor de către vânzător sau pe cheltuiala acestuia;

b)înlocuirea bunului vândut cu un bun de acelaşi fel, însă lipsit de vicii;

c)reducerea corespunzătoare a prețului;

d)rezoluțiunea vânzării.

(2) La cererea vânzătorului, instanța, ținând seama de gravitatea viciilor şi de scopul pentru care contractul a fost încheiat, precum şi de alte împrejurări, poate dispune o altă măsură prevăzută la alin. (1) decât cea solicitată de cumpărător.

Articolul 1.711

Viciile care nu afectează toate bunurile vândute

(1) Dacă numai unele dintre bunurile vândute sunt afectate de vicii şi acestea pot fi separate de celelalte fără pagubă pentru cumpărător, iar instanța dispune rezoluțiunea în condițiile art. 1.710, contractul se desființează numai în parte.

(2) Rezoluțiunea contractului, în ceea ce priveşte bunul principal, atrage rezoluțiunea lui şi în privința bunului accesoriu.

Articolul 1.712

Întinderea garanției

(1)În situația în care la data încheierii contractului vânzătorul cunoştea viciile bunului vândut, pe lângă una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710, vânzătorul este obligat la plata de daune-interese, pentru repararea întregului prejudiciu cauzat, dacă este cazul.

(2) Atunci când vânzătorul nu cunoştea viciile bunului vândut şi s-a dispus una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710 alin. (1) lit. c) şi d), el este obligat să restituie cumpărătorului doar prețul şi cheltuielile făcute cu prilejul vânzării, în tot sau în parte, după caz.

Articolul 1.713

Pierderea sau deteriorarea bunului

Pierderea sau deteriorarea bunului, chiar prin forță majoră, nu îl împiedică pe cumpărător să obțină aplicarea măsurilor prevăzute la art. 1.710 alin. (1).

Articolul 1.714

Garanția pentru lipsa calităților convenite

Dispozițiile privitoare la garanția contra viciilor ascunse se aplică şi atunci când bunul vândut nu corespunde calităților convenite de către părți.

Articolul 1.715

Garanția în cazul vânzării după mostră sau model

În cazul vânzării după mostră sau model, vânzătorul garantează că bunul are calitățile mostrei sau modelului.

VI. Garanția pentru buna funcționare

Articolul 1.716

Condițiile garanției pentru buna funcționare

(1)În afară de garanția contra viciilor ascunse, vânzătorul care a garantat pentru un timp determinat buna funcționare a bunului vândut este obligat, în cazul oricărei defecțiuni ivite înăuntrul termenului de garanție, să repare bunul pe cheltuiala sa.

(2) Dacă reparația este imposibilă sau dacă durata acesteia depăşeşte timpul stabilit prin contract sau prin legea specială, vânzătorul este obligat să înlocuiască bunul vândut. În lipsa unui termen prevăzut în contract sau în legea specială, durata maximă a reparației este de 15 zile de la data când cumpărătorul a solicitat repararea bunului.

(3) Dacă vânzătorul nu înlocuieşte bunul într-un termen rezonabil, potrivit cu împrejurările, el este obligat, la cererea cumpărătorului, să îi restituie prețul primit în schimbul înapoierii bunului.

Articolul 1.717

Defecțiunea imputabilă cumpărătorului

Garanția nu va fi datorată dacă vânzătorul dovedeşte că defecțiunea s-a produs din pricina modului nepotrivit în care cumpărătorul a folosit sau a păstrat bunul. Comportamentul cumpărătorului se apreciază şi luându-se în considerare instrucțiunile scrise care i-au fost comunicate de către vânzător.

Articolul 1.718

Comunicarea defecțiunii

(1) Sub sancțiunea decăderii din dreptul de garanție, cumpărătorul trebuie să comunice defecțiunea înainte de împlinirea termenului de garanție. Dacă această comunicare nu a putut fi făcută în termenul de garanție, din motive obiective, cumpărătorul are obligația să comunice defecțiunea într-un termen rezonabil de la data expirării termenului de garanție.
(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul în care vânzătorul a garantat că bunul vândut va păstra un timp determinat anumite calități.

Subsecțiunea 6.
Obligațiile cumpărătorului

Articolul 1.719
Plata prețului şi primirea bunului
Cumpărătorul are următoarele obligații principale:
a)să preia bunul vândut;
b)să plătească prețul vânzării.

Articolul 1.720
Locul şi data plății prețului
(1)În lipsa unei stipulații contrare, cumpărătorul trebuie să plătească prețul la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului şi de îndată ce proprietatea este transmisă.
(2) Dacă la data încheierii contractului bunurile se află în tranzit, în lipsa unei stipulații contrare, plata prețului se face la locul care rezultă din uzanțe sau, în lipsa acestora, la locul destinației.

Articolul 1.721
Dobânzi asupra prețului
În cazul în care nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ținut să plătească dobânzi asupra prețului din ziua dobândirii proprietății, dacă bunul produce fructe civile sau naturale, ori din ziua predării, dacă bunul nu produce fructe, însă îi procură alte foloase.

Articolul 1.722
Suspendarea plății prețului
(1) Cumpărătorul care află de existența unei cauze de evicțiune este îndreptățit să suspende plata prețului până la încetarea tulburării sau până când vânzătorul oferă o garanție corespunzătoare.
(2) Cumpărătorul nu poate suspenda plata prețului dacă a cunoscut pericolul evicțiunii în momentul încheierii contractului sau dacă în contract s-a prevăzut că plata se va face chiar în caz de tulburare.

Articolul 1.723
Garantarea creanței prețului
Pentru garantarea obligației de plată a prețului, în cazurile prevăzute de lege vânzătorul beneficiază de un privilegiu sau, după caz, de o ipotecă legală asupra bunului vândut.

Articolul 1.724
Sancțiunea neplății prețului
Când cumpărătorul nu a plătit, vânzătorul este îndreptățit să obțină fie executarea silită a obligației de plată, fie rezoluțiunea vânzării, precum şi, în ambele situații, daune-interese, dacă este cazul.

Articolul 1.725
Punerea de drept în întârziere
(1)În cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale dacă, la scadență, nici nu a plătit prețul şi nici nu a preluat bunul.
(2)În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privința preluării lor, atunci când nu le-a preluat în termenul convenit, chiar dacă prețul a fost plătit, sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit prețul.

Articolul 1.726
Executarea directă

(1)Când cumpărătorul unui bun mobil nu îşi îndeplineşte obligaţia de preluare sau de plată, vânzătorul are facultatea de a depune lucrul vândut într-un depozit, la dispoziţia şi pe cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.
(2)Vânzarea se va face prin licitaţie publică sau chiar pe preţul curent, dacă lucrul are un preţ la bursă sau în târg ori stabilit de lege, de către o persoană autorizată de lege pentru asemenea acte şi cu dreptul pentru vânzător la plata diferenţei dintre preţul convenit la prima vânzare şi cel efectiv obţinut, precum şi la daune-interese.
(3) Dacă vânzarea are ca obiect bunuri fungibile supuse unui preţ curent în sensul alin. (2), iar contractul nu a fost executat din culpa vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a cumpăra bunuri de acelaşi gen pe cheltuiala vânzătorului, prin intermediul unei persoane autorizate.
(4) Cumpărătorul are dreptul de a pretinde diferenţa dintre suma ce reprezintă cheltuielile achiziţionării bunurilor şi preţul convenit cu vânzătorul, precum şi la dauneinterese, dacă este cazul.
(5) Partea care va exercita dreptul prevăzut de prezentul articol are obligaţia de a încunoştinţa de îndată cealaltă parte despre aceasta.

Articolul 1.727

Restituirea bunului mobil

(1) Atunci când vânzarea s-a făcut fără termen de plată, iar cumpărătorul nu a plătit preţul, vânzătorul poate ca, în cel mult 15 zile de la data predării, să declare rezoluţiunea fără punere în întârziere şi să ceară restituirea bunului mobil vândut, cât timp bunul este încă în posesia cumpărătorului şi nu a suferit transformări.
(2)În cazul prevăzut la alin. (1), dacă acţiunea în restituire nu a fost introdusă în condiţiile stabilite de acesta, vânzătorul nu mai poate opune celorlalţi creditori ai cumpărătorului efectele rezoluţiunii ulterioare a contractului pentru neplata preţului. Dispoziţiile art. 1.648 sau ale art. 1.649, după caz, rămân aplicabile.

Articolul 1.728

Punerea de drept în întârziere

Atunci când vânzarea are ca obiect un bun imobil şi s-a stipulat că în cazul în care nu se plăteşte preţul la termenul convenit cumpărătorul este de drept în întârziere, acesta din urmă poate să plătească şi după expirarea termenului cât timp nu a primit declaraţia de rezoluţiune din partea vânzătorului.

Articolul 1.729

Efectele rezoluţiunii faţă de terţi

Rezoluţiunea vânzării unui imobil are efecte faţă de terţi în condiţiile stabilite la art. 909 şi 910.

Subsecţiunea 7.
Dreptul de preempţiune

Articolul 1.730

Noţiune şi domeniu

(1)În condiţiile stabilite prin lege sau contract, titularul dreptului de preempţiune, numit preemptor, poate să cumpere cu prioritate un bun.
(2) Dispoziţiile prezentului cod privitoare la dreptul de preempţiune sunt aplicabile numai dacă prin lege sau contract nu se stabileşte altfel.
(3) Titularul dreptului de preempţiune care a respins o ofertă de vânzare nu îşi mai poate exercita acest drept cu privire la contractul ce i-a fost propus. Oferta se consideră respinsă dacă nu a fost acceptată în termen de cel mult 10 zile, în cazul vânzării de bunuri mobile, sau de cel mult 30 de zile, în cazul vânzării de bunuri imobile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea ofertei către preemptor.

Articolul 1.731

Vânzarea către un terţ a bunurilor supuse preempţiunii

Vânzarea bunului cu privire la care există un drept de preempţiune legal sau convenţional se poate face către un terţ numai sub condiţia suspensivă a neexercitării dreptului de preempţiune de către preemptor.

Articolul 1.732

Condiţiile exercitării dreptului de preempţiune

(1)Vânzătorul este obligat să notifice de îndată preemptorului cuprinsul contractului încheiat cu un terţ. Notificarea poate fi făcută şi de acesta din urmă.

(2) Această notificare va cuprinde numele şi prenumele vânzătorului, descrierea bunului, sarcinile care îl grevează, termenii şi condițiile vânzării, precum şi locul unde este situat bunul.
(3) Preemptorul îşi poate exercita dreptul prin comunicarea către vânzător a acordului său de a încheia contractul de vânzare, însoțită de consemnarea prețului la dispoziția vânzătorului.
(4) Dreptul de preempțiune se exercită, în cazul vânzării de bunuri mobile, în termen de cel mult 10 zile, iar în cazul vânzării de bunuri imobile, în termen de cel mult 30 de zile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea către preemptor a notificării prevăzute la alin. (1).

Articolul 1.733

Efectele exercitării preempțiunii

(1) Prin exercitarea preempțiunii, contractul de vânzare se consideră încheiat între preemptor şi vânzător în condițiile cuprinse în contractul încheiat cu terțul, iar acest din urmă contract se desființează retroactiv. Cu toate acestea, vânzătorul răspunde față de terțul de bună-credință pentru evicțiunea ce rezultă din exercitarea preempțiunii.
(2) Clauzele contractului încheiat cu terțul având drept scop să împiedice exercitarea dreptului de preempțiune nu produc efecte față de preemptor.

Articolul 1.734

Concursul dintre preemptori

(1)În cazul în care mai mulți titulari şi-au exercitat preempțiunea asupra aceluiaşi bun, contractul de vânzare se consideră încheiat:
a)cu titularul dreptului legal de preempțiune, atunci când se află în concurs cu titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;
b)cu titularul dreptului legal de preempțiune ales de vânzător, când se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi legale de preempțiune;
c)dacă bunul este imobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune care a fost mai întâi înscris în cartea funciară, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;
d)dacă bunul este mobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune având data certă cea mai veche, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune.
(2) Orice clauză care contravine prevederilor alin. (1) este considerată nescrisă.

Articolul 1.735

Pluralitate de bunuri vândute

(1) Atunci când preempțiunea se exercită în privința unui bun cumpărat de terț împreună cu alte bunuri pentru un singur preț, vânzătorul poate pretinde de la preemptor numai o parte proporțională din acest preț.
(2)În cazul în care s-au vândut şi alte bunuri decât acela supus preempțiunii, dar care nu puteau fi despărțite de acesta fără să îl fi păgubit pe vânzător, exercitarea dreptului de preempțiune nu se poate face decât dacă preemptorul consemnează prețul stabilit pentru toate bunurile vândute.

Articolul 1.736

Scadența obligației de plată a prețului

Atunci când în contractul încheiat cu terțul s-au acordat termene de plată a prețului, preemptorul nu se poate prevala de aceste termene.

Articolul 1.737

Notarea dreptului de preempțiune asupra unui imobil

(1) Dreptul convențional de preempțiune în legătură cu un imobil se notează în cartea funciară.
(2) Dacă o asemenea notare a fost făcută, acordul preemptorului nu este necesar pentru ca acela care a cumpărat sub condiție suspensivă să îşi poată înscrie dreptul în cartea funciară, în temeiul contractului de vânzare încheiat cu proprietarul. Înscrierea se face sub condiția suspensivă ca, în termen de 30 de zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus înscrierea, preemptorul să nu notifice biroului de carte funciară dovada consemnării prețului la dispoziția vânzătorului.

(3) Notificarea făcută în termen biroului de carte funciară înlocuieşte comunicarea prevăzută la art. 1.732 alin. (3) şi are aceleaşi efecte. În temeiul acestei notificări, preemptorul poate cere radierea din cartea funciară a dreptului terțului şi înscrierea dreptului său.
(4) Dacă preemptorul nu a făcut notificarea în termen, dreptul de preempțiune se stinge şi se radiază din oficiu din cartea funciară.

Articolul 1.738

Exercitarea dreptului de preempțiune în cadrul executării silite

În cazul în care bunul face obiectul urmăririi silite sau este scos la vânzare silită cu autorizarea judecătorului-sindic, dreptul de preempțiune se exercită în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Articolul 1.739

Caractere ale dreptului de preempțiune

Dreptul de preempțiune este indivizibil şi nu se poate ceda.

Articolul 1.740

Stingerea dreptului convențional de preempțiune

Dreptul convențional de preempțiune se stinge prin moartea preemptorului, cu excepția situației în care a fost constituit pe un anume termen. În acest din urmă caz, termenul se reduce la 5 ani de la data constituirii, dacă a fost stipulat un termen mai lung.

Secțiunea a 2-a
Vânzarea bunurilor imobile
Subsecțiunea 1.
Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor

Articolul 1.741

Vânzarea imobilelor fără indicarea suprafeței

Atunci când se vinde un imobil determinat, fără indicarea suprafeței, pentru un preț total, nici cumpărătorul şi nici vânzătorul nu pot cere rezoluțiunea ori modificarea prețului pe motiv că suprafața este mai mică ori mai mare decât au crezut.

Articolul 1.742

Vânzarea unei suprafețe dintr-un teren mai mare

Atunci când se vinde, cu un anumit preț pe unitatea de măsură, o anumită suprafață dintr-un teren mai mare, a cărei întindere sau amplasare nu este determinată, cumpărătorul poate cere strămutarea proprietății numai după măsurarea şi delimitarea suprafeței vândute.

Articolul 1.743

Vânzarea unui imobil determinat cu indicarea suprafeței

(1) Dacă, în vânzarea unui imobil cu indicarea suprafeței şi a prețului pe unitatea de măsură, suprafața reală este mai mică decât cea indicată în contract, cumpărătorul poate cere vânzătorului să îi dea suprafața convenită. Atunci când cumpărătorul nu cere sau vânzătorul nu poate să transmită această suprafață, cumpărătorul poate obține fie reducerea corespunzătoare a prețului, fie rezoluțiunea contractului dacă, din cauza diferenței de suprafață, bunul nu mai poate fi folosit în scopul pentru care a fost cumpărat.
(2) Dacă însă suprafața reală se dovedeşte a fi mai mare decât cea stipulată, iar excedentul depăşeşte a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul va plăti suplimentul de preț corespunzător sau va putea obține rezoluțiunea contractului. Atunci când însă excedentul nu depăşeşte a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul nu poate obține rezoluțiunea, dar nici nu este dator să plătească prețul excedentului.

Articolul 1.744

Termenul de exercitare a acțiunii estimatorii sau în rezoluțiune

Acțiunea vânzătorului pentru suplimentul de preț şi aceea a cumpărătorului pentru reducerea prețului sau pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie intentate, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de un an de la încheierea contractului, afară de cazul în care părțile au fixat o dată pentru măsurarea imobilului, caz în care termenul de un an curge de la acea dată.

Articolul 1.745

Vânzarea a două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia

Când prin acelaşi contract s-au vândut două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia şi pentru un singur preţ, dacă întinderea unuia este mai mare, iar a celuilalt mai mică, se va face compensaţia între valoarea surplusului şi valoarea lipsei, iar acţiunea, fie pentru suplimentul de preţ, fie pentru scăderea sa, nu poate fi introdusă decât potrivit regulilor prevăzute la art. 1.743 şi 1.744. Rezoluţiunea contractului este supusă în acest caz dreptului comun.

Subsecţiunea 2.
Vânzarea terenurilor forestiere

Articolul 1.746

Vânzarea terenurilor forestiere

Terenurile din fondul forestier aflate în proprietate privată se pot vinde cu respectarea, în ordine, a dreptului de preempţiune al coproprietarilor sau vecinilor.

Secţiunea a 3-a
Vânzarea moştenirii

Articolul 1.747

Noţiune şi formă

(1)În sensul prezentei secţiuni, prin moştenire se înţelege dreptul de a culege o moştenire deschisă sau o cotă din aceasta.

(2) Sub sancţiunea nulităţii absolute a contractului, vânzarea unei moşteniri se încheie în formă autentică.

Articolul 1.748

Garanţia

Dacă nu specifică bunurile asupra cărora se întind drepturile sale, vânzătorul unei moşteniri garantează numai calitatea sa de moştenitor, afară de cazul când părţile au înlăturat expres şi această garanţie.

Articolul 1.749

Obligaţiile vânzătorului

Dacă nu s-a convenit altfel, vânzătorul este obligat să remită cumpărătorului toate fructele pe care le-a cules şi toate plăţile primite pentru creanţele moştenirii până la momentul încheierii contractului, preţul bunurilor vândute din moştenire şi orice bun care înlocuieşte un bun al moştenirii.

Articolul 1.750

Obligaţiile cumpărătorului

Dacă nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ţinut să ramburseze vânzătorului sumele plătite de acesta din urmă pentru datoriile şi sarcinile moştenirii, precum şi sumele pe care moştenirea i le datorează acestuia din urmă.

Articolul 1.751

Răspunderea pentru datoriile moştenirii

Vânzătorul rămâne răspunzător pentru datoriile moştenirii vândute.

Articolul 1.752

Bunurile de familie

(1)Înscrisurile sau portretele de familie, decoraţiile sau alte asemenea bunuri, care nu au valoare patrimonială însemnată, dar care au pentru vânzător o valoare afectivă, se prezumă a nu fi cuprinse în moştenirea vândută.

(2) Dacă aceste bunuri au valoare patrimonială însemnată, vânzătorul care nu şi le-a rezervat expres datorează cumpărătorului preţul lor la data vânzării.

Articolul 1.753

Formalităţi de publicitate

(1) Cumpărătorul unei moşteniri nu dobândeşte drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în moştenire decât potrivit regulilor privitoare la cartea funciară.

(2) El nu poate opune terţelor persoane dobândirea altor drepturi cuprinse în moştenire decât dacă a îndeplinit formalităţile cerute de lege pentru a face opozabilă dobândirea fiecăruia dintre aceste drepturi.

Articolul 1.754

Alte forme de înstrăinare a moştenirii

Dispoziţiile prezentei secţiuni se aplică şi altor forme de înstrăinare, fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, a unei moşteniri. În privinţa înstrăinărilor cu titlu gratuit se aplică în mod corespunzător şi dispoziţiile privitoare la donaţii.

Secţiunea a 4-a
Alte varietăţi de vânzare
Subsecţiunea 1.
Vânzarea cu plata preţului în rate şi rezerva proprietăţii

Articolul 1.755

Rezerva proprietăţii şi riscurile

Atunci când, într-o vânzare cu plata preţului în rate, obligaţia de plată este garantată cu rezerva dreptului de proprietate, cumpărătorul dobândeşte dreptul de proprietate la data achitării ultimei rate din preţ; riscul bunului este însă transferat cumpărătorului de la momentul predării acestuia.

Articolul 1.756

Neplata unei singure rate din preţ

În lipsa unei înţelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din preţ, nu dă dreptul la rezoluţiunea contractului, iar cumpărătorul păstrează beneficiul termenului pentru ratele succesive.

Articolul 1.757

Rezoluţiunea contractului

(1)Când a obţinut rezoluţiunea contractului pentru neplata preţului, vânzătorul este ţinut să restituie toate sumele primite, dar este îndreptăţit să reţină, pe lângă alte daune-interese, o compensaţie echitabilă pentru folosirea bunului de către cumpărător.

(2) Atunci când s-a convenit ca sumele încasate cu titlu de rate să rămână, în tot sau în parte, dobândite de vânzător, instanţa va putea totuşi reduce aceste sume, aplicându-se în mod corespunzător dispoziţiile referitoare la reducerea de către instanţă a cuantumului clauzei penale.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică şi în cazul contractului de leasing, precum şi al celui de locaţiune, dacă, în acest ultim caz, se convine ca la încetarea contractului proprietatea bunului să poată fi dobândită de locatar după plata sumelor convenite.

Subsecţiunea 2.
Vânzarea cu opţiune de răscumpărare

Articolul 1.758

Noţiune şi condiţii

(1)Vânzarea cu opţiune de răscumpărare este o vânzare afectată de condiţie rezolutorie prin care vânzătorul îşi rezervă dreptul de a răscumpăra bunul sau dreptul transmis cumpărătorului.

(2) Opţiunea de răscumpărare nu poate fi stipulată pentru un termen mai mare de 5 ani. Dacă s-a stabilit un termen mai mare, acesta se reduce de drept la 5 ani.

Articolul 1.759

Exercitarea opţiunii

(1) Exercitarea opţiunii de răscumpărare de către vânzător se poate face numai dacă acesta restituie cumpărătorului preţul primit şi cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare şi realizarea formalităţilor de publicitate.

(2) Exercitarea opţiunii îl obligă pe vânzător la restituirea către cumpărător a cheltuielilor pentru ridicarea şi transportul bunului, a cheltuielilor necesare, precum şi a celor utile, însă în acest din urmă caz numai în limita sporului de valoare.

(3)În cazul în care vânzătorul nu exercită opțiunea în termenul stabilit, condiția rezolutorie care afecta vânzarea este considerată a nu se fi îndeplinit, iar dreptul cumpărătorului se consolidează.

Articolul 1.760

Efecte

(1) Efectele vânzării cu opțiune de răscumpărare se stabilesc potrivit dispozițiilor privitoare la condiția rezolutorie, care se aplică în mod corespunzător. Cu toate acestea, vânzătorul este ținut de locațiunile încheiate de cumpărător înaintea exercitării opțiunii, dacă au fost supuse formalităților de publicitate, dar nu mai mult de 3 ani din momentul exercitării.

(2)Vânzătorul care intenționează să exercite opțiunea de răscumpărare trebuie să îi notifice pe cumpărător, precum şi pe orice subdobânditor căruia dreptul de opțiune îi este opozabil şi față de care doreşte să îşi exercite acest drept.

(3)În termen de o lună de la data notificării, vânzătorul trebuie să consemneze sumele menționate la art. 1.759 alin. (1), la dispoziția cumpărătorului sau, după caz, a terțului subdobânditor, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a exercita opțiunea de răscumpărare.

Articolul 1.761

Bunul nepartajat

(1)În cazul vânzării cu opțiune de răscumpărare ce are ca obiect o cotă dintr-un bun, partajul trebuie cerut şi în raport cu vânzătorul dacă acesta nu şi-a exercitat încă opțiunea.

(2)Vânzătorul care nu şi-a exercitat opțiunea de răscumpărare în cadrul partajului decade din dreptul de opțiune, chiar şi atunci când bunul este atribuit, în tot sau în parte, cumpărătorului.

Articolul 1.762

Sancțiune

(1)În cazul în care diferența dintre prețul răscumpărării şi prețul plătit pentru vânzare depăşeşte nivelul maxim stabilit de lege pentru dobânzi, prețul răscumpărării va fi redus la prețul plătit pentru vânzare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi vânzărilor în care vânzătorul se obligă să răscumpere bunul vândut.

Capitolul II
Contractul de schimb

Articolul 1.763

Noțiune

Schimbul este contractul prin care fiecare dintre părți, denumite copermutanți, transmite sau, după caz, se obligă să transmită un bun pentru a dobândi un altul.

Articolul 1.764

Aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare

(1) Dispozițiile privitoare la vânzare se aplică, în mod corespunzător, şi schimbului.

(2) Fiecare dintre părți este considerată vânzător, în ceea ce priveşte bunul pe care îl înstrăinează, şi cumpărător, în ceea ce priveşte bunul pe care îl dobândeşte.

Articolul 1.765

Cheltuielile schimbului

În lipsă de stipulație contrară, părțile suportă în mod egal cheltuielile pentru încheierea contractului de schimb.

Capitolul III
Contractul de furnizare

Articolul 1.766

Noțiune

(1) Contractul de furnizare este acela prin care o parte, denumită furnizor, se obligă să transmită proprietatea asupra unei cantități determinate de bunuri şi să le predea, la unul sau mai multe termene ulterioare încheierii contractului ori în mod continuu, sau să presteze anumite servicii, la unul sau mai multe termene ulterioare ori în mod continuu, iar cealaltă parte, denumită beneficiar, se obligă să preia bunurile sau să primească prestarea serviciilor şi să plătească prețul lor.

(2)În cazul furnizării de bunuri, ca accesoriu al obligației principale, furnizorul se poate obliga să presteze beneficiarului acele servicii necesare pentru furnizarea bunurilor.
(3) Dacă prin același contract se convin atât vânzarea unor bunuri, cât și furnizarea unor bunuri sau servicii, atunci contractul va fi calificat în funcție de obligația caracteristică și cea accesorie.

Articolul 1.767

Transmiterea dreptului de proprietate. Preluarea și predarea bunurilor

(1) Proprietatea asupra bunurilor se transferă de la furnizor la beneficiar în momentul predării acestora. Beneficiarul are obligația să preia bunurile la termenele și în condițiile prevăzute în contract.
(2) Preluarea bunurilor se face prin recepția de către beneficiar, ocazie cu care se identifică și se constată cantitatea și calitatea acestora.
(3)Când expedierea produselor este în seama furnizorului, produsele recepționate sunt socotite predate beneficiarului pe data predării lor către cărăuș.

Articolul 1.768

Prețul produselor sau serviciilor

(1) Prețul datorat de beneficiar este cel prevăzut în contract sau în lege.
(2) Dacă în cursul executării contractului se modifică reglementarea legală a prețului sau mecanismului de determinare a acestuia, între părți va continua să se aplice prețul sau mecanismul de determinare a acestuia stabilit inițial în contract, dacă legea nu prevede expres contrariul.
(3) Dacă legea prevede expres că prețul sau modalitatea de determinare pe care le stabilește se va aplica și contractelor în curs, fiecare dintre părți poate denunța contractul în 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii. Pe durata celor 30 de zile părțile vor aplica prețul stabilit prin contract.

Articolul 1.769

Subcontractarea

(1) Furnizorul poate subcontracta furnizarea bunurilor sau serviciilor către o terță persoană, cu excepția cazurilor în care contractul are un caracter strict personal sau natura contractului nu permite.
(2) Există subcontractare ori de câte ori produsul sau serviciul care face obiectul contractului de furnizare este în fapt furnizat, în tot sau în parte, de către un terț cu care furnizorul a subcontractat în acest scop.

Articolul 1.770

Răspunderea furnizorului principal. Dreptul de regres al acestuia

În cazul subcontractării, executarea contractului de furnizare rămâne sub supravegherea furnizorului și acesta răspunde față de beneficiar pentru calitatea produselor și a serviciilor furnizate de terțul subcontractant, având însă drept de regres împotriva acestuia.

Articolul 1.771

Aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare

Dispozițiile prezentului capitol se întregesc, în mod corespunzător, cu dispozițiile privitoare la contractul de vânzare, în măsura în care nu este prevăzută o reglementare specială pentru contractul de furnizare.

Capitolul IV
Contractul de report

Articolul 1.772

Noțiune

(1) Contractul de report este acela prin care reportatorul cumpără de la reportat cu plata imediată titluri de credit și valori mobiliare circulând în comerț și se obligă, în același timp, să revândă reportatului titluri sau valori mobiliare de aceeași specie, la o anumită scadență, în schimbul unei sume determinate.
(2) Contractul de report se încheie prin remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar dacă acestea sunt nominative, prin îndeplinirea formalităților necesare pentru transmiterea lor.

Articolul 1.773

Drepturi accesorii

În lipsă de stipulație contrară, drepturile accesorii conferite de titlurile şi valorile mobiliare date în report, precum dobânzile şi dividendele ajunse la scadență în timpul duratei reportului, se cuvin reportatorului.

Articolul 1.774

Obligația reportatorului de a exercita opțiunea

(1) Reportatorul este obligat să exercite opțiunea pe seama reportatului în timpul reportului, dacă titlurile acordă un asemenea drept, în condițiile legii speciale.

(2) Reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului fondurile necesare, cu cel puțin 3 zile înainte de scadența termenului de opțiune. Dacă reportatul nu îndeplineşte această obligație, reportatorul trebuie să vândă dreptul de opțiune în numele şi pe seama reportatului.

Articolul 1.775

Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor

Dacă în timpul reportului urmează a se efectua vărsăminte în contul titlurilor şi valorilor mobiliare care fac obiectul reportului, reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului sumele necesare, cu cel puțin 3 zile înainte de scadența vărsămintelor. În caz contrar, reportatorul poate proceda la lichidarea silită a contractului.

Articolul 1.776

Lichidarea reportului. Lichidarea diferențelor şi reînnoirea reportului

(1) Lichidarea reportului se va face înăuntrul celei de a doua zile de lucru ce urmează scadenței.

(2) Dacă la scadența termenului reportului părțile lichidează diferențele, făcând plata, şi reînnoiesc reportul asupra unor titluri sau valori mobiliare ce diferă prin calitatea sau specia lor ori pe un alt preț, atunci se consideră că părțile au încheiat un nou contract.

Capitolul V
Contractul de locațiune
Secțiunea 1
Dispoziții generale
Subsecțiunea 1.
Cuprinsul contractului

Articolul 1.777

Noțiune

Locațiunea este contractul prin care o parte, numită locator, se obligă să asigure celeilalte părți, numite locatar, folosința unui bun pentru o anumită perioadă, în schimbul unui preț, denumit chirie.

Articolul 1.778

Felurile locațiunii

(1) Locațiunea bunurilor imobile şi aceea a bunurilor mobile se numeşte închiriere, iar locațiunea bunurilor agricole poartă denumirea de arendare.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, închirierii locuințelor şi arendării, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru aceste contracte.

(3) Locațiunea spațiilor destinate exercitării activității unui profesionist este supusă prevederilor prezentei secțiuni, precum şi dispozițiilor art. 1.824 şi 1.828-1.831.

Articolul 1.779

Bunurile ce pot face obiectul locațiunii

Toate bunurile, atât mobile cât şi imobile, pot face obiectul locațiunii, dacă dintr-o prevedere legală sau din natura lor nu rezultă contrariul.

Articolul 1.780

Prețul locațiunii

(1) Chiria poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Dispozițiile privitoare la stabilirea prețului vânzării sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi chiriei.

Articolul 1.781

Încheierea contractului de locațiune

Contractul de locațiune se consideră încheiat îndată ce părțile au convenit asupra bunului şi prețului.

Articolul 1.782

Locațiuni succesive

În situația unor locațiuni succesive ale căror perioade se suprapun fie şi parțial, conflictul dintre locatari se rezolvă:

a)în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, în favoarea locatarului care şi-a notat dreptul în cartea funciară, dispozițiile art. 902 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător;

b)în cazul mobilelor supuse unor formalități de publicitate, în favoarea locatarului care a îndeplinit cel dintâi aceste formalități;

c)în cazul celorlalte bunuri, în favoarea locatarului care a intrat cel dintâi în folosința bunului, dispozițiile art. 1.275 aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 1.783

Durata maximă a locațiunii

Locațiunile nu se pot încheia pentru o perioadă mai mare de 49 de ani. Dacă părțile stipulează un termen mai lung, acesta se reduce de drept la 49 de ani.

Articolul 1.784

Incapacități

(1) Dispozițiile privitoare la incapacitățile prevăzute la art. 1.654 şi 1.655 sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi locațiunii.

(2) De asemenea, sunt aplicabile, prin analogie, şi dispozițiile art. 1.653, inclusiv atunci când există litigiu cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului ce urmează a face obiectul locațiunii.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, locațiunile încheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decât acte de administrare nu vor depăşi 5 ani.

Articolul 1.785

Locațiunea fără durată determinată

Dacă în contract părțile nu au arătat durata locațiunii, fără a-şi fi dorit să contracteze pe o durată nedeterminată, în lipsa uzanțelor, locațiunea se consideră încheiată:

a)pentru un an, în cazul locuințelor nemobilate sau spațiilor pentru exercitarea activității unui profesionist;

b)pe durata corespunzătoare unității de timp pentru care s-a calculat chiria, în cazul bunurilor mobile ori în acela al camerelor sau apartamentelor mobilate;

c)pe durata locațiunii imobilului, în cazul bunurilor mobile puse la dispoziția locatarului pentru folosința unui imobil.

Subsecțiunea 2.
Obligațiile locatorului

Articolul 1.786

Obligațiile principale ale locatorului

Locatorul este ținut, chiar fără vreo stipulație expresă:

a)să predea locatarului bunul dat în locațiune;

b)să mențină bunul în stare corespunzătoare de folosință pe toată durata locațiunii;

c)să asigure locatarului liniştita şi utila folosință a bunului pe tot timpul locațiunii.

Articolul 1.787

Predarea bunului

Locatorul este obligat să predea bunul împreună cu toate accesoriile sale în stare corespunzătoare utilizării acestuia.

Articolul 1.788

Sarcina reparațiilor

(1) Locatorul este obligat să efectueze toate reparațiile care sunt necesare pentru a menține bunul în stare corespunzătoare de întrebuințare pe toată durata locațiunii, conform destinației stabilite potrivit art. 1.799.

(2) Sunt în sarcina locatarului reparațiile locative, a căror necesitate rezultă din folosința obișnuită a bunului.
(3) Dacă, după încheierea contractului, se iveşte nevoia unor reparații care sunt în sarcina locatorului, iar acesta din urmă, deşi încunoştințat, nu începe să ia de îndată măsurile necesare, reparațiile pot fi făcute de locatar. În acest caz, locatorul este dator să plătească, în afara sumelor avansate de locatar, dobânzi socotite de la data efectuării cheltuielilor.
(4)În caz de urgență, locatarul îl poate înştiința pe locator şi după începerea reparațiilor, dobânzile la sumele avansate neputând curge decât de la data înştiințării.

Articolul 1.789

Asigurarea folosinței

Locatorul este obligat să întreprindă tot ceea ce este necesar pentru a asigura în mod constant locatarului folosința liniştită şi utilă a bunului, fiind dator să se abțină de la orice fapt care ar împiedica, diminua sau stânjeni o asemenea folosință.

Articolul 1.790

Garanția contra viciilor

(1) Locatorul garantează contra tuturor viciilor lucrului care împiedică sau micşorează folosirea lui, chiar dacă nu le-a cunoscut la încheierea contractului şi fără a ține seama dacă ele existau dinainte ori au survenit în cursul locațiunii.
(2) Locatorul nu răspunde pentru viciile care erau aparente la data încheierii contractului şi pe care locatarul nu le-a reclamat în condițiile art. 1.690 alin. (3). Locatorul poate fi obligat la despăgubiri pentru prejudiciile pe care viciile aparente le cauzează vieții, sănătății sau integrității corporale a locatarului.

Articolul 1.791

Efectele garanției contra viciilor

(1) Dacă locatorul nu înlătură viciile în cel mai scurt termen, locatarul are dreptul la o scădere proporțională a chiriei. În cazul în care viciile sunt atât de grave încât, dacă le-ar fi cunoscut, locatarul nu ar fi luat bunul în locațiune, el poate rezilia contractul, în condițiile legii.
(2) Atunci când aceste vicii aduc vreun prejudiciu locatarului, locatorul poate fi obligat şi la daune-interese, în afară de cazul când dovedeşte că nu le-a cunoscut şi că, potrivit împrejurărilor, nu era dator să le cunoască.

Articolul 1.792

Garanția pentru lipsa calităților convenite

Dispozițiile privitoare la garanția contra viciilor ascunse se aplică şi atunci când bunul dat în locațiune nu corespunde calităților convenite de către părți.

Articolul 1.793

Tulburările de fapt

Locatorul nu este ținut să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui terț care nu pretinde vreun drept asupra bunului, afară numai dacă tulburările începute înaintea predării bunului îl împiedică pe locatar să îl preia, caz în care dispozițiile art. 1.794 alin. (2) sunt aplicabile.

Articolul 1.794

Tulburările de drept

(1) Dacă un terț pretinde vreun drept asupra bunului dat în locațiune, locatorul este dator să îl apere pe locatar chiar şi în lipsa unei tulburări de fapt. Dacă locatarul este lipsit în tot sau în parte de folosința bunului, locatorul trebuie să îl despăgubească pentru toate prejudiciile suferite din această cauză.
(2) Indiferent de gravitatea tulburării, dacă i-a comunicat-o locatorului, fără ca acesta să o înlăture de îndată, locatarul poate cere o scădere proporțională a chiriei. Dacă tulburarea este atât de gravă încât, dacă ar fi cunoscut-o, locatarul nu ar fi contractat, el poate rezilia contractul în condițiile legii.
(3) Locatarul care, la încheierea contractului, cunoştea cauza de evicțiune nu are dreptul la daune-interese.

Articolul 1.795

Introducerea în proces a locatorului

(1) Dacă locatarul este chemat în judecată de un terț care pretinde un drept asupra bunului închiriat, inclusiv un drept de servitute, şi există riscul pierderii, în tot sau în parte, a folosinței bunului, el are dreptul să ceară introducerea în proces a locatorului, în condițiile Codului de procedură civilă.
(2) Locatarul va fi ținut să îl despăgubească pe locator de toate prejudiciile suferite ca urmare a necomunicării tulburării de către locatar. El nu va fi însă ținut la despăgubiri dacă dovedeşte că locatorul nu ar fi avut câştig de cauză sau că, având cunoştință de tulburare, nu a acționat.

Subsecțiunea 3.
Obligațiile locatarului

Articolul 1.796
Obligațiile principale
Locatarul are următoarele obligații principale:
a)să ia în primire bunul dat în locațiune;
b)să plătească chiria în cuantumul şi la termenul stabilite prin contract;
c)să folosească bunul cu prudență şi diligență;
d)să restituie bunul la încetarea, din orice cauză, a contractului de locațiune.

Articolul 1.797
Data plății chiriei
(1)În lipsă de stipulație contrară, locatarul este obligat să plătească chiria la termenele stabilite potrivit uzanțelor.
(2) Dacă nu există uzanțe şi în lipsa unei stipulații contrare, chiria se plăteşte după cum urmează:
a)în avans pentru toată durata contractului, dacă aceasta nu depăşeşte o lună;
b)în prima zi lucrătoare a fiecărei luni, dacă durata locațiunii este mai mare de o lună, dar mai mică de un an;
c)în prima zi lucrătoare a fiecărui trimestru, dacă durata locațiunii este de cel puțin un an.

Articolul 1.798
Caracterul executoriu
Contractele de locațiune încheiate prin înscris sub semnătură privată care au fost înregistrate la organele fiscale, precum şi cele încheiate în formă autentică constituie titluri executorii pentru plata chiriei la termenele şi în modalitățile stabilite în contract sau, în lipsa acestora, prin lege.

Articolul 1.799
Obligațiile privind folosirea bunului
Locatarul este obligat să folosească bunul luat în locațiune cu prudență şi diligență, potrivit destinației stabilite prin contract sau, în lipsă, potrivit celei prezumate după anumite împrejurări, cum ar fi natura bunului, destinația sa anterioară ori cea potrivit căreia locatarul îl foloseşte.

Articolul 1.800
Schimbarea formei ori destinației bunului. Folosirea abuzivă
Dacă locatarul modifică bunul ori îi schimbă destinația sau dacă îl întrebuințează astfel încât îl prejudiciază pe locator, acesta din urmă poate cere daune-interese şi, după caz, rezilierea contractului.

Articolul 1.801
Înştiințarea locatorului despre nevoia de reparații
Locatarul este obligat, sub sancțiunea plății de daune-interese şi a suportării oricăror alte cheltuieli, să îi notifice de îndată locatorului necesitatea efectuării reparațiilor care sunt în sarcina acestuia din urmă.

Articolul 1.802
Reparațiile locative
În lipsă de stipulație contrară, reparațiile de întreținere curentă sunt în sarcina locatarului.

Articolul 1.803
Lipsa de folosință în caz de reparații urgente
(1) Dacă în timpul locațiunii bunul are nevoie de reparații care nu pot fi amânate până la sfârşitul locațiunii sau a căror amânare ar expune bunul pericolului de a fi distrus, locatarul va suporta restrângerea necesară a locațiunii cauzată de aceste reparații.

(2) Dacă totuşi reparaţiile durează mai mult de 10 zile, preţul locaţiunii va fi scăzut proporţional cu timpul şi cu partea bunului de care locatarul a fost lipsit.
(3) Dacă reparaţiile sunt de aşa natură încât, în timpul executării lor, bunul devine impropriu pentru întrebuinţarea convenită, locatarul poate rezilia contractul.

Articolul 1.804

Obligaţia de a permite examinarea bunului

Locatarul este obligat să permită examinarea bunului de către locator la intervale de timp rezonabile în raport cu natura şi destinaţia bunului, precum şi de către cei care doresc să îl cumpere sau care, la încetarea contractului, doresc să îl ia în locaţiune, fără însă ca prin aceasta să i se cauzeze o stânjenire nejustificată a folosinţei bunului.

Subsecţiunea 4.
Sublocaţiunea şi cesiunea contractului de locaţiune

Articolul 1.805

Dreptul de a subcontracta şi de a ceda contractul

Locatarul poate să încheie o sublocaţiune, totală sau parţială, ori chiar să cedeze locaţiunea, în tot sau în parte, unei alte persoane, dacă această facultate nu i-a fost interzisă în mod expres. Cu toate acestea, dacă bunul este mobil, sublocaţiunea ori cesiunea nu este permisă decât cu acordul scris al locatorului.

Articolul 1.806

Interdicţia sublocaţiunii şi a cesiunii

(1) Interdicţia de a încheia o sublocaţiune o include şi pe aceea de a ceda locaţiunea. Interdicţia de a ceda locaţiunea nu o include pe aceea de a încheia o sublocaţiune.
(2) Interdicţia de a încheia o sublocaţiune priveşte atât sublocaţiunea totală, cât şi pe cea parţială. Interdicţia de a ceda locaţiunea priveşte atât cesiunea totală, cât şi pe cea parţială.

Articolul 1.807

Efectele sublocaţiunii. Acţiuni împotriva sublocatarului

(1)În caz de neplată a chiriei cuvenite în temeiul locaţiunii, locatorul îl poate urmări pe sublocatar până la concurenţa chiriei pe care acesta din urmă o datorează locatarului principal. Plata anticipată a chiriei către locatarul principal nu poate fi opusă locatorului.
(2) Locatorul îşi păstrează dreptul prevăzut la alin. (1) atunci când creanţa având ca obiect chiria datorată în temeiul sublocaţiunii a fost cedată.
(3) Locatorul poate, de asemenea, să se îndrepte direct împotriva sublocatarului pentru a-l constrânge la executarea celorlalte obligaţii asumate prin contractul de sublocaţiune.

Articolul 1.808

Efectele cesiunii locaţiunii

(1) Prin cesiunea contractului de locaţiune de către locatar, cesionarul dobândeşte drepturile şi este ţinut de obligaţiile locatarului izvorâte din contractul de locaţiune.
(2) Dispoziţiile privind cesiunea contractului se aplică în mod corespunzător.

Subsecţiunea 5.
Expirarea termenului şi tacita relocaţiune

Articolul 1.809

Expirarea termenului

(1) Contractul de locaţiune încetează de drept la expirarea termenului convenit de părţi sau, după caz, prevăzut de lege, fără a fi necesară o înştiinţare prealabilă.
(2)În privinţa obligaţiei de restituire a bunului dat în locaţiune, contractul încheiat pe durată determinată şi constatat prin înscris autentic constituie, în condiţiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului.
(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi contractului încheiat pe perioadă determinată prin înscris sub semnătură privată şi înregistrat la organul fiscal competent.

Articolul 1.810

Tacita relocațiune

(1) Dacă, după împlinirea termenului, locatarul continuă să dețină bunul şi să îşi îndeplinească obligațiile fără vreo împotrivire din partea locatorului, se consideră încheiată o nouă locațiune, în condițiile celei vechi, inclusiv în privința garanțiilor.

(2) Noua locațiune va fi însă pe durată nedeterminată, dacă prin lege sau convenția părților nu se prevede altfel.

Subsecțiunea 6.
Înstrăinarea bunului dat în locațiune

Articolul 1.811

Opozabilitatea contractului de locațiune față de dobânditor

Dacă bunul dat în locațiune este înstrăinat, dreptul locatarului este opozabil dobânditorului, după cum urmează:

a)în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dacă locațiunea a fost notată în cartea funciară;

b)în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locațiunii este anterioară datei certe a înstrăinării;

c)în cazul mobilelor supuse unor formalități de publicitate, dacă locatarul a îndeplinit aceste formalități;

d)în cazul celorlalte bunuri mobile, dacă la data înstrăinării bunul se afla în folosința locatarului.

Articolul 1.812

Încetarea locațiunii în caz de înstrăinare

(1) Dacă părțile convin astfel, locațiunea încetează în cazul înstrăinării bunului dat în locațiune.

(2) Cu toate acestea, locațiunea rămâne opozabilă dobânditorului chiar şi după ce locatarului i s-a notificat înstrăinarea, pentru un termen de două ori mai mare decât cel care s-ar fi aplicat notificării denunțării contractului, conform prevederilor art. 1.816 alin. (2).

(3) Locatarul căruia i s-a comunicat încetarea contractului cu respectarea prevederilor alin. (2) nu are drept la despăgubire nici împotriva locatorului, nici împotriva dobânditorului.

Articolul 1.813

Raporturile dintre locatar şi dobânditor

(1)În cazurile prevăzute la art. 1.811, dobânditorul se subrogă în toate drepturile şi obligațiile locatorului care izvorăsc din locațiune.

(2) Locatorul inițial rămâne răspunzător pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării.

Articolul 1.814

Efectele garanțiilor constituite de locatar

Când locatarul bunului înstrăinat a dat garanții locatorului pentru îndeplinirea obligațiilor sale, dobânditorul se subrogă în drepturile izvorând din aceste garanții, în condițiile legii.

Articolul 1.815

Cesiunea şi plata anticipată a chiriei

Plata anticipată a chiriei sau cesiunea creanței privind chiria nu poate fi opusă dobânditorului decât dacă în privința acestora au fost îndeplinite, înainte ca înstrăinarea să devină opozabilă locatarului, formalitățile de publicitate prin înscrierea la arhivă sau, după caz, în cartea funciară, în funcție de obiectul locațiunii, ori dacă plata anticipată sau cesiunea a fost cunoscută de dobânditor pe altă cale.

Subsecțiunea 7.
Încetarea contractului

Articolul 1.816

Denunțarea contractului

(1) Dacă locațiunea a fost făcută fără determinarea duratei, oricare dintre părți poate denunța contractul prin notificare.

(2) Notificarea făcută cu nerespectarea termenului de preaviz stabilit de lege sau, în lipsă, de uzanțe nu produce efecte decât de la împlinirea acelui termen.

(3) La împlinirea termenului de preaviz, obligația de restituire a bunului devine exigibilă, iar contractul de locațiune încheiat în condițiile prevăzute la art. 1.809 alin. (2) sau (3), după caz, constituie, în condițiile legii, titlu executoriu cu privire la această obligație.

Articolul 1.817

Rezilierea locațiunii

Atunci când, fără justificare, una dintre părțile contractului de locațiune nu își execută obligațiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul de a rezilia locațiunea, cu daune-interese, dacă este cazul, potrivit legii

Articolul 1.818

Imposibilitatea folosirii bunului

(1) Dacă bunul este distrus în întregime sau nu mai poate fi folosit potrivit destinației stabilite, locațiunea încetează de drept.

(2) Dacă imposibilitatea folosirii bunului este numai parțială, locatarul poate, după împrejurări, să ceară fie rezilierea locațiunii, fie reducerea proporțională a chiriei.

(3) Atunci când bunul este doar deteriorat, locațiunea continuă, fiind aplicabile dispozițiile art. 1.788.

(4)În toate cazurile în care imposibilitatea totală sau parțială de folosire a bunului este fortuită, locatarul nu are drept la daune-interese.

Articolul 1.819

Desființarea titlului locatorului

(1) Desființarea dreptului care permitea locatorului să asigure folosința bunului închiriat determină încetarea de drept a contractului de locațiune.

(2) Cu toate acestea, locațiunea va continua să producă efecte şi după desființarea titlului locatorului pe durata stipulată de părți, fără a se depăşi un an de la data desființării titlului locatorului, însă numai dacă locatarul a fost de bună-credință la încheierea locațiunii.

Articolul 1.820

Moartea locatorului sau a locatarului

(1) Locațiunea nu încetează prin moartea locatorului sau a locatarului.

(2) Cu toate acestea, în cazul locațiunii cu durată determinată, moştenitorii locatarului pot denunța contractul în termen de 60 de zile de la data la care au luat cunoştință de moartea locatarului şi existența locațiunii.

Articolul 1.821

Restituirea bunului

(1) La încetarea locațiunii, locatarul este obligat să restituie bunul luat în locațiune în starea în care l-a primit, în afară de ceea ce a pierit sau s-a deteriorat din cauza vechimii.

(2)Până la proba contrară, locatarul este prezumat că a primit bunul în stare corespunzătoare de întrebuințare potrivit destinației stabilite.

(3) Restituirea bunurilor mobile luate în locațiune se face în locul în care au fost predate.

Articolul 1.822

Răspunderea locatarului pentru bunul închiriat

(1) Locatarul răspunde pentru degradarea bunului închiriat în timpul folosinței sale, inclusiv cea cauzată de incendiu, dacă nu dovedeşte că a survenit fortuit.

(2) El răspunde inclusiv pentru degradarea cauzată de membrii familiei sale, de sublocatarul său, ca şi de fapta altor persoane cărora le-a îngăduit în orice mod folosirea, deținerea sau accesul la bun.

Articolul 1.823

Îmbunătățirile făcute de locatar

(1) Locatorul are dreptul de a păstra lucrările adăugate şi autonome efectuate asupra bunului pe durata locațiunii şi nu poate fi obligat la despăgubiri decât dacă locatarul a efectuat lucrările cu acordul prealabil al locatorului.

(2) Dacă lucrările au fost efectuate fără acordul prealabil al locatorului, acesta poate alege să ceară locatarului aducerea bunului în starea inițială, precum şi plata de despăgubiri pentru orice pagubă ar fi cauzată bunului de către locatar.
(3)În cazul în care nu a avut acordul prealabil al locatorului, locatarul nu poate invoca, în niciun caz, dreptul de retenție.

Secțiunea a 2-a
Reguli particulare în materia închirierii locuințelor

Articolul 1.824
Închirierea făcută fără determinarea duratei
(1) Atunci când contractul de închiriere s-a încheiat fără determinarea duratei şi nu s-a convenit altfel, chiriaşul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic decât sfertul intervalului de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei.
(2)În cazul prevăzut la alin. (1), locatorul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic de:
a)60 de zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este de o lună sau mai mare;
b)15 zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este mai mic de o lună.

Articolul 1.825
Denunțarea închirierii încheiate pe durată determinată
(1) Dacă închirierea este pe durată determinată, locatarul poate denunța unilateral contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 60 de zile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.
(2)În cazul în care închirierea este pe durată determinată, iar în contract s-a prevăzut că locatorul poate denunța unilateral contractul în vederea satisfacerii nevoilor locative proprii sau ale familiei sale, acestei denunțări i se aplică termenul de preaviz prevăzut la art. 1.824 alin. (2).

Articolul 1.826
Clauze nescrise
Este considerată nescrisă orice clauză în temeiul căreia:
a)chiriaşul este obligat să încheie o asigurare cu un asigurător impus de locator;
b)se prevede răspunderea solidară sau indivizibilă a chiriaşilor din apartamente diferite situate în acelaşi imobil, în cazul degradării elementelor de construcții şi a instalațiilor, obiectelor şi dotărilor aferente părților comune ale imobilului;
c)chiriaşul se obligă să recunoască sau să plătească în avans, cu titlu de reparații locative, sume stabilite pe baza estimărilor făcute exclusiv de locator;
d)locatorul este îndreptățit să diminueze sau să suprime, fără contraprestație echivalentă, prestațiile la care s-a obligat prin contract.

Articolul 1.827
Vicii care amenință sănătatea ori integritatea corporală
(1) Dacă imobilul închiriat, prin structură sau prin starea sa, constituie o primejdie gravă pentru sănătatea celor care lucrează sau locuiesc în el, chiriaşul, chiar dacă a renunțat la acest drept, va putea rezilia contractul de închiriere, în condițiile legii.
(2) Chiriaşul are dreptul şi la daune-interese dacă, la data încheierii contractului, nu a cunoscut viciile bunului.

Articolul 1.828
Dreptul de preferință al chiriaşului la închiriere
(1) La încheierea unui nou contract de închiriere a locuinței, chiriaşul are, la condiții egale, drept de preferință. El nu are însă acest drept atunci când nu şi-a executat obligațiile născute în baza închirierii anterioare.
(2) Dispozițiile referitoare la exercitarea dreptului de preempțiune în materia vânzării sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 1.829
Folosirea părților şi instalațiilor comune ale clădirii

(1)În clădirile cu mai multe apartamente, chiriaşii au dreptul de a întrebuința părțile şi instalațiile de folosință comună ale clădirii potrivit cu destinația fiecăreia.
(2) Chiriaşii sunt obligați să contribuie la cheltuielile pentru iluminarea, încălzirea, curățarea părților şi instalațiilor de folosință comună, precum şi la orice alte cheltuieli pe care legea le stabileşte în sarcina lor.

Articolul 1.830

Rezilierea contractului

(1)În cazul în care, fără justificare, una dintre părțile contractului de închiriere nu îşi execută obligațiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul la rezilierea contractului.
(2) De asemenea, locatorul poate cere instanței rezilierea contractului de închiriere şi în cazul în care chiriaşul, membrii familiei sale sau alte persoane cărora acesta din urmă le-a îngăduit, în orice mod, folosirea, deținerea sau accesul în locuință fie au un comportament care face imposibilă convieţuirea cu celelalte persoane care locuiesc în acelaşi imobil sau în imobile aflate în vecinătate, fie împiedică folosirea normală a locuinței sau a părților comune.

Articolul 1.831

Evacuarea chiriaşului

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, evacuarea chiriaşului se face în baza unei hotărâri judecătoreşti.
(2) Chiriaşul este obligat la plata chiriei prevăzute în contract până la data eliberării efective a locuinței, precum şi la repararea prejudiciilor de orice natură cauzate locatorului până la acea dată.

Articolul 1.832

Alte persoane care locuiesc împreună cu chiriaşul

(1)În lipsa unei interdicții stipulate în acest sens, şi alte persoane pot locui împreună cu chiriaşul, caz în care vor fi ținute solidar cu acesta, pe durata folosinței exercitate, pentru oricare dintre obligațiile izvorâte din contract.
(2)Încetarea, din orice cauză, a contractului de închiriere, precum şi hotărârea judecătorească de evacuare a chiriaşului sunt de drept opozabile şi se execută împotriva tuturor persoanelor care locuiesc, cu titlu sau fără titlu, împreună cu chiriaşul.

Articolul 1.833

Subînchirierea şi cesiunea contractului de închiriere

Chiriaşul poate ceda contractul de închiriere a locuinței sau subînchiria locuința numai cu acordul scris al locatorului, caz în care, în lipsa unei stipulații contrare, cesionarul, respectiv sublocatarul răspunde solidar cu chiriaşul pentru obligațiile asumate față de locator prin contractul de închiriere.

Articolul 1.834

Decesul chiriaşului

(1) Contractul de închiriere a locuinței încetează în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriaşului.
(2) Descendenții şi ascendenții chiriaşului au dreptul, în termenul prevăzut la alin. (1), să opteze pentru continuarea contractului de închiriere până la expirarea duratei acestuia, dacă sunt menționați în contract şi dacă au locuit împreună cu chiriaşul. Dispozițiile art. 323 alin. (3) sunt aplicabile în privința soțului supraviețuitor.
(3) Persoanele prevăzute la alin. (2), care au cerut continuarea contractului, desemnează de comun acord persoana sau persoanele care semnează contractul de închiriere în locul chiriaşului decedat. În cazul în care aceştia nu ajung la un acord în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriaşului, desemnarea se face de către locator.
(4) Subînchirierea consimțită de chiriaş încetează la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dacă locațiunea nu continuă în condițiile alin. (2). În acest ultim caz, persoana desemnată potrivit alin. (3) semnează contractul de subînchiriere în locul chiriaşului decedat.

Articolul 1.835

Locuințe cu destinație specială

Regimul închirierii prevăzut de legea specială pentru locuințele sociale, locuințele de necesitate, locuințele de serviciu, locuințele de intervenție şi locuințele de protocol se întregeşte cu prevederile prezentului cod.

Secțiunea a 3-a

Reguli particulare în materia arendării

Articolul 1.836

Bunuri ce pot fi arendate

Pot fi arendate orice bunuri agricole, cum ar fi:

a)terenurile cu destinație agricolă, şi anume terenuri agricole productive - arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbuştii fructiferi, plantațiile de hamei şi duzi, păşunile împădurite, terenurile ocupate cu construcții şi instalații agrozootehnice, amenajările piscicole şi de îmbunătățiri funciare, drumurile tehnologice, platformele şi spațiile de depozitare care servesc nevoilor producției agricole şi terenurile neproductive care pot fi amenajate şi folosite pentru producția agricolă;

b)animalele, construcțiile de orice fel, maşinile, utilajele şi alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole.

Articolul 1.837

Arendarea făcută pe durată nedeterminată

Dacă durata nu este determinată, arendarea se consideră a fi făcută pentru toată perioada necesară recoltării fructelor pe care bunul agricol urmează să le producă în anul agricol în care se încheie contractul.

Articolul 1.838

Condiții de formă

(1) Contractul de arendare trebuie încheiat în formă scrisă, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Sub sancțiunea unei amenzi civile stabilite de instanța de judecată pentru fiecare zi de întârziere, arendaşul trebuie să depună un exemplar al contractului la consiliul local în a cărui rază teritorială se află bunurile agricole arendate, pentru a fi înregistrat într-un registru special ținut de secretarul consiliului local.

(3)Când bunurile arendate sunt situate în raza teritorială a mai multor consilii locale, câte un exemplar al contractului se depune la fiecare consiliu local în a cărui rază teritorială sunt situate bunurile arendate.

(4) Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(5) Toate cheltuielile legate de încheierea, înregistrarea şi publicitatea contractului de arendare revin arendaşului.

Articolul 1.839

Schimbarea categoriei de folosință

Arendaşul poate schimba categoria de folosință a terenului arendat numai cu acordul prealabil dat în scris de către proprietar şi cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Articolul 1.840

Asigurarea bunurilor arendate

Arendaşul este obligat, chiar în lipsă de stipulație expresă, să asigure bunurile agricole pentru riscul pierderii recoltei ori al pieirii animalelor din cauza unor calamități naturale.

Articolul 1.841

Reducerea arendei stabilite în bani în cazul pieirii recoltei

(1) Atunci când, pe durata arendării, întreaga recoltă a unui an sau cel puțin o jumătate din ea a pierit fortuit, arendaşul poate cere reducerea proporțională a arendei dacă aceasta a fost stabilită într-o cantitate determinată de produse agricole, într-o sumă de bani determinată sau într-o sumă de bani determinabilă în funcție de valoarea unei cantități determinate de produse agricole.

(2) Dacă arendarea este făcută pe mai mulți ani, reducerea nu se va stabili decât la sfârşitul arendării, când se va face o compensare a recoltelor tuturor anilor de folosință.

Articolul 1.842

Excepții

(1) Arendaşul nu poate obține reducerea arendei în cazul în care pieirea recoltei a avut loc după ce a fost culeasă.

(2) Reducerea arendei nu va putea fi cerută nici atunci când cauza pagubei era cunoscută la data încheierii contractului.

Articolul 1.843

Riscul pieirii fructelor în cazul în care arenda se plătește în fructe

(1) Atunci când arenda este stabilită într-o cotă din fructe sau într-o sumă de bani determinabilă în funcție de valoarea unei astfel de cote, pieirea fortuită, în tot sau în parte, a fructelor de împărțit este suportată proporțional şi nu dă niciuneia dintre părți acțiune în despăgubire împotriva celeilalte.
(2) Dacă însă pieirea s-a produs după culegerea fructelor şi una dintre părți întârzie în mod culpabil predarea sau recepția lor, cota cuvenită acesteia se reduce cu fructele pierdute, iar cota celeilalte părți se consideră ca şi cum nu ar fi survenit nicio pierdere, afară numai dacă fructele ar fi pierit chiar dacă predarea şi recepția fructelor se făceau la timp.

Articolul 1.844

Plata arendei în fructe

Atunci când arenda se plăteşte în fructe, în lipsa altui termen prevăzut în contract, arendaşul este de drept în întârziere pentru predarea lor de la data culegerii, iar arendatorul este de drept în întârziere pentru recepție de la data la care a fost notificat în scris de către arendaş.

Articolul 1.845

Caracterul executoriu

Contractele de arendare încheiate în formă autentică, precum şi cele înregistrate la consiliul local constituie, în condițiile legii, titluri executorii pentru plata arendei la termenele şi în modalitățile stabilite în contract.

Articolul 1.846

Cesiunea arendării

Cu acordul scris al arendatorului, arendaşul poate să cesioneze contractul de arendare soțului care participă la exploatarea bunurilor arendate sau descendenților săi majori.

Articolul 1.847

Interdicția subarendării

(1) Nu sunt permise oficiile de arendaşi.
(2) Subarendarea totală sau parțială este interzisă, sub sancțiunea nulității absolute.

Articolul 1.848

Reînnoirea arendării

(1) Contractul de arendare se reînnoieşte de drept, pentru aceeaşi durată, dacă niciuna dintre părți nu a comunicat cocontractantului, în scris, refuzul său cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea termenului, iar în cazul terenurilor cu destinație agricolă, cu cel puțin un an.
(2) Dacă durata contractului de arendare este de un an sau mai scurtă, termenele de refuz al reînnoirii prevăzute la alin. (1) se reduc la jumătate.

Articolul 1.849

Dreptul de preempțiune

Arendaşul are drept de preempțiune cu privire la bunurile agricole arendate, care se exercită potrivit art. 1.730-1.739.

Articolul 1.850

Cazuri speciale de încetare a contractului

Contractul de arendare încetează prin decesul, incapacitatea sau falimentul arendaşului.

Capitolul VI
Contractul de antrepriză
Secțiunea 1
Reguli comune privind contractul de antrepriză
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 1.851

Noțiune

(1) Prin contractul de antrepriză, antreprenorul se obligă ca, pe riscul său, să execute o anumită lucrare, materială ori intelectuală, sau să presteze un anumit serviciu pentru beneficiar, în schimbul unui preț.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi antreprizei pentru lucrări de construcții, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru acest contract.

Articolul 1.852

Contractul de subantrepriză

(1) Prin contractul de subantrepriză antreprenorul poate încredința unuia sau mai multor subantreprenori executarea unor părți ori elemente ale lucrării sau serviciilor, afară de cazul în care contractul de antrepriză a fost încheiat în considerarea persoanei sale.

(2)În raporturile cu beneficiarul, antreprenorul răspunde pentru fapta subantreprenorului la fel ca pentru propria sa faptă.

(3) Subantrepriza este supusă dispozițiilor prevăzute pentru contractul de antrepriză.

Articolul 1.853

Incapacități

Dispozițiile art. 1.655 alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi contractului de antrepriză.

Articolul 1.854

Prețul

(1) Prețul antreprizei poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Prețul trebuie să fie serios şi determinat sau cel puțin determinabil.

(3) Atunci când contractul nu cuprinde clauze referitoare la preț, beneficiarul datorează prețul prevăzut de lege ori calculat potrivit legii sau, în lipsa unor asemenea prevederi legale, prețul stabilit în raport cu munca depusă şi cheltuielile necesare pentru executarea lucrării ori prestarea serviciului, avându-se în vedere şi uzanțele existente.

Articolul 1.855

Delimitarea față de vânzare

Contractul este de vânzare, iar nu de antrepriză, atunci când, potrivit intenției părților, executarea lucrării nu constituie scopul principal al contractului, avându-se în vedere şi valoarea bunurilor furnizate.

Articolul 1.856

Acțiunea directă a lucrătorilor

În măsura în care nu au fost plătite de antreprenor, persoanele care, în baza unui contract încheiat cu acesta, au desfăşurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrării contractate au acțiune directă împotriva beneficiarului, până la concurența sumei pe care acesta din urmă o datorează antreprenorului la momentul introducerii acțiunii.

Subsecțiunea 2.
Obligațiile părților

Articolul 1.857

Procurarea, păstrarea şi întrebuințarea materialelor

(1) Dacă din lege sau din contract nu rezultă altfel, antreprenorul este obligat să execute lucrarea cu materialele sale.

(2) Antreprenorul care lucrează cu materialele sale răspunde pentru calitatea acestora, potrivit dispozițiilor de la contractul de vânzare.

(3) Antreprenorul căruia beneficiarul i-a încredințat materialele este obligat să le păstreze şi să le întrebuințeze potrivit destinației lor, conform regulilor tehnice aplicabile, să justifice modul în care acestea au fost întrebuințate şi să restituie ceea ce nu a fost folosit la executarea lucrării.

Articolul 1.858

Informarea beneficiarului

Antreprenorul este obligat să îl informeze fără întârziere pe beneficiar dacă normala executare a lucrării, trăinicia ei sau folosirea potrivit cu destinația acesteia ar fi primejduită din cauza:

a)materialelor procurate sau a celorlalte mijloace pe care, potrivit contractului, beneficiarul le-a pus la dispoziție;

b)instrucțiunilor necorespunzătoare date de beneficiar;

c)existenței sau ivirii unor împrejurări pentru care antreprenorul nu este ținut să răspundă.

Articolul 1.859

Neluarea măsurilor necesare de către beneficiar

(1)În cazul în care beneficiarul, deşi a fost înştiinţat de către antreprenor în condiţiile art. 1.858, nu ia măsurile necesare într-un termen potrivit cu împrejurările, antreprenorul poate rezilia contractul sau poate continua executarea acestuia pe riscul beneficiarului, notificându-l în acest sens.

(2) Cu toate acestea, dacă lucrarea ar fi de natură să ameninţe sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor, antreprenorul este obligat să ceară rezilierea contractului, sub sancţiunea de a prelua riscul şi de a răspunde pentru prejudiciile cauzate inclusiv terţilor.

Articolul 1.860

Pieirea lucrării înainte de recepţie

(1) Dacă anterior recepţiei lucrarea piere ori se deteriorează din cauze neimputabile beneficiarului, antreprenorul care a procurat materialul este dator să o refacă pe cheltuiala sa şi cu respectarea condiţiilor şi termenelor iniţiale, ţinând seama, dacă este cazul, de regulile privind suspendarea fortuită a executării obligaţiei.

(2) Atunci când materialul a fost procurat de beneficiar, acesta este ţinut să suporte cheltuielile refacerii lucrării numai dacă pieirea s-a datorat unui viciu al materialelor. În celelalte cazuri, beneficiarul este obligat să furnizeze din nou materialele, dacă pieirea sau deteriorarea nu este imputabilă antreprenorului.

(3) Dispoziţiile prezentului articol nu sunt aplicabile atunci când pieirea sau deteriorarea are loc după recepţia lucrării, situaţie în care antreprenorul rămâne răspunzător, dacă este cazul, în temeiul garanţiei contra viciilor şi pentru calităţile convenite.

Articolul 1.861

Controlul executării lucrării

Beneficiarul are dreptul ca, pe propria sa cheltuială, să controleze lucrarea în cursul executării ei, fără a-l stânjeni în mod nejustificat pe antreprenor, precum şi să îi comunice acestuia observaţiile sale.

Articolul 1.862

Recepţia lucrării

(1) De îndată ce a primit comunicarea prin care antreprenorul îl înştiinţează că lucrarea este finalizată, beneficiarul are obligaţia ca, într-un termen rezonabil potrivit naturii lucrării şi uzanţelor din domeniu, să o verifice şi, dacă aceasta corespunde condiţiilor stabilite prin contract, să o recepţioneze, precum şi, atunci când este cazul, să o ridice.

(2) Dacă, fără motive temeinice, beneficiarul nu se prezintă sau nu comunică neîntârziat antreprenorului rezultatul verificării, lucrarea se socoteşte recepţionată fără rezerve.

(3) Beneficiarul care a recepţionat lucrarea fără rezerve nu mai are dreptul de a invoca viciile aparente ale lucrării sau lipsa aparentă a calităţilor convenite.

Articolul 1.863

Garanţia contra viciilor şi pentru calităţile convenite

Antreprenorul datorează garanţie contra viciilor lucrării şi pentru calităţile convenite, potrivit dispoziţiilor privind garanţia contra viciilor lucrului vândut, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 1.864

Exigibilitatea preţului

(1) Atunci când obiectul contractului este o lucrare, beneficiarul este obligat să îi plătească antreprenorului preţul la data şi locul recepţiei întregii lucrări, dacă prin lege sau contract nu se prevede altfel.

(2)În cazul în care lucrarea a pierit ori s-a deteriorat înainte de recepţie, fără vina beneficiarului, antreprenorul nu are dreptul la preţ atunci când el a dat materialul sau când pieirea ori deteriorarea a avut o altă cauză decât viciile materialului dat de beneficiar. În acest caz, contractul rămâne în fiinţă, fiind aplicabile dispoziţiile art. 1.860.

Articolul 1.865

Preţul estimat

(1) Atunci când, cu ocazia încheierii contractului, prețul lucrărilor sau al serviciilor a făcut obiectul unei estimări, antreprenorul trebuie să justifice orice creştere a prețului.
(2) Beneficiarul nu este ținut să plătească această creştere decât în măsura în care ea rezultă din lucrări sau servicii care nu puteau fi prevăzute de către antreprenor la momentul încheierii contractului.

Articolul 1.866

Prețul stabilit în funcție de valoarea lucrărilor sau serviciilor

Dacă prețul este stabilit în funcție de valoarea lucrărilor executate, a serviciilor prestate sau a bunurilor furnizate, antreprenorul este ținut, la cererea beneficiarului, să îi dea socoteală despre stadiul lucrărilor, despre serviciile deja prestate şi despre cheltuielile deja efectuate.

Articolul 1.867

Prețul forfetar

(1) Atunci când contractul este încheiat pentru un preț global, beneficiarul trebuie să plătească prețul convenit şi nu poate cere o diminuare a acestuia, motivând că lucrarea sau serviciul a necesitat mai puțină muncă ori a costat mai puțin decât s-a prevăzut.
(2) Tot astfel, antreprenorul nu poate pretinde o creştere a prețului pentru motive opuse celor menționate la alin. (1).
(3) Prețul forfetar rămâne neschimbat, cu toate că s-au adus modificări cu privire la condițiile de executare inițial prevăzute, dacă părțile nu au convenit altfel.

Articolul 1.868

Vânzarea bunurilor neridicate în termen

(1) Dacă antreprenorul s-a obligat să execute o lucrare cu materialul beneficiarului sau să presteze un serviciu cu privire la un bun pe care beneficiarul i l-a predat în acest scop, iar acesta din urmă nu ridică bunul în termen de 6 luni socotit din ziua convenită pentru recepție sau, când lucrarea ori serviciul s-a finalizat mai târziu, de la data finalizării, antreprenorul, după ce l-a înştiințat în scris pe beneficiar, are dreptul să vândă bunul cu diligența unui mandatar cu titlu gratuit al beneficiarului.
(2) După reținerea prețului lucrării şi a cheltuielilor de vânzare, antreprenorul va consemna diferența la dispoziția beneficiarului.
(3) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile în cazul în care beneficiarul introduce împotriva antreprenorului o acțiune întemeiată pe neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a lucrării.

Articolul 1.869

Ipoteca legală

Pentru garantarea plății prețului datorat pentru lucrare, antreprenorul beneficiază de o ipotecă legală asupra lucrării, constituită şi conservată în condițiile legii.

Subsecțiunea 3.
Încetarea contractului

Articolul 1.870

Decesul beneficiarului

Decesul beneficiarului nu determină încetarea contractului decât dacă aceasta face imposibilă sau inutilă executarea sa.

Articolul 1.871

Decesul antreprenorului sau incapacitatea sa de a executa contractul

(1)În cazul în care antreprenorul decedează sau devine, fără culpa sa, incapabil de a finaliza lucrarea sau de a presta serviciul, contractul încetează dacă a fost încheiat în considerarea aptitudinilor personale ale antreprenorului.
(2) Beneficiarul este ținut să recepționeze partea deja executată, dacă o poate folosi.
(3) De asemenea, în cazul prevăzut la alin. (1), beneficiarul este obligat să plătească, în proporție cu prețul convenit, valoarea lucrărilor efectuate şi a cheltuielilor făcute în vederea finalizării lucrării, însă numai în măsura în care aceste lucrări şi cheltuieli îi sunt de folos.

(4)Beneficiarul are dreptul, cu condiția de a plăti o indemnizație adecvată, să ceară predarea materialelor pregătite şi a planurilor pe cale de a fi puse în executare, dispozițiile legale privitoare la drepturile de proprietate intelectuală rămânând aplicabile.

Articolul 1.872

Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă antreprenorului

Beneficiarul are dreptul să obțină rezilierea sau, după caz, rezoluțiunea contractului în cazurile în care, fără justificare:

a)respectarea termenului convenit pentru recepția lucrării a devenit vădit imposibilă;

b)lucrarea sau serviciul nu se execută în modul convenit şi într-un termen stabilit de beneficiar potrivit cu împrejurările, antreprenorul nu remediază lipsurile constatate şi nu schimbă pentru viitor modul de executare a lucrării sau serviciului;

c)nu se execută alte obligații ce revin antreprenorului potrivit legii sau în temeiul contractului.

Articolul 1.873

Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă beneficiarului

Dacă antreprenorul nu poate începe sau continua executarea

contractului din cauza neîndeplinirii fără justificare de către beneficiar a propriilor obligații, antreprenorul este îndreptățit să obțină rezoluțiunea ori rezilierea contractului, cu daune-interese, dacă este cazul.

Secțiunea a 2-a
Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții

Articolul 1.874

Noțiune

Prin contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții, antreprenorul se obligă să execute lucrări care, potrivit legii, necesită eliberarea autorizației de construire.

Articolul 1.875

Obligații accesorii ale beneficiarului

(1)Beneficiarul este obligat să permită antreprenorului, în măsura în care este necesară pentru executarea lucrării, folosirea căilor de acces, a instalațiilor proprii de alimentare cu apă şi a altor utilități ce deservesc imobilul.

(2)Beneficiarul este obligat să obțină toate autorizațiile cerute de lege pentru executarea lucrării. În vederea executării acestei obligații, antreprenorul trebuie să coopereze cu beneficiarul, furnizându-i informațiile necesare pe care le deține sau pe care ar trebui să le dețină în considerarea specializării sale.

Articolul 1.876

Controlul executării lucrărilor

(1)În cursul executării contractului, beneficiarul are dreptul ca, fără a stânjeni activitatea normală a antreprenorului, să controleze stadiul de execuție, calitatea şi aspectul lucrărilor efectuate şi ale materialelor întrebuințate, precum şi orice alte aspecte referitoare la îndeplinirea de către antreprenor a obligațiilor sale contractuale.

(2)Beneficiarul comunică antreprenorului constatările şi instrucțiunile sale în scris, dacă nu s-a convenit altfel.

(3)La finalizarea acelei părți din lucrare ce urmează a fi acoperită prin executarea ulterioară a altor lucrări sau prin montarea unor elemente de construcții, antreprenorul şi beneficiarul sunt obligați să constate împreună existența părții finalizate şi conformitatea acesteia cu dispozițiile legale şi clauzele contractului. În acest scop, dacă nu s-a convenit altfel, antreprenorul îl convoacă pe beneficiar la locul executării lucrării înăuntrul unui termen rezonabil, a cărui întindere se stabileşte, potrivit uzanțelor existente, în raport cu natura lucrării şi locul situării acesteia. În cazul în care beneficiarul nu se prezintă la termenul comunicat în scris sau pe altă cale convenită de către părți, antreprenorul poate întocmi singur actul de constatare a lucrării ce urmează a fi acoperită.

Articolul 1.877

Împrejurări care împiedică executarea lucrărilor

(1)În cazul în care, în cursul executării contractului, constată greşeli sau lipsuri în lucrările de proiectare în temeiul cărora s-a încheiat contractul, antreprenorul este obligat să comunice de îndată beneficiarului şi proiectantului

constatările sale, împreună cu propunerile de remediere, în măsura în care acestea intră în domeniul pregătirii sale profesionale, precum şi să ceară beneficiarului să ia măsurile corespunzătoare.

(2) Dacă beneficiarul, luând şi avizul proiectantului, nu comunică de îndată măsurile luate pentru înlăturarea greşelilor sau lipsurilor semnalate ori dacă măsurile luate nu sunt corespunzătoare, antreprenorul poate să suspende executarea lucrărilor, înştiinţându-i de îndată despre aceasta pe beneficiar şi proiectant.

Articolul 1.878

Recepția lucrărilor. Riscul contractului

(1) După finalizarea construcției, se va proceda, în condițiile legii, la recepția provizorie la terminarea lucrării, urmată de recepția finală.

(2) Riscurile trec asupra beneficiarului de la data recepției provizorii la terminarea lucrării.

Articolul 1.879

Răspunderea pentru vicii

(1) Termenele de garanție contra viciilor lucrării sunt cele stabilite de legea specială.

(2) Arhitectul sau inginerul este exonerat de răspunderea pentru viciile lucrării numai dacă dovedeşte că acestea nu rezultă din deficiențe ale expertizelor sau planurilor pe care le-a furnizat şi, dacă este cazul, din vreo lipsă de diligență în coordonarea sau supravegherea lucrărilor.

(3) Antreprenorul este exonerat de răspundere numai dacă dovedeşte că viciile rezultă din deficiențe ale expertizelor sau planurilor arhitectului ori ale inginerului ales de către beneficiar. Subantreprenorul nu este exonerat decât dacă dovedeşte că viciile rezultă din deciziile antreprenorului sau din expertizele ori planurile arhitectului sau ale inginerului.

(4) Fiecare dintre părțile prevăzute la alin. (2) şi (3) poate fi exonerată de răspundere dacă dovedeşte că aceste vicii rezultă din deciziile impuse de beneficiar în alegerea solului sau a materialelor ori în alegerea subantreprenorilor, a experților sau a metodelor de construire. Exonerarea de răspundere nu operează atunci când aceste vicii, deşi puteau să fie prevăzute în cursul executării lucrării, nu au fost notificate beneficiarului. Prevederile art. 1.859 rămân aplicabile.

Articolul 1.880

Începutul prescripției privind răspunderea pentru vicii

(1) Prescripția dreptului la acțiune pentru vicii aparente începe să curgă de la data recepției finale sau, după caz, a împlinirii termenului acordat antreprenorului prin procesul-verbal de recepție finală, pentru înlăturarea viciilor constatate.

(2) Prescripția dreptului la acțiune pentru viciile lucrării de proiectare începe să curgă odată cu prescripția dreptului la acțiune pentru viciile lucrărilor executate de antreprenor, afară numai dacă viciile lucrărilor de proiectare au fost descoperite mai înainte, caz în care prescripția va începe să curgă de la data descoperirii acestora.

Capitolul VII
Contractul de societate
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.881

Noțiune

(1) Prin contractul de societate două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfăşurarea unei activități şi să contribuie la aceasta prin aporturi băneşti, în bunuri, în cunoştințe specifice sau prestații, cu scopul de a împărți beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.

(2) Fiecare asociat contribuie la suportarea pierderilor proporțional cu participarea la distribuția beneficiului, dacă prin contract nu s-a stabilit altfel.

(3) Societatea se poate constitui cu sau fără personalitate juridică.

Articolul 1.882

Condiții de validitate

(1) Poate fi asociat orice persoană fizică sau persoană juridică, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel. Un soț nu poate deveni asociat prin aportarea de bunuri comune decât cu consimțământul celuilalt soț, dispozițiile art. 349 aplicându-se în mod corespunzător.
(2) Orice societate trebuie să aibă un obiect determinat şi licit, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.
(3) Fiecare asociat trebuie să contribuie la constituirea societății prin aporturi băneşti, în bunuri, în prestații sau cunoştințe specifice.

Articolul 1.883

Regimul aporturilor

(1)În cazul unei societăți cu personalitate juridică, aporturile intră în patrimoniul societății, iar în cazul unei societăți fără personalitate juridică, aporturile devin coproprietatea asociaților, afară de cazul în care au convenit, în mod expres, că vor trece în folosința lor comună.
(2)În cazul aportului unor bunuri imobile sau, după caz, al altor drepturi reale imobiliare, contractul se încheie în formă autentică.
(3) Transferul drepturilor asupra bunurilor aportate este supus formelor de publicitate prevăzute de lege. Dacă înscrierea dreptului în registrele de publicitate a fost făcută înainte de data înmatriculării societății, transferul drepturilor este, în toate cazurile, afectat de condiția dobândirii personalității juridice.

Articolul 1.884

Forma contractului

(1) Contractul de societate se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.
(2) Sub sancțiunea nulității absolute, contractul prin care se înființează o societate cu personalitate juridică trebuie încheiat în formă scrisă şi trebuie să prevadă asociații, aporturile, forma juridică, obiectul, denumirea şi sediul societății.

Articolul 1.885

Durata societății

(1) Durata societății este nedeterminată, dacă prin contract nu se prevede altfel.
(2) Asociații pot prelungi durata societății, înainte de expirarea acesteia.

Articolul 1.886

Răspunderea asociaților fondatori şi a primilor administratori

(1) Asociații fondatori şi primii administratori numiți prin contract răspund solidar pentru prejudiciul cauzat prin nerespectarea unei condiții de formă a contractului de societate sau a unei formalități necesare pentru constituirea societății ori, dacă este cazul, pentru dobândirea personalității juridice de către aceasta.
(2)În cazul modificării contractului, dispozițiile alin. (1) se aplică administratorilor cu drept de reprezentare a societății aflați în funcție la data modificării, respectiv la data la care ar fi trebuit să se îndeplinească formalitățile referitoare la această modificare.

Articolul 1.887

Domeniul de aplicare

(1) Prezentul capitol constituie dreptul comun în materia societăților.
(2) Legea poate reglementa diferite tipuri de societăți în considerarea formei, naturii sau obiectului de activitate.

Articolul 1.888

Formele societare

După forma lor, societățile pot fi:
a)simple;
b)în participație;
c)în nume colectiv;
d)în comandită simplă;
e)cu răspundere limitată;
f)pe acțiuni;

g)în comandită pe acțiuni;
h)cooperative;
i)alt tip de societate anume reglementat de lege.

Articolul 1.889

Dobândirea personalității juridice

(1) Prin contractul de societate sau printr-un act separat, asociații pot conveni constituirea unei societăți cu personalitate juridică, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege. În acest caz, răspunderea lor pentru datoriile sociale este subsidiară, nelimitată şi solidară, dacă prin lege nu se dispune altfel.
(2) Dacă, potrivit voinței asociaților, societatea urmează să aibă personalitate juridică, indiferent de obiectul de activitate, ea poate fi constituită numai în forma şi condițiile prevăzute de legea specială care îi conferă personalitate juridică.
(3) Societatea dobândeşte personalitate juridică prin şi de la data înmatriculării în registrul comerțului, dacă prin lege nu se dispune altfel.
(4)Până la data dobândirii personalității juridice, raporturile dintre asociați sunt guvernate de regulile aplicabile societății simple.

Secțiunea a 2-a
Societatea simplă
Subsecțiunea 1.
Încheierea contractului de societate

Articolul 1.890

Condiții de formă

Contractul de societate nu este supus unor formalități speciale, cu excepția celor prevăzute la art. 1.884 alin. (1) şi celor care rezultă din natura bunurilor ce constituie aport.

Articolul 1.891

Modificarea contractului de societate

În lipsă de stipulație contrară sau dacă prin lege nu se dispune altfel, modificarea contractului de societate se face cu respectarea dispozițiilor prevăzute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Articolul 1.892

Personalitatea juridică

(1) Societatea simplă nu are personalitate juridică.
(2) Dacă asociații doresc dobândirea personalității juridice, prin actul de modificare a contractului de societate vor indica, în mod expres, forma juridică a acesteia şi vor pune de acord toate clauzele sale cu dispozițiile legale aplicabile societății nou-înființate.
(3)În cazul prevăzut la alin. (2) dobândirea personalității juridice se face fără a se dispune dizolvarea societății simple. Asociații şi societatea nou-înființată răspund solidar şi indivizibil pentru toate datoriile societății născute înainte de dobândirea personalității juridice.

Articolul 1.893

Societățile de fapt

Societățile supuse condiției înmatriculării conform legii şi rămase neînmatriculate, precum şi societățile de fapt sunt asimilate societăților simple.

Subsecțiunea 2.
Efectele contractului de societate

I. Drepturile şi obligațiile asociaților între ei

Articolul 1.894

Formarea capitalului social

(1) Asociații contribuie la formarea capitalului social al societății, prin aporturi băneşti sau în bunuri, după caz.
(2) Capitalul social subscris se divide în părți egale, numite părți de interes, care se distribuie asociaților proporțional cu aporturile fiecăruia, dacă prin lege sau contractul de societate nu se prevede altfel.

(3) Asociații se pot obliga la aport în prestații sau în cunoştințe specifice, cu titlu de aport societar. În schimbul acestui aport, asociații participă, potrivit actului constitutiv, la împărțirea beneficiilor şi suportarea pierderilor, precum şi la luarea deciziilor în societate.

Articolul 1.895

Realizarea aporturilor

(1) Fiecare dintre asociați răspunde față de societate şi față de ceilalți asociați pentru vărsarea aporturilor la care s-a obligat.

(2) Drepturile conferite de părțile de interes sunt suspendate până la vărsarea aporturilor la capitalul social.

Articolul 1.896

Aportul în bunuri

(1) Aportul în bunuri, altele decât cele fungibile, se efectuează prin transferul drepturilor asupra acestora şi predarea efectivă a bunurilor în stare de funcționare potrivit destinației sociale.

(2) Asociatul care aportează proprietatea sau un alt drept real asupra unui bun răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător față de cumpărător, iar asociatul care aportează folosința răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui locator față de locatar.

(3) Aporturile constând în bunuri fungibile sau consumptibile nu pot fi subscrise cu titlu de aport în folosință, ci devin, în toate cazurile, proprietatea asociaților, chiar dacă în contractul de societate nu s-a stipulat aceasta în mod expres.

Articolul 1.897

Aportul în bunuri incorporale

(1) Asociatul care aportează o creanță răspunde pentru existența creanței la momentul aportului şi încasarea acesteia la scadență, fiind obligat să acopere cuantumul acesteia, dobânda legală care începe să curgă de la scadență şi orice alte daune ce ar rezulta, dacă creanța nu se încasează în tot sau în parte.

(2) Asociatul care aportează acțiuni sau părți sociale emise de o altă societate răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător față de cumpărător.

(3) Asociatul care aportează cambii sau alte titluri de credit care circulă în comerț răspunde potrivit alin. (1).

Articolul 1.898

Aportul în numerar

Asociatul care a subscris ca aport o sumă de bani datorează în caz de neexecutare suma la care s-a obligat, dobânda legală de la scadență şi orice alte daune care ar rezulta, fiind de drept pus în întârziere.

Articolul 1.899

Aporturile în prestații şi cunoştințe specifice

(1) Aportul în prestații sau cunoştințe specifice este datorat în mod continuu, atât timp cât asociatul care s-a obligat la acesta este membru al societății, iar asociatul este ținut față de societate pentru toate câştigurile realizate din activitățile care fac obiectul aportului.

(2) Aporturile în prestații sau cunoştințe specifice se efectuează prin desfăşurarea de către asociatul care s-a obligat a unor activități concrete şi prin punerea la dispoziția societății a unor informații, pentru realizarea obiectului acesteia, în modalitățile şi condițiile stabilite prin contractul de societate.

(3) Neexecutarea aportului în prestații sau cunoştințe specifice dă loc numai la o acțiune în excludere cu daune-interese, dacă este cazul.

Articolul 1.900

Regimul părților de interes

(1)Părțile de interes sunt indivizibile.

(2)Părțile de interes plătite sau vărsate în întregime dau drept de vot în adunarea asociaților, dacă prin contract nu s-a prevăzut altfel.

(3)Când o parte de interes devine proprietatea comună a mai multor persoane, acestea sunt obligate să desemneze un reprezentant unic pentru exercitarea drepturilor sociale aferente.

(4)Cât timp o parte de interes este proprietatea comună a mai multor persoane, acestea răspund în mod solidar pentru efectuarea vărsămintelor datorate.

Articolul 1.901

Transmiterea părților de interes

(1) Transmiterea părților de interes se face în limitele şi condițiile prevăzute de lege şi de contractul de societate. Transmiterea părților de interes către persoane din afara societății este permisă cu consimțământului tuturor asociaților. Părțile de interes se pot transmite şi prin moştenire, dacă prin contract nu se dispune altfel.

(2) Orice asociat poate răscumpăra, substituindu-se în drepturile dobânditorului, părțile de interes dobândite cu titlu oneros de un terț fără consimțământul tuturor asociaților, în termen de 60 de zile de la data la care a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască cesiunea. Dacă mai mulți asociați exercită concomitent acest drept, părțile de interes se alocă proporțional cu cota de participare la profit.

(3)În cazul prevăzut la alin. (2) şi ori de câte ori legea impune cesiunea părților de interes, valoarea acestora este stabilită de un expert agreat de părțile cesiunii sau, în lipsa unui acord, de către instanță.

(4) Cesiunea cu titlu gratuit a părților de interes este asimilată unei cesiuni cu titlu oneros şi dă loc la aplicarea dispozițiilor alin. (2) şi (3). În privința formei, cesiunea cu titlu gratuit este supusă regimului juridic al donației.

Articolul 1.902

Participarea la profit şi pierderi

(1) Participarea la profitul societății implică şi contribuția la pierderile societății, în condițiile prevăzute de contractul de societate, ale prezentului capitol sau ale legii speciale aplicabile, după caz.

(2) Partea fiecărui asociat la profituri şi pierderi este proporțională cu aportul său la capitalul social, dacă nu s-a convenit altfel. Partea la profituri şi pierderi a asociatului al cărui raport constă în prestații sau cunoştințe specifice este egală cu cea a asociatului care a contribuit cu aportul cel mai mic, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) Asociații pot participa la câştig în proporție diferită de contribuția la pierderi, cu condiția ca astfel de diferențe să fie rezonabile potrivit cu împrejurările şi să fie expres prevăzute în contract.

(4)Când contractul stabileşte numai partea de câştig, aceeaşi proporție are loc şi cât priveşte pierderile.

(5) Orice clauză prin care un asociat este exclus de la împărțirea beneficiilor sau de la participarea la pierderi este considerată nescrisă.

(6) Prin excepție de la art. 1.881 alin. (2), asociatul al cărui aport constă în prestații sau cunoştințe specifice este scutit, în măsura corespunzătoare acestui aport, de a participa la pierderi, dacă această scutire a fost prevăzută în mod expres în contractul de societate.

Articolul 1.903

Obligația de neconcurență

(1) Asociatul nu poate face concurență societății pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane şi nici nu poate face pe socoteala sa ori pe socoteala altuia vreo operațiune care ar putea fi păgubitoare pentru societate.

(2) Asociatul nu poate lua parte pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane la o activitate care ar conduce la privarea societății de bunurile, prestațiile sau cunoştințele specifice la care asociatul s-a obligat.

(3) Beneficiile rezultând din oricare dintre activitățile interzise potrivit alin. (1) şi (2) se cuvin societății, iar asociatul este ținut pentru orice daune ce ar putea rezulta.

Articolul 1.904

Folosirea bunurilor sociale

(1)În lipsă de stipulație contrară, fiecare asociat poate folosi bunurile sociale în interesul societății, potrivit cu destinația acestora şi fără să stânjenească drepturile celorlalți asociați.

(2) Asociatul care, fără consimțământul scris al celorlalți asociați, întrebuințează bunurile sociale în folosul său sau al unei alte persoane este obligat să restituie societății beneficiile ce au rezultat şi să acopere daunele ce ar putea rezulta.

Articolul 1.905

Folosirea fondurilor comune

(1) Niciun asociat nu poate lua din fondurile comune mai mult decât i s-a fixat pentru cheltuielile făcute sau pentru cele ce urmează să se facă în interesul societății.
(2) Asociatul care încalcă dispozițiile alin. (1) este răspunzător de sumele luate şi de toate daunele-interese ce ar putea rezulta.
(3) Prin contractul de societate se poate stipula că asociații pot lua din casa societății anumite sume de bani pentru cheltuielile lor particulare.

Articolul 1.906

Distribuția plății datoriilor debitorului comun

În cazul în care un debitor comun plăteşte o parte din datoriile sale față de societate şi față de asociat, având aceeaşi scadență, asociatul în mâinile căruia s-a făcut plata va aloca suma primită stingerii creanței sale şi creanței societare, proporțional cu raportul dintre acestea.

Articolul 1.907

Cheltuielile făcute pentru societate

(1) Asociatul are dreptul la rambursarea cheltuielilor pe care le-a făcut pentru societate şi de a fi indemnizat pentru obligațiile sau pierderile pe care le-a asumat sau suferit acționând de bună-credință în interesul societății.
(2) Asociatul nu poate compensa cheltuielile şi pierderile prevăzute la alin. (1) cu datoriile sale față de societate şi nici paguba cauzată societății din culpa sa cu foloasele pe care i le-a adus prin diferite operațiuni.
(3) Este interzisă compensarea între datoria unui terț față de societate şi creanța acestuia asupra unui asociat.

Articolul 1.908

Asocierea asupra drepturilor sociale şi cedarea acestora

(1) Un asociat îşi poate asocia o terță persoană la drepturile sale sociale fără consimțământul celorlalți asociați, dar persoana respectivă nu va putea deveni asociat al societății fără consimțământul celorlalți asociați, care trebuie dat în condițiile dispozițiilor art. 1.901.
(2) Asociatul nu poate ceda, fără consimțământul tuturor celorlalți asociați, drepturile sale sociale, sub sancțiunea aplicării prevederilor art. 1.901 alin. (2) şi (3).
(3) Asociatul nu poate garanta în niciun fel obligațiile personale sau ale vreunui terț cu drepturile sociale, fără consimțământul tuturor asociaților, sub sancțiunea nulității absolute a garanției.
(4) Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată nu poate cere, înainte de încetarea societății, restituirea sau contravaloarea părții care i se cuvine din bunurile comune ale societății, afară de cazul retragerii sau excluderii sale.

Articolul 1.909

Promisiunea asupra drepturilor sociale

Orice promisiune făcută de un asociat de a ceda, vinde, garanta în orice fel sau de a renunța la drepturile sale sociale îi conferă beneficiarului acesteia numai dreptul la daunele ce ar rezulta din neexecutare.

Articolul 1.910

Hotărârile privind societatea

(1) Asociații, chiar lipsiți de dreptul de administrare, au dreptul să participe la luarea hotărârilor colective ale adunării asociaților.
(2) Hotărârile cu privire la societate se iau cu majoritatea voturilor asociaților, dacă prin contract sau prin lege nu se stabileşte altfel.
(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), hotărârile privind modificarea contractului de societate sau numirea unui administrator unic se iau cu consimțământul tuturor asociaților.
(4) Obligațiile unui asociat nu pot fi mărite fără consimțământul acestuia.
(5) Orice clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Articolul 1.911

Adoptarea hotărârilor

(1) Hotărârile sunt adoptate de asociații reuniți în adunarea asociaților. Contractul poate prevedea modul de convocare şi desfăşurare a acesteia, iar în lipsă, hotărârea poate fi adoptată şi prin consultarea scrisă a acestora.

(2) Hotărârile pot, de asemenea, rezulta din consimțământul tuturor asociaților exprimat în actul încheiat de societate.

Articolul 1.912

Contestarea hotărârilor

(1) Asociatul nemulțumit de o hotărâre luată cu majoritate o poate contesta la instanța judecătorească, în termen de 15 zile de la data la care a fost luată, dacă a fost prezent, şi de la data comunicării, dacă a fost lipsă. Dacă hotărârea nu i-a fost comunicată, termenul curge de la data la care a luat cunoştință de aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data la care a fost luată hotărârea.

(2) Termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1) este termen de decădere.

II. Administrarea societății

Articolul 1.913

Numirea administratorilor

(1) Numirea administratorilor, modul de organizare a acestora, limitele mandatului, precum şi orice alt aspect legat de administrarea societății se stabilesc prin contract sau prin acte separate.

(2) Administratorii pot fi asociați sau neasociați, persoane fizice ori persoane juridice, române sau străine.

(3) Dacă prin contract nu se dispune altfel, societatea este administrată de asociați, care au mandat reciproc de a administra unul pentru altul în interesul societății. Operațiunea făcută de oricare dintre ei este valabilă şi pentru partea celorlalți, chiar fără a le fi luat consimțământul în prealabil.

(4) Oricare dintre ei se poate opune, în scris, operațiunii mai înainte ca ea să fie încheiată.

(5) Opoziția nu produce însă efecte față de terții de bună-credință.

Articolul 1.914

Limitele şi revocarea mandatului de administrator

(1) Administratorul, în absența opoziției asociaților, poate face orice act de administrare în interesul societății.

(2) Administratorul poate fi revocat potrivit regulilor de la contractul de mandat, dacă nu se prevede altfel în contractul de societate.

(3) Clauzele care limitează puterile de administrare conferite de lege nu sunt opozabile față de terții de bună-credință.

Articolul 1.915

Răspunderea administratorilor

(1) Administratorii răspund personal față de societate pentru prejudiciile aduse prin încălcarea legii, a mandatului primit sau prin culpă în administrarea societății.

(2) Dacă mai mulți administratori au lucrat împreună, răspunderea este solidară. Cu toate acestea, în privința raporturilor dintre ei, instanța poate stabili o răspundere proporțională cu culpa fiecăruia la săvârşirea faptei cauzatoare de prejudicii.

Articolul 1.916

Pluralitatea de administratori

Când sunt mai mulți administratori, fără ca prin împuternicire să se determine puterile fiecăruia sau să fie obligați să lucreze împreună, fiecare poate administra singur în interesul societății, cu bună-credință. Dacă împuternicirea stipulează să lucreze împreună, niciunul dintre ei nu poate face actele de administrare fără ceilalți, chiar dacă aceştia ar fi în imposibilitate de a acționa.

Articolul 1.917

Adoptarea deciziilor

Dacă s-a stipulat că administratorii decid cu unanimitate sau cu majoritate, după caz, aceştia nu pot efectua acte de administrare decât împreună, cu excepția cazurilor de forță majoră, când absența unei decizii ar putea cauza o pagubă gravă societății.

Articolul 1.918

Drepturile asociaților care nu sunt administratori

(1) Actele de administrare a societății şi cele de dispoziție asupra bunurilor acesteia sunt interzise asociaților care nu au calitatea de administrator, sub sancțiunea acoperirii daunelor ce ar putea rezulta. Drepturile terților de bună-credință nu sunt afectate.
(2) Dacă legea nu prevede altfel, oricare dintre asociați are dreptul de a consulta registrele şi situațiile financiare ale societății, de a lua cunoştință de operațiunile acesteia şi de a consulta orice document al societății, fără a stânjeni operațiunile societății şi a afecta drepturile celorlalți asociați.
(3) Administratorii vor întocmi un raport anual cu privire la mersul societății, care va fi comunicat asociaților. Oricare dintre aceştia poate solicita dezbaterea raportului de către toți asociații, caz în care administratorii sunt obligați să convoace reunirea asociaților la sediul social pentru acest scop.
(4) Orice clauză contractuală contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Articolul 1.919

Reprezentarea în justiție

(1) Societatea este reprezentată prin administratorii cu drept de reprezentare sau, în lipsa numirii, prin oricare dintre asociați, dacă nu s-a stipulat prin contract dreptul de reprezentare numai pentru unii dintre aceştia.
(2) Societatea stă în justiție sub denumirea prevăzută în contract sau cea înregistrată, în mod legal, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel. Terții de bunăcredință se pot prevala de oricare dintre acestea.

III. Obligațiile asociaților față de terți

Articolul 1.920

Obligațiile față de creditorii societății

(1)În executarea obligațiilor față de creditorii societății, fiecare asociat răspunde cu propriile sale bunuri proporțional cu aportul său la patrimoniul social, numai în cazul în care creditorul social nu a putut fi îndestulat din bunurile comune ale asociaților.
(2) Creditorul personal al unui asociat, în măsura în care nu s-a putut îndestula din bunurile proprii ale acestuia, va putea cere, după caz, să se înapoieze sau să se despartă şi să se atribuie debitorului său partea ce se cuvine acestuia din bunurile comune ale asociaților, cu aplicarea, în mod corespunzător, a dispozițiilor art. 1.929.

Articolul 1.921

Răspunderea asociaților aparenți

(1) Orice persoană care pretinde că este asociat sau creează terților deliberat o aparență convingătoare în acest sens răspunde față de terții de bunăcredință întocmai ca un asociat.
(2) Societatea nu va răspunde față de terțul astfel indus în eroare decât dacă i-a dat motive suficiente pentru a-l considera pe pretinsul asociat drept asociat sau în cazul în care, cunoscând manoperele pretinsului asociat, nu ia măsurile rezonabile pentru a împiedica inducerea terțului în eroare.

Articolul 1.922

Răspunderea asociaților ocului

Asociații ocului răspund față de terții de bună-credință ca şi ceilalți asociați.

Articolul 1.923

Interdicția emiterii instrumentelor financiare

(1) Societatea nu poate emite instrumente financiare, sub sancțiunea nulității absolute atât a actelor încheiate în acest scop, cât şi a instrumentelor financiare emise, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.
(2) Asociații, chiar neadministratori, răspund solidar, în subsidiar, în raport cu societatea, pentru orice daune s-ar cauza terților de bună-credință prejudiciați prin încălcarea interdicției prevăzute la alin. (1).

Articolul 1.924

Obligațiile administratorilor față de terți

Administratorii societății vor informa terții asupra puterilor lor înainte de încheierea actului cu aceştia.

Subsecțiunea 3.
Pierderea calității de asociat

Articolul 1.925

Cazuri generale

Pierderea calității de asociat are loc prin cesiunea părților în societate, executarea silită a acestora, moartea, încetarea personalității juridice, falimentul, instituirea tutelei speciale, retragerea şi excluderea din societate. În cazul instituirii consilierii judiciare, instanța apreciază şi cu privire la menținerea sau încetarea calității de asociat.

La data de 18-08-2022 Articolul 1.925 din Subsectiunea 3. , Sectiunea a 2-a , Capitolul VII , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 68, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 1.926

Retragerea din societatea cu durată nedeterminată

Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată sau al cărei contract prevede dreptul de retragere se poate retrage din societate, notificând societatea cu un preaviz rezonabil, dacă este de bună-credință şi retragerea sa în acel moment nu produce o pagubă iminentă societății.

Articolul 1.927

Retragerea din societatea cu durată determinată

(1) Asociatul unei societăți cu durată determinată sau având un obiect care nu se poate înfăptui decât într-un anumit timp se poate retrage pentru motive temeinice, cu acordul majorității celorlalți asociați, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Dacă acordul nu este întrunit, asociatul se poate adresa instanței, care, hotărând asupra retragerii, va aprecia legitimitatea şi temeinicia motivelor, oportunitatea retragerii în raport cu împrejurările şi buna-credință a părților. În toate cazurile, asociatul este ținut să acopere daunele ce ar putea rezulta din retragerea sa.

Articolul 1.928

Excluderea din societate

La cererea unui asociat, instanța judecătorească, pentru motive temeinice, poate hotărî excluderea din societate a oricăruia dintre asociați.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 28/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 544 din 26 mai 2021:
Ipotezele de excludere a asociatului prevăzute de art. 222 din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, nu se completează cu prevederile art. 1.928 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil.

Articolul 1.929

Drepturile asociatului exclus

(1) Un asociat care îşi pierde calitatea altfel decât prin cesiune sau executarea silită a părților sale în societate poate obține valoarea părților sale de la data încetării calității de asociat, iar ceilalți asociați sunt ținuți să îi plătească imediat ce aceasta a fost stabilită, cu dobânda legală de la data încetării calității de asociat.

(2)În cazul în care părțile nu convin asupra valorii părților de interes, aceasta se va stabili de către instanță în condițiile art. 1.901 alin. (3).

Subsecțiunea 4.
Încetarea contractului de societate şi dizolvarea societății

Articolul 1.930

Cazurile generale de încetare

(1) Sub rezerva unor dispoziții legale speciale, contractul încetează şi societatea se dizolvă prin:

a)realizarea obiectului societății sau imposibilitatea neîndoielnică a realizării acestuia;

b)consimțământul tuturor asociaților;

c)hotărârea instanței, pentru motive legitime şi temeinice;

d)împlinirea duratei societății, cu excepția cazului în care se aplică dispozițiile art. 1.931;

e)nulitatea societății;

f)alte cauze stipulate în contractul de societate.

(2) Societatea care intră în dizolvare se lichidează.

Articolul 1.931

Prelungirea tacită a contractului de societate

Societatea este tacit prorogată atunci când, cu toate că durata sa a expirat, aceasta continuă să execute operațiunile sale, iar asociații continuă să inițieze operațiuni ce intră în obiectul său şi să se comporte ca asociați. Prorogarea operează pe o durată de un an, continuând din an în an, de la data expirării duratei, dacă sunt îndeplinite aceleaşi condiții.

Articolul 1.932

Nulitatea societății

(1) Nulitatea societății poate rezulta exclusiv din încălcarea dispozițiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sancțiunea nulității, sau din nesocotirea condițiilor generale de validitate a contractelor, dacă legea specială nu prevede altfel.

(2) Este considerată nescrisă orice clauză contractuală contrară unei dispoziții imperative din prezentul capitol a cărei încălcare nu este sancționată cu nulitatea societății.

Articolul 1.933

Regimul nulității

(1) Nulitatea se acoperă şi nu va fi constatată sau declarată în cazul în care cauza nulității a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond în fața instanței de judecată.

(2) Instanța, sesizată cu o cerere în constatarea sau declararea nulității, este obligată să pună în discuția părților posibilitatea de remediere a cauzelor de nulitate care afectează contractul de societate şi să fixeze un termen util pentru acoperirea nulității, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Dreptul la acțiune, cu excepția nulității pentru obiectul ilicit al societății, se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului.

Articolul 1.934

Regularizarea societății

(1)În cazul anulabilității societății pentru vicierea consimțământului sau incapacitatea unui asociat şi atunci când regularizarea este posibilă, orice persoană interesată poate să pună în întârziere pe acela care este îndreptățit să invoce nulitatea, fie pentru a se face regularizarea, fie pentru a exercita acțiunea în anulare în termen de 6 luni de când a fost pus în întârziere, sub sancțiunea decăderii. Despre punerea în întârziere va fi înştiințată şi societatea.

(2) Societatea sau orice asociat poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să propună instanței învestite cu acțiunea în anulare orice măsuri de acoperire a nulității, în special prin răscumpărarea drepturilor sociale care aparțin reclamantului. În acest caz, instanța poate fie să pronunțe nulitatea, fie să declare obligatorii măsurile propuse, dacă acestea din urmă au fost în prealabil adoptate de societate în condițiile cerute pentru modificările aduse contractului de societate. La adoptarea acestor din urmă măsuri nu se ține seama de votul asociatului reclamant.

(3)În caz de contestare a valorii drepturilor sociale care revin asociatului, valoarea acestora se determină cu respectarea dispozițiilor art. 1.901 alin. (3).

Articolul 1.935

Efectele nulității

(1) Societatea încetează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost constatată sau, după caz, declarată nulitatea şi intră în lichidarea patrimoniului social.

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare sau constatare, după caz, a nulității societății se vor numi şi lichidatorii.

(3) Nici societatea şi nici asociații nu se pot prevala de nulitate față de terții de bună-credință.

Articolul 1.936

Răspunderea pentru nulitatea societății

(1) Dreptul la acțiunea în repararea prejudiciului cauzat prin declararea sau, după caz, constatarea nulității societății se prescrie în termen de 3 ani, care începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de declarare sau constatare a nulității.
(2) Dispariția cauzei de nulitate sau regularizarea societății nu împiedică exercitarea dreptului la acțiune în despăgubiri pentru repararea prejudiciului suferit prin intervenția nulității. În aceste cazuri, dreptul la acțiune se prescrie în termen de 3 ani din ziua în care nulitatea a fost acoperită.

Articolul 1.937

Pieirea bunurilor subscrise ca aport

(1)Când unul dintre asociați a promis să pună în comun proprietatea sau folosința unui bun care a pierit ori s-a pierdut înainte ca aportul să fi fost făcut, societatea încetează față de toți asociații, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit ori s-a pierdut.
(2) Societatea încetează, de asemenea, în toate cazurile, prin pieirea bunului, dacă a fost pusă în comun numai folosința acestuia, iar proprietatea a rămas asociatului, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit.

Articolul 1.938

Alte cazuri de încetare

În cazul în care contractul nu prevede altfel, societatea încetează şi prin:
a)moartea uneia dintre persoanele fizice asociate sau instituirea tutelei speciale cu privire la aceasta;

La data de 18-08-2022 Litera a) din Articolul 1.938 , Subsectiunea 4. , Sectiunea a 2-a , Capitolul VII , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificată de Punctul 69, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

b)încetarea calității de subiect de drept a uneia dintre persoanele juridice asociate;
c)falimentul unui asociat.

Articolul 1.939

Continuarea contractului în cazul morții unui asociat

În contractul de societate se poate stipula ca la moartea unui asociat societatea să continue de drept cu moştenitorii acestuia.

Articolul 1.940

Drepturile moştenitorilor în cadrul societății

Dacă s-a stipulat că, în cazurile prevăzute la art. 1.938, societatea va continua între asociații rămaşi, asociatul ori, după caz, moştenitorul său nu are drept decât la partea sa ori a autorului său, după situația societății, la data când evenimentul s-a produs. El nu participă la drepturile şi nu este ținut de obligațiile ulterioare decât în măsura în care acestea sunt urmarea necesară a operațiunilor făcute înaintea acestui eveniment.

Subsecțiunea 5.
Lichidarea societății

Articolul 1.941

Numirea şi revocarea lichidatorului

(1) Lichidarea se face, dacă nu s-a prevăzut altfel în contractul de societate sau prin convenție ulterioară, de toți asociații sau de un lichidator numit de ei cu unanimitate. În caz de neînțelegere, lichidatorul este numit de instanța judecătorească, la cererea oricăruia dintre asociați.
(2) Lichidatorul numit de asociați poate fi revocat de asociați cu unanimitate de voturi. El poate fi, de asemenea, revocat pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, de instanța judecătorească.
(3) Lichidatorul numit de instanța judecătorească poate fi revocat numai de către aceasta, la cererea oricărei persoane interesate.
(4) Pot fi numiți lichidatori atât persoane fizice, cât şi persoane juridice, care au statut de practicieni în insolvență.
(5)Când sunt mai mulți lichidatori, hotărârile lor se iau cu majoritate absolută.

Articolul 1.942

Obligațiile şi răspunderea lichidatorilor

Obligațiile şi răspunderea lichidatorilor sunt reglementate de dispozițiile aplicabile administratorilor, în afară de cazul în care prin lege sau prin contractul de societate se dispune altfel.

Articolul 1.943

Inventarul

(1) Administratorii trebuie să predea lichidatorilor bunurile şi documentele sociale şi să prezinte acestora bilanțul ultimului exercițiu financiar.

(2) Lichidatorii trebuie să întocmească inventarul bunurilor şi fondurilor sociale şi să stabilească activul şi pasivul patrimoniului social. Inventarul trebuie să fie semnat de administratori şi lichidatori.

Articolul 1.944

Puterile lichidatorilor

(1) Lichidatorii pot să încheie toate actele necesare lichidării şi, dacă asociații nu au stipulat altfel, pot să vândă, chiar în bloc, bunurile sociale, să încheie convenții arbitrale şi să facă tranzacții.

(2) Ei reprezintă societatea în justiție, în condițiile prevăzute de lege.

(3) Lichidatorii nu pot însă să inițieze noi operațiuni, sub sancțiunea de a răspunde personal şi solidar pentru toate daunele ce ar putea rezulta.

Articolul 1.945

Plata datoriilor sociale

Asociații sau, după caz, lichidatorul sunt ținuți a plăti creditorii societății, a consemna sumele necesare pentru plata creanțelor exigibile la o dată ulterioară, contestate sau care nu au fost înfățişate de creditori, şi a înapoia cheltuielile ori avansurile făcute în interesul social de unii asociați.

Articolul 1.946

Restituirea aporturilor şi împărțirea excedentului rămas în urma lichidării

(1) După plata datoriilor sociale, activul rămas este destinat rambursării aporturilor subscrise şi vărsate de asociați, iar eventualul excedent constituie profit net, care va fi repartizat între asociați proporțional cu partea fiecăruia la beneficii, dacă nu s-a prevăzut altfel prin contractul de societate sau prin hotărâre a asociaților, şi cu aplicarea, dacă este cazul, a prevederilor art. 1.912 alin. (1).

(2) Bunurile aduse în uzufruct sau în folosință se restituie în natură.

(3) Dacă bunul adus în proprietate se află încă în masa patrimonială, acesta va fi restituit, la cererea asociatului, în natură, cu obligația plății unei sulte, dacă este cazul.

(4) După rambursarea aporturilor băneşti şi în bunuri, asociatul care a contribuit la patrimoniul social cu aporturi în cunoştințe specifice sau prestații are dreptul de a primi, în limita cotei sale de participare la profit, bunurile rezultate din prestația sa, dacă acestea se află încă în patrimoniul societății, cu obligația plății unei sulte, dacă este cazul.

(5) Dacă în urma lichidării excedentul rămas constă într-un bun a cărui atribuire către asociați este interzisă de lege, lichidatorul va vinde bunul la licitație publică, cu încuviințarea prealabilă a instanței competente, iar suma se împarte asociaților, potrivit alin. (1).

Articolul 1.947

Suportarea pasivului

Dacă activul net este neîndestulător pentru înapoierea în întregime a aporturilor şi pentru plata obligațiilor sociale, pierderea se suportă de asociați potrivit cu contribuția acestora stabilită prin contract.

Articolul 1.948

Împărțeala bunurilor sociale

Împărțeala în natură a bunurilor societății se face potrivit regulilor privitoare la împărțeala bunurilor proprietate comună.

Secțiunea a 3-a
Asocierea în participație

Articolul 1.949

Noțiune

Contractul de asociere în participație este contractul prin care o persoană acordă uneia sau mai multor persoane o participație la beneficiile şi pierderile uneia sau mai multor operațiuni pe care le întreprinde.

Articolul 1.950

Proba

Contractul se probează numai prin înscris.

Articolul 1.951

Personalitatea juridică

Asocierea în participație nu poate dobândi personalitate juridică şi nu constituie față de terți o persoană distinctă de persoana asociaților. Terțul nu are niciun drept față de asociere şi nu se obligă decât față de asociatul cu care a contractat.

Articolul 1.952

Regimul aporturilor

(1) Asociații rămân proprietarii bunurilor puse la dispoziția asociației.

(2) Ei pot conveni ca bunurile aduse în asociere, precum şi cele obținute în urma folosirii acestora să devină proprietate comună.

(3) Bunurile puse la dispoziția asocierii pot trece, în tot sau în parte, în proprietatea unuia dintre asociați pentru realizarea obiectului asocierii, în condițiile convenite prin contract şi cu respectarea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

(4) Asociații pot stipula redobândirea în natură a bunurilor prevăzute la alin. (3) la încetarea asocierii.

(5)În cazul contractelor de asociere în participație încheiate între o instituție publică şi un operator economic privat, în care aportul instituției publice este terenul domeniu public al statului, nu se aplică prevederile alin. (2) şi (3).

La data de 03-05-2024 Articolul 1.952 , Sectiunea a 3-a , Capitolul VII , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completat de Articolul II din LEGEA nr. 116 din 29 aprilie 2024, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 406 din 30 aprilie 2024

Articolul 1.953

Raporturile dintre asociați şi față de terți

(1) Asociații, chiar acționând pe contul asocierii, contractează şi se angajează în nume propriu față de terți.

(2) Cu toate acestea, dacă asociații acționează în această calitate față de terți sunt ținuți solidar de actele încheiate de oricare dintre ei.

(3) Asociații exercită toate drepturile decurgând din contractele încheiate de oricare dintre ei, dar terțul este ținut exclusiv față de asociatul cu care a contractat, cu excepția cazului în care acesta din urmă a declarat calitatea sa la momentul încheierii actului.

(4) Orice clauză din contractul de asociere care limitează răspunderea asociaților față de terți este inopozabilă acestora.

(5) Orice clauză care stabileşte un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociați este considerată nescrisă.

Articolul 1.954

Forma şi condițiile asocierii

Cu excepția dispozițiilor prevăzute la art. 1.949-1.953, convenția părților determină forma contractului, întinderea şi condițiile asocierii, precum şi cauzele de dizolvare şi lichidare a acesteia.

Capitolul VIII
Contractul de transport
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 1.955

Noțiune

Prin contractul de transport, o parte, numită transportator, se obligă, cu titlu principal, să transporte o persoană sau un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui preț pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se obligă să îl plătească, la timpul şi locul convenite.

Articolul 1.956

Dovada contractului

Contractul de transport se dovedeşte prin documente de transport, precum scrisoare de trăsură, recipisă de bagaje, foaie de parcurs, conosament, tichet ori legitimație de călătorie sau altele asemenea, de la caz la caz.

Articolul 1.957

Modalități de transport

(1) Transportul poate fi realizat de unul sau mai mulți transportatori, în acest din urmă caz putând fi succesiv ori combinat.

(2) Transportul succesiv este cel efectuat de 2 sau mai mulți transportatori succesivi care utilizează acelaşi mod de transport, iar transportul combinat este cel în care acelaşi transportator sau aceiaşi transportatori succesivi utilizează moduri de transport diferite.

(3) Transportatorii care se succedă îşi predau unul altuia bunurile şi bagajele transportate, până la destinație, fără intervenția expeditorului sau a călătorului.

Articolul 1.958

Domeniul de aplicare

(1) Dispozițiile prezentului capitol se aplică tuturor modurilor de transport, în măsura în care nu se dispune altfel prin legi speciale sau nu sunt aplicabile practici statornicite între părți ori uzanțe.

(2) Cu excepția situației în care este efectuat de un transportator care îşi oferă serviciile publicului în cadrul activității sale profesionale, transportul cu titlu gratuit nu este supus dispozițiilor cuprinse în acest capitol. În acest caz, transportatorul este ținut numai de o obligație de prudență şi diligență.

(3) Transportatorul care îşi oferă serviciile publicului trebuie să transporte orice persoană care solicită serviciile sale şi orice bun al cărui transport este solicitat, dacă nu are un motiv întemeiat de refuz. Pasagerul, expeditorul şi destinatarul sunt obligați să respecte instrucțiunile transportatorului.

Articolul 1.959

Răspunderea transportatorului

(1) Transportatorul nu poate exclude sau limita răspunderea sa decât în cazurile prevăzute de lege.

(2) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile cauzate prin întârzierea ajungerii la destinație, cu excepția cazului fortuit şi a forței majore.

Articolul 1.960

Substituirea

(1) Dacă transportatorul îşi substituie un alt transportator pentru executarea totală sau parțială a obligației sale, acesta din urmă este considerat parte în contractul de transport.

(2) Plata efectuată unuia dintre transportatori este liberatorie în privința tuturor transportatorilor care i-au substituit pe alții sau au fost substituiți.

Secțiunea a 2-a
Contractul de transport de bunuri

Articolul 1.961

Documentul de transport

(1) La remiterea bunurilor pentru transport, expeditorul trebuie să predea transportatorului, în afară de documentul de transport, toate documentele suplimentare vamale, sanitare, fiscale şi altele asemenea, necesare efectuării transportului, potrivit legii.

(2) Documentul de transport este semnat de expeditor şi trebuie să cuprindă, între altele, mențiuni privind identitatea expeditorului, a transportatorului şi a destinatarului şi, după caz, a persoanei care trebuie să plătească transportul. Documentul de transport menționează, de asemenea, locul şi data luării în primire a bunului, punctul de plecare şi cel de destinație, prețul şi termenul transportului, natura, cantitatea, volumul sau masa şi starea

aparentă a bunului la predarea spre transport, caracterul periculos al bunului, dacă este cazul, precum şi documentele suplimentare care au fost predate şi însoţesc transportul. Părţile pot conveni să introducă şi alte menţiuni în documentul de transport. Dispoziţiile legii speciale rămân aplicabile.

(3) Expeditorul răspunde faţă de transportator pentru prejudiciile cauzate de un viciu propriu al bunului sau de orice omisiune, insuficienţă ori inexactitate a menţiunilor din documentul de transport sau, dacă este cazul, din documentele suplimentare. Transportatorul rămâne răspunzător faţă de terţi pentru prejudiciile rezultate dintr-o astfel de cauză, având drept de regres împotriva expeditorului.

Articolul 1.962

Pluralitatea de exemplare. Recipisa de primire

(1) Documentul de transport se întocmeşte în cel puţin 3 exemplare, câte unul pentru transportator şi expeditor şi altul care însoţeşte bunul transportat până la destinaţie.

(2)În lipsa documentului de transport, transportatorul trebuie să elibereze expeditorului, la cererea acestuia, o recipisă de primire a bunului spre transport, dispoziţiile art. 1.961 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător. Această prevedere nu se aplică în cazul transportului rutier de mărfuri.

(3) Documentul de transport sau, în lipsa acestuia, recipisa de primire dovedeşte până la proba contrară luarea în primire a bunului spre transport, natura, cantitatea şi starea aparentă a acestuia.

Articolul 1.963

Documente de transport individuale

În cazul în care expeditorul predă pentru transport mai multe colete, transportatorul are dreptul să îi solicite acestuia câte un document de transport pentru fiecare colet în parte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Articolul 1.964

Documente de transport negociabile

(1) Documentul de transport nu este negociabil, cu excepţia cazului în care părţile sau legea specială dispun astfel.

(2)În cazul în care este negociabil, documentul de transport la ordin se transmite prin gir, iar cel la purtător prin remitere.

Articolul 1.965

Transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător

(1) Atunci când documentul de transport este la ordin sau la purtător, proprietatea bunurilor transportate se transferă prin efectul transmiterii acestui document.

(2) Forma şi efectele girurilor, anularea şi înlocuirea documentului de transport sunt supuse dispoziţiilor privitoare la cambie şi biletul la ordin.

(3) Ultimul giratar al unui şir neîntrerupt de giruri care este posesor al titlului este considerat proprietar. Debitorul care îşi îndeplineşte obligaţia rezultând din titlu este eliberat, numai dacă nu a există fraudă sau culpă gravă din partea sa.

Articolul 1.966

Ambalajul

(1) Expeditorul are obligaţia să ambaleze bunurile corespunzător naturii acestora şi modului de transport.

(2) Expeditorul răspunde faţă de transportator pentru prejudiciile cauzate acestuia de ambalajul necorespunzător sau de ambalarea defectuoasă a bunurilor predate spre transport. Transportatorul rămâne răspunzător faţă de terţi pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres contra expeditorului.

Articolul 1.967

Predarea bunurilor transportatorului

Expeditorul trebuie să predea bunurile la locul şi în condiţiile convenite prin clauzele contractului sau, în lipsa acestora, potrivit practicilor statornicite între părţi ori uzanţelor, să completeze şi să predea documentul de transport, fiind răspunzător pentru prejudiciile cauzate prin întârziere.

Articolul 1.968

Obligaţia de a transporta bunurile

Transportatorul are obligaţia de a transporta bunurile predate pentru transport până la destinaţie.

Articolul 1.969

Termenul de transport

Transportul trebuie efectuat în termenul stabilit de părți. Dacă termenul în care trebuie făcut transportul nu a fost determinat de părți, se ține seama de practicile statornicite între părți, de uzanțele aplicate la locul de plecare, iar în lipsa acestora, se stabileşte potrivit împrejurărilor.

Articolul 1.970

Suspendarea transportului şi contraordinul

(1) Expeditorul poate suspenda transportul şi cere restituirea bunurilor sau predarea lor altei persoane decât aceleia menționate în documentul de transport ori dispune cum va crede de cuviință, fiind obligat să plătească transportatorului cheltuielile şi contravaloarea daunelor care sunt consecința imediată a acestui contraordin. Dispozițiile art. 1.971 sunt aplicabile.

(2) Pentru a exercita dreptul de contraordin trebuie prezentat documentul de transport semnat de transportator sau recipisa de primire, dacă un asemenea document a fost eliberat; modificările ce decurg din contraordin trebuie înscrise în documentul de transport sau pe recipisă sub o nouă semnătură a transportatorului.

(3) Dreptul la contraordin încetează din momentul în care destinatarul a cerut predarea bunurilor, cu respectarea dispozițiilor art. 1.976.

(4) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile produse prin executarea contraordinelor date cu încălcarea dispozițiilor prezentului articol.

Articolul 1.971

Împiedicarea executării transportului. Consecințe

(1)În caz de împiedicare la transport, transportatorul are dreptul să îi ceară instrucțiuni expeditorului sau, în lipsa unui răspuns din partea acestuia, să transporte bunul la destinație, modificând itinerarul. În acest din urmă caz, dacă nu a fost o faptă ce îi este imputabilă, transportatorul are drept la prețul transportului, la taxele accesorii şi la cheltuieli, pe ruta efectiv parcursă, precum şi la modificarea, în mod corespunzător, a termenului de executare a transportului.

(2) Dacă nu există o altă rută de transport sau dacă, din alte motive, continuarea transportului nu este posibilă, transportatorul va proceda potrivit instrucțiunilor date de expeditor prin documentul de transport pentru cazul împiedicării la transport, iar în lipsa acestora sau dacă instrucțiunile nu pot fi executate, împiedicarea va fi adusă fără întârziere la cunoştința expeditorului, cerându-i-se instrucțiuni.

(3) Expeditorul înştiințat de ivirea împiedicării poate denunța contractul plătind transportatorului numai cheltuielile făcute de acesta şi prețul transportului în proporție cu parcursul efectuat.

Articolul 1.972

Modificări aduse de transportator

(1) Dacă în termen de 5 zile de la trimiterea înştiințării prevăzute la art. 1.971 alin. (2) expeditorul nu dă, în condițiile legii speciale, instrucțiuni ce pot fi executate şi nici nu îi comunică denunțarea contractului, transportatorul poate să păstreze bunul în depozit sau îl poate depozita la un terț. În cazul în care depozitarea nu este posibilă ori bunul se poate altera sau deteriora ori valoarea acestuia nu poate acoperi prețul transportului, taxele accesorii şi cheltuielile, transportatorul va valorifica bunul, potrivit dispozițiilor legii.

(2)Când bunul a fost vândut, prețul, după scăderea drepturilor băneşti ale transportatorului, trebuie să fie pus la dispoziția expeditorului, iar dacă prețul este mai mic decât drepturile băneşti ale transportatorului, expeditorul trebuie să plătească diferența.

(3)În cazul în care împiedicarea la transport a încetat înainte de sosirea instrucțiunilor expeditorului, bunul se transmite la destinație, fără a se mai aştepta aceste instrucțiuni, expeditorul fiind înştiințat despre aceasta fără întârziere.

Articolul 1.973

Dreptul de dispoziție ulterioară

(1) Expeditorul are dreptul, prin dispoziție ulterioară scrisă, să retragă înainte de plecare bunul ce urma să fie transportat, să îl oprească în cursul transportului, să amâne predarea lui către destinatar ori să dispună înapoierea

lui la locul de plecare, să schimbe persoana destinatarului ori locul de destinație sau să dispună o altă modificare a condițiilor de executare a transportului.
(2) Expeditorul care a dat o dispoziție ulterioară este obligat să plătească transportatorului, după caz, prețul părții efectuate din transport, taxele datorate şi cheltuielile pricinuite prin executarea dispoziției ulterioare, precum şi să îl despăgubească de orice pagubă suferită.
(3) Expeditorul nu poate da dispoziție ulterioară care să aibă ca efect divizarea transportului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

Articolul 1.974

Trecerea dreptului la destinatar

Dreptul expeditorului de a modifica contractul de transport se stinge de îndată ce destinatarul şi-a manifestat voința de a-şi valorifica drepturile ce rezultă pentru el din contractul de transport potrivit art. 1.977 sau de îndată ce expeditorul a predat destinatarului duplicatul de pe documentul de transport. Din acel moment, dreptul de a modifica contractul de transport prin dispoziție ulterioară trece asupra destinatarului.

Articolul 1.975

Dreptul de refuz al transportatorului

(1) Transportatorul, conformându-se dispozițiilor legii speciale, poate refuza executarea dispoziției ulterioare, înştiințându-l fără întârziere pe cel de la care ea emană, dacă executarea dispoziției ar fi de natură să tulbure în mod grav bunul mers al exploatării ori dacă, în cazul schimbării locului de destinație, sporul de taxe şi cheltuieli nu ar fi garantat de valoarea bunului sau în alt fel. Dispozițiile art. 1.978 sunt aplicabile.
(2) Transportatorul are obligația de înştiințare şi în cazul în care, la primirea dispoziției, executarea acesteia nu mai este posibilă.

Articolul 1.976

Obligația de predare şi de informare

(1) Transportatorul este obligat să pună bunurile transportate la dispoziția destinatarului sau posesorului documentului de transport la ordin ori la purtător, în locul şi termenele indicate în contract sau, în lipsă, potrivit practicilor statornicite între părți ori uzanțelor. Posesorul documentului de transport la ordin sau la purtător este obligat să îl remită transportatorului la preluarea bunurilor transportate.
(2) Predarea bunurilor transportate se face la domiciliul sau sediul destinatarului, dacă din contract, din practicile statornicite între părți ori conform uzanțelor nu rezultă contrariul.
(3) Transportatorul îl înştiințează pe destinatar cu privire la sosirea bunurilor şi la termenul pentru preluarea acestora, dacă predarea nu se face la domiciliul sau sediul acestuia, potrivit alin. (2).

Articolul 1.977

Data dobândirii drepturilor şi obligațiilor de către destinatar

Fără a aduce atingere drepturilor expeditorului, destinatarul dobândeşte drepturile şi obligațiile decurgând din contractul de transport prin acceptarea acestuia sau a bunurilor transportate.

Articolul 1.978

Prețul şi alte cheltuieli

(1) Prețul transportului şi al serviciilor accesorii prestate de transportator sunt datorate de expeditor şi se plătesc la predarea bunurilor pentru transport, dacă nu se prevede altfel prin contract sau legea specială, după caz.
(2) Dacă bunurile nu sunt de aceeaşi natură cu cele descrise în documentul de transport sau valoarea lor este superioară, transportatorul are dreptul la prețul pe care l-ar fi cerut dacă ar fi cunoscut aceste împrejurări, dispozițiile legii speciale fiind aplicabile.
(3) Dacă prețul se plăteşte la destinație, transportatorul va preda bunurile contra plății acestuia de către destinatar.
(4) Prețul serviciilor accesorii şi al cheltuielilor efectuate pe parcursul transportului este datorat de destinatar, dacă prin contract sau legea specială nu se prevede altfel.

Articolul 1.979

Constatarea stării bunului

(1) La primirea bunurilor transportate, destinatarul are dreptul să ceară să se constate, pe cheltuiala sa, identitatea, cantitatea şi starea bunurilor transportate.
(2) Dacă se va stabili existența unor vicii, cheltuielile făcute sunt în sarcina transportatorului.
(3)În lipsa convenției contrare, viciile vor fi verificate potrivit dispozițiilor alin. (4) şi (8).
(4)În caz de neînțelegere asupra calității sau stării unei mărfi, instanța, la cererea uneia dintre părți, poate dispune, cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanța preşedințială, constatarea stării acesteia de unul sau mai mulți experți numiți din oficiu.
(5) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea mărfii sau depunerea ei într-un depozit public sau, în lipsă, într-un alt loc ce se va determina.
(6) Dacă păstrarea mărfii ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea ei pe cheltuiala celui căruia îi aparține, în condițiile care se vor determina prin hotărâre.
(7) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată, înainte de punerea ei în executare, celeilalte părți sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află în localitate; în caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.
(8) Partea care nu s-a prevalat de dispozițiile alin. (4)-(7) trebuie, în caz de contestație, să stabilească atât identitatea mărfii, cât şi viciile ei.

Articolul 1.980

Plata sumelor datorate transportatorului

(1) Destinatarul nu poate intra în posesia bunurilor transportate decât dacă plăteşte transportatorului sumele datorate potrivit contractului şi eventualele rambursuri cu care transportul a fost grevat, în condițiile prevăzute la art. 1.978 alin. (3).
(2)În caz de neînțelegere asupra sumei datorate, destinatarul poate prelua bunurile transportate dacă plăteşte transportatorului suma pe care susține că o datorează acestuia din urmă şi consemnează diferența reclamată de transportator la o instituție de credit.

Articolul 1.981

Imposibilitatea predării bunurilor

(1) Dacă destinatarul nu este găsit, refuză sau neglijează preluarea bunurilor ori dacă există neînțelegeri privind preluarea bunurilor între mai mulți destinatari sau din orice motiv, fără culpa sa, transportatorul nu poate preda bunurile transportate, acesta va solicita imediat instrucțiuni expeditorului, care este obligat să i le transmită în maximum 15 zile, sub sancțiunea returnării bunurilor către expeditor, pe cheltuiala acestuia, sau a vânzării lor de către transportator, după caz.
(2)În cazurile prevăzute la alin. (1), dacă există urgență sau bunurile sunt perisabile, transportatorul va retransmite expeditorului bunurile, pe cheltuiala acestuia, sau le va vinde, potrivit art. 1.726, fără să mai solicite instrucțiuni expeditorului.
(3) La sfârşitul perioadei de depozitare sau la expirarea termenului pentru primirea instrucțiunilor expeditorului, obligațiile transportatorului sunt cele de la depozitul gratuit, cu obligația pentru expeditor de a-i rambursa integral cheltuielile de conservare şi depozitare a bunurilor.
(4) Transportatorul va fi despăgubit de destinatar sau expeditor, după caz, pentru pagubele cauzate de întârzierea destinatarului în preluarea bunurilor transportate.

Articolul 1.982

Garantarea creanțelor transportatorului

(1) Pentru garantarea creanțelor sale izvorâte din contractul de transport, transportatorul se bucură, cu privire la bunul transportat, de drepturile unui creditor gajist cât timp deține acel bun.
(2) Transportatorul poate exercita drepturile prevăzute la alin. (1) şi după predarea către destinatar a bunului transportat, dar numai timp de 24 de ore de la predare şi doar dacă destinatarul mai deține bunul.

Articolul 1.983

Predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate

(1) Transportatorul care predă bunurile transportate fără a încasa de la destinatar sumele ce i se datorează lui, transportatorilor anteriori sau expeditorului ori fără a pretinde destinatarului consemnarea sumei asupra căreia există neînțelegeri pierde dreptul de regres şi răspunde față de expeditor şi transportatorii anteriori pentru toate sumele ce li se cuveneau.
(2)În toate cazurile însă, transportatorul are acțiune împotriva destinatarului, chiar dacă acesta a ridicat bunurile transportate.

Articolul 1.984

Răspunderea transportatorului

Transportatorul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin pierderea totală ori parțială a bunurilor, prin alterarea ori deteriorarea acestora, survenită pe parcursul transportului, sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 1.959, precum şi prin întârzierea livrării bunurilor.

Articolul 1.985

Repararea prejudiciului

(1)În caz de pierdere a bunurilor, transportatorul trebuie să acopere valoarea reală a bunurilor pierdute sau a părților pierdute din bunurile transportate.
(2)În caz de alterare sau deteriorare a bunurilor, transportatorul va acoperi scăderea lor de valoare.
(3) Pentru aplicarea alin. (1) şi (2) se va avea în vedere valoarea bunurilor la locul şi momentul predării.

Articolul 1.986

Restituirea prețului şi a cheltuielilor

În cazul prevăzut la art. 1.985, transportatorul trebuie să restituie, de asemenea, prețul transportului, al serviciilor accesorii şi cheltuielile transportului, proporțional, după caz, cu valoarea bunurilor pierdute sau cu diminuarea valorii cauzate de alterarea ori deteriorarea acestora.

Articolul 1.987

Calcularea cuantumului despăgubirii

În cazul în care valoarea bunului a fost declarată la predare, despăgubirea se calculează în raport cu acea valoare. Cu toate acestea, dacă valoarea reală a bunului de la locul şi momentul predării este mai mică, despăgubirea se calculează în raport cu această din urmă valoare.

Articolul 1.988

Cazuri speciale

(1) Transportatorul nu este ținut să transporte documente, sume de bani în numerar, titluri de valoare, bijuterii sau alte bunuri de mare valoare.
(2) Dacă acceptă transportul unor bunuri dintre cele prevăzute la alin. (1), transportatorul trebuie să acopere, în caz de pierdere, deteriorare sau alterare, numai valoarea declarată a acestora. În situația în care s-a declarat o natură diferită a bunurilor ori o valoare mai mare, transportatorul este exonerat de orice răspundere.

Articolul 1.989

Limitarea răspunderii

În toate cazurile, despăgubirea nu poate depăşi cuantumul stabilit prin legea specială.

Articolul 1.990

Agravarea răspunderii

Dacă transportatorul a acționat cu intenție sau culpă gravă, acesta datorează despăgubiri, fără limitările sau exonerarea de răspundere prevăzute la art. 1.987-1.989.

Articolul 1.991

Înlăturarea răspunderii

(1) Transportatorul nu răspunde dacă pierderea totală ori parțială sau, după caz, alterarea ori deteriorarea s-a produs din cauza:
a)unor fapte în legătură cu încărcarea sau descărcarea bunului, dacă această operațiune s-a efectuat de către expeditor sau destinatar;

b)lipsei ori defectuozității ambalajului, dacă după aspectul exterior nu putea fi observată la primirea bunului pentru transport;
c)expedierii sub o denumire necorespunzătoare, inexactă ori incompletă a unor bunuri excluse de la transport sau admise la transport numai sub anumite condiții, precum şi a nerespectării de către expeditor a măsurilor de siguranță prevăzute pentru acestea din urmă;
d)unor evenimente naturale inerente transportului în vehicule deschise, dacă, potrivit dispozițiilor legii speciale sau contractului, bunul trebuie transportat astfel;
e)naturii bunului transportat, dacă aceasta îl expune pierderii sau stricăciunii prin sfărâmare, spargere, ruginire, alterare interioară spontană şi altele asemenea;
f)pierderii de greutate, oricare ar fi distanța parcursă, dacă şi în măsura în care bunul transportat este dintre acelea care prin natura lor suferă, obişnuit, prin simplul fapt al transportului, o asemenea pierdere;
g)pericolului inerent al transportului de animale vii;
h)faptului că prepusul expeditorului, care însoțeşte bunul în cursul transportului, nu a luat măsurile necesare pentru a asigura conservarea bunului;
i)oricărei alte împrejurări prevăzute prin lege specială.
(2) Dacă se constată că pierderea sau deteriorarea ori alterarea a putut surveni din una dintre cauzele prevăzute la alin. (1), se prezumă că paguba a fost produsă din acea cauză.
(3) Transportatorul este, de asemenea, exonerat de răspundere, dacă dovedeşte că pierderea totală sau parțială ori alterarea sau deteriorarea s-a produs din cauza:
a)unei alte fapte decât cele prevăzute la alin. (1), săvârşită cu intenție ori din culpă de către expeditor sau destinatar, ori a instrucțiunilor date de către unul dintre aceştia;
b)forței majore sau faptei unui terț pentru care transportatorul nu este ținut să răspundă.

Articolul 1.992

Răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere

Transportatorul răspunde şi pentru paguba cauzată prin neefectuarea transportului sau prin depăşirea termenului de transport.

Articolul 1.993

Răspunderea pentru rambursuri şi formalități vamale

Răspunderea transportatorului pentru încasarea rambursurilor cu care expeditorul a grevat transportul şi pentru îndeplinirea operațiunilor vamale este reglementată de dispozițiile privitoare la mandat.

Articolul 1.994

Cazuri de decădere

(1)În cazul în care cel îndreptățit primeşte bunurile fără a face rezerve, nu se mai pot formula împotriva transportatorului pretențiile izvorâte din pierderea parțială sau alterarea ori deteriorarea bunurilor transportate ori din nerespectarea termenului de transport.
(2)În cazul în care pierderea parțială sau alterarea ori deteriorarea nu putea fi descoperită la primirea bunului, cel îndreptățit poate pretinde transportatorului dauneinterese, chiar dacă bunul transportat a fost primit fără rezerve. Daunele-interese pot fi cerute numai dacă cel îndreptățit a adus la cunoştința transportatorului pieirea sau alterarea ori deteriorarea de îndată ce a descoperit-o, însă nu mai târziu de 5 zile de la primirea bunului, iar pentru bunurile perisabile sau animalele vii, nu mai târziu de 6 ore de la primirea acestora.
(3)În caz de intenție sau culpă gravă a transportatorului, dispozițiile de mai sus privitoare la stingerea pretențiilor celui îndreptățit, precum şi cele privitoare la termenul de înştiințare nu sunt aplicabile.

Articolul 1.995

Clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii

(1) Clauza prin care se înlătură sau restrânge răspunderea stabilită prin lege în sarcina transportatorului se consideră nescrisă.
(2) Cu toate acestea, expeditorul îşi poate asuma riscul transportului în cazul pagubelor cauzate de ambalaj sau în cazul transporturilor speciale care măresc riscul pierderii sau stricăciunii bunurilor.

Articolul 1.996

Bunurile periculoase

(1) Expeditorul care predă pentru transport bunuri periculoase, fără să informeze transportatorul în prealabil, îl va despăgubi pe acesta pentru orice pagube cauzate de natura periculoasă a transportului.

(2)În cazul de la alin. (1), expeditorul va acoperi cheltuielile şi riscurile decurgând din depozitul unor astfel de bunuri.

Articolul 1.997

Răspunderea expeditorului

(1) Expeditorul va despăgubi transportatorul pentru orice pagube cauzate de natura sau viciul bunurilor predate pentru transport.

(2) Transportatorul rămâne însă răspunzător față de terți pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres împotriva expeditorului.

Articolul 1.998

Transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia

Dacă nu s-a convenit altfel, transportatorul care se angajează să transporte bunurile atât pe liniile sale de exploatare, cât şi pe cele ale altui transportator răspunde pentru transportul efectuat pe celelalte linii numai ca expeditor comisionar.

Articolul 1.999

Răspunderea în transportul succesiv sau combinat

Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul transportului succesiv sau combinat, acțiunea în răspundere se poate exercita împotriva transportatorului care a încheiat contractul de transport sau împotriva ultimului transportator.

Articolul 2.000

Raporturile dintre transportatorii succesivi

(1)În raporturile dintre ei, fiecare transportator contribuie la despăgubiri proporțional cu partea ce i se cuvine din prețul transportului. Dacă însă paguba este produsă cu intenție sau din culpa gravă a unuia dintre transportatori, întreaga despăgubire incumbă acestuia.

(2) Atunci când unul dintre transportatori dovedeşte că faptul păgubitor nu s-a produs pe durata transportului său, acesta nu este ținut să contribuie la despăgubire.

(3) Se prezumă că bunurile au fost predate în stare bună de la un transportator la altul dacă aceştia nu solicită menționarea în documentul de transport a stării în care au fost preluate bunurile.

Articolul 2.001

Reprezentarea în transportul succesiv sau combinat

(1)În transportul succesiv sau combinat, cel din urmă transportator îi reprezintă pe ceilalți în ceea ce priveşte încasarea sumelor ce li se cuvin în temeiul contractului de transport, precum şi cu privire la exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1.995.

(2) Transportatorul care nu îşi îndeplineşte obligațiile prevăzute la alin. (1) răspunde față de transportatorii precedenți pentru sumele ce li se cuvin acestora.

Secțiunea a 3-a
Contractul de transport de persoane şi bagaje

Articolul 2.002

Conținutul obligației de a transporta

(1) Obligația de transport al persoanelor cuprinde, în afara operațiunilor de transport, şi operațiunile de îmbarcare şi debarcare.

(2) Transportatorul este ținut să aducă la timp călătorul, nevătămat şi în siguranță, la locul de destinație.

(3) Transportatorul poate refuza sau accepta transportul în anumite condiții, în cazurile prevăzute de legea specială.

(4) Transportatorul este obligat să aibă asigurare de răspundere civilă, încheiată în condițiile legii.

Articolul 2.003

Obligații ale părților

(1)În temeiul contractului de transport, transportatorul este obligat față de călător:

a)să pună la dispoziția acestuia un loc corespunzător legitimației sale de călătorie;

b)să transporte copiii care călătoresc împreună cu acesta, fără plată sau cu tarif redus, în condițiile legii speciale;

c)să transporte fără o altă plată bagajele acestuia, în cantitatea şi condițiile prevăzute prin dispozițiile legii speciale.

(2)În timpul transportului, călătorul este obligat să se supună măsurilor luate potrivit dispozițiilor legale de către prepuşii transportatorului.

Articolul 2.004

Răspunderea pentru persoana călătorului

(1) Transportatorul răspunde pentru moartea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului.

(2) El răspunde, de asemenea, pentru daunele directe şi imediate rezultând din neexecutarea transportului, din executarea lui în alte condiții decât cele stabilite sau din întârzierea executării acestuia.

(3)În cazul în care, după împrejurări, din cauza întârzierii executării transportului, contractul nu mai prezintă interes pentru călător, acesta îl poate denunța, solicitând rambursarea prețului.

(4) Transportatorul nu răspunde dacă dovedeşte că paguba a fost cauzată de călător, cu intenție sau din culpă gravă. De asemenea, transportatorul nu răspunde nici atunci când dovedeşte că paguba a fost cauzată de starea de sănătate a călătorului, fapta unui terț pentru care nu este ținut să răspundă sau forța majoră. Cu toate acestea, transportatorul rămâne răspunzător pentru paguba cauzată de mijlocul de transport folosit sau de starea sa de sănătate ori a angajaților lui.

(5) Este considerată nescrisă orice clauză prin care se înlătură sau se restrânge răspunderea transportatorului pentru prejudiciile prevăzute în prezentul articol.

Articolul 2.005

Răspunderea pentru bagaje şi alte bunuri

(1) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului, dacă nu se dovedeşte că prejudiciul a fost cauzat de viciul acestora, culpa călătorului sau forța majoră.

(2) Pentru bagajele de mână sau alte bunuri pe care călătorul le ține cu sine, transportatorul răspunde numai dacă se dovedeşte intenția sau culpa acestuia din urmă cu privire la pierderea sau deteriorarea lor.

(3) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului în limita valorii declarate sau, dacă valoarea nu a fost declarată, în raport cu natura, conținutul obişnuit al acestora şi alte asemenea elemente, după împrejurări.

(4)În măsura în care nu se prevede altfel prin prezentul articol, dispozițiile secțiunii a 2-a din prezentul capitol se aplică în mod corespunzător transportului bagajelor şi al altor bunuri pe care călătorul le ține cu sine, fără a deosebi după cum acestea au fost sau nu au fost predate transportatorului.

Articolul 2.006

Răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat

(1)În cadrul transportului succesiv sau combinat, transportatorul pe al cărui parcurs al transportului a intervenit decesul, vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului, pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului răspunde pentru prejudiciul astfel cauzat. Cu toate acestea, transportatorul nu răspunde dacă prin contractul de transport s-a stipulat în mod expres că unul dintre transportatori răspunde integral.

(2) Pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului ce au fost predate, fiecare dintre transportatori este ținut să contribuie la despăgubire, potrivit art. 2.000, care se aplică în mod corespunzător.

(3)Răspunderea pentru întârzierea sau întreruperea transportului intervine numai dacă, la terminarea întregului parcurs, întârzierea subzistă.

Articolul 2.007

Cedarea drepturilor din contractul de transport

În lipsă de stipulație contrară sau dacă prin lege nu se prevede altfel, călătorul poate ceda drepturile sale ce izvorăsc din contractul de transport înainte de începerea transportului, fără a fi obligat să îl înştiințeze pe transportator.

Articolul 2.008

Înlăturarea răspunderii

Dispozițiile art. 1.991 alin. (3) se aplică şi transportului de persoane.

Capitolul IX
Contractul de mandat
Secțiunea 1
Dispoziții comune

Articolul 2.009

Noțiune

(1) Mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părți, numită mandant.

(2) Mandatul poate avea ca obiect şi încheierea actelor destinate să asigure, în cazul survenirii incapacității mandantului de a se îngriji de persoana sa ori de a-şi administra bunurile, ocrotirea persoanei mandantului, administrarea, în tot sau în parte, a bunurilor sale şi, în general, bunăstarea sa morală şi materială.

La data de 18-08-2022 Articolul 2.009 din Sectiunea 1 , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 70, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 14/2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 333 din 20 aprilie 2023.

Articolul 2.010

Mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros

(1) Mandatul este cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. Mandatul dintre două persoane fizice se prezumă a fi cu titlu gratuit. Cu toate acestea, mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, iar remunerația mandatarului nu este determinată prin contract, aceasta se va stabili potrivit legii, uzanțelor ori, în lipsă, după valoarea serviciilor prestate.

(3) Dreptul la acțiunea pentru stabilirea cuantumului remunerației se prescrie odată cu dreptul la acțiunea pentru plata acesteia.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 41/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 914 din 16 septembrie 2022.

Articolul 2.011

Felurile mandatului

Mandatul este cu sau fără reprezentare.

Articolul 2.012

Puterea de reprezentare

(1) Dacă din împrejurări nu rezultă altfel, mandatarul îl reprezintă pe mandant la încheierea actelor pentru care a fost împuternicit.

(2)Împuternicirea pentru reprezentare sau, dacă este cazul, înscrisul care o constată se numeşte procură.

(3) Dispozițiile referitoare la reprezentarea în contracte se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a
Mandatul cu reprezentare

Subsecțiunea 1.
Forma şi întinderea mandatului

Articolul 2.013
Forma mandatului
(1) Contractul de mandat poate fi încheiat în formă scrisă, autentică ori sub semnătură privată, sau verbală. Acceptarea mandatului poate rezulta şi din executarea sa de către mandatar.
(2) Mandatul dat pentru încheierea unui act juridic supus, potrivit legii, unei anumite forme trebuie să respecte acea formă, sub sancțiunea aplicabilă actului însuşi. Prevederea nu se aplică atunci când forma este necesară doar pentru opozabilitatea actului față de terți, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Articolul 2.014
Cazul special de acceptare tacită
(1)În absența unui refuz neîntârziat, mandatul se consideră acceptat dacă priveşte actele a căror încheiere intră în exercitarea profesiei mandatarului ori pentru care acesta şi-a oferit serviciile fie în mod public, fie direct mandantului.
(2)În aplicarea dispozițiilor alin. (1) se va ține seama, între altele, de prevederile legale, de practicile statornicite între părți şi de uzanțe.

Articolul 2.015
Durata mandatului
Dacă părțile nu au prevăzut un termen, contractul de mandat încetează în 3 ani de la încheierea lui.

Articolul 2.016
Întinderea mandatului
(1) Mandatul general îl autorizează pe mandatar să efectueze numai acte de conservare şi de administrare.
(2) Pentru a încheia acte de înstrăinare sau grevare, tranzacții ori compromisuri, pentru a se putea obliga prin cambii sau bilete la ordin ori pentru a intenta acțiuni în justiție, precum şi pentru a încheia orice alte acte de dispoziție, mandatarul trebuie să fie împuternicit în mod expres, cu excepția cazului în care prin mandatul de ocrotire mandatarul a fost împuternicit expres cu administrarea deplină a bunurilor mandantului.

La data de 18-08-2022 Alineatul (2) din Articolul 2.016 , Subsectiunea 1. , Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 71, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

(3) Mandatul se întinde şi asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres.

Subsecțiunea 2.
Obligațiile mandatarului

Articolul 2.017
Executarea mandatului
(1) Mandatarul nu poate să depăşească limitele stabilite prin mandat.
(2) Cu toate acestea, el se poate abate de la instrucțiunile primite, dacă îi este imposibil să îl înştiințeze în prealabil pe mandant şi se poate prezuma că acesta ar fi aprobat abaterea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică. În acest caz, mandatarul este obligat să îl înştiințeze de îndată pe mandant cu privire la schimbările aduse executării mandatului.

Articolul 2.018
Diligența mandatarului
(1) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar. Dacă însă mandatul este cu titlu gratuit, mandatarul este obligat să îl îndeplinească cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri.
(2) Mandatarul este obligat să îl înştiințeze pe mandant despre împrejurările care au apărut ulterior încheierii mandatului şi care pot determina revocarea sau modificarea acestuia.

Articolul 2.019

Obligația de a da socoteală

(1) Orice mandatar este ținut să dea socoteală despre gestiunea sa şi să remită mandantului tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii sale, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului.

(2)În perioada în care bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori în numele lui se află în deținerea mandatarului, acesta este obligat să le conserve.

Articolul 2.020

Dobânzile la sumele datorate

Mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său începând din ziua întrebuințării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere.

Articolul 2.021

Răspunderea pentru obligațiile terților

În lipsa unei convenții contrare, mandatarul care şi-a îndeplinit mandatul nu răspunde față de mandant cu privire la executarea obligațiilor asumate de persoanele cu care a contractat, cu excepția cazului în care insolvabilitatea lor i-a fost sau ar fi trebuit să îi fi fost cunoscută la data încheierii contractului cu acele persoane.

Articolul 2.022

Pluralitatea de mandatari

(1)În absența unei stipulații contrare, mandatul conferit mai multor persoane pentru a lucra împreună nu are efect dacă nu a fost acceptat de către toate aceste persoane.

(2)Când mai multe persoane au acceptat acelaşi mandat, actele lor îl obligă pe mandant chiar dacă au fost încheiate numai de una dintre ele, afară de cazul când s-a stipulat că vor lucra împreună.

(3)În lipsă de stipulație contrară, mandatarii răspund solidar față de mandant dacă s-au obligat să lucreze împreună.

Articolul 2.023

Substituirea făcută de mandatar

(1) Mandatarul este ținut să îndeplinească personal mandatul, cu excepția cazului în care mandantul l-a autorizat în mod expres să îşi substituie o altă persoană în executarea în tot sau în parte a mandatului.

(2) Chiar în absența unei autorizări exprese, mandatarul îşi poate substitui un terț dacă:

a)împrejurări neprevăzute îl împiedică să aducă la îndeplinire mandatul;

b)îi este imposibil să îl înştiințeze în prealabil pe mandant asupra acestor împrejurări;

c)se poate prezuma că mandantul ar fi aprobat substituirea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică.

(3)În cazurile prevăzute la alin. (2), mandatarul este obligat să îl înştiințeze de îndată pe mandant cu privire la substituire.

(4) Dacă substituirea nu a fost autorizată de mandant, mandatarul răspunde pentru actele persoanei pe care şi-a substituit-o ca şi cum le-ar fi îndeplinit el însuşi.

(5) Dacă substituirea a fost autorizată, mandatarul nu răspunde decât pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit şi i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului.

(6)În toate cazurile, mandantul are acțiune directă împotriva persoanei pe care mandatarul şi-a substituit-o.

Articolul 2.024

Măsuri de conservare a bunurilor mandantului

(1) Mandatarul va exercita drepturile mandantului față de terți, dacă bunurile primite pentru mandant prezintă semne de deteriorare sau au ajuns cu întârziere.

(2)În caz de urgență, mandatarul poate proceda la vânzarea bunurilor cu diligența unui bun proprietar.

(3)În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (2) mandatarul trebuie să îl anunțe de îndată pe mandant.

Subsecțiunea 3.
Obligațiile mandantului

Articolul 2.025

Sumele necesare executării mandatului

(1)În lipsa unei convenții contrare, mandantul este obligat să pună la dispoziția mandatarului mijloacele necesare executării mandatului.

(2) Mandantul va restitui mandatarului cheltuielile rezonabile avansate de acesta din urmă pentru executarea mandatului, împreună cu dobânzile legale aferente, calculate de la data efectuării cheltuielilor.

Articolul 2.026

Despăgubirea mandatarului

Mandantul este obligat să repare prejudiciul suferit de către mandatar în executarea mandatului, dacă acest prejudiciu nu provine din culpa mandatarului.

Articolul 2.027

Remunerația mandatarului

Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat să plătească mandatarului remunerația, chiar şi în cazul în care, fără culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat.

Articolul 2.028

Pluralitatea de mandanți

Când mandatul a fost dat aceluiaşi mandatar de mai multe persoane pentru o afacere comună, fiecare dintre ele răspunde solidar față de mandatar de toate efectele mandatului.

Articolul 2.029

Dreptul de retenție al mandatarului

Pentru garantarea tuturor creanțelor sale împotriva mandantului izvorâte din mandat, mandatarul are un drept de retenție asupra bunurilor primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

Subsecțiunea 3^1.
Dispoziții privind mandatul de ocrotire

La data de 18-08-2022 Sectiunea a 2-a din Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^1

Noțiune. Formă. Încuviințare de către instanță

(1) Mandatul de ocrotire este cel dat de o persoană cu capacitate de exercițiu deplină pentru situația în care nu ar mai putea să se îngrijească de persoana sa ori să îşi administreze bunurile. Mandatul de ocrotire poate fi dat şi de majorul care beneficiază de consiliere judiciară, cu încuviințarea ocrotitorului legal şi cu autorizarea instanței de tutelă.

(2) Persoana aflată în unul dintre cazurile prevăzute la art. 113 nu poate avea calitatea de mandatar.

(3) Mandatul de ocrotire se încheie prin înscris autentic notarial.

(4) Executarea mandatului este condiționată de survenirea deteriorării facultăților mintale ale mandantului, constatată ca urmare a întocmirii unor rapoarte de evaluare medicală şi psihologică, şi de încuviințarea acestuia de către instanța de tutelă, la cererea mandatarului desemnat în contract.

(5) Instanța de tutelă poate, cu ocazia încuviințării mandatului, pentru a evita prejudicierea gravă a mandantului, să ia orice măsură necesară pentru ocrotirea persoanei mandantului, reprezentarea acestuia în exercitarea drepturilor şi libertăților sale civile sau administrarea bunurilor lui.

(6) Actul prin care mandantul a încredințat deja altei persoane administrarea bunurilor sale continuă să producă efecte, cu excepția cazului în care acesta este revocat de către instanța de tutelă, pentru motive întemeiate.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^2

Cuprinsul mandatului

(1) Mandatul poate cuprinde dorințele exprimate de mandant cu privire la îngrijirea sa şi condițiile de viață după survenirea incapacității.

(2) Mandatul cuprinde persoana desemnată de mandant căreia mandatarul trebuie să îi dea socoteală, precum şi frecvența îndeplinirii acestei obligații, care nu poate fi mai mare de 3 ani. Dacă mandantul nu a desemnat o asemenea persoană, aceasta este desemnată de instanța de tutelă, cu ocazia încuviințării mandatului.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^3

Obligațiile mandatarului

În vederea asigurării bunăstării morale şi materiale a mandantului, orice decizie referitoare la executarea mandatului este luată în interesul mandantului şi asigură respectarea demnității, a drepturilor şi libertăților acestuia, a voinței, nevoilor şi preferințelor lui, precum şi salvgardarea autonomiei sale. Dispozițiile art. 174 alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi mandatarului.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^4

Aplicarea regulilor de la tutelă specială

Atunci când întinderea mandatului de ocrotire este îndoielnică, mandatarul îl interpretează conform regulilor privitoare la tutela specială a majorului.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^5

Dispunerea unei măsuri de ocrotire

(1) Dacă mandatul de ocrotire nu asigură pe deplin îngrijirea persoanei mandantului sau administrarea bunurilor sale, instanța de tutelă poate dispune, în cursul procedurii de încuviințare a mandatului sau ulterior, o măsură de ocrotire care să îl completeze. În acest caz, instanța de tutelă îl numeşte cu prioritate în funcția de tutore pe mandatarul din contractul de mandat de ocrotire.

(2) În cazul în care mandatarul nu îndeplineşte şi funcția de tutore, acesta continuă să îşi îndeplinească mandatul şi întocmeşte, la cerere şi cel puțin o dată pe an, o dare de seamă pe care o prezintă tutorelui mandantului, iar la sfârşitul mandatului îi dă socoteală şi acestuia.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^6

Inventarierea bunurilor mandantului

(1) Dacă mandatarul este însărcinat cu administrarea bunurilor mandantului, în termen de 10 zile de la încuviințarea mandatului de către instanța de tutelă, acesta procedează la întocmirea inventarului bunurilor mandantului, care va fi transmis, în copie, instanței de tutelă şi persoanei căreia mandatarul trebuie să îi dea socoteală, desemnată potrivit art. 2.029^2 alin. (2). Dispozițiile art. 820-822 sunt aplicabile, dacă părțile nu au convenit altfel în contract.
(2) Instanța de tutelă sesizată cu o cerere de revocare a mandatului poate solicita mandatarului prezentarea unui inventar actualizat al bunurilor mandantului.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^7

Actele încheiate de mandant

(1) Actele juridice încheiate de mandant anterior încuviințării mandatului de ocrotire pot fi anulate sau obligațiile care decurg din acestea pot fi reduse numai dacă la data când au fost încheiate lipsa discernământului era notorie sau cunoscută de cealaltă parte.
(2) Actele juridice încheiate de mandant ulterior încuviințării mandatului şi incompatibile cu clauzele acestuia nu pot fi anulate sau obligațiile care decurg din acestea nu pot fi reduse decât dacă acesta a suferit un prejudiciu.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^8

Executarea obligațiilor mandantului

În lipsa unei stipulații contrare în contract, mandatarul este autorizat să execute în beneficiul său obligațiile mandantului prevăzute la art. 2.025-2.027.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^9

Încetarea mandatului de ocrotire

(1) Dacă au încetat cauzele care au provocat încuviințarea mandatului, mandatarul este obligat să sesizeze de îndată instanța de tutelă în vederea constatării încetării executării contractului ca urmare a redobândirii de către mandant a capacității de exercițiu. Dacă mandantul este îngrijit într-o instituție sanitară, aceeaşi obligație revine şi acestei instituții.
(2) Mandatul încetează să producă efecte dacă instanța constată încetarea executării contractului ca urmare a redobândirii de către mandant a capacității de exercițiu.
(3) Mandantul redevenit capabil poate revoca oricând mandatul.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.029^10

Renunțarea mandatarului

(1) Mandatarul nu poate renunța la mandatul său fără să își substituie o altă persoană în executarea mandatului, dacă mandantul l-a autorizat în mod expres, sau fără să solicite instanței de tutelă instituirea unei măsuri de ocrotire cu privire la mandant. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.
(2) Persoana care îl substituie pe mandatar este obligată să anunțe de îndată instanța de tutelă despre substituire.

La data de 18-08-2022 Subsectiunea 3^1. din Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completată de Punctul 72, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Subsecțiunea 4.
Încetarea mandatului

Articolul 2.030

Modurile de încetare

(1) Pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, mandatul încetează prin oricare dintre următoarele moduri:
a)revocarea sa de către mandant;
b)renunțarea mandatarului;
c)moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului. Cu toate acestea, atunci când are ca obiect încheierea unor acte succesive în cadrul unei activități cu caracter de continuitate, mandatul nu încetează dacă această activitate este în curs de desfăşurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renunțare al părților ori al moştenitorilor acestora.
(2) În cazul mandatului de ocrotire, orice persoană dintre cele prevăzute la art. 111 poate, dacă mandatul nu este executat corespunzător, să solicite instanței de tutelă să dispună revocarea acestuia, îndeplinirea obligației mandatarului de a da socoteală, precum şi o măsură de ocrotire cu privire la mandant.
(3) Mandatul de ocrotire cu titlu gratuit nu încetează prin falimentul mandantului.

La data de 18-08-2022 Articolul 2.030 din Subsectiunea 4. , Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 73, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.031

Condițiile revocării

(1) Mandantul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat şi chiar dacă a fost declarat irevocabil.
(2)Împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere revocă mandatul inițial.
(3) Mandatul dat în condițiile prevăzute la art. 2.028 nu poate fi revocat decât cu acordul tuturor mandanților.
(4) În cazul mandatului de ocrotire, mandantul îl poate revoca până la încuviințarea acestuia, notificându-i revocarea mandatarului şi notarului public instrumentator, iar mandatarul poate renunța la mandat prin notificarea renunțării către mandant şi notarul public instrumentator.

La data de 18-08-2022 Articolul 2.031 din Subsectiunea 4. , Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost completat de Punctul 74, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.032

Efectele revocării

(1) Mandantul care revocă mandatul rămâne ținut să își execute obligațiile față de mandatar. El este, de asemenea, obligat să repare prejudiciile suferite de mandatar din cauza revocării nejustificate ori intempestive.

(2) Atunci când părțile au declarat mandatul irevocabil, revocarea se consideră a fi nejustificată dacă nu este determinată de culpa mandatarului sau de un caz fortuit ori de forță majoră.

Articolul 2.033

Publicitatea revocării procurii autentice notariale

(1) Dacă procura a fost dată în formă autentică notarială, în vederea informării terților, notarul public căruia i se solicită să autentifice revocarea unei asemenea procuri este obligat să transmită, de îndată, revocarea către Registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii.

(2) Notarul public care autentifică actul pentru încheierea căruia a fost dată procura are obligația să verifice la Registrul național notarial dacă acea procură a fost revocată.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi în cazul autentificărilor realizate de misiunile diplomatice şi oficiile consulare ale României.

Articolul 2.034

Renunțarea mandatarului

(1) Mandatarul poate renunța oricând la mandat, notificând mandantului renunțarea sa.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul poate pretinde remunerația pentru actele pe care le-a încheiat pe seama mandantului până la data renunțării.

(3) Mandatarul este obligat să îl despăgubească pe mandant pentru prejudiciile suferite prin efectul renunțării, cu excepția cazului când continuarea executării mandatului i-ar fi cauzat mandatarului însuşi o pagubă însemnată, care nu putea fi prevăzută la data acceptării mandatului.

Articolul 2.035

Moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părți

(1) În caz de deces, incapacitate sau faliment al uneia dintre părți, moştenitorii ori reprezentanții acesteia au obligația de a informa de îndată cealaltă parte. În cazul mandatului de ocrotire, mandatarul informează de îndată instanța de tutelă despre decesul mandantului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), mandatarul sau moştenitorii ori reprezentanții săi sunt obligați să continue executarea mandatului dacă întârzierea acesteia riscă să pună în pericol interesele mandantului ori ale moştenitorilor săi. În cazul mandatului de ocrotire, moştenitorii ori reprezentanții mandatarului solicită de îndată instanței de tutelă luarea unei măsuri de ocrotire cu privire la persoana mandantului.

La data de 18-08-2022 Articolul 2.035 din Subsectiunea 4. , Sectiunea a 2-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 75, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.036

Necunoaşterea cauzei de încetare a mandatului

Tot ceea ce mandatarul a făcut, în numele mandantului, înainte de a cunoaşte sau de a fi putut cunoaşte cauza de încetare a mandatului este socotit ca valabil făcut în executarea acestuia.

Articolul 2.037

Menținerea unor obligații ale mandatarului

La încetarea în orice mod a mandatului, mandatarul este ținut să îşi execute obligațiile prevăzute la art. 2.019 şi 2.020.

Articolul 2.038

Încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari

În lipsa unei convenții contrare, mandatul dat mai multor mandatari obligați să lucreze împreună încetează chiar şi atunci când cauza încetării îl priveşte numai pe unul dintre ei.

Secțiunea a 3-a
Mandatul fără reprezentare
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 2.039

Noțiune

(1) Mandatul fără reprezentare este contractul în temeiul căruia o parte, numită mandatar, încheie acte juridice în nume propriu, dar pe seama celeilalte părți, numită mandant, şi îşi asumă față de terți obligațiile care rezultă din aceste acte, chiar dacă terții aveau cunoştință despre mandat.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu regulile aplicabile mandatului cu reprezentare.

Articolul 2.040

Efectele față de terți

(1) Terții nu au niciun raport juridic cu mandantul.

(2) Cu toate acestea, mandantul, substituindu-se mandatarului, poate exercita drepturile de creanță născute din executarea mandatului, dacă şi-a executat propriile sale obligații față de mandatar.

Articolul 2.041

Bunurile dobândite de mandatar

(1) Mandantul poate revendica bunurile mobile dobândite pe seama sa de către mandatarul care a acționat în nume propriu, cu excepția bunurilor dobândite de terți prin efectul posesiei de bună-credință.

(2) Dacă bunurile dobândite de mandatar sunt imobile, acesta este obligat să le transmită mandantului. În caz de refuz, mandantul poate solicita instanței de judecată să pronunțe o hotărâre care să țină loc de act de transmitere a bunurilor dobândite.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică prin asemănare şi bunurilor mobile supuse unor formalități de publicitate.

Articolul 2.042

Creditorii mandatarului

Creditorii mandatarului nu pot urmări bunurile dobândite de acesta în nume propriu, dar pe seama mandantului, dacă mandatul fără reprezentare are dată certă şi aceasta este anterioară luării oricărei măsuri asigurătorii sau de executare.

Subsecțiunea 2.
Contractul de comision

Articolul 2.043

Noțiune

Contractul de comision este mandatul care are ca obiect achiziționarea sau vânzarea de bunuri ori prestarea de servicii pe seama comitentului şi în numele comisionarului, care acționează cu titlu profesional, în schimbul unei remunerații numită comision.

Articolul 2.044

Proba contractului

(1) Contractul de comision se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Articolul 2.045

Obligațiile terțului contractant

Terțul contractant este ținut direct față de comisionar pentru obligațiile sale.

Articolul 2.046

Cedarea acțiunilor

(1)În caz de neexecutare a obligațiilor de către terț, comitentul poate exercita acțiunile decurgând din contractul cu terțul, subrogându-se, la cerere, în drepturile comisionarului.

(2)În acest scop, la cererea comitentului, comisionarul are obligația să îi cedeze acestuia de îndată acțiunile contra terțului, printr-un act de cesiune sub semnătură privată, fără nicio contraprestație din partea comitentului.

(3) Comisionarul răspunde pentru daunele cauzate comitentului, prin refuzul sau întârzierea cedării acțiunilor împotriva terțului.

Articolul 2.047

Vânzarea pe credit

(1) Comisionarul care vinde pe credit, fără autorizarea comitentului, răspunde personal, fiind ținut, la cererea comitentului, să plătească de îndată creditele acordate împreună cu dobânzile şi alte foloase ce ar rezulta.

(2)În acest caz, comisionarul este obligat să îl înştiințeze de îndată pe comitent, arătându-i persoana cumpărătorului şi termenul acordat; în caz contrar, se presupune că operațiunile s-au făcut pe bani gata, proba contrară nefiind admisă.

Articolul 2.048

Instrucțiunile comitentului

(1) Comisionarul are obligația să respecte întocmai instrucțiunile exprese primite de la comitent.

(2) Cu toate acestea, comisionarul se poate îndepărta de la instrucțiunile primite de la comitent numai dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a)nu este suficient timp pentru a se obține autorizarea sa prealabilă în raport cu natura afacerii;

b)se poate considera în mod rezonabil că acesta, cunoscând împrejurările schimbate, şi-ar fi dat autorizarea; şi

c)îndepărtarea de la instrucțiuni nu schimbă fundamental natura şi scopul sau condițiile economice ale împuternicirii primite.

(3)În cazul prevăzut la alin. (2) comisionarul are obligația să îl înştiințeze pe comitent de îndată ce este posibil.

(4)În afara cazului prevăzut la alin. (2), orice operațiune a comisionarului, cu încălcarea sau depăşirea puterilor primite, rămâne în sarcina sa, dacă nu este ratificată de comitent; de asemenea, comisionarul poate fi obligat şi la plata de dauneinterese.

Articolul 2.049

Comisionul

(1) Comitentul nu poate refuza plata comisionului atunci când terțul execută întocmai contractul încheiat de comisionar cu respectarea împuternicirii primite.

(2) Dacă nu s-a stipulat altfel, comisionul se datorează chiar dacă terțul nu execută obligația sa ori invocă excepția de neexecutare a contractului.

(3) Dacă împuternicirea pentru vânzarea unui imobil s-a dat exclusiv unui comisionar, comisionul rămâne datorat de proprietar chiar dacă vânzarea s-a făcut direct de către acesta sau prin intermediul unui terț.

(4) Dacă părțile nu au stabilit cuantumul comisionului, acesta se determină potrivit prevederilor art. 2.010 alin. (2).

Articolul 2.050

Vânzarea de titluri de credit şi alte bunuri cotate

(1)În lipsă de stipulație contrară, când împuternicirea priveşte vânzarea sau cumpărarea unor titluri de credit circulând în comerț sau a altor mărfuri cotate pe piețe reglementate, comisionarul poate să procure comitentului la prețul cerut, ca vânzător, bunurile pe care era împuternicit să le cumpere sau să rețină pentru sine la prețul curent, în calitate de cumpărător, bunurile pe care trebuia să le vândă în contul comitentului.

(2) Comisionarul care se comportă el însuşi ca vânzător sau cumpărător are dreptul la comision.

(3) Dacă în cazurile mai sus menționate comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscută comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că vânzarea sau cumpărarea s-a făcut în contul său şi să ceară de la comisionar executarea contractului.

Articolul 2.051

Revocarea comisionului

(1) Comitentul poate revoca împuternicirea dată comisionarului până în momentul în care acesta a încheiat actul cu terțul.

(2)În acest caz, comisionarul are dreptul la o parte din comision, care se determină ținând cont de diligențele depuse şi de cheltuielile efectuate cu privire la îndeplinirea împuternicirii până în momentul revocării.

Articolul 2.052

Răspunderea comisionarului

(1) Comisionarul nu răspunde față de comitent în cazul în care terțul nu îşi execută obligațiile decurgând din act.

(2) Cu toate acestea, el îşi poate lua expres obligația de a garanta pe comitent de executarea obligațiilor terțului. În acest caz, în lipsă de stipulație contrară, comitentul va plăti comisionarului un comision special "pentru garanție" sau "pentru credit" ori un alt asemenea comision stabilit prin convenția lor sau, în lipsă, de către instanță, care va ține cont de împrejurări şi de valoarea obligației garantate.

Articolul 2.053

Dreptul de retenție aparținând comisionarului

(1) Pentru creanțele sale asupra comitentului, comisionarul are un drept de retenție asupra bunurilor acestuia, aflate în detenția sa.

(2) Comisionarul va avea preferință față de vânzătorul neplătit.

Subsecțiunea 3.
Contractul de consignație

Articolul 2.054

Noțiune

(1) Contractul de consignație este o varietate a contractului de comision care are ca obiect vânzarea unor bunuri mobile pe care consignantul le-a predat consignatarului în acest scop.

(2) Contractul de consignație este guvernat de regulile prezentei secțiuni, de legea specială, precum şi de dispozițiile privitoare la contractul de comision şi de mandat, în măsura în care acestea din urmă nu contravin prezentei secțiuni.

Articolul 2.055

Proba

Contractul de consignație se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Articolul 2.056

Prețul vânzării

(1) Prețul la care bunul urmează să fie vândut este cel stabilit de părțile contractului de consignație sau, în lipsă, prețul curent al mărfurilor de pe piața relevantă, de la momentul vânzării.

(2) Consignantul poate modifica unilateral prețul de vânzare stabilit, iar consignatarul va fi ținut de această modificare de la momentul la care i-a fost adusă la cunoştință în scris.

(3)În lipsă de dispoziții contrare ale contractului sau ale instrucțiunilor scrise ale consignantului, vânzarea se va face numai cu plata în numerar, prin virament sau cec barat şi numai la prețurile curente ale mărfurilor, potrivit alin. (1).

Articolul 2.057

Remiterea, inspectarea, controlul şi reluarea bunurilor

(1) Consignantul va remite bunurile consignatarului pentru executarea contractului, păstrând dreptul de a inspecta şi controla starea acestora pe toată durata contractului.

(2) Consignantul dispune de bunurile încredințate consignatarului, pe toată durata contractului. El le poate relua oricând, chiar în cazul în care contractul a fost încheiat pe durată determinată.

(3)În cazul prevăzut la alin. (2), consignantul va da consignatarului un termen rezonabil de preaviz pentru pregătirea predării bunurilor.

(4)În cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignantului, bunurile intră în averea acestuia, iar în cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignatarului, bunurile nu intră în averea acestuia şi vor fi restituite imediat consignantului.

Articolul 2.058

Remunerația consignatarului

(1) Contractul de consignație este prezumat cu titlu oneros, iar remunerația la care are dreptul consignatarul se stabileşte prin contract sau, în lipsă, ca diferența dintre prețul de vânzare stabilit de consignant şi prețul efectiv al vânzării.

(2) Dacă vânzarea s-a făcut la prețul curent, remunerația se va stabili de către instanță, potrivit cu dificultatea vânzării, diligențele consignatarului şi remunerațiile practicate pe piața relevantă pentru operațiuni similare.

Articolul 2.059

Cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor şi executare a contractului

(1) Consignantul va acoperi consignatarului cheltuielile de conservare şi vânzare a bunurilor, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2)În cazul în care consignantul reia bunurile sau dispune luarea acestora din posesia consignatarului, precum şi în cazul în care contractul de consignație nu se poate executa, fără vreo culpă din partea consignatarului, acesta are dreptul să îi fie acoperite toate cheltuielile făcute pentru executarea contractului.

(3) Consignantul va fi ținut de plata cheltuielilor de întreținere şi de depozitare a bunurilor, ori de câte ori va ignora obligația sa de a relua bunurile.

(4) Dacă potrivit împrejurărilor bunurile nu pot fi reluate imediat de consignant în caz de încetare a contractului prin renunțarea consignatarului, acesta rămâne ținut de obligațiile sale de păstrare a bunurilor, asigurare şi întreținere a acestora până când acestea sunt reluate de consignant. Acesta are obligația să întreprindă toate diligențele necesare reluării bunurilor imediat după încetarea contractului, sub sancțiunea acoperirii cheltuielilor de conservare, depozitare şi întreținere.

Articolul 2.060

Primirea, păstrarea şi asigurarea bunurilor

(1) Consignatarul va primi şi va păstra bunurile ca un bun proprietar şi le va remite cumpărătorului sau consignantului, după caz, în starea în care le-a primit spre vânzare.

(2) Consignatarul va asigura bunurile la valoarea stabilită de părțile contractului de consignație sau, în lipsă, la valoarea de circulație de la data primirii lor în consignație. El va fi ținut față de consignant pentru deteriorarea sau pieirea bunurilor din cauze de forță majoră ori fapta unui terț, dacă acestea nu au fost asigurate la primirea lor în consignație ori asigurarea a expirat şi nu a fost reînnoită ori societatea de asigurări nu a fost agreată de consignant. Consignatarul este obligat să plătească cu regularitate primele de asigurare.

(3) Consignantul va putea asigura bunurile pe cheltuiala consignatarului, dacă acesta omite să o facă.

(4) Asigurările sunt contractate de drept în favoarea consignantului, cu condiția ca acesta să notifice asigurătorului contractul de consignație înainte de plata despăgubirilor.

Articolul 2.061

Vânzarea pe credit

(1)În cazul în care consignatarul primeşte autorizarea să vândă pe credit, în condițiile în care părțile nu convin altfel, atunci el poate acorda cumpărătorului un termen pentru plata prețului de maximum 90 de zile şi exclusiv pe bază de cambii acceptate sau bilete la ordin.

(2) Dacă nu se prevede altfel prin contract, consignatarul este solidar răspunzător cu cumpărătorul față de consignant pentru plata prețului mărfurilor vândute pe credit.

Articolul 2.062

Dreptul de retenție

(1)În lipsă de stipulație contrară, consignatarul nu are un drept de retenție asupra bunurilor primite în consignație şi a sumelor cuvenite consignantului, pentru creanțele sale asupra acestuia.

(2) Obligațiile consignatarului privind întreținerea bunurilor rămân valabile în caz de exercitare a dreptului de retenție, dar cheltuielile de depozitare incumbă consignantului, dacă exercitarea dreptului de retenție a fost întemeiată.

Articolul 2.063

Încetarea contractului

Contractul de consignație încetează prin revocarea sa de către consignant, renunțarea consignatarului, din cauzele indicate în contract, moartea, dizolvarea, falimentul, radierea consignantului sau a consignatarului, instituirea tutelei speciale sau a consilierii judiciare cu privire la consignatar, instituirea tutelei speciale cu privire

la consignant şi, dacă instanța apreciază în acest sens, prin instituirea consilierii judiciare cu privire la consignant.

La data de 18-08-2022 Articolul 2.063 din Subsectiunea 3. , Sectiunea a 3-a , Capitolul IX , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 76, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Subsecțiunea 4.
Contractul de expediție

Articolul 2.064

Noțiune

Contractul de expediție este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obligă să încheie, în nume propriu şi în contul comitentului, un contract de transport şi să îndeplinească operațiunile accesorii.

Articolul 2.065

Revocarea

Până la încheierea contractului de transport, comitentul poate revoca ordinul de expediție, plătind expeditorului cheltuielile şi o compensație pentru diligențele desfăşurate până la comunicarea revocării ordinului de expediție.

Articolul 2.066

Contraordinul

Din momentul încheierii contractului de transport, expeditorul este obligat să exercite, la cererea comitentului, dreptul la contraordin aplicabil contractului de transport.

Articolul 2.067

Obligațiile expeditorului

(1)În alegerea traseului, mijloacelor şi modalităților de transport al mărfii expeditorul va respecta instrucțiunile comitentului, iar dacă nu există asemenea instrucțiuni, va acționa în interesul comitentului.

(2)În cazul în care expeditorul îşi asumă şi obligația de predare a bunurilor la locul de destinație, se prezumă că această obligație nu este asumată față de destinatar.

(3) Expeditorul nu are obligația de a asigura bunurile decât dacă aceasta a fost stipulată în contract sau rezultă din uzanțe.

(4) Premiile, bonificațiile şi reducerile tarifelor, obținute de expeditor, aparțin de drept comitentului, dacă nu se prevede altfel în contract.

Articolul 2.068

Răspunderea expeditorului

(1) Expeditorul răspunde de întârzierea transportului, de pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor în caz de neglijență în executarea expedierii, în special în ceea ce priveşte preluarea şi păstrarea bunurilor, alegerea transportatorului ori a expeditorilor intermediari.

(2) Atunci când, fără motive temeinice, se abate de la modul de transport indicat de comitent, expeditorul răspunde de întârzierea transportului, pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor, cauzată de cazul fortuit, dacă el nu dovedeşte că aceasta s-ar fi produs chiar dacă s-ar fi conformat instrucțiunilor primite.

Articolul 2.069

Drepturile expeditorului

(1) Expeditorul are dreptul la comisionul prevăzut în contract sau, în lipsă, stabilit potrivit tarifelor profesionale ori uzanțelor sau, dacă acestea nu există, de către instanță în funcție de dificultatea operațiunii şi de diligențele expeditorului.

(2) Contravaloarea prestațiilor accesorii şi cheltuielile se rambursează de comitent pe baza facturilor sau altor înscrisuri care dovedesc efectuarea acestora, dacă părțile nu au convenit anticipat o sumă globală pentru comision, prestații accesorii şi cheltuieli care se efectuează.

Articolul 2.070

Expeditorul transportator

Expeditorul care ia asupra sa obligația executării transportului, cu mijloace proprii sau ale altuia, în tot sau în parte, are drepturile şi obligațiile transportatorului.

Articolul 2.071

Termenul de prescripție

Dreptul la acțiune izvorând din contractul de expediție se prescrie în termen de un an socotit din ziua predării bunurilor la locul de destinație sau din ziua în care ar fi trebuit să se facă predarea lor, cu excepția dreptului la acțiunea referitoare la transporturile care încep sau se termină în afara Europei, care se prescrie în termen de 18 luni.

Capitolul X
Contractul de agenție

Articolul 2.072

Noțiune

(1) Prin contractul de agenție comitentul îl împuterniceşte în mod statornic pe agent fie să negocieze, fie atât să negocieze, cât şi să încheie contracte, în numele şi pe seama comitentului, în schimbul unei remunerații, în una sau în mai multe regiuni determinate.

(2) Agentul este un intermediar independent care acționează cu titlu profesional. El nu poate fi în acelaşi timp prepusul comitentului.

Articolul 2.073

Domeniul de aplicare

(1) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică activității persoanelor care:

a)acționează ca intermediar în cadrul burselor de valori şi al piețelor reglementate de mărfuri şi instrumente financiare derivate;

b)au calitatea de agent sau broker de asigurări şi reasigurări;

c)prestează un serviciu neremunerat în calitate de agent.

(2) Nu constituie agent, în înțelesul prezentului capitol, persoana care:

a)are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice, având drept de reprezentare a acesteia;

b)este asociat ori acționar şi este împuternicită în mod legal să îi reprezinte pe ceilalți asociați sau acționari;

c)are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau administrator-sechestru în raport cu comitentul.

Articolul 2.074

Exclusivitatea

(1) Agentul nu poate negocia sau încheia pe seama sa, fără consimțământul comitentului, în regiunea determinată prin contractul de agenție, contracte privind bunuri şi servicii similare celor care fac obiectul contractului de agenție.

(2)În lipsă de stipulație contrară, agentul poate reprezenta mai mulți comitenți, iar comitentul poate să contracteze cu mai mulți agenți, în aceeaşi regiune şi pentru acelaşi tip de contracte.

(3) Agentul poate reprezenta mai mulți comitenți concurenți, pentru aceeaşi regiune şi pentru acelaşi tip de contracte, numai dacă se stipulează expres în acest sens.

Articolul 2.075

Clauza de neconcurență

(1)În sensul prezentului capitol, prin clauză de neconcurență se înțelege acea stipulație contractuală al cărei efect constă în restrângerea activității profesionale a agentului pe perioada contractului de agenție sau ulterior încetării sale.

(2) Clauza de neconcurență trebuie redactată în scris, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau pentru grupul de persoane şi regiunea geografică la care se referă contractul de agenție şi doar pentru bunurile şi serviciile în legătură cu care agentul

este împuternicit să negocieze şi să încheie contracte. Orice extindere a sferei clauzei de neconcurență este considerată nescrisă.

(4) Restrângerea activității prin clauza de neconcurență nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data încetării contractului de agenție. Dacă s-a stabilit un termen mai lung de 2 ani, acesta se va reduce de drept la termenul maxim din prezentul alineat.

Articolul 2.076

Vânzarea pe credit

În lipsă de stipulație contrară, agentul nu poate vinde pe credit şi nu poate acorda reduceri sau amânări de plată pentru creanțele comitentului.

Articolul 2.077

Reclamațiile privind bunurile

(1) Agentul poate primi reclamații privind viciile bunurilor vândute sau serviciilor prestate de comitent, fiind obligat să îl înştiințeze de îndată pe acesta.

(2) La rândul său, agentul poate lua orice măsuri asigurătorii în interesul comitentului, precum şi orice alte măsuri necesare pentru conservarea drepturilor acestuia din urmă.

Articolul 2.078

Forma contractului

(1) Contractul de agenție se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Oricare parte are dreptul să obțină de la cealaltă parte, la cerere, un document scris semnat, cuprinzând conținutul contractului de agenție, inclusiv modificările acestuia. Părțile nu pot renunța la acest drept.

Articolul 2.079

Obligațiile agentului

(1) Agentul trebuie să îndeplinească, personal sau prin prepuşii săi, obligațiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, cu bună-credință şi loialitate.

(2)În mod special, agentul este obligat:

a)să îi procure şi să îi comunice comitentului informațiile care l-ar putea interesa pe acesta privitoare la regiunile stabilite în contract, precum şi să comunice toate celelalte informații necesare de care dispune;

b)să depună diligențele necesare pentru negocierea şi, dacă este cazul, încheierea contractelor pentru care este împuternicit, în condiții cât mai avantajoase pentru comitent;

c)să respecte instrucțiunile rezonabile primite de la comitent;

d)să țină în registrele sale evidențe separate pentru contractele care îl privesc pe fiecare comitent;

e)să depoziteze bunurile sau eşantioanele într-o modalitate care să asigure identificarea lor.

(3) Substituirea agentului în tot sau în parte este supusă regulilor aplicabile în materia contractului de mandat.

(4) Agentul care se află în imposibilitate de a continua executarea obligațiilor ce îi revin trebuie să îl înştiințeze de îndată pe comitent, sub sancțiunea plății de dauneinterese.

Articolul 2.080

Obligațiile comitentului

(1)În raporturile sale cu agentul, comitentul trebuie să acționeze cu loialitate şi cu bună-credință.

(2)În mod special, comitentul este obligat:

a)să pună la dispoziție agentului, în timp util şi într-o cantitate corespunzătoare, mostre, cataloage, tarife şi orice altă documentație, necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale;

b)să furnizeze agentului informațiile necesare executării contractului de agenție;

c)să îl înştiințeze pe agent, într-un termen rezonabil, atunci când anticipează că volumul contractelor va fi semnificativ mai mic decât acela la care agentul s-ar fi putut aştepta în mod normal;

d)să plătească agentului remunerația în condițiile şi la termenele stabilite în contract sau prevăzute de lege.

(3) De asemenea, comitentul trebuie să îl informeze pe agent într-un termen rezonabil cu privire la acceptarea, refuzul ori neexecutarea unui contract negociat sau, după caz, încheiat de agent.

Articolul 2.081

Renunțarea comitentului la încheierea contractelor negociate

La data de 01-10-2011 Titlul art. 2.081 a fost modificat de art. VII din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 79 din 28 septembrie 2011, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 696 din 30 septembrie 2011, prin înlocuirea sintagmei "contracte sau acte de comerț", cu termenul "contracte".

În cazul în care agentul a fost împuternicit doar să negocieze, iar comitentul nu comunică în termen rezonabil acordul său pentru încheierea contractului negociat de agent conform împuternicirii primite, se consideră că a renunțat la încheierea acestuia.

Articolul 2.082

Remunerația agentului

(1) Agentul are dreptul la o remunerație pentru toate contractele încheiate ca efect al intervenției sale.

(2) Remunerația poate fi exprimată în cuantum fix sau variabil, prin raportare la numărul contractelor, ori la valoarea acestora, când se numeşte comision.

La data de 01-10-2011 Alin. (2) al art. 2.082 a fost modificat de art. VII din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 79 din 28 septembrie 2011, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 696 din 30 septembrie 2011, prin înlocuirea sintagmei "contracte sau acte de comerț", cu termenul "contracte".

(3)În lipsa unei stipulații exprese sau a unei prevederi legale, agentul are dreptul la o remunerație stabilită potrivit uzanțelor aplicabile fie în locul în care agentul îşi desfăşoară activitatea, fie în legătură cu bunurile care fac obiectul contractului de agenție.

(4) Dacă nu există astfel de uzanțe, agentul este îndreptățit să primească o remunerație rezonabilă, în funcție de toate aspectele referitoare la contractele încheiate.

(5) Dispozițiile art. 2.083-2.087 sunt aplicabile numai în măsura în care agentul este remunerat total sau parțial cu un comision.

Articolul 2.083

Condițiile comisionului

Agentul este îndreptățit la comision pentru contractele încheiate pe durata contractului de agenție, dacă acestea sunt încheiate:

a)ca urmare a intervenției sale;

b)fără intervenția agentului, dar cu un client procurat anterior de acesta pentru contracte similare;

La data de 01-10-2011 Lit. b) a art. 2.083 a fost modificată de art. VII din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 79 din 28 septembrie 2011, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 696 din 30 septembrie 2011, prin înlocuirea sintagmei "contracte sau acte de comerț", cu termenul "contracte".

c)cu un client dintr-o regiune sau grup de persoane determinate, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă.

Articolul 2.084

Remunerarea după încetarea contractului

(1) Agentul este îndreptățit la comision pentru un contract încheiat ulterior încetării contractului de agenție, dacă:

a)acesta a fost încheiat în principal datorită intervenției agentului pe durata contractului de agenție şi încheierea a avut loc într-un termen rezonabil de la încetarea contractului de agenție;

b)comanda emisă de terț a fost primită de comitent sau de agent anterior încetării contractului de agenție, în cazurile prevăzute de dispozițiile art. 2.083.

(2) Agentul nu are dreptul la comisionul prevăzut la art. 2.083, dacă acesta este datorat agentului precedent potrivit alin. (1), cu excepția cazului în care rezultă din circumstanțe că este echitabil ca agenții să împartă acel comision.

Articolul 2.085

Dreptul la comision

(1) Dacă părțile nu convin altfel, dreptul la comision se naşte la data la care este îndeplinită una dintre condițiile următoare:

a)comitentul şi-a executat obligațiile contractuale față de terța persoană;

b)comitentul ar fi trebuit să îşi execute obligațiile contractuale potrivit convenției sale cu terțul;

c)terțul şi-a executat obligațiile contractuale.

(2) Comisionul se plăteşte cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului pentru care se datorează.

Articolul 2.086

Dreptul la comision în cazul contractelor neexecutate

(1) Comisionul se datorează şi pentru contractele încheiate, dar la a căror executare părțile acestora au renunțat, dacă agentul şi-a îndeplinit obligațiile.

(2) Atunci când contractul încheiat nu se execută de către părți ca urmare a unor circumstanțe imputabile agentului, dreptul la comision se stinge sau comisionul se reduce proporțional cu neexecutarea, după caz.

(3)În caz de executare parțială din partea terțului, agentul este îndreptățit doar la plata unei părți din comisionul stipulat, proporțional cu executarea contractului încheiat între comitent şi terț.

(4)În ipotezele prevăzute la alin. (2) şi (3) comisioanele primite vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte.

Articolul 2.087

Calculul valorii comisionului

(1) La sfârşitul fiecărui trimestru comitentul trebuie să trimită agentului copiile de pe facturile care au fost expediate terților, precum şi descrierea calculului valorii comisionului.

(2) La cererea agentului, comitentul îi va comunica de îndată informațiile necesare calculării comisionului, inclusiv extrasele relevante din registrele sale contabile.

(3) Clauza prin care se derogă de la prevederile alin. (1) şi (2) în defavoarea agentului se consideră nescrisă.

Articolul 2.088

Durata contractului

Contractul de agenție încheiat pe durată determinată, care continuă să fie executat de părți după expirarea termenului, se consideră prelungit pe durată nedeterminată.

Articolul 2.089

Denunțarea unilaterală

(1) Contractul de agenție pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți, cu un preaviz obligatoriu.

(2) Dispozițiile alin.(1) sunt aplicabile şi contractului de agenție pe durată determinată care prevede o clauză expresă privind posibilitatea denunțării unilaterale anticipate.

(3)În primul an de contract termenul de preaviz trebuie să aibă o durată de cel puțin o lună.

(4)În cazul în care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se măreşte cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depăşească 6 luni.

(5) Dacă părțile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin. (3) şi (4), prin contractul de agenție nu se pot stabili în sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului.

(6) Dacă părțile nu convin altfel, termenul de preaviz expiră la sfârşitul unei luni calendaristice.

(7) Dispozițiile alin. (1)-(6) se aplică în mod corespunzător şi contractului pe durată determinată care este prelungit pe durată nedeterminată potrivit dispozițiilor art. 2.088. În acest caz, la calculul termenului de preaviz se va ține seama de întreaga perioadă a contractului, cuprinzând atât durata determinată, cât şi perioada în care acesta se consideră încheiat pe durată nedeterminată.

Articolul 2.090

Denunțarea unilaterală în cazuri speciale

(1)În toate cazurile, contractul de agenție poate fi denunțat fără preaviz de oricare dintre părți, cu repararea prejudiciilor astfel cauzate celeilalte părți, atunci când circumstanțe excepționale, altele decât forța majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent şi agent.

(2)În ipoteza prevăzută la alin. (1) contractul încetează la data primirii notificării scrise prin care acesta a fost denunțat.

Articolul 2.091

Indemnizațiile în caz de încetare a contractului

(1) La încetarea contractului de agenție agentul are dreptul să primească de la comitent o indemnizație, în măsura în care:

a)i-a procurat noi clienți comitentului sau a sporit semnificativ volumul operațiunilor cu clienții existenți, iar comitentul obține încă foloase substanțiale din operațiunile cu aceşti clienți; şi

b)plata acestei indemnizații este echitabilă, având în vedere circumstanțele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operațiunilor încheiate de comitent cu clienții prevăzuți la lit. a), precum şi posibila restrângere a activității profesionale a agentului din cauza existenței în contractul de agenție a unei clauze de neconcurență.

(2) Valoarea indemnizației nu poate depăşi o sumă echivalentă cuantumului unei remunerații anuale, calculată pe baza mediei anuale a remunerațiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract. Dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remunerația anuală este calculată pe baza mediei remunerațiilor încasate în cursul perioadei respective.

(3) Acordarea indemnizației prevăzute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în condițiile legii.

(4)În cazul în care contractul de agenție încetează ca urmare a decesului agentului, dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dreptul la indemnizația prevăzută la alin. (1) sau, după caz, la alin. (4) se stinge dacă agentul ori, după caz, moştenitorul acestuia nu îl pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretențiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agenție.

Articolul 2.092

Excepții

Agentul nu are dreptul la indemnizația prevăzută la art. 2.091 în următoarele situații:

a)comitentul reziliază contractul din cauza încălcării de către agent a obligațiilor sale;

b)agentul denunță unilateral contractul, cu excepția cazului în care această denunțare este motivată de circumstanțe precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, în considerarea cărora, în mod rezonabil, nu i se poate cere acestuia continuarea activităților;

c)în cazul cesiunii contractului de agenție prin înlocuirea agentului cu un terț;

d)dacă nu se convine altfel de către părțile contractului de agenție, în cazul novației acestui contract prin înlocuirea agentului cu un terț.

Articolul 2.093

Ineficacitatea clauzei de neconcurență

(1) Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurență atunci când contractul de agenție încetează în următoarele situații:

a)fără a fi aplicabile prevederile art. 2.090, comitentul denunță unilateral contractul de agenție cu nerespectarea termenului de preaviz, legal sau convențional, şi fără a exista un motiv grav pentru care nu respectă preavizul, pe care comitentul să îl fi comunicat de îndată agentului;

b)contractul de agenție este reziliat ca urmare a culpei comitentului.

(2) La cererea agentului instanța poate, ținând seama şi de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurență, atunci când consecințele prejudiciabile ale acesteia pentru agent sunt grave şi vădit inechitabile.

Articolul 2.094

Dispozițiile imperative

Nu se poate deroga în defavoarea intereselor agentului de la prevederile art. 2.079, 2.080, 2.084, 2.085, art. 2.086 alin. (1), (2) şi (4), art. 2.091 şi 2.092. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

Articolul 2.095

Alte dispoziții aplicabile

(1) Dispozițiile prezentului capitol se completează cu prevederile referitoare la contractul de comision, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile.

(2) Dacă agentul are şi puterea de a-l reprezenta pe comitent la încheierea contractelor, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele privind contractul de mandat cu reprezentare.

Capitolul XI
Contractul de intermediere

Articolul 2.096

Noțiune

(1) Intermedierea este contractul prin care intermediarul se obligă față de client să îl pună în legătură cu un terț, în vederea încheierii unui contract.

(2) Intermediarul nu este prepusul părților intermediate şi este independent față de acestea în executarea obligațiilor sale.

Articolul 2.097

Remunerarea intermediarului

(1) Intermediarul are dreptul la o remunerație din partea clientului numai în cazul în care contractul intermediat se încheie ca urmare a intermedierii sale.

(2)În lipsa convenției părților sau a unor prevederi legale speciale, intermediarul are dreptul la o remunerație în conformitate cu practicile anterioare statornicite între părți sau cu uzanțele existente între profesionişti pentru astfel de contracte.

Articolul 2.098

Restituirea cheltuielilor

Intermediarul este îndreptățit la restituirea cheltuielilor efectuate pentru intermediere, dacă se stipulează expres în contract.

Articolul 2.099

Remunerația în cazul pluralității de intermediari

(1)În cazul în care intermedierea a fost realizată de mai mulți intermediari, fiecare are dreptul la o cotă egală din remunerația stabilită global, dacă prin contract nu s-a stipulat altfel.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică atât în cazul în care pluralitatea de intermediari rezultă din contracte de intermediere separate, cât şi în cazul în care rezultă din acelaşi contract de intermediere.

Articolul 2.100

Obligația de informare

Intermediarul este obligat să comunice terțului toate informațiile cu privire la avantajele şi oportunitatea încheierii contractului intermediat, cu condiția să nu prejudicieze în mod culpabil interesele clientului.

Articolul 2.101

Comunicarea încheierii contractului intermediat

(1) Clientul are obligația să comunice intermediarului dacă s-a încheiat contractul intermediat, în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii acestuia, sub sancțiunea dublării remunerației, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazul în care remunerația se stabileşte în funcție de valoarea contractului intermediat sau alte elemente esențiale ale acestuia, clientul este obligat să le comunice în condițiile indicate la alin. (1).

Articolul 2.102

Reprezentarea părților intermediate

Intermediarul poate reprezenta părțile intermediate la încheierea contractului intermediat sau a altor acte de executare a acestuia numai dacă a fost împuternicit expres în acest sens.

Capitolul XII
Contractul de depozit
Secțiunea 1
Reguli comune privind contractul de depozit
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

Articolul 2.103

Noțiune

(1) Depozitul este contractul prin care depozitarul primeşte de la deponent un bun mobil, cu obligația de a-l păstra pentru o perioadă de timp şi de a-l restitui în natură.

(2) Remiterea bunului este o condiție pentru încheierea valabilă a contractului de depozit, cu excepția cazului când depozitarul deține deja bunul cu alt titlu.

Articolul 2.104

Proba

Pentru a putea fi dovedit, contractul de depozit trebuie încheiat în scris.

Articolul 2.105

Delimitarea

(1)Când sunt remise fonduri băneşti sau alte asemenea bunuri fungibile şi consumptibile prin natura lor, acestea devin proprietatea celui care le primeşte şi nu trebuie să fie restituite în individualitatea lor.

(2)În această situație se aplică, în mod corespunzător, regulile de la împrumutul de consumație, cu excepția cazului în care intenția principală a părților a fost aceea ca bunurile să fie păstrate în interesul celui care le predă. Existența acestei intenții se prezumă atunci când părțile au convenit că restituirea se poate cere anterior expirării termenului pentru care bunurile au fost primite.

Articolul 2.106

Remunerația depozitarului

(1) Depozitul este cu titlu gratuit, dacă din convenția părților sau din uzanțe ori din alte împrejurări, precum profesia depozitarului, nu rezultă că trebuie să fie plătită o remunerație.

(2)Când cuantumul remunerației nu este stabilit prin contract, instanța judecătorească îl va stabili în raport cu valoarea serviciilor prestate.

Subsecțiunea 2.
Obligațiile depozitarului

Articolul 2.107

Diligența depozitarului

(1) Dacă nu s-a convenit altfel, depozitarul răspunde numai în cazul în care nu a depus diligența dovedită pentru păstrarea propriilor sale bunuri.

(2)În lipsă de stipulație contrară, atunci când depozitarul este remunerat sau este un profesionist ori i s-a permis să se folosească de bunul depozitat, el are obligația de a păstra bunul cu prudență şi diligență.

Articolul 2.108

Folosirea bunului

Depozitarul nu se poate servi de bunul încredințat lui fără învoirea expresă sau prezumată a deponentului.

Articolul 2.109

Răspunderea depozitarului incapabil

Dacă depozitarul este minor sau beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, deponentul poate cere restituirea bunului remis atât timp cât acesta se află în mâinile depozitarului incapabil. În cazul în care restituirea în natură nu mai este posibilă, deponentul are dreptul de a cere să i se plătească o sumă de bani egală cu valoarea bunului, dar numai până la concurența sumei cu care s-a îmbogățit depozitarul.

La data de 18-08-2022 Articolul 2.109 din Subsectiunea 2. , Sectiunea 1 , Capitolul XII , Titlul IX , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 77, Articolul 7, Capitolul II din LEGEA nr. 140 din 17 mai 2022, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 500 din 20 mai 2022

Articolul 2.110

Dovada proprietății

Dacă nu se prevede altfel prin lege, depozitarul nu poate solicita deponentului să facă dovada că este proprietar al bunului depozitat. Această dovadă nu poate fi cerută nici persoanei desemnate de către deponent în vederea restituirii bunului.

Articolul 2.111

Modul de executare

Depozitarul este obligat să schimbe locul şi felul păstrării stabilite prin contract, dacă această schimbare este necesară pentru a feri bunul de pieire, pierdere, sustragere sau stricăciune şi este atât de urgentă încât consimțământul deponentului nu ar putea fi aşteptat.

Articolul 2.112

Încredințarea bunului

Depozitarul nu poate încredința altuia păstrarea bunului, fără consimțământul deponentului, cu excepția cazului în care este silit de împrejurări să procedeze astfel.

Articolul 2.113

Încredințarea bunului către subdepozitar

(1) Depozitarul îndreptățit să încredințeze unei alte persoane păstrarea bunului răspunde numai pentru alegerea acesteia sau pentru instrucțiunile pe care i le-a dat, cu condiția să fi adus de îndată la cunoştința deponentului locul depozitului şi numele persoanei care a primit bunul.

(2)În caz contrar, depozitarul răspunde pentru fapta subdepozitarului ca pentru fapta sa proprie.

(3)În toate cazurile, subdepozitarul răspunde față de deponent pentru fapta sa.

Articolul 2.114

Răspunderea

Depozitarul care, fără a avea acest drept, a schimbat locul sau felul păstrării ori s-a folosit de bunul depozitat sau l-a încredințat unei terțe persoane răspunde şi pentru caz fortuit, cu excepția situației în care dovedeşte că bunul ar fi pierit chiar şi dacă nu şi-ar fi depăşit drepturile.

Articolul 2.115

Denunțarea depozitului

(1) Deponentul poate să solicite oricând restituirea bunului depozitat, chiar înăuntrul termenului convenit. El este însă obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut în considerarea acestui termen.

(2) Atunci când depozitarul a emis un înscris care face dovada depozitului ori care conferă deținătorului său dreptul de a retrage bunul depozitat, depozitarul poate cere să îi fie înapoiat acel înscris.

(3) Depozitarul îl poate constrânge pe deponent să reia bunul, dacă există motive grave pentru aceasta, chiar înaintea expirării termenului convenit.

(4)În cazul în care nu s-a convenit un termen, depozitarul poate restitui oricând bunul, dar poate fi obligat la plata de despăgubiri, dacă restituirea este intempestivă sau are loc inoportun.

Articolul 2.116

Restituirea bunului

(1) Dacă nu s-a convenit altfel, restituirea bunului primit trebuie să se facă la locul unde acesta trebuia păstrat, iar cheltuielile ocazionate de restituire sunt în sarcina deponentului. Totuşi, atunci când depozitarul, fără să se fi aflat

în ipoteza avută în vedere la art. 2.111, a schimbat unilateral locul păstrării bunului, deponentul poate cere depozitarului fie să aducă bunul în acel loc în vederea restituirii, fie să suporte diferența dintre cheltuielile prilejuite de restituire şi acelea care s-ar fi făcut în lipsa acestei schimbări.

(2) Bunul se restituie în starea în care acesta se află la momentul restituirii. Deteriorarea ce nu a fost pricinuită de fapta depozitarului rămâne în sarcina deponentului.

(3)În caz de neexecutare culpabilă a obligației de restituire, dacă bunul nu poate fi recuperat în natură de către deponent, depozitarul are obligația de a plăti despăgubiri, al căror cuantum se determină prin raportare la valoarea de înlocuire a bunului, iar nu la valoarea pe care acesta a avut-o la data la care a fost încheiat contractul.

Articolul 2.117

Restituirea către moştenitorul deponentului

(1)În caz de deces al deponentului, bunul se restituie moştenitorului, la cererea acestuia, chiar dacă prin contract fusese desemnată o altă persoană în acest scop. Atunci când există mai mulți moştenitori, restituirea făcută unuia sau unora dintre aceştia nu le conferă alte drepturi decât cele rezultate din aplicarea prevederilor legale referitoare la moştenire.

(2) Aceste reguli se aplică în mod corespunzător atunci când deponentul este persoană juridică.

Articolul 2.118

Restituirea fructelor şi plata dobânzilor

(1) Depozitarul este obligat să restituie fructele bunului, dacă le-a perceput.

(2) Depozitarul nu datorează dobândă pentru fondurile băneşti depozitate decât din ziua în care a fost pus în întârziere să le restituie.

Articolul 2.119

Pluralitatea de deponenți sau de depozitari

(1)Când există mai mulți deponenți, iar obligația este indivizibilă sau solidară între aceştia, depozitarul este liberat prin restituirea bunului oricăruia dintre ei, dacă nu s-a stabilit altfel prin contractul de depozit.

(2) Dacă sunt mai mulți depozitari, obligația de restituire revine aceluia sau acelora în deținerea cărora se află bunul, cu notificarea către ceilalți depozitari a efectuării restituirii.

Articolul 2.120

Cazurile de nerestituire a bunului

(1) Depozitarul este apărat de obligația de a restitui bunul, dacă acesta i-a fost cerut de către proprietar sau de o altă persoană îndreptățită ori dacă a fost rechiziționat de autoritatea publică sau dacă i-a fost în alt mod ridicat potrivit legii ori a pierit prin caz fortuit.

(2) Atunci când în locul bunului care i-a fost ridicat sau care a pierit depozitarul a primit o sumă de bani sau un alt bun, el este obligat să le predea deponentului.

(3) Dacă depozitarul descoperă că bunul depozitat fusese furat ori pierdut, precum şi pe adevăratul proprietar al bunului, el trebuie să îl informeze pe acesta din urmă despre depozitul ce i s-a făcut şi să îl someze să îşi exercite drepturile într-un termen determinat şi îndestulător, fără încălcarea dispozițiilor penale aplicabile. Numai după expirarea acelui termen depozitarul se poate libera prin restituirea lucrului către deponent. În această perioadă, depozitarul este îndreptățit să primească aceeaşi remunerație ca şi în cursul depozitului. Chiar şi atunci când contractul de depozit fusese încheiat cu titlu gratuit, deponentul datorează, pentru această perioadă, remunerație, al cărei cuantum se stabileşte potrivit art. 2.106 alin. (2).

(4)În toate cazurile, depozitarul este ținut, sub sancțiunea obligării la plata de despăgubiri, să denunțe deponentului procesul care i-a fost intentat de revendicant, intervenirea rechiziției sau a altei măsuri de ridicare ori faptul care îl împiedică să restituie bunul.

Articolul 2.121

Obligația moştenitorului depozitarului

Dacă moştenitorul depozitarului a vândut cu bună-credință bunul, fără să fi ştiut că este depozitat, el este ținut să înapoieze numai prețul primit sau să cedeze deponentului acțiunea sa împotriva cumpărătorului, dacă prețul nu i-a fost plătit.

Subsecțiunea 3.
Obligațiile deponentului

Articolul 2.122
Cheltuielile şi despăgubirile
(1) Deponentul este obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut pentru păstrarea bunului.
(2) Deponentul trebuie, de asemenea, să îl despăgubească pe depozitar pentru toate pierderile suferite ca urmare a depozitării bunului, cu excepția cazului în care depozitarul a primit bunul cunoscând sau trebuind să cunoască natura sa periculoasă.

Articolul 2.123
Plata remunerației
(1) Dacă nu s-a convenit altfel, plata remunerației către depozitar se face la data restituirii bunului.
(2)În lipsă de stipulație contrară, dacă restituirea are loc înainte de termen, depozitarul nu are dreptul decât la partea din remunerație convenită, corespunzătoare timpului cât a păstrat bunul.

Secțiunea a 2-a
Depozitul necesar

Articolul 2.124
Noțiune
(1) Dacă bunul a fost încredințat unei persoane sub constrângerea unei întâmplări neprevăzute, care făcea cu neputință alegerea persoanei depozitarului şi întocmirea unui înscris constatator al contractului, depozitul este necesar.
(2) Depozitul necesar poate fi dovedit prin orice mijloc de probă, oricare ar fi valoarea lui.

Articolul 2.125
Obligația de acceptare
Depozitarul nu poate refuza primirea bunului decât în cazul în care are un motiv serios pentru aceasta.

Articolul 2.126
Regim juridic
(1) Cu excepția dispozițiilor cuprinse în prezenta secțiune, depozitul necesar este guvernat de regulile comune privind contractul de depozit.
(2) Depozitarul răspunde, în caz de pieire a lucrului, conform regulilor aplicabile depozitului neremunerat.

Secțiunea a 3-a
Depozitul hotelier

Articolul 2.127
Răspunderea pentru bunurile aduse în hotel
(1) Persoana care oferă publicului servicii de cazare, denumită hotelier, este răspunzătoare, potrivit regulilor privitoare la răspunderea depozitarului, pentru prejudiciul cauzat prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor aduse de client în hotel.
(2) Sunt considerate ca fiind aduse în hotel:
a)bunurile aflate în hotel pe perioada cazării clientului;
b)bunurile aflate în afara hotelului, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului îşi asumă obligația de supraveghere pe perioada cazării clientului;
c)bunurile aflate în hotel sau în afara acestuia, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului îşi asumă obligația de supraveghere pentru un interval de timp rezonabil, anterior sau ulterior cazării clientului.
(3) Hotelierul răspunde şi pentru vehiculele clienților lăsate în garajul sau în parcarea hotelului, precum şi pentru bunurile care, în mod obişnuit, se găsesc în acestea.
(4)În lipsă de stipulație contrară, dispozițiile prezentei secțiuni nu se aplică în cazul animalelor de companie.

Articolul 2.128

Răspunderea limitată

Răspunderea hotelierului este limitată până la concurența unei valori de o sută de ori mai mare decât prețul pentru o zi afişat pentru camera oferită spre închiriere clientului.

Articolul 2.129

Răspunderea nelimitată

Răspunderea hotelierului este nelimitată:

a)dacă prejudiciul este cauzat din culpa hotelierului sau a unei persoane pentru care acesta răspunde;

b)dacă bunurile au fost încredințate spre păstrare hotelierului;

c)dacă hotelierul a refuzat primirea în depozit a bunurilor clientului pe care, potrivit legii, era obligat să le primească.

Articolul 2.130

Lipsa răspunderii

Hotelierul nu răspunde atunci când deteriorarea, distrugerea ori furtul bunurilor clientului este cauzată:

a)de client, de persoana care îl însoțeşte sau care se află sub supravegherea sa ori de vizitatorii săi;

b)de un caz de forță majoră;

c)de natura bunului.

Articolul 2.131

Obligații ale hotelierului

(1) Hotelierul este obligat să primească în depozit documente, bani sau alte obiecte de valoare aparținând clienților săi.

(2) Hotelierul nu poate refuza depozitul acestor bunuri decât în cazul în care, ținând seama de importanța şi condițiile de exploatare ale hotelului, acestea sunt excesiv de valoroase ori sunt incomode sau periculoase.

(3) Hotelierul poate să examineze bunurile care îi sunt predate spre depozitare şi să ceară depozitarea acestora într-un loc închis sau sigilat.

Articolul 2.132

Cazul special

Hotelierul care pune la dispoziția clienților săi, în camerele de hotel, o casă de valori nu este presupus a fi primit în depozit bunurile care vor fi depuse de clienții săi în casa de valori. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile art. 2.128.

Articolul 2.133

Dovada

Dovada introducerii bunurilor în hotel poate fi făcută prin martori, indiferent de valoarea acestor bunuri.

Articolul 2.134

Decăderea din dreptul la repararea prejudiciului

(1) Clientul este decăzut din dreptul la repararea prejudiciului suferit prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor pe care le-a adus el însuşi ori care au fost aduse pentru el în hotel dacă:

a)în cel mult 24 de ore de la data la care a cunoscut prejudiciul nu a înştiințat administrația hotelului;

b)nu a exercitat dreptul la acțiunea în repararea prejudiciului în termen de 6 luni de la data producerii acestuia.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile în privința bunurilor prevăzute la art. 2.129 lit. b) şi c).

Articolul 2.135

Dreptul de retenție

În cazul neplății de către client a prețului camerei şi a serviciilor hoteliere prestate, hotelierul are un drept de retenție asupra bunurilor aduse de client, cu excepția documentelor şi a efectelor personale fără valoare comercială.

Articolul 2.136

Valorificarea bunurilor

Hotelierul poate cere valorificarea bunurilor asupra cărora şi-a exercitat dreptul de retenție, potrivit regulilor prevăzute de Codul de procedură civilă în materia urmăririi silite mobiliare.

Articolul 2.137

Localuri asimilate hotelurilor

Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi bunurilor aduse în sanatorii, spitale, pensiuni, vagoane de dormit şi altele asemănătoare.

Secțiunea a 4-a
Sechestrul convențional

Articolul 2.138

Noțiune

Sechestrul convențional este depozitul prin care două sau mai multe persoane încredințează unui terț, denumit administrator-sechestru, unul sau mai multe bunuri mobile ori imobile în privința cărora există o contestație sau incertitudine juridică, cu obligația pentru acesta de a le păstra şi a le restitui celui recunoscut ca titular al dreptului.

Articolul 2.139

Obligațiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru

Obligațiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru sunt determinate prin convenția părților, iar în lipsă se aplică regulile prezentei secțiuni.

Articolul 2.140

Conservarea şi înstrăinarea obiectului sechestrului

(1) Administratorul-sechestru este ținut să păzească şi să conserve obiectul sechestrului cu diligența unui depozitar.

(2) Dacă natura bunului o cere, administratorul-sechestru este ținut să îndeplinească acte de administrare, regulile din materia mandatului fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu autorizarea instanței judecătoreşti, administratorul-sechestru poate să înstrăineze bunul, în cazul în care acesta nu poate fi conservat sau dacă, pentru un alt motiv, măsura înstrăinării este vădit necesară.

Articolul 2.141

Liberarea administratorului-sechestru

(1) Administratorul-sechestru trebuie să predea bunul celui desemnat de instanța judecătorească sau, după caz, celui indicat prin acordul tuturor părților care l-au numit.

(2)Până la finalizarea contestației sau până la încetarea stării de incertitudine juridică, administratorul-sechestru nu va putea fi liberat decât prin acordul tuturor părților care l-au numit sau, pentru motive temeinice, prin hotărâre judecătorească.

Articolul 2.142

Remunerația, cheltuielile şi despăgubirile

(1) Dacă nu s-a convenit altfel, administratorul-sechestru are dreptul la o remunerație.

(2) Chiar şi în cazul sechestrului cu titlu gratuit, administratorul-sechestru are dreptul la restituirea tuturor cheltuielilor făcute pentru conservarea şi administrarea bunului sechestrat, precum şi la plata despăgubirilor pentru pierderile suferite în legătură cu acesta.

Articolul 2.143

Sechestrul judiciar

Sechestrul poate fi dispus de instanța de judecată, cu aplicarea prevederilor Codului de procedură civilă şi, după caz, a dispozițiilor prezentei secțiuni.

Capitolul XIII
Contractul de împrumut

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 2.144

Felurile împrumutului

Împrumutul este de două feluri: împrumutul de folosință, numit şi comodat, şi împrumutul de consumație.

Articolul 2.145

Promisiunea de împrumut

Atunci când bunul se află în deținerea beneficiarului, iar promitentul refuză să încheie contractul, instanța, la cererea celeilalte părți, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, dacă cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite.

Secțiunea a 2-a
Împrumutul de folosință

Articolul 2.146

Noțiune

Împrumutul de folosință este contractul cu titlu gratuit prin care o parte, numită comodant, remite un bun mobil sau imobil celeilalte părți, numite comodatar, pentru a se folosi de acest bun, cu obligația de a-l restitui după un anumit timp.

Articolul 2.147

Calitatea de comodant

Dacă nu i s-a interzis prin lege sau contract, orice persoană care are dreptul de a folosi bunul poate fi comodant.

Articolul 2.148

Obligația comodatarului

(1) Comodatarul este ținut să păzească şi să conserve bunul împrumutat cu prudența şi diligența unui bun proprietar.

(2) Comodatarul nu poate folosi bunul împrumutat decât în conformitate cu destinația acestuia determinată prin contract ori, în lipsă, după natura bunului. El nu poate permite unui terț să îl folosească decât cu aprobarea prealabilă a comodantului.

Articolul 2.149

Pieirea sau deteriorarea bunului

(1) Comodatarul nu răspunde pentru pierderea ori deteriorarea bunului rezultată numai din folosința în scopul căreia bunul i-a fost împrumutat.

(2) Dacă însă comodatarul foloseşte bunul cu altă destinație decât aceea pentru care i-a fost împrumutat sau dacă prelungeşte folosința după scadența restituirii, comodatarul răspunde de pieirea sau deteriorarea bunului, chiar dacă aceasta se datorează unei forțe majore, afară de cazul când dovedeşte că bunul ar fi pierit ori s-ar fi deteriorat oricum din cauza acelei forțe majore.

Articolul 2.150

Posibilitatea salvării bunului

Comodatarul răspunde pentru pieirea bunului împrumutat când aceasta este cauzată de forța majoră de care comodatarul l-ar fi putut feri întrebuințând un bun propriu sau când, neputând salva decât unul dintre cele două bunuri, l-a preferat pe al său.

Articolul 2.151

Cheltuielile făcute cu bunul

(1) Comodatarul suportă cheltuielile pe care le-a făcut pentru a folosi bunul.

(2) Cu toate acestea, comodatarul are dreptul să îi fie rambursate cheltuielile pentru lucrările necesare asupra bunului care nu puteau fi prevăzute la încheierea contractului, atunci când comodantul, înştiințat în prealabil, nu s-a opus efectuării lor ori când, din cauza urgenței lucrărilor, acesta nu a putut fi înştiințat în timp util.

Articolul 2.152

Răspunderea comodantului pentru vicii ascunse

Comodantul care, la data încheierii contractului, cunoştea viciile ascunse ale bunului împrumutat şi care nu l-a prevenit pe comodatar despre acestea este ținut să repare prejudiciul suferit din această cauză de comodatar.

Articolul 2.153

Dreptul de retenție

În niciun caz, comodatarul nu poate invoca dreptul de retenție pentru obligațiile ce s-ar naşte în sarcina comodantului.

Articolul 2.154

Pluralitatea de comodatari

Dacă mai multe persoane au împrumutat împreună acelaşi bun, ele răspund solidar față de comodant.

Articolul 2.155

Restituirea bunului

(1) Comodatarul este obligat sa înapoieze bunul la împlinirea termenului convenit sau, în lipsă de termen, după ce s-a folosit de bun potrivit convenției.

(2) Dacă termenul nu este convenit şi fie contractul nu prevede întrebuințarea pentru care s-a împrumutat bunul, fie întrebuințarea are un caracter permanent, comodatarul este obligat să înapoieze bunul la cererea comodantului.

Articolul 2.156

Restituirea anticipată

Comodantul poate cere restituirea bunului înainte de momentul prevăzut la art. 2.155 alin. (1) atunci când are el însuşi o nevoie urgentă şi neprevăzută de bun, atunci când comodatarul decedează sau atunci când acesta îşi încalcă obligațiile.

Articolul 2.157

Titlul executoriu

(1)În ceea ce priveşte obligația de restituire, contractul de comodat încheiat în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă constituie titlu executoriu, în condițiile legii, în cazul încetării prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului.

(2) Dacă nu s-a stipulat un termen pentru restituire, contractul de comodat constituie titlu executoriu numai în cazul în care nu se prevede întrebuințarea pentru care s-a împrumutat bunul ori întrebuințarea prevăzută are un caracter permanent.

Secțiunea a 3-a
Împrumutul de consumație
Subsecțiunea 1.
Dispoziții comune

Articolul 2.158

Noțiune. Capacitate

(1)Împrumutul de consumație este contractul prin care împrumutătorul remite împrumutatului o sumă de bani sau alte asemenea bunuri fungibile şi consumptibile prin natura lor, iar împrumutatul se obligă să restituie după o anumită perioadă de timp aceeaşi sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeaşi natură şi calitate.

(2) Atunci când o persoană acordă un împrumut fără a o face cu titlu profesional, nu îi sunt aplicabile dispozițiile legale privind instituțiile de credit şi instituțiile financiare nebancare.

Articolul 2.159

Natura împrumutului

(1)În lipsa unei stipulații contrare, împrumutul se prezumă a fi cu titlu gratuit.

(2)Până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros.

Articolul 2.160

Transferul proprietății şi al riscurilor

Prin încheierea valabilă a contractului, împrumutatul devine proprietarul bunului şi suportă riscul pieirii acestuia.

Articolul 2.161

Termenul de restituire stabilit de părți

Termenul de restituire se prezumă a fi stipulat în favoarea ambelor părți, iar dacă împrumutul este cu titlu gratuit, numai în favoarea împrumutatului.

Articolul 2.162

Termenul de restituire stabilit de instanță

(1) Dacă nu a fost convenit un termen de restituire, acesta va fi stabilit de instanță, ținându-se seama de scopul împrumutului, de natura obligației şi a bunurilor împrumutate, de situația părților şi de orice altă împrejurare relevantă.

(2) Dacă însă s-a stipulat că împrumutatul va plăti numai când va avea resursele necesare, instanța, constatând că împrumutatul le deține sau le putea obține între timp, nu va putea acorda un termen de restituire mai mare de 3 luni.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului de restituire se soluționează potrivit procedurii prevăzute de lege pentru ordonanța preşedințială.

Articolul 2.163

Prescripția

În cazul prevăzut la art. 2.162 alin. (1), cererea este supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Articolul 2.164

Restituirea împrumutului

(1)În lipsa unei stipulații contrare, împrumutatul este ținut să restituie aceeaşi cantitate şi calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi creşterea sau scăderea prețului acestora.

(2)În cazul în care împrumutul poartă asupra unei sume de bani, împrumutatul nu este ținut să înapoieze decât suma nominală primită, oricare ar fi variația valorii acesteia, dacă părțile nu au convenit altfel.

(3) Dacă nu este posibil să se restituie bunuri de aceeaşi natură, calitate şi în aceeaşi cantitate, împrumutatul este obligat să plătească valoarea lor la data şi locul unde restituirea trebuia să fie făcută.

Articolul 2.165

Titlul executoriu

Dispozițiile art. 2.157 alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi împrumutului de consumație.

Articolul 2.166

Răspunderea pentru vicii

(1)Împrumutătorul este ținut, întocmai ca şi comodantul, să repare prejudiciul cauzat de viciile bunului împrumutat.

(2)În cazul împrumutului cu titlu oneros, împrumutătorul este răspunzător de prejudiciul suferit de împrumutat din cauza viciilor bunurilor împrumutate, aplicându-se în mod corespunzător regulile referitoare la garanția vânzătorului.

Subsecțiunea 2.
Împrumutul cu dobândă

Articolul 2.167

Domeniul de aplicare

Dispozițiile referitoare la împrumutul cu dobândă sunt aplicabile, în mod corespunzător, ori de câte ori, în temeiul unui contract, se naşte şi o obligație de plată, cu termen, a unei sume de bani ori a altor bunuri de gen, în măsura în care nu există reguli particulare privind validitatea şi executarea acelei obligații.

Articolul 2.168

Modalități ale dobânzii

Dobânda se poate stabili în bani ori în alte prestații sub orice titlu sau denumire la care împrumutatul se obligă ca echivalent al folosinței capitalului.

Articolul 2.169

Curgerea dobânzii

Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

Articolul 2.170

Plata anticipată a dobânzii

Plata anticipată a dobânzii nu se poate efectua decât pe cel mult 6 luni. Dacă rata dobânzii este determinabilă, eventualele surplusuri sau deficite sunt supuse compensării de la o rată la alta, pe toată durata împrumutului, cu excepția ultimei rate care rămâne întotdeauna câştigată în întregime de împrumutător.

Capitolul XIV
Contractul de cont curent

Articolul 2.171
Noțiune

(1) Contractul de cont curent este acela prin care părțile, denumite curentişti, se obligă să înscrie într-un cont creanțele decurgând din remiteri reciproce, considerându-le neexigibile şi indisponibile până la închiderea contului.

(2) Soldul creditor al contului la încheierea sa constituie o creanță exigibilă. Dacă plata acestuia nu este cerută, soldul constituie prima remitere dintr-un nou cont şi contractul este considerat reînnoit pe durată nedeterminată.

Articolul 2.172
Creditele excluse

(1) Creanțele care nu pot face obiectul compensației nu pot face obiectul unui cont curent şi nu se vor înscrie în acesta sau, dacă sunt înscrise, înscrierea se consideră nescrisă.

(2)În cazul contractului încheiat între profesionişti, se vor înscrie în cont exclusiv creanțele derivând din exercițiul activității profesionale, dacă nu se prevede expres contrariul.

Articolul 2.173
Efectele principale

Prin contractul de cont curent, proprietatea remiterilor se transferă primitorului, prin înregistrarea acestora în cont. Obligațiile născute din remiterile anterioare se novează şi creanțele reciproce se compensează până la concurența debitului şi creditului, sub rezerva plății soldului creditor. Dobânzile curg pentru fiecare sumă de la data înscrierii în cont până la încheierea contului şi se socotesc pe zile, dacă părțile nu convin altfel.

Articolul 2.174
Drepturile la plata comisioanelor şi la restituirea cheltuielilor

Drepturile la plata comisioanelor şi la restituirea cheltuielilor pentru operațiunile înscrise în cont sunt la rândul lor incluse în cont, dacă nu se prevede expres contrariul.

Articolul 2.175
Acțiunile şi excepțiile referitoare la acte şi operațiunile trecute în cont

(1)Înscrierea unei creanțe în cont curent nu împiedică exercițiul acțiunilor şi excepțiilor referitoare la validitatea actelor sau operațiunilor care au dat loc remiterilor.

(2) Dacă un act sau o operațiune este nulă, anulată, reziliată sau rezolvită, înscrierea remiterilor efectuate în temeiul acestora este stornată.

Articolul 2.176
Garanțiile creanțelor înscrise în cont

(1) Garanțiile reale sau personale aferente creanțelor înscrise în cont rămân în ființă şi vor fi exercitate asupra soldului creditor la încheierea contului, în limita creditului garantat.

(2) Dacă o creanță garantată de un fideiusor sau de un coobligat a fost înscrisă în cont, acesta rămâne obligat conform contractului de fideiusiune pentru cuantumul datoriei garantate, față de curentistul care, la închiderea contului, are un sold creditor.

Articolul 2.177
Înscrierea unui titlu de credit

Înscrierea în cont a unui titlu de credit este prezumată făcută sub rezerva încasării, dacă nu se prevede expres contrariul.

Articolul 2.178
Înscrierea unei creanțe sub rezerva încasării

(1)În caz de cesiune de creanță înscrisă în cont, înscrierea este făcută pe riscul cesionarului, dacă din voința părților nu rezultă altfel sau dacă nu este făcută cu rezerva expresă privind încasarea acesteia.

(2) Dacă creanța nu a fost plătită, curentistul cesionar poate fie să restituie creanța cedentului, stornând partida din cont, fie să își valorifice drepturile împotriva debitorului. Curentistul cedent poate storna creanța în tot sau în parte, chiar şi după executarea infructuoasă a debitorului, în proporția creanței rămase neacoperită prin executare.

Articolul 2.179

Încheierea contului

(1)Încheierea contului curent şi lichidarea soldului se fac la scadența prevăzută în contract sau la momentul încetării contractului de cont curent. Părțile pot decide termene intermediare de încheiere a contului, iar în acest caz soldul creditor se înscrie ca prima partidă în noul cont.

(2) Soldul creditor constituie o creanță lichidă şi exigibilă la care se va calcula dobânda convențională de la data încheierii contului, dacă nu este trecută într-un cont nou. Dacă soldul nu este trecut într-un cont nou, se va calcula, în lipsă de stipulație contrară, dobânda legală, de la data încheierii contului.

Articolul 2.180

Aprobarea contului

(1) Extrasul sau raportul de cont trimis de un curentist celuilalt se prezumă aprobat, dacă nu este contestat de acesta din urmă în termenul prevăzut în contract sau, în lipsa unui termen, într-un termen rezonabil după practicile dintre părți sau potrivit uzanțelor locului. În lipsa unor astfel de practici sau uzanțe, se va ține seama de natura operațiunilor şi situația părților.

(2) Aprobarea contului nu exclude dreptul de a contesta ulterior contul pentru erori de înregistrare sau de calcul, pentru omisiuni sau dublă înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării extrasului sau raportului de cont ori de la încheierea contului, sub sancțiunea decăderii. Contestarea contului se face prin scrisoare recomandată trimisă celeilalte părți în termenul de o lună.

Articolul 2.181

Executarea şi poprirea

(1) Numai soldul creditor rezultat la încheierea contului curent poate fi supus executării sau popririi pornite contra unuia dintre curentişti.

(2) Creditorii oricăruia dintre curentişti pot solicita instanței să dispună, pe cale de ordonanță președințială, încheierea înainte de termen a contului curent, pentru executarea sau poprirea soldului rezultat în favoarea curentistului debitor.

Articolul 2.182

Termenul de prescripție

Dreptul la acțiune pentru rectificarea erorilor de calcul, făcute cu ocazia stabilirii soldului, a omisiunilor, a înscrierilor duble şi altora asemenea se va prescrie în termen de un an de la data comunicării extrasului de cont curent.

Articolul 2.183

Încetarea contractului de cont curent

(1) Contractul de cont curent încetează de drept la expirarea termenului convenit expres de părți în cuprinsul contractului sau ulterior, prin convenție separată încheiată în formă scrisă.

(2)În cazul contractului încheiat pe durată nedeterminată, fiecare parte poate declara încetarea acestuia la încheierea contului, înştiințând-o pe cealaltă parte cu 15 zile înainte. Dacă părțile nu au convenit altfel, contractul de cont curent pe durată nedeterminată se consideră că are ca termen intermediar de încheiere a contului ultima zi a fiecărei luni.

(3)În caz de incapacitate, insolvență sau moarte, oricare dintre curentişti, reprezentantul incapabilului sau moştenitorul poate denunța contractul înştiințând cealaltă parte cu 15 zile înainte.

Capitolul XV

Contul bancar curent şi alte contracte bancare

Secțiunea 1

Contul bancar curent

Articolul 2.184

Dreptul de a dispune de soldul creditor

În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operațiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părți.

Articolul 2.185

Compensarea reciprocă a soldurilor

În cazul în care între instituția de credit şi client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar şi în monede diferite, soldurile active şi pasive se compensează reciproc, afară de cazul în care părțile au convenit altfel.

Articolul 2.186

Cotitularii unui cont curent

În cazul în care un cont curent are mai mulți titulari şi s-a convenit că fiecare dintre aceştia are dreptul să dispună singur efectuarea de operațiuni în cont, cotitularii sunt considerați creditori sau debitori în solidar pentru soldul contului.

Articolul 2.187

Contul curent indiviz

(1)În cazul în care titularul contului decedează, până la efectuarea partajului, moştenitorii sunt considerați titulari coindivizari ai contului, pentru efectuarea operațiunilor în cont fiind necesar consimțământul tuturor coindivizarilor.

(2) Creditorul personal al unuia dintre comoştenitori nu poate urmări silit prin poprire soldul creditor al contului indiviz. El poate doar să ceară partajul.

(3) Comoştenitorii sunt ținuți divizibil față de instituția de credit pentru soldul debitor al contului, dacă prin lege sau prin convenție nu se stabileşte altfel.

(4) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile în mod corespunzător şi în alte cazuri de indiviziune între titularii contului curent, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Articolul 2.188

Denunțarea unilaterală

În cazul în care contractul de cont bancar curent este încheiat pe durată nedeterminată, oricare dintre părți poate să denunțe contractul de cont curent, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă un alt termen, sub sancțiunea de daune-interese.

Articolul 2.189

Executarea împuternicirilor primite

(1) Instituția de credit este ținută, potrivit dispozițiilor prevăzute în materia contractului de mandat, pentru executarea împuternicirilor primite de la client.

(2) Dacă împuternicirea primită trebuie executată pe o piață unde nu există sucursale ale instituției de credit, aceasta poate să împuternicească la rândul ei o filială a sa, o instituție de credit corespondentă sau o altă instituție de credit ori o altă entitate agreată de titularul de cont şi instituția de credit.

Articolul 2.190

Termenul de prescripție

(1) Dreptul la acțiunea în restituirea soldului creditor rezultat la închiderea contului curent se prescrie în termen de 5 ani de la data închiderii contului curent.

(2)În cazul în care contul curent a fost închis din inițiativa instituției de credit, termenul de prescripție se calculează de la data la care titularul sau, după caz, fiecare cotitular al contului a fost notificat în acest sens prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoştința instituției de credit.

Secțiunea a 2-a
Depozitul bancar

Articolul 2.191

Depozitul de fonduri

(1) Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândeşte proprietatea asupra sumelor de bani depuse şi este obligată să restituie aceeaşi cantitate monetară, de aceeaşi specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe.

(2)În lipsă de stipulație contrară, depunerile şi retragerile se efectuează la sediul unității operative a instituției de credit unde a fost constituit depozitul.

(3) Instituția de credit este obligată să asigure, în mod gratuit, informarea clientului cu privire la operațiunile efectuate în conturile sale. În cazul în care clientul nu solicită altfel, această informare se realizează lunar, în condițiile şi în modalitățile convenite de părți. Dispozițiile art. 2.180 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 2.192

Depozitul de titluri

(1) Prin constituirea unui depozit de titluri, instituția de credit este împuternicită cu administrarea acestora. În lipsă de dispoziții speciale, prevederile art. 792-857 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Instituția de credit are dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru operațiunile necesare, precum şi la o remunerație, în măsura stabilită prin convenție sau prin uzanțe.

(3) Este considerată nescrisă orice clauză prin care instituția de credit este exonerată de răspundere pentru neexecutarea obligațiilor care îi revin în administrarea titlurilor cu prudență şi diligență.

Secțiunea a 3-a
Facilitatea de credit

Articolul 2.193

Noțiune

Facilitatea de credit este contractul prin care o instituție de credit, o instituție financiară nebancară sau orice altă entitate autorizată prin lege specială, denumită finanțator, se obligă să țină la dispoziția clientului o sumă de bani pentru o perioadă de timp determinată sau nedeterminată.

Articolul 2.194

Utilizarea creditului

Dacă părțile nu au stipulat altfel, clientul poate să utilizeze creditul în mai multe tranşe, potrivit uzanțelor, şi poate, prin rambursări succesive, să reînnoiască suma disponibilă.

Articolul 2.195

Denunțarea unilaterală

(1)În lipsa unei clauze contrare, finanțatorul nu poate să denunțe contractul înainte de împlinirea termenului decât pentru motive temeinice, dacă acestea privesc beneficiarul facilității de credit.

(2) Denunțarea unilaterală stinge de îndată dreptul clientului de a utiliza creditul, iar finanțatorul trebuie să acorde un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate şi a accesoriilor acestora.

(3) Dacă facilitatea de credit s-a încheiat pe durată nedeterminată, fiecare dintre părți poate să denunțe contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă altfel.

Secțiunea a 4-a
Închirierea casetelor de valori

Articolul 2.196

Obligația prestatorului

În executarea contractului de închiriere a casetei de valori, instituția de credit sau o altă entitate care prestează în condițiile legii astfel de servicii, denumită prestator, răspunde față de client pentru asigurarea unei încăperi adecvate şi sigure, precum şi pentru integritatea casetei.

Articolul 2.197

Deschiderea casetei de valori

(1)În cazul în care caseta este închiriată mai multor persoane, oricare dintre acestea poate cere deschiderea casetei, dacă nu s-a stipulat altfel prin contract.
(2)În caz de deces al clientului sau al unuia dintre clienții care foloseau aceeaşi casetă, prestatorul, odată ce a fost înştiințat, nu poate să consimtă la deschiderea casetei decât cu acordul tuturor celor îndreptățiți sau, în lipsă, în condițiile stabilite de instanța de judecată.
(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul încetării sau reorganizării persoanei juridice. În acest caz poate solicita deschiderea casetei de valori administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar.

Articolul 2.198

Deschiderea forțată a casetei de valori

(1) La împlinirea termenului prevăzut în contract, după expirarea unei perioade de 3 luni de la notificarea adresată clientului, prestatorul poate cere instanței de judecată, pe cale de ordonanță preşedințială, autorizarea de a deschide caseta de valori. Notificarea clientului se poate face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoştința instituției de credit.
(2) Deschiderea casetei de valori se face în prezența unui notar public şi, după caz, cu respectarea măsurilor de prudență stabilite de instanță.
(3) Instanța de judecată poate, de asemenea, să dispună măsuri de conservare a obiectelor descoperite, precum şi vânzarea acestora în măsura necesară acoperirii chiriei şi cheltuielilor efectuate de prestator, precum şi, dacă este cazul, a prejudiciului cauzat acestuia.

Capitolul XVI
Contractul de asigurare
Secțiunea 1
Dispoziții comune

Articolul 2.199

Noțiune

(1) Prin contractul de asigurare, contractantul asigurării sau asiguratul se obligă să plătească o primă asigurătorului, iar acesta din urmă se obligă ca, în cazul producerii riscului asigurat, să plătească o indemnizație, după caz, asiguratului, beneficiarului asigurării sau terțului păgubit.
(2) Contractantul asigurării este persoana care încheie contractul pentru asigurarea unui risc privind o altă persoană ori pentru bunuri sau activități ale acesteia şi se obligă față de asigurător să plătească prima de asigurare.

Articolul 2.200

Forma şi dovada

(1) Pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie să fie încheiat în scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci când există un început de dovadă scrisă. Dacă documentele de asigurare au dispărut prin forță majoră sau caz fortuit şi nu există posibilitatea obținerii unui duplicat, existența şi conținutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.
(2)Încheierea contractului de asigurare se constată prin polița de asigurare sau certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori prin nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare.
(3) Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate şi certificate prin mijloace electronice.

Articolul 2.201

Polița de asigurare

(1) Polița de asigurare trebuie să indice cel puțin:
a)numele sau denumirea, domiciliul ori sediul părților contractante, precum şi numele beneficiarului asigurării, dacă acesta nu este parte la contract;
b)obiectul asigurării;
c)riscurile ce se asigură;
d)momentul începerii şi cel al încetării răspunderii asigurătorului;
e)primele de asigurare;
f)sumele asigurate.

(2) Alte elemente pe care trebuie să le cuprindă polița de asigurare se stabilesc prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Articolul 2.202

Categoriile de polițe de asigurare

Polița de asigurare poate fi, după caz, nominativă, la ordin sau la purtător.

Articolul 2.203

Informațiile privind riscul

(1) Persoana care contractează asigurarea este obligată să răspundă în scris la întrebările formulate de asigurător, precum şi să declare, la data încheierii contractului, orice informații sau împrejurări pe care le cunoaşte şi care, de asemenea, sunt esențiale pentru evaluarea riscului.

(2) Dacă împrejurările esențiale privind riscul se modifică în cursul executării contractului, asiguratul este obligat să comunice în scris asigurătorului modificarea survenită. Aceeaşi obligație îi revine şi contractantului asigurării care a luat cunoştință de modificarea survenită.

Articolul 2.204

Declarațiile inexacte sau reticența privind riscul

(1)În afară de cauzele generale de nulitate, contractul de asigurare este nul în caz de declarație inexactă sau de reticență făcută cu rea-credință de către asigurat ori contractantul asigurării cu privire la împrejurări care, dacă ar fi fost cunoscute de către asigurător, l-ar fi determinat pe acesta să nu îşi dea consimțământul ori să nu îl dea în aceleaşi condiții, chiar dacă declarația sau reticența nu a avut influență asupra producerii riscului asigurat. Primele plătite rămân dobândite asigurătorului, care, de asemenea, poate cere şi plata primelor cuvenite până la momentul la care a luat cunoştință de cauza de nulitate.

(2) Declarația inexactă sau reticența din partea asiguratului ori a contractantului asigurării a cărui rea-credință nu a putut fi stabilită nu atrage nulitatea asigurării. În cazul în care constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc anterior producerii riscului asigurat, asigurătorul are dreptul fie de a menține contractul solicitând majorarea primei, fie de a rezilia contractul la împlinirea unui termen de 10 zile calculate de la notificarea primită de asigurat, restituindu-i acestuia din urmă partea din primele plătite aferentă perioadei în cadrul căreia asigurarea nu mai funcționează. Atunci când constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc ulterior producerii riscului asigurat, indemnizația se reduce în raport cu proporția dintre nivelul primelor plătite şi nivelul primelor ce ar fi trebuit să fie plătite.

Articolul 2.205

Lipsa riscului asigurat

(1) Contractul de asigurare se desființează de drept în cazul în care, înainte ca obligația asigurătorului să înceapă a produce efecte, riscul asigurat s-a produs ori producerea acestuia a devenit imposibilă, precum şi dacă, după ce obligația menționată a început să producă efecte, intervenirea riscului asigurat a devenit imposibilă. Atunci când asiguratul sau contractantul asigurării a plătit, fie şi parțial, prima de asigurare, acesta este îndreptățit să o recupereze proporțional cu perioada neexpirată a contractului de asigurare.

(2) Diferența dintre prima plătită şi cea calculată conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurării numai în cazurile în care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării.

Articolul 2.206

Plata primelor de asigurare

(1) Asiguratul este obligat să plătească primele de asigurare la termenele stabilite în contract.

(2)Părțile pot conveni ca plata primelor de asigurare să se facă integral ori în rate. Dacă nu s-a convenit altfel, plata se face la sediul asigurătorului sau al împuterniciților acestuia.

(3) Dovada plății primelor de asigurare revine asiguratului.

(4) Dacă nu s-a convenit altfel, asigurătorul poate rezilia contractul în cazul în care sumele datorate de asigurat, cu titlu de primă, nu sunt plătite la scadență.

(5) Asigurătorul este obligat să îl informeze pe asigurat în privința consecințelor neplății primelor la termenul de plată pentru cazul prevăzut la alin. (4) şi să prevadă aceste consecințe în contractul de asigurare.
(6) Asigurătorul are dreptul de a compensa primele ce i se datorează până la sfârşitul anului de asigurare, în temeiul oricărui contract, cu orice indemnizație cuvenită asiguratului sau beneficiarului.

Articolul 2.207

Comunicarea producerii riscului asigurat

(1) Asiguratul este obligat să comunice asigurătorului producerea riscului asigurat, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.
(2)În caz de neîndeplinire a obligației prevăzute la alin. (1), asigurătorul are dreptul să refuze plata indemnizației, dacă din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat şi întinderea pagubei.
(3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face şi către brokerul de asigurare care, în acest caz, are obligația de a face la rândul său comunicarea către asigurător, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

Articolul 2.208

Plata indemnizației de asigurare

(1)În cazul producerii riscului asigurat, asigurătorul trebuie să plătească indemnizația de asigurare în condițiile prevăzute în contract. Atunci când există neînțelegere asupra cuantumului indemnizației de asigurare, partea necontestată din aceasta se va plăti de asigurător anterior soluționării neînțelegerii prin bună învoială sau de către instanța judecătorească.
(2)În cazurile stabilite prin contractul de asigurare, în asigurările de bunuri şi de răspundere civilă, asigurătorul nu datorează indemnizație dacă riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat, de beneficiarul asigurării ori de un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucrează în această calitate.
(3)În cazul în care părțile convin, dispozițiile alin. (2) se aplică şi atunci când riscul asigurat a fost produs de către:
a)persoanele fizice majore care, în mod statornic, locuiesc şi gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul asigurării;
b)prepuşii asiguratului sau ai beneficiarului asigurării.

Articolul 2.209

Denunțarea unilaterală a contractului

Denunțarea contractului de asigurare de către una dintre părți se poate efectua numai cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 20 de zile calculate de la data primirii notificării de către cealaltă parte.

Articolul 2.210

Subrogarea asigurătorului

(1)În limitele indemnizației plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării împotriva celor răspunzători de producerea pagubei, cu excepția asigurărilor de persoane.
(2) Asiguratul răspunde pentru prejudiciile aduse asigurătorului prin acte care ar împiedica realizarea dreptului prevăzut la alin. (1).
(3) Asigurătorul poate renunța, în tot sau în parte, la exercitarea dreptului conferit de alin. (1).

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 43/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 911 din 15 septembrie 2022.

Articolul 2.211

Opozabilitatea contractului

Asigurătorul poate opune titularului sau deținătorului documentului de asigurare ori terțului sau beneficiarului asigurării care invocă drepturi ce decurg din acest document toate apărările întemeiate pe contractul încheiat inițial.

Articolul 2.212

Cesiunea asigurării

(1) Asigurătorul poate cesiona contractul de asigurare numai cu acordul scris al asiguratului.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile cesiunilor de portofolii între asigurători, în condițiile reglementărilor speciale.

Articolul 2.213

Domeniul de aplicare

Asigurările obligatorii se reglementează prin legi speciale.

Secțiunea a 2-a
Asigurarea de bunuri

Articolul 2.214

Noțiune

În cazul asigurării de bunuri, asigurătorul se obligă ca, la producerea riscului asigurat, să plătească o despăgubire asiguratului, beneficiarului asigurării sau altor persoane îndreptățite.

Articolul 2.215

Interesul asigurării

Asiguratul trebuie să aibă un interes cu privire la bunul asigurat.

Articolul 2.216

Prevenirea producerii riscului asigurat

(1) Asiguratul este obligat să întrețină bunul asigurat în condiții corespunzătoare, în scopul prevenirii producerii riscului asigurat.

(2) Asigurătorul are dreptul să verifice modul în care bunul asigurat este întreținut, în condițiile stabilite prin contract.

(3)În cazurile prevăzute în contract, la producerea riscului, asiguratul este obligat să ia pe seama asigurătorului şi în cadrul sumei asigurate, potrivit cu împrejurările, măsuri pentru limitarea pagubelor.

Articolul 2.217

Despăgubirea

(1) Despăgubirea se stabileşte în funcție de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. Ea nu poate depăşi valoarea bunului din acel moment, cuantumul pagubei şi nici suma asigurată.

(2)Părțile pot stipula o clauză conform căreia asiguratul rămâne propriul său asigurător pentru o franşiză, în privința căreia asigurătorul nu este obligat să plătească despăgubire.

Articolul 2.218

Asigurarea parțială

În cazul în care contractul de asigurare s-a încheiat pentru o sumă asigurată care este inferioară valorii bunului şi dacă părțile nu au stipulat altfel, despăgubirea cuvenită se reduce corespunzător raportului dintre suma prevăzută în contract şi valoarea bunului.

Articolul 2.219

Asigurarea multiplă

(1) Asiguratul trebuie să declare existența tuturor asigurărilor referitoare la acelaşi bun, această obligație revenindu-i atât la data încheierii contractelor de asigurare, cât şi pe parcursul executării acestora.

(2) Atunci când există mai multe asigurări încheiate pentru acelaşi bun, fiecare asigurător este obligat la plată proporțional cu suma asigurată şi până la concurența acesteia, fără ca asiguratul să poată încasa o despăgubire mai mare decât prejudiciul efectiv, consecință directă a riscului.

Articolul 2.220

Înstrăinarea bunului asigurat

(1) Dacă nu s-a convenit altfel, înstrăinarea bunului asigurat nu determină încetarea contractului de asigurare, care va produce efecte între asigurător şi dobânditor.

(2) Asiguratul care nu comunică asigurătorului înstrăinarea survenită şi dobânditorului existența contractului de asigurare rămâne obligat să plătească primele care devin scadente ulterior datei înstrăinării.

Secțiunea a 3-a
Asigurările de credite şi garanții şi asigurările de pierderi financiare

Articolul 2.221

Asigurările de credite şi garanții

(1) Asigurările de credite şi garanții pot avea ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generală, de credit de export, de vânzare cu plata prețului în rate, de credit ipotecar, de credit agricol, de garanții directe sau indirecte, precum şi altele asemenea, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

(2) Dacă s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directă de credite şi garanții să se acopere riscul ca un debitor al asiguratului să nu plătească un credit care i s-a acordat, asigurătorul nu poate condiționa plata indemnizației de asigurare de declanşarea de către asigurat împotriva acelui debitor a procedurilor de reparare a prejudiciului, inclusiv prin executare silită.

Articolul 2.222

Asigurările de pierderi financiare

Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizația pentru asigurarea împotriva riscului de pierderi financiare trebuie să acopere paguba efectivă şi beneficiul nerealizat, incluzându-se şi cheltuielile generale, precum şi cele decurgând direct sau indirect din producerea riscului asigurat

Secțiunea a 4-a
Asigurarea de răspundere civilă

Articolul 2.223

Noțiune

(1)În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii față de terțele persoane prejudiciate şi pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil.

(2) Prin contractul de asigurare părțile pot conveni să cuprindă în asigurare şi răspunderea civilă a altor persoane decât contractantul asigurării.

Articolul 2.224

Drepturile terților persoane păgubite

(1) Drepturile terților persoane păgubite se exercită împotriva celor răspunzători de producerea pagubei.

(2) Asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligațiilor ce îi revin acestuia din contractul de asigurare.

Articolul 2.225

Stabilirea despăgubirii

Dacă nu se prevede altfel prin lege, despăgubirea se stabileşte prin convenție încheiată între asigurat, terța persoană prejudiciată şi asigurător sau, în caz de neînțelegere, prin hotărâre judecătorească.

Articolul 2.226

Plata despăgubirii

(1) Asigurătorul plăteşte despăgubirea direct terței persoane prejudiciate, în măsura în care aceasta nu a fost despăgubită de către asigurat.

(2) Creditorii asiguratului nu pot urmări despăgubirea prevăzută la alin. (1).

(3) Despăgubirea se plăteşte asiguratului numai în cazul în care acesta dovedeşte că a despăgubit-o pe terța persoană prejudiciată.

Secțiunea a 5-a
Asigurarea de persoane

Articolul 2.227

Noțiune

Prin contractul de asigurare de persoane, asigurătorul se obligă să plătească indemnizația de asigurare în caz de deces, de ajungere la o anumită vârstă, de invaliditate permanentă totală sau parțială ori în alte asemenea cazuri, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Articolul 2.228

Riscul privind o altă persoană

Asigurarea în vederea unui risc privind o altă persoană decât aceea care a încheiat contractul de asigurare este valabilă numai dacă a fost consimțită în scris de acea persoană.

Articolul 2.229

Renunțarea la contract

(1) Asiguratul care a încheiat un contract de asigurare de viață individual poate să renunțe la contract fără preaviz în termen de cel mult 20 de zile de la data semnării contractului de către asigurător. Renunțarea produce efect retroactiv.

(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile contractelor care au o durată de 6 luni sau mai mică.

Articolul 2.230

Beneficiarul indemnizației

Indemnizația de asigurare se plăteşte asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. În cazul decesului asiguratului, dacă nu a fost desemnat un beneficiar, indemnizația de asigurare intră în masa succesorală, revenind moştenitorilor asiguratului.

Articolul 2.231

Desemnarea beneficiarului

(1) Desemnarea beneficiarului se poate face fie la încheierea contractului de asigurare, fie în cursul executării acestuia, prin declarația scrisă comunicată asigurătorului de către asigurat sau, cu acordul asiguratului, de către contractantul asigurării ori prin testamentul întocmit de asigurat.

(2)Înlocuirea sau revocarea beneficiarului asigurării se poate face oricând în cursul executării contractului, în modurile prevăzute la alin. (1).

Articolul 2.232

Pluralitatea de beneficiari

Atunci când sunt mai mulți beneficiari desemnați, indemnizația de asigurare se împarte în mod egal între aceştia, dacă nu s-a stipulat altfel.

Articolul 2.233

Producerea cu intenție a riscului asigurat

(1) Asigurătorul nu datorează indemnizația de asigurare dacă:

a)riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare;

b)riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat.

(2) Atunci când un beneficiar al asigurării a produs intenționat riscul asigurat, indemnizația de asigurare se plăteşte celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, asiguratului.

(3)În cazul în care riscul asigurat constă în decesul asiguratului, iar un beneficiar al asigurării l-a produs intenționat, indemnizația de asigurare se plăteşte celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, moştenitorilor asiguratului.

Articolul 2.234

Rezerva de prime

(1)În asigurările la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate să înceteze plata primelor cu dreptul de a menține contractul la o sumă asigurată redusă sau de a-l denunța, solicitând restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare.

(2) Orice altă plată, indiferent de forma sub care este făcută de asigurător, diferită de indemnizația de asigurare sau de suma reprezentând restituirea rezervei în condițiile alin. (1), nu poate fi efectuată mai devreme de 6 luni de la data încheierii contractului de asigurare.

Articolul 2.235

Repunerea în vigoare a asigurării

Asiguratul sau contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, poate să ceară repunerea în vigoare a asigurării la care se constituie rezerva tehnică, în cazurile prevăzute în contractul de asigurare.

Articolul 2.236

Dreptul la indemnizație

(1) Indemnizația de asigurare este datorată independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurările sociale, de repararea prejudiciului de cei răspunzători de producerea sa, precum şi de sumele primite de la alți asigurători în temeiul altor contracte de asigurare.

(2) Creditorii asiguratului nu au dreptul să urmărească indemnizația de asigurare cuvenită beneficiarilor asigurării sau moştenitorilor asiguratului, după caz.

Articolul 2.237

Prescripția

Drepturile asiguraților asupra sumelor rezultând din rezervele tehnice care se constituie la asigurările de viață pentru obligații de plată scadente în viitor nu sunt supuse prescripției.

Articolul 2.238

Obligația de informare

Asigurătorii şi împuterniciții lor au obligația de a pune la dispoziția asiguraților sau contractanților asigurării informații în legătură cu contractele de asigurare atât înaintea încheierii, cât şi pe durata executării acestora. Aceste informații trebuie să fie prezentate în scris, în limba română, să fie redactate într-o formă clară şi să cuprindă cel puțin următoarele elemente:

a)clauzele opționale sau suplimentare şi beneficiile rezultate din valorificarea rezervelor tehnice;

b)momentul începerii şi cel al încetării contractului, inclusiv modalitățile de încetare a acestuia;

c)modalitățile şi termenele de plată a primelor de asigurare;

d)elementele de calcul al indemnizațiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de răscumpărare, a sumelor asigurate reduse, precum şi a nivelului până la care acestea sunt garantate;

e)modalitatea de plată a indemnizațiilor de asigurare;

f)legea aplicabilă contractului de asigurare;

g)alte elemente stabilite prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competență intră, potrivit legii, supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Secțiunea a 6-a
Coasigurarea, reasigurarea şi retrocesiunea

Articolul 2.239

Coasigurarea

(1) Coasigurarea este operațiunea prin care 2 sau mai mulți asigurători acoperă acelaşi risc, fiecare asumându-şi o cotă-parte din acesta.

(2) Fiecare coasigurător răspunde față de asigurat numai în limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Articolul 2.240

Reasigurarea

(1) Reasigurarea este operațiunea de asigurare a unui asigurător, în calitate de reasigurat, de către un alt asigurător, în calitate de reasigurător.

(2) Prin reasigurare:

a)reasigurătorul primeşte prime de reasigurare, în schimbul cărora contribuie, potrivit obligațiilor preluate, la suportarea indemnizațiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării;

b)reasiguratul cedează prime de reasigurare, în schimbul cărora reasigurătorul contribuie, potrivit obligațiilor preluate, la suportarea indemnizațiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării.

(3) Reasigurarea nu stinge obligațiile asigurătorului şi nu stabileşte niciun raport juridic între asigurat şi reasigurător.

Articolul 2.241

Retrocesiunea

Prin operațiunea de retrocesiune reasigurătorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat.

Capitolul XVII
Contractul de rentă viageră

Articolul 2.242

Noțiune

(1) Prin contractul de rentă viageră o parte, numită debirentier, se obligă să efectueze în folosul unei anumite persoane, numită credirentier, prestații periodice, constând în sume de bani sau alte bunuri fungibile.

(2) Renta viageră se constituie pe durata vieții credirentierului dacă părțile nu au stipulat constituirea acesteia pe durata vieții debirentierului sau a unei terțe persoane determinate.

Articolul 2.243

Modurile de constituire

(1) Renta viageră poate fi constituită cu titlu oneros, în schimbul unui capital de orice natură, sau cu titlu gratuit şi este supusă, sub rezerva dispozițiilor capitolului de față, regulilor proprii ale actului juridic de constituire.

(2) Atunci când renta viageră este stipulată în favoarea unui terț, chiar dacă acesta o primeşte cu titlu gratuit, contractul nu este supus formei prevăzute pentru donație.

Articolul 2.244

Constituirea pe durata vieții mai multor persoane

Renta viageră poate fi constituită pe durata vieții mai multor persoane, urmând ca, în acest caz, în lipsă de stipulație contrară, obligația de plată a rentei să înceteze la data la care decedează ultima dintre aceste persoane.

Articolul 2.245

Constituirea în favoarea mai multor persoane

Dacă nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei viagere este indivizibilă în privința credirentierilor.

Articolul 2.246

Constituirea pe durata vieții unui terț deja decedat

Este lovit de nulitate absolută contractul care stipulează o rentă constituită pe durata vieții unui terț care era decedat în ziua încheierii contractului.

Articolul 2.247

Constituirea pe durata vieții unei persoane afectate de o boală letală

Nu produce, de asemenea, niciun efect contractul prin care s-a constituit cu titlu oneros o rentă pe durata vieții unei persoane care, la data încheierii contractului, suferea de o boală din cauza căreia a murit în interval de cel mult 30 de zile de la această dată.

Articolul 2.248

Plata ratelor de rentă

(1)În lipsă de stipulație contrară, ratele de rentă se plătesc trimestrial în avans şi indexate în funcție de rata inflației.

(2) Atunci când credirentierul decedează înainte de expirarea perioadei pentru care renta s-a plătit în avans, debirentierul nu poate cere restituirea sumei plătite aferente perioadei în care creditorul nu a mai fost în viață.

Articolul 2.249

Garanția legală

(1) Pentru garantarea obligației de plată a rentei constituite cu titlu oneros, prevederile art. 1.723 se aplică în mod corespunzător.

(2)În cazul prevăzut la alin. (1), în vederea înscrierii ipotecii legale nu este necesară declararea valorii creanței garantate.

Articolul 2.250

Executarea silită a ratelor

(1)În caz de neîndeplinire a obligației de plată a ratelor scadente, credirentierul poate cere sechestrul şi vânzarea bunurilor debirentierului, până la concurența unei sume suficiente spre a asigura plata rentei pentru viitor.
(2) Această sumă se stabileşte, în condițiile legii, pe baza unei expertize întocmite în conformitate cu metodologia de calcul aplicabilă în cazul asigurărilor de viață, ținându-se seama, printre altele, de ratele deja încasate de credirentier, de vârsta şi de starea acestuia. Cheltuielile expertizei sunt suportate de debirentier.
(3) După ce a fost obținută în urma vânzării bunurilor debirentierului, suma se consemnează la o instituție de credit şi va fi plătită credirentierului cu respectarea cuantumului şi scadențelor convenite prin contractul de rentă viageră.
(4) Dacă debirentierul intră în lichidare, credirentierul îşi poate realiza dreptul la rentă înscriind în tabloul creditorilor o creanță al cărei cuantum se determină potrivit alin. (2).

Articolul 2.251
Rezoluțiunea contractului la cererea credirentierului

(1) Creditorul unei rente viagere constituite cu titlu oneros poate cere rezoluțiunea contractului dacă debirentierul nu depune garanția promisă în vederea executării obligației sale ori o diminuează.
(2) Credirentierul are dreptul la rezoluțiune pentru neexecutarea fără justificare a obligației de plată a rentei de către debirentier.
(3)În lipsa unei stipulații contrare, rezoluțiunea nu conferă debirentierului dreptul de a obține restituirea ratelor de rentă deja plătite.

Articolul 2.252
Irevocabilitatea contractului

(1) Debirentierul nu se poate libera de plata rentei oferind restituirea capitalului şi renunțând la restituirea ratelor plătite.
(2) Debirentierul este ținut la plata rentei până la decesul persoanei pe durata vieții căreia a fost constituită renta, oricât de împovărătoare ar putea deveni prestarea acesteia.

Articolul 2.253
Insesizabilitatea rentei

Numai renta viageră cu titlu gratuit poate fi declarată insesizabilă prin contract. Chiar şi în acest caz, stipulația nu îşi produce efectele decât în limita valorii rentei care este necesară credirentierului pentru asigurarea întreținerii. Dispozițiile art. 2.257 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Capitolul XVIII
Contractul de întreținere

Articolul 2.254
Noțiune

(1) Prin contractul de întreținere o parte se obligă să efectueze în folosul celeilalte părți sau al unui anumit terț prestațiile necesare întreținerii şi îngrijirii pentru o anumită durată.
(2) Dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreținerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia, atunci întreținerea se datorează pentru toată durata vieții creditorului întreținerii.

Articolul 2.255
Forma contractului

Contractul de întreținere se încheie în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute.

Articolul 2.256
Aplicarea regulilor de la renta viageră

(1) Dispozițiile art. 2.243-2.247, art. 2.249, art. 2.251 alin. (1) şi art. 2.252 se aplică în mod corespunzător şi contractului de întreținere.
(2)În lipsa unei stipulații contrare, obligația de întreținere este indivizibilă atât în privința creditorilor, cât şi în privința debitorilor.

Articolul 2.257
Întinderea obligației de întreținere

(1) Debitorul întreținerii datorează creditorului prestații stabilite în mod echitabil ținându-se seama de valoarea capitalului şi de condiția socială anterioară a creditorului.
(2) Debitorul este obligat în special să asigure creditorului hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, menaj, precum şi folosința unei locuințe corespunzătoare. Întreținerea cuprinde, de asemenea, îngrijirile şi cheltuielile necesare în caz de boală.
(3)În cazul în care întreținerea are caracter viager sau atunci când creditorul decedează în cursul duratei contractului, debitorul are obligația să îl înmormânteze.
(4)Întreținerea continuă a fi datorată în aceeaşi măsură chiar dacă, în cursul executării contractului, bunul care a constituit capitalul a pierit total sau parțial ori şi-a diminuat valoarea, dintr-o cauză pentru care creditorul întreținerii nu este ținut să răspundă.
(5) Clauza prin care creditorul întreținerii se obligă la prestarea unor servicii este considerată nescrisă.

Articolul 2.258

Caracterul incesibil şi insesizabil al întreținerii

Drepturile creditorului întreținerii nu pot fi cedate sau supuse urmăririi.

Articolul 2.259

Protecția creditorilor părților

Caracterul personal al contractului de întreținere nu poate fi invocat de părți pentru a se opune acțiunii în revocarea contractului sau acțiunii oblice introduse pentru executarea sa.

Articolul 2.260

Cazul special de revocare

(1) Contractul de întreținere este revocabil în folosul persoanelor cărora creditorul întreținerii le datorează alimente în temeiul legii dacă, prin efectul contractului, el s-a lipsit de mijloacele necesare îndeplinirii obligației de a asigura alimentele.
(2) Revocarea poate fi cerută chiar dacă nu există fraudă din partea debitorului întreținerii şi indiferent de momentul încheierii contractului de întreținere.
(3)În loc să dispună revocarea contractului, instanța de judecată poate, chiar şi din oficiu, însă numai cu acordul debitorului întreținerii, să îl oblige pe acesta să asigure alimente persoanelor față de care creditorul are o astfel de obligație legală, fără ca în acest mod să fie diminuate prestațiile datorate creditorului întreținerii.

Articolul 2.261

Înlocuirea întreținerii prin rentă

(1) Dacă prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din motive obiective sau dacă debitorul întreținerii decedează şi nu intervine o înțelegere între părți, instanța judecătorească poate să înlocuiască, la cererea oricăreia dintre părți, fie şi numai temporar, întreținerea în natură cu o sumă de bani corespunzătoare.
(2) Atunci când prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din culpa uneia dintre părți, instanța va majora sau, după caz, diminua cuantumul sumei de bani care înlocuieşte prestația de întreținere.

Articolul 2.262

Regulile aplicabile în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă

(1)În toate cazurile în care întreținerea a fost înlocuită potrivit prevederilor art. 2.261 devin aplicabile dispozițiile care reglementează contractul de rentă viageră.
(2) Cu toate acestea, dacă prin contractul de întreținere nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei rămâne indivizibilă între debitori.

Articolul 2.263

Încetarea contractului de întreținere

(1) Contractul de întreținere încheiat pe durată determinată încetează la expirarea acestei durate, cu excepția cazului în care creditorul întreținerii decedează mai devreme.
(2) Atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri, cel interesat poate cere rezoluțiunea.

(3)În cazul prevăzut la alin. (2), precum şi atunci când se întemeiază pe neexecutarea fără justificare a obligației de întreținere, rezoluțiunea nu poate fi pronunțată decât de instanță, dispozițiile art. 1.552 nefiind aplicabile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.
(4) Dacă rezoluțiunea a fost cerută pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), oferta de întreținere făcută de debitorul pârât după introducerea acțiunii nu poate împiedica rezoluțiunea contractului.
(5)În cazul în care rezoluțiunea se pronunță pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), debitorul în culpă nu poate obține restituirea prestațiilor de întreținere deja executate.
(6) Dreptul la acțiunea în rezoluțiune se transmite moştenitorilor.
(7) Rezoluțiunea contractului de întreținere nu se poate cere pentru motivele prevăzute la art. 2.261 alin. (1).

Capitolul XIX
Jocul şi pariul

Articolul 2.264
Lipsa dreptului la acțiune
(1) Pentru plata unei datorii născute dintr-un contract de joc sau de pariu nu există drept la acțiune.
(2) Cel care pierde nu poate să ceară restituirea plății făcute de bunăvoie. Cu toate acestea, se poate cere restituirea în caz de fraudă sau dacă acela care a plătit era lipsit de capacitate de exercițiu ori avea capacitate de exercițiu restrânsă.
(3) Datoriile născute din contractul de joc sau de pariu nu pot constitui obiect de tranzacție, recunoaştere de datorie, compensație, novație, remitere de datorie cu sarcină ori alte asemenea acte juridice.

Articolul 2.265
Competițiile sportive
(1) Dispozițiile art. 2.264 nu se aplică pariurilor făcute între persoanele care iau ele însele parte la curse, la jocuri de îndemânare sau la orice fel de jocuri sportive.
(2) Cu toate acestea, dacă suma pariului este excesivă, instanța poate să respingă acțiunea sau, după caz, să reducă suma.
(3)În cazurile prevăzute la alin. (1), intermediarii legal autorizați să adune mize de la persoane care nu iau parte la joc nu pot invoca dispozițiile art. 2.264 alin. (1) şi (3).

Articolul 2.266
Jocurile şi pariurile autorizate
Jocurile şi pariurile dau loc la acțiune în justiție numai când au fost permise de autoritatea competentă.

Capitolul XX
Tranzacția

Articolul 2.267
Noțiune
(1) Tranzacția este contractul prin care părțile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesii sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă.
(2) Prin tranzacție se pot naşte, modifica sau stinge raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre părți.

Articolul 2.268
Domeniul de aplicare
(1) Nu se poate tranzacționa asupra capacității sau stării civile a persoanelor şi nici cu privire la drepturi de care părțile nu pot să dispună potrivit legii.
(2) Se poate însă tranzacționa asupra acțiunii civile derivând din săvârşirea unei infracțiuni.

Articolul 2.269
Indivizibilitatea tranzacției
Tranzacția este indivizibilă în ceea ce priveşte obiectul său. În lipsa unei stipulații contrare, ea nu poate fi desființată în parte.

Articolul 2.270

Întinderea tranzacției

(1) Tranzacția se mărgineşte numai la obiectul ei; renunțarea făcută la toate drepturile, acțiunile şi pretențiile nu se întinde decât asupra cauzei cu privire la care s-a făcut tranzacția.

(2) Tranzacția nu priveşte decât cauza cu privire la care a fost încheiată, fie că părțile şi-au manifestat intenția prin expresii generale sau speciale, fie că intenția lor rezultă în mod necesar din ceea ce s-a prevăzut în cuprinsul tranzacției.

Articolul 2.271

Capacitatea de exercițiu

Pentru a tranzacționa, părțile trebuie să aibă deplina capacitate de a dispune de drepturile care formează obiectul contractului. Cei care nu au această capacitate pot tranzacționa numai în condițiile prevăzute de lege.

Articolul 2.272

Condițiile de formă

Pentru a putea fi dovedită, tranzacția trebuie să fie încheiată în scris.

Articolul 2.273

Cauzele de nulitate

(1) Tranzacția poate fi afectată de aceleaşi cauze de nulitate ca orice alt contract.

(2) Cu toate acestea, ea nu poate fi anulată pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților şi nici pentru leziune.

Articolul 2.274

Tranzacția asupra unui act nul

(1) Este nulă tranzacția încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută, în afară de cazul în care părțile au tranzacționat expres asupra nulității.

(2)În cazul în care tranzacția s-a încheiat pentru executarea unui act anulabil, anularea tranzacției poate fi cerută doar de partea care la data încheierii tranzacției nu cunoştea cauza de anulabilitate.

Articolul 2.275

Înscrisurile false

Este, de asemenea, nulă tranzacția încheiată pe baza unor înscrisuri dovedite ulterior ca fiind false.

Articolul 2.276

Înscrisurile necunoscute

(1) Descoperirea ulterioară de înscrisuri necunoscute părților şi care ar fi putut influența conținutul tranzacției nu reprezintă o cauză de nulitate a acesteia, cu excepția cazului în care înscrisurile au fost ascunse de către una dintre părți sau, cu ştiința ei, de către un terț.

(2) Tranzacția este nulă dacă din înscrisurile descoperite rezultă că părțile sau numai una dintre ele nu aveau niciun drept asupra căruia să poată tranzacționa.

Articolul 2.277

Tranzacția asupra unui proces terminat

Tranzacția asupra unui proces este anulabilă la cererea părții care nu a cunoscut că litigiul fusese soluționat printr-o hotărâre judecătorească intrată în puterea lucrului judecat.

Articolul 2.278

Tranzacția constatată prin hotărâre judecătorească

(1) Tranzacția care, punând capăt unui proces început, este constatată printr-o hotărâre judecătorească poate fi desființată prin acțiune în nulitate sau acțiune în rezoluțiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacată cu acțiune revocatorie sau cu acțiunea în declararea simulației.

(2) Hotărârea prin care s-a desființat tranzacția în cazurile prevăzute la alin. (1) face ca hotărârea judecătorească prin care tranzacția fusese constatată să fie lipsită de orice efect.

Titlul X
Garanțiile personale
Capitolul I

Dispoziții generale

Articolul 2.279

Tipurile de garanții personale

Garanțiile personale sunt fideiusiunea, garanțiile autonome, precum şi alte garanții anume prevăzute de lege.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 43/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 1051 din 3 noiembrie 2021:
În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 2.279 şi ale art. 2.321 din Codul civil, coroborate cu art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit şi adecvarea capitalului, scrisoarea de garanție emisă de o instituție de credit constituie titlu executoriu numai dacă aceasta este emisă în garantarea unui contract de credit.

Capitolul II
Fideiusiunea
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 2.280

Noțiune

Fideiusiunea este contractul prin care o parte, fideiusorul, se obligă față de cealaltă parte, care are într-un alt raport obligațional calitatea de creditor, să execute, cu titlu gratuit sau în schimbul unei remunerații, obligația debitorului dacă acesta din urmă nu o execută.

Articolul 2.281

Fideiusiunea obligatorie

Fideiusiunea poate fi impusă de lege sau dispusă de instanța judecătorească.

Articolul 2.282

Forma fideiusiunii

Fideiusiunea nu se prezumă, ea trebuie asumată în mod expres printr-un înscris, autentic sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Articolul 2.283

Consimțământul debitorului principal

Fideiusiunea poate fi contractată fără ştiința şi chiar împotriva voinței debitorului principal.

Articolul 2.284

Beneficiarul fideiusiunii

Fideiusiunea se poate constitui pentru a garanta obligația unui alt fideiusor.

Articolul 2.285

Condițiile pentru a deveni fideiusor

(1) Debitorul care este obligat să constituie o fideiusiune trebuie să prezinte o persoană capabilă de a se obliga, care are şi menține în România bunuri suficiente pentru a satisface creanța şi care domiciliază în România. Dacă vreuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită, debitorul trebuie să prezinte un alt fideiusor.
(2) Aceste reguli nu se aplică atunci când creditorul a cerut ca fideiusor o anumită persoană.

Articolul 2.286

Substituirea fideiusiunii legale sau judiciare

Debitorul care este ținut să constituie o fideiusiune legală sau judiciară poate oferi în locul acesteia o altă garanție, considerată suficientă.

Articolul 2.287

Litigiile cu privire la caracterul suficient al fideiusiunii

Litigiile cu privire la caracterul suficient al bunurilor fideiusorului sau al garanției oferite în locul fideiusiunii sunt soluționate de instanță, pe cale de ordonanță preşedințială.

Articolul 2.288

Obligația principală

(1) Fideiusiunea nu poate exista decât pentru o obligație valabilă.

(2) Se pot însă garanta prin fideiusiune obligații naturale, precum şi cele de care debitorul principal se poate libera invocând incapacitatea sa, dacă fideiusorul cunoştea aceste împrejurări.

(3) De asemenea, fideiusiunea poate fi constituită pentru o datorie viitoare sau condițională.

Articolul 2.289

Limitele fideiusiunii

(1) Fideiusiunea nu poate fi extinsă peste limitele în care a fost contractată.

(2) Fideiusiunea care depăşeşte ceea ce este datorat de debitorul principal sau care este contractată în condiții mai oneroase nu este valabilă decât în limita obligației principale.

Articolul 2.290

Întinderea fideiusiunii

(1)În lipsa unei stipulații contrare, fideiusiunea unei obligații principale se întinde la toate accesoriile acesteia, chiar şi la cheltuielile ulterioare notificării făcute fideiusorului şi la cheltuielile aferente cererii de chemare în judecată a acestuia.

(2) Fideiusorul datorează cheltuielile de judecată şi de executare silită avansate de creditor în cadrul procedurilor îndreptate împotriva debitorului principal numai în cazul în care creditorul l-a înştiințat din timp.

Articolul 2.291

Fideiusiunea parțială

Fideiusiunea poate fi contractată pentru o parte din obligația principală sau în condiții mai puțin oneroase.

Articolul 2.292

Fideiusiunea asimilată

În cazul în care o parte se angajează față de o altă parte să acorde un împrumut unui terț, creditorul acestui angajament este considerat fideiusor al obligației de restituire a împrumutului.

Secțiunea a 2-a
Efectele fideiusiunii
Subsecțiunea 1.
Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor

Articolul 2.293

Obligația fideiusorului

Fideiusorul nu este ținut să îndeplinească obligația debitorului decât dacă acesta nu o execută.

Articolul 2.294

Beneficiul de discuțiune

(1) Fideiusorul convențional sau legal are facultatea de a cere creditorului să urmărească mai întâi bunurile debitorului principal, dacă nu a renunțat la acest beneficiu în mod expres.

(2) Fideiusorul judiciar nu poate cere urmărirea bunurilor debitorului principal sau ale vreunui alt fideiusor.

Articolul 2.295

Invocarea beneficiului de discuțiune

(1) Fideiusorul care se prevalează de beneficiul de discuțiune trebuie să îl invoce înainte de judecarea fondului procesului, să indice creditorului bunurile urmăribile ale debitorului principal şi să avanseze acestuia sumele necesare urmăririi bunurilor.

(2) Creditorul care întârzie urmărirea răspunde față de fideiusor, până la concurența valorii bunurilor indicate, pentru insolvabilitatea debitorului principal survenită după indicarea de către fideiusor a bunurilor urmăribile ale debitorului principal.

Articolul 2.296

Excepțiile invocate de fideiusor

Fideiusorul, chiar solidar, poate opune creditorilor toate mijloacele de apărare pe care le putea opune debitorul principal, afară de cele care îi sunt strict personale acestuia din urmă sau care sunt excluse prin angajamentul asumat de fideiusor.

Articolul 2.297

Pluralitatea de fideiusori

Atunci când mai multe persoane s-au constituit fideiusori ai aceluiaşi debitor pentru aceeaşi datorie, fiecare dintre ele este obligată la întreaga datorie şi va putea fi urmărită ca atare, însă cel urmărit poate invoca beneficiul de diviziune, dacă nu a renunțat în mod expres la acesta.

Articolul 2.298

Beneficiul de diviziune

(1) Prin efectul beneficiului de diviziune, fiecare fideiusor poate cere creditorului să îşi dividă mai întâi acțiunea şi să o reducă la partea fiecăruia.

(2) Dacă vreunul dintre fideiusori era insolvabil atunci când unul dintre ei a obținut diviziunea, acesta din urmă rămâne obligat proporțional pentru această insolvabilitate. El nu răspunde însă pentru insolvabilitatea survenită după diviziune.

Articolul 2.299

Divizarea acțiunii de către creditor

Dacă însă creditorul însuşi a divizat acțiunea sa, el nu mai poate reveni asupra diviziunii, chiar dacă înainte de data la care a făcut această diviziune ar fi existat fideiusori insolvabili.

Articolul 2.300

Fideiusiunea solidară

Atunci când se obligă împreună cu debitorul principal cu titlu de fideiusor solidar sau de codebitor solidar, fideiusorul nu mai poate invoca beneficiile de discuțiune şi de diviziune.

Articolul 2.301

Prorogarea termenului şi decăderea din termen

Fideiusorul nu este liberat prin simpla prelungire a termenului acordat de creditor debitorului principal. Tot astfel, decăderea din termen a debitorului principal produce efecte cu privire la fideiusor.

Articolul 2.302

Informarea fideiusorului

Creditorul este ținut să ofere fideiusorului, la cererea acestuia, orice informație utilă asupra conținutului şi modalităților obligației principale şi asupra stadiului executării acesteia.

Articolul 2.303

Renunțarea anticipată

Fideiusorul nu poate renunța anticipat la dreptul de informare şi la beneficiul excepției subrogației.

Articolul 2.304

Fideiusiunea dată unui fideiusor

Cel care a dat fideiusiune fideiusorului debitorului principal nu este obligat față de creditor decât în cazul când debitorul principal şi toți fideiusorii săi sunt insolvabili ori sunt liberați prin efectul unor excepții personale debitorului principal sau fideiusorilor săi.

Subsecțiunea 2.
Efectele fideiusiunii între debitor şi fideiusor

Articolul 2.305

Subrogarea fideiusorului

Fideiusorul care a plătit datoria este de drept subrogat în toate drepturile pe care creditorul le avea împotriva debitorului.

Articolul 2.306

Întinderea dreptului de regres

(1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului poate cere acestuia ceea ce a plătit, şi anume capitalul, dobânzile şi cheltuielile, precum şi daunele-interese pentru repararea oricărui prejudiciu pe care acesta l-a suferit din cauza fideiusiunii. El poate, de asemenea, să ceară dobânzi pentru orice sumă pe care a trebuit să o plătească creditorului, chiar dacă datoria principală nu producea dobânzi.
(2) Fideiusorul care s-a obligat fără consimțământul debitorului nu poate recupera de la acesta decât ceea ce debitorul ar fi fost ținut să plătească, inclusiv dauneinterese, dacă fideiusiunea nu ar fi avut loc, afară de cheltuielile subsecvente notificării plății, care sunt în sarcina debitorului.

Articolul 2.307

Regresul contra debitorului incapabil

Atunci când debitorul principal se liberează de obligație invocând incapacitatea sa, fideiusorul are regres împotriva debitorului principal numai în limita îmbogățirii acestuia.

Articolul 2.308

Regresul contra mai multor debitori principali

Când pentru aceeaşi datorie sunt mai mulți debitori principali care s-au obligat solidar, fideiusorul care a garantat pentru toți are împotriva oricăruia dintre ei acțiune în restituire pentru tot ceea ce a plătit.

Articolul 2.309

Limitele regresului

Dacă s-a obligat împotriva voinței debitorului principal, fideiusorul care a plătit nu are decât drepturile prevăzute la art. 2.305.

Articolul 2.310

Pierderea dreptului de regres

(1) Fideiusorul care a plătit o datorie nu are acțiune împotriva debitorului principal care a plătit ulterior aceeaşi datorie fără ca fideiusorul să îl fi înştiințat cu privire la plata făcută.
(2) Fideiusorul care a plătit fără a-l înştiința pe debitorul principal nu are acțiune împotriva acestuia dacă, la momentul plății, debitorul avea mijloacele pentru a declara stinsă datoria. În aceleaşi împrejurări, fideiusorul nu are acțiune împotriva debitorului decât pentru sumele pe care acesta ar fi fost chemat să le plătească, în măsura în care putea opune creditorului mijloace de apărare pentru a obține reducerea datoriei.
(3)În toate cazurile, fideiusorul păstrează dreptul de a cere creditorului restituirea, în tot sau în parte, a plății făcute.

Articolul 2.311

Înştiințarea fideiusorului

(1) Debitorul care cunoaşte existența fideiusiunii este obligat să îl înştiințeze de îndată pe fideiusor când plăteşte creditorului.
(2) Dacă o asemenea înştiințare nu a fost făcută, fideiusorul care plăteşte creditorului fără să ştie că acesta a fost plătit are acțiune în restituire şi împotriva debitorului.

Articolul 2.312

Regresul anticipat

(1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului se poate îndrepta împotriva acestuia, chiar înainte de a plăti, atunci când este urmărit în justiție pentru plată, când debitorul este insolvabil ori când s-a obligat a-l libera de garanție într-un anumit termen care a expirat.
(2) Această regulă se aplică şi atunci când datoria a ajuns la termen, chiar dacă creditorul, fără consimțământul fideiusorului, i-a acordat debitorului un nou termen de plată sau când, din cauza pierderilor suferite de debitor ori a unei culpe a acestuia, fideiusorul suportă riscuri semnificativ mai mari decât în momentul în care s-a obligat.

Subsecțiunea 3.
Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiusori

Articolul 2.313

Regresul contra celorlalți fideiusori

(1)Când mai multe persoane au dat fideiusiune aceluiaşi debitor şi pentru aceeaşi datorie, fideiusorul care a plătit datoria are regres împotriva celorlalți fideiusori pentru partea fiecăruia.
(2) Această acțiune nu poate fi introdusă decât în cazurile în care fideiusorul putea, înainte de a plăti, să se îndrepte împotriva debitorului.
(3) Dacă unul dintre fideiusori este insolvabil, partea ce revine acestuia se divide proporțional între ceilalți fideiusori şi cel care a plătit.

Secțiunea a 3-a
Încetarea fideiusiunii

Articolul 2.314
Confuziunea
Confuziunea calităților de debitor principal şi fideiusor, când devin moştenitori unul față de celălalt, nu stinge acțiunea creditorului nici împotriva debitorului principal, nici împotriva aceluia care a dat fideiusiune pentru fideiusor.

Articolul 2.315
Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului
Dacă, urmare a faptei creditorului, subrogația nu ar profita fideiusorului, acesta din urmă este liberat în limita sumei pe care nu ar putea să o recupereze de la debitor.

Articolul 2.316
Liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate
(1) Atunci când este dată în vederea acoperirii datoriilor viitoare ori nedeterminate sau pentru o perioadă nedeterminată, fideiusiunea poate înceta după 3 ani, prin notificarea făcută debitorului, creditorului şi celorlalți fideiusori, dacă, între timp, creanța nu a devenit exigibilă.
(2) Această regulă nu se aplică în cazul fideiusiunii judiciare.

Articolul 2.317
Stingerea obligației principale prin darea în plată
Atunci când creditorul a primit de bunăvoie un imobil sau un bun drept plată a datoriei principale, fideiusorul rămâne liberat chiar şi atunci când creditorul este ulterior evins de acel bun.

Articolul 2.318
Urmărirea debitorului principal
(1) Fideiusorul rămâne ținut şi după împlinirea termenului obligației principale, în cazul în care creditorul a introdus acțiune împotriva debitorului principal în termen de 6 luni de la scadență şi a continuat-o cu diligență.
(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul în care fideiusorul a limitat în mod expres fideiusiunea la termenul obligației principale. În acest caz, fideiusorul este ținut doar dacă acțiunea împotriva debitorului principal este introdusă în termen de două luni de la scadență.

Articolul 2.319
Decesul fideiusorului
Fideiusiunea încetează prin decesul fideiusorului, chiar dacă există stipulație contrară.

Articolul 2.320
Cazul special
(1) Fideiusiunea constituită în considerarea unei anumite funcții deținute de debitorul principal se stinge la încetarea acestei funcții.
(2) Cu toate acestea, fideiusorul rămâne ținut pentru toate datoriile existente la încetarea fideiusiunii, chiar dacă acestea sunt supuse unei condiții sau unui termen.

Capitolul III
Garanțiile autonome

Articolul 2.321
Scrisoarea de garanție

(1) Scrisoarea de garanție este angajamentul irevocabil şi necondiționat prin care o persoană, denumită emitent, se obligă, la solicitarea unei persoane denumite ordonator, în considerarea unui raport obligațional preexistent, dar independent de acesta, să plătească o sumă de bani unei terțe persoane, denumită beneficiar, în conformitate cu termenii angajamentului asumat.
(2) Angajamentul astfel asumat se execută la prima şi simpla cerere a beneficiarului, dacă prin textul scrisorii de garanție nu se prevede altfel.
(3) Emitentul nu poate opune beneficiarului excepțiile întemeiate pe raportul obligațional preexistent angajamentului asumat prin scrisoarea de garanție şi nu poate fi ținut să plătească în caz de abuz sau de fraudă vădită.
(4) Emitentul care a efectuat plata are drept de regres împotriva ordonatorului scrisorii de garanție.
(5)În lipsa unei convenții contrare, scrisoarea de garanție nu este transmisibilă odată cu transmiterea drepturilor şi/sau obligațiilor din raportul obligațional preexistent.
(6) Beneficiarul poate transmite dreptul de a solicita plata în cadrul scrisorii de garanție, dacă în textul acesteia s-a prevăzut în mod expres.
(7) Dacă în textul scrisorii de garanție nu se prevede altfel, aceasta produce efecte de la data emiterii ei şi îşi încetează de drept valabilitatea la expirarea termenului stipulat, independent de remiterea originalului scrisorii de garanție.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 43/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 1051 din 3 noiembrie 2021:
În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 2.279 şi ale art. 2.321 din Codul civil, coroborate cu art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit şi adecvarea capitalului, scrisoarea de garanție emisă de o instituție de credit constituie titlu executoriu numai dacă aceasta este emisă în garantarea unui contract de credit.

Articolul 2.322

Scrisoarea de confort

(1) Scrisoarea de confort este acel angajament irevocabil şi autonom prin care emitentul îşi asumă o obligație de a face sau de a nu face, în scopul susținerii unei alte persoane, denumită debitor, în vederea executării obligațiilor acesteia față de un creditor al său. Emitentul nu va putea opune creditorului nicio apărare sau excepție derivând din raportul obligațional dintre creditor şi debitor.
(2)În cazul în care debitorul nu îşi execută obligația, emitentul scrisorii de confort poate fi obligat numai la plata de daune-interese față de creditor şi numai dacă acesta din urmă face dovada că emitentul scrisorii de confort nu şi-a îndeplinit obligația asumată prin scrisoarea de confort.
(3) Emitentul scrisorii de confort care a căzut în pretenții față de creditor are drept de regres împotriva debitorului.

Titlul XI
Privilegiile şi garanțiile reale
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 2.323

Domeniul de aplicare

Prezentul titlu reglementează privilegiile, precum şi garanțiile reale destinate să asigure îndeplinirea unei obligații patrimoniale.

Articolul 2.324

Garanția comună a creditorilor

(1) Cel care este obligat personal răspunde cu toate bunurile sale mobile şi imobile, prezente şi viitoare. Ele servesc drept garanție comună a creditorilor săi.
(2) Nu pot face obiectul garanției prevăzute la alin. (1) bunurile insesizabile.

(3) Creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu o anumită diviziune a patrimoniului, autorizată de lege, trebuie să urmărească mai întâi bunurile care fac obiectul acelei mase patrimoniale. Dacă acestea nu sunt suficiente pentru satisfacerea creanțelor, pot fi urmărite şi celelalte bunuri ale debitorului.
(4) Bunurile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exercițiului unei profesii autorizate de lege pot fi urmărite numai de creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu profesia respectivă. Aceşti creditori nu vor putea urmări celelalte bunuri ale debitorului.

Articolul 2.325

Limitarea drepturilor creditorului

Debitorul şi creditorul pot conveni să limiteze dreptul creditorului de a urmări bunurile care nu îi sunt ipotecate.

Articolul 2.326

Egalitatea creditorilor

(1) Prețul bunurilor debitorului se împarte între creditori proporțional cu valoarea creanței fiecăruia, afară de cazul în care există între ei cauze de preferință ori convenții cu privire la ordinea îndestulării lor.
(2) Creditorii care au acelaşi rang au deopotrivă drept la plată, proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei.

Articolul 2.327

Cauzele de preferință

Cauzele de preferință sunt privilegiile, ipotecile şi gajul.

Articolul 2.328

Preferința acordată statului

Preferința acordată statului şi unităților administrativ-teritoriale pentru creanțele lor se reglementează prin legi speciale. O asemenea preferință nu poate afecta drepturile dobândite anterior de către terți.

Articolul 2.329

Clauzele de insesizabilitate

(1) Condițiile cerute pentru validitatea clauzelor de inalienabilitate se aplică în mod corespunzător clauzelor prin care se stipulează insesizabilitatea unui bun.
(2) Toate bunurile care sunt, potrivit legii, inalienabile sunt insesizabile.
(3) Pentru a fi opozabile terților, clauzele de insesizabilitate trebuie înscrise în registrele de publicitate mobiliară sau, după caz, imobiliară.

Articolul 2.330

Strămutarea garanției

(1) Dacă bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizația de asigurare sau, după caz, suma datorată cu titlu de despăgubire este afectată la plata creanțelor privilegiate sau ipotecare, după rangul lor.
(2) Sunt afectate plății aceloraşi creanțe sumele datorate în temeiul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau cu titlu de despăgubire pentru îngrădiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Articolul 2.331

Procedura strămutării garanției

(1) Sumele datorate cu titlu de indemnizație de asigurare sau despăgubirea se consemnează într-un cont bancar distinct purtător de dobânzi pe numele asiguratului, al celui prejudiciat sau, după caz, al expropriatului şi la dispoziția creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate.
(2) Debitorul nu poate dispune de aceste sume până la stingerea tuturor creanțelor garantate decât cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiați. El are însă dreptul să perceapă dobânzile.
(3)În lipsa acordului părților, creditorii îşi pot satisface creanțele numai potrivit dispozițiilor legale privitoare la executarea ipotecilor.

Articolul 2.332

Opțiunea asigurătorului

(1) Prin contractul de asigurare, asigurătorul poate să îşi rezerve dreptul de a repara, reface sau înlocui bunul asigurat.

(2) Asigurătorul va notifica intenția de a exercita acest drept creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate, în termen de 30 de zile de la data la care a cunoscut producerea evenimentului asigurat.
(3) Titularii creanțelor garantate pot cere plata indemnizației de asigurare în termen de 30 de zile de la data primirii notificării.

Capitolul II
Privilegiile
Secțiunea 1
Dispoziții comune

Articolul 2.333
Noțiune
(1) Privilegiul este preferința acordată de lege unui creditor în considerarea creanței sale.
(2) Privilegiul este indivizibil.

Articolul 2.334
Opozabilitatea privilegiilor
Privilegiile sunt opozabile terților fără să fie necesară înscrierea lor în registrele de publicitate, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Articolul 2.335
Prioritatea creanțelor privilegiate față de celelalte creanțe
Creditorul privilegiat este preferat celorlalți creditori, chiar dacă drepturile acestora s-au născut ori au fost înscrise mai înainte.

Articolul 2.336
Rangul privilegiilor între ele
(1) Rangul privilegiilor se stabileşte prin lege.
(2) Privilegiile reglementate în prezentul capitol sunt preferate privilegiilor create, fără indicarea rangului, prin legi speciale.

Articolul 2.337
Stingerea privilegiilor
Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiile se sting odată cu obligația garantată.

Secțiunea a 2-a
Privilegiile generale şi privilegiile speciale

Articolul 2.338
Privilegiile generale
Privilegiile asupra tuturor bunurilor mobile şi imobile ale debitorului se stabilesc şi se exercită în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Articolul 2.339
Privilegiile speciale
(1) Creanțele privilegiate asupra anumitor bunuri mobile sunt următoarele:
a)creanța vânzătorului neplătit pentru prețul bunului mobil vândut unei persoane fizice este privilegiată cu privire la bunul vândut, cu excepția cazului în care cumpărătorul dobândeşte bunul pentru serviciul sau exploatarea unei întreprinderi;
b)creanța celui care exercită un drept de retenție este privilegiată cu privire la bunul asupra căruia se exercită dreptul de retenție, atât timp cât acest drept subzistă.
(2)În caz de concurs, privilegiile se exercită în ordinea prevăzută la alin. (1). Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Articolul 2.340
Stingerea privilegiului special
Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiul special se stinge prin înstrăinarea, transformarea sau pieirea bunului. Dispozițiile art. 2.337 rămân aplicabile.

Articolul 2.341

Strămutarea privilegiului vânzătorului

Atunci când cumpărătorul vinde la rândul său bunul, privilegiul menționat la art. 2.339 alin. (1) lit. a) se exercită asupra bunului revândut, chiar dacă prețul celei de-a doua vânzări este încă neplătit de cel de-al doilea cumpărător, cu preferință față de privilegiul de care s-ar bucura primul cumpărător.

Secțiunea a 3-a

Concursul privilegiilor între ele şi concursul dintre privilegii şi ipoteci

Articolul 2.342

Concursul cauzelor de preferință

(1)În caz de concurs între privilegii sau între acestea şi ipoteci, creanțele se satisfac în ordinea următoare:

1. creanțele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevăzute la art. 2.339;

2. creanțele garantate cu ipotecă sau gaj.

(2) Creditorul care beneficiază de un privilegiu special este preferat titularului unei ipoteci mobiliare perfecte dacă îşi înscrie privilegiul la arhivă înainte ca ipoteca să fi devenit perfectă. Tot astfel, creditorul privilegiat este preferat titularului unei ipoteci imobiliare dacă îşi înscrie privilegiul în cartea funciară mai înainte ca ipoteca să fi fost înscrisă.

Capitolul III
Ipoteca

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Subsecțiunea 1.

Dispoziții comune

Articolul 2.343

Noțiune

Ipoteca este un drept real asupra bunurilor mobile sau imobile afectate executării unei obligații.

Articolul 2.344

Caracterele juridice

Ipoteca este, prin natura ei, accesorie şi indivizibilă. Ea subzistă cât timp există obligația pe care o garantează şi poartă în întregime asupra tuturor bunurilor grevate, asupra fiecăruia dintre ele şi asupra fiecărei părți din acestea, chiar şi în cazurile în care proprietatea este divizibilă sau obligațiile sunt divizibile.

Articolul 2.345

Drepturile creditorului ipotecar

(1) Dreptul de ipotecă se menține asupra bunurilor grevate în orice mână ar trece.

(2) Creditorul ipotecar are dreptul de a-şi satisface creanța, în condițiile legii, înaintea creditorilor chirografari, precum şi înaintea creditorilor de rang inferior.

Articolul 2.346

Opozabilitatea ipotecii

Dacă prin lege nu se prevede altfel, ipoteca nu este opozabilă terților decât din ziua înscrierii sale în registrele de publicitate.

Articolul 2.347

Operațiunile asimilate

(1) Contractele care au ca efect conservarea sau constituirea unui drept asupra unui bun pentru a asigura executarea unei obligații, oricare ar fi numărul, natura sau denumirea lor, nu sunt opozabile terților care au dobândit drepturi cu privire la acel bun decât dacă sunt înscrise în registrele de publicitate, potrivit regulilor stabilite pentru ipoteci.

(2) Sunt asimilate astfel ipotecilor clauzele de rezervă a proprietății, pactele de răscumpărare ori cesiunile de creanță încheiate în scop de garanție.

(3) Dispozițiile prezentului capitol privind ordinea de preferință şi executarea ipotecilor se aplică în mod corespunzător contractelor prevăzute la alin. (1).

Articolul 2.348

Excepțiile

Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică cesiunii drepturilor succesorale şi cesiunii drepturilor de proprietate intelectuală.

Articolul 2.349

Izvoarele ipotecii

(1) Ipoteca poate fi instituită numai în condițiile legii şi cu respectarea formalităților prevăzute de lege.

(2) Ipoteca poate fi convențională sau legală.

Subsecțiunea 2.
Obiectul şi întinderea ipotecii

Articolul 2.350

Obiectul ipotecii

(1) Ipoteca poate avea ca obiect bunuri mobile sau imobile, corporale sau incorporale.

(2) Ea poate greva bunuri determinate ori determinabile sau universalități de bunuri.

Articolul 2.351

Bunurile inalienabile sau insesizabile

(1) Bunurile inalienabile sau insesizabile nu pot fi ipotecate.

(2) Ipotecarea bunurilor inalienabile sau insesizabile va fi valabilă ca ipotecă asupra unui bun viitor, în situațiile în care bunul în cauză este afectat de o inalienabilitate sau insesizabilitate convențională.

Articolul 2.352

Ipoteca nudei proprietăți

Ipoteca nudei proprietăți se extinde asupra proprietății depline la stingerea dezmembrămintelor.

Articolul 2.353

Ipoteca unei cote-părți indivize

(1) Dacă în urma partajului sau a unui alt act constitutiv ori translativ de drepturi constituitorul păstrează vreun drept asupra unei părți materiale din bun, ipoteca ce fusese constituită asupra unei cote-părți indivize din dreptul asupra bunului se strămută de drept asupra părții respective din bun, însă numai în limita valorii coteipărți indivize.

(2)În caz contrar, ipoteca se strămută de drept asupra sumelor cuvenite constituitorului. Dispozițiile art. 2.331 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 2.354

Întinderea creanței ipotecare

Ipoteca garantează cu acelaşi rang capitalul, dobânzile, comisioanele, penalitățile şi cheltuielile rezonabile făcute cu recuperarea sau conservarea bunului.

Articolul 2.355

Extinderea ipotecii prin accesiune

(1) Ipoteca se extinde asupra bunurilor care se unesc prin accesiune cu bunul grevat.

(2) Ipoteca mobiliară se menține asupra bunului rezultat din transformarea bunului grevat şi se strămută asupra celui creat prin contopirea sau unirea bunului grevat cu alte bunuri. Cel care dobândeşte prin accesiune bunul astfel creat este ținut de ipotecă.

Articolul 2.356

Bunurile mobile accesorii unui imobil

(1) Bunurile mobile care, fără a-şi pierde individualitatea, devin accesorii ale unui imobil pot fi ipotecate fie odată cu imobilul, fie separat.

(2) Ipoteca mobiliară continuă să greveze bunul chiar şi după ce acesta devine accesoriul unui imobil. Ipoteca mobiliară se stinge însă cu privire la materialele de construcție sau alte asemenea bunuri încorporate într-o construcție sau într-o altă ameliorațiune a unui teren.

Articolul 2.357

Ipoteca asupra unei universalități de bunuri

(1) Ipoteca asupra unei universalități de bunuri se întinde asupra tuturor bunurilor cuprinse în aceasta.

(2) Ipoteca se menține asupra universalității de bunuri, chiar şi atunci când bunurile cuprinse în aceasta au pierit, dacă debitorul le înlocuieşte într-un interval rezonabil, ținând cont de cantitatea şi natura bunurilor.

Articolul 2.358

Cesiunea ipotecii

(1) Dreptul de ipotecă sau rangul acesteia poate fi cedat separat de creanța pe care o garantează numai atunci când suma pentru care este constituită ipoteca este determinată în actul constitutiv.

(2)În cazul prevăzut la alin. (1), cesiunea se face prin act încheiat în formă scrisă între creditorul ipotecar cedent şi creditorul cesionar, cu înştiințarea debitorului.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară sau, după caz, cele care privesc opozabilitatea față de terți a ipotecii mobiliare rămân aplicabile.

Articolul 2.359

Garanțiile asupra navelor şi aeronavelor

Garanțiile reale asupra navelor şi aeronavelor se reglementează prin legi speciale.

Subsecțiunea 3.
Efectele ipotecii față de terți

Articolul 2.360

Dreptul de urmărire al creditorului ipotecar

Creditorul ipotecar poate urmări bunul ipotecat în orice mână ar trece, fără a ține seama de drepturile reale constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Articolul 2.361

Efectele ipotecii față de dobânditorul bunului

(1) Cel care dobândeşte un bun ipotecat răspunde cu acel bun pentru toate datoriile ipotecare. Dobânditorul bunului ipotecat se bucură şi, după caz, este ținut de toate termenele de plată de care beneficiază sau este ținut şi debitorul obligației ipotecare.

(2) Dacă dobânditorul bunului ipotecat nu stinge creanța ipotecară, creditorul poate începe urmărirea silită asupra bunului, în condițiile legii.

Articolul 2.362

Drepturile reale anterioare ale terțului dobânditor

Atunci când creditorul ipotecar urmăreşte şi vinde bunul dobândit de un terț de la cel care a constituit ipoteca, drepturile reale principale pe care terțul le avea asupra bunului anterior dobândirii proprietății renasc cu rangul lor originar de drept sau, după caz, prin reînscriere în cartea funciară.

Articolul 2.363

Regresul dobânditorului care a plătit datoria

Terțul dobânditor care a plătit datoria ipotecară sau care a suportat executarea se poate întoarce împotriva celui de la care a primit bunul pentru a fi despăgubit, în condițiile dreptului comun.

Articolul 2.364

Conservarea acțiunii personale

Dispozițiile prezentei secțiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a-l urmări pe cel ținut personal pentru plata creanței ori de a urmări produsele bunului ipotecat atunci când legea o permite.

Subsecțiunea 4.
Ipotecile convenționale

Articolul 2.365

Dreptul de a ipoteca

Ipoteca convențională poate fi constituită numai de titularul dreptului ce urmează a fi ipotecat şi care are capacitatea de a dispune de acesta.

Articolul 2.366

Constituitorul ipotecii

Ipoteca convențională poate fi constituită de debitorul obligației garantate sau de un terț.

Articolul 2.367

Ipoteca unui drept anulabil sau condițional

Cel ce are asupra bunului un drept anulabil ori afectat de o condiție nu poate consimți decât o ipotecă supusă aceleiaşi nulități sau condiții.

Articolul 2.368

Ipoteca asupra unei universalități de bunuri

Ipoteca convențională asupra unei universalități de bunuri mobile sau imobile, prezente ori viitoare, corporale sau incorporale nu poate fi consimțită decât cu privire la bunurile afectate activității unei întreprinderi.

Articolul 2.369

Obligațiile garantate

Ipoteca convențională poate garanta îndeplinirea obligațiilor de orice fel.

Articolul 2.370

Obligațiile viitoare sau eventuale

Atunci când garantează îndeplinirea unei obligații viitoare, ipoteca dobândeşte rang din momentul înscrierii în registrele de publicitate.

Articolul 2.371

Garanția constituită în avans

(1)În cazul în care este constituită pentru a garanta plata unei sume de bani, ipoteca este valabilă, chiar dacă, la momentul constituirii, debitorul nu a primit sau a primit doar în parte prestația în considerarea căreia a constituit ipoteca.

(2) Dacă însă creditorul refuză să dea sumele pe care s-a angajat să le pună la dispoziție şi în considerarea cărora ipoteca a fost constituită, debitorul poate obține reducerea sau desființarea ipotecii, pe cheltuiala creditorului, plătindu-i acestuia sumele atunci datorate. Creditorul datorează însă daune-interese.

Articolul 2.372

Conținutul contractului de ipotecă

(1) Ipoteca convențională nu este valabilă decât dacă suma pentru care este constituită se poate determina în mod rezonabil în temeiul actului de ipotecă.

(2) Sub sancțiunea nulității, contractul de ipotecă trebuie să identifice constituitorul şi creditorul ipotecar, să arate cauza obligației garantate şi să facă o descriere suficient de precisă a bunului ipotecat.

(3) Stipulația potrivit căreia ipoteca poartă asupra tuturor bunurilor debitorului sau asupra tuturor bunurilor prezente şi viitoare ale acestuia nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (2).

Articolul 2.373

Drepturile constituitorului

Cel care a constituit ipoteca este liber să folosească, să administreze şi să dispună de bunul grevat, însă cu îndatorirea de a nu vătăma drepturile creditorului ipotecar.

Articolul 2.374

Îndatoririle celui care a constituit ipoteca

Constituitorul nu poate distruge ori deteriora bunul grevat şi nici nu îi poate diminua în mod substanțial valoarea decât dacă această distrugere, deteriorare ori diminuare a valorii survine în cursul unei utilizări normale a bunului sau în caz de necesitate.

Articolul 2.375

Daunele-interese

Creditorul poate cere, în limita creanței sale ipotecare, daune-interese pentru prejudiciile suferite prin distrugerea, deteriorarea ori diminuarea valorii bunului grevat, chiar şi atunci când creanța sa nu este lichidă ori exigibilă. Daunele-interese plătite astfel creditorului se impută asupra creanței ipotecare.

Articolul 2.376

Clauza de inalienabilitate

Actele de dispoziție asupra bunului ipotecat sunt valabile chiar dacă dobânditorul bunului cunoaşte stipulația din contractul de ipotecă ce interzice transferul sau declară că acest transfer este echivalent cu neîndeplinirea obligației garantate.

Secțiunea a 2-a
Ipoteca imobiliară
Subsecțiunea 1.
Constituirea ipotecii imobiliare

Articolul 2.377

Înscrierea în cartea funciară

(1) Ipoteca asupra unui bun imobil se constituie prin înscriere în cartea funciară.

(2) Ipoteca asupra unei universalități de bunuri nu grevează bunurile imobile cuprinse în aceasta decât din momentul înscrierii ipotecii în cartea funciară cu privire la fiecare dintre imobile.

Articolul 2.378

Forma contractului

(1) Contractul de ipotecă se încheie în formă autentică de către notarul public, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Ipoteca asupra bunurilor unei persoane juridice poate fi consimțită în virtutea puterilor conferite în urma deliberărilor sau a împuternicirilor întocmite sub semnătură privată, în conformitate cu regulile din actul constitutiv privitoare la reprezentare.

Articolul 2.379

Obiectul ipotecii imobiliare

(1) Se pot ipoteca:

a)imobilele cu accesoriile lor;

b)uzufructul acestor imobile şi accesoriile;

c)cotele-părți din dreptul asupra imobilelor;

d)dreptul de superficie.

(2) Ipoteca ce poartă asupra chiriilor sau arenzilor prezente şi viitoare produse de un imobil, precum şi asupra indemnizațiilor plătite în temeiul unor contracte de asigurare cu privire la plata acestor chirii sau arenzi se supune regulilor publicității imobiliare.

Articolul 2.380

Ipoteca asupra unei construcții viitoare

Ipoteca asupra unor construcții viitoare nu poate fi intabulată, ci numai înscrisă provizoriu în cartea funciară, în condițiile legii.

Articolul 2.381

Înscrierea ipotecii

Ipoteca se poate înscrie fie numai asupra unui imobil în întregul său, fie numai asupra cotei-părți din dreptul asupra imobilului.

Articolul 2.382

Extinderea ipotecii asupra ameliorațiunilor

Ipoteca se întinde, fără nicio altă formalitate, asupra construcțiilor, îmbunătățirilor şi accesoriilor imobilului, chiar dacă acestea sunt ulterioare constituirii ipotecii.

Articolul 2.383

Extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului

(1) Ipoteca se extinde asupra fructelor naturale şi industriale ale imobilului ipotecat produse după notarea începerii urmăririi silite sau, după caz, după notarea deschiderii procedurii insolvenței.
(2) Dreptul de ipotecă se extinde de la aceeaşi dată şi asupra chiriilor şi arenzilor imobilului dat în locațiune. Acest drept este opozabil locatarilor numai din momentul comunicării notării începerii urmăririi silite, respectiv al comunicării notării deschiderii procedurii insolvenței, în afară de cazul în care acestea au fost cunoscute pe altă cale.
(3) Actele încheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadență sau urmărirea acestora de alți creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar după notarea începerii urmăririi silite, cu excepția cazului în care aceste acte au fost notate în cartea funciară înainte de notarea începerii urmăririi silite.

Subsecțiunea 2.
Drepturile şi obligațiile părților

Articolul 2.384
Clauzele de inalienabilitate
(1) Actele de dispoziție asupra imobilului ipotecat sunt valabile chiar dacă cel care a dobândit bunul cunoaşte stipulația din contractul de ipotecă ce interzice asemenea acte sau declară că încheierea lor este echivalentă cu neîndeplinirea obligației.
(2) Clauzele care impun debitorului plata anticipată şi imediată la cerere a obligației garantate sau plata vreunei alte obligații prin faptul constituirii unei alte garanții asupra aceluiaşi bun se consideră nescrise.

Articolul 2.385
Antihreza
Clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, până la data începerii executării, să posede imobilul ipotecat sau să îşi însuşească fructele ori veniturile acestuia se consideră nescrisă.

Subsecțiunea 3.
Ipotecile legale

Articolul 2.386
Creanțele care beneficiază de ipotecă legală
În afara altor cazuri prevăzute de lege, beneficiază de ipotecă legală:
1. vânzătorul, asupra bunului imobil vândut, pentru prețul datorat; această dispoziție se aplică şi în cazul schimbului cu sultă sau al dării în plată cu sultă în folosul celui care înstrăinează, pentru plata sultei datorate;
2. promitentul achizitor pentru neexecutarea promisiunii de a contracta având ca obiect un imobil înscris în cartea funciară, asupra imobilului respectiv, pentru restituirea sumelor plătite în contul acestuia;
3. cel care a împrumutat o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil, asupra imobilului astfel dobândit, pentru restituirea împrumutului;
4. cel care a înstrăinat un imobil în schimbul întreținerii, asupra imobilului înstrăinat, pentru plata rentei în bani corespunzătoare întreținerii neexecutate; dreptul de proprietate al debitorului întreținerii nu se va înscrie în cartea funciară decât odată cu această ipotecă, dispozițiile art. 2.249 aplicându-se în mod corespunzător;
5. coproprietarii, pentru plata sultelor sau a prețului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului ori pentru garantarea creanței rezultând din evicțiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului ținut de o atare obligație;
6. arhitecții şi antreprenorii care au convenit cu proprietarul să edifice, să reconstruiască sau să repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, însă numai în limita sporului de valoare realizat;
7. legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din moştenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia.

Secțiunea a 3-a
Ipoteca mobiliară
Subsecțiunea 1.
Dispoziții generale

I. Constituirea ipotecii
Articolul 2.387

Constituirea şi eficacitatea ipotecii

Ipoteca mobiliară se constituie prin încheierea contractului de ipotecă, însă ea produce efecte de la data la care obligația garantată ia naştere, iar constituitorul dobândeşte drepturi asupra bunurilor mobile ipotecate.

Articolul 2.388

Forma contractului de ipotecă

Contractul prin care se constituie o ipotecă mobiliară se încheie în formă autentică sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Articolul 2.389

Obiectul ipotecii mobiliare

Se pot ipoteca:

a)creanțe băneşti născute din contractul de vânzare, contractul de locațiune sau orice alt act încheiat cu privire la un bun, cele rezultate dintr-un contract de asigurare, cele născute în considerarea asumării unei obligații sau a constituirii unei garanții, a folosirii unei cărți de credit ori de debit ori a câştigării unui premiu la o loterie sau alte jocuri de noroc organizate în condițiile legii;

b)creanțe constatate prin titluri nominative, la ordin sau la purtător;

c)conturi bancare;

d)acțiuni şi părți sociale, valori mobiliare şi alte instrumente financiare;

e)drepturi de proprietate intelectuală şi orice alte bunuri incorporale;

f)petrolul, gazul natural şi celelalte resurse minerale care urmează a fi extrase;

g)efectivele de animale;

h)recoltele care urmează a fi culese;

i)pădurile care urmează a fi tăiate;

j)bunurile corporale care fac obiectul unui contract de locațiune, care sunt deținute în vederea vânzării, închirierii ori furnizării în temeiul unui contract de prestări de servicii, care sunt furnizate în temeiul unui contract de prestări de servicii, precum şi materia primă şi materialele destinate a fi consumate sau prelucrate în exploatarea unei întreprinderi, produsele în curs de fabricație şi produsele finite;

k)echipamentele, instalațiile şi orice alte bunuri destinate să servească în mod durabil exploatării unei întreprinderi;

l)orice alte bunuri mobile, corporale sau incorporale.

Articolul 2.390

Ipoteca instrumentelor financiare

(1) Ipoteca asupra instrumentelor financiare se constituie conform regulilor pieței pe care acestea sunt tranzacționate.

(2) Ipoteca asupra acțiunilor sau părților sociale ale unei societăți comerciale se constituie potrivit regulilor stabilite prin lege specială.

Articolul 2.391

Descrierea bunului ipotecat

(1) Contractul de ipotecă trebuie să cuprindă o descriere suficient de precisă a bunului grevat.

(2) Descrierea este suficient de precisă, chiar dacă bunul nu este individualizat, în măsura în care permite în mod rezonabil identificarea acestuia.

(3) Descrierea se poate face prin întocmirea unei liste a bunurilor mobile ipotecate, prin determinarea categoriei din care acestea fac parte, prin indicarea cantității, prin stabilirea unei formule de determinare şi prin orice altă modalitate care permite în mod rezonabil identificarea bunului mobil ipotecat.

(4) Atunci când ipoteca poartă asupra unei universalități, contractul trebuie să descrie natura şi conținutul acesteia.

(5) Stipulația potrivit căreia ipoteca grevează toate bunurile mobile sau toate bunurile mobile prezente şi viitoare ale constituitorului nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (1).

(6) Dacă ipoteca poartă asupra unui cont bancar, acesta trebuie individualizat în mod distinct în contractul de ipotecă.

Articolul 2.392

Extinderea ipotecii asupra produselor

(1) Ipoteca se extinde asupra fructelor şi productelor bunului mobil ipotecat, precum şi asupra tuturor bunurilor primite de constituitor în urma unui act de administrare ori de dispoziție încheiat cu privire la bunul mobil ipotecat.

(2) Se consideră, de asemenea, a fi un produs al bunului mobil ipotecat orice bun care îl înlocuieşte sau în care trece valoarea acestuia.

Articolul 2.393

Înstrăinarea bunului ipotecat

(1) Cel care achiziționează un bun în cursul obişnuit al activității unei întreprinderi care înstrăinează bunuri de acelaşi fel dobândeşte bunul liber de ipotecile constituite de înstrăinător, chiar dacă ipoteca este perfectă, iar dobânditorul cunoaşte existența acesteia.

(2)În acest caz, ipoteca se strămută asupra prețului sau altor bunuri rezultate din înstrăinarea bunului ipotecat.

II. Drepturile şi obligațiile părților

Articolul 2.394

Dreptul de inspecție

Creditorul ipotecar are dreptul să inspecteze bunul ipotecat. El este însă dator să nu stânjenească activitatea celui care deține bunul ipotecat.

Articolul 2.395

Dreptul de a culege fructele bunului ipotecat

Stipulația prin care creditorul ipotecar îşi rezervă dreptul să îşi însuşească produsele bunului ipotecat în contul creanței nu este valabilă decât dacă stabileşte în mod detaliat condițiile şi proporția în care urmează a se reduce creanța garantată în urma exercitării acestui drept.

Articolul 2.396

Exigibilitatea anticipată

(1) Creditorul ipotecar are dreptul să considere exigibilă creanța garantată şi să execute ipoteca în cazul în care constată lipsa unei întrețineri corespunzătoare a bunului ipotecat sau alte fapte, imputabile debitorului, de natură să facă dificilă sau imposibilă executarea ipotecii, astfel cum aceste fapte sunt determinate prin contractul de ipotecă.

(2) Creditorul poate să exercite dreptul prevăzut la alin. (1) numai dacă are temeiuri rezonabile să creadă că bunul ipotecat este pe cale de a fi pus în pericol sau că există posibilitatea ca executarea obligației să fie împiedicată.

(3) Clauzele care impun debitorului plata anticipată şi imediată la cerere a obligației garantate sau plata vreunei alte obligații prin faptul constituirii unei alte garanții asupra aceluiaşi bun se consideră nescrise.

Articolul 2.397

Declarațiile privitoare la ipotecă

(1) Constituitorul are dreptul să adreseze creditorului ipotecar o cerere scrisă prin care să solicite acestuia:

a)să emită o declarație cu privire la valoarea rămasă din creanța garantată prin ipotecă;

b)să confirme ori, după caz, să rectifice lista bunurilor care, în opinia debitorului, fac obiectul ipotecii;

c)să confirme ori, după caz, să rectifice valoarea creanței care, în opinia debitorului, mai este garantată prin ipotecă la o anumită dată.

(2) Creditorul este obligat să comunice debitorului, în termen de 15 zile de la primirea cererii prevăzute la alin. (1), după caz:

a)o declarație scrisă prin care indică suma rămasă a fi garantată prin ipotecă;

b)confirmarea sau rectificarea declarației debitorului privitoare la bunurile grevate şi la suma rămasă;

c)o declarație potrivit căreia nu mai este titularul ipotecii, indicând totodată numele şi adresa succesorului său în drepturi.

(3) Debitorul are dreptul să obțină în mod gratuit o asemenea declarație la fiecare 6 luni.
(4) Creditorul poate să ceară debitorului rambursarea costurilor rezonabile ocazionate de emiterea declarației unei solicitări suplimentare față de cea prevăzută la alin. (3).

Subsecțiunea 2.
Ipotecile asupra creanțelor

I. Dispoziții comune

Articolul 2.398
Obiectul ipotecii
Ipoteca poate să aibă ca obiect fie una sau mai multe creanțe, fie o universalitate de creanțe.

Articolul 2.399
Întinderea ipotecii asupra unei universalități de creanțe
Ipoteca asupra unei universalități de creanțe nu cuprinde creanțele născute din înstrăinarea bunurilor debitorului ca urmare a exercitării drepturilor unui terț şi nici creanțele născute din contractele de asigurare încheiate de debitor cu privire la bunurile sale.

Articolul 2.400
Notificarea debitorului creanței ipotecate
(1) Creditorul ipotecar nu poate cere plata decât după ce comunică în scris debitorului acesteia existența ipotecii, creanța ipotecată, suma datorată, locul şi modalitatea de plată.
(2) Acceptarea ipotecii de către debitorul creanței ipotecate, făcută prin act scris, produce aceleaşi efecte.

Articolul 2.401
Plata creanței grevate de ipotecă
(1) Debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului ipotecar în modul indicat în comunicare.
(2) Cu toate acestea, debitorul creanței afectate de ipotecă poate plăti constituitorului dacă creditorul ipotecar nu îi comunică dovada ipotecii în termen de 15 zile de la data la care i s-a solicitat în scris acest lucru.
(3) Dovada ipotecii se poate face fie cu copia certificată de pe contractul de ipotecă, fie cu o copie a avizului de ipotecă.

Articolul 2.402
Ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă
Ipoteca ce poartă asupra unei creanțe care este garantată, la rândul său, cu o ipotecă mobiliară sau imobiliară trebuie înscrisă în arhivă. De asemenea, creditorul în favoarea căruia s-a ipotecat creanța trebuie să remită debitorului acestei creanțe o copie a avizului de ipotecă.

II. Drepturile şi obligațiile părților

Articolul 2.403
Acțiunile împotriva debitorului creanței grevate
Atât constituitorul ipotecii, cât şi creditorul ipotecar pot intenta acțiuni împotriva debitorului creanței care face obiectul ipotecii, însă cu îndatorirea de a-l introduce pe celălalt în cauză.

Articolul 2.404
Drepturile creditorului ipotecar
Creditorul ipotecar poate percepe, la scadența creanței ipotecate, capitalul, dobânzile şi celelalte sume pe care aceasta le produce şi eliberează debitorului creanței afectate de ipotecă chitanță pentru sumele primite. O copie de pe această chitanță va fi trimisă constituitorului ipotecii.

Articolul 2.405
Imputarea sumelor percepute
În lipsă de stipulație contrară, creditorul impută sumele percepute asupra creanței sale, chiar neajunsă la scadență, potrivit regulilor stabilite pentru imputația plăților.

Articolul 2.406
Perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca

(1) Prin actul constitutiv al ipotecii, creditorul ipotecar poate încuviința celui care a constituit ipoteca să perceapă, la scadență, capitalul, dobânzile şi celelalte sume cuvenite în temeiul creanței ipotecate.
(2) Creditorul ipotecar poate retrage oricând această încuviințare, cu îndatorirea de a-i notifica în scris pe cel care a constituit ipoteca şi pe debitorul creanței ipotecate.

Articolul 2.407

Urmărirea sumelor neplătite

Creditorul ipotecar nu este ținut el însuşi să recupereze în justiție sumele neplătite de debitorul creanței ipotecate. El este însă dator să îl informeze de îndată pe cel care a constituit ipoteca cu privire la orice nereguli la plata sumelor datorate de către debitorul creanței ipotecate.

Articolul 2.408

Remiterea diferenței

Creditorul ipotecar este obligat să remită debitorului său sumele încasate care depăşesc cuantumul capitalului creanței ipotecate, al dobânzilor şi al cheltuielilor. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Subsecțiunea 3.
Perfectarea ipotecilor mobiliare

Articolul 2.409

Ipotecile mobiliare perfecte

(1) Ipoteca este perfectă atunci când produce efecte potrivit dispozițiilor art. 2.387, iar formalitățile cerute de lege pentru publicitatea sa au fost îndeplinite.
(2) Publicitatea ipotecilor mobiliare se asigură prin înscrierea acestora în arhivă, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(3) Ipoteca perfectă este opozabilă celorlalți creditori ai constituitorului, celor care dobândesc ulterior drepturi asupra bunului ipotecat, precum şi tuturor celorlalte persoane.

Articolul 2.410

Publicitatea ipotecii asupra conturilor

(1) Publicitatea ipotecii asupra conturilor deschise la o instituție de credit se realizează prin înscrierea ipotecii la arhivă sau poate fi satisfăcută prin controlul asupra contului.
(2) Un creditor ipotecar dobândeşte controlul asupra unui cont dacă:
a)creditorul ipotecar este chiar instituția de credit la care este deschis contul;
b)constituitorul, instituția de credit şi creditorul ipotecar convin în scris că instituția de credit, fără a solicita consimțământul constituitorului ipotecii, va urma instrucțiunile prin care creditorul dispune de sumele aflate în cont; sau
c)creditorul ipotecar devine titular al contului.
(3) Creditorul ipotecar care îndeplineşte condițiile prevăzute la alin. (2) are controlul asupra contului chiar dacă cel care a constituit ipoteca păstrează dreptul de a dispune de sumele aflate în cont.

Articolul 2.411

Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare

Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare care, potrivit regulilor pieței pe care sunt tranzacționate, pot fi transferate prin simpla înregistrare în registrele care o deservesc se realizează potrivit regulilor aplicabile acelei piețe.

Articolul 2.412

Conservarea rangului ipotecii

(1)În cazul în care descrierea bunului grevat care a fost înscrisă inițial la arhivă nu acoperă tipul de produse rezultate, ipoteca nu îşi păstrează rangul asupra acestor produse decât dacă creditorul înscrie la arhivă un aviz modificator în termen de 15 zile de la data la care constituitorul ipotecii a obținut acele produse.
(2) Atunci când produsele bunului ipotecat sunt sume de bani a căror origine poate fi stabilită, ipoteca îşi conservă rangul asupra acestora, fără să fie necesară înscrierea unui aviz modificator.

Subsecțiunea 4.

Înscrierea ipotecilor mobiliare

Articolul 2.413

Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare

(1)Înregistrarea operațiunilor privind ipotecile mobiliare, a operațiunilor asimilate acestora, precum şi a altor drepturi prevăzute de lege se efectuează numai în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Organizarea şi funcționarea arhivei se reglementează prin lege specială.

Articolul 2.414

Validitatea ipotecii

Înscrierea în arhivă nu conferă validitate unei ipoteci lovite de nulitate.

Articolul 2.415

Efectul înscrierii

Creditorul care înscrie o ipotecă asupra unui bun este prezumat că are cunoştință despre existența tuturor ipotecilor care au fost înscrise mai înainte cu privire la acelaşi bun. Dovada contrară nu este admisibilă.

Articolul 2.416

Neconcordanțe între aviz şi contractul de ipotecă

Dacă există neconcordanțe între informațiile cuprinse în formularul de aviz şi cele cuprinse în contractul de ipotecă, în raporturile dintre terți şi în cele dintre părți şi terți prevalează informațiile cuprinse în formularul de aviz.

Articolul 2.417

Notificarea înscrierii

Creditorul ipotecar este obligat să comunice constituitorului o copie de pe avizul de ipotecă în cel mult 24 de ore de la înscrierea acesteia.

Articolul 2.418

Domiciliul părților

(1)În realizarea drepturilor şi obligațiilor părților unui contract de ipotecă față de terți, se consideră că acestea au domiciliul indicat în avizul de ipotecă. Toate comunicările transmise potrivit contractului de ipotecă la adresa menționată în formularul de aviz sunt valabile şi produc efecte.

(2) Partea care îşi schimbă domiciliul trebuie să comunice schimbarea celeilalte părți şi să o înscrie la arhivă.

Articolul 2.419

Obligația de radiere

În cel mult 10 zile de la data la care obligația garantată a fost plătită, creditorul ipotecar este obligat să ceară operatorului arhivei radierea ipotecii. Creditorul ipotecar care omite să solicite radierea ipotecii răspunde pentru prejudiciile directe sau indirecte aduse debitorului şi constituitorului ipotecii. În acest caz, valoarea daunelor-interese ce urmează a fi plătite nu poate fi mai mică decât echivalentul în lei al sumei de 500 euro.

Secțiunea a 4-a
Concursul între creditorii ipotecari

Articolul 2.420

Concursul ipotecilor mobiliare

(1) Rangul ipotecilor perfecte se determină potrivit ordinii înscrierii sau perfectării ipotecilor, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Ipoteca perfectă este întotdeauna preferată ipotecilor care nu au fost perfectate.

Articolul 2.421

Concursul ipotecilor imobiliare

Rangul ipotecilor imobiliare este determinat de ordinea înregistrării cererilor de înscriere în cartea funciară.

Articolul 2.422

Concursul ipotecilor mobiliare cu ipotecile imobiliare

Atunci când același bun este grevat atât de ipoteci mobiliare, cât și de ipoteci imobiliare, sunt preferați creditorii a căror ipotecă a fost anterior făcută publică în registrele de publicitate aferente. Cu toate acestea, ipoteca imobiliară înscrisă în aceeași zi cu o ipotecă mobiliară va fi preferată acesteia din urmă.

Articolul 2.423

Concursul dintre ipotecile înscrise și gaj

Creditorul a cărui ipotecă este înscrisă în arhivă este preferat creditorului gajist, chiar dacă acesta a obținut deținția bunului ipotecat anterior înscrierii ipotecii.

Articolul 2.424

Concursul dintre ipotecile generale și ipotecile speciale

Între o ipotecă asupra unei universalități de bunuri mobile și o ipotecă asupra unor bunuri mobile determinate are prioritate aceea dintre ele care a fost înscrisă sau perfectată mai întâi.

Articolul 2.425

Ipotecile mobiliare privilegiate

(1) Ipoteca constituită în favoarea vânzătorului unui bun sau a creditorului care a acordat împrumut pentru cumpărarea bunului are prioritate asupra unei ipoteci anterioare, dacă, înainte ca debitorul să obțină posesia bunului ipotecat, avizul a fost înscris la arhivă, iar vânzătorul sau, după caz, creditorul îl înștiințează în scris pe creditorul ipotecar anterior despre vânzare și despre înscrierea ipotecii.

(2) Ipoteca asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obține prin valorificarea acesteia, constituită în scopul obținerii sumelor necesare pentru a produce recolta, precum și ipoteca constituită în perioada de creștere a plantelor ori în cursul unei perioade de 6 luni înainte de recoltare sunt preferate din momentul înscrierii lor în arhivă oricărei alte ipoteci.

(3) Ipoteca asupra efectivelor de animale sau asupra produselor acestora, constituită în scopul asigurării fondurilor care să îi permită celui care a constituit ipoteca să achiziționeze nutrețuri, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana ori tratarea animalelor, are prioritate asupra oricărei alte ipoteci constituite asupra aceluiași bun ori asupra produselor lui, alta decât ipoteca vânzătorului de nutrețuri, medicamente sau hormoni.

Articolul 2.426

Ipoteca asupra conturilor

Ipoteca creditorului care are controlul unui cont este preferată ipotecii unui creditor care nu are controlul asupra acestuia.

Articolul 2.427

Cesiunea ipotecii. Schimbarea rangului

(1) Creditorul ipotecar poate ceda unui creditor chirografar ipoteca creanței sale ipotecare. De asemenea, creditorii ipotecari pot conveni schimbarea rangului ipotecilor lor, sub condiția notării în registrul de publicitate respectiv.

(2) Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă se găsesc și alte garanții sau drepturi ai căror titulari n-au consimțit la schimb, convenția nu le poate fi opusă decât în măsura în care le era opozabilă garanția al cărei rang a fost cedat.

(3)În toate cazurile, cesiunea rangului se face în limita creanței ipotecare al cărei rang a fost cedat, iar schimbul rangului se face în limita creanței ipotecare care are rangul preferat.

(4) Dacă bunul ipotecat este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la beneficiul schimbării de rang, creanța ipotecară condițională reluându-și rangul cedat.

Secțiunea a 5-a
Stingerea ipotecilor

Articolul 2.428

Stingerea ipotecilor

(1) Ipoteca imobiliară se stinge prin radierea din cartea funciară sau prin pieirea totală a bunului.

(2) Ipoteca mobiliară se stinge, iar ipoteca imobiliară se poate radia pentru una dintre următoarele cauze:

a)stingerea obligației principale prin oricare dintre modurile prevăzute de lege;

b)neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea obligației garantate ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;
c)neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea ipotecii ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;
d)dobândirea de către creditor a bunului grevat;
e)renunțarea expresă sau tacită a creditorului la ipotecă;
f)în orice alte cazuri prevăzute de lege.
(3) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. a) şi b), ipoteca nu se stinge dacă părțile convin ca ea să fie folosită pentru garantarea unei alte obligații determinate ori determinabile, fără a se vătăma însă drepturile dobândite anterior de alte persoane.

Capitolul IV
Executarea ipotecii
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 2.429
Executarea ipotecilor
În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, creditorul poate urmări bunul ipotecat, potrivit dispozițiilor prezentului capitol.

Articolul 2.430
Condițiile executării
Executarea ipotecii nu poate fi realizată decât în virtutea unui titlu executoriu şi pentru o creanță certă, lichidă şi exigibilă.

Articolul 2.431
Titlurile executorii
Contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, în condițiile legii, titluri executorii.

Articolul 2.432
Alte căi de realizare a creanței
Dispozițiile prezentului capitol nu aduc nicio atingere dreptului creditorului de a-şi realiza creanța pe calea unei acțiuni personale sau de a solicita luarea oricăror măsuri necesare pentru executarea ipotecii, potrivit Codului de procedură civilă.

Articolul 2.433
Interdicția pactului comisoriu
Orice clauză potrivit căreia, pentru a garanta executarea obligației debitorului său, creditorul îşi rezervă dreptul să devină proprietarul irevocabil al bunului sau să dispună de acesta fără formalitățile impuse de lege se consideră nescrisă.

Articolul 2.434
Discuțiunea bunurilor mobile
Un creditor ipotecar de rang inferior poate să se opună la urmărirea bunului mobil care îi este anume ipotecat, dacă au mai rămas bunuri mobile suficiente ipotecate în favoarea creditorului de rang superior pentru aceeaşi datorie, şi poate să ceară discuțiunea prealabilă cu respectarea formalităților reglementate la art. 2.295. Dacă cererea este admisă, urmărirea bunului ipotecat este suspendată.

Secțiunea a 2-a
Executarea ipotecii mobiliare
Subsecțiunea 1.
Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale

I. Deposedarea debitorului

Articolul 2.435
Drepturile creditorului

În caz de neexecutare, creditorul are dreptul, la alegerea sa:
a)să vândă bunul ipotecat în condițiile art. 2.445-2.459;
b)să își însușească bunul pentru a stinge creanța ipotecară în condițiile art. 2.460-2.463;
c)să preia bunul în scop de administrare în condițiile art. 2.468-2.473.

Articolul 2.436

Urmărirea accesoriilor unui imobil

Atunci când ipoteca poartă asupra unor bunuri mobile accesorii ale unui imobil, creditorul ipotecar se poate prevala, în privința acestora, de drepturile recunoscute în prezenta secțiune, afară de cazul în care a început urmărirea potrivit regulilor stabilite pentru executarea ipotecilor imobiliare.

Articolul 2.437

Separarea accesoriilor unui imobil

(1) Atunci când titularul unei ipoteci constituite asupra unui bun mobil accesoriu al unui imobil este preferat titularilor altor drepturi reale asupra bunului imobil respectiv, el poate, în caz de neexecutare din partea debitorului, să separe cele două bunuri.
(2)În acest caz, creditorul ipotecar este obligat să îi despăgubească pe titularii de drepturi reale asupra imobilului, cu excepția constituitorului, pentru cheltuielile necesare reparării stricăciunilor cauzate de separarea celor două bunuri.
(3) Creditorul nu este obligat la despăgubiri pentru scăderea valorii bunului imobil ca urmare a înlăturării bunului ipotecat ori a necesității de a-l înlocui.
(4) Cei îndreptățiți la despăgubire pot refuza separarea bunurilor cât timp creditorul ipotecar nu oferă o garanție suficientă pentru plata despăgubirilor.
(5) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică materialelor obișnuite de construcție care sunt încorporate într-o construcție.

Articolul 2.438

Dreptul de a prelua bunurile

Creditorul ipotecar are dreptul:
a)să preia bunurile ipotecate, cu toate accesoriile acestora;
b)fără a le deplasa, să ia măsurile necesare pentru ca echipamentele şi alte asemenea bunuri să nu mai poată fi folosite şi să dispună ulterior de acestea conform dispozițiilor art. 2.447.

Articolul 2.439

Preluarea bunului

Creditorul poate prelua bunul ipotecat prin mijloace proprii sau cu ajutorul unui organ de executare.

Articolul 2.440

Preluarea bunului prin mijloace proprii

(1) Atunci când contractul de ipotecă mobiliară o permite în mod expres, creditorul poate prelua bunul mobil, precum şi titlurile şi înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, prin mijloace proprii, după o prealabilă notificare prin intermediul executorului judecătoresc.
(2) Creditorul nu poate însă tulbura liniştea şi ordinea publică ori recurge, în mod direct sau indirect, la constrângere, chiar dacă fapta sa nu ar constitui o infracțiune. Orice stipulație care limitează această obligație se consideră nescrisă.

Articolul 2.441

Remiterea bunului ipotecat

(1) Cel care deține bunul mobil este dator să îl predea creditorului ipotecar, care urmăreşte bunul potrivit procedurii prevăzute în prezentul capitol. Acesta poate însă refuza predarea, în cazul în care creditorul nu face dovada dreptului său de a prelua bunul.
(2) Cu excepția creditorului ipotecar de rang superior care a pornit, la rândul său, executarea, niciun alt creditor nu îi poate cere creditorului care a preluat bunul să i-l remită.

Articolul 2.442

Preluarea silită a bunului

(1) Creditorul poate solicita concursul executorului judecătoresc pentru a prelua bunul.

(2) Cererea creditorului va fi însoțită de o copie de pe contractul de garanție, de o descriere a bunului ce urmează a fi preluat şi, dacă este cazul, de o copie certificată de pe înscrierea ipotecii la arhivă.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenții forței publice sunt obligați să acorde tot sprijinul pentru preluarea bunului.

Articolul 2.443

Obligațiile executorului judecătoresc

(1)În termen de 48 de ore de la primirea cererii, executorul judecătoresc se deplasează la locul unde se află bunul ipotecat, îl ridică şi îl predă de îndată creditorului.

(2) Executorul judecătoresc întocmeşte un proces-verbal, în două exemplare, dintre care unul se păstrează la dosarul de executare, iar celălalt se comunică debitorului în condițiile Codului de procedură civilă.

(3) Creditorul avansează cheltuielile şi suportă riscurile transportului şi depozitării bunului.

(4)În cazul în care este necesar să se recurgă la constrângere, executorul judecătoresc este obligat să revină în cursul aceleiaşi zile, însoțit de agenți ai forței publice, pentru a prelua bunul afectat garanției. Nu este necesară prezentarea unei hotărâri judecătoreşti sau a altui act provenind de la autoritățile administrative.

Articolul 2.444

Drepturile şi obligațiile creditorului

Creditorul care deține bunul ipotecat are drepturile şi obligațiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozițiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

II. Vânzarea bunului ipotecat

Articolul 2.445

Vânzarea bunurilor ipotecate

(1) Creditorul ipotecar poate cere instanței încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat. La cererea de încuviințare se vor ataşa documente care atestă existența creanței ipotecare şi a ipotecii mobiliare, împreună cu dovada perfectării ipotecii. Instanța va analiza existența creanței şi a ipotecii legal perfectate şi va încuviința vânzarea, cu citarea părților interesate. Introducerea cererii de încuviințare a executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat întrerupe prescripția dreptului la acțiune privind obținerea executării silite.

La data de 24-03-2017 Alineatul (1) din Articolul 2.445 , Sectiunea a 2-a , Capitolul IV , Titlul XI , Cartea a V-a a fost modificat de Punctul 11, ARTICOL UNIC din LEGEA nr. 17 din 17 martie 2017, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 196 din 21 martie 2017

Notă CTCE Art. VI şi VII din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 1 din 3 februarie 2016, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 85 din 4 februarie 2016 prevăd:"Art. VI(1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, cererile de încuviințare a executării silite se soluționează de către instanțele judecătoreşti şi cu procedura prevăzute de Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, astfel cum a fost modificată prin prezenta ordonanță de urgență.(2) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, executarea ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat se poate face numai după încuviințarea executării potrivit art. 2.445 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, precum şi cu cele aduse prin prezenta ordonanță de urgență, de către instanța judecătorească prevăzută la art. 181^1 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cu cele aduse prin prezenta ordonanță de urgență.Articolul VII

Ori de câte ori printr-un act normativ se prevede învestirea cu formulă executorie a titlurilor executorii şi/sau încuviințarea executării de către executorul judecătoresc, acestea vor fi puse în executare după încuviințarea executării de către instanța judecătorească competentă potrivit legii, fără a fi necesară învestirea cu formulă executorie."

(2) Creditorul ipotecar poate vinde bunurile mobile ipotecate în starea în care se găsesc sau după luarea unor măsuri comercial rezonabile pentru valorificarea acestora.
(3) Creditorul poate vinde bunurile mobile ipotecate prin licitație publică ori prin negociere directă, prin unul sau mai multe contracte, în bloc ori separat, în orice moment sau loc, în condiții comerciale rezonabile.
(4)Părțile pot conveni, prin contractul de ipotecă, modul de valorificare a bunurilor grevate.
(5)În toate cazurile, vânzarea trebuie realizată într-o manieră comercial rezonabilă în ceea ce priveşte metoda, momentul, locul, condițiile şi toate celelalte aspecte ale acesteia.

Articolul 2.446

Vânzarea comercial rezonabilă

(1)Vânzarea bunurilor este comercial rezonabilă dacă are loc:
a)în modul în care se dispune în mod obişnuit de bunuri de acelaşi fel pe o piață organizată;
b)la prețul stabilit pe o piață organizată şi valabil în momentul vânzării;
c)în conformitate cu practicile comerciale rezonabile urmate de cei care vând în mod obişnuit bunuri de acelaşi fel;
d)în conformitate cu regulile stabilite prin contractul de ipotecă, atunci când nu există o piață organizată pentru bunul ipotecat sau dacă nu există practici comerciale standardizate.
(2)În condițiile prevăzute la alin. (1), simplul fapt că se putea obține un preț mai mare dacă vânzarea ar fi avut loc în alt moment sau printr-o altă metodă decât cea aleasă de creditor nu face ca vânzarea să nu fie considerată comercial rezonabilă.

Articolul 2.447

Vânzarea bunului aflat în posesia debitorului

(1) Creditorul poate vinde bunul ipotecat, chiar dacă acesta se află în posesia debitorului.
(2) Cumpărătorul are dreptul de a intra în posesia bunului, în condițiile art. 2.435-2.444.

Articolul 2.448

Cumpărarea de către creditor

(1) Un creditor ipotecar nu poate cumpăra bunul decât:
a)în cadrul unei licitații publice;
b)prin vânzare directă, însă numai dacă bunuri de acelaşi fel sunt vândute în mod obişnuit pe o piață reglementată.
(2)În aceste cazuri, creditorul poate depune creanța în contul prețului.

Articolul 2.449

Notificarea vânzării

(1) Dacă doreşte să vândă bunul după procedura reglementată în prezenta secțiune, creditorul este ținut să comunice persoanelor prevăzute la art. 2.450 o notificare de executare şi să înscrie un aviz de executare la arhivă.
(2) Atât comunicarea notificării, cât şi înscrierea avizului de executare trebuie realizate cu cel puțin 15 zile înainte de data stabilită pentru vânzare.
(3) Nerespectarea acestor formalități atrage nulitatea vânzării.
(4) Dispozițiile acestui articol nu se aplică atunci când bunurile care fac obiectul urmăririi sunt supuse pieirii, deteriorării ori devalorizării rapide ori sunt vândute în mod obişnuit pe o piață organizată.

Articolul 2.450

Destinatarii notificării

Creditorul trebuie să adreseze notificarea:
a)debitorului obligației garantate prin ipotecă, fideiusorilor şi codebitorilor solidari ai acestuia;
b)constituitorului sau, după caz, succesorilor în drepturi ai acestuia;
c)tuturor creditorilor ipotecari ale căror ipoteci au devenit opozabile prin înscrierea în arhivă a unui aviz care identifică bunul grevat şi care, la data notificării, este înscris pe numele debitorului;
d)tuturor persoanelor de la care a primit notificarea existenței unui drept sau a unei pretenții cu privire la bunul ipotecat, precum şi celor de la care bunul a fost ridicat ori la care acesta se află, dacă sunt cunoscuți;

e)tuturor creditorilor ipotecari şi privilegiați a căror garanție a devenit opozabilă pe altă cale, în temeiul legii, dacă creditorul ipotecar cunoaşte identitatea şi adresa acestora.

Articolul 2.451

Conținutul notificării

Notificarea vânzării trebuie să indice în mod clar:

a)constituitorul şi creditorul ipotecar;

b)bunurile care fac obiectul urmăririi;

c)suma pentru care se porneşte urmărirea;

d)metoda prin care se va realiza valorificarea bunului;

e)data, ora şi locul la care va avea loc licitația publică, precum şi prețul de pornire a licitației ori, după caz, data şi ora cu începere de la care creditorul va dispune de bun.

Articolul 2.452

Opoziția la executare

(1)În termen de 15 zile de la comunicarea notificării sau, după caz, de la înscrierea avizului de executare în arhivă, cei interesați sau vătămați prin executare pot formula opoziție la executare.

(2) Opoziția suspendă de drept procedura de vânzare până la soluționarea definitivă a cauzei. Creditorul ipotecar care nu a preluat încă bunul va putea să o facă şi pe perioada judecării opoziției.

(3) Instanța va soluționa opoziția în termen de 5 zile. Hotărârea instanței poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare. În cazul respingerii opoziției, apelul nu îl opreşte pe creditor să treacă la valorificarea bunului. Apelul se soluționează de urgență potrivit regulilor de la ordonanța preşedințială.

(4) Instanța poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit, precum şi restituirea bunului de către creditor. Dacă instanța constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispozițiilor prezentei secțiuni, va stabili condițiile şi regulile corespunzătoare şi va încuviința valorificarea bunului.

Articolul 2.453

Plata creanței ipotecare

În orice moment până la vânzarea bunului de către creditor, debitorul şi orice persoană interesată pot executa obligația, plătind totodată cheltuielile rezonabile făcute pentru preluarea şi vânzarea bunului. În acest caz, creditorul este obligat să accepte plata, să înceteze imediat orice măsură de executare silită şi să restituie bunul debitorului.

Articolul 2.454

Preferința la executare

(1) Creditorul ipotecar de rang superior este preferat creditorilor de rang inferior în ceea ce priveşte exercițiul dreptului de a executa ipoteca şi poate, cât timp bunul nu a fost vândut, să continue executarea începută sau să pornească o nouă executare.

(2) Acesta poate fi însă ținut să restituie cheltuielile făcute de un creditor de rang inferior dacă, fiind notificat cu privire la executarea ipotecii, omite să invoce prioritatea drepturilor sale într-un termen rezonabil.

Articolul 2.455

Dobândirea lucrului de către cumpărător

(1)Vânzarea bunului în cadrul procedurii reglementate în prezentul capitol:

a)transferă cumpărătorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

b)stinge ipoteca în virtutea căreia vânzarea a avut loc;

c)stinge toate celelalte ipoteci şi privilegii, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Titlurile sau înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, contractul de ipotecă, împreună cu mențiunea stingerii garanției la arhivă fac dovada dreptului de proprietate al dobânditorului.

Articolul 2.456

Obligația personală a debitorului

Debitorul rămâne obligat personal pentru partea din creanță care nu este acoperită de prețul obținut din vânzare.

Articolul 2.457

Vânzarea bunului care nu aparține debitorului

(1) Creditorul trebuie să restituie proprietarului fie lucrul, fie prețul vânzării, îndată ce a aflat că debitorul nu este proprietarul bunului ipotecat.

(2)În cazul în care creditorul nu cunoaşte această împrejurare până la distribuirea prețului, el este exonerat de orice răspundere, dacă a restituit debitorului ceea ce rămâne din vânzarea bunului.

Articolul 2.458

Locațiunea bunului după vânzare

(1) Se poate conveni ca, după vânzare, constituitorul să folosească bunul în calitate de locatar.

(2) Dreptul constituitorului va fi opozabil oricărui dobânditor al bunului dacă a fost înscris la arhivă sau dacă a fost cunoscut de acesta pe altă cale.

Articolul 2.459

Distribuirea sumelor realizate

(1) După deducerea cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea, conservarea, luarea măsurilor pentru valorificarea bunului şi cu vânzarea, creditorul distribuie sumele de bani realizate din executare creditorilor privilegiați şi ipotecari, potrivit ordinii de preferință, chiar dacă aceştia ar avea creanțe afectate de termen suspensiv sau de condiție rezolutorie. Cu privire la aceste sume, creditorul are drepturile şi obligațiile unui administrator al bunurilor altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozițiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Suma rămasă disponibilă se predă debitorului în termen de 3 zile de la primirea sumelor rezultate din valorificarea bunului. Dacă plata nu poate avea loc, suma va fi depusă într-un cont bancar, urmând ca debitorul să fie înştiințat despre aceasta de către creditor.

(3) Creditorul va întocmi de îndată un proces-verbal despre eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare. Acesta se va comunica imediat debitorului, constituitorului şi celorlalți creditori privilegiați şi ipotecari şi se va înscrie la arhivă.

(4) Orice înțelegere dintre creditor şi debitor prin care se stabileşte o altă destinație a sumelor rezultate din executare se consideră nescrisă.

III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanței

Articolul 2.460

Preluarea bunului ipotecat în contul creanței

(1) Creditorul îşi poate însuşi bunul ipotecat pentru stingerea creanței, dacă prin lege nu se prevede altfel, constituitorul consimte la aceasta, iar persoanele prevăzute la art. 2.450 nu se opun.

(2) Consimțământul constituitorului la preluarea bunului de către creditor în contul creanței trebuie să fie exprimat în scris şi să fie ulterior neexecutării.

Articolul 2.461

Notificarea ofertei de preluare în contul creanței

Creditorul care doreşte să preia bunul ipotecat pentru stingerea creanței sale va înscrie în arhivă un aviz de preluare în contul creanței şi va notifica această ofertă persoanelor prevăzute la art. 2.450.

Articolul 2.462

Opunerea la preluarea în contul creanței

(1) Opunerea la preluarea bunului în contul creanței făcută de persoanele prevăzute la art. 2.450 produce efecte numai dacă este comunicată creditorului în termen de 15 zile de la notificare.

(2) Dispozițiile art. 2.452 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 2.463

Efectele preluării în contul creanței

(1) Preluarea bunului de către creditor în contul creanței:

a)stinge creanța ipotecară;

b)transferă creditorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;
c)stinge toate ipotecile şi privilegiile de rang inferior.
(2) Contractul de ipotecă împreună cu notificarea de preluare în contul creanței țin loc de titlu de proprietate.

Subsecțiunea 2.
Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative

Articolul 2.464
Ipoteca asupra titlurilor reprezentative
(1)Când ipoteca are ca obiect titluri reprezentative privind bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit şi warante, creditorul are dreptul să vândă bunurile şi să distribuie prețul, potrivit prevederilor prezentei secțiuni.
(2) Cel ce are o ipotecă asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa ipoteca împotriva giranților şi avaliştilor.

Subsecțiunea 3.
Executarea ipotecii asupra creanțelor

Articolul 2.465
Ipoteca asupra creanțelor
(1) Ipoteca unei creanțe conferă creditorului, atunci când condițiile pentru a porni executarea silită sunt întrunite, dreptul de a prelua titlul de creanță, de a cere şi de a obține plata sau, la alegerea sa, de a vinde creanța şi de a-şi însuşi prețul, toate acestea în limita sumei garantate.
(2) Cu privire la vânzarea avută în vedere la alin. (1), dispozițiile privitoare la cesiunea de creanță se aplică în mod corespunzător.

Articolul 2.466
Ipoteca asupra conturilor
(1) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. a), creditorul poate compensa soldul creditor al contului cu creanța ipotecară.
(2) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. b) sau c), creditorul ipotecar poate ordona instituției de credit eliberarea soldului contului în beneficiul său.

Articolul 2.467
Conduita creditorului
În toate cazurile, creditorul trebuie să acționeze într-o manieră comercial rezonabilă.

Subsecțiunea 4.
Preluarea bunului în vederea administrării

Articolul 2.468
Condițiile
(1) Creditorul care are o ipotecă asupra bunurilor unei întreprinderi poate prelua bunurile ipotecate în vederea administrării dacă notifică hotărârea sa persoanelor prevăzute la art. 2.450 şi înscrie la arhivă un aviz de executare, dispozițiile art. 2.449-2.451 aplicându-se în mod corespunzător.
(2) Preluarea bunurilor se face temporar, cel mult până la satisfacerea creanței pentru care s-a constituit garanția.

Articolul 2.469
Administratorul
Poate fi administrator creditorul sau o altă persoană desemnată de creditor sau, după caz, de către instanță.

Articolul 2.470
Obligațiile administratorului
Creditorul sau cel căruia i-a fost încredințată administrarea bunurilor are calitatea de administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea deplină, dispozițiile art. 800 şi 801 aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 2.471
Conservarea drepturilor locatarului
Preluarea bunului în deplină administrare nu poate aduce atingere drepturilor dobândite anterior de locatar.

Articolul 2.472

Încetarea administrării

Administrarea bunului încetează în cazul în care creditorul şi-a acoperit creanța, inclusiv despăgubirile şi cheltuielile privind executarea, în cazul în care a făcut o notificare prin care alege altă modalitate de executare, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. Declararea falimentului persoanei împotriva căreia se execută garanția nu duce la încetarea administrării.

Articolul 2.473

Obligațiile creditorului la încetarea administrării

(1) La încetarea administrării, creditorul este obligat să dea socoteală şi, dacă nu a optat pentru o altă modalitate de executare, să restituie bunurile celui împotriva căruia s-a făcut executarea.

(2) Creditorul care şi-a acoperit astfel creanța, despăgubirile şi cheltuielile cu executarea este obligat să predea persoanei împotriva căreia s-a executat garanția şi surplusul de bunuri obținut prin administrare.

Subsecțiunea 5.
Sancțiuni

Articolul 2.474

Încălcarea regulilor privitoare la preluarea bunului

(1) Creditorul care încalcă regulile de preluare a bunului ipotecat răspunde pentru pagubele pricinuite.

(2) El este, de asemenea, obligat să restituie bunurile şi să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea acestor bunuri.

Articolul 2.475

Încălcarea regulilor privitoare la executarea ipotecii

(1) Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secțiune pentru valorificarea bunului ipotecat răspunde pentru prejudiciile cauzate.

(2) Creditorul este, de asemenea, dator să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea bunurilor supuse urmăririi la momentul vânzării.

(3) Dacă diferența dintre valoarea bunului ipotecat şi prețul realizat prin urmărirea silită este mai mare decât suma prevăzută la alin. (2), creditorul este obligat să plătească această diferență.

(4) Plătind aceste sume, creditorul poate reține prețul vânzării. El pierde însă partea din creanța ipotecară care a rămas neacoperită după urmărirea bunului.

Articolul 2.476

Stabilirea valorii bunului

(1) Pentru a stabili valoarea bunului în cazul prevăzut la art. 2.475 alin. (3), creditorul şi constituitorul vor desemna câte un expert evaluator.

(2) Dacă diferența dintre valorile astfel stabilite este mai mică de o cincime, valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor două valori.

(3) Dacă diferența este mai mare de o cincime, evaluatorii vor desemna un al treilea expert. Valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor mai apropiate două evaluări.

Articolul 2.477

Încălcarea regulilor privitoare la distribuirea prețului

Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secțiune pentru distribuirea prețului răspunde pentru prejudiciile cauzate celorlalți creditori potrivit dreptului comun.

Secțiunea a 3-a
Executarea ipotecilor imobiliare

Articolul 2.478

Discuțiunea bunurilor ipotecate

Creditorul nu poate urmări în acelaşi timp vânzarea imobilelor care nu sunt ipotecate decât în cazul când bunurile care îi sunt ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creanței sale.

Articolul 2.479

Regulile aplicabile

Urmărirea silită se face cu respectarea dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Capitolul V
Gajul
Secțiunea 1
Constituirea gajului

Articolul 2.480

Obiectul gajului

Gajul poate avea ca obiect bunuri mobile corporale sau titluri negociabile emise în formă materializată.

Articolul 2.481

Constituirea gajului

(1) Gajul se constituie prin remiterea bunului sau titlului către creditor sau, după caz, prin păstrarea acestuia de către creditor, cu consimțământul debitorului, în scopul garantării creanței.

(2) Gajul asupra titlurilor negociabile se constituie, în cazul titlurilor nominative sau la purtător, prin remiterea acestora, iar în cazul titlurilor la ordin, prin andosarea acestora, în scop de garanție.

Articolul 2.482

Publicitatea gajului

(1) Publicitatea gajului bunurilor mobile corporale se realizează fie prin deposedarea debitorului, fie prin înscrierea gajului la arhivă.

(2) Publicitatea gajului asupra sumelor de bani se realizează numai prin deținerea acestora.

(3) Gajul asupra titlurilor negociabile este perfectat prin remiterea sau, după caz, prin andosarea titlurilor.

Articolul 2.483

Deținerea bunului de către creditor

Deținerea bunului de către creditorul gajist trebuie să fie publică şi neechivocă. Atunci când față de terți se creează aparența că debitorul deține bunul, gajul nu poate fi opus acestora.

Articolul 2.484

Deținerea prin intermediul unui terț

Creditorul poate, cu acordul debitorului său, să exercite detenția prin intermediul unui terț, însă deținerea exercitată de acesta nu asigură opozabilitatea gajului decât din momentul în care a primit înscrisul constatator al gajului.

Articolul 2.485

Conservarea gajului

(1) Gajul există numai atât timp cât creditorul deține bunul gajat sau, după caz, cât timp este valabilă andosarea titlului la ordin.

(2) Cu toate acestea, gajul nu se stinge atunci când:

a)creditorul nu mai deține bunul, fără voia sa, prin fapta altei persoane;

b)creditorul a remis temporar bunul debitorului sau unui terț pentru a-l evalua, repara, transforma sau ameliora;

c)creditorul a remis bunul unui alt creditor al debitorului său în cadrul unei proceduri de urmărire silită.

Articolul 2.486

Restituirea bunului către creditor

Sub rezerva regulilor privitoare la dobândirea proprietății bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, creditorul gajist poate să ceară restituirea bunului de la cel care îl deține, cu excepția cazului în care bunul a fost preluat de un creditor ipotecar cu rang superior sau preluarea a intervenit în cadrul procedurii de executare silită.

Secțiunea a 2-a
Drepturile şi obligațiile creditorului gajist

Articolul 2.487

Drepturile şi obligațiile creditorului gajist

Creditorul gajist are drepturile şi obligaţiile unui administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea simplă. Dispoziţiile art. 795-799 se aplică în mod corespunzător.

Articolul 2.488

Fructele bunului gajat

În lipsă de stipulaţie contrară, creditorul predă debitorului fructele naturale şi industriale. El impută fructele civile mai întâi asupra cheltuielilor făcute, apoi asupra dobânzilor şi, la urmă, asupra capitalului.

Articolul 2.489

Răscumpărarea titlurilor participative

În cazul răscumpărării acţiunilor sau a altor titluri participative la capitalul social al unei societăţi comerciale, creditorul este îndreptăţit să impute preţul plătit potrivit regulilor prevăzute la art. 2.488.

Articolul 2.490

Pieirea bunului

Creditorul nu răspunde pentru pieirea bunului atunci când aceasta se datorează forţei majore, vechimii ori folosirii normale şi autorizate a bunului.

Articolul 2.491

Cheltuielile de conservare

Debitorul este ţinut să restituie creditorului cheltuielile făcute cu conservarea bunului.

Articolul 2.492

Restituirea bunului către debitor

(1) Debitorul nu poate cere restituirea bunului decât după ce a executat obligaţia, cu excepţia cazului în care creditorul foloseşte ori conservă bunul în mod abuziv.

(2) Gajul se stinge atunci când creditorul este obligat să restituie bunul în temeiul unei hotărâri judecătoreşti pronunţate în condiţiile alin. (1).

Articolul 2.493

Indivizibilitatea gajului

(1) Gajul poartă asupra tuturor bunurilor grevate până la stingerea integrală a obligaţiei garantate.

(2) Moştenitorul debitorului, plătind partea din datorie care îi revine, nu poate cere partea sa din bunul grevat cât timp obligaţia nu este stinsă în întregime.

(3) Moştenitorul creditorului gajist, primind partea din creanţă care îi revine, nu poate remite bunul grevat în dauna celorlalţi moştenitori care nu au fost plătiţi.

Articolul 2.494

Aplicarea regulilor privitoare la ipotecă

Dispoziţiile privitoare la publicitatea, prioritatea, executarea şi stingerea ipotecilor mobiliare se aplică în mod corespunzător.

Capitolul VI
Dreptul de retenţie

Articolul 2.495

Noţiune

(1) Cel care este dator să remită sau să restituie un bun poate să îl reţină cât timp creditorul nu îşi execută obligaţia sa izvorâtă din acelaşi raport de drept sau, după caz, atât timp cât creditorul nu îl despăgubeşte pentru cheltuielile necesare şi utile pe care le-a făcut pentru acel bun ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.

(2) Prin lege se pot stabili şi alte situaţii în care o persoană poate exercita un drept de retenţie.

Articolul 2.496

Excepţii

(1) Dreptul de retenţie nu poate fi exercitat dacă deţinerea bunului provine dintr-o faptă ilicită, este abuzivă ori nelegală sau dacă bunul nu este susceptibil de urmărire silită.

(2) Dreptul de retenţie nu poate fi invocat de către posesorul de rea-credinţă decât în cazurile anume prevăzute de lege.

Articolul 2.497

Îndatoririle celui care exercită dreptul de retenție

Cel care exercită un drept de retenție are drepturile şi obligațiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozițiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

Articolul 2.498

Opozabilitatea dreptului de retenție

(1) Dreptul de retenție este opozabil terților fără îndeplinirea vreunei formalități de publicitate.

(2) Cu toate acestea, cel care exercită un drept de retenție nu se poate opune urmăririi silite pornite de un alt creditor, însă are dreptul de a participa la distribuirea prețului bunului, în condițiile legii.

Articolul 2.499

Stingerea dreptului de retenție

(1) Dreptul de retenție încetează dacă cel interesat consemnează suma pretinsă sau oferă retentorului o garanție suficientă.

(2) Deposedarea involuntară de bun nu stinge dreptul de retenție. Cel care exercită acest drept poate cere restituirea bunului, sub rezerva regulilor aplicabile prescripției extinctive a acțiunii principale şi dobândirii bunurilor mobile de către posesorul de bună-credință.

Cartea a VI-a
Despre prescripția extinctivă, decădere şi calculul termenelor*)

Notă

*) Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VI-a sunt cuprinse în art. 201-205 din Legea nr. 71/2011.

Titlul I
Prescripția extinctivă
Capitolul I
Dispoziții generale

Articolul 2.500

Obiectul prescripției extinctive

(1) Dreptul material la acțiune, denumit în continuare drept la acțiune, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

(2)În sensul prezentului titlu, prin drept la acțiune se înțelege dreptul de a constrânge o persoană, cu ajutorul forței publice, să execute o anumită prestație, să respecte o anumită situație juridică sau să suporte orice altă sancțiune civilă, după caz.

Articolul 2.501

Prescriptibilitatea dreptului la acțiune

(1) Drepturile la acțiune având un obiect patrimonial sunt supuse prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege, sunt supuse prescripției extinctive şi alte drepturi la acțiune, indiferent de obiectul lor.

Articolul 2.502

Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune. Cazuri

(1) Dreptul la acțiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum şi ori de câte ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp.

(2)În afara cazurilor prevăzute la alin. (1), sunt imprescriptibile drepturile privitoare la:

1. acțiunea privind apărarea unui drept nepatrimonial, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel;

2. acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept;

3. acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic;

4. acțiunea în constatarea nulității absolute a certificatului de moştenitor, dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesoral, sub condiția acceptării moştenirii în termenul prevăzut de lege.

Articolul 2.503

Prescripția dreptului la acțiune privind drepturile accesorii

(1) Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge şi dreptul la acțiune privind drepturile accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2)În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta dintre prestațiile datorate.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu sunt aplicabile în cazul în care prestațiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, rezultată din lege sau convenție, un tot unitar.

Articolul 2.504

Prescripția dreptului la acțiune privind creanța garantată

(1) Prescripția dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage şi stingerea dreptului la acțiunea ipotecară. În acest din urmă caz, sub rezerva prescripției dreptului de a obține executarea silită, creditorul ipotecar va putea oricând urmări, în condițiile legii, bunurile mobile sau imobile ipotecate, însă numai în limita valorii acestor bunuri.

La data de 19-10-2014 Alin. (1) al art. 2.504 a fost modificat de pct. 3 al art. V din LEGEA nr. 138 din 15 octombrie 2014, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 753 din 16 octombrie 2014.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 13/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 907 din 15 septembrie 2022:

1. Regimul juridic aplicabil prescripției dreptului de a obține executarea silită a ipotecii este guvernat de normele de drept substanțial în vigoare la momentul naşterii dreptului creditorului ipotecar de a obține executarea creanței garantate, fiind lipsită de relevanță norma procesuală aplicabilă procedurii de executare silită.

2. Dreptul de a obține executarea silită în temeiul contractului de ipotecă se stinge, pe cale accesorie, prin efectul prescripției executării silite a creanței întemeiate pe contractul de credit, dacă aceasta din urmă începe să curgă anterior datei de 1 octombrie 2011.

3. În cazul în care prescripția dreptului de a obține executarea silită a creanței garantate începe să curgă după 1 octombrie 2011 (inclusiv), executarea silită a ipotecii nu se stinge, pe cale accesorie, chiar dacă dreptul de a obține executarea silită a creanței principale este prescris, situație în care termenul de prescripție aplicabil este de:

– 3 ani, potrivit art. 405 alin. 1 teza I din Codul de procedură civilă din 1865, dacă prescripția dreptului creditorului ipotecar de a obține executarea silită în temeiul contractului de credit a început să curgă în intervalul 1 octombrie 2011-14 februarie 2013;

– 10 ani, potrivit art. 706 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă, dacă prescripția dreptului creditorului ipotecar de a obține executarea silită în temeiul contractului de credit a început să curgă după 15 februarie 2013 (inclusiv).

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică prescripției dreptului la acțiune pentru plata dobânzilor şi a altor accesorii ale creanței ipotecare, care, în afara capitalului, nu mai pot fi acoperite după împlinirea prescripției din valorificarea, pe cale silită, a bunului grevat.

Articolul 2.505

Compensația şi dreptul de retenție

Prescripția nu împiedică stingerea prin compensație a creanțelor reciproce şi nici exercitarea dreptului de retenție, dacă dreptul la acțiune nu era prescris în momentul în care s-ar fi putut opune compensarea sau dreptul de retenție, după caz.

Articolul 2.506

Efectele prescripției împlinite

(1) Prescripția nu operează de plin drept.

(2) După împlinirea termenului de prescripție, cel obligat poate să refuze executarea prestației.

(3)Cel care a executat de bunăvoie obligația după ce termenul de prescripție s-a împlinit nu are dreptul să ceară restituirea prestației, chiar dacă la data executării nu ştia că termenul prescripției era împlinit.
(4)Recunoaşterea dreptului, făcută printr-un act scris, precum şi constituirea de garanții în folosul titularului dreptului a cărui acțiune este prescriptibilă sunt valabile, chiar dacă cel care le-a făcut nu ştia că termenul de prescripție era împlinit. În aceste cazuri sunt aplicabile regulile de la renunțarea la prescripție.

Articolul 2.507

Renunțarea la prescripție

Nu se poate renunța la prescripție cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunța la prescripția împlinită, precum şi la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută şi neîmplinită.

Articolul 2.508

Felurile renunțării la prescripție

(1)Renunțarea la prescripție este expresă sau tacită.
(2)Renunțarea tacită trebuie să fie neîndoielnică. Ea poate rezulta numai din manifestări neechivoce.

Articolul 2.509

Persoanele care nu pot renunța la prescripție

Cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga nu poate renunța la prescripție.

Articolul 2.510

Efectele renunțării la prescripție

(1)După renunțare, începe să curgă o nouă prescripție de acelaşi fel.
(2)Dacă partea îndreptățită renunță la beneficiul termenului scurs până la acea dată, sunt aplicabile dispozițiile privind întreruperea prescripției prin recunoaşterea dreptului.

Articolul 2.511

Întinderea renunțării la prescripție

Renunțarea îşi produce efecte numai în privința celui care a făcut-o. Ea nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fideiusorilor.

Articolul 2.512

Invocarea prescripției de partea interesată

(1)Prescripția poate fi opusă numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, şi fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credință.
(2)Organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu.
(3)Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescripției ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale.

Articolul 2.513

Momentul până la care se poate invoca prescripția

Prescripția poate fi opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate.

Articolul 2.514

Invocarea prescripției de către alte persoane

Codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile şi fideiusorii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea. Tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum şi orice altă persoană interesată.

Articolul 2.515

Regulile aplicabile prescripției extinctive

(1)Prescripția extinctivă este reglementată prin lege.
(2)Este interzisă orice clauză prin care fie direct, fie indirect o acțiune ar fi declarată imprescriptibilă, deşi, potrivit legii, aceasta este prescriptibilă, sau invers, o acțiune declarată de lege imprescriptibilă ar fi considerată prescriptibilă.

(3) Cu toate acestea, în limitele şi condițiile prevăzute de lege, părțile care au capacitatea deplină de exercițiu pot, prin acord expres, să modifice durata termenelor de prescripție sau să modifice cursul prescripției prin fixarea începutului acesteia ori prin modificarea cauzelor legale de suspendare ori de întrerupere a acesteia, după caz.
(4) Termenele de prescripție pot fi reduse sau mărite, prin acordul expres al părților, fără însă ca noua durată a acestora să fie mai mică de un an şi nici mai mare de 10 ani, cu excepția termenelor de prescripție de 10 ani ori mai lungi, care pot fi prelungite până la 20 de ani.
(5) Dispozițiile alin. (3) şi (4) nu se aplică în cazul drepturilor la acțiune de care părțile nu pot să dispună şi nici acțiunilor derivate din contractele de adeziune, de asigurare şi cele supuse legislației privind protecția consumatorului.
(6) Orice convenție sau clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este lovită de nulitate absolută.

Articolul 2.516

Domeniul de aplicare

(1) Dispozițiile prezentului titlu constituie dreptul comun în materia prescripției extinctive.
(2) Prescripția dreptului de a obține executarea silită a unei hotărâri judecătoreşti sau arbitrale ori a altui titlu executoriu este supusă dispozițiilor Codului de procedură civilă, afară de cazul în care acestea din urmă ar fi neîndestulătoare.

Capitolul II
Termenul prescripției extinctive

Articolul 2.517

Termenul general de 3 ani

Termenul prescripției este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Notă

Decizie de admitere: HP nr. 74/2020, publicată în Monitorul Oficial nr. 183 din 24 februarie 2021:
În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor şi demnităților publice, pentru modificarea şi completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea şi funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum şi pentru modificarea şi completarea altor acte normative, cu modificările şi completările ulterioare, art. 2.517 şi următoarele din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, stabileşte că:
În acțiunea în anulare a ordinului prefectului prin care se constată încetat de drept mandatul alesului local ca urmare a constatării situației de incompatibilitate sau existența unui conflict de interese, printr-un raport de evaluare definitiv întocmit de Agenția Națională de Integritate, nu pot fi valorificate ca motive de nelegalitate prescripția răspunderii administrative, respectiv a dreptului Agenției Naționale de Integritate de a-şi exercita prerogativele legale de evaluare a intereselor şi a incompatibilităților pentru persoanele prevăzute de lege, sau decăderea din dreptul de a angaja răspunderea disciplinară.
Decizie de respingere: HP nr. 63/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 1156 din 29 noiembrie 2022.
Decizie de admitere: HP nr. 215/2025, publicată în Monitorul Oficial nr. 677 din 18 iulie 2025:
În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 6 lit. a), b) şi c) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice raportat la art. 2.517 din Codul civil şi art. 171 din Codul muncii referitoare la termenul legal general de prescripție, stabileşte că:
Nu se poate constata încălcarea principiului nediscriminării prin stabilirea dreptului la plata drepturilor salariale pentru o parte a aceleiaşi familii ocupaționale, cu constatarea împlinirii termenului general de prescripție pentru o altă parte a aceleiaşi familii ocupaționale.

Articolul 2.518

Termenul de prescripție de 10 ani. Cazuri

Se prescrie în termen de 10 ani dreptul la acțiune privitor la:
1. drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescripție;

2. repararea prejudiciului moral sau material cauzat unei persoane prin tortură ori acte de barbarie sau, după caz, a celui cauzat prin violență ori agresiuni sexuale comise contra unui minor sau asupra unei persoane aflate în imposibilitate de a se apăra ori de a-şi exprima voința;
3. repararea prejudiciului adus mediului înconjurător.

Articolul 2.519

Termenul de prescripție de 2 ani

(1) Dreptul la acțiune întemeiat pe un raport de asigurare sau reasigurare se prescrie în termen de 2 ani.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 63/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 1156 din 29 noiembrie 2022.

(2) De asemenea, se prescrie în termen de 2 ani dreptul la acțiune privitor la plata remunerației cuvenite intermediarilor pentru serviciile prestate în baza contractului de intermediere.

Articolul 2.520

Termenul de prescripție de un an. Cazuri

(1) Se prescrie în termen de un an dreptul la acțiune în cazul:
1. profesioniştilor din alimentația publică sau hotelierilor, pentru serviciile pe care le prestează;
2. profesorilor, institutorilor, maeştrilor şi artiştilor, pentru lecțiile date cu ora, cu ziua sau cu luna;
3. medicilor, moaşelor, asistentelor şi farmaciştilor, pentru vizite, operații sau medicamente;
4. vânzătorilor cu amănuntul, pentru plata mărfurilor vândute şi a furniturilor livrate;
5. meşteşugarilor şi artizanilor, pentru plata muncii lor;
6. avocaților, împotriva clienților, pentru plata onorariilor şi cheltuielilor. Termenul de prescripție se va calcula din ziua rămânerii definitive a hotărârii sau din aceea a împăcării părților ori a revocării mandatului. În cazul afacerilor neterminate, termenul de prescripție este de 3 ani de la data ultimei prestații efectuate;
7. notarilor publici şi executorilor judecătoreşti, în ceea ce priveşte plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele funcției lor. Termenul prescripției se va socoti din ziua în care aceste sume au devenit exigibile;
8. inginerilor, arhitecților, geodezilor, contabililor şi altor liber-profesionişti, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescripției se va socoti din ziua când s-a terminat lucrarea.

(2)În toate cazurile, continuarea lecțiilor, serviciilor, furniturilor, actelor sau lucrărilor nu întrerupe prescripția pentru sumele scadente.

Articolul 2.521

Termenul de prescripție de un an. Alte cazuri

(1) Se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acțiune privitor la restituirea sumelor încasate din vânzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se dispune altfel, se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acțiunea izvorâtă dintr-un contract de transport de bunuri terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva transportatorului.

(3)În cazul prevăzut la alin. (2), termenul de prescripție este de 3 ani, atunci când contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv sau, după caz, combinat, cu acelaşi mijloc de transport sau cu mijloace de transport diferite.

Articolul 2.522

Repunerea în termenul de prescripție

(1) Cel care, din motive temeinice, nu şi-a exercitat în termen dreptul la acțiune supus prescripției poate cere organului de jurisdicție competent repunerea în termen şi judecarea cauzei.

(2) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea şi-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care au justificat depăşirea termenului de prescripție.

Capitolul III
Cursul prescripției extinctive

Secțiunea 1
Începutul prescripției extinctive

Articolul 2.523

Regula generală

Prescripția începe să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască naşterea lui.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 18/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 531 din 21 mai 2021.
Decizie de respingere: RIL nr. 10/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 497 din 19 mai 2022.
Decizie de respingere: HP nr. 203/2025, publicată în Monitorul Oficial nr. 685 din 22 iulie 2025.

Articolul 2.524

Dreptul la acțiunea în executarea obligațiilor de a da sau de a face

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul obligațiilor contractuale de a da sau de a face prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă şi debitorul trebuia astfel s-o execute.
(2)În cazul în care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la împlinirea termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului.
(3) Dacă dreptul este afectat de o condiție suspensivă, prescripția începe să curgă de la data când s-a îndeplinit condiția.

Articolul 2.525

Dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor

Prescripția dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act anulabil ori desființat pentru rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate începe să curgă de la data rămânerii definitivă a hotărârii prin care s-a desființat actul ori, după caz, de la data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă.

Articolul 2.526

Dreptul la acțiunea în executarea prestațiilor succesive

Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data la care ultima prestație devine exigibilă.

Articolul 2.527

Dreptul la acțiunea în materia asigurărilor

În cazul asigurării contractuale, prescripția începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute de lege ori stabilite de părți pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizației sau, după caz, a despăgubirilor datorate de asigurător.

Articolul 2.528

Dreptul la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită

(1) Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât şi pe cel care răspunde de ea.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 63/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 1156 din 29 noiembrie 2022.
(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, şi în cazul acțiunii în restituire întemeiate pe îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată sau gestiunea de afaceri.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 7/2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 155 din 23 februarie 2023.

Articolul 2.529

Dreptul la acțiunea în anularea actului juridic

(1) Prescripția dreptului la acțiunea în anularea unui act juridic începe să curgă:

a)în caz de violență, din ziua când aceasta a încetat;

b)în cazul dolului, din ziua când a fost descoperit;

c)în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare, din ziua când cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori cel chemat de lege să îi încuviințeze sau să îi autorizeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic.

(2)În cazurile în care nulitatea relativă poate fi invocată de o terță persoană, prescripția începe să curgă, dacă prin lege nu se dispune altfel, de la data când terțul a cunoscut existența cauzei de nulitate.

Articolul 2.530

Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune izvorât din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrări, cu vicii aparente, în cazurile în care legea sau contractul obligă la garanție şi pentru asemenea vicii, începe să curgă de la data predării sau recepției finale a bunului ori a lucrării sau, după caz, de la data împlinirii termenului prevăzut de lege ori stabilit prin procesul-verbal de constatare a viciilor, pentru înlăturarea de către debitor a viciilor constatate.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare dintre aceste lipsuri puteau fi descoperite, fără cunoştințe speciale, printr-o verificare normală.

Articolul 2.531

Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

a)în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o construcție, de la împlinirea unui an de la data predării ori recepției finale a bunului sau a lucrării, în afara cazului în care viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii;

b)în cazul unei construcții, de la împlinirea a 3 ani de la data predării sau recepției finale a construcției, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii.

(2) Pentru executarea unor lucrări curente, termenele prevăzute la alin. (1) sunt de o lună, în cazul prevăzut la lit. a), respectiv de 3 luni, în cazul prevăzut la lit. b).

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică şi în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fără cunoştințe speciale, printr-o verificare normală.

(4) Termenele prevăzute în prezentul articol sunt termene de garanție înăuntrul cărora viciile trebuie, în toate cazurile, să se ivească.

(5) Prin dispozițiile prezentului articol nu se aduce însă nicio atingere termenelor de garanție speciale, legale sau convenționale.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, şi în cazul produselor pentru care s-a prevăzut un termen de valabilitate, ca şi în cazul bunurilor sau lucrărilor pentru care există un termen de garanție pentru buna funcționare.

Secțiunea a 2-a
Suspendarea prescripției extinctive

Articolul 2.532

Cazurile generale de suspendare a prescripției

Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă:

1. între soți, cât timp durează căsătoria şi nu sunt separați în fapt;

2. între părinți, tutore sau curator şi cei lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori între curatori şi cei pe care îi reprezintă, cât timp durează ocrotirea şi socotelile nu au fost date şi aprobate;

3. între orice persoană care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătoreşti sau al unui act juridic, administrează bunurile altora şi cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat şi socotelile nu au fost date şi aprobate;
4. în cazul celui lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu are reprezentant sau ocrotitor legal, în afară de cazurile în care există o dispoziție legală contrară;
5. cât timp debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existența datoriei sau exigibilitatea acesteia;
6. pe întreaga durată a negocierilor purtate în scopul rezolvării pe cale amiabilă a neînțelegerilor dintre părți, însă numai dacă acestea au fost ținute în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;
7. în cazul în care cel îndreptățit la acțiune trebuie sau poate, potrivit legii ori contractului, să folosească o anumită procedură prealabilă, cum sunt reclamația administrativă, încercarea de împăcare sau altele asemenea, cât timp nu a cunoscut şi nici nu trebuia să cunoască rezultatul acelei proceduri, însă nu mai mult de 3 luni de la declanşarea procedurii, dacă prin lege sau contract nu s-a stabilit un alt termen;
8. în cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încălcat face parte din forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război. Sunt avute în vedere şi persoanele civile care se găsesc în forțele armate pentru rațiuni de serviciu impuse de necesitățile războiului;
9. în cazul în care cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere, cât timp nu a încetat această împiedicare; forța majoră, când este temporară, nu constituie o cauză de suspendare a prescripției decât dacă survine în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;
10. în alte cazuri prevăzute de lege.

Articolul 2.533

Suspendarea prescripției în materie succesorală

(1) Prescripția nu curge contra creditorilor defunctului în privința creanțelor pe care aceştia le au asupra moştenirii cât timp aceasta nu a fost acceptată de către succesibili ori, în lipsa acceptării, cât timp nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.
(2) Ea nu curge nici contra moştenitorilor defunctului cât timp aceştia nu au acceptat moştenirea ori nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.
(3) Prescripția nu curge, de asemenea, contra moştenitorilor, în privința creanțelor pe care aceştia le au asupra moştenirii, de la data acceptării moştenirii şi până la data lichidării ei.

Articolul 2.534

Efectele suspendării prescripției

(1) De la data când cauza de suspendare a încetat, prescripția îşi reia cursul, socotindu-se pentru împlinirea termenului şi timpul scurs înainte de suspendare.
(2) Prescripția nu se va împlini mai înainte de expirarea unui termen de 6 luni de la data când suspendarea a încetat, cu excepția prescripțiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la încetarea suspendării.

Articolul 2.535

Beneficiul suspendării prescripției

Suspendarea prescripției poate fi invocată numai de către partea care a fost împiedicată să facă acte de întrerupere, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Articolul 2.536

Extinderea efectului suspensiv

Suspendarea prescripției față de debitorul principal ori față de fideiusor produce efecte în privința amândurora.

Secțiunea a 3-a
Întreruperea prescripției extinctive

Articolul 2.537

Cazurile de întrerupere a prescripției

Prescripția se întrerupe:

1. printr-un act voluntar de executare sau prin recunoaşterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția;
2. prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau de arbitrare, prin înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori ori prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie;
3. prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată până la începerea cercetării judecătoreşti; în cazul în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea ca parte civilă;
4. prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere;
5. în alte cazuri prevăzute de lege.

Articolul 2.538

Recunoaşterea dreptului

(1) Recunoaşterea se poate face unilateral sau convențional şi poate fi expresă sau tacită.
(2)Când recunoaşterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția. Constituie acte de recunoaştere tacită plata parțială a datoriei, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau penalităților, solicitarea unui termen de plată şi altele asemenea.
(3) Poate invoca recunoaşterea tacită şi cel îndreptățit la restituirea unei prestații făcute în executarea unui act juridic ce a fost desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau orice altă cauză de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat, primit de la cealaltă parte cu ocazia executării actului desființat, nu este pretins de aceasta din urmă pe cale de acțiune reală ori personală.

Articolul 2.539

Cererea de chemare în judecată sau de arbitrare

(1)În cazurile prevăzute la art. 2.537 pct. 2 şi 3, prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție ori de urmărire penală necompetent sau chiar dacă este nulă pentru lipsă de formă.
(2) Prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitrare ori de intervenție în procedura insolvenței sau a urmăririi silite a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată ori s-a perimat printr-o hotărâre rămasă definitivă. Cu toate acestea, dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data când hotărârea de respingere sau de anulare a rămas definitivă, introduce o nouă cerere, prescripția este considerată întreruptă prin cererea de chemare în judecată sau de arbitrare precedentă, cu condiția însă ca noua cerere să fie admisă.

Notă

Decizie de respingere: HP nr. 1/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 306 din 26 martie 2021.

(3) Prescripția nu este întreruptă nici dacă hotărârea judecătorească sau arbitrală şi-a pierdut puterea executorie prin împlinirea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită. În acest caz însă, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau nu s-a prescris încă, se va putea face o nouă cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, fără a se putea opune excepția autorității de lucru judecat.
(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, şi atunci când prescripția a fost întreruptă prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

Articolul 2.540

Punerea în întârziere

Prescripția este întreruptă prin punerea în întârziere a celui în folosul căruia curge prescripția numai dacă aceasta este urmată de chemarea lui în judecată în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere.

Articolul 2.541

Efectele întreruperii prescripției

(1)Întreruperea şterge prescripția începută înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere.
(2) După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție.

(3) Dacă întreruperea prescripției a avut loc prin recunoaşterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, va începe să curgă o nouă prescripție de acelaşi fel.
(4)În cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, noua prescripție a dreptului de a obține executarea silită nu va începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a acțiunii nu a rămas definitivă.
(5) Dacă întreruperea rezultă din intervenția făcută în procedura insolvenței sau a urmăririi silite, prescripția va reîncepe să curgă de la data la care există din nou posibilitatea legală de valorificare a creanței rămase neacoperite.
(6)În cazul în care prescripția a fost întreruptă potrivit art. 2.537 pct. 3, întreruperea operează până la comunicarea ordonanței de clasare, a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori a hotărârii de suspendare a judecății sau până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale. Dacă repararea pagubei se acordă, potrivit legii, din oficiu, întreruperea operează până la data când cel împotriva căruia a început să curgă prescripția a cunoscut sau trebuia să cunoască hotărârea definitivă a instanței penale prin care ar fi trebuit să se stabilească despăgubirea.

Articolul 2.542
Beneficiul întreruperii prescripției

(1) Efectele întreruperii prescripției profită celui de la care emană actul întreruptiv şi nu pot fi opuse decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.
(2) Dacă prescripția a fost întreruptă prin recunoaşterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, efectele întreruperii profită celui împotriva căruia a curs şi nu pot fi opuse decât autorului recunoaşterii.

Articolul 2.543
Extinderea efectului întreruptiv

Întreruperea prescripției împotriva debitorului principal sau contra fideiusorului produce efecte în privința amândurora.

Capitolul IV
Împlinirea prescripției

Articolul 2.544
Calculul prescripției

Cursul prescripției se calculează potrivit regulilor stabilite în titlul III din prezenta carte, luându-se în considerare, dacă este cazul, şi cazurile de suspendare sau de întrerupere prevăzute de lege.

Titlul II
Regimul general al termenelor de decădere

Articolul 2.545
Instituirea termenului de decădere

(1) Prin lege sau prin voința părților se pot stabili termene de decădere pentru exercitarea unui drept sau săvârşirea unor acte unilaterale.
(2) Neexercitarea dreptului subiectiv înăuntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar în cazul actelor unilaterale, împiedicarea, în condițiile legii, a săvârşirii lor.

Articolul 2.546
Limita stabilirii termenelor de decădere

Este lovită de nulitate absolută clauza prin care se stabileşte un termen de decădere ce ar face excesiv de dificilă exercitarea dreptului sau săvârşirea actului de către partea interesată.

Articolul 2.547
Aplicarea regulilor de la prescripție

Dacă din lege sau din convenția părților nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de decădere, sunt aplicabile regulile de la prescripție.

Articolul 2.548
Regimul termenelor de decădere

(1) Termenele de decădere nu sunt supuse suspendării şi întreruperii, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Cu toate acestea, forța majoră împiedică, în toate cazurile, curgerea termenului, iar dacă termenul a început să curgă, el se suspendă, dispozițiile art. 2.534 alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzător. Termenul de decădere nu se socoteşte însă împlinit decât după 5 zile de la data când suspendarea a încetat.
(3) De asemenea, atunci când realizarea dreptului presupune exercitarea unei acțiuni în justiție, termenul este întrerupt pe data introducerii cererii de chemare în judecată sau de arbitrare ori de punere în întârziere, după caz, dispozițiile privitoare la întreruperea prescripției fiind aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 2.549

Renunțarea la beneficiul decăderii

(1)Când termenul de decădere a fost stabilit prin contract sau instituit printr-o dispoziție legală care ocroteşte un interes privat, cel în favoarea căruia a fost stipulat ori instituit poate să renunțe, după împlinirea termenului, la beneficiul decăderii. Dacă renunțarea intervine înainte de împlinirea termenului, sunt aplicabile regulile privitoare la întreruperea prescripției prin recunoaşterea dreptului.
(2)Părțile nu pot însă renunța, nici anticipat şi nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere de ordine publică şi nici nu le pot modifica, micşorându-le sau mărindu-le, după caz.

Articolul 2.550

Invocarea decăderii

(1) Decăderea poate fi opusă de partea interesată în condițiile art. 2.513.
(2) Organul de jurisdicție este obligat să invoce şi să aplice din oficiu termenul de decădere, indiferent dacă cel interesat îl pune sau nu îl pune în discuție, cu excepția cazului când acesta priveşte un drept de care părțile pot dispune în mod liber.

Titlul III
Calculul termenelor

Articolul 2.551

Regulile aplicabile

Durata termenelor, fără deosebire de natura şi izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu.

Articolul 2.552

Termenul stabilit pe săptămâni, luni sau ani

(1)Când termenul este stabilit pe săptămâni, luni sau ani, el se împlineşte în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an.
(2) Dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlineşte în ultima zi a acestei luni.
(3) Mijlocul lunii se socoteşte a cincisprezecea zi.
(4) Dacă termenul este stabilit pe o lună şi jumătate sau pe mai multe luni şi jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârşitul termenului.

Articolul 2.553

Termenul stabilit pe zile

(1)Când termenul se stabileşte pe zile, nu se ia în calcul prima şi ultima zi a termenului.

Notă

Decizie de admitere: RIL nr. 8/2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 573 din 19 iunie 2024:
În interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 75 alin. (1) şi art. 278 alin. (1) din Codul muncii, termenul de preaviz începe să curgă din ziua următoare comunicării notificării de preaviz şi se împlineşte în ultima zi a termenului, dispozițiile art. 181 alin. (1) pct. 2 şi alin. (2) din Codul de procedură civilă, precum şi cele ale art. 2.553 alin. (1) din Codul civil nefiind aplicabile.
(2) Termenul se va împlini la ora 24,00 a ultimei zile.
(3) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru. Dispozițiile art. 2.556 rămân aplicabile.

Articolul 2.554

Prorogarea termenului

Dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se consideră împlinit la sfârşitul primei zile lucrătoare care îi urmează.

Articolul 2.555

Termenul stabilit pe ore

Când termenul se stabileşte pe ore, nu se iau în calcul prima şi ultima oră a termenului.

Articolul 2.556

Prezumția efectuării în termen a actelor

Actele de orice fel se socotesc făcute în termen, dacă înscrisurile care le constată au fost predate oficiului poştal sau telegrafic cel mai târziu în ultima zi a termenului, până la ora când încetează în mod obişnuit activitatea la acel oficiu.

Cartea a VII-a
Dispoziții de drept internațional privat*)

Notă

*) Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VII-a sunt cuprinse în art. 207 şi 208 din Legea nr. 71/2011.

Titlul I
Dispoziții generale

Articolul 2.557

Obiectul reglementării

(1) Prezenta carte cuprinde norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept internațional privat.

(2)În înțelesul prezentei cărți, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, precum şi alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate.

(3) Dispozițiile prezentei cărți sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte, dreptul Uniunii Europene sau dispozițiile din legile speciale nu stabilesc o altă reglementare.

Articolul 2.558

Calificarea

(1)Când determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmează să fie dată unei instituții de drept sau unui raport juridic, se ia în considerare calificarea juridică stabilită de legea română.

(2)În caz de retrimitere, calificarea se face după legea străină care a retrimis la legea română.

(3) Natura mobiliară sau imobiliară a bunurilor se determină potrivit legii locului unde acestea se află sau, după caz, sunt situate.

(4) Dacă legea română nu cunoaşte o instituție juridică străină sau o cunoaşte sub o altă denumire ori cu un alt conținut, se poate lua în considerare calificarea juridică făcută de legea străină.

(5) Cu toate acestea, când părțile au determinat ele însele înțelesul noțiunilor dintr-un act juridic, calificarea acestor noțiuni se face după voința părților.

Articolul 2.559

Retrimiterea

(1) Legea străină cuprinde dispozițiile de drept material, inclusiv normele conflictuale, cu excepția unor dispoziții contrare.

(2) Dacă legea străină retrimite la dreptul român sau la dreptul altui stat, se aplică legea română, dacă nu se prevede în mod expres altfel.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), legea străină nu cuprinde şi normele ei conflictuale în cazul în care părțile au ales legea străină aplicabilă, în cazul legii străine aplicabile formei actelor juridice şi obligațiilor extracontractuale, precum şi în alte cazuri speciale prevăzute de convențiile internaționale la care România este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Articolul 2.560

Sistemele plurilegislative

Dacă legea străină aparține unui stat în care coexistă mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determină dispozițiile legale aplicabile, iar în lipsă, se aplică sistemul legislativ din cadrul acelui stat care prezintă cele mai strânse legături cu raportul juridic.

Articolul 2.561

Reciprocitatea

(1) Aplicarea legii străine este independentă de condiția reciprocității.

(2) Dispozițiile speciale prin care se cere condiția reciprocității în anumite materii rămân aplicabile. Îndeplinirea condiției reciprocității de fapt este prezumată până la dovada contrară care se stabileşte de Ministerul Justiției, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Articolul 2.562

Conținutul legii străine

(1) Conținutul legii străine se stabileşte de instanța judecătorească prin atestări obținute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau printr-un alt mod adecvat.

(2) Partea care invocă o lege străină poate fi obligată să facă dovada conținutului ei.

(3)În cazul imposibilității de a stabili, într-un termen rezonabil, conținutul legii străine, se aplică legea română.

Articolul 2.563

Interpretarea şi aplicarea legii străine

Legea străină se interpretează şi se aplică potrivit regulilor de interpretare şi aplicare existente în sistemul de drept căruia îi aparține.

Articolul 2.564

Înlăturarea aplicării legii străine

(1) Aplicarea legii străine se înlătură dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român sau dacă legea străină respectivă a devenit competentă prin fraudarea legii române. În cazul înlăturării aplicării legii străine, se aplică legea română.

(2) Aplicarea legii străine încalcă ordinea publică de drept internațional privat român în măsura în care ar conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului român ori ale dreptului Uniunii Europene şi cu drepturile fundamentale ale omului.

Articolul 2.565

Înlăturarea excepțională a legii aplicabile

(1)În mod excepțional, aplicarea legii determinate potrivit prezentei cărți poate fi înlăturată dacă, datorită circumstanțelor cauzei, raportul juridic are o legătură foarte îndepărtată cu această lege. În acest caz, se aplică legea cu care raportul juridic prezintă cele mai strânse legături.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile în cazul legilor privind starea civilă sau capacitatea persoanei, precum şi atunci când părțile au ales legea aplicabilă.

Articolul 2.566

Normele de aplicație imediată

(1) Dispozițiile imperative prevăzute de legea română pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate se aplică în mod prioritar. În acest caz, nu sunt incidente prevederile prezentei cărți privind determinarea legii aplicabile.

(2) Pot fi aplicate direct şi dispozițiile imperative prevăzute de legea altui stat pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate, dacă raportul juridic prezintă strânse legături cu legea acelui stat, iar interesele legitime ale părților o impun. În acest caz, vor fi avute în vedere obiectul şi scopul acestor dispoziții, precum şi consecințele care decurg din aplicarea sau neaplicarea lor.

Articolul 2.567

Recunoaşterea drepturilor câştigate

Drepturile câştigate în țară străină sunt respectate în România, cu excepția cazului în care sunt contrare ordinii publice în dreptul internațional privat român.

Articolul 2.568

Legea națională

(1) Legea națională este legea statului a cărui cetățenie o are persoana fizică sau, după caz, legea statului a cărui naționalitate o are persoana juridică.

(2) Dacă persoana are mai multe cetățenii, se aplică legea aceluia dintre state a cărui cetățenie o are şi de care este cel mai strâns legată, în special prin reşedința sa obişnuită.

(3)În cazul persoanei care nu are nicio cetățenie, trimiterea la legea națională este înțeleasă ca fiind făcută la legea statului unde are reşedința obişnuită.

(4) Prevederile alin. (3) sunt aplicabile şi în cazul refugiaților, potrivit dispozițiilor speciale şi convențiilor internaționale la care România este parte.

Articolul 2.569

Determinarea şi proba cetățeniei

Determinarea şi proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Articolul 2.570

Determinarea şi proba reşedinței obişnuite

(1)În sensul prezentei cărți, reşedința obişnuită a persoanei fizice este în statul în care persoana îşi are locuința principală, chiar dacă nu a îndeplinit formalitățile legale de înregistrare. Reşedința obişnuită a unei persoane fizice acționând în exercițiul activității sale profesionale este locul unde această persoană are stabilimentul său principal.

(2) Pentru determinarea locuinței principale vor fi avute în vedere acele circumstanțe personale şi profesionale care indică legături durabile cu statul respectiv sau intenția de a stabili asemenea legături.

(3) Reşedința obişnuită a persoanei juridice este în statul în care aceasta îşi are stabilimentul principal.

(4) Stabilimentul principal al unei persoane juridice este locul unde aceasta şi-a stabilit administrația centrală.

(5) Dovada reşedinței obişnuite se poate face cu orice mijloace de probă.

Articolul 2.571

Naționalitatea persoanei juridice

(1) Persoana juridică are naționalitatea statului pe al cărui teritoriu şi-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social.

(2) Dacă există sedii în mai multe state, determinant pentru a identifica naționalitatea persoanei juridice este sediul real.

(3) Prin sediu real se înțelege locul unde se află centrul principal de conducere şi de gestiune a activității statutare, chiar dacă hotărârile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de acționari sau asociați din alte state.

(4) Cu toate acestea, dacă dreptul străin astfel determinat retrimite la dreptul statului în conformitate cu care a fost constituită persoana juridică, este aplicabil dreptul acestui din urmă stat.

Titlul II
Conflicte de legi
Capitolul I
Persoane
Secțiunea 1
Persoana fizică

Articolul 2.572

Legea aplicabilă stării civile şi capacității

(1) Starea civilă şi capacitatea persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel.

(2) Incapacitățile speciale referitoare la un anumit raport juridic sunt supuse legii aplicabile acelui raport juridic.

Articolul 2.573

Începutul şi încetarea personalității

Începutul şi încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Articolul 2.574

Declararea judecătorească a morții

Declararea morții, stabilirea decesului şi a datei prezumate a morții, precum şi prezumția că cel dispărut este în viață sunt cârmuite de ultima lege națională a persoanei dispărute. Dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea română.

Articolul 2.575

Dobândirea majoratului

Schimbarea legii naționale a persoanei nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii aplicabile la momentul dobândirii.

Articolul 2.576

Numele

(1) Numele persoanei este cârmuit de legea sa națională.

(2) Cu toate acestea, stabilirea numelui copilului la naştere este cârmuită, la alegere, fie de legea statului a cărui cetățenie comună o au atât părinții, cât şi copilul, fie de legea statului unde copilul s-a născut şi locuieşte de la naştere.

(3) Ocrotirea împotriva actelor de încălcare a dreptului la nume, săvârşite în România, este asigurată potrivit legii române.

Articolul 2.577

Drepturile inerente ființei umane

Existența şi conținutul drepturilor inerente ființei umane sunt supuse legii naționale a persoanei fizice.

Articolul 2.578

Legea aplicabilă ocrotirii majorului

(1)Măsurile de ocrotire a persoanei cu capacitate deplină de exercițiu sunt supuse legii statului unde aceasta îşi are reşedința obişnuită la data instituirii tutelei sau la data luării unei alte măsuri de ocrotire.

(2)În mod excepțional, în măsura în care este necesar pentru ocrotirea persoanei fizice, autoritatea competentă poate să aplice sau să ia în considerare legea altui stat, cu care situația juridică prezintă cele mai strânse legături.

(3) Legea prevăzută la alin. (1) guvernează şi existența, întinderea, modificarea şi stingerea puterii de reprezentare încredințate de persoana cu capacitate deplină de exercițiu, pentru situația în care nu se va putea îngriji de interesele sale. Aceasta poate însă alege una dintre următoarele legi:

a)legea națională;

b)legea unei reşedințe obişnuite anterioare;

c)legea statului unde sunt situate bunurile, în ceea ce priveşte măsurile de ocrotire cu privire la bunuri.

(4)Măsurile ce se iau cu privire la persoana ocrotită ori bunurile sale sunt supuse legii statului ale cărui autorități îndrumă şi supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

Articolul 2.579

Ocrotirea terților

(1) Persoana care, potrivit legii naționale, este lipsită de capacitate sau are capacitate de exercițiu restrânsă nu poate să opună această cauză de nevaliditate celui care, de bună-credință la momentul încheierii actului şi conform legii locului unde actul a fost încheiat, a considerat-o ca fiind deplin capabilă. Această regulă nu se aplică actelor juridice referitoare la familie, moştenire şi la drepturi reale asupra imobilelor situate în alt stat decât cel al locului încheierii actului.

(2) De asemenea, lipsa calității de reprezentant, stabilită potrivit legii aplicabile ocrotirii persoanei fizice, nu poate fi opusă terțului care cu bună-credință s-a încrezut în această calitate, potrivit legii locului unde actul a fost întocmit, dacă actul a fost încheiat între prezenți şi pe teritoriul aceluiaşi stat.

Secțiunea a 2-a

Persoana juridică

Articolul 2.580

Legea aplicabilă statutului organic

(1) Statutul organic al persoanei juridice este cârmuit de legea sa națională.

(2) Statutul organic al sucursalei înființate de către persoana juridică într-o altă țară este supus legii naționale a acesteia.

(3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al cărui teritoriu şi-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabilă persoanei juridice care a înființat-o.

Articolul 2.581

Domeniul de aplicare a legii naționale

Legea statutului organic al persoanei juridice cârmuieşte îndeosebi:

a)capacitatea acesteia;

b)modul de dobândire şi de pierdere a calității de asociat;

c)drepturile şi obligațiile ce decurg din calitatea de asociat;

d)modul de alegere, competențele şi funcționarea organelor de conducere ale persoanei juridice;

e)reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii;

f)răspunderea persoanei juridice şi a organelor ei față de terți;

g)modificarea actelor constitutive;

h)dizolvarea şi lichidarea persoanei juridice.

Articolul 2.582

Recunoaşterea persoanelor juridice străine

(1) Persoanele juridice străine cu scop lucrativ, valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, sunt recunoscute de plin drept în România.

(2) Persoanele juridice străine fără scop lucrativ pot fi recunoscute în România, pe baza aprobării prealabile a Guvernului, prin hotărâre judecătorească, sub condiția reciprocității, dacă sunt valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmăresc nu contravin ordinii sociale şi economice din România.

(3) Hotărârea de recunoaştere se publică în Monitorul Oficial al României şi într-un ziar central şi este supusă apelului în termen de 60 de zile de la data ultimei publicări.

(4) Apelul poate fi exercitat de orice persoană interesată pentru neîndeplinirea oricăreia dintre condițiile prevăzute la alin. (2).

Articolul 2.583

Efectele recunoaşterii persoanelor juridice străine

(1)O persoană juridică străină care este recunoscută beneficiază de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, în afară de cele pe care statul care face recunoaşterea le refuză prin dispozițiile sale legale.

(2) Persoana juridică străină recunoscută în România îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul țării în condițiile stabilite de legea română referitoare la exercitarea activităților economice, sociale, culturale sau de altă natură.

Articolul 2.584

Legea aplicabilă fuziunii persoanelor juridice

Fuziunea unor persoane juridice de naționalități diferite poate fi realizată dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de legile naționale aplicabile statutului lor organic.

Capitolul II
Familia
Secțiunea 1
Căsătoria
Subsecțiunea 1.
Încheierea căsătoriei

Articolul 2.585

Legea aplicabilă promisiunii de căsătorie

(1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea promisiunii de căsătorie sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la data încheierii promisiunii.

(2) Efectele promisiunii de căsătorie, precum şi consecințele încălcării ei sunt guvernate de una dintre următoarele legi, în ordine:

a)legea reşedinței obişnuite comune a viitorilor soți la data promisiunii de căsătorie;

b)legea națională comună a viitorilor soți, când aceştia nu au reşedința obişnuită în acelaşi stat;

c)legea română, în lipsa legii naționale comune.

Articolul 2.586

Legea aplicabilă condițiilor de fond ale căsătoriei

(1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la momentul celebrării căsătoriei.

(2) Dacă una dintre legile străine astfel determinată prevede un impediment la căsătorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o căsătorie, acel impediment va fi înlăturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean român şi căsătoria se încheie pe teritoriul României.

Articolul 2.587

Legea aplicabilă formalităților căsătoriei

(1) Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează.

(2)Căsătoria care se încheie în fața agentului diplomatic sau a funcționarului consular al României în statul în care acesta este acreditat este supusă formalităților prevăzute de legea română.

Articolul 2.588

Legea aplicabilă nulității căsătoriei

(1) Legea care reglementează cerințele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulității căsătoriei şi efectelor acestei nulități.

(2) Nulitatea unei căsătorii încheiate în străinătate cu încălcarea condițiilor de formă poate fi admisă în România numai dacă sancțiunea nulității este prevăzută şi în legea română.

Subsecțiunea 2.
Efectele căsătoriei

Articolul 2.589

Legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei

(1) Efectele generale ale căsătoriei sunt supuse legii reşedinței obişnuite comune a soților, iar în lipsă, legii cetățeniei comune a soților. În lipsa cetățeniei comune, se aplică legea statului pe teritoriul căruia căsătoria a fost celebrată.

(2) Legea determinată potrivit alin. (1) se aplică atât efectelor personale, cât şi efectelor patrimoniale ale căsătoriei pe care această lege le reglementează şi de la care soții nu pot deroga, indiferent de regimul matrimonial ales de aceştia.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), drepturile soților asupra locuinței familiei, precum şi regimul unor acte juridice asupra acestei locuințe sunt supuse legii locului unde aceasta este situată.

Articolul 2.590

Legea aplicabilă regimului matrimonial

(1) Legea aplicabilă regimului matrimonial este legea aleasă de soți.

(2) Ei pot alege:

a)legea statului pe teritoriul căruia unul dintre ei îşi are reşedința obişnuită la data alegerii;

b)legea statului a cărui cetățenie o are oricare dintre ei la data alegerii;

c)legea statului unde îşi stabilesc prima reşedință obişnuită comună după celebrarea căsătoriei.

Articolul 2.591

Convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial

(1) Convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial se poate încheia fie înainte de celebrarea căsătoriei, fie la momentul încheierii căsătoriei, fie în timpul căsătoriei.
(2) Condițiile de formă ale convenției de alegere a legii aplicabile sunt cele prevăzute fie de legea aleasă pentru a guverna regimul matrimonial, fie de legea locului încheierii convenției de alegere. În toate cazurile, alegerea legii aplicabile trebuie să fie expresă şi constatată printr-un înscris semnat şi datat de soți sau să rezulte în mod neîndoielnic din clauzele unei convenții matrimoniale. Când legea română este aplicabilă, trebuie respectate exigențele de formă stabilite de aceasta pentru validitatea convenției matrimoniale.
(3) Soții pot alege oricând o altă lege aplicabilă regimului matrimonial, cu respectarea condițiilor prevăzute la alin. (2). Legea nouă produce efecte numai pentru viitor, dacă soții nu au dispus altfel, şi nu poate prejudicia, în niciun caz, drepturile terților.

Articolul 2.592

Determinarea obiectivă a legii aplicabile regimului matrimonial

Dacă soții nu au ales legea aplicabilă regimului lor matrimonial, acesta este supus legii aplicabile efectelor generale ale căsătoriei.

Articolul 2.593

Domeniul legii aplicabile regimului matrimonial

(1) Legea aplicabilă regimului matrimonial reglementează:
a)condițiile de validitate a convenției privind alegerea legii aplicabile, cu excepția capacității;
b)admisibilitatea şi condițiile de validitate ale convenției matrimoniale, cu excepția capacității;
c)limitele alegerii regimului matrimonial;
d)posibilitatea schimbării regimului matrimonial şi efectele acestei schimbări;
e)conținutul patrimoniului fiecăruia dintre soți, drepturile soților asupra bunurilor, precum şi regimul datoriilor soților;
f)încetarea şi lichidarea regimului matrimonial, precum şi regulile privind împărțeala bunurilor comune.
(2) Cu toate acestea, formarea loturilor, precum şi atribuirea lor sunt supuse legii statului unde bunurile sunt situate la data partajului.

Articolul 2.594

Legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale

Condițiile de formă cerute pentru încheierea convenției matrimoniale sunt cele prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial sau cele prevăzute de legea locului unde aceasta se încheie.

Articolul 2.595

Ocrotirea terților

(1)Măsurile de publicitate şi opozabilitatea regimului matrimonial față de terți sunt supuse legii aplicabile regimului matrimonial.
(2) Cu toate acestea, atunci când la data naşterii raportului juridic dintre un soț şi un terț aceştia aveau reşedința obişnuită pe teritoriul aceluiaşi stat, este aplicabilă legea acestui stat, cu excepția următoarelor cazuri:
a)au fost îndeplinite condițiile de publicitate sau de înregistrare prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial;
b)terțul cunoştea, la data naşterii raportului juridic, regimul matrimonial sau l-a ignorat cu imprudență din partea sa;
c)au fost respectate regulile de publicitate imobiliară prevăzute de legea statului pe teritoriul căruia este situat imobilul.

Articolul 2.596

Schimbarea reşedinței obişnuite sau a cetățeniei

(1) Legea reşedinței obişnuite comune sau legea cetățeniei comune a soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei îşi schimbă, după caz, reşedința obişnuită sau cetățenia.

(2) Dacă ambii soți își schimbă reședința obișnuită sau, după caz, cetățenia, legea comună a noii reședințe obișnuite sau a noii cetățenii se aplică regimului matrimonial numai pentru viitor, dacă soții nu au convenit altfel, și, în niciun caz, nu poate prejudicia drepturile terților.
(3) Cu toate acestea, dacă soții au ales legea aplicabilă regimului matrimonial, ea rămâne aceeași, chiar dacă soții își schimbă reședința obișnuită sau cetățenia.

Subsecțiunea 3.
Desfacerea căsătoriei

Articolul 2.597

Alegerea legii aplicabile divorțului

Soții pot alege de comun acord una dintre următoarele legi aplicabile divorțului:
a)legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data convenției de alegere a legii aplicabile;
b)legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședința obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre ei mai locuiește acolo la data convenției de alegere a legii aplicabile;
c)legea statului al cărui cetățean este unul dintre soți;
d)legea statului pe teritoriul căruia soții au locuit cel puțin 3 ani;
e)legea română.

Articolul 2.598

Data convenției de alegere a legii aplicabile

(1) Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului se poate încheia sau modifica cel mai târziu până la data sesizării autorității competente să pronunțe divorțul.
(2) Cu toate acestea, instanța judecătorească poate să ia act de acordul soților cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate.

Articolul 2.599

Forma convenției de alegere a legii aplicabile

Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului trebuie încheiată în scris, semnată și datată de soți.

Articolul 2.600

Legea aplicabilă divorțului

(1)În lipsa alegerii legii de către soți, legea aplicabilă divorțului este:
a)legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data introducerii cererii de divorț;
b)în lipsa reședinței obișnuite comune, legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre soți mai are reședința obișnuită pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divorț;
c)în lipsa reședinței obișnuite a unuia din soți pe teritoriul statului unde aceștia au avut ultima reședință obișnuită comună, legea cetățeniei comune a soților la data introducerii cererii de divorț;
d)în lipsa cetățeniei comune a soților, legea ultimei cetățenii comune a soților, dacă cel puțin unul dintre ei a păstrat această cetățenie la data introducerii cererii de divorț;
e)legea română, în toate celelalte cazuri.
(2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român sau are reședința obișnuită în România.
(3) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile și în cazul în care divorțul este cârmuit de legea aleasă de soți.

Articolul 2.601

Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală

Actul întocmit în străinătate prin care se constată voința unilaterală a bărbatului de a desface căsătoria, fără ca legea străină aplicabilă să recunoască femeii un drept egal, nu poate fi recunoscut în România, cu excepția situației când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a)actul a fost întocmit cu respectarea tuturor condițiilor de fond şi de formă prevăzute de legea străină aplicabilă;

b)femeia a acceptat în mod liber şi neechivoc această modalitate de desfacere a căsătoriei;

c)nu există niciun alt motiv de refuz al recunoaşterii pe teritoriul României a hotărârii prin care s-a încuviințat desfacerea căsătoriei în această modalitate.

Articolul 2.602

Legea aplicabilă separației de corp

Legea care cârmuieşte divorțul se aplică în mod corespunzător şi separației de corp.

Secțiunea a 2-a
Filiația
Subsecțiunea 1.
Filiația copilului din căsătorie

Articolul 2.603

Legea aplicabilă

(1) Filiația copilului din căsătorie se stabileşte potrivit legii care, la data când s-a născut, cârmuieşte efectele generale ale căsătoriei părinților săi.

(2) Dacă, înainte de naşterea copilului, căsătoria părinților a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cârmuia efectele.

(3) Legea arătată se aplică, de asemenea, tăgăduirii paternității copilului născut din căsătorie, precum şi dobândirii numelui de către copil.

Articolul 2.604

Legitimarea copilului

În cazul în care părinții sunt în drept să procedeze la legitimarea prin căsătorie subsecventă a copilului născut anterior, condițiile cerute în acest scop sunt cele prevăzute de legea care se aplică efectelor generale ale căsătoriei.

Subsecțiunea 2.
Filiația copilului din afara căsătoriei

Articolul 2.605

Legea aplicabilă

(1) Filiația copilului din afara căsătoriei se stabileşte potrivit legii naționale a copilului de la data naşterii. Dacă copilul are mai multe cetățenii, altele decât cea română, se aplică legea cetățeniei care îi este cea mai favorabilă.

(2) Legea prevăzută la alin. (1) se aplică îndeosebi recunoaşterii filiației şi efectelor ei, precum şi contestării recunoaşterii filiației.

Articolul 2.606

Răspunderea tatălui

Dreptul mamei de a cere tatălui copilului din afara căsătoriei să răspundă pentru cheltuielile din timpul sarcinii şi pentru cele prilejuite de naşterea copilului este supus legii naționale a mamei.

Subsecțiunea 3.
Adopția

Articolul 2.607

Legea aplicabilă condițiilor de fond

(1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului şi a celui ce urmează să fie adoptat. Aceştia trebuie să îndeplinească şi condițiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate.

(2) Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuieşte efectele generale ale căsătoriei lor. Aceeaşi lege se aplică şi dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

Articolul 2.608

Legea aplicabilă efectelor adopției

Efectele adopției, precum şi relațiile dintre adoptator şi adoptat sunt guvernate de legea națională a adoptatorului, iar în cazul în care ambii soți sunt adoptatori, se aplică legea care guvernează efectele generale ale căsătoriei. Aceeaşi lege cârmuieşte şi desfacerea adopției.

Articolul 2.609

Legea aplicabilă formei adopției

Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

Articolul 2.610

Legea aplicabilă nulității adopției

Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor aplicabile condițiilor de fond, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii aplicabile formei adopției.

Secțiunea a 3-a
Autoritatea părintească. Protecția copiilor

Articolul 2.611

Legea aplicabilă

Legea aplicabilă se stabileşte potrivit Convenției privind competența, legea aplicabilă, recunoaşterea, executarea şi cooperarea cu privire la răspunderea părintească şi măsurile privind protecția copiilor, adoptată la Haga la 19 octombrie 1996, ratificată prin Legea nr. 361/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 895 din 28 decembrie 2007.

Secțiunea a 4-a
Obligația de întreținere

Articolul 2.612

Legea aplicabilă

Legea aplicabilă obligației de întreținere se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

Capitolul III
Bunurile

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 2.613

Legea aplicabilă bunurilor

(1) Posesia, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale, sunt cârmuite de legea locului unde acestea sunt situate sau se află, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Platformele şi alte instalații durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, în înțelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Articolul 2.614

Legea aplicabilă patrimoniului de afectațiune

Legea aplicabilă unei mase patrimoniale afectate unei destinații speciale, profesionale sau de altă natură, este legea statului cu care această masă patrimonială are cele mai strânse legături.

Articolul 2.615

Legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile

(1) Revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal este supusă, la alegerea proprietarului originar, fie legii statului pe teritoriul căruia se afla bunul la momentul furtului sau exportului, fie legii statului pe teritoriul căruia se află bunul la momentul revendicării.

(2) Cu toate acestea, dacă legea statului pe teritoriul căruia bunul se afla la momentul furtului sau exportului nu cuprinde dispoziții privind protecția terțului posesor de bună-credință, acesta poate invoca protecția pe care i-o conferă legea statului pe teritoriul căruia bunul se află la momentul revendicării.

(3) Prevederile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi bunurilor furate sau exportate ilegal din patrimonial cultural național al unui stat.

Articolul 2.616

Legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare

(1) Uzucapiunea este cârmuită de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie, prevăzut în acest scop.

(2)În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlineşte durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere să se aplice legea acestui din urmă stat, dacă sunt reunite, cu începere de la data deplasării bunului în acel stat, toate condițiile cerute de menționata lege.

Secțiunea a 2-a

Bunurile mobile corporale

Articolul 2.617

Legea aplicabilă

Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care şi-a schimbat aşezarea sunt cârmuite de legea locului unde acesta se afla în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, a modificat sau a stins dreptul respectiv.

Articolul 2.618

Legea aplicabilă bunului aflat în curs de transport

Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afară numai dacă:

a)părțile interesate au ales, prin acordul lor, o altă lege, care devine astfel aplicabilă;

b)bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor măsuri asigurătorii sau ca urmare a unei vânzări silite, în aceste cazuri fiind aplicabilă, pe perioada depozitului sau sechestrului, legea locului unde a fost reaşezat temporar;

c)bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind în acest caz supus legii sale naționale.

Articolul 2.619

Rezerva dreptului de proprietate

Condițiile şi efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt cârmuite, dacă părțile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

Secțiunea a 3-a

Mijloacele de transport

Articolul 2.620

Legea aplicabilă

(1) Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse:

a)legii pavilionului pe care îl arborează nava sau legii statului de înmatriculare a aeronavei;

b)legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare şi rutiere din patrimoniul ei.

(2) Legea menționată la alin. (1) se aplică deopotrivă:

a)bunurilor aflate în mod durabil la bord, formându-i dotarea tehnică;

b)creanțelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistența tehnică, întreținerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Articolul 2.621

Domeniul de aplicare

Legea pavilionului navei sau statului de înmatriculare a aeronavei cârmuieşte îndeosebi:

a)puterile, competențele şi obligațiile comandantului navei sau aeronavei;

b)contractul de angajare a personalului navigant, dacă părțile nu au ales o altă lege;

c)răspunderea armatorului navei sau întreprinderii de transport aerian pentru faptele şi actele comandantului şi echipajului;

d)drepturile reale şi de garanție asupra navei sau aeronavei, precum şi formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit şi se sting asemenea drepturi.

Secțiunea a 4-a

Titlurile de valoare

Articolul 2.622

Legea aplicabilă titlurilor de valoare

(1) Emiterea de acțiuni sau obligațiuni, nominative sau la purtător, este supusă legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente.

(2) Condițiile şi efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele menționate la alin. (1) sunt supuse:

a)legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cât priveşte titlul nominativ;

b)legii locului de plată a titlului la ordin;

c)legii locului unde se află titlul la purtător în momentul transmiterii, în raporturile dintre posesorii succesivi, precum şi dintre aceştia şi terțele persoane.

Articolul 2.623

Legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii

(1) Legea menționată expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabileşte dacă acesta întruneşte condițiile spre a fi un titlu reprezentativ al mărfii pe care o specifică. În lipsa unei asemenea precizări, natura titlului se determină potrivit legii statului în care îşi are sediul întreprinderea emitentă.

(2) Dacă titlul reprezintă marfa, legea care i se aplică, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alin. (1), cârmuieşte drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifică.

Secțiunea a 5-a
Bunurile incorporale

Articolul 2.624

Legea aplicabilă operelor de creație intelectuală

(1) Naşterea, conținutul şi stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creație intelectuală sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru întâia oară adusă la cunoştința publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau în alt mod adecvat.

(2) Operele de creație intelectuală nedivulgate sunt supuse legii naționale a autorului.

Articolul 2.625

Legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială

Naşterea, conținutul şi stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit ori de înregistrare.

Secțiunea a 6-a
Formele de publicitate

Articolul 2.626

Legea aplicabilă

(1) Formele de publicitate, realizate în orice mod, referitoare la bunuri sunt supuse legii aplicabile la data şi locul unde se îndeplinesc, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Formele de publicitate, precum şi cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se găseşte situat, chiar dacă temeiul juridic al naşterii, transmiterii, restrângerii sau stingerii dreptului real ori garanției reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

Secțiunea a 7-a
Ipotecile mobiliare

Articolul 2.627

Aplicarea legii locului unde se află bunul

Condițiile de validitate, publicitatea şi efectele ipotecii mobiliare sunt supuse legii locului unde se află bunul la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Articolul 2.628

Aplicarea legii locului unde se află debitorul

(1) Prin excepție de la prevederile art. 2.627, se aplică legea locului unde se află debitorul, în cazul:

a)unui bun mobil corporal care, potrivit destinației sale, este utilizat în mai multe state, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel;
b)unui bun mobil incorporal;
c)unui titlu de valoare negociabil care nu este în posesia creditorului. Cu toate acestea, în cazul acțiunilor, părților sociale şi obligațiunilor se aplică legea statutului organic al emitentului, cu excepția cazului în care aceste titluri de valoare sunt tranzacționate pe o piață organizată, caz în care se aplică legea statului în care funcționează piața respectivă.
(2) Se consideră că debitorul se află în statul în care acesta are reşedința obişnuită sau, după caz, sediul social la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Articolul 2.629

Legea aplicabilă în cazul resurselor naturale

Condițiile de validitate, publicitatea şi efectele ipotecii asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unei creanțe rezultate din vânzarea acestora la sursă, care se naşte de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obținute din vânzare sunt virate în cont, sunt supuse legii locului unde se află exploatarea.

Articolul 2.630

Situațiile speciale privind legea aplicabilă publicității ipotecii mobiliare

(1) Ipoteca înregistrată potrivit legii locului unde se află bunul îşi conservă rangul de prioritate în alt stat, dacă au fost îndeplinite şi formele de publicitate prevăzute de legea acestui stat:
a)înainte să înceteze rangul de prioritate dobândit potrivit legii aplicabile la data constituirii ipotecii;
b)în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a intrat în statul respectiv sau în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.
(2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul în care ipoteca a fost înregistrată potrivit legii locului unde se află debitorul. Termenele prevăzute la alin. (1) lit. b) se calculează, după caz, de la data la care debitorul îşi stabileşte reşedința obişnuită ori, după caz, sediul social în statul respectiv sau de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.
(3) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară nu va fi opozabilă terțului care a dobândit cu titlu oneros un drept asupra bunului fără să fi cunoscut existența ipotecii mobiliare şi mai înainte ca aceasta să fi devenit opozabilă potrivit alin. (1) şi (2).

Articolul 2.631

Lipsa publicității în străinătate

(1) Dacă legea străină care reglementează rangul ipotecii mobiliare nu prevede formalități de publicitate şi bunul nu este în posesia creditorului, ipoteca mobiliară are rang inferior:
a)ipotecii asupra unei creanțe constând într-o sumă de bani plătibilă în România;
b)ipotecii asupra unui bun mobil corporal, care a fost constituită atunci când bunul se afla în România, sau asupra unui titlu negociabil.
(2) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară îşi conservă rangul de prioritate, dacă este înregistrată, potrivit legii române, înaintea constituirii ipotecii menționate la alin. (1) lit. a) sau b).

Articolul 2.632

Legea aplicabilă operațiunilor asimilate ipotecilor mobiliare

(1) Dispozițiile prezentei secțiuni referitoare la publicitate şi efectele acesteia sunt aplicabile, în mod corespunzător, ținând seama de natura bunurilor mobile, şi operațiunilor asimilate, potrivit legii, ipotecii mobiliare.
(2) Pentru determinarea legii aplicabile se ia în considerare data încheierii operațiunii asimilate ipotecii mobiliare.

Capitolul IV
Moştenirea

Articolul 2.633

Legea aplicabilă

Moştenirea este supusă legii statului pe teritoriul căruia defunctul a avut, la data morții, reşedința obişnuită.

Articolul 2.634

Alegerea legii aplicabile

(1)O persoană poate să aleagă, ca lege aplicabilă moştenirii în ansamblul ei, legea statului a cărui cetățenie o are.

(2) Existența şi validitatea consimțământului exprimat prin declarația de alegere a legii aplicabile sunt supuse legii alese pentru a cârmui moştenirea.

(3) Declarația de alegere a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce priveşte forma, condițiile unei dispoziții pentru cauză de moarte. Tot astfel, modificarea sau revocarea de către testator a unei asemenea desemnări a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce priveşte forma, condițiile de modificare sau de revocare a unei dispoziții pentru cauză de moarte.

Articolul 2.635

Legea aplicabilă formei testamentului

Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt considerate valabile dacă actul respectă condițiile de formă aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricăreia dintre legile următoare:

a)legea națională a testatorului;

b)legea reşedinței obişnuite a acestuia;

c)legea locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat;

d)legea situației imobilului ce formează obiectul testamentului;

e)legea instanței sau a organului care îndeplineşte procedura de transmitere a bunurilor moştenite.

Articolul 2.636

Domeniul de aplicare a legii moştenirii. Succesiunea vacantă

(1) Legea aplicabilă moştenirii stabileşte îndeosebi:

a)momentul şi locul deschiderii moştenirii;

b)persoanele cu vocație de a moşteni;

c)calitățile cerute pentru a moşteni;

d)exercitarea posesiei asupra bunurilor rămase de la defunct;

e)condițiile şi efectele opțiunii succesorale;

f)întinderea obligației moştenitorilor de a suporta pasivul;

g)condițiile de fond ale testamentului, modificarea şi revocarea unei dispoziții testamentare, precum şi incapacitățile speciale de a dispune sau de a primi prin testament;

h)partajul succesoral.

(2)În cazul în care, conform legii aplicabile moştenirii, succesiunea este vacantă, bunurile situate sau, după caz, aflate pe teritoriul României sunt preluate de statul român în temeiul dispozițiilor legii române privitoare la atribuirea bunurilor unei succesiuni vacante.

Capitolul V
Actul juridic

Articolul 2.637

Legea aplicabilă condițiilor de fond

(1) Condițiile de fond ale actului juridic sunt stabilite de legea aleasă de părți sau, după caz, de autorul său.

(2) Alegerea legii aplicabile actului trebuie să fie expresă ori să rezulte neîndoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstanțe.

(3)Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a actului juridic.

(4)Înțelegerea privind alegerea legii aplicabile poate fi modificată ulterior încheierii actului. Modificarea are efect retroactiv, fără să poată totuşi:

a)să infirme validitatea formei acestuia; sau

b)să aducă atingere drepturilor dobândite între timp de terți.

Articolul 2.638

Legea aplicabilă în lipsa alegerii

(1)În lipsa alegerii, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse, iar dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic a fost încheiat.

(2) Se consideră că există atari legături cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice sau, după caz, autorul actului are, la data încheierii actului, după caz, reşedința obişnuită, fondul de comerț sau sediul social.

Articolul 2.639

Legea aplicabilă condițiilor de formă

(1) Condițiile de formă ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cârmuieşte fondul.

(2) Actul se consideră totuşi valabil din punctul de vedere al formei, dacă îndeplineşte condițiile prevăzute de una dintre legile următoare:

a)legea locului unde a fost întocmit;

b)legea cetățeniei sau legea reşedinței obişnuite a persoanei care l-a consimțit;

c)legea aplicabilă potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic.

(3)În cazul în care legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic impune, sub sancțiunea nulității, o anumită formă solemnă, nicio altă lege dintre cele menționate la alin. (2) nu poate să înlăture această cerință, indiferent de locul întocmirii actului.

Capitolul VI
Obligațiile

Articolul 2.640

Legea aplicabilă obligațiilor contractuale

(1) Legea aplicabilă obligațiilor contractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2)În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene sunt aplicabile dispozițiile prezentului cod privind legea aplicabilă actului juridic, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Articolul 2.641

Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale

(1) Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2)În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene se aplică legea care cârmuieşte fondul raportului juridic preexistent între părți, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Articolul 2.642

Răspunderea pentru atingeri aduse personalității

(1) Pretențiile de reparații întemeiate pe o atingere adusă vieții private sau personalității, inclusiv prin mass-media sau orice alt mijloc public de informare, sunt cârmuite, la alegerea persoanei lezate, de:

a)legea statului reşedinței sale obişnuite;

b)legea statului în care s-a produs rezultatul păgubitor;

c)legea statului în care autorul daunei îşi are reşedința obişnuită ori sediul social.

(2)În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) se cere şi condiția ca autorul daunei să fi trebuit în mod rezonabil să se aştepte ca efectele atingerii aduse personalității să se producă în unul dintre acele două state.

(3) Dreptul la replică împotriva atingerilor aduse personalității este supus legii statului în care a apărut publicația sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Articolul 2.643

Stingerea obligațiilor

(1) Delegația şi novația sunt supuse legii aplicabile obligației care le formează obiectul.

(2) Compensația este supusă legii aplicabile creanței căreia i se opune stingerea, parțială sau totală, prin compensație.

Articolul 2.644

Pluralitatea de debitori

Creditorul care îşi valorifică drepturile împotriva mai multor debitori trebuie să se conformeze legii aplicabile în raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Articolul 2.645

Dreptul de regres

(1) Dreptul unui debitor de a exercita regresul împotriva unui codebitor există numai dacă legile aplicabile ambelor datorii îl admit.

(2) Condițiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabilă datoriei pe care codebitorul o are față de creditorul urmăritor.

(3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat şi debitorul plătitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urmă.

(4) Dreptul unei instituții publice de a exercita regresul este stabilit de legea aplicabilă statutului său organic. Admisibilitatea şi exercițiul regresului sunt guvernate de dispozițiile alin. (2) şi (3).

Articolul 2.646

Moneda de plată

(1) Moneda de plată este definită de legea statului care a emis-o.

(2) Efectele pe care moneda le exercită asupra întinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabilă datoriei.

(3) Legea statului în care trebuie efectuată plata determină în ce anume monedă urmează ca ea să fie făcută, afară numai dacă, în raporturile de drept internațional privat născute din contract, părțile au convenit o altă monedă de plată.

Capitolul VII
Cambia, biletul la ordin şi cecul
Secțiunea 1
Dispoziții generale

Articolul 2.647

Legea aplicabilă capacității

Persoana care, potrivit legii sale naționale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec se obligă totuşi valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Articolul 2.648

Legea aplicabilă condițiilor de formă

(1) Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus condițiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. În materie de cec, îndeplinirea condițiilor de formă prevăzute de legea locului plății este suficientă.

(2) Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii prevăzute la alin. (1), dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Articolul 2.649

Legea aplicabilă acțiunii în regres

Termenele stabilite pentru exercitarea acțiunii în regres sunt determinate, față de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat naştere.

Articolul 2.650

Legea aplicabilă protestului

Forma şi termenele de protest, cât şi condițiile de formă ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor în materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie întocmit protestul sau un alt act necesar.

Secțiunea a 2-a
Cambia şi biletul la ordin

Articolul 2.651

Legea aplicabilă efectelor obligațiilor

(1) Efectele obligațiilor acceptantului unei cambii şi semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plătibile.

(2) Efectele pe care le produc semnăturile celorlalți obligați prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul căruia au fost date semnăturile.

Articolul 2.652

Legea aplicabilă dobândirii creanței

Legea locului unde titlul a fost constituit stabileşte dacă posesorul cambiei dobândeşte creanța care a dat loc emisiunii titlului.

Articolul 2.653

Legea aplicabilă acceptării

Legea statului unde este plătibilă cambia stabileşte dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum şi dacă posesorul titlului este sau nu este obligat să primească o plată parțială.

Articolul 2.654

Legea aplicabilă în caz de pierdere sau furt

Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plătibile determină măsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

Secțiunea a 3-a
Cecul

Articolul 2.655

Legea aplicabilă

Legea statului unde cecul este plătibil determină persoanele asupra cărora poate fi tras un asemenea titlu.

Articolul 2.656

Nulitatea cecului

În cazul în care, potrivit legii aplicabile, cecul este nul din cauză că a fost tras asupra unei persoane neîndreptățite, obligațiile ce decurg din semnăturile puse pe titlu în alte state, ale căror legi nu cuprind o asemenea restricție, sunt valabile.

Articolul 2.657

Legea aplicabilă efectelor obligațiilor

Legea statului pe al cărui teritoriu au fost subscrise obligațiile ce decurg din cec determină efectele acestor obligații.

Articolul 2.658

Domeniul de aplicare

Legea statului unde cecul este plătibil determină îndeosebi:

a)dacă titlul trebuie tras la vedere sau dacă poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum şi efectele postdatării;

b)termenul de prezentare;

c)dacă cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat şi care sunt efectele produse de aceste mențiuni;

d)dacă posesorul poate cere şi dacă este obligat să primească o plată parțială;

e)dacă cecul poate fi barat sau poate să cuprindă clauza "plătibil în cont" ori o expresie echivalentă şi care sunt efectele acestei bărări, clauze sau expresii echivalente;

f)dacă posesorul are drepturi speciale asupra provizionului şi care este natura lor;

g)dacă trăgătorul poate să revoce cecul sau să facă opoziție la plata acestuia;

h)măsurile care pot fi luate în caz de pierdere sau de furt al ecului;

i)dacă un protest sau o constatare echivalentă este necesară pentru conservarea dreptului de regres împotriva giranților, trăgătorului şi celorlalți obligați.

Capitolul VIII

Fiducia

Articolul 2.659

Alegerea legii aplicabile

(1) Fiducia este supusă legii alese de constituitor.

(2) Dispozițiile art. 2.637 sunt aplicabile.

Articolul 2.660

Determinarea obiectivă a legii aplicabile

În lipsa alegerii legii aplicabile, precum şi în cazul în care legea aleasă nu cunoaşte instituția fiduciei, se aplică legea statului cu care fiducia prezintă cele mai strânse legături. În acest scop, se ține seama îndeosebi de:

a)locul de administrare a masei patrimoniale fiduciare, desemnat de constituitor;

b)locul situării bunurilor fiduciare;

c)locul unde fiduciarul îşi are reşedința obişnuită sau, după caz, sediul social;

d)scopul fiduciei şi locul unde acesta urmează să se realizeze.

Articolul 2.661

Domeniul de aplicare

Legea determinată potrivit art. 2.659 şi 2.660 este aplicabilă condițiilor de validitate, interpretării şi efectelor fiduciei, precum şi administrării ei. Această lege determină în special:

a)desemnarea, renunțarea şi înlocuirea fiduciarului, condițiile speciale pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a fi desemnată fiduciar, precum şi transmiterea puterilor fiduciarului;

b)drepturile şi obligațiile dintre fiduciari;

c)dreptul fiduciarului de a delega în tot sau în parte executarea obligațiilor sale sau exercitarea puterilor care îi revin;

d)puterile fiduciarului de a administra şi de a dispune de bunurile din masa patrimonială fiduciară, de a constitui garanții şi de a dobândi alte bunuri;

e)puterile fiduciarului de a face investiții şi plasamente;

f)îngrădirile cu privire la durata fiduciei, precum şi cele cu privire la puterile fiduciarului de a constitui rezerve din veniturile rezultate din administrarea bunurilor;

g)raporturile dintre fiduciar şi beneficiar, inclusiv răspunderea personală a fiduciarului față de beneficiar;

h)modificarea sau încetarea fiduciei;

i)repartizarea bunurilor ce alcătuiesc masa patrimonială fiduciară;

j)obligația fiduciarului de a da socoteală de modul cum a fost administrată masa patrimonială fiduciară.

Articolul 2.662

Situațiile speciale

Un element al fiduciei, susceptibil de a fi izolat, în special administrarea acestuia, poate fi supus unei legi distincte.

Capitolul IX
Prescripția extinctivă

Articolul 2.663

Legea aplicabilă

Prescripția extinctivă a dreptului la acțiune este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuşi.

Dispoziții finale

Articolul 2.664

Data intrării în vigoare

(1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.*)

Notă

*) În temeiul art. 220 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, Codul civil intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

(2)În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului civil.

Prezenta lege transpune dispozițiile art. 3 pct. 1, 2 şi 3 din Directiva (UE) 2016/800 a Parlamentului European şi a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 132 din 21 mai 2016.

La data de 10-05-2024 Mențiunea privind transpunerea normelor Uniunii Europene a fost introdusă de Articolul VII din LEGEA nr. 122 din 30 aprilie 2024, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 414 din 7 mai 2024

NOTĂ:

Reproducem mai jos dispozițiile art. 211-214, 216-218 şi 220-230 din cap. X "Dispoziții finale" din Legea nr. 71/2011, care nu sunt toate încorporate în forma republicată a Legii nr. 287/2009 şi care se aplică în continuare ca dispoziții proprii ale Legii nr. 71/2011:

Art. 211.- În sensul Codului civil, precum şi al legislației civile în vigoare, prin expresiile alienație mintală sau debilitate mintală se înțelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetența psihică a persoanei de a acționa critic şi predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor şi obligațiilor civile.

Art. 212.- (1) Cu excepția art. 535 din Codul civil, în cuprinsul Codului civil termenul «necorporal» se înlocuieşte cu termenul «incorporal».(2) În cuprinsul art. 44, art. 144 alin. (3), art. 146 alin. (4), art. 172, art. 211 alin. (2), art. 316 alin. (2), art. 386 alin. (1), art. 689 alin. (3), art. 990 alin. (1) şi art. 991 din Codul civil, expresia «lovite de nulitate relativă» se înlocuieşte cu termenul «anulabile».(3) În cuprinsul art. 215 alin. (1), art. 299, 300, art. 347 alin. (1), art. 1.064 alin. (2), art. 1.248 alin. (4), art. 1.251 şi 1.252 din Codul civil, expresia «lovit/lovită de nulitate relativă» se înlocuieşte cu termenul «anulabil/anulabilă», după caz.

(4) În cuprinsul Codului civil, precum şi în cuprinsul celorlalte acte normative în vigoare, sintagmele «persoane juridice fără/cu scop patrimonial», «fără scop patrimonial» şi »cu scop patrimonial» se înlocuiesc cu sintagmele «persoane juridice fără/cu scop lucrativ», «fără scop lucrativ» şi, respectiv, «cu scop lucrativ».

(5) În cuprinsul Codului civil, termenul «comunitar»/«comunitare» se înlocuieşte cu termenul «Uniunii Europene».

(6) În cuprinsul Codului civil, termenul «bancă» şi expresiile «instituție bancară» şi «societate bancară» se înlocuiesc cu expresia «instituție de credit».

(7) În cuprinsul art. 1.186 alin. (2), art. 1.191 alin. (1), art. 1.196 alin. (2), art. 1.200 alin. (2), art. 1.240 alin. (2), art. 1.266 alin. (2), art. 1.494 alin. (1), art. 1.495 alin. (1) şi art. 2.014 alin. (2) din Codul civil, expresia «practicile stabilite între părți» se înlocuieşte cu expresia «practicile statornicite între părți».(8) În tot cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 254/2007, cu modificările şi completările ulterioare, expresia «societate civilă profesională» se înlocuieşte cu expresia «societate profesională».

Art. 213.- La data intrării în vigoare a Codului civil, termenii şi expresiile din legislația civilă şi comercială în vigoare se înlocuiesc cu termenii şi expresiile corespondente din Codul civil.

Art. 214.- (1) În termen de 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va îndeplini procedurile constituționale necesare adoptării următoarelor proiecte de acte normative:

a) proiectul privind reproducerea umană asistată medical cu terț donator;

b) proiectul pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările ulterioare;c) proiectul pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare, în vederea reglementării tratamentului fiscal al fiduciei;

d) proiectul privind organizarea şi funcționarea Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare;

e) proiectele oricăror alte acte normative a căror adoptare este necesară în vederea intrării în vigoare sau a aplicării Codului civil.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a actelor normative prevăzute la alin. (1) lit. c) şi d), Guvernul va adopta, prin hotărâre, norme referitoare la înregistrarea contractului de fiducie şi a modificărilor sale la organele competente prevăzute la art. 780 alin. (1) şi (2) din Codul civil, precum şi norme referitoare la avizul de fiducie şi la înscrierea acesteia în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

(3) În termenul prevăzut la alin. (1) se aprobă, prin ordin al ministrului justiției, normele metodologice privind organizarea şi funcționarea Registrului național notarial al regimurilor matrimoniale, precum şi procedura de înscriere şi consultare a acestuia.

.....

Art. 216.- În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Banca Națională a României şi Comisia Națională a Valorilor Mobiliare vor emite norme comune referitoare la plasamentele prezumate a fi sigure, conform art. 831 din Codul civil.Art. 217.- În vederea aplicării dispozițiilor art. 2.323-2.479 din Codul civil, în termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare va modifica dispozițiile titlului VI cap. 3 secțiunea a 3-a din Codul S.C. Depozitarul Central S.A., aprobat prin Decizia nr. 1.407 din 20 iunie 2006, cu modificările şi completările ulterioare, în sensul de a permite transferul instrumentelor financiare ipotecate şi constituirea unor ipoteci de rang subsecvent fără acordul constituitorului ipotecii de rang preferat. Decizia Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, având ca anexă Codul S.C. Depozitarul Central S.A., se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.Art. 218.- În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, legile, inclusiv Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, precum şi ordonanțele de urgență ale Guvernului şi ordonanțele Guvernului modificate şi/sau completate prin prezenta lege vor fi republicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

.....

Art. 220.- (1) Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

(2) Actele normative prevăzute la art. 214 şi 216-218 intră în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil.Art. 221.- Prezenta lege intră în vigoare la data prevăzută la art. 220 alin. (1), cu excepția art. 214, 216-218, 224, art. 225 alin. (1) şi (2), art. 226 şi 228, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.Art. 222.- Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul Codului civil la hotărârea definitivă se va înțelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă.

Art. 223.- Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele şi cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil se soluționează de către instanțele legal învestite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale şi procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite.

Art. 224.- (1) Până la intrarea în vigoare a Codului civil, Secția civilă şi de proprietate intelectuală şi Secția comercială ale Înaltei Curți de Casație şi Justiție se reorganizează ca Secția I civilă şi Secția a II-a civilă.

(2) Dispozițiile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 225.- (1) Secțiile comerciale existente la data intrării în vigoare a Codului civil în cadrul tribunalelor şi curților de apel se vor reorganiza ca secții civile ori, după caz, vor fi unificate cu secțiile civile existente, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței.

(2) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) îşi va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

(3) Cauzele civile şi comerciale aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a Codului civil vor continua să fie soluționate de aceleaşi complete de judecată, cu respectarea principiului continuității. În caz de trimitere

spre rejudecare, cauza va fi repartizată conform normelor de organizare judiciară în vigoare la data înregistrării cauzei la instanța de trimitere.

Art. 226.- (1) Prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței, în raport cu numărul cauzelor, se pot înființa, în cadrul secțiilor civile, complete specializate pentru soluționarea anumitor categorii de litigii, în considerarea obiectului sau naturii acestora, precum:

a) cererile în materie de insolvență, concordat preventiv şi mandat ad hoc;

b) cererile în materia societăților comerciale şi a altor societăți, cu sau fără personalitate juridică, precum şi în materia registrului comerțului;

c) cererile care privesc restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței;

d) cererile privind titlurile de valoare şi alte instrumente financiare.

(2) La înființarea completelor specializate potrivit alin. (1) se va ține seama de următoarele criterii:

a) asigurarea unui volum de activitate echilibrat între judecătorii secției;

b) specializarea judecătorilor şi necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora;

c) respectarea principiului repartizării aleatorii.

(3) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) îşi va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 227.- Dacă legea specială prevede că anumite cauze sunt de competența tribunalelor comerciale ori, după caz, de competența secțiilor comerciale ale tribunalelor sau curților de apel, după intrarea în vigoare a Codului civil, competența de judecată revine tribunalelor specializate sau, după caz, secțiilor civile ale tribunalelor, reorganizate potrivit art. 228, respectiv secțiilor civile reorganizate conform art. 225.Art. 228.- (1) Până la data intrării în vigoare a Codului civil, tribunalele comerciale Argeş, Cluj şi Mureş se reorganizează ca tribunale specializate sau, după caz, ca secții civile în cadrul tribunalelor Argeş, Cluj şi Mureş, în condițiile art. 226.

(2) La stabilirea cauzelor de competența tribunalelor specializate sau, după caz, a secțiilor civile reorganizate potrivit alin. (1) se va ține seama de numărul şi natura cauzelor, de specializarea judecătorilor, de necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora, precum şi de volumul de activitate al instanței.

Art. 229.- (1) Organizarea, funcționarea şi atribuțiile instanței de tutelă şi de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.

(2) Până la reglementarea prin lege a organizării şi funcționării instanței de tutelă:

a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori şi familie;

b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială şi protecția copilului;

c) autoritățile şi instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.

(3) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), în vederea îndeplinirii atribuțiilor referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile minorului, instanța de tutelă poate delega, prin încheiere, îndeplinirea unora dintre acestea autorității tutelare.

(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătoreşti sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Art. 230.- La data intrării în vigoare a Codului civil se abrogă:a) Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 (supl.) din 12 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 13 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 14 ianuarie 1865, nr. 11 (supl.) din 16 ianuarie 1865, nr. 13 (supl.) din 19 ianuarie 1865, cu modificările şi completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor art. 1.169-1.206, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă;b) Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei

penale din oricare contracte şi pentru adaosul unui alineat la art. 1.089 din Codul civil, publicată în Monitorul Oficial nr. 40 din 20 februarie 1879;c) Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 10 mai 1887, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 şi 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesionişti, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, precum şi a cărții a II-a «Despre comerțul maritim şi despre navigație», care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim;d) Decretul nr. 2.142/1930 pentru promulgarea Legii privind funcționarea cărților funduare centrale pentru căile ferate şi canaluri nr. 148/1930, publicat în Monitorul Oficial nr. 127 din 12 iunie 1930;e) Legea nr. 178/1934 privind reglementarea contractului de consignație, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934;f) art. 17 şi art. 19-28 din Legea nr. 153/1937 privind magazinele generale şi warantarea mărfurilor şi cerealelor (Dockuri şi silozuri), publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 81 din 7 aprilie 1937;g) Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare;

h) Codul civil Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 206 din 6 septembrie 1940, cu modificările ulterioare;

i) Codul comercial Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 194 din 23 august 1940, cu modificările şi completările ulterioare;

j) Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soțului supraviețuitor, publicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944;k) Legea nr. 163/1946 pentru înlocuirea provizorie cu cărți de evidență funciară a cărților funciare distruse, sustrase sau pierdute, publicată în Monitorul Oficial nr. 62 din 14 martie 1946, cu modificările ulterioare;l) Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii din Vechiul Regat în cărți de publicitate funciară, publicată în Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare;m) Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările şi completările ulterioare;n) Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările şi completările ulterioare;o) Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu excepția art. 30-43, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010;p) Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960;q) art. 1-33 şi art. 36-147 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completările ulterioare;r) Legea arendării nr. 16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare;s) art. 21-33 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997;ş) art. 7, 14 şi 15 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările ulterioare;t) art. 32 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările şi completările ulterioare;ț) art. 9 alin. 8 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificările ulterioare;u) titlul VI «Regimul juridic al garanțiilor reale mobiliare» al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare;v) art. 12, 14-25, art. 32 alin. (2), art. 43 şi 44 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/1999 privind protecția chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările ulterioare; de la aceeaşi dată, dispozițiile art. 12 şi 14-25 nu se mai aplică nici contractelor de închiriere a locuinței în curs de executare;w) Legea nr. 509/2002 privind agenții comerciali permanenți, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002;x) art. 40 alin. (1), art. 41 şi 42 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, cu modificările ulterioare;y) art. 1, 5-13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1) - (4), art. 57, 59-63 şi 65 din Legea nr. 273/2004

privind regimul juridic al adopției, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009;z) art. 90 alin. (2) din Legea gazelor nr. 351/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 679 din 28 iulie 2004, cu modificările şi completările ulterioare;aa) titlul X «Circulația juridică a terenurilor» al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății şi justiției, precum şi unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, cu modificările şi completările ulterioare;

bb) orice alte dispoziții contrare, chiar dacă acestea sunt cuprinse în legi speciale.

Toate drepturile rezervate © 2025 - **iLegis** - SC CTCE SA